

**Thutak Sung Nun Cih Nak
NI KHAT SUNG AA HUN CAAN KHAT MAN NAK TUAH**

By William MacDonald

Copyright 2011 by William MacDonald

www.william-macdonald.org

Title of the English original: One Day at a Time

Language: Ngawn

Published by:

Mr. Kap Khen Thang

Family Literature Ministry

G.O.P. Box 395

Yangon

Myanmar

Phone 0095641084

tzm@yangon.net.mm

or

nuthiam@googlemail.com

Theih tik nak

Sialdan tuk:

February- John Exenham hi ngat mi “God Writes in Charecters too Grand” tih mi lai bu sung a a tel mi lai te cu Desmond Dunkerley hi phal nak tuah ngat mi hi.

July- LeRoy Eims hi ngat mi “ Be the Leader You Were Meant to Be” cu Victors laibu suah tu tei phal nak tuah in ngat mi hi.

August- Gloria Gaither le William J. Gaither tei la “Something Beautiful” cu laibu suah tu Benson company, Inc Nashville lak pen a phal nak tuah ngat mi hi.

September- H Jim Elliot hi cafang a lak mi “ The Journals of Jim Elliot” 1978 ah Elisebeth Elliot laibu suah nak aa thu nei tu Fleming it Revell Company lak pen phal nak tuah ngat mi hi.

October- Walter Hennchsen hi “ Disciples Are Made – Not Born” tih mi laibu cu Victor laibu suah tu hi phal nak tuah ngat mi hi.

November-John White hi “Daring to Draw Near” 1977 (Inter Varsity Christian Fellowship of the USA le Inter Varsity) laibu suah tu tei phal nak tuah ngat mi hi.

December- Ronald J Sider hi laibu ‘ Rich Christians In An Age of Hunger” 1977 (Inter Varsity Christian Fellowship of the USA le Inter Varsity) laibu suah tu tei phal nak tuah ngat mi hi.

Hi nikhat sung aa hun caan caankhat ah, a lauhuai mi le siatsuah nak tampi tuah, bawlsual nak le lam paih nak nuai ah, santai ngawlnak le hitui tuah, buainak le van bawmngit pua in thuk nak te cu; Nikhat sung aa hun caan caankhat ah a tawh tengteng tuk uh mi te na hihi.

Nikhat or Huncaan caankhat ah- tawk loli tuk hung – mah naven mah mi caan te cu caan pha na hi leng bok hi.

Thinlung ngal nawm in, ka hawvang tha nei ma zo hi.Aw nang hehpih tu Khrih ka i hempoh ah le ka el no ah um in na, mah mi ni a hen ten ngalpat nak, thinsau nak le thuk thei nak kei pia in.

Man hi haksat nak tawh can ten na nel ah um tung hi tin Khrih hi thu tiap nak cu ciangzet in thei ing hi. “ Nangmah phawngkil tuk mang i tuk mah ten zam thong tuk mang.Siatsuah tuk mang i tuk mah ten nang lawl tuk mang tin kei ti hi.

A kim zo mi can ah a luat zo bang in a heng tuk laih mi can ah vang a man um pih tuk hi. I ta a heng tuk laih mi can ah ai ti bang thil te heng tuk tih mah thei ngawl pi, thinlau in a um lih uh cu.

Ni nikhat khat ten Bawipai ni cu heng tuk a ma, nazi hempoh vang siar khawng a ma, a liam sa mi caan hempoh ah vang a hehpih nak tuah in dim hi.Ei muh no in nung kha ma hung A mah Pathian in oh te lam a huai saw hang in hi.

Annie John Flint

January - 1 “Hi haa cu kumkhat sungpen haa masa bel na hihi” (Suahlan 12:2).

Kumthak lang tik nak ah pha zet hi. Mahnaven sia baih no hi.Kumthak thunget nak te cu pha hi,. Kum thak a pat bang bok in ei muh ah vang a nuailam thunget nak bang in a lep dun uh kul hi.

Maw Bawipa a tu ah ka nunnak cu a thak in na kut ah ap leh sal ing hi.Tu kum sung ah ka nunnak cu nang ma sunloih nak tuk in na man tuk deih ing hi.Ka nunnak cu la in na na ca in mang in hi Bawipa.

Sual lak pen kilkhawi in tin thungen ing a ma, Na min siat tik theih nak pen kei kilkhawi in.

Hawvang thianglim hi hilh theih mi thinlung kei pia in na, na ca tuk in mailam ah kei nawt tik in.Keivakvai tik pah sin.Tu kum sung a ka sihsan tuk mi thuluu cu “ Amah cu sang dedeuh tuk a ma kei cu niam dedeuh tung hi” tih hi ta hen.Sun loih nak hempoh cu na ta hi ta hen na ka caak hih tuk ngawl nak in kei bawm in.I hempoh cu thunget nak tuah ka pat theih nak tuk in kei bawm in.Ka deih nak bang nung sual tuk cu deih mang hi.Mihing muh nak le Pathian muh dan cu bang ve thei ma h,tih thei ing, (Jere 10:23) bang in “ Mai lam zin hum ah thu nei tu um ma hi.

La pi ca in a thi mi kei hi tik in na na thinlung tong mi na deh thiam nak kei pia in.

Mi dang siat son nak lak pen kei kilkhawi in n amah te sang midang ca phat nak ka bawl theih nak tuk in kei bawm in.

A kho mi hawvang um nak ah kei huai in na, Mi sual te bawm tu kei hi tik in. Kei luan tu Bawipa bang in a pai mi tuu hawnpi ca lainat nak thinlung kei nei tik in. A ih nak tuah a ih theih nak tuk in.

Bawipa a dap mi le a kha mi khrihtian nun ka neih ngawl nak tuk in kei bawm in. Sum le pai man nak ah a pha mi le a fel mi sum kil tu kei hi tik in na, ka lak na piak mi thil te cu lin um zet in kil khawi theih nak tuk in lam huai in.

Ka pumpi cu hawvang thianglim hi biak inn hi tin ka theih dedeuh nak tuk in kei bawm in na ka nun dan le ziaza te cu mah mi lung thin tuah dim tik in hi.

Bawipa ka thu nget nak hang tu kum cu na hun kik nak kum hi ta hen. Na mai muh tuk le na kee bul pen ka biak tuk can cu ngak hel zet ing hi. A heng tuk laih can ah, a sunglawi mi ngahhelh nak thinlung kei nei tik le leng in na, thildang ten ka thinlung lim pah suh hen. Mah hang Bawipa tolh nawm toh in hi.

January - 2 “ Pakhat le pakhat niamkhiat nak thinlung nei un na Midang te sang pha saw ing tin i tuk mah ten ngaisung pah suh un” (Fili 2:3).

Kei mah sang midang te phasaw ti ngaihsut nak cu lei mihing dan kha ma hi. Sual ca a hih un nung sang a cang thei ngawl mi hi. Hi mi hi cu mihing lam pen a cang thei ngawl mi hi a ma. Mah ti bang nun nei thei nak vang mihing in nei thei ma hung. Mahnaven Pathian ca cun hi thei hi. A sung uh a hawvang thianglim hi huham cah nak hang a nun theih uh nak na hi saw hi.

Hi thu luu tuah peh dun in Gideon hi nun pen ka muh suah mi cu Ngalkap 300 tuah Gideon in ngal neh naven Ephriam mi te cu a mu lak ah khawm tuk in sam hi. A muh ten Midian siangphalang capa panih tei tai nak tuk lamzin khak thei haw. Mahnaven Gideon hi sawm nak cu i mah sial haw ma hi, mah ten Gideon in ka bawl mi te cu i mah ma hi tin ti hi (Thuthen 8:2), Son nuam saw mi cu Gideon mipi tei bawl mi hum ah Efriam mi phun tei bop dun nak saw khi na lang tik nuam hi.

Joab hi a mah le mah a niamkhiat dun zia cu Rabbah khawpi a neh kuan ten David cu sam in ap hi (II Sam 12:26-28). Joab hi lungput cu, neh nak cu David ta tuk tin thinlung nei hi. Mah mi cu Joab hi nunnak aa a sunlawi nak pi na hi hi.

Nungzui tu ten Filipi kawhhran te cu a muh te sang pha saw haw tin son haw. A son haw mi le a bawl haw mi thil te cu raithawi nak tuah bang ve hi tin ti hi. A up nak haw cu Pathian nel ah raithawi nak bang hi tin ti haw (Fili 2:17).

A tu naino ah, midang thuson tute leh Khrih palai pakhat cu mi leng khan ah khung ten haw. Vanthum in nguah a zuk tenmanlangzet in tho in kongka ah khun nak ah khung in mi dang te nguah a theh tuk ngawl nak in na bawl hi.

Mai deih nak a el zo tu pa cu A Bawipa Jesuh uh hi. Khai san a hih theih nak tuk uh in a mah le mah niamkhiat dun in, milian a hih theih tuk uh in cangah nak thuak hi, a nunnak tuk uh in thih nak thuak hi. Khrih hi lungput bang bok in thinlung nei ten thei tuk zuam ten nung.

January - 3 “A pua lam zo in thu soncat nak nei pah suh un. Thudik a hih nak zo in thu khen un” (Jn7:27).

Mihing tei a sual nak bel uh cu a pualam zo aa thu a khen uh mi khi hi. Mi pakhat cu mit tuah zo in thukhen hung hi. Mawtaw cu a pualam aa a zaawng zo in a mawi le mawi ngawl son hung, Laibu pakhat cu a tuam (cover) zo in a pha le pha ngawl son thawthong hung. A mit uh tuah a lem ngawl mi cu deih ma hung, a ai lee hem poh khi sui khama hi tih mi thu hilh nak cu phawk ngil le leng hung hi. Dr. James Dobson in a laibu “ Hide or Seek” sungah a son mi cu, a dan sung uh ah mihing cu a pualam a pianzia zo in misung lawi tin ti dun hung. Mah hang in oh te cun mihing tei pumpi hum aa a um mi sui te zo in thu son cat hung hi. Mah hang naupang nat nei tu sang ngawl in a dam cak mi naupang cu deih saw hung hi. Saza pa intawngta naupang lak pen a mawi deuh mi cu maat tam saw deuh in pe le leng hi, ziaawi no thungai nuam nak nun a nei tu cu a sual ta vang, thungai nun a nei ngawl tu sang ngawl in deih saw hung hi.

Samuel in Isarel siangphalang hing tuk a sang ngawl zoh mawi deuh tu Eliab teng tuk in ngai sung hi (I Sam 16:7) Mahnaven Pathian in hilh mi cu “ Misang zet le mi piang zet a hi ta vang zo pah sin a mah cu deih mang hi” tin ti hi. Pathian muh dan le mihing tei muh dan cu bang ve him ma hi. Mihing cun a pualam zo hung a ma, Pathian cun thinlung, sunglam na zo hi.

Tangthu sung ah, mihing tei a ngeng bel mi thu khen sual haw nak cu Khrih lei hum a len laih in hi. A Tak sa dan ah cun deidat tuk thil um ma hi, Pian zia mawi zet vang hi kha ma poh (Isa 53:2). A mawi dan le a phat zia cu mu thei awng haw ma hi.

Mahnaven Jesuh cun a pawlam zo in thu khen awng ma hi, Lei hum a hun laih ngawl in profet tei son sa mi cu, “Mit zoh nak le mi son leh saw lawn nak hang thu khen tuk ma hi” (Isa 11:3). Mit mai zo ngawl in thinlung le nun dan te zo in thu na khen saw hi. Taksam lam zo ngawl in hawvang lam zo in thu na khen saw hi.

January - 4 “Bawi pa in, Hiamnam cah nak le na tha zaang cah nak buah hi ngawl in ka hawvang buah in lawhting tuk ci” (Zekha 4:6).

Hi lai tuan in thudik a muh sak mi cu a lawhtin nak uh hi mihing cah nak le thiam nak hang hi ngawl in, Hawvang thianglim hang na hi saw mi muh sak hi.

Hi thu buah peh dun in Jerikho khua a cip nak thu buah in mu thei hung hi. Isarel ngalkap tei do theih nak hang hi ngawl in, Puithiam tei taw tawrawt (7) tum nak hang Pathian in a kut haw ah neh nak a piak mi na hi saw hi.

Ngalkap thawngza hawng a hi bang en Gideon in Midian miphun te neh thei awng tuk ma hi. Mahnaven a ngalkap cu mi 300 tian niam in, lei hum ah kua ma ngal do nak aa a man awng haw ngawl mi mi tui beel le meikhuat buah in neh nak na la haw hi, Mah mi cu Pathian hi neh nak hang na hi saw hi tih cu ciang zet in mu thei hung hi.

Profet Elijah hi biak nak ah tui beng 12 a laih haw nung ten mihing thiam nak buah cun mei alh tik tuk tih mi cun a cang thei ngawl mi hi. Mahnaven mei cu Van pen heng suk in biak piak pawl te cu kaang khawng ta hi, Hi mi vang cu mihing hang kha ma, Pathian hang hi tih mi cu dot kul ma hi.

Mihing tei deh theih nak khatlam ah, nungzui tu ten suuk vaw haw naven ngasa pakhat no hei man haw ma. Bawipai piakmi caan cu mang thiam in a um haw bek ten lawhtin nak na co haw hi.

Khrishtian na deh nak ah sum le pai cu thupi bel hi tin ngaihsut sual baih no hi, mahnaven mah kha ma hi. Hudson Taylor in a son mi cu a man zet mi na hihi, dan cu sum le pai a dawm hang lau tuk mi kha ma hi mah sang ngawl a thianglim ngawl mi sum le pai a tam lei ta nak khi lau tuk mi na hi saw hi tin ti hi. Ngaihsut nak sang nei tu micip, thu neih nak le in pha lo pha neih nak te cu a thupi bel mi kha ma hi, Hauhsak nak vang hi kha ma hi.

Tu ni aa a min thaw thong Pathian na a dek tute cun hawvang thianglim hi huham cah nak mu haw ma tin ti haw. Mahnaven a man mi Pathian na dek tute cuntaksa hiamnam hi ngawl in, thunget nak, up nak le Pathian awnkam cu hawvang ngal neh nak hi tih mi cu na thei haw hi.

January - 5 “Midian mi te neh tik tuk in na ngalkap te tam lei ta hi” (Thuthen 7:2).

A venghawng uh in neh nak tih mi cu mi pum tam nak hang ngah hung tin ngaihsut nak nei hung. Mi pum a dawm tu ten a tam saw tei thu ngai tuk tih mi cu daan bang neih hung hi. Hi thu buah peh dun oh tei thinlung ee ai tin koih tuk hung kaw?

Mi pum tam pi hum hawvang thianlim na deh nak a heng ta le phama hi tih nak kha ma hi. Mah ti bang in petikost ni ah mipum 3000 cun Pathianhi uk sung ah tel thei haw.

Mipum tampi ten Pathian sunlawi nak pia in mihing ten phat nak a bawl haw ta cun lung dam huai zet tuk hi. A deih san uh cu mitam pi ten Pathian thei tuk le thangphat tuk na hihi.

Khat lam ah, mipum tam nak hang ngal nak a piang kha pang ta cun pha tuk ma hi. Pathian in Gideon ngalkap te a lawh tik nak san cu, Isarel ten a mu cah nak hang kha ma Pathian hi cah nak hang hi tih mi a theih tik nuam hang hi (Thuthe 7:2). E. Stanley Jone hi son awng mi cu mi sil hon lam huai nak cun mah le mah ngal nak suak tik hi tin ti hi.

Pathian cah nak muan nak sang ngawl mihing muan nak a piang tik tu cu pha ma hi. Mah mi cu David siangphalang hi mipum sial nak hang a bawl sual awng mi cu na hihi (II Sam 24:24). Ngal bawi pa Joab in David hi thinlung a thianglim ngawl zia cu son in kham naven, kham zo ma hi.

Pathian awnkam buah a lem dun ngawl mi thinlung nei mi tam pi neih sang neih ngawl pha saw hi. Ai ta hum titale a ngaihsut nak uh te cu Pathian lam ah sang ngawl mihing lam ah ngeh heng tik hi.

Pawlkom dun nak a pai thei mi miphun tam vang cu deih awh ma poh hi. Bul pak hi nunnnak ah vang mipi buah pawlkom dun nak pai a ma, tha nau nak le lungdam nak te a phuan dun uh ngawl ten a pawlkom dun nak uh te vang huai tu um ngawl bang in tawp thong thei hi.

Hawvang lam kham toh nak a kham tu miphun tam nak cu pha ma hi. Jesuh in nungzui tu 12 bek a ten nak san vang cu mah hang hi. Mi tam nak ah cun mai bawl thei mi bang ngeh in cang tik hi.

Pathian daan ah cun mi dawm no hi nadeh nak ah a sunlawi nak lang tik saw lelung hi. Pathian cu a thu a el tu mi tam pi te sang ngawl in a thu a ngai tu mi dawm no hum ah a thinlung koih saw hi. Mi tam nak hang ngal tuk mi hi kha ma hi, mi dawm nak hang tha nau nak a man tuk vang hi kha ma hi.

January - 6 “Mihing ka hih nak sung ah ai mah phat nak um ma hi tih mi thei ing” (Rm 7:18).

Um tu pakhat in hi thu cu nunpat nak a ngah tung laih in a thei thiam bang en lei hum aa haksat nak pen a mah le mah hup dun thei tuk hi. Bible in oh te a hilh mi cu a nun lun uh ah cun phat nak pakhat no hei um ma tin ti hi. Tak sa deih nak cu pha ma lawlaw hi. Thu ngai tita cun Pathian in a nun lun uh te cu Kross hum ah thah sak zo a ma a thi mi ah ngaih sak hi.

Hi mi thu cu ka um ngangai a hi ta le a thupi ngawl mi ze le deh nak pen luat tik tuk hi. Pathian hi mu thei tuk ma ci a tih mi cu ze li tuk ma hung hi

Mah mi cun ka thinlung sung a alai nak pen luat tik tuk hi. Thilpha bawl mi nei ma naveng ka lung tawp thong tuk ma hi.

Mah mi cun ngaihsut soal nak pen hup tuk hi. Ka nunnak ah neh nak ka nei lelung ngawl ta vang ka tha nem awng tuk ma hi.

Mah mi cun mah le mah sunsak dun nak pen luat tik tuk hi. Mah mi cun Khrih tuah neh tu hih nak co tik tuk hi. Robert Murray Mc Cheyne in, “ na zoh dan in na hih nak lang tik hi, Khrih cu vei sawm lai tian zo in hi” ti hi. Mah mi cu man zet hi. Mi pakhat hi a son leh mi cu raithawi nun a nei tu cu Khrih sung lawi tik tu hi tin ti hi. Mah ten laa ngan tu in a ngat mi cu , “ mah le mah muandun nak pen luat tik a ma, kei luan tu nel ah kei a buk tik nak cu nop lei ta hi” tin ti bok hi.

Santhak thuson tu pawl le khristian laibu suah tu a thak ten dedeih a in le eih theih tuk bang in ngaihsut nak pia haw a ma, a hih dan tuk uh te cu siatsuah khawng haw hi. Mah ti bang te hang mihing tei nunnak ah siat nak ngeh heng tik hi.

Pi ting ing hi tin ngaisung dun tuk tak mang hi, ka deih mi cu mah le hei dun in Pathian bek zo nuam ing, ka ngaih sut nak hempoh sang ngawl in a cang kim mi Bawi na hihi.

January - 7 “A nunnak uh cu mit hi muh theih tuah peh dun ma hi; up nak tuah bek peh dun hi ” (II Kor 5:7).

Hawvang khawm nak sang ngawl in baseball ummah nak ah thinlung phur nak um saw hi tih mi hang mangbang in um ci? A the kip li uh ta vang mah ti lelung hi.

Mah a hi mata le, Kawhhran pakhat a pastor deh tuk sang ngawl in ai ta US president deh tuk nap saw hung kaw? nu le pa ten a ca nau tei nel uh ah, an tampi ei in na na ngen ten pastor dek tuk ci tin ti awng haw ma hi. Na khuat le pakan te cu ciang zet in som in na na ngen ten US president cang tuk ci tin ti awng haw ma hi.

A khangto zet mi sumdawng hi tuk in nap zet hung mahnaven missionary hawh tuk cun ngai hei ngaisung awng ma hung hi. Khristian nu le pa hek khat cun a ca haw te Pathian na deh nak ah a hawh haw ta le khaw ngai in um haw na ven taksa dan ah din mun sang aa a um haw tuk bek deih sak haw.

Bible sial lelung sang ngawl in TV zo nap saw haw ai ta nem tim? Bible tuah caan man sang ngawl in TV mai a can a man haw nak a san ngaisung the nung.

Ai ta mihing ten Jesuh deih nak sang ngawl in Dawlaa deih saw haw kaw? Mi tampi ten leihum nadeh nak ah cawl thei haw ma naven Bawipa sam nak cu i ma sim sial awng haw ma hi.

Aitakaw a kawhhran khantoh nak sang ngawl in miphun khantoh nak a deih sawuh? Ngam uk nak thu ah buai hung a ma, kawhhran cu tha zaang nei ngawl in um hi.

A hum lam aa thu te cu up nak tuah peh dun ngawl in taksa zuam nak tuah bek peh dun hi tih mi mu thei hung hi. A lei muh nak uh in oh te zol a ma, thutak mu ban ma hung hi. Kumkhaw nunnak sang ngawl in caan comno sung aa hi lei nop nak cu teng saw hung hi, hawvang thianglim sang ngawl in taksa pumpi, Pathian sang ngawl in lei nop nak teng soal lelung hung hi.

Um tupeh dun in kal a suan uh ten thil veng hawng in a dang lam mi na hihi. Hawvang muh nak ah cun 20/20 nei hung. Pathian muh dan bang kek inmu thei hung. Van le lei uk Bawipa cu biak tuk thupi hi. Pathian cu lei uk tu bawi te sang ngawl in kawhhran upa deh cu sung lawi tik saw hi. Spurgeon bang in, Pathian in a na dek tuk a sam nak cu Siangphalang na dek tuk tih nak hi tin thei ing. TV vang mi zol tu hi tih thei ing. Bible sial cu a nunnak uh a hong tu tawh cang hi. Lei hum thil le li ca buai lih sang ngawl in Jesuh ca buai saw tuk nuam saw ing. Lei hum pi uk nak sang ngawl in a kawhhran uh cu thupi in sung lawi saw hi. Up nak tuah peh dun in kal a suan uh ten danglam nak ngeh na hihi.

January – 8 “ A thinlung tak buah Pathian na a dek ngawl tu cu siat na cam hi”(Jere 48:10).

Pathian na dek cu thupi zet hang in pha no a dek ngawl tui ca cun camsiat nak heng thei hi.Thil a pha bel a co tak tu, a deih tu Pathian a hih bang in, a hekkhat tin maw, zuancum in maw, thazawn nak buah cun deh theih ma hi.

1968 kum ah Prague ngam ah khristian mi no pa cun Czechoslovakia peng ah um ngawl tu mino pa Jan Palach ti mi pai nel ah thuthangpha son hi, mah mi um ngawl tu pan thuthangpha cu deih zet hi, thuthangpha son tu mino pa cun a hun leh ten bible Thukamthak pe tung hi tin thu na tiam hi.Mah naven mah mi mino pa cu hung awng leh ngawl toh in Jan Palach cun ngak hel zet in 1969 January 16 ni ah a mah le mah mei buah in that dun in i tuk mah ten bible (NT) mu awng ngawl in a nunnak cu liam ta hi.

A pha mi tumtah nak nei bek in tawk ma hi.A son haw mi cu hell lamzin vang a pha mi ngeh buah in dim hi tin ti haw.Mahnaven a ngangai aa deh tih mi um awng ma hi.Deh nak buah a let uh kul a ma, a nuai lam aa bang in deh tuk mi na hihi.

Masabel in, Pathian in a naa dek tuk in a tik a hi ta le i tuk mah ten el pah sin.Pathian na Bawipa ngangai a hi ta le thu dong leh ngawl toh dek cih toh in hi.

Panih nak ah, deh tuk mi naa cu dek ngawl in, dawl lam ten tih mi cu a nung mi kha ma a ma midang tei kul mi le muicu ngu tu na hihi.

Pathum nak ah, tha pi suah in dek nawm in.”Na muh mi na hempo cu na tha neih mi hempo buah dek in” (Thusim9:10).

Dawltabel ah, Pathian sunlawi nak tuk in dek in. “ Ai ti bang thil a heng tavang in, na ei ah hihen na in ah hi henPathian sunlawi nak tuk in dek in” (I Kor 10:31).

Amy Carmichael hi ngat mibang in thin lung a neih tuk uh mi hi.Pathian hi thukam cu ka hum ah um hi.Lei hum aa pak mawi naw no te vang thawi zo ngawl thei men hung. ka hum a piak mi na cu cangkim no in dek zo ing.

January - 9 “ ...Daan hi a tik bang in kilkhawi haw hen na cawm bok haw hen” (I Tim 5:4).

“ Inn sang ah cun ngal hi a ma, pua lam ah a nem bel mi” tih mi awn kam thei awng tuk ci.Son nuam mi cu midang le khawsung ah cun mipha zet hi naven mai innsang ah cun lau huai zet tu, thin a uk lelung tut e son nuam hi.

Hi mi cu a el kim uh a pa nih khat a muh thei mek uh mi na hihi.A tu san mino ten nase zeta a a do haw tuk mi hi.TV sung a bang in mipha hi tuk cun baih no naven, nupa pha ngaingai hi tuk cun hak zet hi. In tek pa cu a na deh nak pen buai nak buah inn ah a hen ten a in sang hum ah hen tik hi.Thu son tu in Pulpit hum pen awn nem no buah awn naven inn sungsang ah mi liat lelung tu vang na hi thei hi.

Hi mi hi cu a it uh mi tei hum ah vei nihkhat a bawl leh cet uh mi thil ten a hihi.Mah hang in Ella Wheeler Wilion hi a ngat mi ah;

Ka nun sung ah a ngeng bel mi thu dik pakhat thei ing
Mah mi cu nitum nak lam aa khual a zin lai in
Hiamma a thuak tu cu oh te a it belt u na hihi
Ngah tuk pakhat mah um ma tih mi thei thah leng in
Haksat nak ngeng pi pe soal lelung hung hi
A ih bel uh mi nel ah.

Biak nak pakhat nei tuk, thunget khawm nak nei tuk, khristian na deh nak neih tuk cu baih no hi.Mahnaven nisial Pathian biak nak nei tuk cun hak zet hi.Inn sungsang ah nem nak buah nun tuk cu khristian nun hi a thupi bel mi hi naven bawl ngangai tuk cun hak zet hi.A pualam ah a phat nak uh lak tuk cun baih no naven, inn sungsang ah neih tuk hak zet hi.” A pa cu thunget khawm nak ah pelh ngawl in tel lelung naven a zi le ca ten a pasal mai aa biak bok tuk cu haksat zet in um haw. (H.W.Smith).

Samuel John in, Ngamsa hempo ma a liam haw ten a el aa a um mi hem poh nel ah a think haw nak lang tik haw tin ti hi.Inn sang aa a nun dan uh saw khi khristian nun ngangai na hi saw hi.

January- 10 “a mai uh aa a um mi taizuam dun nak ah thapi suah in tai ten nung” (Heb 12:1).

Mi tampi cun khristian nun cu ngaisut nak hum aa deh nak bang in ngaisung haw. Mai muh dan le theih dan bang nun hi tin ti haw.Khristian laibu le Magazine sial in mi tei tettikhan nak te a thei haw ten mihing tei nun pian dan cu hi ti hi poh hi tin ti haw.Pathian hang haksat nak le buai nak te, nun piak dun nak te a neih haw ngawl hang phat nak tih mi thei awng haw ma hi.

A man mi Khristian nun nak ah cun a nuai lam aa bang in hi tuk hi. G. Campbell Morgan in, “Haksat nak lamzin zui tih mi cu thil neu no khi thinsau zet no aa bawl suah nak khi hi” tin ti hi. Kei ka muh dan vang mah ti bang bok hi. A nauta mi na deh nak ah pha no in bawlsuah tuk thupi zet hi. A haksa zet ta vang dek lelung tuk tih nak hi. Mah ten “Thil pakhat no bawl theih mi um maw? Tih mi ngaihsut nak piang thei naven Bawipa cun bawlsuak thei nak thazaang pe tuk hi, thu a nget nak uh te vang pia in, a awn kam tuah vang thak lak tuk hi. Mah tin thazaang thak te ngah in thuak theih nak te nei thei hung hi.

Khristian nunnak cu khawla zet mi tai zuam dun nak na hihi, pi 50 hawng bek a hih ngawl tak teimak suah in a tai uh kul hi. A thu pi bel mi cu a tai pat uh pen pan pha no in a pat uh kul a ma a mai uh ah sunlawi nak lukhu um tih mi khi a phawh ngil tuk uh ngawl thupi zet hi.

Enoch hi nunnak a zohuh ten thuak kitket nun a neih zia mu thei hung a ma, Pathian tuah kum 300 hawh ten haw hi (Sem 5:22). A nun nak ah hin hak sat nak thuak awng ma tin ngai sung sual pah sin. a tawh uh mi bang in tawk bok tuk a ma, a hi tui cak hun vang um bok tuk hi. Bawlsiat nak tam pi thuak tuk hi. Mah naven lau ngawl in a tawp tian thuak lo hi.

Thanau tuk in sual loih nak na tawh ten, “Pathian deih nak bawl thei tuk in le a thukam mi co thei tuk in thinnau in um pah sin” (Heb 10:36) aa Pathian awnkam cu phawk lelung in.

January- 11 “Sual not nak hempoh cu thukhen tu tetti panih maw, mah sang tamsaw maw um hen” (Mt 18:16).

Bible hi oh te a muh sak mi bang in thukhen nak a bawl uh ten thukhen tu hi tetti panih maw pathum a um kul hi. Hi mi thu a thei thiam thei uh tale buai nak tuipi lak pen luat tuk hung hi.

Mi hing hi thu um dan ah cun, mi khatlam tei um dan bek thei in thu khen mek hung hi. Mah mi cun a phat bek son a ma, oh te a ngai tute vang in lungkim pih lelung hung hi. Mah ten khat lam pain el pen a thu a thei leh uh ten ma sa saw pa cun zol thu son hi tin thei leh hung hi. Mah tak “Thu khen nak zung aa thu a son ma sa belt u pa khi a man bel mi bang lelung hi, mah naven mah ti bang nak cu a mah thu a el tu pan thu a dot leh tian can sung no bek tham hi” (Thuf 18:17). Thu um dan ngangai thei ciang ngawl pi in thu a khen uh tale lei tisa mi tei thukhen nak tuah danglam nak nei tuk ma hung a ma (thuf 18:13 sung bang in “thu na don laih ngawl in pha no ngai masa in hi. Mah na bawl ma a hi tale misil na hih bek hi ngawl in thu na dot tik leh mi pai muh suam nautat mi ah cang tuk ci.

Ziba in David nel ah thu akawm ten David in phano ngaisung ngawl in mefibosheth hi thil le lite cu Ziba na pia hi. Dawl lam ten Mefibosheth in thu um dan te David nel ah a son kik leh ten David in a thukhen mi khi sual hi tih mi thei kik leh hi (II Sam 16:1-4).

Hi thu um dan cu Jesuh vang in na mang hi. Jesuh in a ma hih nak cu a mah nguak cang aa phuan le son cu cangkim ma hi tin ti hi (Jn 5:31). Mah tak tetti theithei tu pa li na la hi.

Tui nim tu Johan (Jn 5:33-35), a na deh nak te(Jn 5:36) Pa Pathian(Jn 5:37,38) le lai thianglim (Jn 5:39-40).

Thu thei tu tetti 3 or 4 um ngawl in thu a khen uh ten buai nak te piang in, kawhhran te khen in, ngual cam pih te tuah khen nak te na piang hi. Pathian awnkam a zui uh tale mah mi siat nak sung pen luat thei tuk hung hi.

January- 12 “Naneih mi hem poh cu Pathian hi piak mi ngeh kha ma maw?” (I Kor 4:7).

Hi thu dot nak cu pha zet hi. Pathian lak pen sial ngawl thil neih mi um ma hi. Lei taksa le thinlung cu nui pum sung pen a co uh mi hi. A hih nak uh hum ah suan pih li tuk pakhat mah um ma hi.

A thei nak uh te cu a cun nak uh pen a ngah uh mi ngah hi. Mi dang ten a ngaihsut uh a huak sung uh ah theih nak a leih haw ten thei thei hung hi. Vei hnih khat cu ka huak a cip hang tin ngai sung sual mek hung. Emerson in, “Ka ngaihsut theih bel mi hempoh cu tanglai a thu ten ngu khawng haw tin ti hi’.

Mah ten a co uh mi laksawng ee ai ti bang kaw? Mi hek cun inn sungsang pen co, Mi hek cun nun nak pen co haw. Mah naven a ngangai cun a nel uh ah Pathian hi piak mi na hi saw hi.

Pilate hi thu neih nak hum ah Jesuh in, “Ka hum aa thu na neih theih nak vang hi Pathian hi piak mi hang hi” tin ciang zet son hi.

Mihing haihawh tuk a ngah uh mi te vang hi Pathian hi piak mi ngeh hi. Mah hang Paul in Korin khua mi tei nel ah thu a dot mi cu, “Mah tin lak sawng na ngah mi ngeh a hi ta le ai ta uang dun cuang thei nge cim? (I Kor 4:7).

Mah hang in Harriet Beecher Stowe in “Uncle Tom’s Cabi” tih mi upat nak la tuk a el mi cu kei mah Uncle Tom’s Cabin” laingan tu kha mang. Pathian hi ngat mi hi. Muh theih nak kei pia a ma cfang ah cang hi, thu nei tu ngangai cu Pathian a mah a hih tak Pathian bek in sunlawi nak co hen tin ti hi. A deh

uh mi hum hempoh ah uang dun tuk mi kha ma hi.Sunlawi nak pet u Pathian a ma ta saw na hihi. “ Bawipa in micip ten a cih nak cil pah suh hen, mi cak in a cah nak ngal pih pah suh hen,Mi lian in a liat nak tuah tuangkhang pah suh hen, a kuakua hi hen a uang dun nuam tu cu, keimah a theih nak le, a theih thiam nak hang uang dun saw hen. Ai ta hum ti tale a ih nak cu tawp ni nei ma hi, a dik mi le a man mi bawl lelung ing hi.Hi mi te hi ka lung dam tik hi a ma,Keimah Bawip in ti zo ing” (Jere 23-24) tin ti hi.

January -13 “Khrih hi piak mi cah nak hang, aiai hi hen neh theih nak thazaang nei zo ing” (Fili 4:13).

Hi lai tuan a sial uh ten, bawl theih ngawl mi thil tampi um hi tin tih soal beih no hi. Lei tak sa dan a zo uh ta le thil hekkhat ca in superman kul hi tin ngai sung mek hung.

Ti cun mah mi awn kam cu haksat nak pe tu ngeh ah tawp hi.

Mah mi bungcang hi son nuam tak saw mi cu’ thil bawl theih nak cu Bawipai nel pen ngah ing”, Bawipan bawl tik ama, a tik mi sungah bawl theih ngawl mi um ma hi tih na lak nuam hi.

Pita in hi thu thupcu na thei ngah hi, a ma thiam nak tuah cun tui hum ah vak thei tuk ma hi.Mah naven Bawipai tik mi a hih tak na bawl thei hi.Jesuh hi tik bek ten, “ Pita in um paih in Jesuh pan in tui hum ah cun na hawh thei ta hi.

Jesuh in Pita cu tui hum ah a hawh tik lelung ngawl bang in, Jesuh in oh te bawl tik nuam mi le, hawh tik nuam nak mun a nei tak, oh te vang in Pita bang in up nak tuah zuancum ngawl in a hawh uh tale, Khrih hi thil tih theih nak cu oh tei hum ah um lelung tuk hi.

A thu pi bel mi ai hum ti tale “ Pathian hi tik mi cu a cah nak a lang tik nuam hang hi” tih mi phawk ngil pah sin.Mahticun a haksat nak uh te le, a colh nak uh te kal vawk zo tuk in tha zaang pe tuk hi.

Ei muh no thil pakhat khat bawl theih nak a nei uh bang en pathian sunklawi nak a um tuk ngawl bang in , mihing te pualthau in um libel tuk hung hi.Mahnaven Pathian tel ngawl in mihing ten bawl theih mi i mamah nei ma hung hi.

Mah tak Pathian hi lam huaih nak sungah um maw um ma ing kaw tih theih thiam tuk thu pi zet hi.Mah bek ten lungdam nak, tha muan nak te co thei tuk hung a ma, Pathian hi hehpih nak huham tuah oh te thuum tuk hi.

January - 14 “ A zaten nangmai ta a si” (I Cor 3:21-23)

A fel ngawl mi Korin khristian te cun kohhran sung aa huai tute cu deih zet hawhi.Mi hek khat in Paul cu deih haw a ma, mi hek khat cun appolos cu na deih haw.Mi hek khat cun kei cu Sifas tin ti haw, hek cun Appollos , a hek khat leh cu Paul hi mihing tin ti dun haw.Mah ti sang ngawl in Paul, Sifas le appollos hi mite ung tin ti dun saw un tin Paul in tik hi.

Hi awn kam cu tu ni tian ah oh tei ca vang na hihi.Kawhhran huai tu minthang, Luther, Wesley, Booth, Darby, Billi Graham tin a tih lelung uh ten khelh mi tam pi na um thei hi.A veng haw in oh tei ca vak nak pe tu ngeh haw hi haw bang in mi pakhat hi bang aa um tuk kha ma hi.

Mah naven Pathian saal tei ca cun, lei hum a sung a um mi hem poh cu co haw tuk hi.Khrih a hun leh ten vang Khrih tuah uk tu hi leh haw tuk hi.Oh te cun lei pi cu nei hung a ma, um ngawl tut e cu lei pi in nei hi.

Nunnak cu ei mu ta hi.Son nuam mi cu Khrih ah nun cangkim nun a neih mi khi na hi saw hi.Khrih piak mi kumkhaw nunnak vang na hihi. A thi thei ngawl mi kum khaw nunnak nei tih mi hi a ma, Pathian hi sunlawi zia lang tik nuam mi na hihi.

Thih nak vang ei mu ta na hi leng bok hi.Mahnaven lau nak le thih nak hi saal cu hi kha ma hung. Hi thih nak cu a hawvang uh vancung aa pain el ah hen tu na hihi.

Khrih nei hung ama, Khrih cu Pathian tuah pumkhat a hi haw tak, oh te cu Pathian ta hung hi.Hi thu te ka ngaihsut tenGuy King hi son awng mi phawk ing hi, “ Oh te cu a heng tuk laih mi ngak hel zet tute hung hi” tin son awng hi.

January - 15 “Mahnaven ka U le kanau te aw, noh te cu miluat hi tin sam mi te hi uh ci.Mahnaven Mah mi luat nak cu na taksa deih nak ah can pah suh un.Mah sang ngawl in pakhat le pakhat bawm dun in um saw un” (Gala 5:13).

Pathian ca tei luat cu man son theih ngawl mi hi.Pathian in oh te a ca ah koih hi.Mi luat hi naven, mah mi a luat nak cu taksa nopcen nak aa a man tuk mi kha ma hi.

Ca nau te cun inn sungsang aa uk nak pen luat nuam haw.Mi no ten daan (Sikan) sung pen luat nuam haw.Upa te cun a huaidun nak haw pen luat nuam haw.Na dek tu ten a bawi haw tei kut nuai pen luat nuam haw. Oh te cu mah ti bang luat nak thawthong ca in sam mi kha ma hung hi.

Van aksi ten van ah um ngawl in mun dang ah a um haw tuk kha ma hi.Nguah vang in lei ah zu ngawl in a um tuk kha ma.van zuang vang a ma deih dadan bang a leng ngawl in a mawng tu hi deih nak bang a len tuk mi saw hi.

Joweet hi son mi cu, “ Daan um ngawl nak luat nak um ma’ A hawh nak uh hem poh ah luat nak a nei nuam uh tale uk tu, soal loih tu maw buai nak pakhatkhat a tawh uh kul hi.Music tum thiam tu in la sak mi buah kaih in a tum thiam kul hi.Inn sa tu pa vang inn sak dan daan bang a zui kul hi, mah tin a hi ma ta cun a sak sa mi inn te cu cim khawng tuk hi.

Um tute cu daan lun pen luat zo hung (Rm 7:3) mahnaven dan nei ngawl aa nung tuk tih nak kha ma hi.Khrih hi daan, thukam thak hi daan zui tuk in deih sak mi te hung ama, mah mi cu it nak buah na hihi.Um tute soal nak pen a luat mi te hung hi(Rm 6:7,18,22).Mahnaven thiang lim nak le Pathian saal te hi hung hi.Um tut e cu mihing saal pen luat nak ngah hung hi (I Kor 9:19) .

Mahnaven mah mi luat nak cu soal nak ah a man tuk mi kha ma hi (I Pita 2:16).Lei taksa deih nak ah a tak tuk kha ma hi (Gal 5:13).Mi dang tei bah nak tuk in a luat nak cu man tuk kha ma hi (I Kor 8:9). Khrih Jesuh min thangsiat tik tu tuk mi kha ma hi (Rm 2:23-24).Lei hum it nak ah man tuk kha mahi (I Jn 2:15-17).Haw vang thianglim thin nat tik nak aa man tuk kha ma(I Kor 6:19).

Mihing ten a muh no aa ze le pheh nak pen lung nop nak mu thei ma hi.Khrih ah um in a nel pen a cun nak bek hang ngah thei hi, Khrih hi deih nak bang nun cu a cangkim mi luat nak na hihi.

January - 16 “ Bawipai awn kam cu Jonah lak ah heng leh ama” (Jonah 3:1).

Hi awnkam cu up nak thukam nak buah in dim hi.Aita hum tita le mihing tei bawlsual nak in Pathian cu buak ah cang tik hi.

David hi bawl soal nak vang mu thei hung.A theih zo uh bang in mualpho nak ngengpi tawh naven, David in Pathian ah aitin ding le sal tung kaw ti a theih tak Pathian in zam thong ngawl in,pi ting zet nun na nei leh hi.

Jonah cu Pathian hi tik mi le sam nak cu a nik ngawl tak ngasa pum sungah na heng ta hi. Mah lai pen nuntak nei dan cu na cung a ma Pathian hi veinih nak a sam leh ten Ninaveh khawpi ah hawh in thinlung tak buah Pathian hi tik mi a bawl ten mitam pi ten lung thek nak na nei haw hi.

John Mark in Paul le Barnabas tei khual zin nak aa a zui ten nun a neih ngawl tak na kik leh thong hi.Pathian in zam vawh ma hi, nung kik cih ngawl in mai ah a nol leh tak Pathian in na se zet na mang leh hi tih thu thei hung hi.

Thu nei tu tei, thu khen nak inn pen Pita in Judah lam tang ngawl in na el hi.Mihing tei ha ko ek sak sa mi vano cu i tuk mah ten vansang pi ah leng thei tuk ma hi ti haw thei men hi.Mahnaven Pathian cun mah ti bang ti ma hi, Pita cu ni dang sang ngawl in sang saw ah na leng leh thei leng hi.Pentikos ni ah mihing 3000 ca van kongkaa na hon sak hi.Haksat nak a tu le tu thuak in, Martal thih nak tian na ngam leng thong hi.

Mah tak Pathian na deh nak ah, Pathian cu oh te hun can pha pe leh tu Pathian na hihi.Mihing tei bawl soal nak hang bei dong awng ma hi.Thinlung kekkuai in a um tut e cu hum sang ah na cawi sang hi.

Hi mi cu soal bawl nak ah le a him aa bawl nak ti bang in man tuk vang kha ma hi.Pathian ca a bawl soal uh mi pen, a tin uh ngawl nak pen Pathian ca in a pha saw deuh aa a zuam tu tuk te hung hi.

Pathian in um ngawl tu mi soal tei nel ah a nun pat nak haw ca in vei nih can pha ngah haw tuk tin a tih nuam nak kha ma hi.Thih nung ten thu khen nak um tuk a ma can pha dang um tuk ma toh hi.Sual thah leng aa a thi tu ca cun “ thingkung cu a tuk nak pawpoh tang hi” (Thusim 11:3) bang in hi tuk hi.

January - 17 “ Na na deh uh ten mihing ca na dek ing tin ngaisung ngawl in Bawipai ca dek ing tin ngaisung in, thin nop no in dek un hi” (Efi 6:7).

Paul in saal na dek tu tei nel ah thu a hilh mi(Efi 6:5-8) cu Jesuh Khrih hi saal hempoh ca vang na hihi.

Masa bel in ai ti bang naa, a sunglawi mi maw, na pi cang ngawl ti ngaisung ngawl in Pathian ca tin a dek uh ta le Pathian in sunlawi nak co lelung tuk hi.Paul hi son mi saal na dek tut e cu , inn nawt tu, an huan tu,puan sawp tu, khui khal tu, lo bung tut e vang tel khawng haw hi.Paul hi a son mi cu ai ti bang

na a dek haw ta vang Khrih ca dek haw tin ti hi (6:5) mah ti bang thinlung tuah Pathian na a deh haw (6:6) bang in Bawipai nel pen laksawng co leh haw tuk hi (6:8).

Lei hum na tin le Pathian na tin ngaih sut beih no hi. A ngaihsut dan uh cu nikhat ni pen pan Niluk ni tian cu lei hum na deh can hi a ma, Ni pi ni bek cu Pathian na deh tin ngai sung sual mek hung hi. Um tu tei ca mah ti bang khen khuai tuk vang kul nge ma hi. Thuthangpha son tu hi a insang nu cun an huan buk aa an eih nak ah hi tin lai na ngan hi, “ Ni khat veithum Pathian na deh nak hi” tin ngan hi.

A dan muhsak nak ah, i ti bang tin mi tei mai ah phun niam in i ma sial ngawl mi a hi ta vang in Pathian na deh nak ah le Pathian ah a lin um nak hang a don mi muicu le a don tuk laih mi muicu te cu dawm saw cuang ma hi. Laksawng phunkim ngah leng bok tuk hi.” A kuakua hi hen thilpha a bawl nak hang lak sawng pe tuk hi tih mi ciing le leng un” (Efi 6:8).

George Herbert hi thunget bang in a nget bok uh kul hi.

“ Ka siangphalang le ka Pathian

Thil hempoh cu na muh dan bang in mu ing a ma

Ka bawl mi hempoh na ca a hih theih nak tuk in

Kei bawm in hi”.

January - 18 “Kei ka uk nak ngam cu hi lei hum ah kha ma, hi lei hum ah a hi en Judah uk tu tei kut sung ah heng tuk ngawl in ka nung zui tu ten do haw tuk” (Jn 18:36).

Khrih hi uk nak ngam cu hi lei hum kha ma tih mi in lei hum ngam thula buai nak pen oh te pial tik hi. Ngam thu, uk nak thu ah a tel bok uh ta le lei tisa dan ah um hi tih cu ciang zet poh hi. Mah naven buai mang ai tahum ti tale lei hum pi cu Saihtan hi huham nuai ah um hi (I Jn 5:19). tih ciang zet in thei ing.

Oh tei buai nak cu ngam uk nak thu in lem nak bawl sak thei ma hi, ka taksa nat nak hi bul pi cu ka sual nak hang hi ti thei ing. Sual le buai nak tuah a dim mi mun ah cun daih nak tih mi um awng tuk ma hi.

Mah mi a ten tuk uh mi thu ah na cang ta hi, lei uk nak thu ah can mang tung maw, thuthangpha son nak ah can mang saw tung kaw? Hi lai ah Jesuh son mi cu, “ Mi thi ten mi thi cu phum haw hen. Nang cu hawh in na Pathian uk nak thu son saw in hi” (Lk 9:60) tin ti hi. A ten tuk uh mi cu Khrih a thei ciang dedeuh tuk uh mi na hihi, aitahum ti tale a mah cu hi leihum pi buai nak hi a phi na hihi.

“Ngal do nak aa ka man mi cu hi lei hiam nam te kha ma, a cak zet mi Pathian hi hiamnam saw na hihi” (II Kor 10:4). Mah a hi tacun ngam sung thu le ngam pualam thu te cu thu nget nak, an can nak le Pathian awn kam ngawl a dang hiamnam nei ma hung ti ciang zet in thei tuk hung hi.

Mi pakhat pai son awng mi cu, ngam uk thu te cu ciathah lei ta hi. Kawhhran cu mah mi sungah a lut pang a hi ta le hehpih huai zet tuk a ma, thianglim nun te vang bo khawng tuk, hi mi cu hai ma le hung pha hi”.

Tu caan aa Pathian hi tumtah mi cu mah mi tei sung pen a ma ta hi tuk in sam tuk mi na hihi” (Nungzui 15:14). Pathian cun hi lei hum buai nak aa tel bok sang ngawl in, a mihing te luat tuk deih saw hi. Kei mah vang Pathian na saw dek in nung tuk mi na hi saw ing hi.

Pathian na ai tin dek tuk ung kaw tin Jesuh a dot haw ten “ Pathian na dek tih mi cu a hah mi up tuk bek hi” (Jn 6:28-29) tin Jesuh in ti hi. Mah mi na cu a na uh hi a ma- Cozah mee piak nak ah buai li ngawl toh in Khrih a up nak ah buai saw tuk mi hi.

January - 19 “Pathian nel ah sual a phuan uh ta cun, up tak le a dik mi a hih tak a sual nak uh te ngaidam in a mawh nak uh hempoh thianglim tik tuk hi” (I Jn 1:9).

Hi lai tuan thei ciang ngawl cun khristian kal suan tuk theih ma hi. Hehpih nak sung pen a khan toh uh bang in a nun dan uh cu a ngal lin dedeuh uh kul hi. A nunnak uh ah sual le mawh nak tuah dim ngawl in, a thianglim mi a hih nak uh cu a phawh le leng uh kul hi.

Johan hi phuan mi cu um tu ten mah mi thianglim nak cu sual phuan nak tuah ngah thei hung hi. Misual pan Khrih cu pom in a up hang sual hi cawhkuan pen ngaih thiam nak co hi. Mi piangthak sa ten ni sial bawl sual nak pen ngaih thiam nak co leh sal hung hi.

Sual nak cu Pathian le a mi thianglim tei pawl dun nak cat tik a ma, a sual nak a phuan tian na um leng bok hi. Sual a phun uh ten Pathian cu ding in, a sual nak uh te ngaithiam hi, Khrih hi kross hum aa a thuak nak thawng in na hihi.

Hi lai tuan hi a son nuam mi cu, a soal nak uh te a phuan uh ten, oh tei soal khum nak laibu sung pen a soal nak uh te cu phiat in na um hi. Soal cu pakhat nung pakhat a phung uh ta cun vawk khawng hung tih nak hi.

Mah naven ai tin thei thiam tuk hung kaw? Ngaih thiam mi hi zo ing tin thei dun toh cim? Ngaih sut nak men kha ngawl in, Pathian awnkam mal tuah thei thei hung hi.

Mah naven mi pakhat in, “ Pathian cun ngaithiam hi ti na ven, kei mah le kei mah ngaithaim thei mang ti bang en, man bang awn naven Pathian ima sial ngawl tuah na bang ve tuk hi. Pathian hi ngaih dam sa cu up nak tuah pom tuk bek poh hi.

January - 20 “ A soal nak haw le a siat nak haw te cu ciing tuk ma toh ing (Heb 10:17) tin ti hi.

Khrih thisan thawng in Pathian hi ngaidam nak awncang kammal cu lai thiangtho sung a nem bel mi awnkam mal na hihi.

Saam 103: 12 “ Ni suah nak le nit um nak a khawla zet bang in, a soal uh te cu oh tei nel pen khawla pi ah na koih zo hi” ka soal nak hem poh ngai thiam khawng zo hi, tin au thei bok tuk hung hi (Isa 38:17). Pathian awnkam mal, “ Na soal nak cu meingo te a kiam bang in kiam tik zo ing, ka nel ah hung leh in; nang luan tu cu keimah ing hi, tih mi a thei uh ten thinlung nam sut bang in pem hi. Mah bek hi ngawl in, “ a soal nak haw ngaithiam tung a ma, a mawh nak haw te ciing tuk ma toh ing. Keimah Bawipa in phung zo ing” (Jer 31:34) ti mi a muh uh ten mangbang huai dedeuh hi.

A soal nak uh te a phuan uh ten ngaithiam bek hi ngawl in, pathian in cing ma zo hi. Ngaih dam nak tuipi sung ah ka soal nak hempoh vawk sak zo ti ka theih ten lau nak hihim um leh ma zo hi. Jesuh nei tu tei nun ah nisial soal a phuan nak hang ngaihthiam nak ngah haw hi. A cangkim ngawl mi nun nei in Pathian a belh uh ten Bawipa in ngaithiam hi.

I hempoh a thei tu Pathian in ciing ma zo tih mi cu mangbang huai zet hi. Lei hum aa thil um hempoh thei khawng tu, van aa aksi hempoh a sial khawng thei tu, a luu hum uh aa sam vang a sial khawng thei tu Pathian in a soal nak uh te ciing ma zo hi. David Seamands in i tin kim thei tu Pathian in ka soal nak ciing ma zo tih cu theithiam ma na veng, ka theih ciang mi cu ka soal nak ciing ma zo tih bek na hihi tin ti hi. Dawl tab el thil pakhat no a um laih mi cu, Pathian in soal ngaidam in cing ma zo a tih uh ten, thu lu pakhat a tak mi cu, “ Nga sa man pah suh un” tih mi na hi hi. Pathian hi ngaidam sa le a ciin ngawl toh mi mi dang tei soal nak le man leh tuk zuam pah sin tih nak hi. Pathian bang in soal cu a ciing aa ciing leh ngawl toh in a hei aa hei tu a hih uh kul hi.

January - 21 “Bawipai Hawvang in soal cu zam san a ma, Bawipai tik mi khawsia ten bawlsiat haw”(I Sam 16:14).

Bible sungah khawsia te cu Pathian hi tik mi bang in a lang nak mun na um leh cet hi. Tehkip nak in, Isarel mi te cu Abimalek in kum 3 a uk ten, Shekhen khua mi le Abimalek dondun tuk in Pathian in lem dun ngawl nak thinlung na pia hi (Thuthen 9:23). Ahab san lai ah vang profet Mikah in, “ Bawipa a man mi profet tei nel ah zol thu son tik hi” (ISiang 22:23) tin ti hi. Job vang in, “ Haksat nak Pathian in a hen tik ten ...” (Job 2:10 tin son bok hi. Pathian a mah loli vang in (Isa 45:7)sungah, “ Muicu le thih, paih nakpiang tik vang hi ing tin ti bok hi”.

Pathian cu a thianglim mi hi ti cu thei na ve hung thil pha ngawl piang tik tu vang na hihi. Mah naven soal nak, nat nak, haksat nak le thih nak cu Pathian nel kha cuang ma hi. Pathian cu vak nak hi ama a mah ah thim nak ti hihim um ma hi” (I Jn 1:5). A ma hih nak tuah a dodal mi thil te cu a ma lak pen tin ngaihsut tuk kha ma hi. A dang bible bungcang a zo uh tale nat nak, haksat nak, le siat nak te cu Saihtan lak pen ti cu ciang zet in mu thei hung. Job hi nat nak, le thuak nak a bul pi cu khaw sia lak pen a heng mi hi. Jesuh in kum 18 loli nat a thuak tu numei nu cu, khawsia lak pen hi tin hilh hi. Paul in a taksa sung aa natnak cu “ Saihtan hi palai” tin son hi (II Kor 12:7). Saihtan cu mihing tei a tawh uh mi haksat nak bul ah um leng hi.

Mahnaven Pathian thil pha ngawl petu hi tin lang tik cu laicang te cu ai tin thei thiam thei tuk hung kaw? Son ciang nak cu hi tin hi; Bible hi son mi cu Pathian hi phal nak hang saihtan in na a deh theih nak saw na hihi. Pathian hi deih sak nak le khuan a piak mi cu bang ve thei ma hi. Pathian in a mi le ca tei nel ah a deih hang hi ngawl in na tep ten tuk uh khuan pia hi. Isarel te cu kum 40 tian haksat nak thuak tuk in khuan pe na ven a tum tah saw mi cu a thukam sung aa lut tuk a deih sak hang saw hi.

A khuan piak nak hang mihing ten haksat nak tawk leng nave hung a dawl tabel tian aa thu a nei tu cu Pathian a mah leng hi a ma, mah mi haksat nak hang in a sunlawi nak lang tik tuk a deih hang na hi saw hi.

January - 22 “Isarel mi te mailam hawh nak ah bawngsiat nak le haksat nak a tawh san haw tuk um ma hi.Bawipa Pathian cu a muh tei nel ah um a ma, Pathian cu a siangphalang tin au pih haw hi” (Mipum 23:21).

Zawn cop mi profet Balaam hi ot mi ah Pathian thei tu a mihing tei nun ah Pathian in a sual nak haw mu ma tih mi mu thei hung hi.A mi Isarel tei nel ah mah ti bang thinlung nei tu a hi ta cun Jesuh Khrih ah a mihing acang tute oh tei nun ah vang mah ti bang leng hi tuk hi.Kum khaw thih nak aa heng tuk tian cun a mihing tei hum ah mu ma hi.Um tut e cu Khrih sung ah a nung tute hung hi.Khri hi cangkim nak sung aa a nung tut e hung hi.A it zet mi a capa a co san bang in oh te vang co sang bok hi.Mah mi thu cu i tuk mah ten thawn in pai thei tuk ma hi.Khrih sung aa a nung tu tei nunnak ah Pathian in a mawh haw nak te mu sak tuk ma hi.

Mah mi cu mikang pa Rolls Royee hi nunnak a muh sak mi bang hi.A mah cu France ngam ah a mawtaw tuah khual zin a ma,lam zin ah a mawtaw na sia hi.Workshop ah bawl naven a bawl theih haw ngawl hang England a ta a mawtaw kee cu cah haw.Ti cun mawtaw bawl tu panih tuah in naheng haw hi.Mah mi pa cu a khual zin nak pen in a khua le ngam a hen kik leh ten, company ten a mawtaw bawl man sum ngen haw tuk tin in pen ngak leng naven a nget awng haw ngawl hang mangbang in zung ah hawh in a dot ten zung na dek tu ten na min tuah a baa a mawtaw na bawl nak lai um ma tin ti haw.

Pathian hi laibu sung ah um tu tei sual nak um awng ma hi.Khrih ah mi thianglim te hi hung a ma, Pathian in thianglim nak puanpi oh te tuam in a mai ah cangkim zeta a din theih nak khuan pia hi.

“ Nun pan tu ze i masa in hi

Pathian hi muh nak bang in

Sual nak hempoh Jesuh in laksak khawng zo hi

Mi thianglim ing hi tin au in hi.

January - 23 “ Nun nop nak cu a cuang le a val in na ca ze i nuam cim? Ze i nuam ngawn pah sin hi” (Jer 45:5).

Khristian na deh nak tian ah sual loih nak um thei hi.Mi thupi hih nak,Magazine tih bang ah min lang a ma, thuthang lai sung ah vang min te tel in um haw mah tibang te cu thang siah na hi haw hi.Mah ticun Khrih hi piak mi lungdam nak te pai in,lung muan nak te pai in siat suah thei hi.

C.H Mackintosh hi son mi bang in, “ Mi pakhat or awn kam pakhat cu minsin tak ah a cang a hi ta le lauhuai zet tih nak hi.Jesuh min sang ngawl in a min alang dedeuh ten saihtan in neh zet hi tih cu ciang zet hi.A na deh nak cu ngeng dedeuh a ma, haw vang lam ah a thianglim nak pai dedeuh hi. Siahtan cun Jesuh hi min siat suah tuk cu kumkhua a tumtah mi hi.Denney hi a son mi cu, “ mi pakhat in amah le Khrih cu mun khat ah sang zet in dom to zo tuk ma hi.

Mah le mah khai san in a um uh ten pai dedeuh hung hi. Mi pakhat hi son mi cu, “ Mah le mah khai sang tuk a tum sung hempoh cu lungmuan nak le lungdam nak cu tep awng tuk ma hi” tin ti hi.

Nop nak ze i in mah le mah a khaisan dun uh ten saihtan hi kut pah sungah heng hung hi.Mi min thang tei siatlal nak vang cu Khrih mun a piak haw ngawl hang in hi.

Tuinim tu Johan in hi thu tuah pehdun in ciangzet in thei hi, a ngat mi thu cu, “ Jesuh cu khang dedeuh tuk a ma, kei cun niam dedeuh tung hi” tin ngan hi.

Pathian in oh te a khaisan lan sung hempoh cu a dinmun no uh ah a um thiam uh kul hi, Thu a nget tuk uh mi cu “ Mi nau ta le i mah thei ngawl bang in kei bawl in, it nak le sunlawi nak cu Khrih ta hi ta hen” tin ngen tuk hung hi.

Nazereth cu khaw neuno poh hi.Galilee vang tuiting neuno poh hi mahnaven Pathian in a man zet tak lei hum aa tui ngengeng le kaawpi ngengeng te sang ngawl in a min haw thang saw hi.

January - 24 “Aiai ah hi hen ngaihsut hak in um pah suh un”(Fil 4:6).

Lei hum ah thin lau nak le ngaihsut hak nak tuk tam pi um hi. Anun uh ah Khensa nat nak le lung natnak a da dang nat nak te tuah ei le in ca in sakthih te thuk in, nuclear bom, le lau huai zet mi mailam can, a ca nau uh te mi lo lak suak kha haw tuk tin Son zawh ngawl lau nak tuah in dim hi.

A lau bel tuk uh mi cu um ma hi, ai ta hum tita le Pathian in oh te kilkhawi lelung hi. A kut tuah oh te khal a ma, a ma phal nak um ngawl in oh tei hum ah thil i mah piang thei ma hi.Oh te cu mitcaw pai lam hoih nak zui tut e kha ma hung hi.Oh tei nunnak cu oh te lam a huai tu Pathian hi kut ah um hi.

Thinlau in um nak cu phatnak i mamah um ma hi, mah tin a um nak hang buai nak kham thei cuang tuk ma hi. Pakhat pai son mi bang in, “ thin lau nak in zing ten a heng tuk mi khawngaih nak pai tik theih ngawl bang in, tu ni aa a thazaang uh dawng tik tu thawng na hi saw hi.

Mah ti bang aa um nak cu lau huai zet mi na hihi. Sibawi tam pi tei son mi cu mi na ten thinlau in a um haw tak a nat haw luai dedeuh hi tin ti haw hi. Nat nak tih mi cu thinlau . thin suk nak tuah a peh dun mi na hihi.

Thinlau le ngaisut hak aa um cu soal pakhat na hihi. Pathian hi cih nak, thil tih theih nak hum ah lin a um ngawl tak, a bawl mi te vang ai te kaw ti cu ciang zet thei tuk ma hi. Pathian hi it nak muang ngawl tu hi a ma Pathian in kil khawi ma hi tin a tih tuah bang ve hi.

Vei nihkhat cu a ngaihsut hak nak uh te cu uan dun nak ah na mang leh cet hung hi. A pasal in ngaihsut hak sa zet a um li tu a nupi hi nel ah naih in thu a hilh ten a nupi in, “ Mah tin ka um ma tale a kua in nge hi thil te dek tuk” ti in, mah le mah auan dun nak awnkam mang lelung hung hi. Soal ing hi, mawh ing hi tin a tih theih lan sung uh cu luat nak mu thei tuk ma hung hi. Mah tak thin nop no in;

Zing ca aimah bawl theih mi nei mang,

Ka Bawipa bikhiah sa nei leng poh

Buai nak le khawngaih nak pia a ni maw?

Mah ti bang lak pen kei luan tuk hi

Zing ca mah bawl theih mi nei mang.

January - 25 “ Pathian cu it nak hi” (I Jn 4:8).

Khrih lei hum a hun laih in It nak awnkam thak Agape ti mi (Greek) awn na lang tik hi. Ngual cam ih dun nak tih mi (Philia) ti mi awn kam cu um sa zo, mah ten nu le pa ih dun nak (eras) tih mi vang a um sa mi awn kam mal na hihi. Mah naven Pathian hi it nak, a capa mang aa lei mi a ih nak lang tik tuk in a man mi awnkam mal (agape) ti mi awnkam na hihi. Asul lam cu “ tehkip nak um ngawl it nak sang bel” tih nak hi.

Lei hum thil le li hum aa it nak val in a dang it nak pakhat um hi. Mah mi cu Pathian hi a bo thei ngawl mi it nak, thek theih ngawl aa ngeng mi it nak cu na hihi. A thianglim mi hi a ma duhham nak ti vang um ma hi, oh tei man piak kul mi vang kha ma hi. Mah mi it nak cu Pathian hi piak nak tuah a lak mi na hihi. Mah mi cu a neihsun a capa piak nak in na hihi ti in lai thianglim sungah mu thei hung hi. mah mi it nak cu mi soal tei phat nak tuk in piak nak na hihi. Mel pha le mel sia tih um ma, mi ngo le mi hang tih vang um ngawl aa it nak cu na hihi. Mah mi it nak cu hi lei hum ah a zuam ngam tu pakhat mah um ma hi, mah mi cu Pathian hi it nak tin sam hung hi. Mah mi it nak cu mi cangah te le milian tei nel ah vang mit mai piak saw mi nei ngawl aa it nak cu na hihi. Mah ti bang it nak cun mai ca sang ngawl in mi dang tei ca phat nak na bawl sak saw hi.

Mahnaven a it nak kumkhua in mun hi. Pathian in a it mi te cu vat hi. it nak soal nak ca kha ma hi, ai ta hum ti tale soal nak cu siat lal nak hi a ma, it nak cun mah mi siatlal nak pen humhim hi.

Pathian in a it nak cu a capa mang in Kross hum ah thih nak thuak tik in oh te lak zo hi. Oh tei ca thih nak thuak hi.

A kua in nge na it nak cu hah thei tuk

It nak cu oh tei ca in a sunlawi nak te zam hi

Khrih sung ah thil hempoh oh te pia hi

Na it zet mi na capa hang (Allanben)

January – 26 “ Ka ih mi ka ngualcam te aw, hi ti bang in Pathian in oh te a it a hi ta cun, oh te vang pakhat le pakhat it dun tuk mi hung hi” (I Jn 4:11).

It nak tih mi cu mat theih ma, a tiam vang tiam theih ma ama, son ham thei hi tin tih theih ma hi. Oh te cu it nak nei tuk in tik sa mi te hung hi, mah tak it thei mang ti a tih tuk uh mi kha ma hi. It nak tih mi cu thinlung sung pen a heng mi hi naven nah nak le nah ngawl nak tuah khen cat theih mi vang kha ma hi.

It nak tih mi cu lei hum a um mi thil le li nepnawi tian ca in kha ma hi. Mah na ven mihing a se bel le a phabel hi hum tian ah Pathian hi it nak cu um hi.

Awn dang tuah a ti tuk uh tale it nak tih mi cu a nunnak uh ah teimak suah in a nunpih tuk uh mi hi. tehkip nak in it nak tih mi cu, cabuai hum ah mok cu lei ah cak hi, mahnaven a man khul in, hu in a piak nak ah it nak um hi tin ti thei hung hi. It nak cun mah mi pakaan te vang ciang zet no in som khawng

hi.Mi dang te kut vang cu ciang zet no in huk sak a ma, it nak cun mi ten dek haw hen ti ngawl in a man dek sak khawng hi,It nak cun midang tei ca ngaihsut sak hi.

“ It nak cun a angki cualpi cu mitei ca phah sak hi,
Leivut lak ah vang phah tuk hi
Lam zin tuan dim tik hi
Ai ta hum ti tale a bawi thei mi hang hi
Mual hum aa zam thong tuk lau hihim ma hi
Mun lawng ah vang heng ngam in
Tawk zo ti vang nei awng ma hi
A nunnak bo tian in dek lelung hi.

January - 27 “Caan pha na nei uh mi cu pha no in mang un” (Efi 5:16).

Lei mihing ten nei le siah ca na a deh li haw laih in, um tut e cun caan pha um sun cu a ten thiam tuk thu pi zet hi.Caan man thiam ngawl nak cu soal na hihi.

Tu laih san ah cingcai zet aa na dehthiam tuk a thu pi zia cu au pih lih haw.Bawi Jesuh vang in hi tin son hi” sun a hih lai sung zong kei mah a hah tu hi na cu ka deh kul hi.Zan hun heng kuan zo a ma, kua mah na dek thei haw tuk ma toh hi” (Jn 9:4).

Thoma Kempis hi ngat mi cu i tuk mah ten thazawng in um pah sin, lai ngan or thungenor bible sial nak tuah na can mang lelung un” tin ti bok hi.

G Campbell Morgan nel ah na pi tin nak hi thuthup cu ai kaw tin a dot haw ten a son mi cu “ teimak suah in na de king, mah ten na deking a ma, dek lelung ing” tin don hi.

Jesuh lei hum a len laih in Lettama dek hi tih cu phawk ten leng nung.Nazereth khua ah caan ngei pi na dek in um hi.

Na deh nak cu soal luh nak hi a pat nak hi tin a tih haw cu man ma hi.Sual a um laih ngawl in Adam cu Eden kilkhawi tuk in na na pia hi(Sem 2:15). Mah ten siatcam nak pen khawum tul in na deh nak ten a um hi (Sem 3:19).Van cung ngam ah vang na deh nak um tuk hi, a mah arian tu ten a mah cu thangphat haw tuk hi” (Thup 22:3).

Nadeh nak cu muicu na hihi.A kul sap uh mi te cu deh nak tuah in ngah thei hung hi.Na aa deh uh ten taksa dam nak te co hung hi.Na dek in lawh tin nak a muh uh ten soal nak pen luat thei hung hi, ita hum tit a le Satan cun mi thazawng tei kut mang in na dek hi” (I.Watts).Thomas Watson in, Thazawn nak cu khaw sia te thu nei tuk aa khuan pia tuah bang ve hi tin ngan hi.Lin um zet le fel zet aa na dek nak cu um tu tei nun nak aa tetti pha bel mi na hihi.Na dek in a um nak uh pen a nun can uh te vang theih theih hi.Mi pakhat a thih ten na a deh nak in a hih nak son ciang khawng thei hi.Mah ten William James in,a ‘ Nun sung aa man a nei bel mi cu na a deh nak uh khi hi tin ti hi”.

January - 28 “ A kho mi up nak cu a thinsau hi” (Isa 28:16).

Aw sang ngawl in a nging saw mi vanzuang bang in bible sungah Pathian vang a thinsau ngawl bang in mu thei hung hi.Capa tai pai thu a zo kik leh uh la le, a soal sik in inn ah a kik leh ten a pa cun um thong thei ngawl in tai in muak hi, Mahnaven Pathian cu mah ti bang kha ma hi, pungman no in hawh hi.

David in, “ siangphalang in nawh khah zet in a tik tak...(I Sam 21:8) ti a hilh ten zol thu son hi.Mah naven oh te vang in a liam sa mi le a heng tuk laih mi thu ah a man bok tuk uh mi kha ma hi.Son nuam saw mi cu Pathian a muang ngangai a hi uh tale nawhkhah kul ma hi.Taksa dan aa nawhkhah mah taka a um sang ngawl in Hawvang lam ah thin sau no aa ngah cu oh tei ca a pha saw mi na hihi.

Man lang zet aa nupi nei nuam tu pai thu zo the nung.Manlang in a huai ma tale mi dang ten huai kha haw tuk tin lau in um hi.Pathian thutak ah cun, mah mi numei nu cu , Pathian in mah mi pai nupi tuk aa a tih sa mi a hi ta cun kua ma mah in long thei haw tuk ma hi, Pathian hi deihsak mi a hi ma ta cun hak sat nak tawk tuk hi.

Thu dang pakhat zo leh ten nung.Pathian na dek tuk in nun piak dun hi leipi cu siat nak lam ah a naih dedeuh zo tak ngak thei mang tin deh lok nak cu pha ma hi.Jesuh vang Pathian hi tik laih ngawl sung zong cu Nazaret pen ngak leng poh hi.

Bulpak aa Pathian na a deh nak uh ah vang nawhkhah lei ta lelung hung hi.A ngah a uai laih ngawl in la tuk in el lelung hung hi.Hawvang thianglim hi tik laih ngawl in taksa dan ah phia soal lelung hung hi.Mah ti bang nun cu siat lal nak ngeh na hi saw hi.” Cang kim le piting mi na hih theih nak tuk uh in a tawp tian thuak zo tu hi tuk in zuam un” (James 1:4).

A nunnak uh ah piting nun a neih theih nak tuk uh in, mai thazaang lin san ngawl in hawvang thianglim hi lam huai nak ngak in, Pathian ah thinsau no aa a ngathiam tuk uh thu pi zet hi.

January - 29 “Mah hi, kapa, hi ti bang hi tuk in na deih mi na hihi” (Mtt 11:26).

Mi pakhat hi nunnak ah mah no aa ten theih ngawl mi thil um thei hi, a deih zawng uh kha ma naven thek theih ngawl mi thil na um thei hi. A pumpi pian dan ah hi hen, a sam uh ngawl mi mikhual bang in a deih zawng uh ngawl i thil te na um thei hi.

Mi tampi cun a tum tah haw bang in a pitin haw ngawl zia thei dun haw. Hekkhat cu ding sang zet haw. Hekkhat cu zoh mawi zet haw, hekkhat cu a cuang cung in mawi haw. A bang ve ngawl mi inn sang pen hing a hi uh bang in bangve thei ma hung hi. Hek khat cu dam zet haw a ma, hekkhat cu nat nawm zet hawhi.

A hlih nuam mi cu a hih nak uh te hi thek theih ma Pathian piak mi hi tin a pom thiam uh ten lungdaih nak tih mi na um hi tin a tih nuam nak na hihi.

A hih nak uh hem poh cu Pathian hehpih nak na hi a ma thek theih ma hi. Pathian hi it nak le a heh pih nak tuah a lemluat sa mi ngeh hi. Mah tak, Ka pa hi ti bang hi tuk maw na deih dan tin a tih thiam tuk uh thupi bel hi.

Mahnaven pha no a ngaihsut tuk uh mi cu hi tin hi ngawn ta hen ti bang thinlung a neih tuk uh ngawl thupi hi. Pathian a it nak tuah a piak hi tin lungdam nak tuah thangphat nak lam ah a man saw tuk uh mi hi. Paul hi nunnak ah “ Mahtak Khrih hi cah nak le huham cu ka nel ah a um theih nak tuk in Ka tawntaih nak ah vang maingal zet in lungdam ing” (II Kor 12:9) tin ti hi.

Tawntaih nak a tawh uh ten lungdam nak nei thei hung ama, Pathian sunloih nak hi tih mi lungput a neih theih uh cu a hawvang uh piting hi tih mi minsin nak na hihi. God Fanny Crosby in a kum 8 ah a mit caw a ma, hi thuthup cu na thei ngah hi, a nuai lam aa bang in lain a ngan hi;

Aw, ai zah tak lungdam tak mi naupang ing kaw

Khua mu thei ngawl ta vang

Hi lei hum pen ka tawh mi cu

Ka thin nem hi

Midang tei lungdam theih ngawl mi

Lungdam nak cu ka ca cun i zah tak in tam kaw

Ka mit a caw hang kap tung maw?

Kap tuk mang hi.

January - 30 “ Man ngawl na ngah mi cu, man ngawl in pe bok in hi” (Mtt 10:8).

Lei hum aa Violine tum thiam zet pa Fritz Kreisler in “ kei cu thil tum dan thiam nak tuah a hing mi hi ing hi, ABC ka thiam laih ngawl Hi thil tum dan te thiam zo ing hi. Pathian hi piak mi laksawng hi a ma ka cun nak le, ka zuam nak hang kha ma hi” tin ti hi. Mah tak Music tumthiam pa tin tih tuk tak mang hi tin a ti bet hi.

Khristian na deh nak ah a deh theih tuk uh mi na tampi um hi. Mah mi na deh nak cu ngah lam hi ngawl in piak nak lam na hi saw hi, Ka ca ai miat nak um tuk kaw ti ngawl in ai kaw ka piak theih tuk tih mi na hihi. Khrih hi ngam ca ai zawng kaw ka piak tuk ti ngawl in ai tin pe thei tung kaw tih mi na hi saw hi.

“ Na dek tu cun a deh man a ngah kul hi” (Lk 10: 7) ti cu thu dik hi a ma, “ Thuthangpha phuang tut e vang thuthangpha a phuan haw nak pen pumcawm nak ngah haw hen” (I Kor 9:14) tih vang a dik mi hi. Mahnaven duham tuk kha ma hi.

Simon in mi dang tei nel hawvang thianglim hi huham piak theihnak cu na lei nuam hi (Dungs 8:19). A muh dan ah cun sum zeik nak bang in na mu hi. A bawl mi hang, oh tei muh theih mi cu Pathian thu zuak tu pa tin mu thei hung hi. Mah ti bang bok hi lei hum ah a dim in dim zo hi.

Dawlla tuah Pathian na deh a lei thei bang en thil thu pipite vang cu ma khat thu cang kim khawng tuk hi. Mahnaven a cang thei ngawl mi thil a hih bang in nunnak thazaang suah in Pathian ca tin a deh saw tuk uh mi hi.

Man ngawl aa a ngah uh mi a hih bang in man ngawl in a piak uh kul hi. Pe zo dedeuh tu a hi uh tale mui cu tamdeuh tuk a ma, piting dedeuh tuk hung hi.

January - 31 “Pathian hi mawh puh mi tuk ngawl in, mi sonsia pah sin” (Mtt 7:1).

Bibal dawm lai a thei tu ten hi lai tuan cu thei bok haw a ma, a phuan haw ten phundang pi in na phuang thei haw hi. Sual tamzet a bawl tu pa cu a sual nak te a son haw ten, “ Pathian hi mawhpuh mi na hih ngawl nak tuk in mi te sonsia pah sin tin ti haw. Awn dang deuh in a ti tuk uh tale , Mi tei sual nak kham sak nak tuk in hi lai tuan cu na mang haw hi.

“ Mawh puh a tih uh mi cu, Mihing tei ngaihsut nak vang sonse tuk ma, thil hempoh thei tu a hih ngawl bang in a bawl san vang thei thei ma hung hi. Mawhpuh nak khun nak hum ah khung in Pathian na a dek te khi a son siat tuk uh mi kha ma hi. Thukhen tu Pathian um hi. A hih haw nak zo in le, mi upat a thiam haw nak te zo pah sin, A sung ah ai um kaw tih mi thei ban ma hung hi. Mah ten a pha ngawl zawng aa muh nak nei tu tuk kha ma hung hi.

Mahnaven mawh puh kul nak can vang na um thei hi. Bible tuah a lem dun ngawl mi hilh nak cu a do tuk uh mi hi. Khristian tei hi lei a deih haw nak haw te son tuk hung hi. Kawhhran sung pen sual sung aa a ceng tut e cu mawh puh tuk hung hi. Kawhhran upa le saya ten a man ngawl mi thil a bawl haw ta le a hilh uh kul hi.

Pathian in a cangkim ngawl mi a nun uh le, hawvang lam a cak uh ngawl nak te cu theih sak khawng hi. Pathian hi deih sak mi cu a tik bang in felzet no aa nung tuk le thil pha ngawl hempoh lawl tuk na hihi.

February- 1 “Thuthangpha hi vak nak, Khrih Hi sunlawi nak”(II Kor 4:4).

Thuthangpha cu Khih hi sunlawi nak hi tih i tuk mah ten hai ma nung. Mah mi sunlawi nak cu thinglamteh hum pen thi in a tho leh tu Pathian tuah a peh dun tu na hihi. A tu ah cun kross hum ah um ma zo hi, khamtual ah vang um ma zo hi, tho leh zo a ma van ah sunglawi zet in um hi.

Niamkhiat zet tu pa, Nazereth khaw mi (Lettema), haksat nak thuak tu saal, Galilee ngam aa khualzin tu, tin hi lei ah muh tuk um ma zo hi. Nunnak le sunloih nak a nei tu bawi, min hempoh lak pen a sunglawi bel mi min phat nak ah Pathian cawimawi nak a pe bel tu pai thuthang cu a phuan uh mi na hihi. Mi hempoh a mai ah kun in amah cu Bawi hi tin au haw tuk hi. Pathian hi sunloih nak co a ma, nun pan tu Bawi siangphalang na hihi.

Vei nihkhat cu thuthangpha a phuan nak uh pen a min thang siat zawng in phuang kha mek hung hi. A mah sang ngawl in a piak mi muicu le laksawng te cu vei tam pi ngaihsak sual mek hung hi. Pathian hang a ngah uh mi thil te cu thupi saw ah koih sual mek hung hi. Nungzui tu tei phuan mi thuthangpha cu mah ti bang kha ma hi. Noh ten Khrih cu a bal mi na kut uh tuah huai uh ci ma thik tuah khen in that uh ci”. Mahnaven Pathian in thih nak pen tho leh tik a ma, vancung a a khunnak taklam koih hi. Tu ni ah sunglawi zet in lei le van uk in um hi. Thukhen tuk in ngei can um ngawl in tolh leh paih tuk hi. Na sual uh sik un na a mah cu um un, mah mi sial ngawl luat nak lamzin a dang um ma zo hi” tih mi cu a au pih tuk uh mi thu na hihi.

Aw, sunlawi nak tuah a dim tu pa cu mu ing hi. Soncelh ngawl lei ten a sunloih nakthu cu son haw. Thu ngai cu pentikos ni aa mi sual te cu a mai ah can tawtok in um haw. U le nau te aw mi luat a hih theih nak tuk uh in ai bawl tuk hung kaw?

February- 2 “ Khawthim sung pen vak nak heng hen” ti in a tit u Pathian cu, Khrih hi mai aa Pathian hi sunlawi nak a theihtheih nak tuk uh in a thilung sung uh ah a vak nak pet u cu Pathian a mah leng na hihi” (II Kor 4:6).

Pathian in oh te vak nak a piak nak san cu leihum thim sung pen vak tu a hih theih nak tuk uh in na hihi. Oh te cu Pathian muicu a dong tu bek hi ngawl in a nei tu ah hi hung hi tin thei ten leng nung. Pathian in oh te vak nak pia a tih uh ten a pian thak nak uh khi a son nuam bel mi na hihi. Selsiamnak ah vak nak um hen a tih bang in vak hi. Mithak a hih uh ten a sung uh ah a mah cu oh tei vak nak hi.

Pathian hi muicu te cu oh tei deih nak bang man tuk mi kha ma hi. Mah sang ngawl in Khrih it nak mawi zia phuansuah nak in mang saw tuk hung hi.

Mah ti bang bok in Paul in, “a thuthangpha Zentel mi tei nel phuang tuk in a capa ka nel a lang tik ten...” (Gala 1:16 ti son hi. Pathian in a capa cu oh tei nel ah lang tik bang in oh te vang in midang tei nel ah a lang tik bok uh kul hi. Hi thudik cu ka nel ah a hen ten ka bible lai mai ah ka ngat mi cu;

“ Jesuh bek ka muh mi a hita cun,

Na sung aa um mi Jesuh ee mu haw ni maw?

Mac Donald a muh ten ai tin mu haw kaw?

Macpherson hi son mi cumangbang tuk i mah um mahi.” Thuthangpha tih mi cu huham a nei mi, a thupi bel mi, mangbang za na hihi. Midang nel ah, mi pakhat in mi pakhat cu ciang zet in thei tik nak

hi.Mah mi pakhat cu Jesuh hi” tin ti hi.George V Siangphalang pan America thuthang tuah peh dun inradio tuah thu a son ten thil cangsa mi tuah muh sak nak nei hi.New York aa electric khau te cat inlet theih ngawl tian in na cang hi.Man ten Harold Vivien tih mi pa, Ceet bawl tu pa ai kul kaw tih mi thei hi,mei khau a cat te pha no a lep leh ceng ten siangphalang pai thuson mi cu pha no in khup kik leh thei hi.Electric cun a pumpi kaang a ma a kee pen a lu tian dup khawng hi, na em naven cawl ma hi.siangphalang hi thuson a celh lan tiang meikhau cu a kut tuah in len leng hi.

Ka Bawipai muicu bul pi kei hi tik in
Mahnaven na huham cah nak venghawng tuah in
Muicu luan nak tuk in kei mang in
Hun le can hempoh ah.

February- 3 “A dang vancung mi pakhat, ngimmui koih nak kheng lent u, hung a ma biaktheng el ah ding hiPathian mi ten thunget nak tuah peh cih tuk inbawi khunnak mai a ding a um mi sui biaktheng hum pen pe tuk in mah mi vancungmi nel ah ngimmui tampi pe haw” (Thup 8:3).

Hi laituan cu vancungmi tih mi cu Khrih son nuam hi tin up nak nei hung. A cang kim ngawl hempoh te cu ze in khawl khawm a ma, dawl tabel ni ten Pathian nel ah a hen ten ngimmui thawi nak ah cang tik hi.Mah mi cu mangbang za thil cu na hihi.Ngimhmui hal nak tih mi cu Khrih hi a cangkim mi na a deh nak lak sak hi.

Ai ti zah tak in thazaang ngah hung kaw, a thunget uh ten ngen thawthong hung.Mahnaven lau tuk um ma hi, a ot thiam uh ngawl nak te let sak tu tuk Khrih nei hung hi.

Jesuh in ai bawl kaw?Pathian ca tei thunget nak cu ngai a ma, a mui mi a na deh nak ah khop sak hi, mah ten Pathian nel ah ap sak hi.

Thu a nget nak uh le a thangphat nak uh cu cangkim viang ma hi ti hcu thei hung.Ai tin thungen tuk hung kaw ti thei ma hungA tawh uh mi leh a bawl uh mi te tale thil pha ngawl ngeh in dim a ma, a thinlung uh ah vang duhham nak ngeh in dim hi.

Mah naven thunget nak, biak nak ah ai aw tu Jesuh thawng in Pathian ah ai aw nak ngah hung hi.

Mary Bawley in lai a ngat mi cu;
“Ngim mui thawi nak lam pi cu van ah kai hi
Kumkhua a khun nak mai ah
Hehpih thiam Pathian in khul a ma
A ting ngawl mi au aw cu thei hi
A thu nget nak uh le thangphat nak cu
Khrih hi ngim mui nak tuah mui a ma
Mah ten it nak cu na pholh hi
Mah mi ngim mui cu aw..”

February- 4 “ Mah ti bang in kei man ka hill en, na mihing te zuak tu ah cang zo tuk toh ing” (Saam 73:15).

Saam lai ngan tu pan hi lei hum hi len dun ma lei ta tin ti hi.A nun ah haksat nak tuah a um laih in mi soal te cu lian in khang to dedeuh haw tin ti hi.Pathian hi it nak, fel nak le cihnak muan tak ngawl in, Pathian in mi soal te cu khaisang a ma, mi fel te cu zam thong bang in namu hi.

Mahnaven Asaph in a thinlung cu lem kik leh hi. A muanmawh nak thinlung cu vawk tuk in tum hi, Pathian mi le ca tei bah nak a hih ngawl nak tuk in na lem kik leh hi.

Caan tampi cu oh te vang Pathian hi thil tumtah nak hum ah lin um ngawl in um hung.Hatsak nak ngeh taw in a thuak theih uh ngawl toh ten Pathian cu muang zo ngawl in um hung hi.Mah mi cu ai tin bawl tuk hung kaw.

A thuak nak uh le a haksat nak uh te cu hawvang lam aa piting sa tei nel ah hill in,haksat nak hang bawl tuk i mah thei ngawl a um uh lai in Pathian mi tei thu nget nak le ngimmui cu mi dang tei nel ah a phuang uh tale a muh ten lam pha lak thei tuk hi.

Oh tei nel aa a lak sa mi vak nak cu a neih lelung uh kul hi.Pathian awnkam cu a thuak nak uh tuan a vui tuk uh mi kha ma hi.Mah sang ngawl in a thuak nak uh te cu Pathian awnkam tuah a neh uh kul saw hi.

Mahnaven a hum aa thu te buah peh dun in, a up uh ngawl nak te cu midang te theih tik lih kul ma hi. A kuakua hi hen hi naupang no pakhat cu keimah a up nak pen a pial tik tu cu a ngawng ah cang lial nak sung tum khaih in tui pi sung ah a nawm vawk uh ta le a ma ca pha saw hi” (Mtt 18:6).

A lin um nak cu sial tak ngawl in na dawm hinaven a thu cu phuang tuk hung hi.Goethe hi a son mi bang in, na up khoh nak hang na ngah mi cu kei pe bok in.

February- 5 “Bawi pa nang cu thil hempoh ti thei tu hi ci a ma,na deih mi hempoh bawl thei ci ti thei ing” (Job 42:2).

Pathian tumtah cu kua man nok sak thei haw mahi.Mihing cun tawntaih nak nei hi, mahnaven Pathian a ma daan nei hi.Mihing cun son tuk tampi nei naven a khoh mi awn kam nei hi.Solomon oh te a hilh mi cu “ bawipa na dodal a hi ta cun mihing tei cih thiam nak le cun nak ten nangmah bawm thei haw tuk ma hi” (thuf 21:30) tin ti hi.Mah ten Jeremiah in “ Bawi pan a tumtah mi bawl zo hi” (Jer 51:29) tin ti bok hi.

Josep hi u ten Josep cu midian tei nel ah zuak in a mailam ca kham sak haw, mahnaven A bawl haw mi hempoh cu Pathian hi tumtah nak a kim nak tuk in na hi saw hi.Ma mi midain mi te cu Josep, Egip ngam ah bawi hi tuk a bawm tute ah na cang saw haw hi.

A nui pum sung pen mitcaw a a tul tu pa cu Jesuh a up tak khua mu leh hi,mah ten Judah upa pawl ten a maicam pen hawlvawk haw.Mah mi cu a muh tei ca neh nak hi nem tim?Mah ma hi, Jusuh in lamdang zet na dehnak ah na mang kik saw leh lam hi.Ai ta hum tit a le a pha mi tuukhal pa cun” A tuu te cu a min haw buah sam in, a aw a theih haw tak pualam suah pih hi” (Jn 10:3).

Misual ten Jesuh cu man in kross hum ah khen haw.Mahnaven Pita hi son mi cu, “ Pathian a ma khuakhan nak bang in na kut sung uh ah Jesuh cu piak hituk na son ham sa zo hi” (Nungzui 2:23).Pathian in Jesuh cu Bawi hi tuk in leh Nunnak hi tuk in na mang hi.

Donald Gray Barnhouse cun lei hum a milian pai thu cu son lelung hi, mah mi cu “ mah mi milian pa cun a lo sungah a mawizet mi thingkung nei a ma, mi iksik tu pan ai tang ti hum ti tale a thingkung cu phuk in siatsuah tung tin ti hi, Tak khat cu luah le heipi buah mah mi milian pai lo sung aa thingkung mai ah heng a ma, zaan khuapek in phuk li na ven a tuk laih ngawl khua na vak ta hi,Ni a suah ten cipuh hum ah mi panih hung li cu mu hi pakhat saw cu lo nei tu pa hi. Thing phuk tu pa cun phuk nawnawm a ma lonei tu milian pai hum ah thingkung cu na tu tik hi, mahnaven a hawhpi pan mah mi thingkung cu a phuk tu pain el lam ah a tuk kik tik tak thing phuk tu pa cu thing in delh in thi hi, athih deuh laih ngawl in lo nei tu pain el ah na thingkung mawizet cu phuk ngah tang ngei an cim cei tin ti hi.Lo nei tu pa cun inn ka sak tuk tak hi thing kung phunk tuk mi na hi saw ing hi, ka phuh nuam mi thingkung cu zankhaw pek aa na phuk mi thingkung kek hi tin ti bet hi.

February -6 “ Athu a theih uh nung sang cun nangmuh le nangmuh zol dun pah suh un, na theih uh cu nun pih uh” (Jeams 1:22).

Khawm nak ah tel in thu cun nak ah vang tel nak te cu Pathian na deh nak hi tin zol dun baih no hi.Thu a theih uh mi le a cun uh mi te cu a nun pih tuk uh thupi lei ta hi, mah mi cun a bawlsual nak uh te pai tik dedeuh tuk hi.Bawl tuk tam lei ta tih dun nak cu mahle mah zol dun buah bang ten hi.Pathian tam pi thei in tampi cung naven a nun ah eima mah a um ma ta cun a mah le mah zol dun hi, mah mi cu misil hi leng pi in mi cip tiam buah bang ten hi.

Jesuh hi mi cip a tih mi te cu a thu thei in a bawl tut e khi hi tn ti hi.Mi sil pa cun a thu thei naven I mah bawl ma hi tin ti hi.

Thuson mi ngai in, “ a thuson mi phazet hi” tih bek in tawk ma hi.”Hi ka theih mi pakhat tal nun pih in bawl suak tuk uh kul hi.Pakhat pai son mi cu,” a thu son mi pha hi ti mi a ngaihsut nak uh ah thun bek hi ngawl ina thinsung uh ah cing in Pathian ca na deh suah nak aa aman tuk uh thu pi ngangai hi” tin ti hi.

Thuson tu pan a thungai tu tei nel ah thu a dot mi cukhawm pat nak aa a sak haw mi la hi thulu cu na hihi.Kua man thei haw ma.Mahten a sial mi bible bungcang dong leleu hi,kua man thei cuang haw ma.Mah ten thu a than haw ten ai thu kaw a than haw ti dong leleu hithei cuang haw ma hi.mah miza pi te cu kawhhran um mai nak aa mang tu buah bang ve haw hi.

A khawm uh sial ten mah le mah a dot dun tuk uh mi cu “ Ai ta khawm ing kaw?” Pathian awnkam ngai tuk in hiar nak nei ing maw?Thu a hilh ten bawl suak tatak nang maw? Ti mi ten a hihi.

A thi mi tui pi (Dead Sea) ti ai ta sam haw kaw tit a le tui a tum nak bek um a ma,a tul nak a um ngawl hang in hi.A nun uh ah vang bawl suak nak um ngawl mi theih nak cu a thi mi buah bang ten hi.Bawipa thudot mi cu “ Ka hilh mi hei bawl ma ci ai ta Bawipa tin kei sam cim?

February- 7 “ Thinglamteh hum ah kei cu Khrih tuah thah in um zo ing” (Gala 2:19).

BawiKhri kross hum aa a thih nak cu ka ca aiawh nak bek hi ngawl in ka ca in thi hi.Ka ca ah thi hi tih bek hi ngawl in ka thih tuk bang thi hi mi a theih uh kul hi.A thi nak ah a hih nak Adam ca hih nak, kanun lun hempoh cu thi in um zo hi tih nak hi.A tuah Pathian mai ah mi thak ing hi.

Mah bek hi ngawl in nunpan tu Bawi a phum haw ten keimah vang tel bok ing.Kei cu Khrih phum nak ah phum in um cih bok ing hi.Pathian mai ah a nun lun uh hem poh te cu kumkhua in bo zo tih nak hi.

Jesuh thih nak pen a thawh leh ten vang tel bok ing hi.Hi tawk ah a phun dang zet mi cu phum cih aa a um mi pa khi tho leh tih nak kha ma hiKhrih hi sung pen nun thak tuah tho sal tih nak na hi saw hi.

Mah tak a tu ka nunnak ah Pathian in a thianglim nun nei lelung tuk in deih hi.Thih nak ah a thi zo mi ing hi tih mi thei dun lelung tuk vang deih hi.Mahnaven a tu lai tak ah ai tin nung li ing kaw?

Sualloih nak ka nel ah a hen ten thil pha ngawl te ngaisung in um maih pih tuk kha ma hi, mah ten a tih tuk uh mi cu , “sual ah cun a this a zong ing nang cu kei uk tu bawi kha ma zo cinang tuah peh dun in kei cu a thi mi hi zo ing hi” tin ti tuk hung hi.

Nisial a nunnak uh ah ka nunlun hempoh cu Khrih phum nak khan mual ah phumcih in um zo hi tih mi a phawh lelung tuk uh thu pi zet hi.Mah mi soal nak tuah peh dun ma zo hung tih nak hi.

Dawltabel ah, kei cu Khrih tuah tho salt u ing tin nun thak le, thinlung thak le it nak thak, muh nak thak, zalen nak thak le huham thak tuah nung tuk mi hung hi.

Gorge Muller in a nun ah Khrih hi thawh leh nak cu hi thei kimnak in son hi, “ Hi Khrih hi thih nak cun Muller thi zo hi, a muhnak, a theih nak, a deih nak, leihum ah thi zo.Mi dang ten i mah a sial haw ngawl vang,ka u le nau ten tu pi a ti haw ngawl vang,mi ten a nau tat haw vang Pathian ah nung ing ti mi bek thei ing” tin ti hi.

February -8 “Kan nel ah a tang ngawl tu cu,ka ngal hi, kei mah a kilkhawi pih ngawl tu cu a khen tik tu hi” (Mtt 12:30).

Jesuh hi farasi tei nel aa a stih mi hi.Jesuh hi thil mangbangza a bawl mi cu khawsia bawi Belzabul lak pen hi tin ngaih thiam theih ngawl mi soal bawl tut e hi haw hi,Mah mi Farasi ten Jesuh Messiah, Isarel luan tu Bawi hi tin a up haw ngawl nak lang tik hi.A muh te cu Jesuh lam ah tang ngawl in nase tak in na dodal haw hi.Jesuh hi na deh nak a thek ten mangbangza thil a um awng ngawl mi ngeh na hihi.Bawi panih neih theih ma hi, Khrih lam tang ngawl tu cu a dodal tute haw hi .Mi pakhat in thukhen thiam ma hi, thei thiam mang a ti tale thu cu khen na hi zo tih nak hi.

Khrih tuah pehdun in thutak a hen ten deiawh huai zet mi thil heng awng ma hi.Bibla bang in um tu tei lak ah ngaihsut nak bangve ngawl mi thil cu um thei hi,Mah naven Khrih nadeh nak tuah cun seng kha mahi.A.W Toze in a tih mi cu, “ lep theih mi thu ngeh hi haw hi” tin ti hi.Jesuh Khrih hi Pathian a hih nak,a thianglam nak, mihing ngangai a hih nak, soal a neih ngawl nakmisual tei ca aiawh thih nak,taksa tuah a thawh lah nak, van kai in Pathian taklam ah a khun nak, a hun leh nak thu, te cu thinsau no pom in nung tu tuk te hung hi.Hi up nak a vawk tute cu, Khrih a hekkhat bek um tut e hi haw hi. Lai ngat mi pakhat ah;

Khrih hi thu cu aitin ngaisung kam

A hih nak bang na thinlung tuah pom thei tuk in zuam in

Ciang zet in na thei laklawh cu

Muang thei tuk ma ci

A mah cu deihawh le deih awng ngawl

Na muh dan bang in hi tuk hi

Mah ten Pathian a deihawh zia thei tuk ci

Ti cun a thinnem nak maw, a lainat nak cu teng thei tuk ci.

February- 9 “...A kuakua hi hen a do ngawl tu cu bawm tu hi “ (Lk 9:50).

A ma sa lam a alai cang kammal tuah a kalh dun mi bang naven kalh dun haw ma hi.A hum lam ah Jesuh in farasi tei nel ah a son mi hi a ma, “ mah te cu kei mah bawm tu na hi uh ma ta le, kei do tut e hi uh ci” tin a tih mi hi.Mahnaven a tu a ta tuah cun bang ve ma hi. Nungzui tu ten Jesuh min tuah khawsia a hawlvawk tu pa cu kham haw.Jesuh cun a muh tei nel ah, “ Khampah suh un aita hum ti tale a kuakua hi hen a dodal ngawl tu cu bawm tu hi haw hi” tin ti hi.

Nunpat nak thu ah Khrih a bawm ngawl tu cu a dodal tu hi haw hi. Mahnaven a na deh nak ah a dodal ngawl tu cu a mah bawm tu na hi saw hi.

Oh te cu Pathian na a dek tute do tu tuk in sam mi te kha ma hung hi. Mi dang tei naa siatsuah ngawl no in a ngeng zet mi lo sung aa na dek tut e hung hi. Khrih hi ot mi “ Khampah suh un” tih mi cu a thintlung sung uh ah a koih lelung uh kul hi.

Hi lai tawh ah Jesuh in Johan le a dang nungzui tu tei nel ah a mah tuah dek ten un a tih ngwlnak khi a thei uh kul hi. Hekkhat cun midang tei pom ngawl dan bang in um haw. Hekkhat cun a son mi thuthangpha cu phun dang zawng in son haw. Hekkhat cu mi te sang ngawl in thilti thei saw haw. Hekkhat cun mi tei pha ma a tih mi hum ah tawn in zalen zet in na um haw. Ei mu pom bang kek in miten pom bok haw tin ngaih sut tuk kha ma hi. Mahnaven thuthangpha ah lungdam thei hung, Paul hi son mi bang in mi hekkhat cun iksik nak tuah, ngal nak tuah le uan dun nak tuah Pathian thu cu na phuang li ngai haw hi. Mi hekkhat cu Khri hi thu son ngawl toh in mai in sungsang thu le mai thil tih theih nak thu te, mah a hi ma tale, haksat a thuak awng nak te le, mi tei huat a thuak awng nak te, son in um haw. Pathian thu hihim zam bikbek in na um haw hi. (Filipi 1:15-18)

Sial in na ai ti bang lung a nei uh kul kaw tih mi thei tuk ci.

Sam Shoemaker hi thu a dot nak cu,” Thim nak dodal in, ai tuk ten vak nak cu ai tuk ten mu tuk hung kaw? A pampak tek uh tuah tep tek toh hung maw? Tih mi na hihi.

February -10 Ka son nuam mi cu hi tin hi: hawvang in na nun uh a uk a hi ta cun mihing tisa hial nak cu neh nak khuan pe tuk ma uh ci” (Gal 5:16).

Hawvang hi uk mi nun tih cu ai ti bang khi kaw? Thungai cun hi mi hi thu a hak sa zet mi le buai nak tuk i mah um ma hi. Pakhat nak ah, na man tuk mi ni nikhat hi masa bel ah thunget nak tuah in pan in hi. Na nun ah a um mi soal hempoh phuang in na Pathian man tak mi hi thei tuk ci. Pathian thangphat nak can nei lelung in na mah mi in na hawvang lungdam tik tuk hi. Na nunnak cu Pathian uk tik in na ticun Pathian sunlawi nak cu na lang thei tuk hi.

Mah nung ten, Pathian awnkam mal te sial incaan mang in hi. Mah ten na nunnak ah Pathian hi deih mi thei tuk ci. Ti cun a awnkam hum ah Pathian hilamhuai dan zia te thei thei tuk ci.

Mah tin can na man nung ten, na deh tuk mi te cu dek suak in na, na deh suah mi hempoh cu na nunnak ca in a tamting zet mi na ah cang tuk hi. Lei mihing te cun hawvang hi uk mi te cu lei hum thil le li deih nak thin lung neih khi hi tin hi haw. Nisial na a deh uh hum ah tawn in Pathian ah lin um zet no a um tuk uh thupi saw hi.

Nikhat sung aa soal nak cu phuang in na vawh bek ten, na thintlung sungah Pathian thangphat nak muicu ngah tuk ci, thil pha bawl nuam nak thintlung nei tuk ci a ma saihtan hi sualloih nak te cu nawk zo tuk ci.

Mah ten Pathian hi deih nakcu mah mi ni loli ah thei thiam tuk ci a ma, na can hem poh te vang Pathian ah man dan thiam pepel tuk ci. Na thin hak laih tak ah nangmah le nangmah Pathian lak pen lungnop nak zeih dan te thiam tuk ci.

HErold Wildish hi a ngat mi laibu ah hi tin ngan hi; “ Na soal vanngit te cu zam in, Khirh in a celh sa mi na a deh nak ah a koih zo bang in, ni sial na nunnak ca na deh tuk mi nate vang, hawvang thianglim na deh nak ngak in um in hi” tin ti hi.

“Zingsial mah le mah hawvang thianglim lam huai nak ah ap in na Pathian thangphat in hi, mah ten na deh tuk mi le na bawl tuk mi hempoh cu Pathian huai tik in hi. Sun ni lui aa a lam huaih nak le a hilh nak te ngai in na, mite bang na lian zet ngawl ta vang Pathian in nangmah le nangmah cu lei hum aa mi hau sa bel bang in thei dun tik tuk hi. Mah tin tih ten na dek ngawl aa um tuk tih nak kha ma hi. Na a dek uh ma tale oh tei hum ah Pathian mui cu hen nak tuk lamzin a kham dun tuah bang ten tuk hi.

February- 11 “Nunnak le hawvang a tawh dun haw ta le nguoh le a peh dun nak tian paihlet in sun thei hi” (Heb 4:12).

Bible sung aa mihing thu a son mi a zoh uh ten, hawvang, thintlung letaksa tin mu thei hung hi. Mah mi cu a zoh ciang uh ten mah mi hawvang , thintlung le taksa cu khen theih haw ma hi. Soal cun Pathian hi deih nak te siatsuah khawng hi. Mah tak Taksa, thintlung le hawvang tin Pathian in koih hi.

Mit tuah muh theih ngawl mi panih cu thintlung le hawvang cu na hihi. Hawvang cun Pathian tuah pawlkom dun tuk deih hi. Thin lung cu mai hial nak le ngaihsut nak bawl tuk deih hi. Thintlung le hawvang cu thil nepnawi tian ah thu khen thei haw ma hi. Mahnaven hawvang hi umdan le thintlung hi um dan cu khen thei hung hi.

Mahten hawvang thu tih mi cu ai te kaw?Khrih cawisan nak le hawvang thianglim hi huham, Jesuh Khrih min in Pathian nel ah thunget nak, hawvang thianglim hi piak mi huham le Bawipa it nak thinlung tuah, a pha mi deh nak, hawvang le thutak tuah Pathian biak nak cu na hihi.

Thinlung thu ee ai ti bang kaw?Mihing deih zawng a thu phuan nak le mah le mah khaisan dun nak thu son nak, thinlung ngai tel ngawl mi tei mai aa thunget nak,ngahnuam hang le mai ca zo in Pathian na deh nak or taksa hi deih nak bek zoh nak,muh theih ngawl mi hawvang lam hi ngawl in muh theih mi thil le li ah hi hen, lei hum ah thinlung koih aa Pathian biak nak te na hihi.

Paul in,a nunnak uh aa na a deh nak uh ah sui tuah or ngun tuah or suangmanpha tuah, mihekkhat cun thing tuah or hampa tuah tin khen haw.Hawvang hi deih nak bang a dek tu cu Pathian hi thu khen nak mei pi tuah lang tuk a ma, siatsuah theih tuk ma hi.

Hingawl saw in a thinlung uh a adeih nak uh tuah thu khen tu cu Pathian a mah saw hi.ngal te cu oh tei lau tuk mi kha ma hi.Ni khat ah nazi 12 um hi ma maw?um tut e cu Pathian in kil khawi hi.Job1:10Khaw siate cu hu ham nei haw ma tin ti hi.

February – 12 “ Miten Pathian cu hi mual ah hihen Jerusalem ah vang hihen a biak haw ngawl can heng tuk hi” (Jn 4:21).

Samaria mi tei cacun a Pathian biak nak haw cuGerizim mual ah na hihi.Judah tei ca cun Jerusalem na hihi.Mah naven samaria nu mei nui nel ah Jesuh in thu thak na pia hi, “ Pathian a bia ngangai tu pa cu hawvang le thutak tuah a biak can haw heng tuk hi, mah mi can cu a tuah hung zo hi.Mah biak cu Pathian hi deih nak hi tin son hi”.

Lei hum ah Pathian biak nak munkhat bek hi leh ma zo hi.Oh tei huncan ah cun a thianglim mi pai ca a mihing te khawm hi.Jacob hi ot mi cu, “ Miphun tam pi ten ngunkhuat pe haw tuk ama, upat nak tuah a mai ah kun haw tuk (sem 49:10) cu kim tik hi.

Oh te cu ma lak ah khum hung, mawi zeta a sak mi inn le awn nging nak mun ah khawm ma hung,mihing le mihing nel ah leh mihing tei bawl mi hang khawm kha ma hung.Jesuh Khrih cu oh te hip tu hi.

Lei hum muh dan cu thupi ma hi, innkhan, innsan tam nak hang vang khawm thei hung.A man mi biak nak cu van tuah a peh mi thianglim nak mun ah up nak tuah lut thei hung ama Pa Pathian cu mah lai ah um ama Jesuh vang um ama van mi te vang um bok haw.Bibla sung aa mithianglim te vang mah laiah um haw.Mah ten Khrih ah hih a but e vang tel haw.Hawvang thianglim hi huham sungah Jesuh Khrih hang in Pathian nel ah a thinlung uh tuah biak theih nak can pha cu pia hi.Mah tak a lei pumpi uh cu lei ah hi naven a hawvang uh cu a bo thei ngawl mi van hum aa nun nop nak mun ah heng thei hung hi.

Bawipai ot mi tuah danglam nak um maw? “ Oh ten mi panih hihen, pathum hihen, na khawm uh ten noh tei nel ah um bok ing hi” (Mtt 18:10).

A ma min hang a mihing tei khawm nak mun ah cun tel bok hi.A thunget nak uh le a thangphat nak uh te cu Pathian nel ah pia hi.Oh ten Jesuh a neih ngah uh cu ai ti bang in mi bawngpha hi hung kaw?.

February – 13 “ Na biak nak uh cu pakhat le pakhat it nak bek hi hen” (Rm 13:8).

Hi bungcang cu i tuk mah ten leiba nei tuk ma tin kap tuk mi kha ma hi.Lei hum a nunnak ah tui man, mei man le a dadang sum leiba te tuah luat thei ma hunghi. Tehkip nak in, thil a man a khang tuah lei in, ha sial lulleh ti bang in mang mek hung.Mah ten tusan ah leiba, mi tei sum pu ngawl in sum dawn theih ngawl bang in cang hi.

Mah naven, hi lai tuan in a dang abawl lelung uh mi te kham tu hi.Lei ba pe thei leng naven pe nuam ngawl, mi tei sum puk mi tuah kaih ngawl luh nak, leibat luh leh tuk nah ngawl nak, kul ngai ngawl mi ot pih nak, mai leibat mi tei hum aa hen tik nak ti bang in thil pha ngawl te kham nak na hihi.

Hi bungcang cun leiba nun neih nak pen luat tik tuk in a hilh nuam mi na hihi.lei hum thil le li ah thinbuai aa um in Pathian ca hun can piak man ngawl nak cu khristian nun mawi ngawl bel na hihi.

A thu tang pi cun, sum le pai hum ah a mawi tawk le felfai no aa len thiam kul a ma, a theih uh kul mi cu, sum a putu cu “ a put u pai saal hi” (Thuf 22:7).

Khristian nunnak ah a zui tuk uh mi thil pakhat cu ai hum ti tale pakhat le pakhat it dun tuk tih mi na hihi.Um ngawl tu te it tuk hung a ma, thuthangpha son tuk in nadeh piak mi te hung hi (Rm 1:14).Um tute cu it tuk hung ama a nunnak uh tuah phat nak haw bawl tuk in tuanvo piak mi te hi hung hi(I Jn 3:10).Mah tin a it uh tale buainak cu oh tei nun ah um thei tuk ma hi.Paul in,“ Mah mi it nak cu daan kim tik tu hi” tin ti hi.

February – 14 “ Maw Bawipa a tu aa koh tei hum aa lau nak na bawl mi vang cu nang man thei sak in na, na thunung te cu ngal hang zeta a ka son theih nak tuk uh in bawm zal in hi” (Dungt 4:29).

Tanglaih um tu ten bawlsiat nak phunkim a tawh haw ten, thil a piang mi te thek tuk in ngak haw ma.Mah sang ngawl mah mi a cang mi thil te cu Pathian minphat nak tuk in mang haw.

A nun dan haw te zui tuk cun tak ma hung hi, a kul mi te thei leng nave hung dek ngawl in um hung.Ke phah suang hi tih thei thiam ngawl in oh te a kham tu suang heng bawl hung hi. “ thil a piang mi te cu a pha ngawl lam ngeh in la hung hi.

Tawngta pan boih a ngah laih ngawl cu Pathian na dek ngawl in um hi.Mah ten nupi nei tuk in el hi.Inn sungsang pumcawm nak ah buai in na deh colh tuk ngak in um hi.Mah nung bek ten Pathian na dek tung hi tin ti dun hi.A thazaang le a tum tah nun te a paih khawng zotak pha no hei dek zo ma hi.

Mah a hi ma tale, Na a pha ngawl mi dek tut e tuah tawk dun hung, a mah cu kawhhran huai tu vang hi thei hi, mah mi pa cun lin um zeta a na dek thei tu a hih tak ngawl nak thin lung nei hi.Oh te vang a mah bang um hung a ma, a na deh mi bang ka ngah ngawl lan tin na dek ngawl in um hung hi.Mah ti bang thinlung cu a neih tuk uh mi kha ma hi.Na deh pha ngah tuk ngak aa na dek ngawl a um cu phat nak um ma hi.

Josep cun thawngsung pen a luat theih nak tuk in khungthong ma hi,Pathian naa cu thawng inn sung pen vang dek hi.Denial in Babilon sal pen Pathian ca tin nung hi.Saal a tan ten khungthong in a ngak leng bang en khua nu tuk hi.Paul in Efisa, Filipi, Kolosa le Filimon lai but e cu thawng inn pen a ngat mi hi. Hun can pha deuh ngak in um haw ma hi.

A nun sung uh ah thu um dan te cu pha khawng ti um awng tuk ma hi.Khristian a nunnak uh vang a venghawng pha khawng in lam tuang khawng tuk hung tih mi thukap nak um ma hi.Mah tak, na deh nak ah hihen, nunpat nak ah hihen, a tu hi hun can pha na hihi.

Lung thak tuah, “a kua mah in naa deh mi pha khawng tuk in le hun can pha ngak in a um tu ten a naa deh haw tuk mi ceng thei awng haw tuk ma hi” tin ti hi. Mah ten Solomon hi tih mi cu, “ thil bek a zo tu cu an ci cing awng ma, Khaw nim bek a zo tu cun an khawm awng ma hi” (Thus 11:4).

February – 15 “Na tangka uh cu sumbawl nak ah mang in, ni khakhat ten a miat ngah tuk ci” (Thus 11:1).

Tangka tih mi cu a mah tang kaa pen a heng mi hi. Ezip ngam ah cun tui a nom nak ah an c icing thei haw a ma an cit e po thei hi.Mahnaven ma le khat tin po ma hi.An khop can cu ni tam pi ngah kul hi.

Oh ten thil a bawl uh ten man lang zeta a ngah kik leh tuk deih hung hi.Ma khat aa ngah theih mi, a um sa mi thil ngah tuk bek thei hung hi.

Mah naven um tu oh tei nunnak ah mah ti bang um tuk mi kha ma hi.A bawl uh mi cu ma le khat ah piakcih in um ma hi.Thu a nget uh mi te vang ngah cih ma hung hi.Pathian na a deh uh mi te vang a ngah mu cih ma hung hi.

Bible sung ah hawvang nadeh nak cu lo na dek tu muh sak nak tuah tu le tun son hi.” An ci a cing tu pan...,kei cu a cing tu hi ing, Appolos cu tui lei tu hi, mahnaven a khang tik tu cu Pathian hi”. “ ma sa in po a ma, pak in, a ngah ngah hi”. Can ngei pi ngak in man na kul hi.An kung cu khang paih naven a ngah ngah tuk cun can tam pi kul hi.

Mah tak makhat thu ngah paih nuam nak cu a dik mi kha ma hi.Makhat aa ngah nuam nak cu piting nun kha ma hi. Mi tei son mi hem poh a sang lelem tu cu mi cip kha ma hi. Oh te cun zuam kawko aa dek le pia tuk te hihung hi.Thu nget nak tauh deh tuk mi hi.Na a deh uh mi te hi Pathian ca a man nei zet mi hi tih mi thei in a deh tuk uh mi hi.Mah nung ten a ngah mu tuk hung aa ma, a deh theih nak le a ngil nak hang kha ma hi tih cu thei tuk hung hi. Piting mi na deh nak cu lei hum ah cang kim ti um awng tuk ma hi, van a hen uh bek ten kim thu hi.

February – 16 ” Nuih nak aw in thasiat nak aw khum thei tuk hi Mahnaven lungdam nak a bo ten vang, thasiat nak cu tang lelung hi” (Thuf 14:13).

A nunnak uh ah cang kim khawng hi tih mi um ma hi.Him nak a tih uh mi te vang thasiat nak tuah peh dun hi.Suangman pha vang in cangkimgawl nak nei leng hi.Mi hempoh in cangkim ngawl nak nun nei ten hung hi.

Tumtah nak sangzet neih cu pha hi, Pathian ni a cangkim mi nun neih nuam nak oh te pia hi.Mahnaven thil a heng mi hum ah a bul but nak thinlung neih vang pha hi.Hi lei hum ah cangkim nak cu mu thei tuk ma hung hi.

Mi no ten inn sungsang ah hauhdun nak um theih hi tin ngaihsut nak um thei hi. Mah a hi ma ta le a nu haw le a pa haw ten sanman haw ma tin ngaisung haw thei men.

Ka kawhhran cu a sia bel, khawm tuk vang haksa, nop vang nop ma hi tin ngaih sut baih no hi. Mah a hi ma tale mai ngualcam te bawm tu dang nei haw.

Mi hem poh in sap mi le cang kim ngawl nak nei tek haw tih mi a theih thiam uh kul hi. Mi cip le a thiam bel mi ten cang kim ngawl nak nei cuang haw. Caksiat nak hum ah thinhak nak neih sang ngawl in a tih thei uh mi te bawl aa a um uh tuk mi saw hi. A venghawng uh in a cangkim ngawl mi ngeh hung hi, mahnaven a cangkim mi Bawi Jesuh nei hung hi.

A ngaihsut uh mi cu Bawipan hi lei hum ah a cangkim uh ngawl nak le thincim aa a nun theih ngawl nak uh te cu Pathian ah a muh thiam uh tuk kul hi. Nun cangkim cu a nel ah bek mu thei hung a ma, a lak ah thinhak nak le vansan nak i mah um ma hi.

February – 17 “Thinpit aa ka um ten hung ci a ma, ka thin vak tik ci” (Saam 4:1).

“Huih a theu ngawl ta cun tui hum aa lawng na dek tu pan na dek thei ma hi tih cu a man mi hi”. Haksat nak hang thinsau nak nei thei hung. Inn nel mi ph ate hang ngeng saw deuh in dek thei hung.

Mihing te mang in haksat nak sung pen cih nak ngah thei haw, Charles Ketlerin hi son mi cu, “buai nak cu khantoh nak hi man hi, Buai nak thu pha ngawl cu ka nel ah keng pah suh un ti hi”.

Mahnaven um tu man cun haksat nak hi man tuah a let li aa hung mi hi. A sial uh mi bang in, “haksat nak cu zam ta ngawl in, thuak in hi”. Laingan tu pan a bet mi cu:

Nop nak lasa thah aa khual a zin tu vak nak hi ca ten

Thim nak hang thei thei hung hi, tin la sa haw ni maw?

A la lem haw cu pai inn ah dim tik hi,

Athim mi sung pen a la lem aw haw thang hi.

Spurgeon hi muh mi cu, “Hehpih nak hang ka co mi thinnop nak hun can te cu man nei ngawl a can tuk lau ing hi. Mahnaven Khrih hang thinhak nak, thinnat nak, lungsiat nak te cu pha hi ti thei ing. Mah ti bang a tawh uh mi ten um tu oh tei nun can pha tik saw hi.

Hebru lai ngan tu pai son mi cu, “bawlsiat nak a thuak uh laih tak cun thin nop tik tu hi ngawl in, thinna tik tu na hihi”. Mah ti bang aa nun hlih nak a tawh tu ten lungmuan nak le lungdaih nak ngah haw tuk hi (Heb 12:11).

February – 18 “Mi pha ngawl te tuah munkhat ah pha thei haw ni maw?” (Sem 18:28).

Ka nunnak cu pha no ka ngaihsut ten a hak zet mi thil um a ma, lei hum aa thil a piang mi hem poh cu Pathian hi thu neih nak in hi tih mi thilung neih nak tuah bek in hi thei hi.

Mi u pa a hih lai ngawl aita nau pang pa cu thi kaw tin thu dot nak um hi. Pathian uk nak cu a mu ca hi a ma, Jesuh Khrih hi thisan hang luat mi hi haw tuk hi tin up nak nei hung. Mahnaven hek khat ten lung kim pih haw ma, Pathian cu a man mi hi tih cu a theih uh kul hi.

El dun nak a hi mi, ten sa le ten sa ngawl tin thu buai te vang na um hi. Pathian in mi hek khat te cu mi dang te sang ngawl luat mi hi tuk in teng maw? Calvin le Arminian ten a mu muh dan bang son haw, A theih uh akul mi cu Pathian cu dik cang zeta a thukhen tu hi tih cu na hihi.

Misual ten lian dedeuh haw naven mifel ten haksat nak tawh haw tin a man ngawl zawng aa a son tu vang um haw. Thuthangpha a thei awng ngawl tu ten hi lei hum ah a khang to haw tavang Pathian hi theih pih ngawl mi a hih hang a neih haw mi le a ngah haw mi te cu ngei kho tuk ma hi. Mah sang Pathian deih nak zui tu um tu tei deh nak le theih nak cu Pathian in a theih sak deh nak a hih tak hi lei hum ah lian in a khang to ngawl ta vang Kho tuk a ma, van a hen ten sial celh ngawl mi laksawng ngah tu hi tuk hi.

Pathian in a ca tei ca thil soal bawl awng ma tih mi cu a thilung tuah a thei uh ten a nunnak uh aa thil a piang mi cu a nuai aa bang in nei hung hi:

Pathian hi thil bawl mi hem poh cu

Thei ciang khawng tuk cun

Ka huak tuah ngah ma hi

Thuthup cu thuk zet a ma

Tih nak nun nak le

A bo thei ngawl mi ngal do nak

Hi naven mah lai tawh ah, a pha mi muh nak tuah

A muh tuk uh mi cu, “A bawl mi hem poh cu a dikcang mi hi” tih mi na hi tuk hi.

February – 19 “Mihing cun a ma sil hang siat nak tawk a ma, mah ten Bawipa mawh nawn haw” (Thuf 19:3).

Bible bang in Ngaihsut nak a phapha laibu tam pi um ma hi. Mun dang aa na muh theih ngawl mi mihing tei nundan thu son hi. Hi lai tawk ah mihing tei thinngeng dan zia thu son a ma, mah le mah cangkim mang ti ngawl in Pathian saw khi soal nawn haw.

Um tu ing tithah leng in lei hum nu le pa soal nak ah a nun nak haw te zo in mu thei hung hi. Hehpih tak ngawl, bop tak ngawl le neih le siah bo tik tu thong men haw hi. A nun haw ah sik dun hei nei awng haw ma, mah sang ngawl in Khrih dodal tu le up nak vawk tu na hi saw haw hi.

Um tu tei nun ah, tuksiat nak hang dodal nak te na piang hi. A.J. Pollocle in khawm nak pen mino pakhat pan lai thianglim um ngawl in a um ten a son mi cu, “ Ai mi soal in na lung kim tik bel nge” tin dong hi, Mino pa cun khukdin in ngaihrop him ngawl mi a soal nak te cu na phuang hi.

Mai bawl mi soal hei thei ngawl in mihing ten Pathian ngeh mawhsiat thei haw. W.F. Adeney in, “ Pathian hi kham nak cu thei ngawl in a bawl uh ten, Pathian a mah leng nawn leh hung hi.

Hi bungcang in, “ A kuakua hi hen thil pha ngawl a bawl tu cun vak nak hua a ma, vak nak sungah vang hung tuk ma hi, ai ta hum ti tale thil pha ngawl a bawl mi lang kha tuk lau hi (Jn 3:20). Nungzui tu Pita hi ngawl lin nak a piak mi bang in, a mu deih tawn in nung haw a ma, mah mi nun cu diliam zet in bawl ung tin ti haw. Pollocle in A mah cun a nunnak ah Pathian thudik pom thei ngawl nak piang tik hi. Mihing in Pathian huat mi soal le thisa deih nak sungah nung nuam haw. Bible hi lam huaih nak le vak nak cu a ze in ze nuam haw ma hi”.

February – 20 “Thu a son nuam uh mi a son ngah uh lan cu imah ei tuk ma hung” (Seem 24:33).

Abraham hi nel um pan a deh tuk mi a neih bang in oh te vang in a neih bok uh kul hi. A bawl tuk uh mi cu makhat thu aa bawl khawng tuk tih nak kha ma hi. Thil hem poh cu munkhat ah bawl khawng tuk mi vang kha ma hi. Mahnaven na a deh nak uh ah ngal ling zet aa a um uh kul hi.

Robert Frost hi lungput bang a neih uh kul hi, “ a son mi cu:

“ ka hawh nak tuk ah, thim in kulh naven deihawh zet mi hi

Mahnaven hawh tung tin kam zo ing

Mah ten ka hihbuh laih ngawl peng tampi hawh tung”.

Mun dang ah a ngat mi cu:

“Nazi 12 ngei zo naven- poima

Muanmawh nak thinlung nei hung

Tuu khalpha nei hung oh tei nel ah

Na un nak mual cu ze tuk ung”.

A laizoh nak le inn khan hempoh ah Henry Martyn hi zuk koih a ma, Charles Simon in a koih san a son mi cu, “ Martyn hi son le leng mi cu thu tak bawl in”, tih cu na hihi. Thungai suah in dek tung a ma man neingawl ah cang tik tuk mang, ai ta hum ti tale hawvang pai ten hrem nak tawk haw a ma Jesuh cu sunlawih hi tuk hi ti in son uh nak te hang Martyn zuk a koih nak san hi tin ti hi.

Nungzui tu Paul in, “ ka bawl mi cu pakhat bek hi ..., ka mai lam um cu ban tuk in zuam li ing hi.... Mah mi laksawng cu Pathian in Khrih Jesuh sung pen kumkhua nung tuk in a sam nak cu na hihi” (Fili 3:13-14).

Bawi Jesuh vang mah ti bang thinlung tuah in hi lei hum ah na dek hi.” Tui nip nak lak tuk ka neih mi cu bawl khawng a hih lan sung cu thincawl zet ing hi” (Lk 12:50) tin ti hi. Um tu tei nun ah na deh tuk bo zo tih um awng tuk ma hi.

February – 21 “A miphun pi uh lakah son mi ai mah nei mang” (II Siang 4:13).

Shunem khua a a um mi numei milian nu in Elisha cu pha no in tuamhlawm hi. A pasal nel ah mahmi profet pai um nak tuk inn khan bawl sak tik hi. Mi heh pih thiam inn tek tei nel ah laksawng pe tuk in Elisha in noh tei ca ai bawlsak tung kaw tin dong hi, siangphalang maw ngal bawi tinten tuk mi bawl sak hi. Inn tek nun “ Ka miphun tei nel ah sap mi nei mang tin” don hi. Ka mi phuan te tuah um khawm cu nop tik zet ing tih nak hi. Siangphalang le ngal bawi hih nak in ka thinlung nop tik thei ma hi. Lei mi tei ten nak cu mi phun le mi dang tei ca kha awng ma hi.

Thuthangpha son thiam tute tuah, na deh nak pen peh dun nak nei awng ing, thu ka son nak pen lemcan ngawl nak le beidon nak tampi tawng ing. Um tu tei na deh nak tam dedeuh ka muh ten ka than au dedeuh hi. Deih ten tuk mi ka nei pang bang en, thinlung tangdor tu le hi lei ah min thang ngawl in van hi theipih mi na deh pia in tin ti tung .

A.W. Tozzer in, “ Mi thiang te cu um hi, lei hum ngaisa tut e mu ing, khantoh nak a zei tut e tawking, Inn kongka hum ah min ngan in a kua ing kaw thei haw hen tin huai tu hekkhat vang tawking. Mahnaven ka thin sung no pen a thianglim mi ze ing. Jesuh nun a nei tu ze in um ing. A ngangai cun a dei uh mi le a thei uh mi sung pen Pathian hi mawi nak lang tik tuk hung hi.

Charles Simon in, “ a ma sa bel pe pan tu ni tian a zoh uh mi cu mi cip le mi thiam te hi. Mah ti bang mihing te cu Bawipai mihing te hi haw hi” tin ti hi.

Mah tak Shunem numei nu hi hawvang sunloih nak a ngah nak cu, , “ ka miphun tei nel ah sap mi aim ah nei mang” tih mi awn kam na hihi.

February – 22 “ Hi ti bang laksawng a piak nak cu, Pathian mihing ten Khristian na dek in Khrih kawhhran a khan tik nak haw tuk in hi”(Efi 4:12).

Danglam nak a dei tu in Efisa 4 cu khristian na deh nak ah a cangkim mi muh sak nak hi. Mah mi mi thiang ten a dek haw tale laksawng vang nung tuk hi.

Son nuam mi cu khristian na deh nak pen pitin nak mu thei tuk in, mah no aa deh sang ngawl in bop dun tuk mi hi.

Mah mi cu Paul hi dei dan hi. Thesslon khua ah cun hawh in pi nih, thum hawng thuthangpha son in um tu thak tena zam hi. Na a deh mi te sia khawng tuk tih mi thinlung nei ma hi. Efisa khua sial ngawl a dang khua ah kum 2 sang tam saw um awng ma hi.

Pathian in a mihing te cu mai laksawng bek ngak in le cuh tuk dei ma hi. Thu son tu a hih bang in a lo le a dang na dek thei ngawl in mi tei thu son mi bek muang tu na hi tale hawvang lam khan toh nak nei awng tuk ma ci a ma, Pathian hi dei mi thuthangpha cu i tuk mah ten khang thei tuk ma hi.

Ngam dang missionary ah neh nak a ngah tu William Dillon in, Mai ngam sung ah missionary nei ngawl pi in mi tei ngam ah mission a bawl ta vang I tuk mah ten neh nak co awng tuk ma hi tin ti hi. Mah mi cu ngam sung na deh nak ah vang mang leng haw, missionary pai na a celh ten mah um tu ten mah le mah hui dun thei tuk in um nak khohkhah a nei tuk uh mi hi.

Thuson tu ten a din mun uh cu thih tian in mai ta bang in ngai sung hung, mi dang ten ei muh bang dek thei tuk ngawl heng bawl hung, mit muh thil hum ah a um uh ma tale cang thei tuk ma ti hung, mahnaven thil um dan cu a cun haw tuk mi hi. Mah tin a cun theih haw nak tuk lamzin a hon sak uh kul hi. Mah bek ten tuanvo nei thei haw tuk a ma khantoh nak vang um tuk hi.

Mah no bek in na a deh theih ten soal kha pang haw tuk tih mi lau nak piang tik tuk ngawl kul hi. Na dek tu ten a sap leita uh ten ngaihsut nak soal pe kha pang tuk ngawl in a ngal lin uh kul hi.

Pathian na deh nak cu bul pak bek aa deh tuk tih mi ngaihsut nak cu pha ma hi. I ti bang tin thiam in le a cip ta vang, a mah bek zo dun ngawl in midang te amah bang hi tik tuk in a zuam kul hi. Lei hum a hih nak bang in amah cu kul ma hi tih nak um ma hi.

February – 23 “ Hi thufim in mi cip tei cih nak khang tik tuk hi” (Thuf 1:5).

Thufim sung aa micip le mi sil bang ve ngawl nak cu, micip pan thu ngai tuk a ma, mi sil pa cun ngai tuk ma tin na hihi.

Mi sil a tih uh ten a muh ah theihthiam nak cu nei bok haw hi. Mah naven son hak mi na hi haw hi. A bawl mi cu a theih mi sung pen hi a ma a thu khen mi vang cu a man mi hi. A ngual cam pih ten thu a hilh ten phat ngawl nak ngeh in mu hi. A soal dan le a sil zia lem tuk in zuam li haw naven ti thei haw ma. Mah ten misil pa cun mi tei hum ah mawhphulh nak nei. A sum le pai te bo in a nun dan te vang zahcak huai zet in um hi. A naa deh mi vang a sia mi ngeh hi. Mah naven a nunnak ah thil pha ngawl ngeh heng hi tin ngai sung hi. A ngal uh cu ei mun ze hung ti thei ma hi.

Micip pa cun a tih theih tawp in dek a ma, mi dang tei sap nak cu theih sak hi. Thu a ngaih sut mi cu mihing cu soal thei hung hi tih mi theih nak nei hi. Pha no thu a khen theih nak tuk in thu son hi, thu hilh mi ngai hi. A pha lam zawng aa thu akhawp haw ten son khawm le ngaih sut khawm cu kul hi, ngaihsut nak phape tu tam nak ah cih nak um hi” (Thuf 11:14) tin ti hi. Thilpha ngawl te bawl mi na naven, a bawl mi thil soal te hang mai lam ca ngal lin dun nak ah na mang thiam hi. “Mah le mah soal ngai ing tin tih ngam dun nak thinlung nei hi”. A cip mi nau pang ten nu le pa tei piak mi thu ngai haw a ma, mi silt e cun i mah sial haw ma. A cip mi mino tei nun thiang lim tuk bible dei nak cu zui haw a ma, misil te cun a mu dei babang in bawl haw. A cip mi ten Pathian dei nak bang thu khen haw a ma, mi sil te cun a mu dei nak bang khen haw.

Mah tak mi cip cun a cih nak khang tik dedeuh a ma, mi silt e cu a sil haw nak sungah tum dedeuh haw hi.

February – 24 “Adam in...a ma muimel keng capa nei a ma” (Seem 5:3).

Lei mihing ten a ca haw te cu a mu mel keng in nei haw.Adam in a ma muimel keng in capa nei a ma, amin ah Seth tin sam hi.Mi ten Seth cu a pa bang hi tin ti haw thei men hi.

Mah ti bang bok in hawvang lam ah, mai muimel keng ca nei hung a ma, mi dang tei mai ah le Khrih mai ah ei mu mel keng in nung haw hi.Lei taksa dan ah pa le capa zuam dun nak hi ngawl in khrih nun neih nak tuah nung tuk tih son nuam hi. Khristian um tut e cun ni sial a nunnak haw ah, mi tei zoh thim tak nun nei thei tuk in zuam haw hi.

Bible bang a nung tu te cu a ca nau haw tei nun dan le um dan a zoh uh ten thei thei hung hi.Bible a sial uh ta le sial bok haw tuk, a khawm uh ta le khawm bok haw tuk ama, Pathian lam aa a piak dun uh bang in nung bok haw tuk hi.

Hawvang lam lainat nak a nei tu pa huai mi a ca nau ten lainat nak nei bok haw tuk hi.Khawm le leng tu na hi ma ta cun na canau te hawh sual khawng haw tuk hi.Khaw nu le leng tu na hi tale, a muh te vang khawnu bok haw tuk.Dawl tab el ah khung tu na hi tale, hi bok haw tuk hi, mah ti bang a um haw ten mangbang in um pah sin hi.

Pathian deih in bible tik mi bang na nung a hi ta le Timote in na zuam nak bang zui tuk hi.Mah tak thu a dot dun tuk uh mi cu “ Mai muimel keng in ca nei tak mi hi ing maw?”Paul cun, “Ka nun dan cu zui un” (I Kor 4:16) ah ti hi.

February – 25 “Na up nak uh bang in kim ta hen” (Mtt 9:29).

Jesuh in mit caw panih tei lak ah nang muh dam tik thei ing tih um uh cim? tin a dot ten a muh ten mah hi, Bawipa, um ung tin ti haw.Mah ten Jesuh a tih mi cu, “na up uh bang in kim ta hen tin a tih ten a mit haw cu vak hi.

Oh te vang up nak a nei uh tale hauhsak nak hihen dam nak hihen a kul uh mi te ngah paih bok tuk hung tin ngaihsut baih no hi.Mah naven mah tin kha ma hi.Up nak tih mi cu Pathian hi awnkam lai thianglim hi tik mi hum ah bulh kul hi.Deih nak thawthong cun ngah ma hi.

A muh uh mi te cu Pathian hi lai thiangthong tuah a tehkip le leng uh kul hi.Syria mi teneh tuk hi tin siangpahrang Joash nel ah thukam a hen nung ten Elisha in a thal haw te kap tuk in tik hi.Joash in veithum tian a kap nung ten cawl hi.Elisa in thin uk zet in Syria te veithum bek neh tuk ci tin ti hi, a ngangai tit a cun vei nga, ruk tian na kap tuk mi hi tin ti hi (II Siang 13:14-19).A neh nak cu a up nak tuah the hi.

Um tu tei nunnak vang mah ti bang leng hi.Up nak tuah kal suan tuk in ten mi te hi hung hi.Lei hum aa thil le lit e muan tuk kha ma hi.Pathian hi tik nak bang hawh le dek ngam tu mi a hih tuk uh kul hi.Aiai a bawl uh ta vang Pathian cun na up nak bang kim ta hen ti tuk hi.Up nak tuah inn sungsang ca le mai lam aa kul le sap mi ca in na a deh uh kul hi.Up nak tel ngawl cu Pathian thinlung tawh theih ngawl bang in, thinnop nak le muicu te ngah theih ma hi.Bawipan a awnkam mal te cu i tuk mah ten siatsuah tuk mang tin ti hi.Mah tak oh tei ca a koih sak sa mi te cu thei in up nak tuah kal a suan uh tale Pathian hi kim ta hen a tih mi cu oh tei hum ah vang kim thei bok tuk hi.

Up nak nun tih mi cu Ezekiel 47 sung um mi bang biak inn pen a luang mi tui bang hi, na khuk tian, tai tian,na ngawng tian or na dingkhum tian vang koih thei ci.

Pathian muicu cu a mah kihcak thiam le a deih nak a zui tu tei ca bek hi a ma, a lin um nak, a phat nak, a huham le a thil tih theih nak te cu co khawng haw tuk hi.

February – 26 “Pakhat le pakhat lak pen cawisan nak ngah nuam zet uh ci,mahnaven Pathian lak pen thangphat nak ngah tuk zuam ma uh ci” (Jn 5:44).

Hi bungcang a sial uh ten Pathian in mihing lak pen a heng mi cawisan nak deih tuk ngawl in ti hi.Mah ten mihing ten cawi san dun in a um haw ten a mu deih nak te bawl in a um haw tak, a up nak haw te cu a thi mi bang in um hi tin ti hi.

Mah tibang bok in Paul in “ mi mai ah minphat nak ka ze a hi ta cun Khrih hi na dek tu hi tuk mang hi” (Gal 1: 10) tin ti hi.

Degree sang zet a ngah nuam mi mino pa cun mah mi a boih cu tawngsang ah a kai bek ten ngah tuk hi.Mah tin mi tei mit muh ah micip, mi thiam tin mu haw.Mah naven a cun mi le a theih mi te cu bible tuah a peh dun ngawl tak Pathian ngal ah na cang thei hi.Lei hum aa degree sang ngah nak tuah cun Pathian thu te lem tuah in son theih bok naven a sung lam mu ban thei tuk ma hi.

Kristian bible lai thiam tu ten hak sat nak le buai nak a tawh haw ten a mu huak ngaihsut nak le thiam nak tuah kal tan thei tuk in zuam haw hi. Mahnaven Pathian tel pih nak a tel ngawl tak I mah cangkim thei tuk ma hi. Pathian hi lungkim nka le deih nak cu um thei tuk ma hi, mah ten Khrih mi mel vang lang thei tuk ma hi” tin (F.W Grant) in ti hi.

February – 27 “Mi cip te zak za tik tuk in lei hum mi sil te Pathian in teng him hi; mi ngil le thil ti thei te zakza tik tuk in lei hum aa mi santai ngawl te Pathian in teng him hi” (I Kor 1 : 27).

Lettama pan a thil bawl mi cu thing pha tuah bawl mi sang ngawl thing pha ngawl te betkhawm incan ngeizet a bawl mi cu a ma ca man nei saw hi. Mah ti bang bok in mi sil, mi cangah le mi san tai ngawl te Pathian in a man ten a ma, thil tih theih nak cu lang ama man nei hi. Mihing ten a mu zuam nak hang i mah kim thei ma hi, Pathian tuah bek in cang kim thei tuk hi.

Thukhen tu sungah Pathian in mi cak ngawl thil ti thei ngawl te mang hi tin mu thei hung. The kip nak in Ehud cu Benjamin mam hi a ma veilam mang mi na hihi. Bible sungah veilam tih mi cu tawntai tih nak hi, thil ti thei ngawl mi a muh sak nak hi. Mahnaven Ehud cu Moab siangpharang Eglon cu that a ma Isarel miphun te kum 80 sung daih nak pe thei hi (Thukhen 3: 12-30).

Shamgar cun khui vah nak tuah Filistin mi 600 cu a kutkhat tuah that khawng hi (3:31). Deborah cu thazaang nei ngawl mi numei hi, mahnaven Pathian in cah nak huham tuah Kanaan mi tei hum ah neh nak ngengzet ngah tik hi(4:1, 5:31). Barak hi ngalkap thingkhat cu mi tawntai nawno hi haw naven Aysaria tei cipuh leeng 900 cu neh haw hi (4:10,13). Jael vang tha nei ngawl mi nu hi naven Sisera cu ngalthuam tel in that hi (4:21). Gideon cun a ngalkap thawngkul hluannih lak pen Pathian in mi 300 tuah Midian ngal do tuk in hawh tik hi. Mah mi ngalkap 300 cu Barly muk lak sak hi. Mah mi muk cumi cangah tei an hi a mamah mi cun cangah le tawntai lang tik hi (7:13). Gideon hi hiamnam te cu lei bel, mei inn le tawtawlawt te hi (7:20). Abimalek cu numei nui suang tuah thi hi (9:53). Tola tih mi min cu tenghol tih nak hi. Mahnaven ngamphat ngawl can ah Isarel miphun te kum 23 sung ho tuah dek hi (10 : 1). Dawl tabel ten Samson in Filistin mi 1000 cu laak khanguh tuah that hi (15:15).

February – 28 “ A man neh tuk a ma a kap sa bang in na ngal uh te cu do thei tuk uh ci a ma siatsuah thei tuk uh ci” (Danpek 9:3).

Pathian le mihing peptaih dun nak ahmihing lam le Pathian lam tin a danglam zet mi thil um hi. Tehkip nak in, bible cu Pathian hi ngat mi hi a ma mihing tei ngat mi vang hi bok hi, hawvang thianglim hi thawkkhum nak tuah mihing ten ngan haw hi.

Mah ti bang bok in nunpat nak vang a pat pe pan a celh tian a mah Pathian hi khawkhan mi hi. Mihing ten co thei tuk in hih nak nei haw ma hi. Mahnaven up nak tuah ngah thei hi. Pathian in mi hempoh luat tik tuk in teng hi, mahnaven a ten nak kongkaa sung tum kul hi. Paul in Titus nel ah lai a kuat bang in, “ Pathian hi ten mi mihing tei up nak” (Titus 1:1).

Pathian bek in oh te thiang tik thei hi, Mahnaven ei mu lam up nak, thinsau nak, Pathian deih mi nun neih nak, it nak (II Pit 1:5-7) te cu a neih uh kul hi. Pathian hi ngal thuam cu a silh uh kul hi (Efi 6:13,18). Nun lun te vawk in nun thak tuah a nun uh kul hi (Efi 2:22,24). Hawvang thianglim cu a nunnak uh ah thunei tu aa a koih uh kul hi (Gal 5:16).

Um tu tei na deh nak ah Pathian lam le mihing lam peh dun nak um hi. Paul in an cicing ama Apollos in tui leih hi. Mahnaven a khang tik tu cu Pathian hi (I Ko 3:6). Kawhhran pakhat aa huai tu a zoh uh ten a theih uh a kul mi cu Pathian bek in kawhhran upa teng thei hi. Paul in Efisa upa tei nel ah, A muh ten hawvang thianglim hi piak mi hi haw hi tin ti hi(Dung 20:28). Mahnaven mihing tei dek vang kul hi, huai tu hih nak thinlung a neih kul hi (I Tim 3:1). Pathian hang ngal neh sak tu hi naven, ei mu lam pen do nak vang kul hi tin a hum lam aa bungcang ah mu thei hung hi (Daan 9:3).

Um tu a hih uh bang in Pathian lam le mihing lam tin khenkhuai dan a thiam uh kul hi. Thil i tin kim cu Pathian hang hi tin thu a nget thiam uh kul hi.

Pathian cu thangphat in na lei hum aa el dun nak te cu vawk in hi. Pakhat pai son mi thu cu pha no a theih theih nak tuk uh in thu a nget uh kul hi.

February – 29 “ Mi hempoh hi Bawi a hi mi Jesuh Khrih sung aa daih nak thuthangpha” (Dung 10:36).

Thukam thak sung aa a thupi bel mi pakhat cu Jesuh Khrih cu Bawi hi tih mi na hihi. A tu le tu a son mi cu a nun uh ah vang Khrih cu Bawi a hih tik tuk uh mi hi. A nunnak uh ah Jesuh cu Bawi aa a koih nak san uh cu a nunnak hempoh cu a ma nel ah pia (thap) tih nak hi. A sullam cu mai deih nak bawl ngawl in Jesuh deih nak nuai ah nung tuk tih nak hi. A ma deih nak pakhat bek bawl tuk, hawh nuam nak

thinlung nei tuk cu na hihi. Joshua in ngalbawi pai nel ah “ kei mu lam tang maw, ka ngal te kam tin a dot ten, a mah cun “ a kua mai mihing hi kha mang; Bawipai ngalkap te huai tu ing hi”(Joshua 5:13-14) tin don hi.Mah tak Pathian cu mi kut nuai aa um tuk in hung ma hi, a nunnak tuk uh in thu pet u tuk in hung saw hi.

Nunpat nak tih mi cu thukam thak sungah 24 bek mu thei na ve hung Bawi tih mi awnkam cu 522 mu thei hung hi.Mihing ten, nunpan tu le ka Bawipa tin tina vehung lai thianglim sungah cun Bawipa le nunpan tu tin mu thei hung hi. Jesuh cu a nunnak uh ah Bawi hi tik tuk in na se zet aa a ngaihsut tuk uh mi na hihi.Oh te a nun pia in thi hi, oh tei bawl theih sun cu a ca nung kik leh tuk bek hung hi.Man tuah lei zo hi, a mata hi zo hung hi.Pathian in a it nak tuah a hawvang uhle a nunnak uh veng hawng ngen hi.

Kumkhua in oh tei ca muan tak a hi ta cun, a nunnak uh lam huai tu tuk in muang thei tuk ma hung maw? Kumkhua nunnak ngah tuk ina hawvang cu Pathian nel ah ap naven Pathian ca tampi pe tuk in zuam li haw naven bawl theih mi nei haw ma hi.(R.A. Laidlaw)

Mah ten Jesuh cu Bawi Lukhu khu tik hung maw?A lam huai nak nuai ah hawh hung maw? A mah ah a nung uh ta cun sup nak le nungtolh ngawl nak le thasia ngawl in um thei tuk hung hi.

March – 1 “ Nikhat ah nazi heinih um hi ma maw?” (Jn 11:9).

Jesuh cu Judea ngam ah kikleh tuk a um ten nungzui te cun lau sak zet haw. Judah ten Jesuh cu suang tuah sep tuk el haw naven a tun haw leh tuk el le lau hi.Nungzui tu tei nel aa Jesuh hi son mi cu, nikhat ah nazi 12 um hi ma maw tin dong hi? Pakhat nak zoh a nuam uh mi cu a cangfang bang kek in hi mahnaven, a son nuam mi cu, nadeh caan nazi 12 um tih nuam nak hi. Mi pakhat in Pathian dei nak bang a zui ten nisial a lamhuaih nak bang in hawh hi.Mah mi a lam huai nak cu sia thei tuk ma hi.Mah tak Jesuh vang Jerusalem lam ah a kik ta vang, Judah ten that tuk a el haw ta vang that thei haw tuk ma hi.Na a deh mi a celh laih ngawl bang in, nazi vang kim ma laih hi.

Pathian ca ten a mah cu mit tuah mu thei haw ma naven a na deh mi dek le leng hi tih cu thei thei tuk hi. Lungngam zet no aa um tuk mi hi.Pathian dei nak bang a nung uh ta cun lei hum ah khan sau in Pathian hi lam huai nak nuai ah kum ngeipi nung thei tuk hung hi.Pathian thu ngawl tuah oh tei nun ah thil imah heng thei ma hi.

Khristian mi tam pi in nat tawk tuk, a ei haw tuk mi an, in tuk mi tui, hai a hawh haw tuk mi huhi ca tin thin kham in um haw.Mi tampi ten thu a son haw ten, thih nak cu na kong kaa bul ah um hi tin ti haw, mah naven mah ti bang te cu oh tei lau tuk mi kha ma hi.Nikhat ah nazi 12 um hi ma maw?Um tut e cu Pathian in kilkhawi hi Job 1:10 Khaw sia te cu huham nei haw ma tin ti hi?

March – 2 “ Hawvang hi ngah cu it nak” (Gal 5:22).

“ Haw vang hi ngah” tih mi awn kam hi hilh mi cu, hawvang thianglim bek in tanglaih pepan, thilphat nak tuah pan a ma a celh nak tian phatnak tuah ceng tik thei hi.Nunpat mi a hi ngawl te cu mah mi hehpih nak cu lang tik thei haw ma, nunpat nak ngah sat u te vang in a tha zaang tuah lang tik thei ma hi.Mah tak hi hehpih nak a ngaihsut uh ten mihing tei theih bat ngawl mi hi a ma, hi lei pen a hung mi kha ma hi.

Hi lai tawk son nuam mi cu, it nak cu eros tih mi taksa le taksa it nak, Philia tih mi nualcam it nak, Storige ti mi ngainat nak kha ngawl mi Agape tih mi Pathian hi oh te a piak mi it nak tuah midang te vang it thei bok tuk in Pathian in dei hi.

Son bet hih tung! Dr, T.E McCully cu Ed Mc lly hi pa hi. Hi pa cu Ecuador ngam aa Auce India ngam aa missionary Martyr thuak tu panga sung pen pakhat na hi.Zankhat ah Iilinois khua Oak Parkah Dr, McCully le kei cu khuk din thu ka nget uh ten a theih mi cu Ecurdor ngam ah kik hi a ma, Curary tui pi cu tan in a capa hi luang cuna mu hi.Mah ten hi tin thu ngen hi, “ Bawipa ka ca that tute piang thak haw zo hi tih mi ka theih tian nunnak pia in, mah ten ka kut phalh tung a ma, ka Bawi Khrih kei mah a ih bang in nang muh te vang it bok ing hi tin a muh te ti bok tung hi” tin ngen hi.Thunget celh ten a hitui cu a ngawng tian ah luang hi.

Pathian in, it nak tuah a nget mi cu pom sak a ma Dawl lam ten India ngam Ouka khua mi ten Pathian thei haw ta hi.Dr. McCully cu Ecurdor ngam ah haw in a capa that tu te tawk in Khrih in keimah a it bang nang muh te vang it bok ing hi tin hilh ngangai hi.

Mah mi cu a capa a it nak hi.Mah mi it nak cu pat cuang nei ma hi, A sang bel mi phat nak bel zei hi- mel sia le mawi, ngualcam pih te leh ngal te bang ten it ama, ngah leh tuk mi zo ngawl aa it nak cu na hihi.Mah mi it nak cu a thiang ngawl mi,thin com nak, iksik nak, uan dun nak, phu ciak nak te um ma hi.

It nak cu khrihstian nun aa a ngengbel mi hi. Mah mi it nak tel ngawl cun nasezet aa a zuam lih uh nak te cu man nei tuk ma hi.

March – 3 “Hawvang hi ngah tik mi cu- lungdam nak” (Gal 5:22).

Pathian tuah ngawl cun Mihing ten lungdam nak ngangai tawk haw tuk ma hi. Mah ten pita hi son mi sung ah heng tuk hi, “Kam tuah son theih ngawl mi, a maksak mi le a sunglawi mi it nak” (I Pit 1:8).

Mai it nak bang a kim ten a kuakua hihen lung dam tek hung, Mah naven hawvang ngah a ngah mi thil cu lei hum pen a heng mi lungdam nak bang kha ma hi. Pathian tuah a peh duh uh nak hang in le a ma piak mi thukam nak pen heng mi hi.

Khristian tei lungdamnak cu haksat nak tuah lawidun hi. Paul in mah mi panih cu kop hi, “thinsau nak le thuak theih nak nei tuk in Pathian sunloih nak pen a heng mi lungdam nak tuah” (Kolo 1:11). Thesslon mi thiang tei nel ah vang, “ka nunnak uh le Bawipai nun can tam pi cung na ve uh cin Jesuh Khrih hi thu cu hawvang thianglim nel pen a heng mi lungdam nak tuah pom uh ci” (I Thess 1:6). Haksat nak thuak tu mithiang 12 ten Pathian nel a ngah haw mi lungdam nak cu a laasak nak haw in lang tik hi.

Lungdam nak cu thasiat nak tuah kop dun hi. Um tute cu a it zet haw mi ten a thihsan haw ten, thuak theih nak nei hung ama, a mah cu Pathian ang sung ah cawl zo hi tih mi a theih uh tak lungdam nak nei hung hi.

Mahnaven lungdam nak cu sual nak tuah kop thei ma hi. um tu ten sual a bawl kha pang haw ten laa sak tuk vang nei haw ma hi. Pathian nel ah a nun lung dam nak ngah leh tuk in a kut laih ngawl tian. Mah mi lungdam nak cu ngah leh thei ma hi.

Bawi Jesuh in a nungzui tu tei nel ah muhsuam nak, bawlsiat nak, sual not nak a tawh ten lungdam un tin hilh hi (Mtt 5:11-12). Mah ti bang in bawl haw, ngei can um ngawl a muh uh mi cu “nungzuitu ten khonsil upa tei theih nak nak tuah a hawh haw ten lungdam zet haw, Jesuh hang zahcak nak thuak tuk in Pathian hi tik mi te a hih haw tak lungdam zet in hawh haw hi” (Dungt 5:41).

Pathian a theih nak uh a khang dedeuh tale a lungdam nak uh tam dedeuh hi. A masa ah, haksat nak dawmlaih no tawk hung, nat nak te vang tawk hung, muanmawh ngawl pi aa thil lemcan ngawl nak a phuphun te tawk hung. Mahnaven hi ti bang thil te cu Pathian hi ei mu ca a sunlawi nak tuk aa khua a khan sak mi tena hi saw hi tih mu thei hung. Habakkuk bang a ti thei uh tale a hawvang uh piting hi tuk hi, “thei in ngah nei ngawl in, Cabit kung in ngah a ngah ngawl ta vang, Olive kung hi ngah se khawng in, lo pen ei tuk a suak ngawl ta vang, Tuu le ngan te thi khawng ta vang, Khui inn te a lawng khawng ta vang lungdam in ka thin nop leng tung hi, ai ta hum ti tale Bawipa cu kei mah luan tu hi” (Haba 3:17-18).

March – 4 “Hawvang hi ngah a ngah tik mi cu... lungmuan nak” (Gal 5:22).

Up nak hang thiam co tik a hih uh bek ten Khrih hang in Pathian tuah luallem nak nei hung hi (Rm 5:1). A sullam cu Khrih cu pathian tuah a ngal dun uh nak hang thih nak a thuak sak nak thawng in Pathian le oh tei ngal dun nak te cu pai khawng ta hi.

Khiri hi na deh nak tuah ceng zo hi, a sual man uh piak sak zo hi, Pathian in a um tut e ngai thiam zo hi tih mi a theih uh ten lung muan nak nei hung hi.

Mah ten hawvang thianglim vang in a thin sung uh ah, Pathian hi lung muan nak neih tik tuk deih hi, mah ten Pathian hi it nak khuan tel ngawl in a hum uh ah thil i mamah heng thei tuk ma hi, mah mi cu a nunnak uh te cu Pathian kut sungah um hi tih mi theih nak pen a heng mi hi.

Mah tak cawlzet in a mei uh te a mitta vang lung muang zet in um thei hung hi. Lau sual can a nei uh ta vang a lung put uh cu vawk theih ma hi.

Haw vang hi ngah ngah tik mi hang Pita vang thawng inn sung ah dap no hih bu thei hi. Stephen vang in a mah a that tu tei ca thu nget sak thei hi. Paul vang in a lawng a siat ten midang te nem thei hi.

Awn dang tuah a son uh ta cun, doktha pan sorry, hi nat nak cu nasia le ta zo pat thei ma zo hi tin a tih ten vang, poi ma kei cu kumkhaw nunnak nei zo ing tin ti thei tuk hi.

Bickersteth in “lungmuan nak a picang mi lung muan nak, hi lei hum sual thim sung pen ...., thasiat nak aw thang naven, i lai mun ah vang hihen Pathian tuah a um uh ta cun lungmuan nak cu nei lelung hung hi tin ngan hi.

March – 5 “Hawvang hi ngah a ngah tik mi cu... thinsau nak” (Gal 5:22).

Thinsau nak cu haksat nak sung pen vang neh nak pe thei tu thukhen nak cu na hihi. A hi ngawl zawng in thil te a heng ta vang thuk theih nak le, lung nem nak le ai puang tu tei nel ah a pha zawng aa leh lulh nak cu na hihi.

Pathian cu mihing tei hum ah thin sau zet hi. Mihing tei sual zia cu ngaisung teh in, Lal thukhen nak zung ah thuman a um ngawl zia, Pa no le pano, numei le numei pawl dun nak, nui pum sung aa nau thah theih nak khuan piak nak, mai deih babang nupi pasal khen theih nak, mai deih babang nun theih cu na hihi. Mah tak mihing tei sual nak cu khang dedeuh hi. Mah bek hi ngawl in, Jesuh cu dodal haw. Makhat thu aa a muh te siat suah thei tu cu Pathian hi. Mah naven bawl ma hi. A phat nak cun mihing tei nun sik nak nei thei tuk in lam huai hi. Mi a kua ma mah siat suah tuk phal ma hi.

A it nak cun a mihing te hawvang thianglim lam huai nak tuah mah thinsau nak cu lang tik tuk deih hi. Son nuam mi cu thin ngang tuk mi kha ma hi, man lang zeta a bawl nawm nawm tuk mi vang kha ma hi. Midang te sual lulh leh tuk vang kha ma hi. Mah sang ngawl in “ thinsau nak tuah neh tu” tin a sam theih haw tuk in a zuam tuk uh mi na hi saw hi.

Corrie le Betsie Ten Boom tei panih cun soncelh ngawl mi haksat nak cu cekpan bawl nak a ot haw ten Betsie hi son le leng mi cu pawl pen a tul tute bawm tuk hung hi tin ti hi, A muh te cun mah mipi te bawm thei nak tuk lamzin zei haw. Corrie hi tih mi cu mah hi, a nau nu Nagi ngal kap tei bawlsiat nak a thuk tu tei nek ah hawh tuk tumtah hi tin ti hi.

Beties hi zui mi lamzin cu thinsau nak lam zin cu na hihi. Mah ten Corrie vang in niamkhiat nun tuah zo bok hi.

March – 6 “Hawvang hi ngah a ngah tik mi cu... Hehpih nak” (Gal 5:22).

King James sung ah cun nunnem nak tin let a ma, a dang bible version cun hehpih nak tin let haw. Hawvang hi ngah a ngah tik mi cu hehpih nak na hihi.

Hehpih nak tih mi cu, nunnem nak le mi tei ca phat nak bawl tu tih nak hi a ma, mi hehpih thiam tu cu mipha hi a ma, thin sia kha ma hi,

Lei mihing te vang in hehpih nak nei bok haw. Mah naven Hawvang thianglim hi piak mi bang kha ma hi. Mah mi cu humlam Pathian thil tih theih nak pen a heng mi hi. Mah mi cun ngah kik leh tuk tih mi ngaihsut nak um ngawl mun pen a heng mi hi a ma, Ei muh a bawm kik leh thei tuk ngawl mi te bop nak na hihi. Bible tawngta pan mun dang aa bible tawngta zuu in thei painel ah mah mi cu lang tik hi. Tawngta zuu in thei pa cu midang ten phial haw ma naven khristian tawngta pa cun phial thei hi. A luak te vang thian sak in, a inn ah pui in um tik hi. Mah mi cu khristian pai muh sak mi Pathian hi hehpih it nak cu na hihi.

Dawl tabel ten Zuu in thei tawngta pan thu a dot mi cu “ Ka ca ai ta hi thil te bawl kam tin thu dot nak nei hi, ka nel pen ai deih kam tin ti hi. Mah ten khristian tawngta pan “ na hawvang nun pat nak ngah tuk deih ing” tin a don ten mah mi pa cun thei ciang ta hi.

Dr. Ironside in a thil koih nak inn khan a thianthoh lih lai tak in Judah mi Phetama pa cu a phe te le magazine, tadinsa te vawk tuk in tik hi. Mah mi te vawk man tuk in Ironside in sum tawkfang na pia hi. Mah ten na dang tik leleu hi, mah ceng ten Ironside in sum pia 50 cu Jesuh min in pe bet ing tin ti hi. Mah ticun mah mi phe tama pa cun pualam tul in a kua mah in kei mah Jesuh min tuah i mah pe awng haw ma tin na ti dun li hi.

March – 7 “Hawvang hi ngah a ngah tik mi cu... Phat nak” (Gal 5:22).

Phat nak tih mi cu a thiang mi nun cu na hi a ma, a nun ah fel nak, niam khian nak le thianglim nak nun nei tu na hi hi.

Phat nak cu phat ngawl nak tuah a leh lo mi hi. Iksik nak, mi zol nak, duhham nak, fel ngawl nak, zol thu son nak te um ma hi.

Paul in Rome 5:7 ah Mi fel pa le mi pha pai thu a bang ve ngawl dan na son hi. Mi fel pa cu fel zet in muan huai zet naven mi dang te tuah phial dun thei ngawl in um hi. Mi pha pa cungainat nak nei tu, deih awh zet mi na hi hi. Mi fel pai ca cun kuamah a thi ngam tu um haw bel tuk ma, mah naven mi pha pai ca cun um haw thei men hi.

A theih ten leng tuk uh mi cu, phat nak cu kho le leng hi. Sual nak lam ah hawh ngawl in phat nak cun mi liat ama, mi tei nun hilh hi. Phat nak bawl tu Jesuh hi biak inn a thian tik dan thei ten hung.

Phatnak muhsak nak in; phat nak in phat ngawl nak soal neh thei hi. Paul in Rome aa um tu tei nel ah lai a ngat mi cu; phat ngawl nak in neh pah suh hen; phat ngawl nak khi phat nak tuah neh saw in (Rm 12:21) ah ti hi. Oh tei nun ah cun mi ten a huat haw tak huat leh nak tuah lulleh hung hi. Mahnaven phat ngawl nak cu hehpih nak, it nak le phat nak tuah a neh tuk uh mi na hi saw hi.

Murdoch Campell in Pathian na dek tu tei nupi te hang a thuk hak zia son hi. Nikhat ah bible a sial laih in a nupi hung in a kut hum aa bible cu la in mei ah vawk hi. A lu hum aa um a nupi hi mai zoin a ot mi cu,” a lum nak mun ah khung in” tin ti hi. A nupi hi phat ngawl nak te cu it nak le phat nak tuah in neh hi. Campell hi son bet mi cu, “ Ka nupi Jezebel cu Lydia ah thek ta hi, a ling cu Lily pak ah cang ta hi” tin ti hi. Phat nak cun thil i hempoh neh thei hi.

March – 8 “ Hawvang hi ngah cu...lin um nak” (Gal 5:22).

Hawvang hi ngah a ngah tik mi cu lin um nak ti thei hung. Mah mi lin um nak tih mi cu nunpat nak ca hi ngawl in le nisial nun nak bek hi ngawl in, Pathian ca le mihing tei mai ah lin um nak cu na hihi. Mi pakhat in, “ Lin um nak tih mi cu mai ca hi ngawl in, midang tei ca lin um nak khi” man saw hi tin ti hi.

Lin um nak nun a nei tu cun man zet in na dek hi, hun can man no in pia ama dek hi, khawm nak ah man no tel hi, hilh lelung kul ngawl in dek cawm tuk hi. Mai inn sang tuah a kap dun haw thu te vang khel awng ma hi. Pathian hi sum le pai kilkhawi nak ah fel zet a ma, Pathian hi piak mi na le a tuanvo cu kilkhawi hi.

Lin um nak tih mi cu mai lam ah sun nak a um tavang a son mi bang bawl tuk hi.” Lin um tu cun a thukam thek leh ngawl in kim tik tuk hi” (Saam 15:4). A awnkam thek kawkwawi ngawl in a dinmun ah kho zet in ding hi.

Lin um tu tatak te cun Khrih ngawl nun tuk sang ngawl cun thih nap saw haw. Siangpahrang pan um tute Khrih um tukngawl toh in thu a piak ten Mi pakhat pan hi tin don hi “Ka ngaihsut nak, ka bawl tuk mi te le ka ot tuk mi te cu Pathian hi it nak in ken khawng zo hi” ti hi. Polycarp cu Jesuh siatcam tuk aa a tik haw ten, mei sung ah thi tuk in na teng saw hi, a son mi cu “Kum 86 sung Pathian in ka hum ah siat nak pakhat mah bawl awng ma hi, ka Pathian cu siatcam thei mang” ti hi.

Martyr aa a thi tute cun A thih haw tian a lin um haw tak sui lukhu co haw tuk hi” (Phi 2:10).

March – 9 Hawvang hi ngah cu...niamkhiat nak hi” (Gal 5:22).

Niamkhian nak tih mi a ngaihsut uh ten Caspar Milgust pai thu hi ngaisung ten le hung pha tuk hi. A mah cu nuhsuak, cekpan thiam zet mi hi a ma, zah cak huai zet mi le a kim ngawl nak lang tik tu hi. Mah naven a nun a thek ten haw vang tuah a peh dun mi niam khiat nak tuah dim hi.

Mah mi niamkhian nak cu um tu ten Pathian ah a up nak tuah aap dun in a paik dun haw bek ten ngah thei hi. Niamkhiat nak cun do nak, el nak, nah ngawl nak te um ngawl in Pathian ca a hi phot ta cun a luu kun lelung hi. Pathian ngawl i mamah thil cang thei ma hi tih mi thei hi. A mailam a nunnak tuk in Pathian in a pha bel khuakhan sak tuk hi tih mi thei ciang zet hi.

Niamkhiat nak cun mi tei nel ah vang tel lelung naven mi tei soal zei ngawl in um hi. kekkuai nun tuah nung hi. Thil a bawl soal ten soal kha pang ing tin ngaihthiam ngen hi. Mah le mah uan dun nak nei ma hi. Thu man hang haksat nak a tawk tik haw tavang lullh leh nuam nak nei ma hi. Soal a not haw ten vang sup dun nak nun nei hi. Trench hi tih tak bang, niamkhiat nun nei tu te cu soal a not haw ten vang Pathian in ka nun aa a um mi thil pha ngawl te somsak nuam hi tin pom dan thiam haw hi tin son hi.

Niamkhiat nak nun nei tu hi nun ah, mai deih nak hi ngawl in Pathian deih nak bang a nun tak hawvang thianglim hi a cangkim mi lamhuai nak tuah niamkhiat nun nei dedeuh hi tin mi pakhat in son awng hi. Pastor pakhat in Dr. Alexander Whyte lak ah Pathian na dek tu pa soal a not nak thu na son hi, mah ten Whyte in, “ Ka zung pen tul in na kei mah nguakcang in Pathian mai ah ka nun cek dun tung” tin tin hi.

Niamkhiat nak kolhak pua ten tuk in ten mi te ngeh hung hi. Mah tin a nung uh tale thinnop nak le thamuan nak ngah tuk hung hi.

March – 10 “ Havang ngah a ngah tik mi cu...” thinsup theinak” hi (Gala 5:22).

Dawlta bel hawvang thiang lim hi ngah a ngah tik mi cu thinsup- nak na hihi. Suptheih nak tih mi cu a bawl lelung uh mi te bawl leh ma zo, in leh ma zo, hawp leh ma zo, ngu leh ma zi, dawih leh ma zo, that leh ma zo, soal leh ma zo tih nak hi.

Um tu ten hawvang thianglim hi bop nak hang mah le mah sup dun theih nak nei thei hung hi. A nun uh aa a um mi thil pha ngawl hem poh te cu Pathian hi huham cah nak hang lawl thei hung hi.

Zuam dun nak ah a tel tu hem te cu neh nak a co theih haw nak tuk in sup nak nei un tin Paul in Korin tei nel ah cah hi (I kor 9:25). A mah Paul vang in i mamah hi saal ah cang tuk ngawl in sup dun zet bok hi (I Kor 6:12). Nun sup dun nak buah Pathian na dek in um hi (I Kor 9:25).

Um tu ten an a val thau in ei awng haw ma hi. Coffe hi hen a eih haw mi le a in haw te a val in ei awng haw ma hi. Sum le pai man dan te sum in, za hawp nak, tui buk muam nak, khaini ak lawluap a muam nak te nei ma hi. Pumpi hawvang ca phat nak a pe ngawl mi hempo haw haw ma hi. A hun can haw te vang, khanglai ngaihsut nak, tangval ngaisut nak, thil pha ngawl bawl nak tuk in mang awng haw ma hi. Mah sang ngawl in Pathian ngam ca tin a hun can haw te le a nun haw te cu na mang haw hi. Um tu tam pi ten a zongsang nak haw hang sup leh thei mang ti awn tu tam pi thei ing. Mah ti bang awn kam a awn tute cu hehpih huai zet haw hi. Hawvang thianglim in neh nak pe thei ma, ti buah bang ten hi. Mah ti bang a awn tut e cu' mi piangthak ngawl, hawvang thiang lim dodal tu, Pathian ngaihsak ngawl tu te na hi le leng haw hi.

Mah le mah sup dun nak cu a dang hawvang ngah pa 8 te bang in taksa dan a bawl thei ngawl mi na hi hi. Sum theih nak nun nei thei tuk in um tute cu hawvang thianglim in sunglam pen bawm hi.

March – 11 “Mi pakhatkhat in tazacuai in zung ah a henpih ta cun, zung na hen uh lai ngawl huncan no ah a mah buah lem nak bawl in. Zung na hen nung ten cun thunei tu hi kut ah ap tuk a ma, thukhen tu in palik tei nel ah ap leleu tuk ama thawng ta tuk ci” (Mtt 5:25).

Hi bible bungcang in, um tut e pakhat le pakhat tazacuai dun tuk ngawl tik hi. Tazacuai dun tih mi cu lem ngawl nak, thinuk nak piang tik tu hi. Mahnaven um tute cun Pathian hi lam huai nak hang bawl haw tuk ma hi. Pathian cu lei dan bang nung ngawl toh in, van lam nun nak buah nung tuk tih mi a theih haw hang hi.

Tulai aa taza zung cu hauhdun nak, buahmawh dun nak, nu le pa khen nak, neihsiah cuhdun nak buah dim hi. Mihing ten makhat thu aa hauhsak tuk deih haw. Mah naven daan buah ngah tuk tum ngawl in phat nak buah ngawh tuk a tum uh kul hi. Mi pakhat in daan bang na bawl ta le daan in nangmah neh tuk a ma, dawl tabel ten cawh kuan tawk tuk ci tin ti hi.

I Korin 6 ah um tute cun tazacuia dung tuk ngawl in kham dun haw hi. Hek khat te cun, kawhhran sung ah thu buai nak a um ten thu thei deuh le cim deuh tei nel ah hawh in thu khen nak bawl tik haw. Mah ti bang thil te a bawl uh hang lem dun ngawl nak tam dedeuh hi.

Mah naven umtu pakhat le pakhat lak lawh aa thu buai ten ai tin bawl tuk hung kaw? Um tu ten a man mi thu hum ah ding tuk maw? Lem nak tuk a hi ta cun oh tei ca sun nak a hi ta vang a zah thei uh tale pha saw hi. Khrih hi it nak le a heh pih nak a lang tik theih uh thu pi saw hi. Um tu ten a cang thei tawk in mi hem poh buah lem thei tuk aa a zuamuh kul hi.

Inn nel dun panih te cu a huan haw um tuk in el haw, a inn nen pan, “ Pi na teh ten ka huan sungah pi 5 a luan in teh ci, mah tak na huan sungah pi 5 a luh leh kul hi” tin ti hi. Pa khat saw pan mah .hi thei thiam ing inn nen buah lem no um nuam ing mah tak na deih nak bang bawl tung tin don hi, mah ticun a huan cu up kul leh ngawl in na tawp haw ta hi”. (E. Stanley Jones).

March – 12 “Thungai in son ing, hi ka unau nau tabel hum aa na bawl uh mi cu ka hum ah bawl buah bang ten hi” (Mtt 25:40).

Hi lai tawk ah bawl man le ngallin nak a panih in mu thei hung hi. A u nau uh tei nel aa a bawl uh mi hem poh te cu Khrih ca in bawl li hung hi tin ngai sung un.

Pakhat le pakhat a it dun theih uh nak cu Khrih nei tu hung tih nak buah bang ten hi. Mah tak Pathian hi deih nak bang nung thei tuk in a zuam ten uh vang kul zet hi.

Mi pakhat in Jesuh cu bawi hem poh lak pen Bawi bel hi ti a thei tale, a neih mi hem poh lak pen a tih theih tawp in pe tuk hi. Jesuh cu mi cangah zet no bang in kongkaa el ah heng tuk hi. A nun uh a minsin nuam hang hi. A tawntai mi te a tuamhlawm uh nak cu Jesuh a mah tuamhlawm buah bang ten hi.

Putek zet mi Pathian thuthangpha son tu pa cu um tu tei lak ah Pathian thu son tuk in hung hi, a mel a zoh uh ten mi cip tuk bang viang ma hi, van pha vang silh ma hi. Mahnaven Pathian man mi a hih bang in a mah ah thuthangpha um hi. Kawhhran u pa ten koh tei nel ah thu song thei tuk ma ci, mi hang le nam nau tei lak ah hawh to ti haw. Nam nau te le mi hang ten thatui zet no in muak in khawm nak cu na bawl haw. Pathian cun a mah cu deih ma na ve uh cin kei man deih ing tin ti tuk hi.

“Edwin Mark- ham in, “Keedam khui tu pan Pathian lakpen a heng tuk mi mikhual pai ca tin khau tampi tuah keedam cu na khui li hi.A lak ah Pathian hung ma naven kutdawh ngen pa a hun ten a khui mi keedam cu na pia hi.Pitek nu a hun ten an eih tuk pia hi a thinlung tuah aw a theih mi cu;
Na thinlung cu humlam ah khai in, ai ta hum ti tale ka awnkam kilkhawi ing
Na kongka bul ah veithum tian hung ing
Na thu nget nak cu veithum tian na inn pualam ah heng hi.
Keedam a bun tik tu kut dawh ngen tu pa
An na piak mi pitek nu
Lam a pai mi nau pang te na hi haw hi.

March – 13 “Na theih uh mi hi pha no in ngaisung un” (Mk 4:24).

Jesuh in a theih uh mi te cu pha no ngaisung tuk in oh te tik hi.A ngaihsut uh mi sang ngawl in, a theih uh mi khi pha no a man thiam tuk uh thu pi saw hi.

A sual zawng aa lak tuk mi kha ma hi. Lam zin dang a zui tu ten mi hempo theih tuk in au haw A thei tu um kha pang haw ni maw tin um li haw hi.Johan in Lamzin dang a zui tute cu inn sung ah hei lut tik tuk ma tin ti hi.

Siat nak lam aa bawm tu tuk kim ma hung.Mino tam pi ten a tawngkai nak haw ah Pathian awnkam a muantak ngawl zia mi tei son nak pen thei haw.Pathian awnkam le, Jesuh min cu cek pan bawl nak le thukap bawl nak in mang haw.” Na puan kaang ngwl no in na ang ah meialh koih thei ni cim?Na kee kaang ngawl no in meiling hum ah hawh thei ni cim? (Thuf 6:27-28).

A thiang ngawl mi tik nak cu el tuk hung hi.Tu san aa mi tam tei theih nak cu, video, magazine, tangthu, lai bu dadang pen khul com mi ngeh hi.Pathian thu sung pen a heng ngawl mi cih nak hem poh cu na thi hi.

A pha ngawl mi ngaihsut tuk kha ma hi.A nunnak uh a com no a hih tak a deh tuk uh mi nate cu a ceng tuk in a deh uh kul hi.

Manhnaven Patian awn kam cu ngal ling zet in le thiangtho zet in thei tu a hih uh kul hi.Pathian thu tuah a ngaihsut nak uh te a som uh kul hi.Pathian hi deih nak bang a zui thei uh ma ta le mai lam a ngaihsut uh te, a tum tah uh mi te pai khawng tuk hi.

March – 14 Mah tak thu na ngai uh ten ngal ling un” (Lk 8:18).

Um tu ten ai tin thu thei ing kaw tih sang ngwl in ai kaw a theih uh ti mi a dot dun tuk uh mi na hihi.

Pathian awnkam cu a up uh bang in pom dan phun dadang in mu thei hung hi.Bible a sial uh ten laibu thawthong bang sial sual beih no hi.Mi tam pi te cun, mi tei sual zei nak tuk fang sial tu vang um haw.Bible in ei muh te thukhen sak tik ngawl in ei mun bible thukhen nak nei sual lelung hung hi.

Bible hi tik mi bang nung tuk in el nak nei lelung hung hi.Ei mu deih nak bang bible cu mang hung a ma, a deih uh ngawl mi bung cang te cu a man uh ngawl tak, a vawk tuah bang ten hi.

Mihing a hih bang in thu le la te cu hei vut can um thei hi, mahnaven James cun “ A thei bek a thei in a bawlsuak ngawl tu cu thalang ah a mel zo dun tuah bang ten hi.Mah pa cun thalang ah a mel zo dun a ma, a hih nak bang in mu dun cop hi.Fel zet in zo dun a ma, a ngei can um ngawl in ka mel ai ti bang kaw tih mi phawk ngil leh paih hi” (James 1:23-24).

Mah ti bang mihing te cun, Pathian thu tampi thei haw naven thinlung ah khawl mi nei awng haw ma hi.Thu son mi cu ngai haw naven, a thinlung kuh no haw ah ka theih sa tin ti haw.

Pathian thu a theih uh mi cu a bawl suak tatak uh ma te le beng a bul mi tuah bang ten hung hi.Thu a ngai nuam uh ma tale a thei nak uh pai dedeuh tuk hi.

A pha bel mi cu, ngai aa thu theih nak cu thinlung tak tuah ngai in thei in nun pih cu na hihi.Bible hi tik mi bang nunpih tuk a sial uh kul hi. “ Micip pa cu thu thei tu bek hi ngawl in bawk suak tu hi.Pathian in a thu a zui tute zei hi” (Isa 66:2).

Thesslonika ten Pathian thu cu thei haw naven a zui haw ngawl tak Paul in liat hi, “ Mihing tei phuan mi hi naven, Pathian ih thutak thu hi” (I thes 2:13).Mah ti bang bok in ai thei ing kaw tih mi vang a ngal lin uh kul hi.

March – 15 “ A kuakua hihen a ma nunnak a hup dun tu cu, a nunnak can tuk hi, mahnaven Ka ca in a nunnak a can ngam tu cun a nunnak mu leh tuk hi” (Lk 9:24).

Um tu tei nannak ah thinlung phunnih in um hi. A nunnak uh hup tuk hung maw, Khrih ca a nunnak uh pia tuk hung kaw?

Lei hum muh dan ah cun hup mi hi. Mai tha zaang cah nak buah luat tuk in zuam thei men hung. Sun nak, haksat nak, siat nak, buainak te tawk tuk ngawl in ngal ling thei hi. “Na deihdeih in tum pah sin” tih mi cu a inn sung uh ah bek tak thei hung hi. Mah mi cu a inn sung sang ca bek hi. Mah mi cun mai ca bek na huap hi. Pathian ca, kawhhran ca a tih uh ten man ngawl nak ngeh zei hung hi. Mai tisa deihnak bek a zui tu cu a nun vang sau tuk ma, lei hum ah ngei phan tuk, a sia thei mi taksa a hih bang in, pangang ten ei leh haw tuk lai hi.

Mai ca bek ngai sung in, mi tei haksat nak le bop a kul haw zia te a theih sak uh ma tale haksat nak buai nak a mai uh ah tam dedeuh tuk hi.

Thungai cun Khrih ca a nunak uh a liam ngam uh kul hi. Pathian ca man a nei mi nuncan buah a nun uh kul hi. Pathian ca a nun uh liam kul hi tih mi ngaisut nak a neih uh kul hi. Pathian buah huncaan man nak cu a sunglawi bel mi hi tih a theih leng uh kul hi. A inn uh te vang a hongsa in koih in, a kul a sam mi te cu phal nak buah bawm man leng tuk in a nun uh kul hi.

Mah ti bang Khrih ca a nun uh bek ten nunnak ngangai buah anung tu na hi tuk hung hi.

March – 16 “Thungai in ti ing, thil a nei tu tei nel ah piak belh in um tuk hi, mahnaven a nei ngawl tui lak pen a neihsun dawmno vang lak sak hi tuk hi” (Lk 19:26).

“Nei” tih mi cafang a muh uh mi cun, thil le li a nei uh mi te bek hi ngawl in, zui tuk aa Pathian hi piak mi a thukam te le bawl tuk a neih mi te bawl tuk tih nak hi. A son bet tuk uh tale, a neih uh mi bek hi ngawl in, a neih uh mi hum ah phal zet aa man dan thiam tuk tih nak hi.

Oh tei zui tuk in bible aa a um mi te cu, Pathian hi vak nak buah a zui uh bek ten Pathian in a thukzet mi a thutak sungah oh te huai dedeuh tuk hi. Khristian nun mawi a neih theih nak tuk uh cun bible hi deih nak bang zui le bawl suak nak cu na hihi. Niamkhiat nak nun a nei tu tei hum ah upat nak um hi. Hosea in, “Bawipa cu thei tuk in zuam nung. Amah cu oh tei nel ah zinglam vak nak bang in hung tuk hi” (6:3). Oh te a hilh mi bang a zui uh ta cun Pathian cu oh tei nel ah lang dedeuh tuk hi. Theih nak le zui nak in khang tik hi.

Amiat thawngsawm ngah tu pa cu khua sawmkhat uk theih nak thu pia hi, thawngnga ngah tu pan a miat thawng nga a ngah bang in khaw pa nga uk theih nak thu pia hi” (Mtt 25:16-19).

A tik mi zui in a dek uh tale, deh tuk mi tam dedeuh tuk a ma, bawl tuk mi vang tam dedeuh tuk hi. A ngah mi sum buah a miat a ngah ngawl tu pa cu laksak in um tuk hi. Mah tak Pathian ca neih le siah man a phal ngawl tu cu sun nak buah tawk tuk hi, mahnaven a phal tu cun tam dedeuh ngah tuk hi.

Pathian piak mi lak sawng cu a ma ca piak kik leh a phal uh ma tale, midang te pe khawng tuk hi. Tasak le hawvang cu buai nak buah in dim tuk hi.

Mah tak Pathian hi tik mi bang bawl in, zui in nung tuk hung a ma, mah ten Pathian hi piak mi thil tih theih nak cu ngah dedeuh tuk hung hi.

March – 17 “Cipuh le Laak bang sil pah sin” (Saam 32: 9).

Pathian hi deih nak a zei uh ten Pathian in a sil nak uh te cu Cipuh le Laak bang muh sak hi. Cipuh le Laak cu danglam nak nei veve haw. Cipuh cun mailam not nuam a ma, Laak cun nunglam ah kik nuam hi. Cipuh cu a thin uk beih a ma ti huahhuah in um hi, Laak cu a thin nguh zet a ma a thazawng zet hi. Saam lai ngan tu pan mah mi Cipuh le Laak cu thinlung ngangai a neih haw ngawl tak khau buah ken in huaih kul haw hi tin ti hi. Mah tin a hi ma ta cun a bawipa nel ah hung cawm haw tuk ma hi.

Pathian hi deih mi cu, mai cih nak muang in mailam ah taihet ngawl in le nunglam kik tuk ngawl in deih hi.

Hi thu buah peh dun in, mihing te a cip mi kuamah a um uh ngawl tak Pathian nel ah a nget uh kul hi. Pathian hi hilh mi cu, thuthei tu tetti panih maw, mah mi sang tamsaw um haw hen a tih mi bang a hawh pih tu te cu thu thei tu hi haw tuk hi” (Mtt 18:16). Hi tetti tih mi cu um tu vang hi thei, um ngawl tu vang hi thei, mi panih maw tam saw deuh vang hi thei hi.

-Pathian lam huai nak zei in a mu thei uh ngawl ten Pathian in dap no aa a um tuk uh Pathian in deih hi. Thim nak sung ah vaih kawkwaw nak cu vak nak sung ah colh nak buah bang ten hi.

A lam huaih nak ciangzet aa na theih lankal cu ngak hih in hi. Isarel tei nel ah lam huai tu meialh le meingo a thawn laih ngawl sung dap no aa um tuk in tik hi. A bawl haw tuk mi um sun cu meingo a thawn bek ten haw tuk ti cu na hihi.

Khrih hi daih nak cu na thinlung uk tik in hi, (Kolo 3:15).Pathian in lam a huaih tena ngaihsut uh nak le thil i hem poh ah a pha bel in khaw khan sak hi.

Pathian hi deih nak thei thei tuk cun a awnkam zui nak bek tuah in theih theih hi.Thu ngen, bible sial nak le, a mah tuah a pawlkom dun nak uh in Pathian deih nak thei tik hi.

March – 18 “Na deih nak bek hi ngawl inmi dang ten a mu ca thupi bel aa a ngaihsut haw mi khi thei tuk zuam in” (Fili 2:4).

Filipi 2 hi awnkam cu, “ midang “ tih mi na hihi.Jesuh cun midang tei ca nung hi.Paul vang in midang tei ca nung hi.Timothy, Epaphroditus te vang in midang tei ca nung haw hi.Mah ten oh te vang mi tei ca a nun uh kul bok hi.

A dik mi a hih tak midang tei ca nung a hih uh bang in ei mu ca vang hlawk nak um hi.

Thu a tiam uh ten mai ca miat nak tuk bek ngeh in tiam kam nak bawl hung.Mi tei ca dek tuk sang ngawl cun in ah khung thong haw.I mah nge ngawl pumpi nop ngawl nak te cu mi thi tuk toh bang son haw.Mi ten a phial haw ngawl ten kua mah kei deih haw ma tin ngaisung haw.A muh no thu a ngaihsut haw ten nop ngawl nak tawk dedeuh haw.Nun man nei mang tin ngaisung cop haw.Si thiam tei nel ah haw haw naven thin nop nak tawk cuang haw ma,Mah ten a nun haw ah lau nak tuah dim hi.

Mah ti bang sung pen a luat tik thei tu cu midang tei ca rian tu aa nun nak bek tuah hi.A kul a sam mi te bawm in, ngualcam phial dun nak le nel dun nak in thin sung lam nop nak pia hi.Thuthangpha thei nuam le thu nget sak deih tu tampi um haw.Bop kul mi le, luat kul mi tam pi um haw, Pathian thu hilh kul mi vang tampi um haw ti mi theih nak tuah a nun uh ten, it tu le nel tu hi lei hum ah nei hung a ma nop nak tawk tuk hung hi.P.M. Derham in, “ Midang te it nak le lainat nak tuah a dim mi thinlung ah khawngaih nak a um ngawl bang in thih nak vang in neh thei ma hi” tin ti hi.

Midang ca, mah hi, midang ca,

Mah mi cu ka kut let hi hen.

Midang tei ca ka nun theih nak tuk in kei bawm in

Tih nangmah bang ka nun theih nak tuk in.

March–19 “Meroz cu siatcam hi ta hen, khuasung mi tei hum ah siatcam hi ta hen,ai ta hum ti tale Bawipa bawm tuk in um haw ma, Bawipai ngal do haw ma, tin Bawipai vancung mi in ti hi” (Thuthen 5:25).

Isarel ten a ngal haw Kanaan te tuah a do dun haw laih in Meroz ten bawm ngawl in a um haw tak Deborah in siatcam nak la a sak nak san hi.Reuben hinte vang in i ma sial ngawl in um haw.Gad, Asher le Dan hin te vang tel haw ma.

Danten mah ti bang a um tute cu hell a hen haw ten a cuangcung aa a thuk tu tuk te haw hi tin ti hi.

Mah ti bang in thufim sungah mu thei hung, “ Thah tuk aa a hoih haw mi na mu ta le a ngang thei tawp in luan in hi.Ka na deh kha ma hi tin um thawng pah sin.Ai ta hum ti tale Pathian cu a thu thei a ma, na thinlung zo tu hi.Nangmah zo leng a ma, na bawl mi bang in lulleh tuk hi” (24:11,12).

Oh tei ngam ah arab le Judah do dun nak a piang bang en, Judah mi te cu Gas khu tuah thah khawng in um haw ni maw?Mah ti bang thinlau nak a heng tik thei tu mihing te cu him nak pe thei nung maw?

Um tu pakhat cu bawlsiat nak tawk in, palik ten a ze i haw tak, a inn uh ah um tik ngam nung maw?Ai tin bawl tuk hung kaw?

Jesuh a mat haw laih khin oh te vang tel bok ta bang en, Khrih lam ah maw a koi lam ah um tuk nem tih hung ?Dam no aa um nak cun i mamah ngah tik ma hi,

March – 20 “ Ka pa, Pathian ah le na lak ah soal zo ing.Na ca tin sam tuk tak mang” (Lk 15:21).

A pai mi ca pa cun. Soal sik in in a pai lak ah akik leh lan sung cu, a pai muah nak le pom nak cu co ma hi. Nunsik nak um ngawl cun Pathian lung tawk theih ma hi.”A nun a sik dun ta cun ngai thiam in” (Lk 17:3) ah mu thei hung hi.

A pai lak pen a tai tu capa cu a pan bop nak pia hi tin mu ma hung hi.Pathian thu a deih uh ngawl nak cu mah le mah bawlsiat dun tuah bang ve hi.Pathian in thinlung siava a nei tute cu a niam bel mi mun ah koih tuk na hihi.Niamkhiat in mi a it thiam tu cu cawisang tuk tin ti hi.Mi soal te soal sungah a um haw lai in Pathian cun a nel aa a kik leh haw hun cu na ngak leng hi.

Mah mi cu nu le pa tei ca bawl tuk mi thil haksa cu na hihi. Nu le pa tei lam huaih phat ngawl nak hang ca nau te a pha le sai khenkhui thiam ngawl in vakvai khawng haw hi. Pathian ah a um ngawl mi nu le pa tei ca nau te cu i tuk mah ten mi khang to mi le upat mi hi awng haw ma hi.

Spurgoen in hi tin, “ a soal mi tei hum aa it nak tatak cu a soal nak hum ah u le nau bop tuk mi kha ma hi, mahnaven Khrih deih nak bang i hem poh ah a lin um uh kul hi” tin ti hi. Mi pakhat in mi soal pai soal zia thei thah leng in soal ngaidam a kut sak tale it ngangai ma tih nak hi. It nak ngangai tih mi cu, a soal haw ten a soal haw bang nun hilh ngam nak khi le, Pathian lak ah kik leh tuk aa hilh ngam nak khi na hi saw hi.

David hi bawl soal mi pakhat cu ei hum ti tale, nunsik nak nun a nei laih ngawl mi a capa Absolon a sam kik leh nak khi hi. Absolon in mipi tei deih nak a co ten a pa do nak ah na mang hi. A pa cu Jerusalem pen hawlvawk a ma a pai khun nak ah na khung ta hi.

March – 21 “Mihing tei thinuk nak a tam ten, nangmah thangphat nak tam dedeuh hi. Ngaldo nak pen a luat tu ten puai nak bawl haw tuk hi” (Saam 76:10).

Mihing cu Pathian dodal tu le a deih ngawl zawng aa nung tute hung. A phat ngawl uh nak hempo te cu, Pathian in, phat ngawl nak a bawl tu a mihing tei hum ah hen kik leh tuk in, Siat nak mui cu bang in khawl sak leng hi. Son nuam mi cu A bawl uh mi bang kek in a oh tei hum ah hengleh tuk hi tih mi na hihi.

Mi pha ngawl a U ten a nau haw cu Izip ah zuak haw hi. Pathian in a U le nau te le mi phun te luan tu tuk in mah ti bang a tawh mi haksat nak pen cang tik hi. Josep in a u nau tei nel aa a son leh mi cu, “ Kei mah siatsuah tuk in khuakhang na va uh cin... Pathian in thilpha ah cang tik hi (Sentiir 50:20).

Haman hi Judah tei hum aa a thin uk nak cu a mah le mah siat suah dun nak ah na cang a ma, that tuk a tih mi pa saw cu cawisan in um hi.

Hebru mino pathum cu mei tuah hal haw naven a sam haw zaangkhat no hei kaang ma hi, Mah sang ngawl in a ngam buk pi haw in a nung mi Pathian bia tu ah na can saw hi.

Deniel cu nikhat veithum thu a nget nak hang Kiosa kua sung ah khiak in na um hi. Mah naven Pathian in mangbang za na a deh tak siangphalang bawipan Deniel hi Pathian bia khawng tuk thu na pia hi.

Thukam thak sung lam a zoh uh ten, Um tu ten haksat nak le bawlsiat nak a tawh haw ten, kawhhran pung dedeuh a ma, a up nak haw kho dedeuh hi tin mu thei hung hi. Stefen hi thih nak a thuk mi hum ah a zo uh ten Pathian in a mihing tei nel ah ngal han nak thiltih theih nak ah na can tik hi tih mi mu thei hung hi. Paul hi thawng a khun nak vang in bible bu 4 ngat nak ah na mang saw hi.

John Hus hi luang a hal haw mi vut cu tui pi hum ah theh haw matui hi taih nak mun hem poh ah thuthangpha na pung hi.

Bible cu botkek in vawk naven, mi pakhat in khul in sial a ma nunpat nak ngah hi. Mi hekkhat ten Khrih hun leh nak tuk thu a son uh ten i ma sial haw ma, mahnaven ngei can um ngawl in kim tuk a ma, I mah a sial ngawl tute cu ni dawl tabel ni ten thuk leh haw tuk hi (II Pit 3:4-5). Mah hang Pathian in mihing tei thin uk nak cu a ma sunlawi nak ah cang tik hi.

March – 22 “ Na tumtah mi hum ah ka lungdam hi” (I Siangp 8:18).

David hi tumtah angeng bel cu Jerusalem biak inn sa tuk tih mi hi. Mah naven Pathian in David cu sak khuan pe ma hi, ai ta hum ti tale a kut pen thisan lung tam lai ta hang hi. Mahnaven a tum tah mi hum ah ka lungdam ing tin ti hi. Lei hum ah tumtah nak ngeng zet ten neina ve hung Pathian a tel ma ta cun bawl suak theih nak nei ma hung.

Um tu tei nunnak ah Pathian deih nak ze in bawl nuam mi tampi nei hung. Mahnaven mihing hi ngaisut nak bek tuah cun cang kim thei ma hi.

Um tu nu pakhat cu khawm nak mun hempo ah khawm in zuam zet hi. Mahnaven a pasal zutama pan a kham tak inn ah na tang hi. Pathian in a deih nak thinlung a muh sak zo tak, a pasal vang a nun thek tuk Pathian in bawl leh tuk hi.

Bible zir nak ah nupi nu pakhat cu ei in tuk bawl in buai zet li hi. Mah ti bang a deh ten nop dun zet hi, mah hang kum sial dek le leng hi. A tuah cun a tisa in dek thei ma zo hi. Mahnaven a deh nuam nak cu Pathian in a theih sak zo tak mucu tam pi pe tuk hi.

Piak nak lam ah vang mah ti bangleng hi. Pathian na deh nak ah mai sum le pai mang aa a dek litu tam pi um haw hi. A deh haw bang in Pathian in tampi pe dedeuh tuk hi.

Nat nak nei tu le, mi nate khi Pathian in kik cuang ma hi, ai ta hum ti tale Pathian cu it nak a hih bangin, mitei thinlung sung aa a deih nak haw bang thu khen tu hi.

March – 23 “A man i mah ka piak ngawl mi cu Bawipa ka Pathian nel ah thawinak bang pe tuk mang” (II Sam 24:24).

Pathian hi pulh nat a bo theih nak tuk in, David cu Pathian hi tik nak a theih ten ,Khuicang le thing te cu thawn thong in pia haw.Mahnaven David in man pe tuk in tik hi. David cun man pe ngawl in thawin nak bawl awng ma hi.

Man piak kul ngawl in khristian ah cang na ve hungNung zui tu ten izah tak in a man pia haw kaw tih mi a phawh lelung uh kul hi.Nat nak sia va lei ta a thuak buang uh ma tale Pathian ca tin ti kawko aa a man a piak uh kul hi.Tetti khan nak tuah hi hen, mi te thazaang pe thei nave hung um thong hung hi.

Pathian ngam ca tin a piak uh mi te vang phal hang pia hi kha ngawl in, tik tu a neih uh hang pia thathong hung hi.A piak uh ten vang inn sungsang pen a kin uh ngawl toh mi le, man nak tuk a um ngawl toh mi te cu Pathian ca tin pe hung hi.Hawvang pai ca tin a piak haw mi te vang it nak hang kha ma, inn ah koih ten noksak mi thil te a hih hang phal zet bang pia hung hi.Mah ti bang tei in sang ah cun Zuu ngim nguak cang in dim hi.

Ka nel ah Khrih hi sam nak a hen ten Mah le mah thu a dot dun uh mi cu, ka ca ai kaw? Or liam kul mi um maw? Tih mi na hi lelung hi. Pathian ca a liam ngam uh nak hang oh tei ca muicu le hawvang khantoh nak na hi saw hi.

Nunpan tu Bawipan ai tin a man pia kaw tih a ngaihsut uh ten, mi ca ngah te pe leh bok tuk in le a phal nak uh te cu Pathian mai ah thawi nak bang in um hi.

March – 24 “ A veng hawng un a pumpak uh ah covo nei ten hung a ma, mah mi cu Khri hi a piak mi bang ngeh in hi” (Efi 4:7).

Pathian in oh tena a tik sialten, a huham thil tih theih nak vang tel cih lelung hi tih thei ten leng nung, A tik mi hempo ah thil tih theih nak tel lelung hi, a cang thei tuk ngawl mi bang naven Pathian hi bop nak hang neh nak ngah lelung hung hi.

Jethro in Mosi nel ah, “ Pathian hi deih nak bang na bawl a hi tale nang mah le nangmah siat suah dun thei tuk ma ci” (Suahlan 18:23).Pathian in tik mi ten neh nak tuah a bawl theih haw tuk in thil tih theihnak vang pe cih hi tih nak hi (J.O. Sandors).

Jesuh lei hum a um lai in kee zawng mi panih na mu hi mah ten tho in,na zaupah uh la un na inn ah pin un tin ti hi” (Mtt 9:6) A son mi bang a bawl haw tak dam nak co haw hi.

Pita in Bawipa Jesuh a tik ta cun tui hum ah hawh thei tung tih mi thei hi.Jesuh in hung in a tih bek ten tui hum ah na hawh thei hi.

Pathian tik mi bang a dek ngam uh ma tele a nunnak uh ah Pathian sunlawi nak lang thei tuk ma hi.

Mipi 5000 cu muk panga le ngasa panih tuah an cawm hi tih mi cu muanmawh nak um thei men hi.Mahnaven Jesuh in a nui zui tu tei nel ah “ Pe un” tin a thu piak nak hum ah a bawl haw tak a cah nak lang thei hi.

Lazarus cu khansung ah ni 4 um zo hi mah naven Jesuh in tho in a tih bek ten, a thil tih thei nak lang a ma tho hi.

Hi thu tak cu a theih ciang zet uh kul hi, Pathian hi lam huai nak hum ah muanmawh nak a nei tuk uh kha ma hi.Pathian in a sunlawi nak tuk ngawl in i tuk mah ten tik awng ma hi.

Pathian in thil bawl tuk mi pakhat a tik a hi tale, a kul mi a man vang pe cih lelung hi.Bawipai deih nak hi tin a thei ciang uh tale a kul sam mi sum le pai ca thin lau in um tuk kha ma hi.

Tuipi san le Jodan tui a khen tik thei tu Pathian cu tu ni tian ah vang thek dun awng ma hi.A ca ten a tik mi bang dek in a zui a deih nak bang a bawl haw ten neh nak pe tuk in man lelung hi.

March – 25 “ A masa bel ah Pathian...”(seem 1:1).

Seemter nak masable aa awnkam masabel pali cu a khen uh tale “ Pathian tih mi masabel hi.Hi awnkam cu thukam sawmkhat hi ma sable vang na hihi,, “ Kei mah sial ngawl Pathian dang be pah suh un”. Pathian ai aw ah thil dang imah koih tuk kha ma hi.

Hi thu a hilh mi cu Elijah le sangvut phamkhat le situi dawm laih no bek a nei tu nu ca tei thu ah mu thei tuk hung hi (I Siang 17L:12).Na eih tuk mi sung pen lom khat pia in ti hi.Mai ca bek ngaisung bang zet naven, Elijah cu Pathian muhsak na hi saw hi.Pathian cu masabel ah koih tuk tih nak hi.

Jesuh hi mualhum thuson nak ah vang Mah ti bang bok leng in hilh hi. Pathian uk nak le a deih nak ze masa un na thidang ihem poh cu pe tuk hi (Mtt 6:33). a nunnak uh aa a thupi bel mi cu Pathian hi uk nak le a fel nak na hihi.

Jesuh hi awnkam tuah peh dun in (Lk 14:26) ah mu bet thei hung hi. “ a kuakua hi hen ka nel ah hung in, a nu le a pa, a nupi le a canau te, a unau te le a cel te leh a mah le mah vang Keimah sang ngawl a deih saw ta cun Ka nung zui tu hi thei haw tuk ma hi” tin ti hi.

Mah a hi tale Pathian cu masabel ah ai tin koih hung kaw? Inn sungsang ah bawl tuk mi nei hung, a pua lam ah vang bawl tuk mi nei hung a ma a caan uh in tham ma hi. Pathian cu thil dang te sang ngawl in a ih saw uh kul hi. A nei uh mi thil le lite cu a mah linsan nak ah mang in, a kul a sam mi tei ca tin phal zet aa a piak theih uh nak te cu na hihi. Lei hum aa phabel mi thil te cu a phabel mi ngal ah cang thei hi tih mi thei in kumkhua a kho mi Pathian cu a ten thiam uh kul hi.

Mihing tei tisa deih nak in Pathian tuah khuala dun tik hi. Pathian cu a nunnak uh ah masabel ah a koih thei uh tale, leihum ah a um uh sung zawng cu buai nak te cu tawk leng tuk hung, mah naven Pathian ah a nun uh tak sunglam nun lungdam nak nei tuk hung hi.

March – 26 “ Ka hun leh tian nung tuk in ka deih mi a hi ta cun na ca in ai poi nak um kaw? Keimah zui saw in hi” (Jn 21:22).

Jesuh in Pita nel ah kum ngei pi tian nung tuk a ma mah ten Martyr aa a thih tuk thu son hi. Pita cun Johan lam hek in a um ten Jesuh in na ca ai poi nak um nge? Keimah zui saw in hi tin ti hi.

Dag Hammarskjold hi son mi in Pita hi lungput ciangzet in thei tik hi, “ Na hum ah phat ngawl nak a hen ten, miten a nuhicip haw ten na ca thuk hak zet tuk hi. Mah ti bang hun can a hen ten dap no aa um pha hi. I ti bang tin thu sia te le thih nak a heng tuk tavang up nak tuah Patian ha nuai ah cawl in hi.

Ei muh te sang hausa te a muh uh ten thinuk bei no hi. Mi tei mawtaw thak le in phapha a neih haw ten mah le mah thin nop ngawl um bei no ho.

Dam ngawl aa a um lih uh lai in um ngawl tute cu dam in um haw. Um ngawl tu ten lai thiam zet mi ca nau te nei in, sum dawn nak lam ah khang toh aa a um haw lai in um tute cu danglam nak um ngawl um haw.

Khawngaih huai zet mi pakhat cu Pathian na a dek tu tei lak pen vang ik sik dun nak um hi. Thuthangpha son tu pa pakhat cu thasia zet in um hi, I ta hum ti tale pakhat pa cu a mah sang a min a than saw hang, ngual cam pih tam pi a nei hang ti bang in buai nak um thei hi.

Mah ti bang te cu thinlung phat ngawl nak pen a heng mi ngeh hi. Jesuh hi tih cu na ca ai poi nge, Keimah zui saw in tih cu na hihi. Mi tei hum ah Pathian in ai tin thu khen sak kaw tih mi khi a na uh kha ma hi, Mah sang in Pathian tik mi bang nun tuk thu pi saw hi.

March – 27 Huih cu a deih nak pawpoh ah theu hi” (Jn 3:8).

Pathian hawvang thianglim cu a sang bel mi uk nak thu nei tu hi. A deih nak bang bawl hi. Mihing ten a mu deih nak bang muicu dong tuk in tumtah nak nei haw, mahnaven ngah haw ma hi.

Hawvang thianglim muh sak nak in bible sung ah, huhi, meialh, situi le tui tin mu thei hung hi. Mah mi te cu kut tuah mat tum hung, mahnaven ngah ma hi.

Hawvang thianglim in a man ngawl mi thinlung tuah i tuk mah ten na dek awng ma hi, mahnaven mun dangah cun ngaihsut bat ngawl na dek hi.

Veitam pi cu hawvang thianglim in mihing tei ngaisut bat ngawl in thil maksak zet ngeh bawl hi. Mah mi cu Pathian hi mihing ten a bawl mi bang bawl bok tih nak kha ngawl in, a huham thiltih theih nak a muh tik nuam hang hi.

Mah hang David le a ngual cam pih ten puithiam te bek eih tuk mi muk cu eih theih nak khuan ngah haw hi.

Mi ten nungzung tu laibu cu thuthangpha a pat nak thu son hi tin ti haw, mah naven hekkhat ten Hawvang thianglim hi thu neih nak son hi tin ti haw.

Nungzui tu ten Pathian hawvang hi lam huaih nak bang zui haw, mihing tei deih nak bang kha ma hi.

Tehkip nak in! Phillip cu Ethiopia bawi cu gaza hawnak lam zin ah thuthangpha phuang tuk in Samaria ngamsungah thangphawk nak zam in hawvang thianglim in lam huai hi.

A tu hun can ah hawvang thianglim in bawl thei maw bawl thei ma tin buai lih tuk mi kha ma hi. a thei uh bang in Hawvang thianglim in sual nak lam ah i tuk mah ten na dek awng tuk ma hi. Mah naven mun hekkhat ah mihing tei ngaihsut bat ngawl in Hawvangthianglim in na a dek ten mihing ten a pha

ngawl zawng in la sual pang thei hung hi. Pathian thu ah a um uh ten mi tei sual ze i tu aa um tu fang hi ngawl in mai sual nak le thiam ngawl te cu bible Pathian thu tuah a lep tuk uh thupi saw hi.

March – 28 “ A masa saw aa a ngaih nak sang in dawl ta aa a huat nak cu na se saw hi” (II Sam 13:15).

Amnon cu a cel nu Tamar hum ah tisa huk nak in dim hi. A cel nu cu zau pih ngah tuk in zuam hi. Ai ta hum ti tale a co theih nak tuk lamzin um ma ti thei hi. Mah hang tina tiam in a cel nu cu zau pih hi. A deih lai tak cu i hem poh a cel nu tamar ca piak tuk phal hi.

Mahnaven mah mi a it nak cu huat nak ah cang a ma sual pih cengten a mu hei mu nuam ngawl toh in a khan sung pen hawlvawk hi.

Hi tang thu cu ni sial a nunnak uh ah a phawh ngailh tuk uh ngawl thu pi zet hi. Mai deih nak bek zo aa um cu pha bang awn naven siat nak ngeh na hi saw hi. Mah ti bang nunnak hang in sungsang, u nau le, inn nel te tuah buai nak a hen ten kham leh theih ngawl mi siatnak ah cang hi.

Mi no le upa tih um ngawl pawl dun haw, ngaih sut nak ti hihim nei haw ma. Mai deihnak bang nung tuk in ngaihsut nak nei haw. A pha le sia tih mi ngaisut nak vang nei haw ma. Tisa huk nak bek thei in um haw.

Lei muh dan a mawi tin a tih uh mi hem poh hi khat lam ah siat nak ngeh um hi. Sual nak tih mi cu mah le mah siat suah tik tu hi a ma, lung kim tih ni vang nei awng ma hi. Ngah nak tuah dim a ma, thil pha bel tin a ngaihsut mi vang a se bel mi ngeh na hihi. Nu le pa pawl nak in mihing taksa siat suah a ma, khan com tik hi.

March –29 “ Ngalkap a dek tu cun a mah ho tu hi deih nak cu zui a ma, ngalkap a hi ngawl mi thongthong hi thu ah cokkalh dun ma hi” (II Tim 2:4).

Um tute cu Pathian hi ngalkap te hi hung a ma, a ma ca tuk in lung tho zet aa na dek tu tuk te hung. Ni sial mai ca buai lelung tu tuk kha ma hung hi, a huncaan uh te le a neih uh mi te cu Pathian hi sunlawi nak tuk in a man uh kul hi. A hum uh aa thil a heng tuk mi hem poh te a pelh theih uh ngawl bang in, Pathian hi ei mu ca a thek sa mi te cu el thei tuk ma hung hi.

Mah le mah thil i mah nge ngawl ah buai lih tuk vang kha ma hi. Mai deh tuk mi tuanvo cu felfai zeta a a deh tuk uh thu pi hi. Ei mu ca thil pha tin a ngaihsut uh mi te vang, ngal ngeng bel ah cang thei hi.

Wm. Kelly in, “ Mai nunnak tuk aa buai litu pa cu, lei taksa deih nak a sung petu hi” tin ti hi.

Mi tei thu buai nak ah tel ten hi hen, ngam thu buai nak ah hi hen a tel uh ten miat nak ngah awng ma hung hi. Ma ti bang te cu a hun caan uh vawk sak tu na hi saw haw hi.

Mah ti bang thil te cun, hi lei hum aa Pathian na a deh nak uh te buai tik a ma, tha zawn nak le, up nak kiam tik tu ah na cang hi.

Sum le pai ngah nak tuk aa theih tawk aa na a dek tute cu tawk tih ni nei awng haw ma hi, tam a ngah haw tale ngah bet nuam dedeuh haw hi.

Pathian hi tik mi le a bawl tik mi te bawl ngawl in

Ka nun ah kaphat nak ah ka koih ngawl ten mi buai tik tu ing hi.

Kumkhaw ca tuk in hi thil te cu vawk tung hi.

Pathian sam nak i ma sial ngawl ka um ten mi te buai tik tu ah cang ing hi. Lei mi tei ca cun thil pha hei hi thei naven, Pathian mai ah cun a tak mi i mah um ma hi.

March 30 – “I tinkim ah Pathian in a mah a it tu le a ma tumtah mi bang in a sam mi tei ca a phat nak haw tuk in na dek hi. (Rm8:28).

Haksat nak a hen can ten a phawhngilh lelung uh mi awncang kammal na hihi. Huhih cu nem zet no a theu ten lau nak nei ma hung Bawipa, um ing tin ti dun hung, mah naven huhih pi a theu ten um ngawl tute bang in kei luan in tin au hung hi.

Pathian a hih tak i tin kim ah sual awng ma hitih cu theihung hi. Pathian cu abo theingawl mi cih nak le cah nak nei tu hi. Oh tei ca a pha bel mi thil bawl sak tu hi.

Pathian mihing tei nun zo in, Pathian cu a dik mi Pathian hi tih mi thei thei hung hi. Choice Gleaning cu kua mai um ngawl nak mun pen a Lawng cu na sia hi, alawng bawl li naven pha thei viang ngawl tak, mi dang lawng vak um leh pha tin cuan thah in ni tampi thu na ngen hi. Nikhat cu a sak mi buk cu mei na kang a ma a nei mi le ei tuk umca lam no te vang na kang khawng hi. Mah naven a ma ca cun mah mi cu a pha bel mi thil ah na cang hi, “Na buk kang mi mei khu ka muh tak na nel ah ka hun theih nak uh hi tin ti haw, mah ticun a muh tuah thin nop no in na um leh thei ta hi. Hi lai tawk ah a cun tuk uh

mi cu, A nunnak uh Pathian kut sung ah a pe dun uh tatak tale, a nun uh aa thil a heng mi hem poh cu Pathian in a pha bel in khua a khan sak mi hi tih cu thei thiam tuk hung hi.

Veitampi up nak buah kal suan theih ngawlcun um tuk hi, thuak theih ngawl mi haksat nak, vanngit puak can na um thei hi. Hi sung pen ai phat nak um tuk kaw tin ngaihsut nak nei hung hi. A phi cu, Pathian in thilpha a bawl nak a san cu 8:29 ah a hang mu thei hung hi, Mah mi cu oh te a “ Ca pa bang hi tuk in na hihi. Mi lim bawl tu pan a thing te pha no a lem ceng ten mizuk mel na lang hi. Mah ti bang in Pathian in oh te a nunnak uh lepsak in phatnak a neih theih nak tuk uh in oh te lam huai hi. Mah tak a nunnak uh ah Khrih tel ngawl thil bawl theih ma hi tih mi thei lelung.

March 31 – “ Up nak ah pacang hi tuk hi; lung thek thak a hi ta cun a mah le mah ngaihsan dun nak a nei pang tale, Saihtan cu el mi a hih bang in a mah vang el hi tuk hi” (I Tim 3:6).

Kawhhran upa dek tuk in a tin nak muhsak nak ah Paul in mino ten dek tuk ngawl in na ti hi. Mi pi huai tu tuk cun thu dik le felfai zet no aa thu a khen theih kul hi tin ti hi, mah mi thu khen nak cu Pathian mi le hawvang piting te bek in khen thei haw tuk hi. Mahnaven ti sual lelung hih, sum bawl thiam mino pa or a cozah nadek tute cu a neih haw mi le a hih nak haw zo in, kawhhran pen a tai leh haw tuk te a lau uh tak kawhhran ah upa hih nak din mun tena pia hung hi. Paul cun huai tu tak le tak ngawl niksak masa tik hi, cih le thiam nak hi ngawl, neih le siah ah hi ngawl, Pathian lam ah a hawvang ding mun niksak tuk tih nak hi.

Khristian sung suak a hih tak a hawvang nun zo ngawl in, a minthan nak hang hihen, a cih nak hang hihen, minta, mintami le pumpi tunting in melpha, awnkam a thiam haw nak hang kawhhran upa le huitu ah na koih thong hung hi. Mah ti bang te cun hawvang cih nak a muh ah a um ngawl tak thu a khen haw ten dik cang zet in khen thei haw tuk ma hi.

Dr. Paul Van Gorden cun “ mizapi mai ah um ngawl tu pa cu khukdin aa thunget tik tuk kha ma hi” tin ti hi. A thil lung sungah Pathian awnkam ancii a po lai ngawl sung cu kawhhran ah le Pathian nadeh nak ah a tel lih tuk mi kha ma hi.

Um tu thak hihen, um tu tiasa mi hihen, a muh te cu hawvang le taksa dan aa upa ten cawm in tha a piak haw tuk mi hi. Mah tin hi ngawl in nun cun tak nei ngawl pi huai tu ah a koih uh tale a muh le muh ngal nuam nak, thu neih nuam nak te nei sual khawng haw tuk hi.

Mah ti bang um tu thak naw no te cu hi lei sual nak ah kal suan sual mek haw tuk hi. Mah le mah sup dun thei ngawl in saul ah tu kik haw tuk hi, mahnaven a tu cih ngawl in tungding dun le sal in Khirh bulpan leh in a kho vawk tute khi kawhhran ah huai tu aa a mang uh tale sual zet tuk ma hi.

April -1 “A mah buah na pehdun uh nak hang in nunnak cangkim cu noh tei nel ah piak in um zo hi” (Kolo 2:10).

A dik mi muh nak hang a leh lo aa van hum kai nak um tuk ma hi. Mi pakhat cu i tin kim ah cangkim khawng tih um tuk ma hi. Pathian hang a cang kim mi te hi thei fang hung hi tih mi ituk mah ten phawk ngil ma le hung. Mihing cun ting le ting ngawl tin taksa muimel zo in bawl hung, mahnaven Pathian ah cun mah ti bang kha ma hi.

Thungai cun Pathian mai ah a ting mi kua mah um ma hung. A venghawng uh in misual hi hung a ma hell heng tuk a tak zet mi te ngeh hung hi. Sual nak nei tek hung a ma Pathian hi sunloih nak co tak kuamah um ma hung hi. Mai deih nak tek ah lam pial ngeh hung hi. thil phabel a bawl uh mi vang puansia bang thong hi. Van ngam co tak ngawl bek hi ngawl in, co thei tuk in bawl theih mi vang i mah nei ma hung. Thil pha tin hi lei ah a bawl lih uh mi te vang Pathian mai ah cun a bal mi ngeh na hihi. Mah naven nunnak cu Pathian laksawng na hi saw hi.” Ai tahum ti tale noh te vang Pathian hi hehpih nak buah luat mi hi uh ci a ma, luat nak cu a mah na linsan nak uh pen ngah uh ci, Hi luat nak a ngah haw hang kua mamah uang dun thei um ma hi aitaum titale a deh nak haw hang a ngah haw mi kha ma hi, Pathian laksawng hi” (Efi 2:8-9).

Van cung ngam hi hen theih nak cu Khirh ah bek um hi. Khirh a up bek ten Pathian in misual ah mu leh ma zo hi. Khirh a colan bang in oh te vang colang bok hi. Pathian in Khirh cu oh tei ca misual ah cang tik hi, sual nei ngawl hi naven sual nak nei ah cang tik hi, Mah mi khrih sung pen Pathian in thianglim nak oh te pia hi. (II Kor 5:21).

Mah ten oh ca ai hi tuk kaw? Khrih nei maw nei ma hung kaw? Khrih a nei uh ta cun Pathian in oh te a ten sa bang in vanngam co tak te hi hung hi. Khirh thil tih theih nak oh tei ca in na cang hi ai ta hum ti tale oh te cu Khrih sung ah um hung hi.

Khrih nei ngawl a hi uh ta cun a hih nak uh bang in paivawk tuk hung hi. A mah buah ngawl cu cangkim thei tuk ma hung. I mamah in mah mi cangkim ngawl nak pen oh te bawm thei tuk ma hi.

Um tute tei sung pen hi pa cu van ngam co tak deuh ma, hi pa cu cangkim saw deuh tak vanngam co tak saw deuh ti vang um ma hi. Um tu hempo Khrih sunlawi nak bangten in ngah tute hi hung hi. Khrih a nei tu hempo tei ca cun vanngam co tuk tak saw dueh ti um ma hi, veng hawng in bang ten hi.

April -2 “Ai ta hum ti tale thukhen tuk in Khirh mai ah a venghawng un ding le tuk hung. A kuakua hihen sia le pha a bawl tu hi hen a nunsung a taksa hi bawl mi bang kek in at leh tuk hi “
(II Kor 5:10).

A humlam aa a son zo uh bang in van ngam ah ting le ting ngawl ti um tuk manaven, deh man tak le tak ngawl tih mi cu um tuk hi. Khirh hi thu khen nak cu hekkhat tei ca deh man tam ngah le ngah ngawl theih cian nak vang na hi tuk hi. Mah ten van ngam ah sunlawi nak ca a dang ten in um bok tuk hi. Mi hempo in lungdam nak co ten na vehung. Hek khat te cu midang te sang lung dam cuang cung ngah tu um haw tuk hi. Mi hempo khuathai cu dim tuk naven, mi hekkhat tei khuaihai cu mi dang tei sang ngawl in ngeng saw tuk hi.

Sunloih nak mun a hen uh ten venghawng bang ten tuk hung tih mi ngaihsut nak cu a vawk uh kul hi. Bible in mah ti bang hilh awng ma hi. Mah mi sang ngawl in Patian ca lin um zet in le up nak buah a dek tu tei ca sui lukhu pe tuk hi.

Pian thak dan le nun thek dan abang ve mi mino pa nih na um haw. Pakhat saw cun kum 40 tian Pathian hi tik bang dek in le a uk nak ze in na um hi. Pathian thu a thinlung tak buah na son hi. A dang pakhat saw cun sum le pai ze nak ah a huncan te mang in na na dek hi. A panih haw in piang thak veve hi haw naven a deh haw mi a zoh uh ten, van ngam a hen haw ten a koi laksawng tamsaw tuk hum tih mi cu theitheih hung hi.

Ni sial a deh uh mi hum ah tawn in kumkhuva vangam a hen uh ten ai zah tak in lungdam nak co tuk hung kaw tih mi cu nisial a nun uh khen li hung hi. Bible bang nung, Pathian thu ah a mi le ca te pawlkom dun nak le Pathian ca na a deh uh nak te le Pathian piak mi hawvang laksawng te pha no aa man nak in van ah a co tuk uh mi te tam tik tu na hi hi. Ni sial a thih uh laih ngawl bang in Pathian ca dek in a nun tuk uh thupi ngangai hi.

April – 3 “Mi hing cu a lung put bang in thil bawl tu te haw hi”(Pro23:7)

P.Gibbs in hi tin ti hi;

Na ngaih sut nak cu nang mah kha ma, mahnaven na ngaih sut nak saw hi. Mah mi cu hi nang mah hi sullam cu mi hing tei deh nak cu a mah hi. A luan laih ngawl in khim no in len in na, a pha ngawl lam in can liam pang tuk ci. Mah hang in Solomon in, “ngalling no in thu ngai sung un, aita hum titale na ngaih sut mi in na nun nak ca hi tuk hi”(Pro4:23). James vang in “Sual nak cu ngaih sut nak pen a piang mi hi” tin ti hi(Isa1:13-15). Thu pakhat a ngaih sut uh mi cu a ngei ten bawl suak hung hi.

Cin mi bang in aat leh tik hi

Cin mi bangbawl in daan in cang

Cinmi bangdaan ah cang in nun can ah lang

Cin mi bang a nun can ah mu thei hung a ma, mah mi cun a mai lam ca na muh hi.

“Mi hing thin uk nak in mi thah ngam nak tian mi hen hi”(Mtt5:21-22) tin Jesuh in hilh hi, mahten hahio nak le huk nak ah mi hen hi.(Mtt5:28). Thilsia va te hi mi hing thin lung sung pen a heng mi te ngeh hi(Mk14:23).

Mahmi ten eh le uk thei nak tuk in ei muh tek ah tavuan um hi. Khrih bang in thianglim nak buah neh tum tuk hung maw, aitin bawl tuk ngai sung ciang in hi. A veng hawng uh in Siangpalang ngeh hung hi. A nun ngam pi uk tu cu ei muh te hung hi. aA nun ngam uh hi siat suah tuk hung maw, pha tik tuk hung kaw. Mah mi te cu Siangpalang nang ma ten tuk mi te hi.

Hi lai ah muh tuk pha zet mi thil um hi. Pakhat nak ah, “thin lung thak kei pia in ka Pathian, ka sung ah a man mi hawvang koih in”(Ps51:10). tin thu ngen tuk hung hi. Panih nak ah, Na mai ah ka hih nak bang in thu khen in”(2Cor10:5) tin ti tuk hung. Pathum nak ah, sual sik tuk hung hi, sung lam phat ngawl nak hem poh hawl vawk tuk hung(Pro28:13). “Na thin lung uh cu a pha mi le polh tak mi buah dim tik un”(Phi4:8). Panga nak ah na sial mi, na muh mi le theih mi bang in bawl tum in hi. Phat nak buah na nun na neh ma ta cun Bawipai ca na deh ze in, buai zet in um in hi. Zuam nak le tum tah nak na neih mi bang in tuang zet no in nung ca thei tuk ci.

April- 4 “Up nak a neih uh tak van le lei cu Pathian bawl mi hi tih cu thei hung”(Heb 11:3).

“ Up nak...thei hung”. Hi awnkam cu hawvang lam nunnak lam vang na hlih hi.Pathian awnkam mal cu thei ma sa hung a ma um hung hi.Mihing ten muh nak khi up nak heng bawl hung mah naven Pathian cun up nak khi muh nak tin ti hi.Jesuh in Martha nel ah “ Na um ngangai a hi ta cun Pathian sunlawi nak mu tuk ci” tin ti hi (Jn 11:40).Mah nung ten Thomas nel ah a son leh mi cu “.. Kei mah mu ma naven a um tu cu mi muicu hi” tin ti hi (Jn 20:29).Nugnzui tu Johan hi ngat mi cu “Pathian capa a um tu in kumkhaw nunnak nei hungti a theih theih nak tuk uh in hi lai cu noh tei nel ah kuat ing” tin ti hi (Jn 5:13).Um masa in na thei tuk ci.

Billy Graham in a nun ah hi thu tuah peh dun in a nunnak ah ai tin ti hum ti tale, “ 1949 kum ah bible up ngawl nak thinlung ngengpi nei ing. Bible sungah a kaihdun ngawl mi thu um hi tin ngai sung ing.Pathian thu ka theih mi hekkhat vang ka huak tuah lemcang dun thei ma hi.Ticun muanmawh nak tuah in dim ing.Mahnaven thunget nak tuah Pathian ah hawvang cihthiam nak ngen in ka um ten, ka nunnak ah buai nak tampi um naven, mah ti bang te saw khin ka nun cak tik tu ah na cang saw haw hi.

Mah mi kum Augest ha ah Presbapterian Conference Los Angles ah kai tuk in sam haw.Thinlung nok pi tuah cun hawh ing hi, mahnaven ka hawvang Kross mei pi in a halkaang ceng ten Bible a veng hawng um tuk thubawh cah nak ka nei celh ten bible sial in thu ka nget mi cu “ Bawipa hi lai bu sung ah ka theih ngawl mi tampi um hi. Mahnaven na son mi cu, Up nak tuah Pathian tuah a lem dun tu cu nung haw tuk ti ci”.Na nel pen ka ngah mi te cu up nak tuah na nel pen ka ngah mi ngeh hi.A venghawng in ka tak le vei ka nunnak ca tuk in sup ngawl in la khawng ing hi.Ka theih ngawl mi te vang ka theih leh tiang khawl tung hi.Hi mi hi na deih nak a hi tale na awnkam mal theih theih nak kei pia in mah ten mahmi huham in misual ten a bawlsual haw mi te zam in nun pan tu nel ah a hen theih haw nak tuk in.

Piluk sung Los Angeles ah Crosade ka bawl nak uh cu ka na deh thek sak tu ah na cang ta hi. Muanmawh nak nei ngawl toh in ka um tak, thu a ngai tu tei nun ah vang up nak hang nunnak co haw tih mi mu suak ing hi.

April- 5 “ Mah mi tei ca pakhat le pakhat hehpih nak nei un na, Khri hang Pathian in a ngaihdam bang in pakhat le pakhat ngaidam dun un”(Efi 4:32).

Laithiangtho hi ngaihdam nak a muh sak bang in zui tuk mi ciang zet in pia hi. Mah mi thupiak a zui uh ta cun haksak nak, buai nak tuah dim thei men naven ei muh le ei muh humhim dun thei tuk hung hi.

Mi ten oh te a zui haw ten thil sual a bawl kha pang haw tale, masa bel in a thinsung uhpen mah mi pa cu a ngaih thiam uh kul hi.Na ngaidam nak cu kam tuah a nel ah a son ngawl ta vang Pathian in theih sak zo tak hawvang le taksa dan ah humhim mi hi tuk ci.

“Mah nung ten na u le nau tei nel ah hawh in na a sualmi a nuncan haw te hilh in hi” (Lk 17:3).Mi tei sual nak, midang tei nel aa son lih sawng ngawl in hawh un na a sual nak khi hilh saw un hi.Mahnaven kua mai theih tuk ngawl in tawk dun un hi” (Mtt 18:15).Buai nak cu a cang thei tawp in sup thei tuk zuam un, mah ten a cang thei tawm in sel thei tuk zuam in hi.

Na thu ngai ngawl in ngaihdam nak a ngen ma a hi tale a mah tuah mi dang pakhat maw panih nel ah hawh pih in” (Mtt 18:17).Kawhhran hi thukhen nak vang a el leng a hi ta cun hawlvawk un hi.

Mahnaven munkhat nung munkhat a hawh nak a sik dun a hi ta cunngaih thiam tuk hi” (17:3).Na thinlung tuahna ngai dam zo bang in a mah thei tik bok in hi.

Mi pakhat nel ah a sual a sik ma a hi ta le sual dang bawl bet tuk in a mah le mah lam hon dun tuah bang ten hi.A sik tu hem poh cu ngaihthiam tuk mi hi.Nikhath ah vei 7 a tu leh haw ta vang ngai dam tuk mi hi (Lk 17:4).

Oh te cu man a neizet mi ca ngaidam mi te hi hung hi tih cu a theih lelung tuk uh kul hi.Thil dawm no ca midang te ngaidam thei ngawl a um lih tuk mi kha ma hi (Mtt 18:23-25).

April -6 “Pathian deih nak bawl a tum tu hempoh in ka thu hilh mi hiPathian nel pen a hung mi maw, kei ma lung pen kaw ka hilh, ti cu thei tuk hi” (Jn 7:17).

Today English Version bible sung ah, hi lai kam mal cu a kuakua hi hen Pathian deih nak bawl tuk a el tu te cun Pathian deih nak thei haw tuk tin let hi.Mi pakhat in theih nuam nak thinlung a nei ta cun Pathian in thei tuk hi.

Misual pan muang dun ngawl toh in Bawipa ka nel ah nang lang dun in tin thu a ngen ta cun Pathian in phun khakhat in muh nak nei tik tuk hi.

Mi suaksual pa pakhat cu ham palak ah bawl tuk i mah thei ngawl in um hi. Zu le sa, nu le pa sual nak buah nun nop nak ze i hi, mahnaven a nunnak ah lung kim nak nei thei awng ma hi. Mah mi thin nop ngawl nak sung pen luat theih nak lam zin um ma hi. Nikhat cu a mah nguakcang khawpi sung ah tum in kap hi. “ Maw Pathian na um a hi tale ka nel ah lang zal in, mah a hi mata cun ka nunnak bo tuk toh hi” tin ti hi.

Minit panga hawng a ngei ten mino pa pakhat in a au aw a thei ten a nel ah ben in Nangmah Pathian thu hilh nang ngai nap ni cim tin ti hi.

Mi sual pa cun nunpat nak thuthangpha a theih ngah ten a sual sik in nunpan tui nel ah bel hi mah ticun kumkhaw nunnak cu na co ta hi. Ti cun a nun haw buah a kuakua hen Patian a ze i haw ta cun Pathian hawvang ca hihen taksa ca hihen zam thong ma hi tih cu ciang zet in mu thei hung hi.

Mah mi thukam cu khritian tei ca na hihi. Mi pakhat in a nunnak ca Pathian thu theih tuk a deih zet tale Pathian in mu tengteng tuk hi. Mikhat in kawhhran lem nak tuk thil pakhat a thei a hi tale Pathian in thupha pe teteng tuk hi. Kul sap mi tam pi a nei ta vang Pathian in pe tuk hi. Pathian hi deih nak a theih theih uh ngawl nak cu mai deih nak bek ze i in a um uh hang na hi saw hi.

April -7 “A buah a piak mi hempo ngah ing tih nak in ngan ing. A piak mi cu a kulsap mi sang a val in pia hi. Na laksawng hempo cu Epaforoditus in pholhlet khawng a ma a tu ah cun ka kin cak mi hempo kim khawng zo hi. Hi na laksawng uh cu Pathian lungdam nak le a colan mi ngimmui biakpiak nak bang hi” (Fili4:18).

Paul hi Filipi tei nel a alai a ngat mi cu filipi aa um tu tei piak mi laksawng ngah hi tih mi lang tik nak na hihi. Laksawng tih ten sum le pai heng bawl thei men hung mah naven Pual cun Pathian lungdam nak le colan mi biakpiak nak ngimmui tin lang tik hi. (Efi 5:2) ah Paul mah ti bang cekci in Khrih hi laksawng a hi mi Kalvary mual hum aa a thuak nak thu na son hi. Khrih in oh te a it hang oh tei ca a nunnak cu Pathian lungdam nak lang tik tu ngimmui biak piak nak bang in pia hi. Khrih piak nak cu ei mu piak mi bang in Pathian in muh sak hi, ai zah tak in lung dam huai kaw?

J.H Jowett in hi thu buah pehdun in ciang zet in a son mi cu, “ khat le khat it dun nak cu izah tak in ngeng kaw, Oh te cun mi cangah tei nel ah pia in ngaisung na ve hung a ngangai cun siangpahrang nel ah na hi saw hi. Mah mi piak nak hi a mui zia cu in nel tei lak tian bek heng hi tin ngaisung na ven hung, Van tian ah na heng hi. Khritian nun sang nei le nei ngawl na thei nuam a hi tale a nun haw ah Pathian ngam ca i zah tak tian in pe dun kaw tih mi le a neih le siah te ai tin mang kaw tin mu thei tuk hung hi.

Thutak tih mi cu, a neu no mi ka laksawng cu a ngeng zet mi Pathian um nak van ngam Pathian khun nak khan sung tian ah dim hi. Nipi ni sial ken tuk mi a hlu te vang cu ciat tuk ma toh ing hi. Man zet in pe le leng tung hi. Piak nak tih mi cu Pathian buah maiton dun piak nak na hi hi.

April - 8 “ Pathian thu cu nung in cak zet hi. Kap nih a hiam mi ngal nam sang hiam saw hi” (Heb 4:12a).

Khritian tawngsang pakhat ah Liberal tawng pen a hung mi tawngta painel ah tetti na khan hi. Mah mi lai sung a ta la in a son mi hi tin liberal tawngta pan bible man khawng ma hi tin ti hi. Veithum tian a son ten liberal tawngta pan bible bungcang te man lih kul ma, sangmang hi tin ti zo sing tin ti hi. Mah tawngta pa no cu sung ing ngei tin thanau zet in kik leh ta hi. Hi tin ngaih sut ten cun sung bang awn ngai hi.

Mah ni tak in tawngta pai in ah Dr. H.A Ironside cu cam hi. Tawngta pan Ironside nel ah liberal tawngta pai thu cu na hilh hi. Mah ten Dr. Ironside nel ah thu a dot mi cu, “ Mi dang tei nel ah tetti na khan ten bible um ma ung a tih haw ten ai tin bawl kam tin thu na dong hi. Ironside in nui thah in a son mi cu, “ tam dedeuh in hilh bet ing” tin don hi.

Hawvang pai man tuk aa pum a pe dun tu tei ca a pha bel mi cun tuk na hihi. Mi ten bible um ma ung a ti haw tale a hilh bet dedeuh uh kul hi. Pathian awnkam cu a nung mi hi a ma, huham cah nak buah dim hi. Mi ten a um haw ngawl ta vang phat nem nak um leng hi.

Tehkip nak in, Mi panih cu thu na el dun li haw. Pakhat pa cun na nam cu stil ngangai tuk in um mang tin ti hi. Pakhat saw cun a nam cu vawk ni maw? Nam nei tu pa cun a nam cu a el tu pai cu na mang tik hi. Mah ten a el litu pavang in a nam cu stil a hi zia cu thei ngah ta hi. Pathian awn kam bible vang cu a hiam zet mi le huham buah a dim mi a hih tak a um haw vang um ngawl ta vang a muh te a piak ngah tuk uh thupi saw hi.

Bible cu Pathian hi thawkkhum mi hi tih cu el thei tuk ma hi. Mah mi cian tik nak tuk cun nunpat sa a hi mi tei nunnak mang in thei thei hung hi. A muh te cun a mu ca hi leh ngawl toh in midang ten

kumkhaw nunnak a neih theih bok haw nak tuk in a nei le siah haw te le a hun can haw te, a nunnak nak haw tena mang saw haw hi.

Lai thiangtho in theih nuam nak suak tik hi. Bible tuankhat no hei thei ngawl cun a huncan a kim toh ta vang hawvang thianglim na dek thei tuk ma hi. Pathian thu ah um in nunnak a nei lai ngawl tei nel ah oh ten theih tawh suah in hehpih nak buah ciang zet aa a theih haw tin a deh tuk uh mi hi.

April- 9 “ Thah tuk aa ahawh pi haw mi tuu cano bang in le a mul meh tuk mi tuu bang in a kam pen aw i mah suah ma hi” (Isa 53:7).

That tuk aa hoih mi a hih bang in deih awh zet mi na hihi. Nau pang ten pom in deih zet haw tuk hi, Ngamsa no no te cu deih zet haw hi. Ak no, Ui no, vokno no te khui no te Cipuh no cu deih awh zet haw hi. Mah naven tuu no cu deih awh cuang hi. Tuu no tih mi cu soal nei ngawl muh sak nak na hihi. Mah mi tuu no cu meima a nei ngawl mi hi a ma thianglim nak lang tik hi. A ma ca bawm tu le ngal do sak tu nei ma hi, a mit cun a thinlung lang tik hi.

A tu ah cun a kut le a kee ken in bawlsiat het haw, a haihawh vang ngang zet hi thih tuk cu lau zet hi. A thi cu a luang in luang hi, apumpi cu meima buah dim hi, hi ticun tuu nun nem no cu thi ta hi.

Mi hek khat te cun a zo hei zo ngam haw ma, hek khat te cu hi tui tul in kap haw hehpih zet haw kuakua mah hei don ngawl no in dap no in um leng hi.

Tuu thawngza lak ah tuu no te cu ih huai bel haw a ma a mawi vang mawi bel haw mi. Thah tuk aa hoih mi hi navennun dik nun mawi nei tu hi. A mah cu soal a neih ngawl bek hi ngawl in thianglim in buahmawh nak nei ngawl a him mi hi.

Mahnaven a that tu ten a kut le a kee ah thik buah khen haw, mah lai mun ah misual tei ca zahcak mualpho nak buah misual tei ca ai awh nak na pia hi. A mit mai ah it nak cu ni bang in vak in mawi zet in mu thei hung hi.

A tu ah a thuk nak cu bo zo hi. A nak pen ngawlkap pan cei buah sun a ma thi le tui lawi in luang hi. Kross hum ah a taksa le a hawvang cu khen in tu no cu na thi ta hi.

Ka thin sungah nat nak buah dim hi, ka mit pen tui luang hi, ka khuk din in lungdam nak thu san in thangphat pahcai nak pia ing. Kei ma ca a thih tak a mah ka it nak cu kiam awng tuk ma hi.

April -10 “Noh te cu Khrih in a hawvang na hum uh ah a koih zo bang in, a hawvang na sung uh ah a um sung zawng cu mi dang tei hilh cop lih kul ma uh ci: (I Jn 2:27).

Hi tin a sial thawthong uh tan cun cel nge ngawl bang hi. Kuamai thu hilh kul ma a hi tale ai ta Jesuh in a mi thiang tei nadeh nak ah hilh tu saza pia kaw? (Efi 4:11-12).

Johan tih mi a thei nuam ngangai ta cun a tang thu a theih khawng uh kul hi. Hi lai a ngat lai in Gnostic tih mi hilh tu soal ten kawhhran buai tik zet haw, Khrih hi mihing a hih nak le Pathian a hih nak te pom haw ma hi.

A muh te cun cih nak le theih nak buah in phuang haw. Gnostic tih mi cu Kreek awn hi a ma Gnosis pen heng mi hi a sullam cu theih nak tih nak hi. A muh tei son mi cu na theih uh cu pha hi mah naven thutak belh tuk mi nei ung hi. Mah mi thutak cu noh tei nel ah hilh tuk ung hi, thuthup a thuk deuh le a thak bang in thei pang tuk uh ci. Mi piting na hi uh ta cun ka thu hilh mi te cu na thei uh kul hi tin ti haw.

Mahnaven Johan in mah mi thu hilh nak cu mi zol nak hi tin mipi tei nel ah ngal lin nak pia hi. Mah ti bang thu hilh nak um hi. Hawvang thianglim nei haw zo, Hawvang thianglim in thutak le a soal mi khen theih nak nei hi. Khristian tei up nak cu kum khua in kho hi (Jn 3), mah mi sung aa bet cop tih mi cu mi zol nak thawthong hi. Um tu ten lai thiangthong cu mang in a nun pih tuk uh thu pi bel hi. Manaven bible pen mun dang ah hawh soal tuk kha ma hi.

Johan cu kawhhran ah hilh tu saza kul ma ti tu thei hi. A mah vang hilh tu saza hi naven hawvang thianlim hi lam huai nak ngak aa lam huai tu na hi saw hi. Thu a son uh mi hempoh te cu bible buah a niksak ma sak uh kul hi. Buble buah a kaih ngawl mi le huak buah son mi thu te cu a vawh khawng uh kul hi.

April -11 “ Puithain upa te le Judah upa te tawh dun khawm haw a ma, thu ngaihsut nak nei ten haw. Ngal kap te nawhthuh nak sum tampi pe haw a mazan ka hih buh uh lai in nungzui tuten a luak ngu haw hi tin ti un” (Mtt 28:12-13).

Jesuh a thawhsal ceng ngaican um ngawl in a bawl mi mangbangza thil te cu a ngal ten sel tuk in zuam li haw. Ti cun a pha bel mi zolthu a son theih haw nak tuk cun nung zui tute zan ah hung in a luak

ngu haw tih tuk mi na hihi. Kum ngei pi hihl sual tei son mi cu Jesuh thi ngangai ma hi a lungmit thong hi tin zilh nak nei haw. A dang muh dan vang tampi um hi, tho sal ngangai maw ngai ngawl tin thu dot nak tam dedeuh a ma, a phi vang tam dedeuh hi. Tehkip nak in, ai ta puithain le Judah mi te le a khan kiltu ten a luang um ma zo tin a tih haw bek ten ze haw ma nge? Thil man hi tih thei in sel tuk aa a tumtah haw hang hi.

Ngalkap te cu a kiltu a hih haw bang in ai ta hih bu haw nge? Rom san lai ah cun tuavo lak lai aa hih a butu cu thah tuk mi hi. Mah naven lau tuk i mah um ma tin thukam nak nei haw. Ai ta nem tim?

Aita mah hun lai tak ngalkap te hih bu khawng thei haw nen tim? Mah ten ai tin nungzui tu ten ngalkap hi zawng kal in kongka suangpi cu ai tin nawm haw nem tim? Kongka suangpi cu ngitzet a hih tak beihno aa nawm theih mi kha ma hi.

Ai tin nungzui tu ten mah mi suang pi cu a nawm ngam haw tuk. Herod san laih aa khan um dan cu suang pi nawm (kin) ceng bek a sungah tum theih hi. Mah ten Rom a cozah hi tacik le khen cih haw si.

Dungzui tute cu lahuai zet mibang hung in, Rom ngalkap ten a muh haw ten lau in tai khawng haw nem tim maw? Mah tin a tai khawng haw tale cawhkuan tawk tuk tih cu thei leng haw sih si. Ngalkap te a hihbu ngil khawng haw a hi tale ai tin dungzui tu ten ngu haw tin ti thei haw kaw?

Nungzuitu ten a ngu haw a hi tale ai ta a puanpi zam haw kaw? (Lk 24:12; Jn 20: 6-7). Ai ta nungzuitu ten a luang cu a nguk lih haw tuk?

Haksa zeta a ngaihsut lih tuk um ma poh hi. A thu ngangai in Jesuh tho sal zo tih a theih haw ten mangbang lei ta bawl tuk a theih haw ngawl hang mualpho sel nak tuk in a bawl khawm haw mi poh hi.

Nungzuitu te cu upat tak ngangai mi hi haw a ma, Jesuh hi thawh leh nak ah a dik ngawl pipi in thu te a um lai in Khrih hi thu cu phuang haw nem tim? Paul in dawmlaih no a son mi cu, “ Mihing ten a sual, a man ngawl mi hi ti thei leng in thih ngam tuk ma uh ci” tin ti hi. Jesuh cu a thawh leh tak caingzet in thei in um haw.

April -12 “ Lei hum thil le li a tawrel nak uh ah hei muan tak ngawl na hi uh ta cun, ai tin hauhsak nak tatak cu noh tei nel ah pia in a um theih tuk” (Lk 16:11).

Lei hum thil le li tih mi cu hauhsak nak le minthan nak le taksalam ah hih nak nei tu tena son nuam hi. Leihum dan aa thil le li tam pi neih nak mi lian tin ngaihsut nak nei hung. Inn tam pi le Lei mun tampi a nei tu cu mi lian tin koih hung. Inn up nak phapha nei tute khi him haw tuk tin ngaihsut nak nei hung.

Mahnaven Lk 16:11 ah Bawipan lei hum aa hauhsak nak le a dik mi hauhsak nak cu bang ve ma hi tin son hi. Mihing tei hauhsak nak tih mi cu hauhsak nak ngangai kha ma hi.

Johan cu Pathian mi pakhat hi a ma, zankhat cu mang man hi “ milian pa pakhat cu zan laih tak thi tuk hi tin man hi. Zinglam khua a vak ten mah mi painel a mat mi mang cu na son hi. Mahnaven milian pa cun i ma simisial ngawl in um hi, sang ma hi.

Mahnaven Johan pin nung ten a kut nuai pa sam in sibawi tei lak ah hawhpi tik hi. Doktha pai lak ka pumpi venghawng cek khawng nuam ing nat nak um le um ngawl tin ti hi. A tih bang in a pum pi ah nat nak um ma hi. Mahnaven Johan hi mang hang thin nop ngawl in um hi. Inn ah a pin lai ngawl in mi lian pan doktha pa cu a inn ah takeih ei tuk in sam hi.

Tak eih a eih haw nak pen thu dadang tampi sawn ngel haw. Khua nu deuh toh hang Doktha pa cu inn pin tuk in a elh ten milian pan khung hih tuk in tik lo hi.

Ti cu zan ngil a hen ten milian pa le doktha pa cu mangpha ti dun in khen haw. Doktha pa vang in ah pin ta hi. Inn a hen nung ngeican um ngawl in doktha pan kongka khen aw a thei tak kong ka cu hon ten, “ Johan canu upa bel cun ka nun ka pa lungnet nak tuah a tu no hah thi zo hi tin hihl tik hi tin na hihl hi. Ti cun Pathian thei ngawl milian pa cu mah ni tak ah thicih ta hi.

April- 13 “ I ti bang tih thil na bawl uh ten vang, na eih uh ah hihen, na in uh ah hihen, a venghawng Pathian sunlawi nak ca bawl un” (I Kor 10:31).

Um tu tei nun ah a thu pi bel mi cu i tinkim a bawl haw nak le a hawn haw nak ah, a nun haw nak ah hi hen Pathian sunlawi nak lang tik tuk bek na hihi. Um tu tam saw ten a um nak haw hempo ah thu a dot tam bel haw mi cu hi lai tak ah buai nak, haksat nak um pang ni maw tih mi na hihi. Mah mi sang ngawl in hi lai tawk pen Pathian ai tin sunlawi thei tuk nem tim tih mi thu dot nak te a nei thei uh en pha saw tuk hi.

Pa khatkhat a bawl uh lai ngawl a ngaihsut tuk uh mi cu, hi ka bawl nak in ai tin Pathian sunlawi nak pe thei tuk nemtim tih mi a ngaihsut tuk uh mi hi. Pathian sunlawi nak tuk a um ma ahi ta cun bawl ngawl um en pha saw hi.

A dang biak nak daan a nei tu ten thil hempoh cu a sia le a pha ngaisung nge ngawl in bawl lawluam thong haw. Oh um tute cun mah ti thawthong aa a bawl tuk uh kha ma hi. Mah tak Keith L. Brooks hi son mi bang in, “ Khristian pha a hi ta cun a nunnak aa a um mi thilsual bual nuam nak le ngaihsut soal nak te cu a nunnak pen hawl vaww khawng tuk hi” tin ti hi.

Thil bawl tuk in a tumtah tu hi bawl nak ah bawlsual tih mi um thei ma hi. A bawlhim hang saw hi. Um tu tei nun ah cun van ngit puak can cu um thei ngai bok hi.. Olympic tai zuam dun nak aa Meter 1500 tai zuam dun nak ah a kuakua hihen cang dipkhat puatha in tai tuk ma tin daan na umma hi. Pua thei leng naven i tuk mah ten neh nak ngah awng tuk ma hi. Um tu oh tei nunnak vang mah ti bang leng hi. soal nak um manaven thinlung buai nak or noksak nak um thei hi.

Mah naven hi laitaww ah a bawl soal uh um kha pang maw? Tin dongdun mek hung. Mah tin dot dun nak tuah mah le mah zol dun nak piang tik hi. Ni sial na deh nak ah, thu nget nak ah le bible sial nak Pathian biak nak, tetti khan nak te tuah dongdun awng ma hung hi.

Duhthusam bet nak ah a baw l uh mi thil te cu Pathian sun lawi nak ah bawl tuk mi hi. Mah tak inn tek nu ten anhuan buk ah” Pathian na deh can nikhat veithum ngah hi tih nak hi. Um huai ngawl nak a neih uh ten John Wesley hi nui oh te a tik mi cu, “Pha no thupha khen thei na nuam a hi tale hi daan cu zui in hi, A pah ngawl zawng aa na ngaihsut nak thinlung in ngallin nak pai tik hi, mah tak Pathian cu na nunnak tuah muh ngah tuk in zuam in hi, mah a hi ma tale Haw vang lam aa Pathian ah na nop dun nak te laksak khawng tuk hi. Na ngaihsut nak hum tawn in na taksa dei nak khang dedeuh hi”.

April -14 “Mahnaven noh tei nel ah hi tibang cun hi tuk ma hi. Nang mu lak ah pa khatkhat in mi dang sang ngawl sang saw a nuam a hi ta cun, mi dang tei nelum a deh kul hi; noh tei lak ah pa khatkhat in masa bel a nuam a hi tale saal a hih ma sa kul hi” (Mtt 20:26,27).

A ngeng bel cu ai kaw?

Lei hum adan ah cun milian le thu nei tu ten din mun sang ngah haw. thil tam pi hum ah thu nei thei a ma, thu a piak mi bang in zui vang kul thei hi. Amah cu VIP (Mi pi pa) tin a hawh nak hem poh ah mit mai pha ngah hi. Mi ten a din mun hang upat haw a ma lau zet haw. A mah cu i tuk mah ten a niam mi na dek awng ngawl in mi dang ten deh sak haw.

Mah naven Pathian uk nak ah cun mah ti bang kha ma hi. Mi tei upat mi hih nak sang ngawl in niam khiat nak tuah mi te upat aa a um uh nak saw in oh te ngeng tik saw hi. Mi upa, mi ngeng tih mi cu mi te bawm tu tuk mi hi saw hi. Pathian na deh nak ah na deh neu le ngeng tih um ma hi. Upat nak le cawi mawi nak te ngaihsut tuk kha ma hi. A nen um pan Goerge Washington cu na deh niam no a deh lai a muh ten bawipa hi na cu niam leita dek pah sin tin ti hi. Washington cu mah tin kha ma hi hi ti bang na dek tuk in kaih zet ing hi tin don hi.

Like 17:7-10 cu Roy Hession hi son ciang nak a bawl mi cu Saal phun nga um hi tin ti hi mah mi te cu;

(1) Saal cun tuanvo a neih mi cu ai ta dek tik nem tim tin ngai sung ngawl in a deh tuk mi hi, a bawipai lungkim theih loli tuk aa a deh tuk mi hi. (2) Mah tin a deh ten lungdam thu a san haw tuk ngak hel aa a um tuk kha ma hi. (3) A deh celh ten a bawipa cu duh ham nak tuah soal not theih nak khuan nei ma hi. (4) Phatnem nak nei ngawl mi saal ing hi tin mai hih nak thieih thiam kul hi. (5) A deh mi hum ah thinsau nak le niam khiat nak tuah a deh tuk hi. Mah mi cu a ma nadeh hi. tih mi theih kul hi tin son hi.

Jesuh in van aa a sunlawi nak hempoh zam in lei ah a tolh ten, Nel um bang um hi (Fili 2:7). Oh tei nel ah an sem tu bang in um hi (Lk 22:27). A son mi cu Mi capa cu bawi tiam tuk in hung ma hi nel um tuk in le mitam pi nunnak pe tuk in hung saw hi (Mtt 20:28). A dungzui tu tei kee somsak tu in na hung hi (Jn 13:1:17).

Saal cu a bawipa sang ngawl ngeng saw thei ma hi (Jn 13:16). Jesuh cu oh te rian tu hi tuk in a niam nak mun ah um hi. Oh te cun mi te rian tuk lamlam hi ngawl in mai mitmai pha ngah nak tuk in um hung hi, Mah tibang cun i tuk mah ten Krih bang nak nei thei tuk ma hung hi.

Nunnem le niamkhiat nak tuah nun ap tu cu Bawipa nang mah ci,

Mah ti bang thinlung kei nei tik in,

A tak ngawl, soal tuah dim mi, le thianglim ngawl mi kei cu

A san nak mun ah kei kai ngam tung maw?

April -15 “ Mah sang ngawl in pakhat le pakhat bawm dun in um saw um hi” (Gal 5:13)

Mi pakhat pai son mi cu mah le mah deih dun nak in mi tei mai ah mah le mah ngeng tik hi tin ti hi.It nak cun mi rian tik a ma mi pipa ah cang tik hi.Gospel la sa thiam minthang zet pakhat in an dawl pen a ot mi pakhat cu tetti khan in mah mi pa Khrih nel ah a huai ngah cu lungdam in na um li hi.A ngei can um ngawl in mah mi um tu pa cu nungzui tu nun dan na cung hi.Mah ten Fred ti mi pa um tu thak pa cu khensa nat nak tuah muanmawh ngawl pi in sizung ah um hi.Mah ten Pathian la sa thiam min thang pan muanmawh ngawl pi in na leng hi, a zau nak te thek sak khawng hi, sizung aa a kul mi hempoh le a sap mi hem poh te bawlsak khawng hi.Fred a thih zan ah lasa thiam minthang pan cawi in a beng bul no pen a hilh mi cu “ it nak tuah khat le khat rian in hi” tih mi na hihi.

Bible tawng saza pakhat pa cu zing sial saza tei zau nak khan cu thianglim in bawl sak lelung a ma khan sung aa a um mi thil bal te vang ciang zet no in bawl sak lelung hi.Mah bek hi ngawl in mi dang tei khan le lai cun nak khan te vang bawl lelung hi.Mah ti bang a nunnak cun tawngta ten hihen saza ten hihen Khrih hi muimel cu mu thei haw hi.A tawngta ten a nunnak pen niamkhiak nak tampi cung in it nak tuah pakhat le khat rian dun in, a mah hang tawng van pha in a sung aa a kai tu le a cung tute vang no zet in um ten thei haw hi.

Tawng dang aa tawngta pakhat Basketball ummei tu pa cun saal thinlung na nei zet hi.A ummeih ceng sial haw ten a ummeih pih te cun ti bual tuk in cudun susuih haw. Mah naven a mah cu buak te cawm in a cel te vang a ummeih pih tei celh tian ngak in a celh haw bek ten ti som hi.A ma ngaihsut nak cu hi tin hi, “ Ka Bawipa cu midang te rian tuk in a hung ta cun kei vang in ka rian kul hi tin ti dun hi”, it nak tuah mite na rian hi.

Turkey ngam aa um tu nu pakhat in kal natnak a thuak litu a capa ca in a kal hlu tuk in London ah hawh hi.Doktha ten na kal cu hlu tuk in lungkim ngangai cim tin a dot haw ten, lungkim ing hi, a cang thei ta cun a panih in hlu nuam ing hi tin don bet hi.It nak tuah mi ten rian hi ti mi mu thei hung hi.

Lei hum uk nak ah cun mai deih nak bang ngeh in dim hi, mah le mah deihthawh dun nak sang ngawl in, midang tei ca ngaihsut nak pha te a neih tuk uh na kul saw hi.

April- 16 “Mithi bang ngaisung haw; mahnaven ngil zet ing.Bawlsiat mi hina vang thi mang” (II Kor

6:9).Bible cu a kalh dun mi ngeh in dim hi, son nuam saw mi cu thu tak cu pakhat le pakhat a peh dun khawng haw bang in mihing tei ngaihsutnak cu i mamah a bat ngawl tak mah ti bang ngaih sut nak cu piang thei ngai hi.G.K Chesterton in, Mah tibang a muh nak uh in thudik a muh nak uh tam pi lim thei hi tin son hi”.

*Mai nun him nak tuk in a nun uh tuam hung (Mk 8:35).

*Ka tawntaih ten caking (II Kor 12:10) Mah ten mah le mah tha zaang piak dun theih nak nei ma hung (Jn 15:5).

*Khirh saal can nak sung pen a tamting mi luat nak mu hung a ma, a ma sapum ah cang hung hi (Rm 6:17-20).

*A bawl nak uh pen a ngah uh mi pen sang ngal in piak nak nun a neih uh ten lungdam nak tak saw hi(Nungzui 20:35).

*A mang dedeuh uh tale tam dedeuh, ngal ling zeta a man nak ah ca ngah dedeuh” (thuf 11:24).

*Sual bawl thei ngawl nunthak nei hung hi(I Jn 3: 9), mah naven sual nak nei mang a ti dun uh talmah le mah zual dun hung hi (I Jn 1:8).

*A sung piak nak tuah in neh hung (I Pita 5:5c).

* Mah le mah uan dun nak hang mi nau ta ah cang hung a ma Pathian in oh te a uang ta cun maizah nak ngah tu upate hung hi (Lk 14:11).

*Ai tin kim nei tu cu nei ngawl tu ah ngaihsut na hi a ma, mah naven a cangah nak uh ah milian hung hi (II Kor 6:10).

*Mihing muh dan ah micip a hih uh ten,mi sil ah cang hung,Khrih ca mi sil a hi uh ta cun micip ngangai hung hi (II Kor 1:20-21).

*Um nak nun in lau nak cu zalen nak pia hi,mahnaven lau nak nun ina nget mi le nguca ten siatsuah khawng haw hi (Mtt 6:19).

Khristian nun ah mah ti bang son ciang nak awnkam mal cu;

“Mi pakhat hi cah nak cu a bo nak hi,

Lungdam nak a zei tu ten lau nak tawh haw,

I ti zah tak in a lam zin a sial ta vang, a nunnak cu thih nak bang mu hi,

Tha pi suah in a dek tu cun cawl nak ngah tuk hi

Bawl loli tuk aa a ngaihsut mi cu pit khawng tuk hi.
Buk nak a muang tu cun thih nak tawk tuk hi.
Thil a bawl khawng ten a thin lung sung ah a cian mi cu a soal nak hempoh ngai dam hi,
A thei ciang ten a lungsung ah lungmuan nak tuah
A dim laih tak in ngal do dun nak pan tuk hi (Selected).

April -17 “ ...Saza pa tih tuk pakhat bek nei uh ci.Mah ten noh te u nau ngeh u ci,mah ten leihum a kuamah ka pa tin sam pah suh un, ai ta hum ti tale van hum a um mi Pa bek khi Pa nei u ci.Mah bek sial ngawl in a kua mamah in huaitu cuh pah suh un, aita hum ti tale huai tu pakhat bek nei uh ci a mah cu Messiah hi” (Mtt 23:8-10).

Jesuh in a nungzui tu tei nel ah mai minphat nak bek zeu ngawl in le thumkom Pathianhi din mun ah koih dun tuk ngawl in ngallin nak pia hi.Pathian cu oh tei pa hi a ma,Khrih cu oh tei hotu na hi bok a ma Hawvang thianlim cu oh tei saza na hihi.Lei hum dan ah pa nei tek hung a ma, na a deh nak uh ah vang hotu nei tek hung, cih thiam nak cun nak ah vang saza nei hung hi.Mah naven hawvang lam ah cun thumkom Pathian a nei bok uh tak amah cu sunlawi tik dan a thiam uh kul hi.

Pathian cu a pa uh hi tih mi lak nak in amah cu nunpe tu hi.Khrih cu ohte hoha tu hi aita hum ti tale a man oh te nei hi,hawvangthainglim cu oh tei saza hi aita hum ti tale a mah cu laithiangthong ngan tu le ciang zeta a thei tik tu hi.A cun uh mi hem poh a ma lamhuaih nak nuai ah hi tuk hi.

Mah naven tusan kawhhran ten mah mi minthan nak cu a mu lu hum ah koih haw.Puithiam le Pathian na dek tute cu pa (father) tin sam haw a mvei nihkhat cu bawipa ti vang in sam haw.Pastor te cu (Reverend) tin sam dun haw.Mah mi awnkam cu bible ah veikhat bek mu hung a ma, mah mi cu Pathian ca bek na hi hi(Saam111:9).Reverend ti mi le Thianglim tih mi awnkam cu Pathian ca bek na hihi.Doktha tih mi min vang cu Latin awn hi a ma (Docere) ti sam haw a sullam cu saza, zilh tu tih nak hi.Degree tih mi vang cu tawngpen cun nak hang sunlawi nak aa piak mi hi a ma, um tu tei nunnak ah cun a hawvang nun haw dom to tu sang ngawl in niam tik tu saw na hi thei hi.

Mi pakhat cu biak inn pen theih tik nak a bawl uh ten Doktha tin ti hung ama, a ot mi hem poh cu a ngah mi degree hang huham nei zet heng bawl in ngai hung.Mah mi cu man khawng tuk ma hi.Mahnaven hawvang thiinglim tuah a dim mi a hi ta cun Pathian hi awnkam thuk son thei tuk hi.

Mah ti bang in lei hum na deh nak ah vang um bok hi.Mah naven ai ti bang min a bulh uh ta vang a hih nak uh bang in a nun uh ah a um kul ama, bible in “ Upat tak mi cu upat nak pia un” (Rm 13:7) ah ti hi.

April- 18 “A tu aa thil a muh dan uh cu thalang sung ciang gnengawl aa a muh uh mi bang hi” (I Kor 13:12).

Vei tam pi cu i mah thei ciang nge ngawl in Bawipa takeih tena mang mek hung,A dikbe thei ngawl in, khristian nu le pai sung tul a hih uh nak hang daan bang mang thaw thong hung hi.

Alim tu daan khi mu ngawl in um hung.Mah ti bang aa um nak te hang nun pan tu hi bawl sak mi te thei ban ma hung hi.Bethlehem, Kesmani,Gabbati, Kalvari, a lawng mi khankhuk, ti bang ah hi lei hum ah oh te luan tuk in Pathian hi tum tah nak te thei ma hung.

A soal nak uh le Khrih hi haksat nak a thuak mi te thei ciang tuk in zuam hung.Pathian in aita kik nemtim ngai sung nung.A dawl tabel aa a thuak nak cu thei hung.Mah naven a theih uh mi hi khatlam ah a kham tu um hi.Pathain um tu tin ti dun hung a ma ai ta um tu hi ing kaw ti cu ngai sung awng ma hung.I mah thei ciang ngengawl in um tu na tiam li hung hi.

A sia bel mi hi leihum pi ca van aa a pha bel mi hah hi tin ngaisung hung.A pai mi le a thi mi luan tuk in Pathian in hi soal thim sungah a capa neihsun hah hi tin thei hung.Mah naven a it nak dik tak cu huak tuah a ngaihsut uh ten a hek hei thei bang ma hung.

Nunpan tu hi hehpih nak cu la tuah thangphat nak nei hung, milian bel naven kei mah hang cangah bel ah cang hi,a cangah nak cu oh tei hauhsak nak tuk in hi,a mit uh tauh mah mi it nak cu mu thei tuk in ngengpi in hak hung.Mah naven thei ban ma hung.Mihing tei muh nak cun a lim no bek ban hi.

Kalvari aa Jeush hi soal man thawi nak cu ngaihsut nak tuah mu ban tuk zuam hung, mahnaven muh thei nak ngangai nei ma hung.

Aw, na it nak, na thuak nak le tuu no thih nak

Ka ngaihsut hak lei ta

Na thuthup hum ah ken mu ing

Nang ka it nak thuk dedeuh.

Pakhat pan mah le mah thu dot dun nak a nei mi cu;
Kei hi suang hi ing maw, mihing hi mang maw
Aw, Khrih na kross nuai ah
Na thi a luang mi cu, cakkhat nung cakkhat sial ing a ma
Kap thei tuk ma lai ing maw?

Emmau khua ah a hawh tu nungzuitu panih bang in, a mit uh tuah zo thiam ngawl mu thiam ngawl in um hung. Mah mi oh te a lim tu cu lawl thei tuk in ngakhel zet hung. Ciang zet in a muh theih uh ten cun muk le Cabit hi sullam vang thei in a man dan vang thiam leh tuk hung hi.

April -19 “Pathian capa a um tu in kumkhua nunnak nei hung tin a theih theih nak tuk uh inhi lai cu nohte nel ah ngan ing” (I Jn 5:13).

Hekkhat cun hi bungcang hang Pathian nel ah lungdam san tu um tuk hung hi. Ai ta hum ti tale hi bungcang in oh tei cih nak hang hi ngawl in, Pathian a ma it nak le hehpih nak hang oh te kumkhaw nunnak ngah zo ti ciang zet in a son hang hi, Pathian capa a um tu cun kumkhaw nunnak nei hi tin bible in ti hi.

Nunpat nak cain nak cu theithiam nak in kha ma hi. Lungdam thei hung ai ta hum ti taletheih thaim nak cun lungdam nak hen thei bok hi. Pathian in thil pha ka theithaim hang ka lak ah lungdam nak thu san in tin ti ma hi, mahnaven Na mit tuah Jesuh zo in ti hi. Martin Luther na soal nak cu ngaih dam hi zo hi ti theithiam toh cim? Tin a dot haw ten ka theithiam mi kha ma hi, van ah Pathian um hi tih cu ciangzet um ing hi tin don hi. Theithiam tih mi a pha zawng le a se zawng hei man theih mi a hih tak, oh ten Pathian theithiam tu hi ngawl in ciangzet aa um tu a hih tuk uh thu pi hi. “Ka lungdam hang nunpat nak ngah hi kha mang, nunnak pat nak ka ngah hang lung dam tu hi saw ing” tin Ironside in ti hi.

Pathian ca te hung hi tin a sung uh ah hawvangthianglim in tetti khan hi (Rm 8:16) ah mu thei hung. Jn 6:47 ah, “Kei mah a um tu in kumkhaw nunnak ngah hi ti mu thei hung. Van ngam heng thei tuk cun Khrih cu oh tei ca muansan tuk um sut na hihi. Mah tak Pathian hi hawvangthianglim in a sung uh ah tetti khan hi.

Pathian mi te pakhat le pakhat a it dun nak uh hang Pathian ca te a hih nakuh lang tik hi, Soal a huat nak uh in Pathian ca a hih nak uh lang tik hi tin ti thei men hung mahnaven a nunpat nak uh a cain nak bel cu a lin um nak uh na hi saw hi. Geogre Cutting in “safely, Certainty and Enjoyment lai sung ah a son mi cu, a thisan in oh te luat tik a ma, a awnkam in oh te cian tik hi tin na ngan hi.

April -20 “Hi tin a tek nak san cu na a deh nak haw hang hi ngawl in a hehpih lainat nak hang hi saw

hi. Aitahum ti tale Pathian hi ten mi te cu na a deh nak haw hang ten a hi haw ta cun a hehpih lainat nak cu a man mi kha tuk ma hi” (Rm 11:6).

Mi pakhat in hehpih lainat nak a thei ciang ta cun zilh soal nak le hawh soal nak pen a mah le mah hup dun thei tuk hi. Mah mi cu Pathian hi piak mi laksana na hihi. Mah mi a hehpih nak cu hell heng aa a tingzet mi pa ca vang na hi a ma, a kuakua hi hen deidat nak um ma hi.

Nunpat nak cu hehpih lainat nak in hi ti a thei uh ta cun nunpat nak cu ciang zet aa thei tu hi tuk hung hi. Luat nak tih mi cu oh tei cih thaim nak degree sang a nei uh hang kha ngawl in Pathian a ma bawl sak mi lamzin hum aa um nakhang na hi saw hi.

Hi nun pat nak cu kumkhua ca hi, pai leh thei ma zo hi. Hi nunpat nak cu mai tih theih nak hum ah a tawn ta cun tu ni luat mi hi tuk hung a ma, zing ten pai leh thei mi hi tuk hi. Mah naven Khrih in oh te kumkhua in kilkhawi thei hi, mah hang ka ca thi hi tih mi a um uh ta cun kumkhua in kho hi tih cu thei dun tuk hung hi.

A hehpih nak nuai aa a um tu cu soal in neh awng tuk ma hi. Soal cu dan nuai aa um te uk tu le dek tik tu hi naven deh theih nak huham pe thei ma hi. Hehpih nak cun Pathian mai ah cangkim tuk in tik a ma, cangkim aa a um theih nak tuk uh in thil tih thei nak huham pia hi. Hawvangthianglim hi bop nak tuah neh nak pia hi.

Hehpih nak nuai aa um tu tei ca cun tik hang na dek hi ngawl in lungdam nak hang dek tute hi saw haw hi. Pathian in um tute cu a it nak sung pe khang tik hi,

Hehpih nak cun lungdam thu sat nak, biaknak, cawimawi nak nun tuah dim tik hi. Khrih a theih nak uh a nun uh dom to hi a ma, Khrih ei mu ca thi hi tih mi a theih le leng nak uh in a mah pah cawi piak nuam nak khang tik dedeuh hi.

Pathian hi hehpih nak bang a dang um ma hi. Lei hum mihing tei thei bat ngawl mi itnak na hihi. Mah mi cu thinlung le upnak tuah a letkhan tute cu nisial in lungtho, thinnop in um haw tuk hi.

April- 21 “Tawngta cu a saza sang gnawl thiamsaw awng ma hi; mahnaven tawng cu zil nak a celh ten a saza bang tuk hi “ (Lk 6:40).

Jesuh in a nungzui tu 12 cu midang te vang nungzui tu hi tik tuk in a tik ten a son mi hi.Nungzui tu a thak te cu a mai pen lam a huai uh ma ta cun i tuk mah ten piting thei haw tuk tin Jesuh in son hi.

O.L. Clark in, “ Na theih ngwl mi thu cu zil thei tuk ma ci;Na hawh ngawl nak mun ah huai thei tuk maci” tin ti hi.

Jesuh vang in thingtum le mit buak thu tuah tehkip in na son hi.Mi pakhat cu a lamvah nak pen huhih a theih tak a mit sungah muk tum hi.A mit cu nuai het naven a pha cuang ngawl tak a ngualcam pih teinel ah a mit sung aa mual lak sak tuk in tik hi.Mah a nel ah hawh ing a ma, ka lual na mit sung aa buak cu kei man lak sak nang tin ti ing, mah ten ka nel ah mit khatlam sing thah in a tih mi cu “ na mit aa buak cu la masa tuk ma cim” tin ti hi.

Mahngai sual sungah hawh li tu ka hi ta cun sualthim sung aa um tu misual pa cu bawm thei tuk mang hi. Kei mah leh lam laithiang lim bang nung ngawl tu ka hi ta cun, mi dang te laithianglim zui thei tuk in thu pe thei tu hi tuk mang hi.Ti cun ka pitin ngawl zia lang tuk hi.

Ka nungzui tu pa cu thu hlih in a pin ten, ka hawvang nun sang saw tuk in um theimang.Kei mah can tian cu pui thei tuk navang mah sang sangsaw ah cun pui thei tuk mang hi.

Pathian thei tu a hih uh bang in mah le mah Pathian ah thupi zet aa a koih dun uh kul hi.Mi cip, thilthiam le awn phunkim thiam vang hi thei navang hung Pathian lam ah mit cawi a hi uh tale a huaih dun dan uh cu thawnthong tuk hi.

April -22 “Jesuh cu Bawi hi tin na kam tuah phuang ci ama, Pathian in thihnak lak pen tholeh tik zo tin na thinlung tuah na um ta cun nunpat mi hi tuk ci” (Rm 10:9).

Hi deih huai zet mi bungcang cu tu sia tu tei ca phazet mi awnkam panih na hihi. Mah mi panih cu Jesuh mihing a a pian nak le a thawh leh nak cu na hihi.Mah thutak pom ngawl cun nunnak ngah theih ma hi.

Pakhat nak ah Jesuh cu Bawi hi tin a kam uh tuah a phuan uh kul hi. Betlehem khui an kuang sungah mihing pian keng in piang hi.Jesuh hi Pathian le mihing a hih nak cu rundamnak ah tel ngawl theih ngawl mi na hihi.

Panah nak ah, A thinlung uh tuah Pathian in thih nak pen tho leh tik zo tin a up uh kul hi.Mah mi ah Jesuh cu kross hum aa a thih nak te tel cih hi.A sual man uh piak sak hi.Pathian thinuk nak a thuak tuk uh mi thuak sak hi, mah ten nithum a ngei nung ten Pathian in tho leh tik hi.A sual nak uh ca Khrih hi thawi nak cun Pathian thinuk nak dap thei ta hi.

Jesuh cu Bawipa le nunpan tu tin a pom uh ten oh te cu nunpat nak ngah tu hung hi tin bible in son hi.

Thudot nak a um mi cu. Ai ta up nak sang phuan nak um ma sa kaw?, a up ceng uh ten phuan tuk kha ma maw? Tih cu na hihi.Rom 10:9 sungah Paul in Jesuh hi mihing a pian nak le a thawhleh nak thu na son hi.thu dawt awh zet ngai hi, i tahum ti tale mihing taksa bang piang a ma kum 33 a ngei nung sawng ten a thawh leh hang hi.Ai ta hum ti tale up nak hang Pathian tuah luallem nak co hung.Phuan nak hang um thei hung a ma, mi luat mi hi thei hung hi.Mah mi cun veinih a hin nak uh son nuam hi,Masa ah um hung a ma, thiamco tik mi hi hung,mah ten a ngah uh mi nunpat nak thu cu phuang hung hi.

Nau pang la a sak haw mi pakhat cu;

Rom 10 le 9 cu,

Ka ca in deih huai zet hi;

Pathian hi hehpih nak hang mi luat hi ing;

Mah lai ah thukam mi awnkam um hi

Man sang zet mi deh nak um hi.

Rome 10 le 9 ah ti sa haw hi.

April- 23 “Mah hang in oh te vang ngiahbuk pualam ah hawh in a thuak mi zahcak nak cu thuak bok nung” (Heb 13:13).

Hi bungcang mang in a theihtheih uh mi cu, Khrih cu a mihing te huai tu hi tih cu na hihi.Oh te cun pawl min, kawhhran, biak inn,thu son thiam tu hang khawm hi ngawl in Khrih hang saw na hihi. “ mi tam pi in ngun khuat pe haw a ma (Sem 49:10), “ thukam nak a bawl tu ka mi te cu ka nel ah sam khawm un tin ti hi” (Saam 50:5).

Panih nak ah cun ngiah buk pualam ah a hawh uh kul hi. Hi lai tawk ah ngiah buk tih mi cu leihum dan aa a neih uh mi biak nak daan tena son nuam hi. Mah mi biak nak daan te hang Jesuh in mun ngah awng ma hi. Tu lai san aa um te cu milim be tu te bang in ti ngeknguk in um haw. Pathian deih nak bang nung bang haw naven Pathian huham el tute na hi haw hi. Khrih cu mihing tei bawl cop mi dan sikbal in hawh tu a hih tak oh te vang a mah tuah a hawh uh kul hi.

Ngiahbuk pualam Khrih nel ah hawh tuk hung tih ten mi tei nau neh nak vang um cih tuk hi. Um tu oh tei nunnak ah Pathian deih nak zui in, kawhhran ah up nak tauh tan a lak uh ten mi dang tei sonsiat nak cu tawk mek tuk hung hi. Thukam thak pha no a sial uh tale, mihing tei mawhsiat nak maw Pahtian hi mawhsiat nak thuak saw tuk ti mi cu ciang zet in thei tuk hung hi. Mihing teimawhpuph nak cu can comno tuk a ma, Pathian hi mawhpuph nak cu kumkhua hi tuk hi, mah tak a ten thiam tuk uh thupi zet hi.

Thikkhau nging mi tuah mi pakhat hi sam nak aw thei ing
A mah cu kross hum aa a thah haw mi, ka Bawipa hi;
A mah loli ka muh ten, um thong thei mang,
A nungzui tung a thu ngai tung,
A muh haw bek ten leimi ten hlih haw,
Ka sung ah dodal nak um ma zo hi,
A mah vang el tawk awng bok a ma, bawlsia in that haw,
A mah cu Pathian in mangbangza huham tuah tholeh tik hi,
Mah tak oh te vang ngiahbuk pualam ah, ka Bawipa le kei,
Aw! Lei hum nop nak sang a ma lak ah nop saw hi,
A son mi sang ngawl in ngeng saw hi tih cu makhat in thei ing
Kei cu hi lei ca hi ngawl in, a ma ca tuk in.

April- 24 “Mah tak a kuakua hihen hi Pathian biakinn a siatsuah tu cu Pathian in siatsuah bok tuk hi. Aita hum ti tale Pathian biakinn cu thianglim a ma, a biak inn cu nang muh te hi uh ci” (I Kor 3:17).

Hi bungcang ah Pathian biak inn a tih ten kawhhran khat a um tute na son nuam hi. Paul in um tu bulpak aa a son nuam mi kha ngawl bang in, umtu venghawnghuap in le a biak inn cu nang muh mi tam pi te uh ci tin son hi. Korin khua um tute cu Pathian biak in ti in khop sak haw.

Mah hi, um tu hempo cu hawvangthianglim hi biak inn hi haw hi tin Paul in (I Kor 6:19) ah son hi, “ na pumpi uh cu Pathian hi piak mi le na sung uh aa a nung mi hawvang thianglim hi biak inn hi tih cu thei ma uh cim?” Hawvang thianglim cu um tu tei sung ah um hi.

Mahnaven a tu aa a son uh mi cu tu hun lai tak aa um tu tei din mun saw khi hi. Paul hi tih mi cu mi pakhat in kawhhran a siatsuah a hita cun Pathian in a mah vang siatsuah bok tuk hi. Siatsuah tih mi cu a dang bible ah cun baltik ti vang in mu thei hung hi. Pathian hi biak inn a baltik tu cu Pathian in siatsuah bok tuk hi. “Mah mi in kawhhran sungah buai nak heng tik a ma, thianglimnak um ngawl huai tu le a bawl tute cu Pathian in siatsuah tuk hi”. (W.F. Vine).

Mah tak kawhhran ah thubuai um in lem dun ngawl nak a um ta vang sup thei tuk in ngallin nak pia hi. Mah mi cu mah le mah siatsuah tuah bang ten hi. Mi tampi cun hi tawk mun ah khelh nak nei haw. Mai deih bang in kawhhran sung thu nei in huaih theih ma hi, a dan vang kha ma hi. Mah ti bang thinlung a nei tale lem ngawl nak heng peih tuk hi.

Mihing ten lau huai zet mi um maih nak tuah um mei le leng haw. A sia le pha ngai sung ngawl in, mi tei ca pha tuk ma ti hai ngai sung awng haw ma, a mu ca hei ngaisung cuang haw bel tuk mahi. Ngaihsut nak nei ngawl nung thawthong haw hi.

April – 25 “Pathian nel ah thangphat nak umta hen. Aita hum ti tale Khrih tuah a peh dun uh nak thawng in , Khirh nel ah puai sung aa a hawh tu ah Pathian in oh te pui hi. Khrih hi thu cu khua tin kim ah zai tik tuk in Pathian in oh te cu na mang hi” (II Kor 2:14).

Paul cun, ngal kap pan ngaldo in neh nak tuah a pin nak thu tuah peh dun inson hi. Ngal bawipa cu a kutnuai aa ngal kap te huai tu hi a ma, ngal a neh nak haw cu thincim in lungkim hi. A kut nuaiten ngal a do haw nak pen a mat haw mi ngal te cu huai haw. In a pin haw ten lam tuan ah pak a mawmawi tuah in muak haw, ticun ngim mui tuah in dim haw hi. Mahnaven mah mi ngimmui te cu a mu hih nak bang in dang tek haw. Ngal a neh tu ngal bawipa le a kut nuai tei ca cun ngimmui hi naven, a mat haw mi a ngal haw tei ca cun zahcak nak, ngim sia na hih. Pathian um tute vang mah ti bang bok tuk hi. Pathian hi ca te vang hi muhsak nak tuah bang ten tuk hi. Pathian cun neh nak ah a ca te lam huai le leng hi. Pathian ah upnak a nei tu hempo ten mah mi neh nak cu nei khawng haw tuk hi.

A hawh nak mun hemphoh ah Khrih hi ngim mui cu keng tuk hi. Mah mi ngimmui cu Khrih a nei tu tei ca kumkhua nunnak hi tuk a ma, Khrih a nei ngawl tu tei ca cun kumkhua thih nak tuk hi.

Mah naven mah mi thil panih kop in Pathian cu cawisan hi tuk hi. Sual sik aa a lak aa a hung tute hang cawisan hi tuk a ma, sual sik ngawl aa a um tute siat suah aa a um haw tuk hang mawhsiat theih tuk ma hi. Ni dawlt a Khih khunnak ngo thukhen nak mai ah a hen leh haw ten suanlap zei thei haw tuk ma hi. Mah mi cu nun pat nak ngah tu hih nak a el haw hang hi.

Um tu ten Pathian na a deh uhnak hang mi ai zawng in nunnak ngah haw kaw tin teh lelung hung hi. Mah ti bang bok in, mi ai zawng hi nel ah thuthangpha son zo ing kaw tih mi vang a teh uh kul hi. Son mi thei naven a um ngawl tute vang sial cih haw tuk hi.

Mah mi panih kom in Pathian cu cawisan in um tuk hi. Ma sa ah a it nak ngimmui hi tuk a ma, a panih nak ah cun a fel nak lang tik na hi tuk hi.

April – 26 “Ka kee cu tuk mah ten somsak hihim tuk ma ci” (Jn 13:8).

Jeush cu a taai ah puanno vial in, kuangngo aa tui tauh a nungzung tu tei kee som sak tuk in na el hi. Pita lak a hen ten nase zet aa el nak na tawk hi. “ka kee cu I tuk mah ten som sak hihim ma ci” tin ti hi.

Ai ta kaw Pita in Jesuh hi bawl tuk mi a phal ngawl? Khat lam ah tak mang tih ngaihsut nak thinlung nei hei hi thei, Bawipan a mah a rian tute cu tak hi tin ngaisung ma hi. Mahnaven hi lai tawk ah Pita in a mah le mah uang dun nak nei hi tih mi vang lang tik hi. Mi tei lak pen ngah tuk deih ma, mi tei bop tuk deih ma tih nak tuah bang ten hi.

Nun pat nak ca in mitam pi ten mah ti bang thinlung nei um haw. Nun pat nak cu a tak haw hang co tuk nuam haw, hehpih nak hang ngahman telngawl ngah tuk cu mai din mun tuah kaih ma tin ti haw. Pathian hi deh sak mi deih haw ma. Mahnaven “Zol nak hang leiba neih tuk deih ngawl in, a uang dun tu Khristin kha tuk ma hi” (James S. Stewart).

Hi laituan a sial uh ten um tu tei nunnak a phat theih nak tuk thu tampi son hi. Zawngsang nak hang piak nak tin tam pi mu thei hung. Midang tei ca na dek haw, a unau te vang bawm haw, mah ticun mi tei muan zet mi na hi haw. Mah naven a thinlung sung haw ah tumtah nak dang nei kuh leng hei hi thei haw hi. Mi tei bop tuk hei deih ngawl mi in mi tei ca phal zet in ai ta pe thei tuk kaw, pha no a ngaihsut uh kul hi. A muh ten a muh te bang midang tei muicu don tuk deih sak haw hi.

Paul cun Filipi um tu tei piak nak a ngah ten a mah loli in lungdam nak thu san hi. Lungdam nak thu a son nuam nak a son bel cu, “ka deih mi cu na lak sawng uh bek kha ma hi: na cazin sung uh ah a miat um bok hen tih deih ing hi” (Filipi 4:17). Paul in a kul mi sang, Khirh ca a piak nak saw khi ngaihsut sak hi. Bishop Westcott in A thih liah ngawl a nunnak ah thil ngengbel a bawlsual mi son hi. Mi dang tei ca thil a bawl sak ten, a ma ca bawl sak kik leh bok tuk tih mi ngaihsut nak a neih mi na hihi. Heh pih nak nun tuah nun tampi nei tuk deih naven, nei thei ma hi (Q.O. Sanders).

Biazai ngan tu pan:

A thupi zet mi len ngah ing, it nak ca in

Phal zet in kei pe thei ing

A ci zet mi it nak a laa tu cun

Tam deuh in ngah a ma, phal nak nei dedeuh hi

April – 27 “...A thinlung veng hawng Bawipa um in, muantak mi um tu a hih haw theihnak tuk in tha zaang pia hi” Dungthlun 11:23).

Mitam pi cu bible a thiam haw nak hang mitei mai ah uang dun in um haw, mah naven Khrihca san a tai ngawl mi hi.

Mikhat cu lai ngai thiam zet a ma, a ngat mi lai in mi thinglung la zet hi, mahnaven Khrih hi lei taksa tuah a hin nak thu um ma hi. Bawipai thil maksak bawl mi te vang phun dadang in hilh nak nei hi. Jesuh hi thawh sal nak vang el hi. Jesuh cu leihum aa mi ngalpha pakhat bang in son thong hi. Mah tak a ngallin zet uh kul hi.

Lai thiam nak hang a hum lam aa pa bang a can tuk uh lau huai zet hi. A kam haw tuah Khrih cu cawimawi haw naven, a um thiam nak khi Khirh min mang a ma, mah le mah cawi mawi nak zei tute na hi haw hi. Patian thu tak a nun haw ah um ma ti cu ciang zet in theitheihung hi.

Bible thiam ten Khrih cu bawhlung bang sui kawkawi haw, Bawhlung cu mat tuk mi kha ma hi, Mahnaven Khrih cu a thilung uh tuah a man aa a mat uh kul hi. Bible cu a thiam nak uh tuah son ciang thei mi vang kha ma hi, Pathian hi haw thianglim hi theih tik nak tuah bek in theitheihung hi, hawvang thianglim hi theih tik nak tuah a thei tu tei nun ah mah le mah cawi san dun nak um ma hi.

Profet ten Pathian thudik ca a din haw ten a ciang ngawl zawng indo awng haw ma hi. Pathian ah fel zet no in neh nak ngah tuk zuam saw haw hi.

Jesuh cu bawlsia in, a bawl haw ten, nungzui tu te cu thinuk nak tuah dim haw. Pathian hi hilh nak bang lungkim pih thei tuk in zuam haw hi.

Martyr, a thi tu ten, Khrih hang a man ngawl mi thu el dun lih tuk sang ngawl thih teng saw haw hi. Mihing tei lungkim pih nak sangngawl, Pathian hi lungkim pih nak teng saw haw hi.

A bawl tuk uh um sun cu, Khrih ca, a piak mi muicu hempoh ca lin um tuk aa zuam tuk bek nei hung hi. Kam tuah Pathian thu a son lit u sang ngawl, nunnak tuah a son tu a hih tuk uh thupi saw hi.

April –28 “ Ka cate aw, napai hilh mi te phano ngai unna, theihthiam nak na neih theih nak tuk uh in cing lelung un hi” (Thuf 4:1).

Thufim 4 sung ah Solomon in a pha mi thu son nak, san khat nung sankhat nun tuk dan lak hi..A pai hilh mi a zui nung ten hilh leh saw lon hi.

Mino ten nisial a nunnak haw ah nu le pai thu hilh mi ngai tuk in a piak dun uh kul hi. Mah nave num tu khristian ten hawvang lam thu hilh thei tu a neih haw kul hi. Hawvang lam ah khantoh nak, cih nak le pitin theih nak tuk aa nun cawm tu a neih haw kul hi.

Piting nun nei Pathian ca ten cat bang ngawl in Pathian phat nak thu son tuk nei haw hi. Thilpha ngawl a phuphun vang tawk haw naven, mah mi lak pen cih nak tam pi ngah haw hi. Pi tek pu tek ten Um tu mino tei sap nak te theih sak thiam haw. Mah tak mah mi thil buai nak pen pialh tuk hilh haw a ma, a theih vang thei haw.

A cip zet mi Mino timothy in Paul hi tih mi an cii nacing hi, a theih nak le a cih nak hi ngah cu at leh tuk up nak nei hi. Thil hak sa le thu buai te kaltan thei thei tuk in, up nak lam aa a pa tei thu hilh nak cu pha no in zui hi.

Nu le pa ten a hilh haw mi hem poh mino ten pom khawng thei haw tuk ma tih cu a thei haw kul hi. Mah tak a pom theih haw tuk in hilh dan a thiam zet haw kul hi. A kam uh tuah a son uh mi le a nunak can uh a keih dun ma tale i tuk mah ten a son uh mi thu te cu kua man ei thei haw tuk ma hi.

Mah tak, lei taksa deih nak a nei tu mino, Pathian lam huai nak a deih tu hi hen, Inn sungsang ca Pathian thu a ze i tu hi hen, Pathian naa dek tuk aa deih nak nei hempoh hi hen, a up nak tuah Pathian cu a nunnak tuah a deih bek ten khantoh nak nei tuk hi. Ngal lin nak in neh nak pia hi, Pathian thu tuah a nung tu ten ngal lin nak nei haw.

April – 29 “ Up nak nei tih mi cu, a muansan uh ngah tengtung, ti mi um le mit tuah muh theih ngawl mi ngah loli tung tin up nak hi” (Heb 11:1).

Up nak tih mi cu Pathian awnkam hum ah kho zet um tih nak hi. Pathian awnkam cu man loli hi, a thukam te vang kim loli hi tin up ngam nak le a heng laih ngawl mi mit tuah muh theih ngawl mi hum aah up nak na hihi.

Whittier in, “ Up nak tih mi cu i mah a um ngawl mi hum ah hawh in kal a suan ten suang pi a tan khak bang hi” tin ti hi. Mah naven up nak tih mi cu thimnak sung ah pai tih mi kha ma hi. Thim nak sung pen Patian vak nak mu tih nak hi.

Mitam pi ten upnak tih mi cu a nunnak haw ah kim tengtung tuk tin ti haw. Mah ti bang te cu up nak ngangai kha ma hi. Up nak tih mi cu Pathian hi bawl mi hum ah up nak hi. Pathian hi thukam mi pakhat a um a hi tale, thil dang hum ah thawn leh ngawl toh in kho leng tih nak hi. Mah mi cu muh theih ngawl mi up nak tin Hebrew hi son mi cu na hihi.

Pathian up nak ah luan um ma hi, i ta hum ti tale Pathian in mi zol awng ma hi. Pathian in haksak nak le buai nak tuah a up nak uh cu sialsiah sak hi. Pathian cu mi zol tu a hih ngawl bang in, zol theih mi vang kha ma hi.

Up nak tih mi ah a cang thei mi le cang thei ngawl mi tin khen nak um ma hi. Mi pakhat in, “ Up nak tuah pan a ma, cangkim nak tuah ceng hi tin ti hi”. mahnaven mihing tei bawl theih ngawl mi thil a piang a hi tale, Pathian sunlawinak tuk na hihi.

Up nak tuah thukam sa mi mu ing

Pathian bek zoh nak in

A cang thei ngawl mi thil ah lungdam in

Mah ten bawl loli tuk hi tin au in.

Up nak lanzin ah buai nak le haksat nak um tengtung tuk hi. Mah tin a thukak nak uh te cu na up nak uh a ngai maw ngai ngawl theih nak hi (I Pit 1:7). Pathian hi thukam kim nak tuk in kum ngeipi ngah

kul can vang um thei a ma, ngang zeta a a hen can vang um tuk hi. Mahnaven” haksat nak te cu up nak hi an pha na hihi” tin (George Muller) in ti hi.

Up nak ngawl cun Pathian lungdam tik theih ma hi’ (Heb 11:6). Pathian ah up nak a neih uh ngawl ten, Pathian cu mi bawm tu bang thong in can hung hi, (I Jn 5:10) hi mizol pa tin sam nak hum ah ai tin Pathian lungdam thei tuk kaw?

April – 30 “ Kei mah na it uh ta cun ka thukam te zui tuk u ci “ (Jn 14:15).

Thukam cu (daan) hi maw? Thukam thak sungah um maw? Mihing ten thukam a tih haw ten daan ngeh heng bawl haw. Jesuh sang ngawl in a kua mamah daan thu a son tu um haw ma, mah ten a mah sang daan a zui saw tu vang um haw ma hi.

Daan zui tih mi cu ai kaw? Hi awnkam cu thukam thak sungah mu ma nave hung, Pathian mitmai ngah tuk in zuam nak tin ti thei hung hi. Mah ti bang daan zui nak hang dingfel nak ngah tuk in zuam haw tih cu thei thei hung hi. Mah mi cu daan zui tu tei din mun hi.

Mah naven tu san ah cun daan zui nak ah, nuncan lep nak le khoz zetaa awnkam zui nak ah can haw. Biak nak lam aa, thil bawl tuk ma tin kham mi zui nak cu daan zui tuah bang ten hi.

Mah ti bang daan a zui tu tei lak pen ai tin pial thei tuk hung kaw? Masa bel in um tute cu daan pen luat zo hung mah naven daan nei ngawl bang nun tuk mi kha ma hi. Khirh hi daan sungah ap sa te hung hi, matak mai deih nak bang nung ngawl toh in Khrih hi deih nak bang nung tuk hung hi.

Panah nak ah, thukam thak cu thukam tuah dim hi tih cu a cin lelung uh kul hi. Thukam cu daan bang piak mi kha ma hi, Daan cu cawhkuan nak ca piak mi hi a ma, thukam cu a ca tei thieng lim nak tuk piak mi na hihi.

Um tu ten up nak tuah a mu deih nak bang bawl thei haw, mahnaven thil hempoh te cu pha khawng ma hi. I hem poh bawl thei na ve hung, a bawl uh mi hi saal ah cang kha kawng hung ngallin kul hi (I Kor 6:12).

Um tu ten thil bawl theih nak khuan nei hung, mahnaven mi dang tei ca lup nak a hi tuk ta cun bawl ngawl um phasaw hi.

Pathian hang nuncan phat nak a nei tute cu a hekkhat khristian ten daan zui tu bang mawh siat haw. Mah le mah hei zo dun ngawl a um haw nak hang tu ni tian ah Khrih cu a na a deh uh nak bang sunglawi thei ma hi.

A nundan uh cu lai thiengtho hi deih nak bang a lep uh kul hi. Pathian hi deih nak a bawl tute cu i tuk mah ten Pathian zam thong ngawl in mi tei lu hum ah koih hi. Neh nak ngah lelung tuk hi.

May - 1 “ Ka min tuah na nget uh mi hempoh cu bawl khawng tung hi” (Jn 14:14).

Pathian in thunget nak ngai hi. A bo thei ngawl micihnak, it nak le huham a nei uh a hi tale Pathian vang in a hih nak uh bang in sunsak bok tuk hi. A cancan ah a deih uh mi te pia a ma, a cancan ah cun a pha saw deuh te pia in, a kulsap uh mi hempoh cu cat ngawl pe lelung hi. A cancan ten a thunget uh mi te cu a tu le tu pia a ma, a cancan ten thinsau no aa a ngah uh kul hi.

Pathian in ka thunget nak ngai hi

A ca tei deih mi laksawng pia hi

Mah naven a up nak uh thuk deuh aa a man kul can uh um hi

A ot pih ngawl can ten vang muantak in um in

It nak tih mi a thei tu cun a pha bel hah tuk hi

Van aa aksi te thim in, mual te vang sang zet thei men hi

Mah naven Pathian cu a man mi hi a ma, a thukam vang kho hi

A mah a ze tu tei ca in.

Thunget tuk dan te vang na um hi. (Na ngen uh a hi tale) ti mi cu (ka Min in) ti mi tuah bang ten hi. Thu a nget uh ten bible hi deih nak bang a nget thiam tuk uh kul zet hi.

Thunget dan tuk thuthup um hi. Ai ta tin le ai deih san kaw tin thudot nak um thei hi. Mahnaven mah ti bang thudot nak tuah bek a nung tu tei nun ah kha toh nak um ma hi. Pathian hi deih nak thuthup a thei ngawl tu tei nun ah cun tuk mi i mah um ma hi.

Pathian nel ah thu a nget uh ten, Jesuh in Pa Pathian hi nel ah a kut sak bang in, a nget nak uh te cu kut sak tuk mi thunget nak a hih kul hi. Mah ti ngawl cun a thu nget nak uh te cu huham nei thei tuk ma hi. Thunget tih mi cu i mamah hi mang ti tuah bang ten hi. Mah ti bang a niamkhiat thei uh ma tale a nget nak uh te cu thawnthawng tuk hi. Mihing dan cun i mamah bawl thei mi nei ma hung, nunpat nak a co uh

tavang i mah ti thei ma hung, mahnaven Khrih ah nung in, a min buah tuah a nget uh bek ten huham cahnak, thiltih theihnak cu oh te piak in um hi.

A phabel mi thu nget nak cu up nak le sung lam pen a heng mi deih nak buah a nget uh bek ten huham nei hi. Pathian ah lin um in thu a ngen dedeuh uh tale pi tin nak ngah dedeuh tuk hung hi.

Thu a nget uh bek ten thil a muh awng uh ngawl mi le, thil a heng awng ngawl mi te mu in thei thei tukhung hi. A nun nak uh ah mihing tei ngaisut bat ngawl sunlawi nak heng tuk hi.

May - 2 “Jesuh cu kalile peng khua mun kim ah hawh in, A khawm nak haw Sinakok hempoh ah thu hilh pepel hi, vanhum uk nak thutangpha son pepel in, nat nak a phunphun a thuak tute cu dam nak pia pepel hi” (Mtt 4:23).

Um tu tei lak ah buai nak a heng lelung mi cu thutangkha son nak nadeh nak le, lei taksa nadeh bop nak lak lawh aa thu um dan cu na hihi. Evangelical ten mi tei hawvang ca tin na a deh leita haw tak a pumpi haw ca i ma sail nge haw ma hi. Phun dang deuh aa a son tuk uh ta cun mi hak sa tei ca a caan haw mang nge haw ma, puancen a nei ngawl tute i ma sial haw ma, mi na tei ca le lai thiam ngawl tei ca can pia haw ma.

A na deh nak haw te cu mah tin a ti uh en, mi dodal tute tin ti haw tuk hi. Jesuh leihum a um laih in mihing tei taksa ca tin na na sezet in dek hi mah ten a nungzui tute vang mah ti bang dek tuk in hilh hi. Khristian te cu miheh pih thei te tin tangthu ah na cuang hi.

Mahnaven thudot nak tampi um hi. Ai mi kaw, lei lungdam nak thu lam maw, kumkhua lungdamnak thu kaw thu kaw? Thutangkha cu a bulpi hi. Jesuh hi theih tik nak aa a son mi cu, “ hi mi Pathian hi nadeh tik nak hang um u ci..” tin ti hi. Pathian thu cu masa naven, a nung pen lai taksa hih nak in zui hi.

Lei pumpi hi deih nak zui leita vang khi soal hi ngah hi. Haw vang hi kul mi le lei taksa hi kul nak cu a bang ve no aa a khaikhin thiam uh kul hi. Mah ma ta cun buai lelung tuk hung hi.

Thutangkha phuan nak nadeh le taksa pumpi hi kul mi na deh nak ah, teh kip nak tuk in a pha bel mi cu, “ Khawfi le mok bang hi. A khen tu hi ngawl in a ei tu, a mang tu a hi uh ta le pha zet tuk hi.

Lei pumpi ca le hawvang ca tin a khenkhui thiam uh ma tale a nun uh aa thu dot nak le buai nak tampi heng tuk hi. Um tu ten ngam uk tu tei uk nak dodal a auk tuk vang kha ma hi, mah ti bang a uk nak a dodal litu cu a mah muantak nun a nei ngawl hang hi. Mihing tei bawlcop mi daan sang ngawl in, thutangkha in daih nak, lem nak le lungmuan nak pe thei saw hi.

May – 3 “A taksa deih nak ah a pedun tu cu, mah mi a paik dun nak ah thi tuk hi” (Gal 6:8).

A kuakua hihen soal bawl ngawl in um thei ma hung. Mah ten mah mi soal nak pen vang tai thei ma hung. soal nak pen luat thei ngawl bek hi ngawl in a nun ah lak tuk i mah um ma hi. Soal tih mi cu Uico a keuh thei ngawl mi bang naven, a thungai cun cikhsial ei tu Pawpi bang hi.

Ireland ngam aa mi pakhat pan, Pathian in thil i hempoh kei pia hi, a val aa thiam nak ngah ing, min than nak ngah ing, din mun sang le lai thiam theih nak ngah ing. Mi tei thilung sawk thei in, mi tei upat nak vang ngah ing, nungzui tu tam zet nei in. Mah hang Pathian ngaihsak ngawl in ka nun ah a val thau in nung ing, mah ten ka nunnak ah thudik a hi ngawl mi te cu sunsak in nung ing, dawltabel ten ka theih mi cu ka nunnak cu i mah man nei ma ti thei suak ing” tin na ngan hi.

Pathian thu ah a um uh ngawl ten mi tei i ma sial ngawl nak tam dedeuh hi. Mah le mah cip ing tin tih dun nak hang a cak siat nak uh tam saw hi. Pathian mai ah a kua mamah uang dun thei hi lei hum ah um ma hi, a uangdun tuk ta cun Khrih ah, Pathian ah bek uang dun hen. Pathian hi piak mi nunnak a nei tu ten uang dun hen. Lei taksa deih nak zui tu ten duhham nak le ngal nak te hing haw tuk hi. Dawl tab el ten mualpho nak mual luam pi sung ah tum haw tuk.

A hum aa ngat mi hi thu luu cu, De Profundis- “ Thula theihban ngawl, a thuk nak sung pen” tih na hihi.

May – 4 “Mihiek tei lamzin man tin a ngaihsut haw mi, a dawl tabel ten thihnak ah mi huai tu lamzin um hi” Thuf 14:12).

Thufim sung ah veinih (14:12 le 16:25) ah a theih uh mi cu, mihing tei man hi tin thu a khen mi hum ah muan tak ma hi ti mu thei hung. Mai theih dan ah man bang naven, a tawp nak ten thih nak ah mi huai hi.

Ngalpi veinih nak a suah laih in, tui ngalkap te le van ngawl kap te a ot pih dun haw bang hi. Pakhat in ot pih naven pakhat in thei thei ma hi, van zuang mawng tu pa cu van a sang nak mun ah a

hawh dedeuh ta le huih (Oxygen) bo in buai nak tawk dedeuh hi.Lei tuah nek no aa a leng tuk bang en, a ngal ten kap kha tuk lau in um li hi. Mah ticun a sannak mun ah a len lih laih in a man laih mi (Oxygen) cu nabo ta hi.Mah ten (Oxygen) bawm dang zei in na buai li hi.(Oxygen) bawmthak a muh leh ten lung dam in nung lehthei hi, thil ti thei ing tin uang dun hi.Mah naven muankhak ngawl pi in a (Oxygen) cu nab o leleu hi.Mah ten i mah a hih ngawl zia thei dun ta hi.

Mihing tei thukhen nak in, thazaang a nei mi te tha nau tik hi.Um dan cu, nunpat nak khi deh nak tuah ngah thei tuk bang in ngai sung a ma, dek li hi, mah naven ngah thei awng ma hi.Mihing na deh nak in mualpho nak bek hing tik hi.

Mah naven hawvang lam oxygen a mang uh ta cun, Pathian ah um tu a hih uh bang in a zui uh mi lamzin cu soal thei awng tuk ma hi.Mah ti bang a nung tu tei nunnak ah soal sih dun nak le neh nak tuah dim tuk hi.Khrih cun nunnak, thutak le lamzin na hihi, a mah ngawl cun van a Pai nel ah kuamah heng theih tuk ma hi.

May – 5 “Esau bang pahsuh un; a mah cun ca upa hih nak cu an veikhat eih tuah zuak thong hi” Heb 12:16).

Lei pumpi ca, caan com no nop nak tuk in, a mai lam nunnak uh ca a pha bel mi tuah thek kha soal beih no hi.

Mah mi cu Esau vang in na bawl soal awng bok ho.Esau cu a savai nak pen cawl zet in heng hi, mah laih tak cun a nau Zakop in Pa cangcim a huan laih tak hi a ma, a u Esau in ngen hi, mah ten a nau in na ca upa saw hih nak pe in tin a tih ten a u Esau in beih no in na pe thong hi.

Ca upa tih mi cu inn sungsang pen upat tak bel mi le a sunglawi bel mi ro na hihi.Man nei zet hi , i ta hum ti tale a sang bel din mun ngah a ma, inn sungsang hi luu le, ro co tu, muicu let nih co tu na hihi.

Mahnaven Esau cun ca upa saw a hih nak cu man nei ngawl ah na ngaisung hi.Ca upa ka hih nak hang ai thu pi kaw, ai hlawk nak um kaw tin ngai sung hi.A ningkial nak in a nun a neh tak zuak mei poh hi.Mai pumpi ca bek ngaisung in, Pathian thu a ngaihsak ngawl tu cu i tuk mah ten mi tei nuai ah um tuk hi.

.Mai inn sungsang le khristian pawldun nak ah it nak ngeng pi nei hi.Thu a son ten a awnkam in hawvang thu tul tik a ma, a bawl mi hem poh ah Pathian muicu um hi.Mah mi cu a mawi mi cun tuk mi nun ca na hihi.

Mah naven lauhuai zet thil a hum ah heng hi, mah mi cu nulepa soal nuam nak na hihi, a taksa hi deih nak bawl tuk in a dang thil bawl tuk thei ngawl in um hi.A ngaihsut nak hem poh siatsuah khawng hi,Mah mi nulepa soal nak bawl nuam nak in a thinlung mun hempoh luah khawng hi.

Mah ten bawl ngangai ta hi.Mah ti bang a nuncan cun a nun aa Pathian sunlawi nak te le a inn sungsang aa le a ngual cam pih tei nel aa a koih mi it nak te cu pai khawng tik hi.Elexander Maclaren hi son mi bang, “Thianglim nak a deih nak te hei hi,Pathian tuah pawlkom nuam nak tei nei ma zo hi. Haw vang cu thimnak tuah dim hi.Kum ngei pi a neih mi nun sunglawi vang a luu hum pen tolh hi.A um dan le a phet dan cu mi dodal tute bang in um hi’.

Bibal hi tih mi bang kek hi, ca u pa a hih nak cu an veikhat eih tuah na zuak hi.

May – 6 “Ai tuk tian Sawl ca tha na siat tuk?Isarel singpalang a hih nak pen vawk zo ing” (I Sam 16:1).

A bosa can ca thasia ngawl toh in, a tu aa a caan um sun cu pha no mang theih tuk zuam tuk hung hi.

Pathian in Sawl cu siangpalang hih nak pen vawk zo hi.I tuk mah ten mah mi cu lem leh tuk ma hi.Samuel ca cu thil hak hi thei men hi.Sawl lak ah thu hilh in a hawh ten kap kawm haw hi.A kik leh thei ngawl mi hum ah thasia in umhaw.Pathian in Sawl hang na kah nak cu cawl in na, Sawl din mun ah ka koih tuk mi pa sathau thih sak tuk in hawh in tin ti hi.Ka ten mi cu i tuk mah ten soal awng mang hi, a mah cu Sawl sang ngawl Isrel tei hum ah thil ti thei tu tuk nei ing tin ti hi.

Pathian hi tik nak bang Samuel cun na bawl hi.Sawl hi thuak bang David vang in a capa thih kuan ten nase tak an cang in thu nget nak tuah thuak bok leng hi.A capa dam leh tuk hi tin up nak neina ven, nung ma hi.Mah ten tho in thianlim nak bawl in, an a eih ceng ten biak inn ah hawh in Pathian biak nak nei hi.Mi ten a dot haw ten, a tu cu a thih zo tak ai ta an ei ngawl um tung ngaw?Ka capa cu nung tik leh thei tung maw?Kei mah saw a ma lak ah nikhat ni ten haw saw tung hi tin don hi (I Sam 12:23).

Mah ti bang um tu ten a tih theih tuk uh thupi hi.Thil a bawl uh mi te miat nak a muh uh ngawl ten thin na in um mek hung, mah naven Pathian ah a um leng tuk uh thupi zet hi.

Mi dang te hang hihen, na a deh uh mi hang hihen, inn nen te hang hihen thin nat nak tawk thei men hung, mah ti bang can ten Pathian lam nawt in, nungram ah tu tuk ngawl in David bang a zuam uh kul hi. Mah a hi ma ta cun a ma lam nunnak uh te siatsuah khawng tuk ama, nun man nei ngawl ah cang tuk hung hi.

Thasiat nak cu soal hi ma naven, a tumtah mi ca tian dek leh thei ngawl a um vawk uh tale, a soal mi ah cang tuk hi. E. Stanley Jones son le leng mi cu, ” thil thupi na bawlten, Nazi pakhat sungah lem leh le leng in hi ” tih mi na hihi. Oh tei ca cun nazi pakhat cu tham ngawl thei men, mah naven thil a heng kik leh tuk ngawl mi hum ah zun thuk in, thasia in um tuk kha ma hi.

May – 7 “Na haksat nak hempoh uh cu a ma lak ah hen uh, ai ta hum ti tale amah cu noh te ngaihsak tu hi” (I Pit 5:7).

Bible cu Pathian hi kilhim nak le ngaihsak nak tuah dim hi. Isrel te nellawn ah kum 40 a vahvaih haw laih in Van pen ei tuk an pia hi (suahl 16:4). A bo thei ngawl mi tui vang pia hi (I Kor 10:4), Keedam pakhat no hei se ngawl lam huai hi (Daanp 29:5).

Oh te vang in mah ti bang thuk nak te a tawh uh ten Pathian in a pha bel lam huai bok tuk hi. Van aa a leng mi vano ten an pam mi nei haw ma naven, nisial Pathian incawm hi (Mtt 6:26). Pathian in pakhat no hei hei awng ma hi (Lk12:6). A mah deih nak tel ngawl cu lei ah pakhat no hei cak thei ma hi (Mtt 10:29), or H.A Ironside hi son mi bang in, ” Pathian cu van hum aa vano pakhat hi thih nak tei hi ” tin ti hi. Oh te cu vano te sang man nei saw te hung hi (Mtt 10:31).

Hampalak aa paak te hei Solomon hi puancen te sang mawi a thuum ta cun, mah mi sang mawi saw tuah Pathian in oh te thuum tuk hi (Mtt 6:30). Khuicang hei Pathian in a cawm ta cun a mihing te Pathian in ai ta zam thong tuk nge (I Kor 9:9).

A puithiam uh Jesuh in oh te cu a ko hum ah keng le leng hi (Suahlan 28:9-10), a ang sungah pom le leng hi (Suahl 28:15-21). Mah ten a min uh cu Pathian in a kutphalh sung ah ngan hi (Isa 49:16), i tuk mah ten oh te hei awng ma hi. A luu hum uh aa samzaang te hei sial theikhawng tu hi (Mtt 10:30). A thincawl nak uh te le, a cak mi a hitui uh te cu a cazin sungah ngan hi (Saam 56:8). A nunnak uh a dai tu cu Pathian mit mu dai tu hi (Zekha 2:8). A pha bel tuah bawl mi hiamnam vang oh te siatsuah thei tuk ma hi (Isa 54:17).

Um ngawl tu ten a pathian haw te cu a ko hum haw ah khai haw (Isa 46:7), Oh tei Pathian cun a mi te a ko hum ah koih saw hi (Isa 46:4).

Tui hum le mei hum ah hihen a hawh uh ten Pathian cu oh tei nel ah um hi (Isa 43:2). A thasiat uh te a mah vang thasia tik hi (Isa 63:9-10).

Oh te a humhim tu cu hihbu awng ma hi, a sing hei sing awng ma hi (Saam 121:4). A pha mi tuu khal pan oh tei ca a nun liam a ma, oh tei ca phat nak bawl sak le leng tuk hi (Jn 10:11; Saam 84:11; Rm 8:32).

Kumthak apat pen oh te kilhim tu hi (Danpek 11:12). A puak uh a pak tian le a tek kun uh tian um pih leng tuk hi (Isa 46:4). Pathian in oh te zamsan awng tuk ma hi (Heb 13:5). Pathian cu oh te ngaihsak zet tu Pathian um sun hi.

May – 8 “A thim nak le sel nak mun aa sumsaw te nang pe tung” (Isa 45:3).

Pathian cun Sailas nel ah na do tuk mi ngam thim sung pen sum le saw pe tung tin ti hi. Mah naven hi mi te cu taksa ca bek ngai sung in bawl tuk mi kha ma hi. Mit tuah muh theih ngawl mi sung ah Pathian hi oh tei ca a koihsak mi sum le saw tam pi ngah tuk nei hung hi. Tehkip nak in, Pathian in thim nak sung ah la sak tuk pe thei hi (Job 35:10) aa la cu a nun uh ah haksat nak a um ma tale sak theih tuk ma hi. Mah tak Biazai ngan tu in ;

Vak nak hi ca tei sung pen a tawh haw mi thil pha hang,

Zan thim nak sung pen thei ung tin, zaila sa haw tuk,

Pai inn sung khan hempoh a dim tik tu lalem cu,

A thim mi khan sung pen ngingzet aa sak mi la hi.

J. Stuart Holdon hi thim nak tin a son nuam mi cu, Bawngsiat nak, caksiat nak, muanmawh ngawl pi aa tuah mawh nak le thinhak nak, khawngaihna, thinnau nak, te son nuam hi.

Mihing cun mah ti bang hih nak cu a teng tu um tuk ma hung, mah navenhi thil te cu mi hempoh hum ah a heng thei mi ngeh hi. Leslie Weatherhead cun, “midang te bang a sang mi le a nop zet mi mualhum ah um tuk in nuam bok ing, dam nak, lungdam nak le pitin nak co tuk cun nap zet bok hi. Mah naven a nunnak in mah ti bang haksak nak thim sung pen Pathian a theih nak cu sang dedeuh hi, Mah tak

khawthim sung pen vang thilpha ngah tuk tampi um hi ti thei ing tin ti hi. Mah mi khawthim nak cu Pathian lakah lungdam nak thu satnak tuah kaltan thei hi. Mah mi thim nak sung pen a ngah mi cu kumkhua in kho tuk hi tin a Daily lai bu no sungah ngan hi.

May – 9 “Siria ngalkap ten Isrel nau pang pakhat man haw. Mah mi cu Naaman hi nupi hi nelum ah na cang hi” (II Siangp5:2).

Hi minu cu a min theih ngawl in bible sung aa mi langsal zet nu no na hihi. Bible sungah mi pipa zet naven min sel mi tampi um haw hi.

David ca tuk in Betlehem aa ving bul aa tuikhuk sung aa tui cawi tu pathum um haw(II Sam 23:13-17). David in a cawi haw tui cu a muh ten in ngam tuk mang tin sun lawi zet tik hi. Mah naven mah mi pathum tei min cu lang ma hi.

Shunem khua aa numei nu vang a min thei ma hung (II Siangpa 4:8-17). Mahnaven Elisha ca inn khan saksak tu tin thei hung. Judah mi numei nu, Naaman hi nat nak a dam theih nak tuk in Elisha lak hawh tik tu nu hi min vang thei ma hung. (II Siangp 5:2-14). Mahnaven Pathian in a min thei hi.

Jesuh hi lu hum ah man a hak zet mi sathau a leih tui min vang thei ma hung hi (Mtt 26:6-13). Matthai in a min son ma hi mahnaven a min than nak cu Bawipai awnkam pen hi, “ Thungai in hilh ing, thuthangpha a son nak leihum khaw hempoh penhi nui bawl mi cu a mah hei ngawl nak tukin son lelung in um tuk hi tin ti hi (Mtt 26:13).

Sum pianih no a petu nu vang a min thei ma hung hi (Lk 21:2). Hi mi nu in oh te a hilh nuam mi cu, mi ten ai tin dek haw kaw tih mi zo ngawl in, Mai theih tawk no aa deh nak cu i zah tak in pha hum tih mi lak sak nuam hi.

Mah ten mok panga le Ngasa panih tuah Jesuh lak a keng tu naupang le Jesuh hi thil tih theih nak hang mipi 5000 an kham in um haw, (Jn 6:7). A min thei ma nave hung a bawl mi thil cu hei thei tuk ma hung hi. Paul in Titus tuah mipanah cu Korin khua ah hah ama Jerusalem aa um mi cangah umtu tei ca a hlu khan tuk in tik hi. Paul in mah mi panih tei min son ma naven kohhran ca thutak pua tu palai le Khrih ca sunlawi nak puatu palai tin cawimawi nak pia haw (II Kor 8:23).

Gray in biak inn nungram aa lo bung tu a muh ten, lai a ngat mi cu, “ Ngim mui nak tuah a pak mi pak cu mitmuh ngawl no sung in tul hi, Mah ten a mawi nak cu leng tik hi tin ti hi”.

Pathian na deh nak uh te cu man nei ngawl tih um ma hi, Mi ten a theihsak haw ngawl ta vang Pathian in a cazin sungah venghawng khum khawng hi. Mit muh aa dek himli naven, mi tei um ngawl ten a cawl thong tu sang, Pathian ca tin a ma dinmun no pen tih theih tawk no aa a dek tu cu Pathian in deih saw hi, Pathian na dek tik mi cu minthan nak zeikha ma hi, Pathian sunlawi nak zeikha na hi saw hi.

May – 10 “Mah tin a ngaih thiam nak uh cu Saihtan in oh teneh pah suh hen tih a deih uh hang hi. Saihtan tumtah mi te le thei khawng si hung” (II Kor 2:11).

Saihtan zol nak thei ngah tuk thupi zet hi. Mah a hi ma tale a sung tu hi lelung tuk hung hi. Saihtan cu zol thu hi pa hi (Jn 8:44). Eve cu Pahtian thu man ngawl hilh nak tuah a zol bang in, mizol dan bek ngaisung tu dawihsia na hihi.

A mah cu mizol tu hi (Thup 20:10). Pathian bawlmi bang thil hempoh cung in bawl bok a ma, thianglim mi na dam tik tu bang phuang dun hi (II Kor 11:14-15). Mangbang za thil te mang in mizol hi (II Tim2:9). Mihing tei ngaihsut nak bal tik hi (II Kor 11:3).

Mipha siatsuah tu hi (Jn 8:44). A mah le a nung zui tu tei tumtah mi cu siatsuah tuk in hi. A hawk litu kiosa bang in vak li hi (I Pit 5:8). Pathian mi te bawlsiat hi (Thup 2:10). A nungzui tute vang nguiah theih mi le nulepa soal nak tuah siat suah hi. Amah cu unau te soal nawn tu hi (Thup 12:10). Khawsia, Dawih tih mi awnkam cu Greek pen “ Diabolos” ti hi ama a sullam cu soal nawn tu or mi thangsiat tu tih nak hi a ma, a min vang mah tin na hihi. Paul in Korin khua aa um tute pakhat le pakhat a ngaihdam dun thei haw ma ta cun Saihtan in a nungzui tu ah bawl tuk ama, thinnau nak tuah dim tuk tin ti hi (II Kor 2:7-10).

Jesuh kross hum ah that tuk in a mat haw ten thanau nak awnkam cu Pita in awn hi (Mk 8:31-33). Mah hang Pita in mai kross tek pua in, zakza ngawl in puatuk tin a tih leh nak hi.

Saihtan cun mi thin nau tik tuk in le mi te hawza tuk in mi sualloih lelung hi. Sum le pai hi hen minthan nak hihen, mawi nak tuah hihen a phunphun tuah mi te lem kawkawi hi. A zol a sang kha pang uh tale, pumpak nun hihen, inn sang hihen, kohhran hihen lem ngawl nak, khen nak le buai nak tuah dim tuk hi.

Vak nak tuah um tute a um theih haw ngawl nak tuk in Saihtan in a mit haw caw tik hi (II Kor 4:4).Saihtan in a nunnak haw cu poima poh tih mi le,biak nak sual, pom dan sual te tuah lawinok in nung tik tukzuam hi.

Saihtan cun Pathian mi ten hawvang lam ah sang in, nun mawi a neih haw tuk deih ma hi.Krhih hang a ngah uh mi a ngal thuam uh te siatsuah tuk in oh te kim li hi, mah tak a ngallin uh kul zet hi.Pathian ah a um uh ta cun i tuk mah ten oh teneh awng tuk ma hi.

May – 11 “ Moab cu him le dai zet in um hi.Ngal mat mi hi awng ma hi.A kua mai puah ngawl mi, a tuam no aa koih mi Cabit tui bang hi” (Jer 48:11).

Profet Jeremiah in Cabit tui bawl tu tuah tehkip in thu a son nak san cu, haksat nak um ngawl cun pitin theih ma tih mi na son nuam hi.

Cabit tui a um uh ten belsungah pha no koih in tawtkhak tuk ngawl nak ah a koih uh ta le ukin, tho pha hi.

Moab cu haksa ngawl no in um hi.Ngal kut sungah haksat nak thuak awng ma hi.A mah le mah hum him dun hi , mah hang a uk nak le a mui nak vang um ma hi.

Mihing ten buai nak le haksat nak tawk tuk ngawl in mah le mah hup dun tuk zuam tek hung.Mahnaven Pathian hi deihsak mi cu, a mah linsan in buainak sung pen neh tu a hih tuk uh deih hi.

Hudson Taylor hi tangthu sung ah MrsHoward Taylor hi ngat mi cu, “Haksat nak tuah a nun uh nak in Mi tampi tei hum ah Pathian hi muicu heng tik hi tin ngan hi”.A min hang thuak nak cun Pathian sunlawi nak pia hi, mah ten Pathian hi thil tih theih nak vang lang dedeuh hi.

Cabit tui bawl tu Pathian in a nunnak nak uh ah a uk mi le a mui mi koih nuam hi tih mi a theih uh ten, a thu el tu hi ngawl toh in, a mah linsan tu ah bawl hi.Mah hang a son tuk uhmi cu;

A ma huham cah nak sungah;

Ten in a um uh tale

A lamzin cun nang mah bang tuk hi

I zah tak in cip kaw,a kut cu I zah tak in cang kaw,

A ngaihsut nak cu sang dedeuh hi

Thu a lep mi te lang hi

A man naa a deh ten

A neh ngawl nak te pai tuk hi.

May – 12 “Mihing ten a mu cih nak tuah Pathian a theih theihhaw nak tuk in Amah Pathian in a cih nak tuah bawl ham sa zo hi.Mahnaven a phuan uh mi thuthangpha cu “ Silna” tin ti haw naven, a um tute luan tuk in Pahtian hi bawl mi hi” (I Kor 1:21).

Korin khua aa um tu hekkhat ten thuthangpha cu a tuat in tuat haw naven tuat thei haw ma,Mual pho nak saw tawk haw hi.A huak haw in a bat ngawl tak, bible cu a mu deih nak bang mang sak lelung haw.Mahnaven a son haw mi thu ah a muh le muh ciang dun haw ma.

Paul vang in mihing tei theih nak le Pahtian hicihnak kop tuk tumtah awng bok hi, mahnaven a muhsuah mi cu mihing tei cih nak cun hawvang sun nak bek pia hi tih na hihi.

Khristian thuthangphat Judah ten nau tat haw a ma, Zentel mi ten sil na hi tin ti haw.Pahtian ah up nak a nei tu ten, mah ti bang te ah buai lih tuk kha ma hi.Huak hi ngaihsut nak cun, mihing le mihing bek la thei hi, mahnaven Pathian hi cih nak cun mihing pumpi bek hi ngawl in a hawvang tian pan thei hi.

Pathian thu cu sil naa zet bang naven a um tute cu kumkhaw nunnak pia hi.Pathian i ma sial ngawl tute cu siat lal nak le san com nak tuah um tuk hi.Mihing ten neh tuk in do tum haw tuk naven, a do haw ten a muh le muh nat nak pe dun haw tuk hi.

Bible thiam tei ca mun um ma hi tin son tuk mi kha ma hi.Mahnaven mah mi bible thiam tei nun ah Hawvang hi thu theih tik nak a um ma ta cun lau huai zet mi na hi leng hi.Pathian thu cu pakhat le pakhat zuam dun nak kha ma hi, mah tak Pathian thu tuah minthan nak a ze i tute vang Pathian lung tuah si dun thei tuk mai hi.

Paul in Korin aa um tu tei nel ah thuson thiam nak or a cih nak tuah hawh ma hi.Jesuh Khrih hi thih nak le a thawh sal nak sial ngawl thil dang ken mi nei ma hi.Huham cah nak cu thuthangpha son nak pen heng hi ti cu thei hi.Lei hum ah cihnakle thiam nak sang bel cu a thuthangpha ah bek um hi tih cu a thei ten tuk uh kul zet hi.

May – 13 “Kuakua hihen hi naupang bang pakhatkhat in kei mah a up nak pen a pial tik tu cu a ngawng ah canglial nak suang khai in Tupi thuathum ah a khia haw en a ma ca pha saw hi” (Mtt18:6).

Caang lial nak suang tih mi cu a thaw thong aa kut tuah let thei mi kha ma hi a ngit zet mi hi.Pathian thu pen mi te lam a pial tik tu le, Pathian dei nak a zui ngawl tute cu a thi saw haw en pha saw hi tih nak hi.

Bawipai awnkam cu a lau zet tuk uhmi hi.Son caing nak nei teh nung! Thuthangpha son tu pa cu nadeh tuk tuanvo a neih tak a tu le tu a muh tei nel ah hung hi.Mah mi tei lak ah nulepa soal nak ah a um litu pa vang na um bok hi.Mah mi pa cun bawm tu kul hi, a man thuthangpha son tu pai lak ah hi soal nak pen aitin luat thei tung kaw tih mi thudot nuam nak tuah na haw hi.Thuthangpha son tu pa cu mah mi pai thu dot nak hang thinuk in a um tak mah mi pa cu nule pa soal nak sungah tum tik dedeuh ta hi.Pathian na a deh uh ten uan dun nak le tuangkawn nak tuah a dek uh tale mi te phatnem nak petu hi ngawl in, siatsuah bet tu ah cang thei hi.

Mah a hi ma tale phunsang tawng aa saya pan a tawngta tei lak pen a nei haw mi le a cih nak haw lak sak tu bang tuk hung hi.Saya dek naven Khri hi lei taksa tuah a pian nak te um ngawl pi saya cu na dek li bok hi.Nuih suak zet hi.

Um tu thak mi tam pi ten Khri hang a ngah uh mi zalen nak cu Soal bawl nak tuk (Laisin)bang a mang tu vang tam pi um hung hi.Papi le Nupi te vang in mang mek hung, Nipi ni vang lo ah haw leng hung, Pathian bia in khawm tuk sang ngawl, a kawpi kung uh te le, bok khek le, zu tau te le Aa luu te cu man nei saw tik hung, Pahtian bia tute cu hi nave hung, mah ti bang a nun uh hang Pathain min thansiat tik hi.

Pathian awnkam tuah ngal ling zet aa a nun tuk uh thupi zet hi.Pathian be tu a hih uh bang in, nuncan phat nak tuah, niamkhiat nak lethu ngai nak, tuah nung tu tuk te hung hi.A pual mi le, a tuang khawng mi te sang nun nem no aa um tute Pathian in dei saw hi.

May – 14 “Awn baal, awnsia le ngaih nop ngawl mi awn te cu na ot tuk uh in mawi ma zo hi” (Efi 5:4).

Awn sia le awn mawi ngawl mi te a ot uh hang hawvang thinglim hi huham cah nak tha dawng tik thei hi.

Thuson tu pan thu panih son hi;Mah mi cu thih nak le nunnak le caan le kumkhua tih mi na hihi.Thu a son mi phazet leng naven, cek pan tam lei ta a son hang, a ngai tu ten a cekpan bawl mi cing haw a ma, a kul saw mi thu cu cing haw ma hi.Thuthangpha cu huham tuah dim naven a son tu hi hawvang nun tuah seng dun a huham pai thei hi.Nunnak ah thu tak nei ngawl tu ten a son haw tale cekpan le a kul ngawl mi thu te lawinok in so haw tuk hi.Pathian thu son tuk in can ngah nave hung elh nak (ngallin nak)nei ngawl in, zi tei thu, ca tei thu, u le nau tei thu le lo na deh dan thu te son in pulpit hum pen vakvai li hung hi, mah ti bang caan a man nak uh hang Pathian in mualpho nak co hi.A nun uh ah Pathain thu a um ma tale son ma lawlaw le hung, mah ngawl cun Pathian mualphoh tuah bang ten tuk hi.

Cekpan a bawl lelung tu pan thu a son ten mino ten Pathian thu a son tuk mi sang ngawl in, a cek pan bawl tuk mi khi cang saw haw.Cek pan in phat nak pe awng ma hi, lei hum ah cekpan a bawl tam lei ta haw hang thah dun nak tian ah mi tam pi um haw hi.Thu tak Pathian ah bek miat nak um hi.

Pathian min cekpan bawl nak aa a man soal tuk uh vang lau huai zet hi, mah ti bang bok in, awn cang kam mal te vang a hi ngawl zawng aa a son soal tuk uh vang nase lau huai bok hi.Ngal ling ngawl lei ta aa ot tam nak hang siat nak tam pi hen hi.

Um tu ten nui ngawl in dap no um tuk tih nak kha ma hi.A mawi mi le a pha mi nuaih nak cu soal ma hi, mah ten a bawl uh mi cekpan cu a thiang mi hi hen na, tam lei ta ngawl in, a sau vang sau pah suh hen.

Kierkegaard in Sarkas sung aa nuihsuak bawl thiam tu pai lak ah Sarkas hi inn cu mei in kaang hi tin khaw sung ah son in ti hi, mah ten nuihsuak bawl thiam tu pa cu hawh ngangai in khaw sungah na au ngangai hi.Mi pi ten mah mi pai au mi a theih haw ten mui het haw.Cekpan nguak cang a son tam leita hang kua man sang haw ma hi.

Charles Simeon in Henry Martyn hi zuk cu a lai zoh nak khan ah tak hi.Simeon cu a khan sung a tum sial ten Martyn in zui a ma, a mit tuah zo in son hi, “ Thu ngai in nung in,thungai in um in, man nei ngawl zet in nung pah sin,man nei ngawl zet in um pah sin” tin ngai sung hi.Mah ten Simeon in, “ Mah ee,thungai in nung tung,thu ngai in um tung,man nei ngawl in nung tuk mang, man nei ngawl zet um tuk mang,” hawvang tampi man tuk a um tak, Khrih sunlawi nak tuk in nung tung tin na don dun li hi.

May – 15 “Mi hekkhat a phu ciak zet haw bang in, oh ten a phuk bok tuk uh mi kha ma hi; mah tin a phuk haw nak hangthihnak tuah vanhum mi ten siatsuah khawng haw hi” (I Kor 10:10).

Isrel ten nellawn ah haksat nak a tawh haw ten phunzai in um haw. A in haw tuk mi tui ca phuciak in um haw, a huai haw tei hum ah lungkim nak nei haw ma. Pathian in in tuk le eih tuk a piak ten vang ngeican um ngawl in phu le leng haw, Izip ngam aa pulun le lasun te ngai ung tin ti haw. Pathian in kum 40 sung i mah sap mi um ngawl lam a huaih nak te i ma sial haw ma. Pathian hi phat nak hum ah lungdam ngawlin phuk ciak in um haw.

Mah ti bang in mihing ten ni le khua te hang phu ciak in um haw. Sa leita, dap lei ta, ko lei ta, kawt lei ta, tin phu haw. A ei in haw ca phuciak haw. A na deh haw nak le, a neih haw mi thil le saw hum ah lungkim nak nei haw ma, a deihhaw mi a ngah haw ten ai ta Pathian in tu bang ten pe kaw? Tin thutam zet haw.

Pathian oh te bang thwthong mihing a neih cu zonzai zet bel tuk hi. A kul le sap mi te pia bek hi ngawl in a hawvang uh ca a kul mi Khrih tian pia hi. Sil tuk van te le, um nak tuk inn mawi, ni le ha, thing le mual, in tuk te thawn thong in pia hi. Mah mi te cu mit tuah mu thei hung, taksa pumpi tuah tep in thei hung hi. Mihing tei ca a phabel mi thil hempoh pia hi, a nunnak uh kilkhawi in tu ni tian a um pih tu Pathian nel ah lungdam nak thu san thiam ngawl tu ni tian a um uh cu val thau lei ta hi.

A liam sa mi kum ah Chikako ah ngaulcam pih nei awng a ma “ Dam cim? Ai tin um kam?” ka tih sial ten a man a don dan cu “ka phu li ta cun sual hei hi thei” hi tin ti hi. Mah hi, phuk nak te cu sual pakhat na hihi, Phat nak nei ngawl mihing a mu ca a deih bel haw mi hei ngah thei tuk in a zuam thei ngawl mi ten Pathian piak mi hum ah lungkim na thiam ngawl te cu Luituan ah thacang in Ai bang a phei zawng aa a vai kawkolh li en pha bek tuk hi.

May – 16 “Hi lei le a sung aa aum mi thil te deih pah suh un; hi lei na deih uh ta cun Pathian it nak thei thei tuk ma uh ci” (I Jn 2:15).

Thukam thak in leihum cu Pathian do tu le ngal bang son hi. A uk tu cu Saihtan hi a ma, umngawl tu hempoh tei ta hi. Mah mi mun ah cun mit hi hial nak, duhham nek le, huk nak te le, mi nupi, mi pasal zau pih nuam nak te heng tik hi. Nop nak ze in um haw naven, tawh haw ma, mah ti thah cun Khrih cu dodal haw. Dr. Gleason L. Archer Jr. ni “ Hi leipi cu dodal nak le daan tuah a dim mi lei pi hi. Mai ca bek ngaihsut nak le Pathian ngal nak mun hi” tin ti hi.

Lei pi in a ma thu, daan, ngam thu, biak nak, Music le nundan nei hi. A thu a zui ngawl tute cu ngal bang koih nak hi. A bawl haw mi hempoh in Khrih thangsiat haw.

Hi lei pen luat tuk in Khrih cu thi hi. A tu ah leipi cu kross hum ah khencih a hih zo bang in oh te vang Khrih tuah khet cih mi te hung hi. Lei mihing a hih nak uh te cu Khrih a up nak uh in siahbal sak zo hi. Johan in lei pi a deih tute cu Pathian ngawl te haw hi tin ti hi.

Um tute cu hi leipi hi ta kha ma, mahnaveleipi deih nak do tu hi saw haw hi. Mah tak Khrih thuthangpha cu ngal hang zet in au pih tuk mi hi.

Khristian te cu hi lei tuah khen in kalsuan tuk sam mi te haw hi. Tu lan ah cu Zuu in nak, zahawp nak, ngukcak nak, Sual a phuphun tuah um naven a tu ah cun vawh khawng zo hi. Ngal nak, pualthau nak, mi sonsiat nak, ngukcak nak, mi thil nguk nak te do in um haw tuk hi. A mawi mi nuncan tuah, angki, nik le bawngbi a cen dan haw pe pan a dangdai mi te teng in lei haw hi. San man nak cu do haw ma naven, leihum aa taksa huk nak a piang tik thei tu, angki paa, bawli a lang thei mi van le, ninglang keh, kawng lang vawvuat aa cen nak le bawngbi holkak lang vivin aa cen dan te mang haw tuk ma hi, Aita hum ti tale Mihing tei mawi tih tuk sangngawl in, Pathian hi mawi tih tuk mi deih saw haw hi. Mi ten Zaa hawp in tihsak in a um haw ten a muh ten bible tuah biak inn ah hawh haw tuk hi. Mi ten Khaini a muam haw ten, a muh ten thangphat nak laa saw haw tuk hi. Mi ten zuu kham in a um haw ten, a muh cun thungent nak tuah a can haw te mang haw tuk hi, Canau te tam in a au lih haw ten, a muh te cun thuthangpha son in au haw tuk hi, nupa lem ngawl zaukawm thei ngawl a um haw ten, a muh te cunnupa lem ngawl te lem nak bawl sak haw tuk hi. Pathian ah pumpia in a um dedeuh uh tale, lei hi deih nak bawl man tuk ma hung hi. C. Stacey Woods in, “ Khrih ah a piak dun uh nak minsin nakcu leipi hi deih nak tuah a khen dun nak uh hi” tin son hi.

Oh te cu mikhual te hung hi, hial nak nei ma hung

Lei hum ah a neih uh mi inn cu khanmual ah cang ta hi

Na kross cu kei kaw tu le caw tu hi

A vak mi ca, nang cu ka ca thil man hak bel mi ci. (J.G. Deck

May – 17 “Imah poi ma hi.Ka lungdam zet ing- thinlung thatho in a son haw ah hihen,thinlung tuang in a son haw ah hihen,Khrih thu a son mi hang ka lung dam lelung tung hi” (Fili 1:18).

A muh te sang ngawl thilpha bawl thei tu um haw ma tin mi tampi ten ti mek haw.A muh ten mi dang tei bawl sak tuk deih awng haw ma.Kei mah nguak in ti thei leng ing, bawl thei ing bop kul mang tin ti haw.

A mu pawl bek pha bel.Pathian a biak dan haw te vang man bel tin ti haw.A muh te vang mihing a hih haw bang in a cih thiam nak haw te cu a sung haw ah thicih tuk hi.

Mah cun mah ti bang thilung nei ma hi.Mi dang tei deih nak a thei sak bang in, mi dang tei nel ah thuthangpha son ngah tuk in zuam saw hi.Do tu hih nak sang ngawl in bawm tu hi nak sang saw hi.

Donald Guthrie in” Commentary On the Pastoral epistles”laibu sungah, “ Mai nel pen sang, mi tei nel pen thutheih nak tamsaw hi tin a ngaisung tu cu hehpil huai zet hi” tin ti hi.

Lam pial tu le a huai tu tei nunnak a zoh uh ten a awnkam haw le a bawl haw mi te zo in a sual nak haw te mu thei hung hi.Mi dang tuah pawldun nak nei tuk ngawl hilh nak a nei tu lelung cu, pha ma hi.

King James Version hi thu maihuaih nak laimai ah “ mah le mah polh dun tu u le nau te tu a mi lamzin hum haw ah a muh no in tai haw, imah muh theih mi nei haw ma naven,mai min than nak ze in, a muh le muh pumsuk nak hum ah suu dun haw” tin ngan hi.Hi thu santeh nak cu a thin lung sung uh ah a khum uh kul hi.Thil pha a bawl haw mi a muh uh ten cung in, ei mu thei mi a phate vang midang te a paik bok tuk uh mi hi. Oh te cu a theih uh mi, midang te theih tik tuk phal ma hung.Pakhat le pakhat a sel dun uh tak pumpi le hawvang dan ah vang sel mi bang um leng hung hi, mah hang miten a phat nak uh le a phat uh ngawl nak vang thei thei haw ma.Cip sih ngawl, sil sih ngawl bang in, humlam le heng sih ngawl, a nuai ah le cak sih ngawl bang in laklawh zet in um hung hi.Mah mi cu man pha ngawl mi thik eksia bang tih nak hi.A thei saw deuh ten a hilh haw ten mi cip tiam tin ti hung ama, thei ma sing kei hilh in ti nuam ma hung hi.Upa saw hih nak hang a cip saw mi nau ta saw tei hilh mi te i ma sial ngawl a um uh hnag khantoh nak dawm hi.Mah ti bang hilh theih ngawl mihing tecu a mit haw puansia tuah ken dun in liang mawk aa a ding li tute tuah bang ten haw hi.

May – 18 “Mawsi a thin uk lei ta hang, a ot tuk ngawl mi tian awn hi”(Saam 106:33).

Isrel mi ten Kadesh a hen haw ten tui um ngawl tak Mawsi le Aaron mawhsiat haw.Pathian in Mawsi nel ah hi suang pen tui tul tuk thupia in tin ti hi, Mahnaven Mawsi cu mipi teihum ah a thin a uk tak ot tuk ngawl mi tian awn sual hi.Ngai un nang mu ca tuk in hi suangpi pen tui tul tik a kul nak? tin ti hi.Mahten suangpi cu a thiangkhut tuah veinih vat hi.A thinuk nak awnkam le thu a ngai ngawl nak hang Mawsi cu Pathian hi piak mi thukam nak ngam ah tum kluan ngah ma hi.Mah mi cu Pathian mipi tei nel ah a thin uk nak a lang tik nak hi (Mipum 20:1-13).

Deih sak nak hang mi dang um tu tei hum ah sup dun hak caan tampi um thei hi.Daan mawi nei in um tute cu a ma u la nau te bang loli aa a kilkhawi tuk mi hi.Thinsau nak cun neh nak pia hi.

Mahnavena theih tuk mi cu mi dang te vang Pathian Hi it mi te a hih haw tak Pathian in zamthawng tuk ma hi tih vang a theihthiam kul hi.Mi dang tei hum ah a ma deih nak bang thu a khen sak kawkawi tale Pathian hi lungdam nak co ngawl tu vang hih beih no hi.

II Samuel 23 sungah David in a mihing minthang te muhsak nak a neih ten pakhat tel ma hi.A mah cu naglbawi Joab hi.Ai ta David in hei thei kaw? Joab in david hi ngaulcam pih tei hum ah a namsau a man hang tin ngaihsut nak um hi.Mah tih bang bok in auh te vang in a lei uh cu namsau bang a mang kha sual pang uh tale Joab bang cang bok tuk hung hi.

James le Johan in Samaria khuapi siatsuah tuk in van pen mei alh cak tuk a deih haw laih in Jesuh in, “Ai ti bang hawvang hi ta u cim ti thei ma u ci” (Lk 9:55)tin ti hi.Lem can ngawl nak a um ten mai deih nak bang thukhen nak a bawl uh ta le sual lelung tuk hung hi.Thin uk laih aa thil bawl mi te cu a sual tam saw hi.Jesuh vang in a humlam ah oh te ciang zet in hilh zo hi.Um tu pakhat le pakhat hum ah thin uk nak man tuk cu Pathian hi deih mi kha ma hi.

May – 19 “ Hi ti bang thilpha ngawl a bawl tu tei hum ah Pathian in a thu haw a khen ten a maan mi bawl hi tih cu theihung” (Rm 2:2).

Pathian bek in van le lei hum ah thu nei tu hi.Ni dawлта bel ni ten oh tei bawl tuk um sun cun a lak lungdam nak thu son tuk na hihi.Lei hum mi tei thukhen dan a zoh uh ten tamting zet in thukhen thei tu um haw ma hi.A ma muh dan le cun mi bang khen tuk hi.Mihing tei bawl cop mi dan in mihing te

niamcuam nak pe thei men naven, phat nak pe awng ma hi. Mihing tei bawlcop mi daan cun, a soal mi tetti le a man ngawl mi thu bawlcawm nak te le a soal mi neh nak bok ngah tik hi.

A man mi thu ah a man mi lungput neih tuk mi hi, um tute cun A Pathian lak ah a thu haw ap in thinsau nak tuah a nun haw kul hi.

Polygraph tih mi zol thu son le son ngawl tih mi thei theih nak cet a bawl cop haw mi man nak hang soal nak tampi heng thei hi.

Mahnaven Pathian bek a man mi thukhen tu hi. Bawl mi , ngaihsut nak le thinlung hempoh thei khawng hi. Mihing tei thinsung aa thuthup te vang thei khawng hi. I hempoh thei khawng a ma, a mai pen sel theih mi i mah um ma hi. A dik cang bel mi daan petu vang a mah hi. Zanggil laihtak aa nupa tei thusiam kuh mi vang thei hi, Nguca tuk aa a um litu tei ngaihsut nak vang thei hi, siat nak le phat nak bawl tuk aa tumtah nak a nei tu tei ngaihsut nak hem poh thei khawng tu Pathian hi. Soal cu bawlbeih no bang in, bawl ngawl um tuk vang beih no bok hi.

Mah tak um ngawl tu tei thu man ngawl thu a khen haw ten lau tuk i mah um ma hi. Siava zeta thu a khen litu vang cu caksiat nak tawk hih ngawl in umhieh thei men, mahnaven Pathian hi thukhen nak pen luat nak tuk lamzin a neih ngawl ni heng leh tuk hi.

Khun nak hum ah khung in thu a khen tu pai thukhen nak cu man bang in, thu a khen mi vang thudik tuah khen tuk hi. A mah cu cangkim in a man bel mi Bawi hi.

May – 20 “Mah ten a kuakua hi hen cabit tui cu savun thawl lun sungah thunpah suh hen, ai ta hum ti tale cabit tui thak in thawl lun cu nawkkeh tuk a ma thawl sekhawng tuk hi. Mah sang ngawl Cabit thu thak cu thawlthak sungah thun saw tuk mi hi” (Lk 5:37-38).

Thawl tih mi cu Cabittu ibawl tu pai ngamsa vun tuah a bawl mi hi. Mah mi savun thawlthak cu khohkhah zet hi. Mahnaven dawl lam ten khak dedeuh in man leh thei ma hi. Cabit tui thak cu thawl lun sungah a thun haw ta cun, a thak mi cabit tui cu tho pha leita hang thawl te keh tuk hi tin a tih nak san hi.

Luk bung 5 sungah Jesuh in Judah mi tei biak nak le Um tu tei laklawh aa kalh dun nak, lem ngawl nak thu te lak hi. Judah mi tei bawl dan, daan, bawlkel mi, puai bawl dan te cukho zet in len haw a ma, Pathian hi piak mi thuthak el haw tih mi lak nuam hi.

Hi bung sungah tangthu pakhat a lak mi um hi. Cang 18-21 sungah mi pali ten mi zeng pa cu inn kul hum ah thiak in, inn kul phelet in a sung aa zaunak Jesuh hi mai ah khiasuk haw. Mi tei bawl awng ngawl mi a bawl haw nak in in Cabit tui thak muh sak hi. Daan thiam te le falasi tei Jesuh soal not nak tuk bek cun thawl lun muh sak nuam hi. Mah ten cang 27-29 ah Levi. Khrih hi sam nak hum ah lungtho zet in zui a ma Jesuh ca puai ngeng pi bawl a ma, a ngaulcam pi siahkhon tute vang tel bok haw, mah mi cun cabit tu thak lak nuam hi. Cang 30 nak ah, daan thiam tute le Farasi ten phu ciak leleu haw, mah mi te cu thawl lun haw hi.

Mihing ten a daan lun haw pen tai tuk nuam haw ma. Inn sang aa nu an eih bawl tu in a ma bawl kel bawl tuk in le, mi dang tei pha hi a tih haw mi te zui nap awng ma hi, Ca nau tei bawl tuk thil hum ah muan nak nei haw ma, mawtaw a mawng haw tuk bang en khung ngam haw tuk ma a mu mawng bek ten khung ngam haw tuk tih nak hi.

Mahnaven, a hawvang uh ca hilh nak pha zet pakhat na um hi. Pathian hi paik mi up nak hang a ngah uh mi soal pen zalen nak, thiamco nak le huham te cu a man thiam uh kul hi. Na a deh uh ten Farasi te bang phuciak tuk in Pathian in deih ma hi. Cabit tui thak nei tu tuk te hung hi.

May – 21 “Thu dik hilh ing: sangvut mukhat cu lei sungah cing in a muat masa ma ta cun, a ma kel in tang lelung tuk hi. Thi in a muat celh bek ten ci tampi ah ung hi” (Jn 12:24).

Nikhat cu, Karik mi khenkhat te Filip nel ah hung in a phazet mi thu dong haw, “ saya pa, Jesuh mu nuam ung” tin ti hi. Aita Jesuh mu nuam haw kaw? Athen khawpi sungah thu thei tu minthang a hih nuam haw hang vang hi thei hi or Jesuh a thih tuk nak pen a luat nuam haw hang vang hi thei hi.

Jesuh in An khop nak daan thu tuah a hilh mi cu sangvut ci mukhat cu lei sungah a thih ma sa bek ten mu tam pi ah pung tuk tih mi nahi hi. Mi hempoh tei ca thi naven, van hen ten a sunlawi nak cu mi hempoh tei ca hi ngawl in um tu tei ca bek hi tuk hi. Mahnaven thi in mi tampi ten nunpat nak a ngah theih haw nak tuk in lam zin bawlsak hi.

T.G. Ragland in, “Pitit nak cu Khrih hi” tin ti hi. Sangvut cu hi lei ah thi in, oh te sangvut aa a can theih nak tuk uh in hi. A mah bang in a thwak uh kul ngawl toh in up nak tuah sangvut ci pha ah cang thei hung hi. Khrih ca phal mi nei ngawl a um leng uh laih tale nun lun sung aa nung li laih tuah bang ten hi. Mahnaven, a nun uh a pung tik nuam uh ta cun Khrih hi deihnak a zui uh bek ten ngah tuk hi.

Pathian ca ngahpha ngah nuam nak nei ngawl in kumtam pi na a dek tu Afirika ngam aa missionary haw tu tei thu sial awng ing. A mangbang haw ten tinda bawl tuk in ancang thu nget nak nei haw. Mahten missionary pakhat pai son mi cu, “ oh te sangvut ci bang lei ah a thi masa uh ma ta cun Pathian muicu mu tuk in up nak nei mang” tin ti hi. Mah ti bang in missionary haw tu hem poh ten a na deh nak haw cu pi ting in um hi. Samuel Zwemer in;

“Pitit nak um tuk ma, sun nak bek tuk hi,
Nang man luan thei tuk ma ci, kross bek in luan thei tuk hi;
Sangzut ci tampingah tuk in,
Lei ah cin mi hi in theh masak kul hi’
Lo sung aa Pathian ca an khop sial ten,
Sangvut ci a theh masak hang hi tih cu thei in.
Hawvang pakhat kaihhuainak ah,
Mi pakhat cun kap in thu a nget kul hi,
Mah mi cu khawngaih nak ngam do tu hi tuk hi.

May – 22 “Mah hang mihing linsan pah suh un. Muantak mi ai um kaw?” (Isa 2:22).

Pathian muang ngawl in mihing a muang uh tale a sebel mi thin hak nak tawk tuk hung hi. A pha bel mi mihing cu a phabel mi mihing ca hi tih theihung, mahnaven a muh ten pitin nak nei haw ma tih cu ciangzet in thei tuk hung hi. Hi mi cu a sia lam ngeh bang naven, nun nak ca lak tuk le kutkaih tuk in pha hi.

Ngaldo tuten Jelisalem khawpi cu ngawl lin nak a piak haw ten Judah mi ten bawm tu tuk in Izip mi te sawmnak nei haw. Isaih in hi a muansual nak haw cu phuang a ma, “ Thei ing Izip mi ten bawm haw tuk tin up nak nei u ci. Mahnaven Izip linsan cu ai bang kaw tih thei u ci? Thiangkhut ah phangpheng kung man bang hi- ek a man akut at hi. Izip siangpalang a linsan haw ta cun mah ti bang lelung tuk hi tin son hi (Isa 36:6). Dawl lam ten Jeremiah vang in mah ti bang leng in son hi, “ Bawipan, ka nel pen tai in mihing a linsan tu, mihing cah nak thong a linsan tu cu keiman lawl tung hi” (Jre 17:5).

Saam ngan tu in thu a muh sak mi cu “ Mihing linsan sang ngawl Bawipa linsan pha saw hi. Lei mi bawi te linsan sang ngawl in Bawipa linsan pha saw hi” (Saam 118:8,9) mah ten a son bet mi cu, “ mihing ho tu tei humah linsan nak koih pah suh un; luan thei tuk ma hi, nangmah luan thei tu tuk ngawl tei hum ah thi in lei vut ah cang haw, mah ni ah cu a tumtah haw mi hem poh bo khawng hi (Saam 146:3,4).

Inn sungsang nu le pai thu ah pakhat le khat linsan dun ngawl in a um uh ta le ai cang tuk kaw? Leihum na deh nak le sumpai thu ah hihen mun dun kul hi. A dam nak tuk uh in Doctha linsan hung, ngaulcam pih te linsan ngawl cun leihum ah len thei ma hi.

Pathian bek bawl theih mi, mihing te a muan uh ten lau huai zet hi. Pathian cu a khun nak pen tolh tik in mihing khung tik hung hi. A siat nak uh lem sak tik tuk in Pathian um nak tuk ah mi pakhatkhat koih hung, mah ten siat nak ngeng pi tawkhung hi. A khaw nu laih ngawl mihing cumuantak ma hi tih mi a theih uh kul hi.

May – 23 “ Avenghawng haw in pakhat a hih theih nak haw tuk in thungen ing, Kapa nang cu ka sung ah um ci a ma, kei vang na sungah ka um bang in, a muh te vang ka sung uh ah um bok haw hen. Nang man kei na hah nak cu lei mi ten a up theih haw nak tuk in, a muh te cu pumkhat ah cang haw ta hen (Jn 17:21).

A mah, Puithiam thunget nak ah veiniah tian Bawipan a mi tei ca pumkhat a hih haw theih nak tuk thu ngen hi (17:21,22,23). Kohhran sung aa phet nak tuk in, laithianglim hi muh sak nak bangin pumkhat ca thu a nget nak cu khristian tei pawlkom bawl nak tuk hi. Thasait hui lam ah pumkhat hih nak cu a pha ngawl zawng in or up nak hum ah sonciang tuk bawl haw. Johan 17 ah Jesuh in mah ti bang pumkhat hi tuk thungen maw? Mah ma hi tin ngaisung hung. Pumkhat tin a tih mi cu Pathian in hah hi tin um tu tei up nak pakhat hi tih mi son nuam hi.

Bawipan mah mi punkhat thu a son ten a sullam cu.. “ Na pa uh ka sungah a um bang, na sung ah ah keimah ka um bang in, a muh te vang oh tei sungah um bok haw hen” tin ti hi. Mah ten a son bet mi cu “ nangmah le keimah cu pumkhat a hih uh bang in a muh te vang pakhat ah a can theih haw nak tuk in” tin son hi. Pa le Capa cu pakhat a hih haw bang in, ai tin oh vang pakhat ah cang thei tuk hung kaw?. Pathian a hih haw nak bang cu hi ma, Pathian bang hi thei awng tuk ma hung. Jesuh hi son nuam mi cu lungput pakhat nei tuk in son nuam hi. Um tute cun, Pathian deih nak cu leimi tei nel ah Krhiah hi tetti

hi tuk in hih nak pakhat nei tuk in thu ngen hi. Mah mi sung pen felnak, thianglim nak, hehpihnak, it nak, dik nak, thinsau nak, thinsup nak, phat nak. lungdam le a dang vang hi tuk hi. Ronald Sider in Rich khristian in An age of Hunger tih mi a laibu sungah a ngat mi cu, Khrih hi thunget nak cu Um tu masa ten a kul nak hem poh ah pakhat le khat pe dun le bopdun nak ah pumkhat a hih haw nak cu lang tik haw. Munkhat ah khaw sa mi hih nak thinlung ngangai nei haw tin ti hi. “ Jesuh hi thunget nak ina nungzui tu tei deihawh huai pakhat a hih haw nak cu lei mi tei nel ah Krhah cu ka Pahtian hi hah mi hi tin a phuan haw nak pen kim tik haw hi. Jerusalem kohhran sung ah kim hi. A neih awng haw ngawl mi huham a muh haw nak cu nungzui tu tei thu son nak ah mu tuk hung hi” (Dungs 2:45-47; 4:32-35).

Leihum ah mah tibang pumkhat hih nak cu nasa zet in a man tuk uh mi hi. Khristian ten Jesuh hi nun bang pumkhat a um uh bang um ngawl tu ten a soal nak haw thei haw tuk a ma nunnak dangdum haw tuk hi. tu laih um tu tam pi te cu a kun no in a inn nel te tuah khen dun haw. Mah ti bang nun tuah um ngawl tu tei nun thek tik tuk cun ngah ma hi.

May – 24 “Beih no aa na ngah mi hauhsak nak cu pai tik peih tuk ci” (Thuf 13:11).

Dawlla 100,000 ngah zo thei men ci!, a dadang pen vang sumlut nei thei men ci. Mah ti bang a miat ngaihsut nak pen sunloih nak tawh thei hung hi. Inn sang nu pi nu in thildawl pen thil la ama, a miat tampi tuah zuak leh hi.

Mun dang tampi pen vang ngah tuk mi tampi nei thei men ci. Leihum ah sumpai ze dan a phunphun um ngai hi. Ui tai zuam dunnak, leng kee hel aa zuam dun nak le Cipuh tai zuam dun nak tin tampi um hi.

Bible in oh te ai tin hilh kaw? thil pha tin ti ma hi. Beih no aa ngah mi thil te cu kho ma hi “ thuf 13:11 tin ti hi.

Duhham ten a ngang zawng aa hauhsak a deih haw tak, cangah nak cu a mu nel ah heng awn zo hi tin thei haw ma (thuf 28:22). Manngawl taka a ngah tu cu mai tui ngawl a op tu vano bang hi. A dawl tabel ten i mah a hi ngawl mi mi sil ah cang tuk hi” (Jere 17:11). Thukham 10 sungah vang mi dang tei thil hawza pah suh un(Suahl 20:17) tin um hi. Mi dang tei thil hawza ma ung ti haw thei men. Mahnaven a miat bek ngaisung aa sum ze nak cu midang tei thil hawzak nak phunkhat kha ma maw?

A miat bek zok nak um tu tei ca thil phangawl soal hi tih cu Jesuh Kross humah a thah haw lai aa, Rom ngawlkap ten a puan cual pi a cuh dun nak haw a phawk uh tale theithiam tuk hung hi.

Cangah nak le thasiat nak cu duhham nak, a miat bek zoh nuam hang inn sungang ah siat nak tawh haw tih cu ngaihsut tuk um hi. A neih haw mi bang a hih ngawl ten hawvnag sia hi na deh nak tawh thei haw ama, khristian nun aa neih tuk ngawl mi nun tuk ngawl mi te vang a nun haw ah mu tuk hung hi. Paul in Timote nel aa thu a cah mi ah um tu ten mai neih mi an le tui, nik le puan hum ah lungkim tuk tin son hi, Mahnaven hausa nuam te cu sualloih nak sungah cak in silna le lauhuai zet a hi mi tisa deih nak thaang sungah awk dun haw. Mah mi cun siat nak le pai nak sungah ah cak tik hi (I Tim 6:9).

May – 25 “Na u nau ten a hum uh ah a soal haw ta cun, hawh un na a soal nak hilh un. Mahnaven kua mai theih ngawl in hawh un (Mtt 18:15).

Mi pakhat in na hum ah thin uk nak a bawl ten, hawh in na hilh in tin bible in ti hi. Mahnaven son nuam ma hi, ai ta hum ti tale hak salei ta hi.

Mah tak a thu khang tik ci. a ma bawl mi cu mi dang te hilh ci ama, mah mi cun I zahtak in soal hum tih cu mi te thei tik ci. Mah ti bang na um ten a ma thinlung sungah khang tik dedeuh ci. Zan na zau tian in mang ah man ci. Hawh in na a soal nak hilh in tin bible in ti naven, a mah tawh tuk nuam ma ci. A nel pen ai thula thei tung kaw tin ngaisung ci, ticun a bawl mi hang a mah thil pakhatkhat cang tuk in um ci- I mah cang ma hi. Ai tin bawl tuk tih cu thei ci, mahnaven maiton aa otpih dun tuk nuamma ci.

Mah ten a ma hum ah siat nak a hen sangngawl, na hum ah tam saw heng hi. Midang ten thasiat huai a son haw mi sang, na hum ah haksat nak thu son bet thei men. Na nel ah thu a son haw in a thinlung haw cu thim nak tuah dim tuk hi. Na na deh ten thatho ngawl in ken tu ah cang tuk hi. Na thin nok in pitin nak ngah tuk ma ci. Mah ten bible in hawh in a soal nak hilh in, kuamai theih ngawl in tin hilh leng hi. Ngaihsut nak hang buai nak a heng thei bang in midang tei nel ah na son lih nak pen na kham dun kul hi, mahnaven na sup theih ngawl toh hang mi pakhat nel thu nget sak tuk in ngen ci. Ai tana hum ah soal bawl tu hi lak ha hawh in hilh ma cim tin ti tuk hi.

A hilh mi bang bawl in, Pathian awnkam ngai in, soal sih nak a neih nung ten, a bawl mi te hang thinnop ngawl in na lak ah, ngaidam tuk in ngen bet hi. Mah mi tawh dun nak cu thunget nak tuah tawp tuk hi.

Mah ti abang na hawh pih ta cun, na ko hum ah kai tuk a ma na pumpi ah daih nak um tuk a ma, na ngaihsut nak vang a kel ah cang leh tuk hi.

Lai thianguim zui peih tuk deih nak nei ngawl in, mah le mah bawl sia ngawl toh in na nunnak cu hehpih in.

May – 26 “Tuu a phabel mi tuah a nel ah thawinak piak nak sang a ma thu zui cu pha saw hi” (I Sam 15:22).Pathian in Sawl siangphahrang nel ah ciang zet no in son hi.Amalek pawl te that in na a neih haw mi thil hem poh vang siat suah khawng in tin ti hi.A veng hawng in siat suah khawng tuk mi hi.Mahnaven Sawl siangphahrang in Agag le a pha bel mi tuu no le khui no te cu that ngawl in na koihi.

Zing tung in Sawl cu Samuel in Gilgal pen a tawh ten Sawl cun Pathianhi hilh bang in bawl ing tin mah le mah lin um zet in na son hi.Mahnaven thu khat in tuu le khui pawl te cu na ngung haw hi.Samuel hi theih nuam mi cu Sawl in that khawng maw,mah mile a khawih mi tuu le khui te cu ai ti um tih na hi hi.Mahten Sawl cun Pathian thu a ngaih ngawl nak cu a mi hing pawl mawh siat nak le Thawi nak tuk tin na ti hi.A son mi cu,”ka ngal kap ten tuu le khui te cu Bawipa na Pathian ca lai thawinak tuk a koihhaw mihi”tin na ti hi.

Mahten Pathian in Profet pai lak ah zol nak awn kam cu na thei tik hi.A pha mi tuu tuah a mah thawi nak bawl sang in a ma thu ngaihnak cu deih saw hi.

Thu ngaih nak cu laithawinak,a bawl uh kel mi a hlu piak nak sang in pha saw hi.Thu a ngaih ngawl nak hang nat nak a thuakli mi inn sung sang thu thei awng ing hi.Mah ten a nu a thih ten a nguakcu puan thatnih in na tuam hi.Kum ngei pi dodal nun le mi ei ma sial ngawl nun a nei tu cu muh suam mi le san tai ngawl mi tin a lang tik nuam mi na hi hi.

Mihing ten laithianglim bang in a nun haw ngawl ten dodal nak lam zin ah hawh tu tam pi tih thu thei mek hung.Mahnaven Pathian cun mah ti bang nun nei tuk in mi huai awng ma hi.A dik mi Pathian thu piak a zui uh ngawl nak hang a lam zin uh vang thim nak in na dim hi.Pathian tuah pawl kom dun nak a neih uh bek ten mi dang tei lak pen vang in mi mual nei mi hi tuk hung hi.

William Gurnall in,Thu zui ngawl in thawi nak cu tih siat ank na hi”tin ti hi.Mah ten thu piak mi zui ngawl in a nun uh ten a sia bel mi ngeh in na cang hi.Pathian cu zol theih mi kha ma hi.

May-27 ‘Mit caw le mi sil,ai bang thu pi deuh kaw?Sui maw, sui cu sui thianguim lim tuah bawl mibiak inn kaw?’(Mtt23:17).

Bawipa in a theih haw mi cu pelh mi lolim hi tin na ti hi.Sui cu Biak inn hang in man nei in na cang a ma,lak sawng cu biaktheng hang in thawi nak pha piak theih mi na hi hi.

Biak inn tih mi cu lei hum ah Pathian hi um nak mun nak mun tih nak na hi hi.Mah Pathian hi um nak sung ah a um mi sui cu man nei bel ah na cang ta hi.Mah bang bok in Biaktheng le lak sawng vang mah ti bang bok na hi.Biak theng cu Pathian hi na deh nak in a thu pi zet mi thil na hi hi.Biaktheng hum ah a tel ngawl mi ngam sa cu man nei deuh tin tih theih ma hi.Mahticun ngam sa ten tum tah pha nei in le man nei deuh a hi thei haw ta cun mai lam thungaih sung thei haw tuk hi.

Ciang zet no inlak thiam kul hi.A nun uh ah deh theih mile bawl theih mi mah neima hung.Pathian na a deh uh nak hang in le a peh dun uh nak hang in mi thu pi a can theih uh mi na hi hi.Spurgeon in a tih bang in,”Calvary tuah peh dun nak hang mangbangza thil na can theih nak na hi hi”.

Mi tei neih awng ngawl mi lai ngan thiam tu vang hi thei ci.Mah mi cu na lung dam zet tuk mi hi na ven hi thu hi theile leng in hi.Mahmi lung put a piak mi hi khrih ca in a sang de deuh ta vang in man nak tuk bek ah na mang in hi.Ngaihsut nak pha pia tu cu khrih na hi hi.

Nathiam nak hang lei hum mi ten man tam pi in lei nuam vang na hi thei hi.Kohhran cu a muh no in dek thei haw poh hi tin ngai sung thei men ci,mahnaven na ngah mi thil na bawl theih nak cu kohhran hang hi kha ma hitih mi thei in na kohhran cu na thiam nak in cang tik kha ma ci.

Tangka tam pi nei vang hi thei ci,mah mi cu pha no in khawl thei,ma ta le na deih nak ah mang thei,mah ma ta le Pathian ngam ca in mang thei ci.A pha bel mi sum man nak cu Pathian ca na hi hi.Pathian ca na man nak in na hauh sak nak cu a dik mi in na cang tik a ma,nang ma zeih theih nak hang kha ma hi.

May-28 “Oh te a veng hawng uh in mai tuam mi a hih uh ngawl toh uh tak Bawi pai sun loih nak cu tha lang bang in a lang tiktu hung hi..Mah mi sun loih nak cu haw vang a hi mi Bawi pai lak pen heng mi a hih hang in ka nun nak hi sung lawi de deuh in le a mah bang de deuh tuk in tek dedeuh hi”(2Kor3:18).

Bible in Pathian a biak uh bang in cang hung tin ti hi. Tun a siar tuk uh mi sung ah a thu pi zia mu thei tuk hung hi. Zo hih tuk hung.

Mahnaven a veng hawng uh in..um tuta tak ten;

*Mit vak thah in or mit tuam ngawl in-Sual cu Pathian le ei mu lak lawh ah kham tu na hi hi. A soal uh te phuang in a zam san uh ten mit vak mi le mai tuam ngawl mi hi tuk hung hi.

*Thalang bang in-Tha lang cu Pathian awn kam na hi a ma, ei muh te lang tik tu na hi hi.

*Bawi pai sunloih nak-Baible hi pha no in a zo uh a hi ta le Pathian hi nun can phat nak le a cang kim mi a na deh a mawi dan mu tuk hung hi.

*A mah bang deuh tuk in thek sak-A mah bang cang hung, a lang nak tuah thek sak, A mah tuah a um dedeuh uh ten a mah bang de deuh tuk hung hi.

*Mah ti bang thek nak cu sung lawi de deuh-Sunloih nak mun khat pen a sang deuh mi mun khat ah, thek tih mi cu mun khat ah um le leng ma tih nak hi. A mah tuah um le leng nak ah khan toh nak um hi. A nun uh vang thek hi.

*Mahmi sunloih nak cu haw vang a hi mi bawi pai lak pen a hun hang-Baible in pan tu bawi pai thu muh mi hum ah up nak tuah pha no a zo tu pawl cu khrih bang tu hi tuk in haw vang thiang tho in cang tik in.

Mipa khat cu ni sial in Buddha biak nak ah hawh in a kut le ke hep in zuuk tuuh mai ah khung in na sia zet in na bia hi. A son haw mi cu kum ngei pi a bawl celh ten Buddha bang in cang tih mi son awng haw hi. A man le man ngawl cu thei mang, mahnaven ka theih ciang mi cu Pathian hi capa tuah a um le leng uh ta cun a ma nun zia bang tuk hung hi.

Thianglim nak cu Jesuh khrih zoh nak hang in ngah thei hung hi. Khrih le soal nak mun khat ah a ngaih sut kawm uh nak in cang thei hi him ma hi. A mah ah lung put a koih uh bek ten soal nak pen luat hung hi.

May- 29 “Hi ti bang baw ing tin ka ca ngaisak ma hi, ka tih nuam nak hi” (Fili 4:10).

Paul in a sumpai sap nak te cu midang te thei tik awng ma tih cu cun tak zet mi le, a theih uh kul zet hi. Um ngawl tu pen nun thek thek tu a hih bang in Pathian in ai bawl tik nuam hum tih cu ciang zet in thei hi.

Tu san aa um tu ten ee, ai tin tuk kaw? A kulsap haw mi te mi te thei tik tuk maw thei tik tuk ma kaw? Bible sungah cun mah ti bang um ma hi. Nungzui tu ten midang tei sap nak cu mi tei nel ah nget sak haw naven, a mu ca tukin ngen awng haw ma hi.

Up nak nun tuah Pathian bek a zoh uh kul hi. A dek nuam tu tei ca Pathian a ma bawl sak khawng in, pe khawng hi. Pathian in a hun caan a kim ten pe tuk hi. Mah mi in a up nak uh kho tik dedeuh tuk hi. Mihing lam pen sum le pai ngah nak tuk in a phet lih uh ten a Pathian uh oh te piak nak tuk hun caan ngah ngawl in um hi.

A ngaihsut uh nak le thinlung hial nak hang a bawl nak uh te cu Pathian hi deih nak kha ngawl thei men hi. Mah ti bang deh nak cu hawvang thianglim tei nung pen mah no phe li tuah bang ve tuk hi. Mah naven Pathian bop nak muang in dek tu a hi uh tacun, a piak mi muicu te tuah pha no dek thei tuk hung hi.

Thatho zeta a sum le painget nak tuah Pathian na a dek tu ten, midang tei mai ah phundang deh dan te nei tuk hi. Miphial thiam pan sumpai tampi ngah tuk hi. Mah naven Pathian dan ah cun lin um aa a dek tu ten muicu tampi ngah haw tuk tin ti hi. Pathian hi lamhuaihnak nuai aa a dek ngawl tu tei nun ah iksik nak in dim tuk a ma, hauhsak nuam nak tuah a nun ah dum tuk hi.

C.H. Mackintosh in bulpak sap nak midang te theih tik a phat ngawl zia son hi, “Ka deihmi, mite thei tik, direct or indirect in, mah ten up nak nung ah nung ngawl in, Pathian sunlawi nak pe thei ma hi. Mahmi cu Pathian zuak tu tuah bang ten hi. Pathian keimah hei zo hi ti tuah bang ten a ma bawm tu tuk in ka ngaulcam pi te ze saw tung ti tuah bang ten hi. Nun nak bul pi kal san in a el ah cawl tuah bang ten hi. Hawvang deihnak sang, taksa deih nak ngeh a zui uh tak Pathian sunglawi thei ma hi” tin ti hi.

Hi thu bang in Corries Ten Boom in a ngai mi, “Tramp for the lord” lai bu sungah, “leihum mihing tei kongka el aa kutdawh khawn tu hi sangngawl in a lian zet mi Pa linsan tu capa hi tuk nap saw ing” tin ngan hi.

May- 30 “...Pa sial ngawl kua man capa thei haw ma,” (Mtt 11:27).

Jesuh hi mihing te hih nak sungah thu thuk ze mium hi. Thekip nak in Ai tin mihing tei sungah Pathian hih nak le mihing hih nak um thei tuk kaw? Leimihing thawthong ten Jesuh hi mihing hih nak thei

thei haw sih ma si.Up nak man ngawl in kohhran ti buai haw hi.Mi tampi ten Khrih mihing hih nak cu vawk in, Pathian a hih nak bek a val in la haw.Hek khat ten Khir mihing hih nak cu a val in tak lang leleu haw.

Veikhat ah William Kelly hi ngat mi cu, “ thusual a suah nak cu Pathian capa mihing aa a can nak bang in hi.Khrih hi mihing hih nak cu kalh dun in mi pum nih bang la haw.Mah ti bang ngaihsut nak nei tute cu Pathian hi huham el tute haw hi.Jesuh cu aniam bel mi ah hung in piang naven Pathian a hih nak cu a mah ah um leng hi.A sunlawi nak le Bawi a hih nak cu thek dun cuang ma hi.Pathian hih nak pen mihng ah a can nak a san cu mihing te buah pawlkom dun thei tuk in na hihi.Mihing aa a pian nak a san vang son zo hung, misual te luan tuk in, misual ta bang lei hum ah hung hi,Mah mi cu soal man thisan a piak nuam hang hi a ma, mihing ten Pathian a hih nak a theih theih haw nak tuk vang na hihi.Hawvang sia cuna thin sung uh aa Pathian thu a theih nuam nak uh te thei thei tuk ngal in kham sak hi.Taksa hi ngawl hawvang buah bek in A thu sunlawi cu theithei tuk hi.

Tawng saya pakhat pan a tawngta tei nel ah Khrih hi taksa pian le Pathiana hih nak thu na hilh hi, bible hi dei hih nak bang theithiam tuk in thu cah hi.Huak linsan in a um uh ten up nak soal tum in hawsual thei hi.

May- 31 “Hawvang mi hi ngawl ten Pathian lak pen a hung mi laksawng cu co thei haw ma.a thei vang thei haw ma; ai ta hum ti tale mah mi laksawng hi a sunlawi zia cu hawvang thinlung bek intheih theih mi a hih tak a muh tei ca cun thu lolak thawng hi” (I Kor 2:14).

Hawvang mi a hi ngawl te cu veinih hinsal nak a co ngawl tute hi.Pathian hawvang nei haw ma.Hawvang thutak theih tuk nap haw ma, ai ta hum ti tale a theihhaw ngawl hang hi.thungai ngawl cun thei thei haw tukma hi, i ta hum ti tale hawvang hi theih tik nak bek buah theih theih mi hang hi.

Phano ngaihsut tuk mi hi.Nunpat nak co ngawl tu ten, co ngawl bek hi ngawl in thei vang thei awng haw ma.

Leihum aa micip Sithis te le filosawfer te thu ka dot ten thei nak tampi ngah ing hi.Thutheih mi tampi nei haw naven, hawvang lam thu ka dot ten son tuk thei haw ma hi.

Phunsang kai mi le Libaral ten bible sung aa thuthuk deuh te ka dot ten thu haksa in koi haw ma, i ta hum ti tale a muh te cu piangthak ngawl mi a hih haw hang hi.

F.E. Boreham in saithis le Filosafer ten first class le Second class tin nei haw.A cun haw nak hang theih mi le, a hih haw nak hang ngah mi tin khen haw.Thungai sung thei mi cu hi hawnaven, thil ti thei tu cu kha haw ma.

Mah hi, Um tu, Saithis le Filisawfer vang um haw.Mah ti bang can ten Boreham hi son awng mi cu, “ Khan khat nak pen tawk tuk in tumtah naveng, a fel mi a ngaihsut nak hum ah ka lungdam ing.

Robert G.Lee in, laithiam, tupan cih nak nei tu, thil um dan thei khawng tu hi haw thei men,mahnaven Khristian biak nak hum ah bible ah thukhen theih nak nei haw ma.

June - 1 “ Bawipa cu Josep nel ah um a ma, a ca thilhem poh tuang khawng hi” (Seem 39:2).

Mikang bible masa bel a let haw mi sungah, “ Bawipa cu Josep buah um a ma, a mah cu bawngpha tik tu ngaulcam pih hi” tin um hi.Dawl lam ten bawngpha tih mi cafang cu thek leh khawng haw.

Pathian hi capa ca cun bawngpha tih mi um ma hi.A nunnak cu van aa Pathian in huai in, kilkhawi hi.Bawngphat nak buah a ca cun i mah cang thei ma hi.

Khristian tei ca cun a tawh dun uh ten le a khen dun tuk uh ten bawngpha to tin tih dun tuk vang ngaihsut tuk tampi um hi.Leihum aa um ngawl tu ten bawngpha tih mi cafang mang thei tuk in thil a phunphun in bawl haw.Bawngphat nuam nak hang mi tampi ten a kut haw ah Kross zuk suai haw, hekkhat ten Ngai Hoo ok haw, hekkhat ten tai ah nimkhau vawh haw, mah ti bang in bawngphat nak tuk ze haw.Khrih cu mah ti bang kha ma hi, Pathian hi tumtah nak bang a heng mi hi.

Mah ti bangbok in hekkhat ten inn ah nambat 13 tak le, zawhngau dum tih bang te cu bawngsiat nak hi tin ti haw.Mah ti bang ngaihsut nak te cu mihing tei bawl cop mi ngeh hi ama, phat nak i mamah um ngawl mi ngeh hi.

Isaiah 65:11 sungah a sial uh tale ciang zet in thei thei tuk hung hi.” Mahnaven keimah nung hek tu, ka mual thianglim Zion el tu bawngphat nak khawsia pathain le bawngsiat nak dawih be tu noh tei ca cun mah ti bang hi tuk ma hi”.

Bawngphat nuam nak hang milim mai ah thawi nak pia in le a biak haw nak hum ah Pathian a lungdam ma hi.

Oh te cu mah tibang bawngpha le bawngsit nak hum ah nung tut e kha ma hung hi. Mah ti bang theihtheih nak a neih uh mi vang cu Pathian a ma hawvang cih nak hang hi. Pathian bek hi oh tei ca nunnak le thiltih theihnak hi. Thil i poh cu banwgphat nak hang hi ngawl in Pathian hi capa Khrih hi thil tih theih nak hang a deih uh mi hempoh ngah thei hung hi.

June - 2 “Bawipa tawk toh hen, nap ma zo ing. Ka nun nak cu la in na thi nap saw ing” (I Siang 19:4).

Elijah hi thuak nak bang a thuak tu um tu um haw tuk ma hi. Mawsi le Jonah nah vang in thih nap saw haw (Suahl 32:32; Jonah 4:3). Pathian um tu te haksat nak phunkim lak pen luat tik tung tin thu kam awng ma hi. A tu aa a thuak mi vang up nak lam ah a niam hang kha cuang ma hi, a kuakua hi hen tawk thei tek hung hi. Mah ti bang haksat nak a tawh uh ten Pathian in zam zo heng bawl hung. Hi lei thuak nak cu thu a ngaih uh ngawl hang a heng mi tam saw hi. Piang thak ngawl ca cun a pianthak ngawl hang tuk hi. Pathian tuah nung ngawl in a um uh ten, thinhak nak le buainak ngeh heng hi. Lei ngualcam pih ten, mah tin bawl pah sin tin ngaihsut nak pha pe thei haw naven bawl suak thei tuk in bawm thei haw ma. Pathian ah sup thei ngawl in le, thuak thei ngawl in a um uh ten thih man le leng thong hung hi.

Mah mi thinhak nak cu taksa, thisan le hawvang cah ngawl nak hang vang heng thei hi. Bible sial ngawl nak le, man lei ta nak, thu man ngawl ngaihsut nak le bawl mi te hang vang hi thei hi.

Ai tin bawl tuk hung kaw? Masa bel in Pathian nel ah thunget nak tuah a nan uh kul hi. Pathian zuan in na, mangbang za a tumtah nak lang tuk in thungen in hi. Na saul nak hempoh cu phuang in na nunghek in hi. Mah ten tasa dam ngawl nak a um theih bang in Sibawi tei lak cek dun in hi. Nangmah a ken tu a val thau aa na deh nak, thinlau nak hempoh Khrih min in vawk in hi. Can man no in colhnak, an eih nak, taksa ca um maih nak te bawl in hi.

Pathian nel ah ap dun le leng in na, man no in thu ngen in na ngen le leng in, thunet nak ah valthau tih um ma hi. A up nak le a mah na naih nak bang taksa hawvang dam nak mu tuk ci.

June - 3 “Ticun Pathian mai ah le mihing tei mai ah thinlung thiang nei tuk inka zuam theih tawk zuam le leng ing” (Dungt24:16).

Um tu mi ten mah ti bang haksat nak le lem can ngawl nak te cu tawk mek hung hi. Pathian ah a piak dun nak uh te vang cu vei tampi muwnmawh dun can vang um thei hi.

Tawnta pan camibuai a bawl ten a pha ngawl zawng in bawl hi, a man ngawl a ngah haw mi boih cu pe haw, mah ten tawng cu se cih hi.

Siah piak kul tu pan a hi ngawl zawng in sum luh nak a nei mi cu, a luh dan bang kek in pe ma hi, a neih mi lang tik tuk polh zet son hi.

Nadeh ngah nak tuk, ngam upa ngahnak tuk le, upadi upa ngah nak tuk aa zuam dun nak cu sum tuah phet nak bek in hi. Nawh thuh nak vang thuman siatsuah nak tuk mang haw. Laksawng tuah mitmai ngah theih nak um hi. Aman ngawl aa thil bawl nak tuk aa piak mi sum cu, nadeh ngah nak tin ti haw.

Na deh cu a mu um dan bang in, dik ngawl pipi in dek ten haw. Khristian Doctha pan na ngawl pi cu mi na tin letmat thu hi. Sihni pan man ma hi tin thei leng naven humsak tuk in thu ngaisung hi. Khristian inn sang tei khen dun nak ah sum le pai zo in a deih haw nak bang khen tik hi. Na dek tu pan na dek nuam ngawl in a ui theih nak tuk in, mi dang tei nel ah thucah hi. Khristian zuu pial tuk hi. Khristian pan Bawipai ni ten ummai nak ah tel bok tuk maw? Khristian khensa natnak piang thei hi thei thah leng in zaa zuak tuk maw?.

Khristian inn sak dan pungsan suai tu pan libaral te khawm nak tuk biak inn cu mawi zet in suai hi, naihkalap sa tuk in inn pung phazet aa a sua cu pha ma leita maw? Khristian khawm nak in Beer dawl inn a a piak haw mi lak sawng la ni maw? Sual nak ah a nung tu khristian pai piak mi a hlu ee? Khristian can ten thil lei tu pan, thil bawl tu pai piak mi van cu la ni maw?

A pha bel mi thu khen nak cu thuluu aa atak uh mi- Pathian mai le mihing mai ah thinlung thiang nei tuk in theih tawk in a zuam tuk uh mi hi.

June - 4 “Bawipa cu a thawmngen nak hang, nase zet in thangpha tuk mi hi, a maksak zia cu theih ban tuk kha ma hi” (Saam 145:3).

Pathian hi ngaihsut nak cu a ngeng bel mi ngaihsut nak hi a ma, mihing tei lungput vang thei khawng hi. Pathian hi a ngengmi ngaihsut nak cu nunnak a nei mi hempoh tei upat tuk mi hi. A neu bel mi a ngaihsut nak a kham tute cu siatsuah hi haw tuk hi.

Pathian cu huham buah dim hi. Pathian hi sunloih nak le ahuham hempo cu, Job in, “ Mah naven hi mi te cu a cah nak hi a lek no hi; A theih uh mi cu thil a cun nak thong hi; Pathian a maksak zia cu a kon thei thei tuk kaw?” (Job 26:14) a lek no bek mu thei hung ama, a thil cun nak bek thei thei hung hi.

Saam lai ngan tu hi son mi cu, “ Bawipan lei cu zo in cuan hi; mual te cu a zen ten meikhu tul hi” (Saam 104:32).

“Lei le van te suk zoh in a zo thei tu a kua um tuk kaw?” (Saam 113:6). “Bawipan Aksi um tuk zah bikhiah hi, pakhat nung pakhat a min haw buah sam hi (147:4).

Isaiah hi son mi cu, Pathian hi sunlawi nak puan cu biak inn sung dim khawng hi tin ti hi” (6: 1) mah ten a sunlawi nak i zah tak ngeng hum tih mi in oh te mangbang tik hi. Dawlta lamten Isaiah in tui pithuahtum a sum buah teh thei tu Pathian le van cu khap buah a teh thei tu Pathian hi tin lak hi (40:12). Pathian ca miphun te cu tui cakkhat bang hi haw a ma leivut pimkhat bang in zaang haw hi (40:15). Lebanun tui I sung aa ngamsa hempo cu Pathian nel ah thawinak piak nak tuk in tam ma him (40:16) tin ti hi.

Profet Nahum in, “ Bawipai thinuk nak cu cum hi. Mahnaven a huham cu nase zet hi..., simpei le huihi ah alam zin um ama, meingo cu a kee hawh nak pen a piang mi khu nahi hi (1;3) tin son hi.

Pathian huham cah nak buah mi thinlung a tho tik thei tu a dang son nak buah Habakkuk in, “ a hun ten khawphelim bang al hi, a kut pen vak nak tul zuzut hi, mah lai ah a cah nak cu sul in um hi” (3:4) ah son hi. Mihing awnkam hempo in Pathian hi thiltih theihnak cu sonbat ma hi.

Pathian hi a hih nak te phano a ngaihsut leh uh ten, mah mi a hih nak buah oh te a huai tuk cu;

*Manbang nak-aita hum ti tale Pathian cu mangbanga hi

*kih cak upat nak-Ai ta hum ti tale a mah a hih nak bang in le oh tei ca a bawlsak mi te hang

*Linsan nak- Ai tahum ti tale Pathian a nunnak uh ca linsan tak hi

*Riannak- Ai tahum ti tale Bawipai rian tuk cu nunnak ca a thupi bel mi hi

*Cun nak- ai ta hum ti tale Pathian hi deih nak cu a mah bang tuk in hi.

Pathian hi hih nak dang tampi um hi, a ma thinuk nak te cu cun tuk mi kha ma hi.

June - 5 “Pathian cu a thinlung uh sang ngawl ngeng saw a ma, i hempo thei tu” (I Jn 3;20).

Thil hempo thei tu Pathian tih mi cu thil hem poh ciang zet in thei tih nak hi. A mah cu i tuk mah ten cung ngawl in a cun vang kul ma hi.

Hi thu buah peh dun in a pha bel mi lai tuan cu (Saam 139:1-6) ah David in; “Bawipa, nangman phe khawng ci a ma, kei thei khawng zo ci a ma, ka thil bawl mi hempo thei khawng ci. Na deh nak le colh nak vang thei ci, ka bawl mi hempo thei khawng ci. Ka ot tuk mi te vang thei ci a ma, kangaihsut nak te vang thei khawng ci a ma na hih nak cu thuk lai ta, kei man imah thei ban mang tin ngan hi”.

Saam 147:7 sungah, Pathian in van aa aksi um tuk zah thei a ma, pakhatnung pakhat a min haw buah sam hi tin ti hi. Sir James Jeans in mangbang thu a son mi cu, Van aa aksi tam bang in tui mawk aa vunnel zah bok tuk hi” tin son hi.

Jesuh in a nungzui tu tei nel ah theih tik nak a piak mi cu Pathian tik nak tel ngawl in vano pakhat hei lei ah cak ma hi. Mah ten a son le mi cu, Pathian in a sam zaang hempo sial khawng thei hi tin ti hi (Mtt 10:29,30).

Pathian mai ah thil hem poh cu hon mi le phah mi bang in ciang hi (Heb4:13). Mah ten Paul in, : a cih nak le a thiam nak cu thuk lei ta hi! A thu son cat mi te cu a kon sonciang thei tuk kaw? Ahawh nak lamzin cu a kon zo thei tuk kaw? (Rm 11:33).

Ni sial a bawl uh mi hempo Pathian in a theih khawng tak, nisial ngalling zet a nun uh kul hi. A mai pen thil i mah sel thei ma hung.

A thuak nak uh te vang thei khawng tu a hih tak lungmuan nak nei hung hi. Job hi son bang in, “ Pathian in a kee kalkhat a suan uh mi tian mu hi (Job 23:10). Mah ten a thin cawl nak uh te le a hi tui uh a tul mi te cu a lai bu sungah khum hi (Saam 56:8).

Tha piak nak vang um hi. Thu a nget nak uh le thangphat nak a piak uh mi te thei khawng hi.

Mangbang tuk mi vang um hi. Pathian in i hempo thei khawng thei naven, a ngaihdam sa mi soal te cu cingma hi. David Seamands in, “ Ai tin i hem poh thei tu Pathian in hei khawng tih cu thei mang, mahnaven, hei loli hi.

June - 6 “Ka muhngawl mi tian son thei tu um haw ma. Lei le van munkim ah a um hi thei ma uh cim?” (Jere 23:24).

Muntinkim ah um a tih uh ten, can khat thu in i hem poh thei khawng tih nak hi. Puritan pa pakhat John Arrowsmith in um ngawl tu filosawfer hi thu a dot mi, “Pathian i lah um kaw?tin a dot ten a hilh mi cu thu dong ma sa tung hi, “ Pahtian um ngawl nak cu i lai tawk ah nge?tin dong hi.

Pathian um ma hi tin a um tu pakhat pan a pang hum ah , “ Pathian cu i lai ah mah um ma hi tin ngan hi. Nau pang pa cu hung in mah mi lai a sial ten Pathian cu i lai ah mah um hi tin let in sial hi.

David hi Pathian cu mun tinkim ah um hi tin a ngat mi lai tuan cu bible sungah mu thei hung hi, “ Na nel pen i lah nge ka ngelh tuk?Na mit muh nak pen i lah nge ka tai tuk?van ah ka kai en mah lai ah nang um si, mithi tei khu ah a zau hei mah lai ah nang um ci, Nisuahnak kaltan in a leng ta vang or nit um nak khaw la nak mun ah ka um tavang ,mah lai pen na kut tuah kei huai tuk ci a ma, kei mah ban tuk in um leng tuk ci (Saam 139:7-10).

Mun tinkim ah um hi tin a tih uh ten Pathian cu i hempo hi a ma, up nak tuah a cok kalk tuk uh ngawl thupi hi. A mah cu a nung mi Pathian hi a ma, thingkung le thipi le mual sang ten bia haw. A man Pathian in lei le van cu len a ma, a sungah dim hi. Mah naven a mah cu khen in um mi kha ma hi.

Pathian cu mun tinkim ah um in a mi te ai tin kaihuai tuk nge?

Pathian mai pen i mah sel theih ma hi, a mah cu pialh vang pialh theih ma hi. Kumkhua in mun hi.

Pathian cu a mihing tei nel ah kumkhua in a um tak lungmuan nak um hi. Oh te zam thong awng ma hi. I tuk mah ten ei muh no in um awng ma hung hi, Pathian in um pih le leng hi.

A mah cu oh tei nel ah a um le leng bang in, oh te vang in thianglim nak le fel nak tuah a mah a naih deuh uh kul bok hi.

Mi panih maw pathum a khawm dun uh ten oh tei nel ah um ing tin thukam nak pia zo hi. Amah cu oh tei laizaangah um a ma, amah thangphat in le thu a nget uh ten lungdam zet hi.

June - 7 “Ai ta hum ti tale Bawipa cungnung bel cu a Pathian uh hi” (Mikaang bible ah cunThil hem poh ti thei tu Bawipan uk hi tin ti hi (Thup 19:4).

Thil hempo ti thei tu Pathian tih mi cu, thil hempo bawl tu a ma hih nak tuah a kalh dun ngawl mi tih nak hi. Mah mi thu tuah peh dun in bible hi oh te a lak nuam mi cu “Keimah cu cungnung bel Pathian ing hi”(Seem 17:1). “ Bawipai ca a hak mi um maw?” (Seem 18:14). Bawipa nang cu i hem poh ti thei tu hi ci a ma, na deih mi hempo cu na bawl mi hi ti thei ing” (Job 42:3). “Na ca in a hak mi i mah um ma hi” (Jer 32:17).”Pathian ca cun i hempo cang thei hi” (Mtt 19:26). Pathian hi bawl thei ngawl mi i mah um ma hi” (Lk 1:37).

Mah naven Pathian in a hih nak tuah a kalh dun mi thil bawl ma hi. Tehkip nak in, “ Pathian in zolthu son awng ma hi” (Heb 6:18). A mah le mah el dun thei ma hi” (II Tim2:13). Sual thei ma hi i ta hum ti tale a mah cu thianglim hi. Khel thei ma hi, i ta hum ti tale a mah cu a dik mi hi.

Pathian in i hem poh bawl thei hi tin a tih theihnak san uh cu a bawl mi lei le van a zoh uh ten a kho zia a muh thei nak uh pen hi. A pat nak vang a mah a hih bangin a tawp nak vang a mah leng tuk hi.. A huham cah nak a thei nuam uh tale Suahlannak a sial uh tale thei peih tuk hung hi.

Pathian cu a cak bel mi a hih tak amah dodal thei tu um ma hi, “ Bawipa na dodal a hi ta cun mihing tei cihnak, thiannak le ,theih cian nak ten nang bawm thei haw tuk ma hi” (Thuf 21:30).

Pathian thil ti thei tu a hi ta cun um ten neh nak nei hung hi, Pathian thawmliat nak a lang nak cu, “Pathian oh tei lam ah a tang ta cun a kon oh teneh thei tuk kaw?” (Rm 8:21).

Pathian cu thil tinkim a ti thei ta cun, a cang thei ngawl mi thil te cu thunget nak tuah ngah thei hung hi. La tuah a ngat haw mi bang in, kap thah in nui thei hung, hi.

Pathian i hempo a ti thei ta cun lungmuan nak nei tuk hung hi;

“ Nunpan tu Bawi in buai nak hempo lem thei hi

Anun uh ah noksak nak a um ten

Khrih ca a haksa mi i mah um ma hi

Ka tamtingawl nak cu a ma cah nak a muan ten vak nak ah cang hi”.

June - 8 “ Amah bek cip a ma, amah bek Pathian hi. Mi tei nel ah Jesuh Khrih hang thangphat nak cu a kumkhua in um ta hen, Amen” (Rm 16:27).

Pathian hi cih nak cu bible sungah ciang zet in mu thei hung. Tehkip nak in, Pathian in cih nak le huham nei hi. Pathian cun bawl theih nak le thil tih theih nak nei hi... Pathian cak in neh tu le leng hi, Zol tu zol mi te vang a uk mi hi” (Job 12:13,16). “ Maw Bawipa na bawl mi thil te cu tamzet hi. Cih nak tuah

bawl thei ci.Lai hum ah na bawl mi thil ngeh tuah dim hi” (Saam 104:24).“ Bawipa in leihum pi cu a cih nak tuah selsiam a ma, a theihthaim nak tuah van cu kho tik hi” (Thuf 3:9). “Pathian cu cip ama huham nei hi,amah cu kumkhua in thangphat in” (Dan 2:20). “ Mihing ten a mu cih nak tuah Pathian a theih theih haw ngawl nak tuk in, Pathian in a cih nak tuah bawl sa zo hi.Mah a hi tavang in a phuan uh mi sal na tin a tih haw mi thuthangpha mang in a um tute luan tuk in Pathian hi bawl mi hi”(I Kor 1:21). “Pathian in Khrih cu a mu cih nak tuk in bawl hi” (I Kor 1:30).

Pathian hi cihnak cu a tamting mi,muhnak, a sual thei ngawl mi theih nak tuah um hi.Pakhat pai ot mi ah Pathian hi cihnak tih mi cu, a thiltih theih nak le huham hang a ma deih nak bang thu a nei nak in a bawl mi thil hempoh hum ahtuneih nak nei hi tin ti hi.

Pathian na a deh nak tuah a cih nak lang tik hi.Mangbang za mihing tei pianzia, a bawl nak te ngaisung teh in na a thiltih theihnak cu na cih nak le na theihnak le a cun mi ten son ciang thei tuk ma hi.

Pathian hi cih nak cu nunpat nak thu tuah peh dun in mu thei hung hi.Thuthangpha in sual hi cawhkuan cu ai tin luhl sak kaw tih thei hung hi.Pathian hi dik nak cu fel loli hi.A lainat nak cu man in mi te zem hi.Khrih hang a ngah uh mi dingfel nak cu, Adam a tuksiat lai ngawl aa a fel nak sang man nei saw hi.

A tu ah cun mi luat te hi hung a ma, hawvang thianglim hi piak mi lungmuan nak cu Pathian hi cih nak hang theitheih hung hi.A mihing tei ca Pathian in a sual zawng in na dek awng ma hi tih mi a theih uh ten son theihngawl mi lung muan nak um hi.

Pathian hi piak mi cih nak hang a lam huaih nak te theitheih hung hi.Pathian cu apat nak pen pan a bo nak tian thei tu hi.A mihing tei ca a sialh sak mi lam zin ah cangkim nak um hi.

Pathian cun a cangkimnak angsung pen khang tuk in deih sak hi.A pha mi thu ah mi cip hi tuk deih hi (Rm 16:19).A cim mi bang nung in, caan pha a nei uh mi te cu man thiam kul hi.Ai ta hum ti tale a san uh cu san sia hi (Efi 5:15,16).Ngul bang cip in, khulo bang nunnem in um tuk hung hi (Mtt 10:16).

June - 9 “Thianglim,thianglim,thianglim,cungnung bel Bawipa Pathian,a um zo nak le, a tu aa a um mi le,mailam ah vang a um tuk laihmi hi” (Thup 4:8).

Pathian hi thianlim nak a son uh ten,a hawvang le nunzia lam ah le a cangkim mi a ngaihsut nak, a bawl nak te thianglim hi tin a tih nuam nak uh hi.

Lai thiangtho in Pathian hi thianglim nak cu tamting hi tin ti hi; “Keimah ka thianlim bang in thianglim un” (Puithiam 14:2); “ Bawipa bang a thianglim mi kuah mah um haw ma” (I Sam 2:2); “ Nang cu ka Pathian ci,a thianglim mi le kumkhua in a mun mi ci” (Heb 1:12); “ Ai ta hum ti tale Pathian cu sual nak in nuksak thei ma a ma, a mah vang in kuamah nuksak awng ma hi” (James 1:13); “Pathian cu vak nak hi a ma a sungah thimnak hihim um ma hi” (I Jn 1:5b), “nangmah bek a thianglim mi ci” (Thuphuan 15:4b).

A mit muh ah Aksi hei thiang haw ma” (Job 25:5).Thukam lun sung aa pui thiam na deh dan le thawi nak aa oh te a muhsak nuam mi cu a dang thil hempoh sang ngawl, Pathian hi thianglim lak tik nuam hi.Sual cu mihing le Pathian khawla dun tik tu hi tin son ama, mah mi Pathian le mihing tei laklawh ah leilawn dawh kul a ma, mah mi leilawn cu thawinak thisan thianglim bek in Pathian nel ah hen thei hi.

Pathian hi thianglim nak cu kross hum ah vang mu thei hung hi.A sual nak uh te a capa in laaksak khawng zo hi tih mi Pathian in a muh ten, a capa cu nazi pathum sung theikha ngawl bang um hi.Pathian in oh te vang thianglim nak nun nei in, nisial a min pha tik tu tuk le, a deih nak hi leihum ah a nunnak uh tuah lang tik deih hi.” Pathian noh te cu thianglim mi le nupa sual nak bawl tuk ngawl in deih hi” (I The 4:3). “ Nangmah a sam tu cu a thianglim mi Pathian a hih bang in, nisail na nunnak uh ah thianglim in nung bok un” (I Pit 1:15).

Pathian hi thianglim nak cu a nunnak uh ah cawisan nak le upat nak tuah man tuk mi hi.Mawsi nelah,“ Naih toh pah sin,na keedam duk in,ai ta hum ti tale na din nak mun cu mun htianglim hi” (Suahlan 3:5).

T.Binney in, Pathian mai aa a din uh ten thianglim a kul zia hitin son hi; “ kumkhua vaknak,kumkhua vaknak! Na hawvang cu i zah tak thainglim tuk hum, na um nak ka zei ten zakza ngawl no in lungdam nak thu son tung, nangmah ka zoh theih hang.

Jesuh Khrih up nak hang a kul uh mi thianglim nak pia hi tih mi a theih uh ten, a thinlung uh cu Pathian thangphat biak nak tuah dim hi.

June - 10 “Keimah cu Bawipa ing, a thekdun awng ngawl mi ing hi” (Mala 3:6).

Pathian hi tih mu muhsak nak in a mah cu thek dun awng ngawl mi hi. A hih nak cu i tuk mah ten thek awng ma hi. I tuk mah ten thekdun awng tuk ma hi, a hihnak cu kumkhua in mun tuk hi.

Saam laingan tu in, Pathian a thekdun ngawl zia le lei le vai tei thek dun dan ten a son hi; “ a veng hawng haw in pai leh haw tuk laih hi. Mah naven nang cu kumkhua in mun tuk ci...nikcen bang thek tuk a mapai khawng haw tuk. Mahnaven nang cu nagmah kei hi tuk ci” (Saam 102:26-27). James in Bawipa cu, “ Vanhum pen vaknak tuah hung tu hi. A bawl mi thil te cu thek dun haw naven, a mah Cu thekdun awng ma hi; Hun caan te a hel tavang Pathian ah khawthim tih hihim um ma hi” (James 1;17) tin ti hi.

Pathian sik dun awng ma hi tin bible sungah mu thei hung hi; “Pathian cu zolthu son mang mi mihing bang kha ma hi. thinlung thek dun lelem thei mi mihing bang vang kha ma hi” (Mipum 23:19). Isrel tei sunloih mi Pathian cu zolthu son awng ma hi, a thu vang thek dun lelem ma hi” (I Sam 15:29).

Mah a hi ta le hi bible bungcang cu ai tin bawl tuk hung kaw? “ Leihum ah mihing a bawl cu sik in, thasia zet hi” (Seem 6:6). “ Sawl cu Isarel tei siangpalang in a bawl tak Pathian sik dun zet hi” (I Sam 15:35). Suahlan nak 32:14 le Jonah 3:10 ah vang mu thei hung.

A kalh dun mi um ma hi. Pathian in phunnih in thil bawl hi. A thu a ngai tu cu deh man pia a ma, a ngai ngawl tu cu camsiat hi. Mihing ten thungai nak mun pen thungaingawl nak mun ah a thawn bang in Pathian cu a man mi a hihbang in masa mun pen panih nak mun ah thawn tik bok tuk hi. Mah mi cu sik dun hi tin a muh uh mi hi a ma, mihing awnkam tuah san nak thong na hihi. Mahnaven a thekdun theih nak or khawngaih thasia tihnak kha ma hi.

Pathian cu kumkhua in a mah kel hi. Thungai cun Pathian hi min vang nahi hi-. Mah a hi tavang, nang cu nganmah kel leng ci. Na nunnak cu bo ti um ma hi (Saam 102:27). “ Bawipan Keimah cu a pat pen pan um zo ing; Bawipa Pathian keimah cu a dawлта bel ten vang um tung hi” (Isa 4;4, mah ten Isaiah 37:16 le II Sam 7:28) sungah vang mah ti bang in um hi.

Pathian hi thek theihngawl mi a hih nak cu a mithiang tei ca lungmuan nak pi hi tih cu a sak haw mi la tuah bang mi thei hung.

Henry F. Lyde in;

Ka muh ka el kim hempoh cuthekdun haw a ma siat nak lam ah heng haw

Maw, Nang cu thekdun awng ma ci, ka nel ah um lelung ci!

Oh tei cun tuk mi hi. Oh te vang mun lelung mi, a khimzet le a kho zet mi a hih uh kul hi. Thinlung laklawh mi, a thekdun lelem mi le muantak ngawl mi te hung hi.

“Mahtak ka it mi ka u le nau te, khimzet in ding un na, tu tuk ngawl in kho un. Pathian na cu lol zet in dek lelung un; Bawipa na deh cu thawnthong awng ma hi tih thei u ci” (I Kor 15:58).

June - 11 “it nak tih mi cu hi tin hi; ei mun Pathian it hung tih nak kha ma hi, a mah saw in oh te it a ma a capa hah hi; mah mi cu a soal nak uh te ngaihthiam nak tuk in hi” (I Jn 4:10).

It nak tihmi cu midang tei hum ah deihsak nak, lainat nak tuah ngamngi um ngawl in phal zet aa a piak nak cu Pathian hi it nak hi. A ih nak cu, a it mi tei nel ah a pha mi piak nak a cangkim laksawng tuah lang tik hi.

Oh te cu a ih uh mi tei nel ah sialcelh ngawl mi sung pen dawm no bek pe thei tute hung hi! “Maw Isrel te ka it sa mi hi uh ci a ma, na hum uh ah it nak cu cat ngawl nei tung” (Jere 31:3). Mah a hi ta vang Pathian in i zah tak oh te it kaw tih cu lang tik hi; misual a hi uh tavang oh tei ca Khrih cu thi hi” (Rm 5:8). “ Mah tavang Pathian hi hehpih nak cu cangkim ngangai a ma, a ih nak vang a ngen tak...” (Efi 2:4). Mah ten a venghawng un a theih uh mi, “ Ai ta hum ti tale Pathian leipi a it zet tak a capa neihsun pia a ma, a mah a um tu hempoh cuthi ngawl in kumkhaw nunnak nei haw tuk hi” (Jn 3:16).

Johan in “Pathian cu it nak hi: tin a tih ten (I Jn 4:8, Pathian tih mi sullam son cian nak kha ma hi, mah naven it nak cu Pathian hi um dan tawhfung no hi tih son nuam hi. Oh te cu it nak pia tu kha ma hung hi. Mah naven Pathian hi it nak saw hi.

A it nak cu tawk ti nei ma a ma, bo ti vang um ma hi. A it nak cu teh theih mi vang kha ma hi, mah ten a thianglim mi hi. Duhham nak le soal nak nei ma hi. Sungkhan nak hi a ma, i tuk mah ten a man ngaisung awng ma hi. Mi dang tei ca phat nak tuk bek zo in, a nel ah kik leh tih um ma hi. Deih awh huai mi ngawl tei nel ah vang hawh hi, ngaulcampih le ngal tei nel ah hihen deidat nak nei ma hi. Tin nak hang ngah mi hi ngawl in, a petu pai phat nak hang saw hi.

Nisial nunpih tuk muhsak mi thuman te cu beih no theih theihmi hi. “Mah tak Pathian cung tute na hi uh hi,” noh te cu Pathian hi it mi canau tena hih uh tak a mah bang tuk in zuam un tin Paul in ti hi. Khrih in oh te a ih tak a nunnak cu ohte ca Pathian lungdam tik tu ngimmui piak nak le thawi nak ah a

piak dun bang in, na nunnak uh cu it nak in uk ta hen” (Efi 5:1-2).A it nak uh cu Pathian nel ah kai tuk a ma, um tu dang tei nel ah um tuk a ma, um ngawl tu tei nek tian ah a hen kul hi.

Pathian it nak thei tuk cunthinlung tak tuah a mah a biak uh kul hi.A kee bul ah a kun uh tena tu le tun a hilh tuk uh mi cu;

It nak na hih bang in, kei i zah tak in it cim, mah ten nang cu Pathian na hih nak cu ka ngaihsut theih nak sung ah thim nak kha ma maw?Mahnaven kathin sungah cun ni bang vak hi.

June - 12 “Mah ten caan dawmno sung na thuak ceng uh ten, hehpih lainat tuah a dim tu Pathian in, Khrih tuah napeh nak uh hang kumkhaw sunlawinak...” (I Pit 5:10).

Pathian hi it nak tih mi cu a ma mitmai pha piak nak le a pom nak cu ting ngawl tu tei nel aa a piak nak cu na hihi, thungai cun it nak tih mi cu a soal mi tei nel ah Pathian hi piak mi hi,Mahnaven a mah a um tute bek in co haw hi.

Hehpih nak thu tuah peh dun in a theih uh mi bungcang pa 4 te cu “ Pathian hi daan cu Mawsi nel pen pia hi, mahnaven hehpih nak le thutak cu Jesuh Khrih sung pen hung hi” (Jn 1:17). “ mahnaven luat tik tu Khrih hang in Pathian a hehpih nak laksawng cu pia ma, a mah tuah luallem nak bawlsak zo hi” (Rm 3:24). “ Bawipa Jesuh Khrih hi mi hehpih thiam dan cu thei u ci; amah cu lian zet naven nang muh hang cangah ah cang hi; mah tin a cangah nak cu milian na hih tuk uh a deih hang hi” (II Kor 8:9). “ai ta hum ti tale noh te cu Pathian hehpih nak tuah luat mi te hi uh ci a ma mah mi luat nak cu a mah na linsan nak uh pen na ngah uh mi hi.Hi luat nak ngah hang kua mah uang dun tuk kha ma hi, ai ta hum ti tale a deh theih haw hang a ngah haw mi kha ma hi, Pathian hi laksawng na hihi” (Efi 2:8,9).

, Samuel Devies in;

“Bawipa naphat te cu mangbang hui zet hi

Pathian na hih nak te cu lang hi;

Mahnaven na hehpih nak cu vak in sunglawi hi

Mangbang huai thil dang hum ah;

Nangmah bang Pathian cu a kua um tuk kaw?

Mah a hi ma tale nangmah bang hehpih nak ngeng le pha nei tu um tuk kaw?

Pathian cu thukam lun sungah vang hehpih tu Pathian hi a ma,thukam thak sung ah vang mah leng hi.Mahnaven a ziaza um dan cu Jesuh Khrih hun nak tuah a thak in le lamdang in lang tikhi.

Pathian hehpih nak veikhat a theih ngah nung uh ten kumkhua Pathian bia tu ah cang hung.Ai ta Pathian in keimah a ten? Tin dong dun hung.Ai ta a ting ngawl tu pai ca a nunnak liam in a thisan a luan tik? Aita nge hell pen luat tik bek hi ngawl in van aa a um mi muicu hempoh cu a piak?Mah ten kumkhua a mah tuah um tuk ai ta bawl kaw? Mangbang za a hehpih nak in kei cu pan tin la a sak uh mi te cu ngaihsut hak tuk kha mahi.

Mah ten Pathian hehpih nak cu mah le mah nunnak tuah pungzai tuk in le midang tei ca nung tuk in deih hi.Midang tuah a phial dun nak uh ah mi hehpih thiam tuk in deih hi.A awnkam uh vang hehpih nak awnkam hi lelung tuk deih hi (Kolo 4:6).Mah le mah niamkhiat dun in mi dang te saw khi milian ah can tuk hung hi (II Kor 8:9). Tamting ngawl le deih awh ngawl mi ca mitmai pia in a co thiam tuk uh kul hi.

June - 13 “Pathian hi lainat nak cu cangkim hi” (Efi 2:4).

Pathian hi lainat nak tihmi cu misual, cangkim ngawlmi le tamting ngawl mi te it nak le a hehpih nak na hihi.Laithianglim sungah a cangkimmi lainat nak hi tin mu hung hi (Efi 2:4), lainat nak tuah dim hi (samm 86:5).A lainatnak cu ngeng hi (I Pit 1:3), vang hum tian heng hi (saam 57:10). “ Ai t ahum titale vancu lei sang a sansaw angin, a mah a kihzah tu ah a lainat nak cu sang zet hi” (Saam 103:11). Pathian cu, “ lainat tu pa (I Kor 1:3), lainat thinpem nak nei tu ti sam hi.Lainat nak ah deidat nak nei ma hi. “ ai ta hum ti tale Pathian in mipha le pha ngawl tei hum ah bangten ni suak tik a ma, thil pha a bawl tu le a sia a bawl tu tei hum ah bangten ngauh zu ti hi” (Mtt 5:45). Mihing te cu thianglim nak nadeh nak hang nunpat mi kha haw ma (Tit 3:5).Mahnaven a sunglawimi lainat nak tuah hi (Suahl 33:19; Rm 9:15).A kih zah tu tei hum ah a lainet nak cu um lelung hi (Saam 136:1;Lk 1:50), mahnaven zakza thei ngawl tei ca cun lei hum nun nak bek hi.

Lai thianglim hi hilh mi hempoh cun bawl tuk mi lak hi.Pathian lainat nak hi nget mi cu, Masa bel in a pumpi uh cu a nung mi thawi nak bang thianglim ,Pathian hi colan tak tuk in a nun tuk uh mi hi (Rm 12:1).Hi mi cu a bawl theih uh mi, a zui theih uhmi le a ngaihsut theih uh mi hi.

Pathian in oh te vang lainat nak nei tuk in deih hi. Lainat nak nei tu in deh man pe tuk in thukam hi; “ Pathian in a muh te lainat bok tuk hi” (Mtt 5:7). Pathian in thawinak sang in, milainat nak nei tuk deih hi (Mtt 9:13). Bulpak nun ah Pathian deih nak nei ngawl tu a hi ta cun a phabel mi thawi nak vang pom sak ma hi.

Samaria mipha pa cu a inn nel lainat tu pa hi. Ngil a kial tu an a pia uh tale lainat nak lang tik hung a ma, mi cangah te silh le cen a piak uh ten lainat nak lang tik hung hi. Nu vong le nu le pa nei ngawl tei ca hi tui luang in a um uh ten alainat nak uh lang tik hung hi. A hum uh ah phat ngawl nak a bawl tu tei hum ah, lul kik theih nak ngah nave hung a lulh leh uh ngawl nak hang lainat nak lang tik hung,

Mah le mah thei dun thu ngen tuk hung hi (Heb 4:12), mah ten midang tei ca (Gala6:16; ITim1:2).

Pahtian hi lainat nak hang a thinlung uh tauh thangphat nak la sa tuk hung hi.

Lainat nak hempoh vang cu, aw ka Pathian

A tho mi ka thinlung tuah zo ing

Pai ing hi tih mi muh nak tuah, kei lamdang tik in hi

Mangbang za it nak le thangphat nak sungah (Joseph Addison)

June - 14 “Pathian hi thinuk nak cu vanhum penmihing sual mawh nak le phatngawl nak hempoh hum ah lang hi; mah mi mihing tei phat ngawl nak cu thuman thei thei tuk ngawl in kham tu hi” (Rm 1:18).

Pathian hi thinuk nak cu, a mah a dodal tute le a mah a um ngawl tute kumkhua bawlsiat nak sungah a khum leh tuk ni khi son nuam hi. A.w. Pink in A danglam mi cu Pathian a ma huham le thiltih theih nak le lainat nak hi tin ti hi.

Pathian thin uk nak a theihtheihnak tuk uh in a theih kul uh mi thil um hi.

Pathian hi thin uk nak le it nak laklawh ah kalh dun nak i mah um ma hi. It nak man cun thu a ngai ngawl tu le, a dodal tu tei hum ah cawhkuan pia hi.

Mihing ten Pathian it nak a do haw ta cun, Pathian thinuk nak bek tang tuk hi. Van ngam le hell tin kum khua um nak tuk mun nih bek um hi. Mihing ten van ngam a el haw ta cun hell ah a hawh haw kul tuk hi.

Hell cu mihing tei ca bawl mi kha ma hi. Dawihsia le, Saihtan tei ca bawl mi hi (Mtt 25:41). Pathian mi sual te thi tuk in deih ma hi (Ezk 33:11). Mahnaven Khrih el tu tei ca tek tuk um ma hi.

Thukhen nak a tih uh ten Pathian hi deh awng ngawl mi naa na hihi (Isa 28:21). Pathian in lainat nak deih saw hitih nak hi (James 2:13b).

Pathian thinuk nak tih mi cu siat nak lam le ngaihthaim ngawl zawng lam kha ma hi. Sual le a thianglim ngawl mi hang hi.

Pathian thinuk nak cu ama hih nak phet tik nak hi a ma Oh te cu cung tu tuk in sam mi te kha ma hung hi. Pathian a mah bek in dik nak cangkim tuah a bawl mi hi. Mah tak Paul in Rom khua a um tu tei nel ah, “I tuk mah ten phulak tuk el pah suh un, Pathian thinuknak saw in lul ta hen. Ai ta hum ti tale liathiangtho sungah, Kei man phu la tung hi, kei man lehlultung hitin Bawipan ti hi” (Rm 12:19) Tin lai kuat hi.

Khristian te cu thianglim thinuk nak lang tik tuk aa sam mi te hung hi. Sual nak sungah thinuk nak tum pih tuk kha ma hi (Efi 4:26). Pathian sunlawi nak bek man tuk mi hi a ma, mah le mah hup nak, mah le mah fel tiam nak ah man tuk mi kha ma hi.

Pathian thinuk nak a um ngangai a hi ta cun paih nak lam aa a hawh litu tei nel ah thuthangpha son nuam nak nei tuk hung. Mah ten Pathian thinuk nak a phuan uh ten it nak hi tui tuah hilh tuk hung hi.

June - 15 “ Bawipai lainat nak le hehpihnak cu i tuk mah ten cat awng ma hi. Zinglam khawvak bang thak le leng a ma, Ni suak bang muanhuai zet hi” (Tahhla 3:22,23).

Pathian cu muanhuai zet mi hi. Mi zol in le zol thu son awng ma hi. A ot mi hum ah khelh leh thei ma hi, a mah cu muanhuai zet hi, a thukam vang pelh thei ma hi.

“Pathian zolthu son mang mihing bang kha ma hi. Thinlung thek lelem thei mihing bang kha ma hi. A tiamkam mi hempoh bawkhawng hi (Mipum 23:19). “Bawipa na Pathian uh cu Pathian ngangai hi a ma, muan tak Pathian hi tih cu thei le leng un” (Danp 7:9). “ Up tak na hih nak cu sankhat nung sankhat mun hi” (Saam 119:90).

Pathian hi linsan tak nak cu a capa Jesuh Khrih tuah pawlkom nak nei thei tuk in a sam nak tuah mu thei hung (I Ko r1:9). Linsan tak a hih nak cun oh te a sual nak uh pen luat thei tuk in lamzin a bawlsak mi tuah mu thei hung (I Kor 10:13). Muantak a hih nak cu ngalpa Saihtan nel pen oh te a

humhim nak pen theithei hung hi (II Thess 3:3). Hekhat ten a um haw ngawl tavang Pathian cu muan huai leng a ma, a mah le mah el dun awng ma hi (II Tim 2:13).

Bawi Jesuh cu thutak hi (Jn 14:6).Pathian awnkam in thuman ciang tik hi (Jn 17:17). “Mihing hempoh zolthu son tu na hi khawng uh tavang Pathian cu a man mi le muantak hi leng tuk hi” (Rm 3:4).

Pathian cu a man mi le muantak hi tih theih nak hang a hawvang uh ah lungmuan nak cu tui pi cawk bang cawk hi.A awnkam cu pai thawng awng ma ti theihung a ma, a thukam bang pelh ngawl bawl tuk hi (Heb 10:23). Thekip nak in, kumkhua in a humhim mi te hung hi ti thei hung, ai ta hum ti tale ka kut sung pen kua man long thei haw tuk ma tin ti hi (Jn 10:28).Kulsap mi nei tuk ma hung ti thei hung, ai ta hum ti tale a kulsap uh mi hempoh pe tung hi tin oh te thukam hi (Fili 4:19).

Pathian in a mi te a man mi te, muan tak mi hi tuk in deih hi.A awnkam hum uh ah muantak aa um tuk deih hi.A tiamkam uh mi hum ah muau tak aa um tuk deih hi.Thukam a bawl uh mi hum ah muantak noin um tuk mi hung hi.Midang te sang ngawl in khristian nupi le pasal tei hum ah muantak in nun tuk mi hi.Oh te cu Kohhran pen hihen, na deh nak pen hi hen, innsang pen hihen, kul nak ah muanhuai mi hi theihung hi.

A muantak nak hum ah Pathian cu i zah tak in thangphat in le lungdam nak thusat tuk kul kaw?Pathian cu kelh awng ngawl mi hi.

Pelh thei awng ma hi-A mah cu Pathian a hih hang

Pelh thei awng ma hi-A awnkam oh te pia hi

Pelh thei awng ma hi- Nang vang luan tuk hi

Pelh thei awng ma hi-Na thunget nak colang tuk hi

(C.E.Mason.Jr).

June - 16 “Pathian cu van ah um a ma, a deih mi pawpoh bawl hi” (Saam 115:3).

Pathian cu cungnungbel hi,A mah cu lei le van bawl tu hi a ma, a ma deih nak bang a sung aa thil te semsua hi.Mah tin a tih uh ten Pathian in a pha le a man mi bek bawl hi, a mah ah siat nak ti hihim um ma hi.

Profet Isaiah in Bawipa Pathian cu, “ Ka tumtah mi cu pelh awng tuk ma, ti ing.A tu aa ka bawl tuk mi hempoh cu bawl tuk hi tin lang tik hi. Nebukhanizar in muhphat nak a neih leh ten “lei mihing te cu i mah ngawl ah zo hi,Van hum mi te le lei mihing te cu a man uk khawng hi.Kua man a deih nak el thei haw ma” (Dan 4:35).tin ti hi.Nungzui tu Paul in Pathian hi thil bawl nak cu thudot nak khuan kua man nei haw ma tin ti hi, Mahnaven a tu ah a kua nge Pathian thudong ngam tu?Beel in Beel bawl tu pai lak ah ai ta hi tin bawl kam tin thu dong maw?(Rm 9:20).Mahten mun dang ah hi tin son hi, Pathian cu, “ thil hempoh cu a ma tumtah mi le soncat sa bang in kim khawng hi” (Efi 1:11).

Spurgeon in, “Pathian hi cungnung bel nak thu phuang haw,a ma deih nak bang a bawl tu, a bawl mi hum ah lemcan nak tuah bawl a ma,a bawl mi thil pen ngaihsut nak la awng ngawl tu Pathian hi thuneih nak au pih hung hi” tin son hi.

Pathian hi cungnungbel a hih nak cu a mah le mah Pathian tin a lak dun nak hi.

Kihcak nak le upat nak tuah dim tik un tin a tih haw cu man hi. A bawl mi hempoh lak pen a hekhat hei thei ban mang.Mahnaven it zet in le upat nak piak le biak tuk bek cu ka bawl theih mi hi.

Ka nunnak na lak ap thei tuk in a lam huaih nak vang man hi.Pathian cu beel bawl tu hi, kei cu tungsun thong ing hi.A mah cu lem pha tu le luan tu hi.A thukhen nak hum ah tih theih nak nei mang.

Lungmuan nak tuah kei dim tik in tin a tih uh mi vang man hi.A mah cu uk tu Bawi a hih bang in, ka a tumtah mi cu kim cang no bawl tuk hi ti thei ing.

Ka theih ngawl mi thil tampi a um tavang thim nak cu a man lemluah mi thil; a deih nak thil pha can tik nak tuk in hi ti thei ciang ing hi.

June - 17 “Pathian hi nasat zia ngamngi thei thei ni cim?a huham neih zia teh thei ni cim?(Job 11:7).

Pathian hi hih nak a zeih uh tale mu ban tuk ma hung hi.Pathian hi cangkim nak a ngaihsut uh ten,Van le lei hum aa a um mi te hang mangbang aa um tuk sial ngawl thieh bet tuk um ma hi.

Pathian cu thianglim hi tin a tih uh nak san cu, “ a bawl mi hum aa a fel nak,upat huai a hih nak,a keel a hih nakte hang hi” A nung mi te luan tu cu Pathian hi” (Isa 45:21).

Pathian cu mihing tei theih bat mi kha ma hi (Job 11:7,8).Stephen Charnock in, “Pathian um hi tih cu theithei nave hung,Pathian a hih nak cu theithei ma hung hi” tin son hi.Mah ten Richard Baxter in, “ Pathian cu thei men tuk ci mahnaven a hih nak son ciang thei tuk ma hi” tin ti bok hi.

Pathian cu –Kumkhua kho in a tawp nak tih um ma hi (Saam 90:1-4).Pathian cu pha hi, (Nahum 1:7). Amah cu mi hempoh hum ah pha hi,Mihempoh hum ah lainat nak nei hi” (Saam 145:9).

Pathian cu bo thei ma hi (Singp8:27).A phat nak cu ngamngi nei ma hi.

Pathian cu a mah no in um hi (suahl 3:14).A mah cu nunnak hi bul pi hi,thilhem poh cu a kut suak ngeh hi.

A mah no tum dun cop mi Pathian hi.A mah deih nak le ,mihing tei kul nak hempoh bawl sak tu hi.thilpha hempoh cu a ma lak pen heng mi hi.

A mah cu mihing tei mit tuah muh theih ngawl mi hi.Thil hempoh cu a ma lak pen pan a ma, a tawp nak vang a ma lak pen tawp hi.

A hih nak a san bel nak cuangcung cu, thil a heng tuk laih mi te a theih nak khi na hihi.lei hum mihing ten mah ti bang thutheih nak a nei tu kuamah um ma lai hi.khristian te a kon luan leh tuk kaw tih mi le, Khrih in mi sual te luan leh tuk hi tih mi thei ham tu cu Pathian a mah bek hi.Pathian in pumpak tek in teng a ma,a mah a um tu hempoh cu a um nak mun ah pui tuk in man le leng tu Pathian hi.

Mah ten dawta bel Pathian hih nak thu ngaihsut nak ah heng hung hi.Mahnaven Pathian a mah cu tawm nak tih nei ma hi.thekdun awng ma hi.Pathian hi thiltih theihnak le a hih nak cu beng tuah bek in thei thei hung a ma, kam tuah son leh tuk hakzet hi, Hawvang thianglim im muhsak a ma, Pathian hi piak mi cih nak tuah theitheih hung hi, mahaven kam tuah phunag leh tuk cun mihing ten ti thei haw ma hi.

June - 18 “Pahtian, a pa uh in biaknak lam ah thungai le thiangtho aa a pom mi biaknak cu-ca ngah haksa, nuvong haksa le a thuak nak haw te theih sak in kilkhawinak cu na hihi” (James 1:27).

James in hi tin a tih ten um tu ten hi thil te a bawl khawng haw bang en, Pathian hi tik mi hempoh bawl khawng hawtuk hi tin a tih nuam nak kha ma hi.Biak nak lam ah tehkip nak tin thil panih hilh hi.Mah mi panih cu cangah le nu vong kilkhawi nak le mah le mah hi lei pen thiang tho a nun tuk na hihi.

Oh ten James in a ma nunnak le Pathian na a deh nak le, hawvang pai te man tuk a phet nak ah mah ti bang thil te bawl hi tin ngaihsut nak nei thei men hung hi.

Paul in Efisa kohran upa tei nel ah” ai tin kilkhaw u kam “ tih mi na hihi” (Nungzui 20:20).J.N.Darby in, innsang veh nak tuah peh dun in a son nak ah cun, “thupi zet mi cu na deh hi” tin ti hi.lai nazi pakhat a ngat uh ten ngat tuk um nawm lai hi, deh tuk mi nabo thei ma hi tih nak hi.Kutlawng in hihen, Pathian thu tuah in hihen pakhat le pakhat veh dun nak cu um tu tei nun ah a um tuk mi loli hi.Mipi mai ah na thu son tuk cun lau ing hi, nangma vehvaih nak um ma ta cun cang thei tuk ma hi’ (G.V.Wigram lak ah laikuat mi Aug 2,1839).

A in nel te le a ngaulcam pih tei kilkhawi nak muang in a nung tu nu vong pakhat um hi.Ni sial a mah a bawm tu tei min le cazin cu a Dairy laibu sungah khum hi.Ni thum hawng a ngei ten pi tek nu cu a inn nel ten a muh haw ngawl tak, palik te sam in a inn kongka bot let in tum haw, pitek nu cu a thih naknithum hawng ngei zo hi tin ti haw,a thih laih ngawl nithum hawng ah a laibu sung aa a ngat mi cu “ a kua mah hung haw ma, a kua mah hung haw ma, a kua mah hung haw ma” tin na ngan hi.Ni sial a nunnak uh ah ngualcampih nei ngawl hang tha a sia tu,mi cangah te, a tek mi te bawm tuk in hei mek hung.Na dang te saw khi thupi ah koih hung.Duh hamnak tuah dim hi.A biak nak uh a thianglim tik nuam uh ta le, a haksa mi, a tek mi te le cangah nuvong te bop nak tuah a nun uh kul hi.Jesuh cun a kul mi te bawm tuk in hi lei ah hung hi.Jesuh Khrih a um tu ten Khrih hi bawl nak bang a bawl bok haw kul hi.

June - 19 “A khawpi te cu thik le dak tuah up mi hi hen na,lungmuang zeta a khawsa tu hi ta hen” (Daanp 33:25).

Pathian in a mihing tei kul sam mi te pe tung hi tin thukam nak bawl hi.Haksat nak pe tung ti ma hi.Mahnaven haksat nak a tawh haw ten thazaang pia hi.

Nang cu haksat nak le dam ngawl nak cu sam hi tibang en,Mihing ten a thuak zo tu kuamah um tuk ma hi, Pathian cun a mihing te hniksak nak pia a ma neh nak le thuak theih nak vang pe cih hi.

Mihing ten Khrih hi thih nak bang samkha kawm in tin lau in um hung hi.Pathian cun, up nak tuah oh te sam hi, up nak a mah ah na nei ta le, a thil tih theih nak le huham cah nak te cu ngahcih hung hi.

Um tu tei nun ah haksat nak le caksiatnak a heng ta vang, lungmuan nak nei haw.Ngal hang zet in a muh tei ca a thi tu Krhih hi bawl sak mi lamzin hum ah kalsuan tuk in ngamngawl nak nei haw ma.Mah mi ngalhan nak le thil tih theih nak cu Pathian hi piak mi leng hi.

A neih uh ngawl mi hum ah thasia in a um uh tale meima bek ngah tuk hung hi, up nak hang Pathian bel in aum uh ta cun neih mi a um ngawl tavang sunglam ah lungmuan nak um tuk hi.Pathian in bop a kul ngangai mi te bek bawm in thazaang pia hi. D.W Whitthe in hi tin son hi;

Zingca imah bawl theih mi nei mang
 A ma kilkhawi nak tuah pan tu Bawi in bawl sak tuk hi
 Hehpih nak le cah nak cu zawng thei mang
 Mah ta, ai ta a kilkhawi nak cu zawng tung nge?
 Annie Johnson F.Lint hi cing lelung tuk mi laituan vang cu;
 Van a ngitdeuh ten a hehpih nak tam dedeuh hi
 Deh tuk a tam deuh ten cah nak thazaang pia hi
 Haksat nak a um ten, a lainat nak um hi
 Hitui cak nak a tam ten, lungmuan nak tam hi
 Thuak thei nak bo in a colh lei ta uh ten,
 Thapi suah in a man uh nak cu sunhek bek tham ten
 A khawl theih uh mi thu ngaihsut nak te tawp nak hen ten
 Bawipai a cangkim mi bop nak cu a pat nak bek hi tuk lai hi, tin ti hi.

June - 20 “Nupi pha cu zah tak ngah hak hum! Lungval man sang ngawl hak saw hi”(Thuf 31:10).

Khristian innsang pa tei deih mi cu ai kaw?A nuai lam a tate zo ten nung.

Mah mi cu nupi pha hi nun ah a um kul mi te hi tih cu a el thei tu um tuk in um mang hi.

Nupi pha tih mi cu , Pathian deih tu a hih kul hi;

-Mipiang thak bek hi ngawl in,hawvang nunsang nei tu a hih kulhi.Thungen nun nei tu le Pathian na deh nak ah tha a la tu a hih kul hi.Khristian nun mawi nei hi, haw vang le taksa dan ah muan tak a hih kul hi.

-Nupi pha tih mi cu pasal upat thiam in, a deih nak zui tu, ca nau te kilkhawi thiam tu, silhcen tuk mi thianglim in silh tu hi tuk hi.

-Nupi pha cu inn sungsang lem pha tu,thil le lite pha no kilkhawi thiam tu hi tuk hi.an eih bawl nak ah can manman no aa bawl tu hi tuk hi.

-Nu pi pha tih mi cu, inn sang haksat nak te a theih ten mi tei lak ah a son ngawl tu, pasal mualpho nak a pe ngawl tu, pasal hilh ta ngawl in dengvak ngawl tu le inn sang ca nun petu hi tuk hi.

-Nupi pha tih mi cu, kam tam ngawl,mi sonsiat mang ngawl,mi tam ngawl tu le na deh lol tu hi tuk hi.

-Inn sang aa sum lut mi te pha no kilkhawi tu, a pasal hi muan mi le a kuh no aa sum mang kuh ngawl tu a hih kul hi.

-A kul can ten, a deih zawng ngawl mi thil le thu vang co dan thiam tu hi tuk hi.

-A pasal hi tih mi hum ah a el tu hi ngawl in, ngaihsut nak pha a pe zo tu hi saw tuk hi.

-Mi nunnem hi tuk a ma,kamtui mi lemi hehpih thiam tu le,pasal nu le pa te sungsuak nu le pa bang deih in kilkhawi tu hi tuk hi.

June - 21 “Pasal te, Khrih in kohhran cu deih in a nun a piak bang in, na nupi uh te it un” (Efi 5:15).

Khristian inn sang aa nu ten a pasal lak pen ai tete deih tuk nem tim?Pakhat nak ah cun a pasal hi hawvang nunnak hi tuk hi.

Pasal pha tih mi cu Pathian mi hi tuk hi;

-Pathian uknak le bawl tuk a tih mi bawl masa tu hi tuk hi.A tumtah mi cu Pathian na dek tuk le kohhran na deh nuam nak hi tuk hi.Inn sungsang ca thawinak biaktheng bang hi tuk a ma, nupi le canau te, inn nel khawpih tei upat tak mi hi tuk hi.

-Innsang hi luu a hih bang in kilkhawi thei tu vang a hih kul hi.

-A nupi it tuk a ma, a nupi hi thinlung nei tu hi tuk hi.A nu pi hi lau tuk in um awng tuk ma hi.Muan tak hi tuk a ma,hehpih lainat nak nei tu hi tuk hi.

-Inn sungsang cawm zo tu hi tuk hi.Duhham le mi hawza ngawl in,sum le pai deih nak ah nun petu le ngauca ngawl tu hi tuk hi.Nadek lol in nupi le canau tei kulsap mi bawl sak thei tu a hih kul hi.

Canau te tuah can mang ten in, thuhilh thiam tu,nun hilh htiam tu le it tu hi tuk hi.canau pakhat tek hi deih nak le nupi hi deih nak thei thiam sak tu hi tuk hi.

Mikhual deihthiam in, a inn kongka cu Pathian na dek tu tei ca hong lelung tu hi tuk hi.

A nupi le canau te tuah thu ngaisung khawm ten in, thu bawhcat nak nei tukhi.Nupi liat tu le bawlse tu hi tuk ma hi.Thinnop ngawl nak a tawh ten, Pathian bel in le, mi te tuah a hauhdun haw ten, niamkhian nak tuah mi te ngaihdam ngen masa thei tu hi tuk hi.A nupi tha a neih ngawl ten, tha petu hi tuk hi,.

Mah le mah thianglim no aa nung tu, mi ngaihsak nak nei tu, thinsau in um tuk hi. Mihak sa te bawm tuk in man lelung tuk hi.

Mah ti bang nun nei tu cu dawm no tuk hi. Mahnaven pasal le nupi ten pakhat le pakhat hi kul sap nak thei dun in, upat dun nak tuah inn sungsang a tung uh ta cun, a inn sungsang uh te cu a mawi mi innsang ah cang tuk hi.

June - 22 “Thil hempoh niksak ma sa un; a pha mi a hi tale pom un na, a pha ngawl mi hempoh vawk un” (I Thess 5:21-22).

John Blanchard hi tin son hi. Bus mawng tu panih um haw ma, pakhat pai Mawtaw ha khristian ngeh khung haw tin ti hi. a dang pakhat pan, “ thungai maw? Ai tin thei kam?” tin a dot ten kan son mi hempoh sang haw” tin don hi.

An a eih haw mi sung ah thih si um hi tin hilh haw, mah ten midang ten dawih tuah peh dun tuk hi tin um haw or mi tei pha hi tih mi hem poh sang haw.

Sumpai thu lam ah vang Khristian te cu son mi pawpoh sang tu hi hung hi. Cangah bop nak or Komunis ngamthim nawk nak tuk tin thu zingzawi ngawl in pia tu tam pi hung hi.

Um tute vang mah ti bang mi zol tuk a phe litu tampi um haw hi. I ti bang tin a um haw tavang pawisa haw ma, Sum ngah nak tuk cun i mah zahcak nak nei haw ma.

A buai nak uh cu ai kaw ti tale thil deidat dan thiam ngawl in son mi hempoh sang kawkawi hung hi. Up nak tih mi cu lei le van aa a man bel mi thu na hihi. Pathian cu a thek thei ngawl mi Pathian up nak aa man tuk mi na hihi.

Pathian in mihing ten a mah ciang zet in le a mah bang i hempoh thei tu hi tuk in theih nak pe khawng ma hi.

“Thil i hem poh cu niksak masa un hi” (I Thess 5:21). “ Zol thu son ngawl in thu ngai thu na son uh ta cun...” (Jer 15:19). Pakhat le pakhat na it dun nak uh cu thianglim hen ,mah mi tuah thudik son theihnak le thuman son theihnak tuah na khan toh theih nak tuk uh thungen nak nei ing hi” (Fili 1”9).

Ka u le nau te aw, hawvang cah nak nei ing a titu hempoh um pah suh un hi. A neih haw mi hawnvang cu Patian nel pen hung mi himaw hima kaw tih mi niksak masa un. Aitahum ti tale profet man ngawl tam pi um haw zo (I Jn 4:1).

Mah hi, pom dan le thil hawh dan dang tampi a um tak a ngal lin uh kul zet hi. A pha zawng in a zo tuk uh ta cun, mah ti bang sung pen a up nak uh te kilkhawi thiam in a nun theih tuk uh cu thupi zet hi.

June - 23 “Mah hang Jesuh um in a ti tu cu amah tuah munkhat ah Pathian in pui tuk hi tin up nak nei hung” (I Thess 4:14).

Jesuh um in a it uh mi pa a thih ten. Ai tin lelhlul hung kaw? Um tu hekkhat te cu than au in um haw. A dang hek khat te cun thasia thah in thuk thei haw. Mah mi cu a up nak thudik sungah le Pathian ah i zah tak in kho hung tih mi theih nak na hihi.

Masabel ah thih nak cu Jesuh hi muh mi bang in a muh thaim tuk uh kul hi. Mah mi cu thu a nget nak sungah, “Ka Pa nangma piak mi ka sunlawi nak cu a muh ten a muh theih haw nak tuk in, nangman a muh te cu ka kut sungah pe zo ci” (Jn 17:29). Ka it mi te cu Pathian tuah um tuk in kei a hawh san haw ten, a thauk nak haw te ceng in lungdam nak tawk tute hi saw haw hi(Isa 53:11). “ a ma mihng lak pen pakhatkhat a thih haw ten Bawipa ca i zah tak in sunglawi hum” (Saam 116:15).

Mah ten thih nak hi sullam cu a theihthiam tuk uh kul hi. Siangpalang in a mawi nak lak tuk in theksak zo hi. Sualnak, nat nak, haksat nak, khawngaih nak sung pen luat zo hi. thil phangawl Saihtan hi na deh nak pen luat zo.. Mahnaven a thih haw ten haksat, buainak thuk nak ngawl mun ah heng haw. Ziaza pha nei tu ten lungmuan nak ngah haw a ma, a thih haw ten colh nak ngah haw hi” (Isa 57:1-2). Bishop Ryle hi laingat mi cu, “ Um tut e a thih haw bek ten Paradis ah um haw, ngal a do nak haw ceng ta hi. Ngal a nei haw mi vang bo ta hi. Ni nikhat ten a zam tuk uh mi thim nak nellawn le tui pi te cu kal haw zo. Sual hang mihing tei ca tuikha cu in ceng zo hi. Thasiat nak le khawngaih nak um ngawl nak mun ah heng haw zo. A muh tei ca kap ngawl in mai ca kah tuk mi saw hi. Nguah cun mah mi thudik cu a muh theih tak tui mawk aa po mi thingkung bang in, kho zetaa din theih nak nei hung.

Oh tei ca cun oh te a thih san tut e hang khawngaih nak nei hung. Mahnaven muansan nak nei ngawl tute bang in um ma hung (I Thess 4:13). A phasaw mi Khrih tuah um haw hi tih thei hung. Can dawm no bek khen dun tuk hung ti thei hung hi. Mah mi mun Emanuel ngam ah tawk dun leh tuk hung hi. Ni dawlt a bel ni ten a thisa mi te tho in, a mi thianglim te tuah van ah tawk dun tuk hung hi (I Thess 4:16-17).

Mah hang Pathian nepnak cu neu ma hi (job 15:11).A khawngaih nak uh te cu lungdam nak ah thek khawng tuk hi.Mah lai ah kumkhua in A mah tuah leng ten tuk hung hi.

June - 24 “Nau pang te ka nel ah hung haw hen,kham pah suh un.Ai ta hum ti tale Pathian uk nak cu nau pang tei ca hi” (Mk 10:14).

Nau pang tei thih nak thu tauh peh dun in, um tu nu le pa tei ca thu dot nak um thei hi.

Khristian ten naupang te a thih haw ten Khrih lak ah heng haw hi tin up nak nei haw hi.Nau pang ten up nak tih mi a theih thaim haw laih ngawl tak Pathian in van ah heng tuk in koih hi tin up nak nei haw.Khrih cu um thei ma laih naven, Jesuh hi thihnak le thawh sal nak hang mi luat mi hi haw hi tin ti haw.

Mawh nei haw maw nei ngawl ti mi cu Pathian bek in thei hi.Oh ten van ah heng tuk maw heng tuk ma tih mi thei thei ma hung,Pathian bek in thei hi.Mihing ten a tu a thih ceng ten ai cang tuk ti theithe ma hi.

Bible sungah naupang te a thih haw ten vang heng haw tuk tin taklang mi um manaven, a nuai lam aa thil panih cu mu thei hung hi.Naupang te cu ka nel ah hung haw hen kham pah suh un, Pathian uk nak cu naupang tei ca hi” (Mk 10:14) ah mu hung hi.Jesuh in, naupang te cu piting haw tuk a ma up nak nei haw tuk mah ten van ah heng tuk tin ti ma hi.Vanngam cu hi ti bang naupang tei ca hi tin ti hi.Hi awnkam a zoh uh ten naupang te vanngam heng khawng tuk in mu thei hung hi.A dang pakhat cu, piting tei ca, mi capa cu a pai mi zeik tuk in le luan tuk in hung hi tin ti hi (Lk 19:10)Mah naven naupang tei thu a son ten a pai mi te tih mi telh ma hi.Mi capa cu a pai te luan tuk hung hi (Mtt 18:11).Bible hi um dan te a zo ditdet uh tale a sullam theithe tuk hung hi.Mahnaven hi mi cu mihing tei bial a theih haw nak tuah a pom dan haw a son uh mi hi.Mihing ten ciang zet in son khawng thei tuk ma hung hi.Sual thei laih ngawl naupang hem poh a ti uh en a nungmi Pathian a bia ngawl tei ca te khi ee hengkhawng tuk maw tih mi thudot nak um thei hi.

Jim Elliot in, “Lei hum ah a pitit haw tian kilkhawi tung tin ka tumtah nak, Pathian in a lak sak ten mangbang in um tuk mang.Pathian in kumkhaw nunnak sungah khawm zo tak tekkun tian aa ka um nuam nak hang, Pathian deih nak kham tuk mang” tin ngan hi.

June - 25 “ Aw capa Absalom, Absalom ka capa! Nangma ca keimah saw ka thih tuk,ka capa aw ka capa” (II Sam 18:33).

Absalom in nunpat nak ngah maw ngah ma kaw tih kha ngawl in, a kah tu in thaukhak nak le pammei sak nak tuah a kah nak khi saw hi.Um tu ten mah tibang kah tuk mi kha ma hi,Pathian hi deihnak a theiciang tu ten kap li ngawin bibal ah mah le mah nem dun tuk mi te hung hi, Pathian hi paik mi cih nak tuah hi thu te cu a khen khuai theih uh kul hi.Mihing a hih uh nak bang thuakhak sa tuk hi mah naven um tute cu taksa hi deih nak le cih nak tuah nung tu a hih uh ngawl bang in, hawvang hi deih nak le cih nak tuah bial sial nak le thu nget nak tuah a ngan uh ta le ma ti bang lawlawm in kah lih kul tuk ma hi.

Mi pakhat in nunpat nak ngah thei hi tih cu up nak nei hung.Taksa damnak lam ah mi pakhat pan hi tin son hi, mihing cu dam ngawl in,zua nak khan ah a um tavang, a dam tu tei thuson mi thei thei hi, mah ten beng tuah za thei hi tin son awng haw.Mah a hi tale nun pat nak vang ngah thei tuk si, ngah thei ni maw tin thudot nak um hi.

A pha ngawl lam pen zo ten teh nung.Mi pakhat cu nunpat nakngah ngawl in thi hi ti teh nung.a thin lung uh ai tin um tuk kaw?Taksa hi deih nak hi ngawl in Pathian hi deih nak bang a ngaih sut thiam uh kul zet tuk hi.Mi pakhat cu soal sungah a thihnak hang Patian hi sam nak tih ti thei ma hi.A ma up ngawl nak hang saw hi.Pathian in mihing te a soal nak haw luat tuk in le a ma lak ah heng thei tuk in lam sial sak zo hi, mah ti leng napiin a ma lak ah a hawh nuam ngawl tute cu, Pathian in a baan pen dok lo tuk ma hi,ai ta hum ti tale Pathian in mihing te deih ten theih nak pia hi.

Mah tak a it uh mi u le nau ten lei taksa dan thi in a um haw ten oh ten khawngai in le thinna in a um tuk uh kha ma hi.A piang thak haw tale lungdam in um tuk saw mi hi.Piang thak haw ma a hi tale cu thin na in um tuk vang kha cuang ma hi, i ta hum ti tale oh ten tih sak theih mi nei ma hung hi.

Thil hempo thukhen tu pan a pha le a mawi in thu khen hi tih thei hung (Saam 18:25), mah tak Pathian cu mi soal tei ca siatlal nak le sik nak a nei tu misual te nunpat nak a piak mi hum ah man loli hi tin a muh thiam uh thu pi zet hi.

June -26 “Ka nel ah a hung mi le a kik mi, mi suk so te a tam lei ta haw tak Jesuh le nungzung ten an eih tuk caan hei ngah haw mahi. Mah hang a muh tei nel ah “hawh nung in na eimuh bek nop no in a um theihnak tuk uh mun ah um ten nung; Mah ten cawl pha tuk hung hi tin ti hi. Mah ticun a colh up theih nak haw tuk mun ah Lawng tuah hawh haw hi, Mahaven a hawh lih laih tak haw in mi tam pi ten mu haw.....Jesuh cu lawng sung pen a tul ten mipi te a muh ten a thin sungah hehpih nak tuah dim hi...” (Mk 6:31-34).

Mihing te cun noksak nak hang aithok in um hung hi. Mah no aa um tuk deih in mun dang um nak tuk ze in um hung. Na deh laih in mi ten hung in thu a dot haw ten maw, awn tuah noksak nak te a piak haw ten thinuk nak le buai nak tuah um lelung hung hi.

Mah naven Jesuh hi tumtah nak cu mah ti bang noksak nak in siat suah thei ma hi. A lak ah mi tampi a hung hawtale lung dedeuh hi.

Thungai tita cun mahti bang noksak nak hang oh tei ca miat nak tam pi um hi. Pathian na dek tu um tu mi ten mah ti bang mi hon pi lak ah hawh in thuthangpha a son haw tuk mi saw hi. Hawvang le taksa dan ah tha a nei ngawl mi te bawm tuk in oh te cu Pathian piak mi nunpat nak ngah tute hung hi tih mi a cin lelung uh kul hi. A nunnak uh tuah Pathian hi min phat nak tuk a zuam uh kul hi.

Na deh tuk tamzet a nei tu innsang nu bel hi ot mi a zo uh ta cun a thin uh nop tik tuk hi. Nikhatkhat ten a deh awng kel ngawl mi te dek thei tuk in, a deh tuk mi hempoh te cu a pasal hi hen laih ngawl dek ceng tuk in zuam li hi. Ai nge na bawl lih? tin a pasal in a dot ten hi lai tawh ah um ing, tin mitmai pan no in don hi. Mahtibang ka pasal inn hen laih ngawl ceng khawng tuk ka deh nak hang ka pasal inn ah a pin sial ten thatho zet in ka muak ten ka pasal in thinuk awng ma hi, Ka pasal cu it nak tuah ka muak sial ten a lung nop in kei mah it dedeuh hi tin lai ngan hi. A nun uh ah mah ti bang noksak nak le buai nak te a hen ten oh ten thinuk nak ah mang ngawl toh in Pathian hi mit mai zo in lungdam nak tuah neh thei tuk in a zuam tuk uh mi saw hi.

June - 27 “Mahnaven numei cu thinlung nem in le up nak le it nak leh thianlim nak sung ah a kho haw ta cun ca a neih haw nak hang luat mi hi haw tuk hi” (I Tim 2:15).

Kohhran sung aa numei ten thu nei tuk ma tin Paul in a tih ten, mihing a hi mi oh ten phun dang in lak soal beih no hi. Tehkip nak in, (I Tim 2:12) cu na sial in na caingzet in thei tuk ci.

Mahnaven Paul in theih tik nak bawl sakhi, “ ca na neih uh nak hangluat mi hi tuk u ci tin ti hi”. Hawvang nunpat nak son nuam hi tih cu thei ten hung am, kohhran sung aa a din mun vang kha ma hi. Ca nei thei tuk in Pathian in cawi sang hi tin a ti uh en soal tuk ma hi.

William Ross Wallace in, “ Nauno sialnak bawm hin nak kut cu lei uk tu hi kut hi” tin son hi. Huai tu phapha tei nung ah nu phapha um haw hi.

Sunsanah Wesley cu pualpit hum ah na dek awng ma naven, inn sang aa na a deh mi in a capa pa nih te hang leihum pi ah thuthangpha pung tik hi. Mah mi a capa panih te cu John Wesley le Charles Wesley te haw hi.

A tu san ah cun, numei ten pano te bang el le kim ah ti vuvut aa na a deh haw nak te cu san tuiluang bang na cang ta hi. Inn sungsang na deh tuk cu a muh tei ca thazawn hah nak ah na cang ta hi. Mah ticun inn sang nadehnak cu beih no hi tin ngai sung haw.

Khristian numei tei sunsiah a eih haw nak pen a son haw mi cu, na a deh nak thu bek hi. Na a deh haw nak pen a ngah haw mi lahkha thu ngeh son tek haw. Mah ti bang mun ah zuam dun nak thinlung um hi tih cu son kul ma hi. Muan huai zet capa pathum nei tu nui son can a hen ten, “ Nang ee ai kaw na deh Charlotte? tin a dot haw ten Charlotte in niamkhiat nak tuah a son mi cu, “Pathian ca mi te khang tik in” tin don hi.

Faro hi canu in Mawsi hi nui nel ah, Hi nau cu ka ca zoh sak in na na lawh man pe tung tin ti hi (Suah12:9). Khrih hi thukhen nak mai ah canau te, Pathian thu ah le a deih nak bang a khangto tik tu cu sunloih in um haw tuk hi.

Man hi, ca a neih haw nak hang luat mi hi haw tuk hi. Kohhran sungah numei ten huai tu bang na dek haw ma naven, ca nau nei in Pathian thu tuah a cawm haw nak le a khan tik haw nak cu a sunglawi mi na ngengzet na hihhi.

June - 28 “A kuakua hihen up nak tuah tuinip nak a la tu cu pat mi hi tuk hi. Mahnaven a um ngawl tu cu vawk in um tuk hi” (Mk 16:16).

Bible sungah hi bungcang pakhat bek a um bang en nunpat nak cu up nak le tui nip nak hang hi tin um tuk hung hi. Mahnaven nunpat nak cu up nak buah bek in hi tin thukam thak sungah 150 laih mu thei hung hi.

Tuinip nak tih mi cu Khrih cu nunpat tu le luan tu hi tin a up uh nung ten tuinip nak lak tukhi. Ka nau pang lai in Baptist ah um ing a ma, ka kum 14 kim in, ka pum pi ngeng zo tak, kohran upa ten tui nip nak la tik haw. Mah ti bang tik nak cu a soal mi ngeh hi.

Thukam thak sungah a muh theih uh mi cu, mi pakhat Khrih a up bek ten tuinip nak la cih tuk tin ti hi. Piang thak ngawl pi tuinip nak lak cu cinciak sung aa Lawi tibual buah bang ten hi. Mah ti bang a um tute cu Pathian thangsiat tute na hi haw hi.

Bible sungah up nak le tuinip nak cu khen theih ngawl in naidun no haw hi tin mu hung hi. Tui nip nak lak hang piangthak vang hi kha ma hi. Misual ing, tih theih mi nei mang, heel heng tuk mi ing, Khrih in kasual nak hang kross hum ah thi in kei luan hi, mah mi cu kei mah hang hi, Khrih hi thih nak cu thungai hi, man hi a mah cu ka Bawipa le nunpan tu hi tin a um uh bek ten tuinip nak lak tuk mi hi.

Hekhat ten tuinim ngawl vang van ngam hen theih leng hi tin dangnal zet in awn lawlop li haw hi. Van ngam kai tuk in a mah le mah muan dun nak ngangai a neita cun tuinip nak la tengteng tuk hi. Tuinip nak tih mi cu Mi pi le Pathian mai ah kei cu ka up nak hang Jesuh hi thih nak ah thi bok in, a phum nak ah phum in um bokong mah ten a thawh sal nak ah vang thong in um bokong hi tih mi tetti khan nak a hih tak, mi piangthak pakhat cu tuinip nak cu a lak tengteng tuk mi hi. Mah ma ta cun vanngam ah tuinipnak hun can um leh tuk ma toh hi.

Khrih cu a ma nunpat tu le Bawi pa hi tin a pom tu hem poh in tuinip nak la tuk hi. Tuinip nak hang van ngam hen theih ma naven, mipiang thak pakhat cun tuinip nak la ngawl cun um hihim tuk ma hi. Tuinip nak tih mi cu, Saihtan ca kha ma zo ing, Pathian ca ing hi tih mi mipi le Pathian, vanhum mi tei mai ah up nak phuan dun nak hi.

June - 29 “Thungai son ing: a kua kua hihen a ot mi thei in, keih mah a hah tu thei in a um ta cun kumkhaw nunnak nei hi. thukhen nak tawk tuk ma hi: mah tic un thih nak pen nunnak ah lut zo hi” (Jn 5:24).

Thutak ah um tih mi cu, paing thak or Khrih nei tih nak hi. Thutak aa a um ngawl tute cun, sunglam lung muan nak nei haw ma hi. Mahnaven thutak aa a nung tu ten lungmuan nak nei haw.

Thungai son ing thh mi “ ing” tih mi cu Khrih na kawhmuh nuam hi. Awn dang saw deuh in a ciang tik tuk uh ta cun, Kei mah na nei ma tale nunnak tih mi vang tep ngah awng tuk ma ci tih nak hi. A mah cu thutak hi a ma, a mah ah thil tih theih nak um hi. A mah ah up nak nei ngawl cun nun nei tu hi thei haw tuk ma hi.

Jesuh in a kua tei nel ah son kaw? nang muh tei nel ah son ing tin ti hi. Kumkhua a kho mi Pathian capa in oh tei nel ah thuson hi.

“A kuakua hi hen ka ot mi thei in” a kuakua tih mi cu mi za pi a tih nuam nak hi. Mah mi cu um ngawl tute kha ngawl in um tute son nuam hi.

“Kei a hah tu a um haw ta cun” tih mi cu ahah tu Pathian a um haw ta cun tih nak hi. Mah tak oh tei up nak tih mi cu Khrih le a hah tu Pathian le a awnkam thei le pom nak khi up nak tin ti hung hi.

Mah nung ten thukam pa thum hung hi;” Kumkhaw nunnak nei hi” Mipakhat in Jesuh a up bek ten kumkhaw nunnak nei hi. Panihnak ah cun, “Thukhen nak tawk tuk ma hi”, A ma soal nak hang hell ah heng tuk ma hi tih nak hi. Ai ta hum ti tale a laiba cu Khrih in luh sak zo hi. Pathum nak ah cun “ti cun thih nak pen nunnak ah lut haw zo”. Pathian buah a peh dun haw nak a thimi haw vang cu nunthak ngah le in Pathian buah lem leh haw zo tih nak hi.

Pathian cu nabeng buah bek thei tu hi ngawl in ,na thinlung buah thei tu na hi ma tale Pathian uk nak ngam ah tum kha thei tuk ma ci.

June - 30 “Mawsi hi baan a zak theih sung hempoh Isarel ten neh pepel haw; mahnaven a baan a zak theih ngawl ten Amalek ten neh haw” (Suahl 17:11).

Isrel ten amalek ngalkap te buah a don dun haw laih tak hi. Mawsi cu mual hum ah kai in a baan a phalh dan babang in ngal neh haw hi. Baan a phalh ten Ngal neh haw a ma, a phalh ngawl te sung haw. Mawsi hi baan ti mi in, Khrih oh tel lam ah a tan sung tih nak hi. Taksa dan ah Mawsi baan cu a ngal kap ten phalh bawm thei haw. Mahnaven oh ten Khrih hi nadeh nak ah bop theihmi nei ma hung, mahnaven up nak buah Khrih hi deih nak zui thei hung hi. A baan humlam ah phalh or zaak tih mi cun

Pathian ngam ca mun lak tuk tampi lai hi up nak tuah nung un na a thu thangpha phuang un ti tuah bang ten hi.

Missionary pakhat pa le a philpilh te khual zin haw a ma, misual,damiah tei um nak ah heng haw.Mah lai tawk ah cun ngeipi um haw. Ha ngeithim a um haw ten Damiah hotu pa cu dam ngawl in um hi.Mah tak Pathian nadeh nak sizung ah pui haw mah lai pen Damiah pan na van uh te lak sak tuk in tumtah nak neina va ung, na ngalkap 27 te hang laksak leh ma ung tin hilh ti hi.

Dawl lam tetti a khan leh ten kohhran member pakhat pan mah mi ni tak ah nang muh te thu nget sak nak nei ung a ma mihing 27 no kim thei ung hi tin hilh hi.

Mah ten hi ngawl do nak sungah thil panih mu bet thei hung hi.amalek te cu taksa muh sak nak hi ama, Mawsi le a miphun te cu A bo thei ngawl mi taksa muh sak nuam hi.Thu nget nak cu ngal neh nak hi a ma, Pathian belh nak hang neh tute vang hi hung hi.

July – 1 “A tu aa thil ka theih mi cu kim ma laih hi; mahnaven mah mi nite cun kim tuk hi.Pathian in kei a theih nak a kimzet bang inka theih nak vang kim zet leh tuk hi” (I Kor 13;12).

Van ah a heng masa tu a it uh mi te a thei ciang leh tuk uh ta cun hi lei aa dawm lai a theih nak uh te cu sontham tuk ma hi.lai thiangthong sungah sonciang nak um ma naven, up nak a neih uh nung ten Pathian hi piak mi cih nak tuah theihtheih nak nei hung hi.

Nungzui tu ten Jesuh hi thawhsal nak le a sunlawi nak cu mu haw.A mu taksa bang kek leng hi tih mi ah vang sual nak um ma hi.Van a hen uh ten taksa pumpi cu thek tuk na ven a pumpi uh le a pian zia uh te cu thek in um tuk ma hi.Hawvang nun tuah nung tuk hung a ma, Oh te a semsua tu Pathian tuah leng ten tuk hung hi.Mahnaven a mah bang cikci hi tuk ma hung hi.I ta hum ti tale a mha cu Pathian hi a ma, oh te cu a selsiam mi te hung hi.

Panah nak ah, Lei hum aa a theihdun uh nak sang ngawl in dawm saw in thei dun tuk hung hi. Mah ten thu ngaihsut nak piak nak te um tuk ma toh hi.Pathian hi thupiak nak bang in zalen zet leng ten tuk hung hi.Lei hum aa a theih nak uh sang van ah theih nak tam saw tuk naven, lei hum ah a um uh lai bang buai nak te um bok tuk ma hi.Colh hah damnak cu mah lai tawk ahtuk hi.

Paul cun Theslonika tei nel ah, mah lai tawk ah “ Lungdam nak le mai ngal nak bek um tuk hi tin son hi(I thess 2:19).

Muhawng ngawl mi tele theih awng ngawl mi te theihnak um tuk hi tin bible in son hi.Pita, James le Johan tei mel thek nak mual hum pen Elijah le Mawsi cu thei thiam haw hi.Milian pan hell pan Abraham cu theithiam hi (Lk 10:24).Jesuh in Judah mi tei nel ah Abraham, Jakop, le profet te venghawng in Pathian uk nak sungah theithiam dun haw tuk tin um hi (Lk 13:28).Luk 16:9 vang sial bet in hi.

Mahnaven a ngal lin tuk uh mi cu van a het uh ten a it uh mi te thei khawng tuk na vehung lei hum aa um laih bang phil dun thei tuk ma hi.Taksa bang phial dun thei tuk ma hi tih nak hi.Matthai 22:30 sung aa Jesuh hi ot mi bang tuk hi, “ huai dun nak ti um tuk ma toh hi” .

July – 2 “Mah ten Jesuh in, “ Martha, Matha!nang cu thil ngeng pi hum ah buai in laklawh zet in um ci,a kul ngangai mi cu pakhat bek hi.Mah mi cu Mary in a ten ngah zo tak kua mah in long haw ma ta hen” (Lk 10:41-42).

Mari cu Jesuh kee bul ah khung in a thu ngai hi.Marhta cu na dek inbuai li hi.Jesuh in Martha hi buai nak hum ah mawhpuh ma hi mahnaven taksa ca sang ngawl in hawvang ca thupi saw hi ti cu ciang zet in thei tik hi.

Matha bang nung tu tampi um hung hi.hawvang nunnak tuk sang ngawl in taksa ca huncan a man can uh tam saw mek hi.Pathian a mah sangngawl in a piak mi muicu ah hun can te buai pih lihung hi.Mah mi cu a man mi kha ma hi.Matha le Mari ten Jesuh cu deih veve haw naven a deih haw dan bang ve ma hi, taksa dan deih tuk maw, Haw dan tuah deih tuk cim tih mi oh te vang in a khen khuai uh kul hi.

Mari nun bang nei tu vang hi lei ah um hung hi.Mah naven Mari cun Jesuh a muh ten hi lei thil dang phawk leh ngawl toh in a hun can venghawng a Bawipai ca mang hi.Mah mi cu Nunnak tuah Pathian it tu tin ti thei hung hi.Tehkip nak in naupang te a siap uh ten ei mu lak ah hung in a pom tut e cu a dang naupang te sang ngawl ih deih saw mek hung.Jesuh vang in a lak ah zuan in a mah a bel tute cu mit mai pe saw hi.

Pathian in na a deh uh nak sang ngawl in a mah thangphat nak a piak uh mi khi deih saw hi tin ti hi.van hum aa Mo pan monu ngah tuk in tum hi, sal ngah tuk tum ma hi;

Khrih in nadek tam dek tukin teng ma hi

A ke bul ah um man tuk ngawl loli aa can mangtu kin ma hi
Thinsau zet aa ngahhelh nak thinlung cu
A tamting mi deh nak tin ti hi.
Mari in a pha saw mi a ten ngah zo tak mah mi cu kua man lon sak thei haw ma hi.

July – 3 “Na inn uh ah mikhual heng tik un na, tuamluam un hi. Mah ti bang a bawl tute cu a theih haw ngawl in a inn haw ah vanhum mi te heng tik haw hi” (Heb 13:2).

Mi khual deih tih mi cu laithianglim hi tik mi hi a ma, mah ti bang bawl nak hang a inn ah vanhum mi te vang heng haw tin tihi.

Mah mi cu Abraham hi thu ah mu thei hung hi. A um nak buk mai ah mi pathum cu a muh ten , tui tuah a kee haw som sak in dainem nuaiah cawl tik a ma, a nupi Sarah nel ah khuinawi le muk ei tuk bawl sak tik in ei tik haw hi.

Mah mi pathum te cu a kua te u kam? A mulak aa panih cu vanhum mi hi haw a ma, pakhat cu Bawipai mi na hihi, mah mi cu Khrih tuk hi tin up nak nei hung” (Seem 18:13).

Mah tak Abraham in vanhum mi te bek an do hi ngawl in Khrih vang na do cih hi. Mah tak khual thiam nak cu Pathian hi deih mi a hih bang in, Miat nak panih, sunglam le pualam dan in co haw tuk hi.

Mah ti bang mikhual deih in cawm nak hang muicu dong in, Pathian lamhuai nak i zah tak in ngah haw hum tin tetti khan nak tam pi um hi. Nau pang tei mai ah mah ti bang a bawl uh tale a bawl uh mi bang in bawl ngut haw tuk hi, mahten a nunsung haw ah haksa ngawl no in Pathian in lamhuai tuk hi. Anu le pa te, a pi le pu tei lak pen lo pha bel co ngah tute vang hi haw tuk hi.

Mahnaven Jesuh cu mikhual bang neih tuk mi kha ma hi. A nun uh ah le a hawvang uh ah akhen awng ngawl in a nei tuk uh mi hi. Mi khual cawm cu Khrih colang tuah bang ten hi (Mtt10:40). Phuciak ngawl no in pakhat le pakhat inn ah a het tik tuk uh mi hi (I Pit 4:9). Mikhual pakhat a tuamlawm uh ten Khrih a mah tuam lawm tuah bang ten hi. Mah ti bang a um uh bek ten Bathani khua a Jesuh hi hen le leng theih nak Matha le mari tei inn bang cang thei tuk hi.

July – 4 “Ka tha uhcak tik leh in na, na mihing ten thangphat tuk ung” (Saam 55:6).

Tu tih mi dinmun cu Khensa nat nak bang hi. Khen sa cu a sungah um leng naven, a nase laih ngawl cun theih theih ma hi. Mah tibang bok in, Hawvang lam ah ti zilzial no aa khang to bang nave hung khensa nat nak thuk tu bang a tu leng mi vang hi thei hung hi. Mah ti bang can ten a nun uh lep sak thei tutuk saya pha kul hung hi. Mah ti tih ten sum le pai neih hang mi tei upat mi Pastor khan ngawl in, hawvang nunsang nei tu saya ka tih nuam nak hi.

Pathian awnkam hial nak, deih nak le phul nak a paih ten thangphawk leh nak kul hung. Thunget nun a neih uh ngawl dedeuh ten it nak a neih uh mi vang pai tik pepel hi. Khawm nak ah tel ngawl in TV zoh nak ah can mang tam saw tuk hi. A nun aa a tawh le leng mi thil te vang kal zo leh ngawl toh in, thu neu no penpan sunnak tuah ngeh in dimtuk hi. Sum le pai duhham nak le thincom nak tuah a nun cu Saihtan in mang pepel tuk hi. Sum ngah nak tuk cun caan tampi mang tuk naven, Pathian ca cun i mah man phal tuk ma hi. A nun ah it nak sangngawl in huat nak tam saw tuk hi.

Ihcil nak, thinhak nak, Pathian ah lungdam theih ngawl nak te a neih uh ten thangphawk nak a thak kulhi. Mah ti bang a din mun uh a theih dun uh bek ten Pathian a bel uh ma tale, pianthak laih ngawl aa soal a bawl uh mi te sangngawl in a ngeng saw mi soal bawi in mi tei nautat mi le zoh thong mi ah cang tuk hung hi. Mah ticun a nuncan uh Pathian ah a lep leh uh ngawl tak, a biak uh mi Pathian vang mi ten nautat haw tuk hi. Mah ti bang nun tuah a um kha pang uh ta cunpoi zet tuk hi. mah ti bang din mun ah cun bawl ngam ngawl mi um le ma zo hi, ngukcak nak le nu pa soal nak bawl tuk in a man le leng mi mihuk te bang in, a taksa kiam suk hen na a thih ten phum tu hei nei ngawl um tuk hi. Sodom le kawmarah tei um dankhi phawk ngil pah sin hi. Ezakial 16:49) cu sial bet in hi.

“Ka lak ah lung sik in thungen inthilpha ngawl a bawl haw mi pen a kik leh haw ta cunvan pen a thunget nak haw thei tung a ma, a soal nak haw ngaithiam tung a ma, a ngam haw te cu ngampha ah cang tik tung hi” (II Sansial7:14),

Sual phuan nak cu thangphawk nak hi!

Aw, hawvang thianglim na lak pen thangphawk nak hung hi

Na thangphawk nak cu hawh in-ka nel ah hen in

Ka kul sap mi te bawm tung tin na awnkam in hilh hi

Maw Bawipa niamkhiat nak tuah kun ing hi.

July – 5 “Hawvang thianglim kham pah suh un;Profet te khi nautat pah suh un” (I thess 5:19).

Hawvang thianglim kham nak tih mi cu, me al kham nak buah bang ten hi.Mei cu alh linaven tui buah a kham uh ten mit khawng hi.Hawvang lam ah mit tuk ngawl in ngawlling inhi.

Lai thiangotho in Mei tih cu Hawvang thianglim muh sak hi tin thei hung.A mah cu nasa zet, thatho zet mi lecazket mi hi.Mihing te cu hawvang thianglim hi lamhuaih nak hang thinnop le thatho in um thei haw.Hawvang thianglim deih nak thei leng in a bawl uh ma tale a kham tu buah bang ten hi.

Paul in Hawvang thianglim cu kham pah suh un, profet tei thu son mi vang nautat pah suh un tin ti hi.

Hawvang thianglim le profet tei thu ngai tuk in tik a ma, kohhran khawm ten Khrih cu a nunnak uh ca a ngang thei tawm aa a pom theih tuk uh a deih hang hi.

Mi pakhat cu tetti khan tuk in a tumtah nak a siat suah uh ta cun, hawvang thianglim kham buah bang ten hi, Pathian ca nedek tuk in pum a pe sa te takma ci na zak za ma maw ti bang na ti tale hawvang thiang lim kham tu hi ci.Kohhran upa, nu upa or mino upa dek thah in bible tawngkai nuam tute thape ngawl in a kai nah tuk ngawl nak in na ti a hi tale hawvang thianglim kham tu ci.Na nun ah nop nak um tuk ma hi, mah mi cu nang mah san ah tuk maw, na ca tei san ah tuk hum Pathian bek in thei hi.

Pathian in kohhran ah laksawng phun dadang koih a ma, mah mi cu a kul nak babang in mang hi.Mi pakhat cun kohhran ca tin tha piak thiam nak awnkam ot thei nak nei thei men hi, Mah mi vang cu Pathian hilaksawng leng hi.

Dawl tabel ten mah le mah a nun uh a thianglim ngawl nak in hawvang thianglim kham tu ah cang hung hi.Mi tei kul nak thei sih in mai kul nak thei ngawl vang khi hawvang thianglim kham tu buah bang ten hi.Khawm nak pen mipi te ding in thu a nget haw ten celh laih ngawl a khung te vang khi haw vangthianglim kham tute hi,Mi tei la sak ten sa bok ngawl in ka liolo aa a ding thawthong tute vang hawvang thianglim kham tute hi.Thin lung tel ngawl khawdang hek kawkawi thah aa la ngingzet aa a sat u vang hawvang thianglim kham tu hi.

Mah ti bang nun buah kohhran ah a nun uh tak kohhran in khanto lam hi ngawl in siat nak ah na cang ta hi.

July – 6 “ Pathian hawvang thianglim cu thasia tik pah sun;ai ta hum tita le hawvang cu Pathian ta min sin nak hi a ma,Pathian in luat tik ni heng tuk tih theih nak tuk in a amah khan nak hi”(Efe4:30).

Kohhran khawm nak ah hawvang thianglim cu kham thei hung,mah bang in oh tei nun nak tek ah hawvang thianglim khawngai tik tu hi thei hung hi.

“Tha sia”tih mi awn kam cu bawl soal baih no hi.Ei muh it tu bek khaw ngai tik thei hung hi.Inn nel nau pang ten tha sia tik thei haw ma na ven,a ca uh ten thu a ngaih haw ngawl ten ei muh tha sia tik haw hi.

Haw vang thianglim ah naih deuh le,deih deuh in um hung.A man oh te it hi.Thin lung sung luat nak a hen laan ta cik khen hi.Ei muh hang a tha sia thei hi.

Mahnaven a tha siat nak cu ai kaw?Sual nak hang a lung nat nak heng tik,Paul in hi tawk ah hawvang thianglim a tih ten muan mawh ngawl in bawl kha soal tih nak hi.A thiang ngawl mi thil pa khat paw poh in tha sia tik hi.

Zolthu son nak in hawvang thiang lim cu thasia tik thei hi.(Efe4:25)A pha mi zol thu,a pha ngawl mi zol thu,dik ngawl mi hilh nak,thu val thau aa son nak,a hek man aa hilh nak pawl te cu zol thu ngeh na hi hi.Pathian cu zol thu son awng ngawl a ma,a mi hing te vang zol thu son tuk phal ma hi.

Sual sung ah tacih thei mi thin uk nak in hawvang thiang lim tha sia tik hi.(4:26).Thin uk nak a pai theih nak tuk cu Pathian kut sung bek ah um hi.Adang thin uk nak te cu Saih tan can pha pia na hi hi (v27).

Nguak caak nak in hawvang thianglim thasia tik hi-mah no sum bawm sung aa hi hen,na deh nak thil te hi hen,zung lam thil mah no man nak vang cu ngu ca phun khat na hi hi.

Awn pha ngawl ot nak in haw vang thiang tha sia tik(v29).Awn mawi ngawl te buah cekpan bawlte vang tel hi.Um tu tei pawlkom dun nak cu hawvang le taksa khantoh theih nak tuk in hi.

A sia va mi, thinuknak,thinsiat nak midang tei siat nak bawl nuam nak thinlung thu te buah peh dun hi sial nak pa 4 sungah mu thei hung hi.

Hawvang thianglim hi na deh nak pakhat cu Jesuh hi deih nak zui thei tuk in na hihi.Sual a bawl uh ten Bawipa buah phial dun nak nei ma hung hi.

A up nak uh hang a hum uh ah a heng mi hempoh te cu a khan toh theih nak tuk uh in hawvang le tak khantoh nak tuk in bible buah a man thiam tuk uh thupi hi.

July – 7 “A tu can aa haksat nak a thuak uh mi cu eimu lak ah a heng tuk laih mi sunlawi nak buah cun tehkip tak in ngaisung mang hi” (Rm 8:18).

Haksat nak te a ngaihsut uh ten thinpem huai zet ngeh hi.Pumsathih a thuak tut e le Pathian hang tin haksat nak a thuak tute a ngaihsut uh ten thinsau in um nak hi.Ngal do nak pen a tawh haw mi haksat nak cu ai tin dontuk hung kaw?Do dun nak pen a ngah haw mi meima sia, kut tawng le kee tawng in mi tampi um haw.

Mah ten taksa dam ngawl nak aa haksat nak bek kha ma laih hi.Taksa nat nak cu thinsung thuak nak sang ngawl cun thuak beih saw deuh thei men hi.Salomom in a thuak nak te cu pakhat nung pakhat in ngan ma naven (Thuf 18:14) a sial uh ten i zah tak in thuak hum ti cu thei thei tuk hung hi.Inn sang nu le pa tei fel ngawlnak hang haksat nak heng thei hi.Minthan nak a zei uh ten vang buai nak le haksat nak a tawh uh bang in, Pathian lam ah hawvang nun sang a neih theih nak tuk un Pathian hi niksak nak le Saihtan hi sualfolh nak thuak tukhung hi.

Hi lei haksat nak ngaihsut ten nop nak tuk i mah um ma hi.Mah naven a heng tuk laih mi sunlawi nak ka ngaihsut ten mah ti bang haksat nak te cu i mah ma hi. Paul in mah mi haksat nak cu a heng tuk laih mi sunlawi nak buah teh kip tuk um ma hi tin ti hi.

Mundang ah cun Paul inhawvang lam ca cun lungdam nak hi tin na son hi.Mah ti bang haksat nak nawno a tawh uh mi ten kumkhaw sunlawi nak pung tik haw hi tin son hi (II Kor 4:17).Huncaan buah tehkip in a zo uh tale thuak nak cu can comno sung hi a ma, sunlawi nak cu kumkhua in hi tuk hi.

A khual zin nak uh tawptuk hi,mah ten a thuak nak uh te cu thei tuk ma toh hung hi.

Jesuh a muh haw ten a tak ngeh hi haw tuk hi

Khrih a tawh uh ten a thuak uhmi te haksat nak cu i mah tuk ma hi

A maipan no buah a zoh ten a thuak nak uh hempoh te tham tuk hi

Khrih a tawh uh laklawh ngalhang zet in tai tuk hung hi.(Esther K.Rusthoi)

July – 8 “Sabit huan ah na dek tik hi; colh caan hei nei ngawl in” (solo 1:6b).

Shulam lengmawi nu cu a u le nau ten cabit huan ah na dek tukin hawh tik haw.A u te buah na cu dek li haw.A ti hang in, a khawum in kawt khawng a ma,a sam vang nokluhi hi.

Mai na zam in midang tei na deh sak tih mi cu lau huai hi.Mah ti bang in Pathian na a deh nak uh ah, inn sungsang lem can ngawl nak te piang thei hi.Mahnaven Pathian hi tik mi a deh uh tak, Canaukikhawi nak le a thuthangpha a son uh nak hang a heng tuk laih mi laksawng a co tuk uh mi cu son thei ngawl tamtuk hi.Mah ti bang nun nei tu te cun (Heb 2: 13) sial inna thei ciang tuk hung hi.

Lai thiangtho cun Pathian na deh nak cu mai inn sungsang pen pan tuk tin ti hi.Jesuh in khawsia lut mi a dam tik celh te na son mi cu,na inn ah pin in na U le nau tei lak ah na Bawipai bawl sak mi le, a hehpih nak thu hilh in hi tin ti hi (Mk 5:19).Thuthangpha son nak tuk a hak sa thei bel mi mun cu inn sungsang na hihi.Mah hang a inn tek uh pen a pat uh kul hi.

Jesuh a nungzui tu te na a tik ten, “Jelusalam,Judah ngam le Samaria ngam hempoh le lei hum khua kim ah kei ma teti hituk u ci” (Nungzui 1:8).Jelusalam tih mi cu a mun pi, a inn sang pen pan tik hi.

Andrew in a inn sang zam tuk in ngaisung ma hi.Ma lekhat tin a U Simon hilh hi (Jn 1:41).

Um tu ten a u le nau haw te Khrih nel ah a huaih haw tuk cu thupi zet hi, Khrih nel ah a huaih haw ngawl hang a hum haw ah siatselh nak a hen tuk cu phal um ma hi.Mai inn sang zam in mi dang tei nel bek ah thuthangpha son tih mi cu bible buah kaih dun ma hi.I ta hum ti tale a nupi le a canau te sang ngawl in mi dang te it thei saw tuk ma hi.

July – 9 “ A kuakua hihen Bawipai min a sam tute cu luat nak ngah haw tuk hi” (Rm 10:13).

Nunpat nak nei ngawl in Bawi pai min cu sam ngangai theih ma hi.Kam buah sam theih naven, hawvang a tel ngawltak, van aa Pathian hi beng ah heng thei ma hi.Bawipa tin sam li naven, beidon nak ngeh tuk hi.Sum le pai nei ten Bawipa ko awng ma hung, mahnaven haksat can le sum le pai neih ngawl can ten bawipa tin sam hung, mah mi cu thil soal bawl buah bang ten hi.

Kumdawn no Sadthu Sunder Singh cun lungmuan nak a tawh ma a hi tale a mah le mah that dun tuk tian in na el awng hi, “ Pathian na um ngangai a hi tale tu zan loli ah lang dun in hi tin thungen hi.Nazi salih sung a thunget nak a ngahma a hi tale Lahore khawpi ah hawh nang in Mei lamzin ah zau in lial tik tung tin ti hi.

Khua a vak deuh laih ngawl in a zaunak khan ah Jesuh cu tum hi tin Vision tuah muh nak nei hi, mah ten jesuh in Hindu awn tuah, “ nang in a man mi le a dik mi thunget nak nei ci” Ita la ma cim?Keimah cu Lamzin ing hitin na ot pih hi.

Tho vut in a pai khan ah tum in, pa kei cu Khristian hi zo ing,ka thih tian a na dek tung tin na ti hi.Hi lei hum ah mi tam pi ten haksat nak hang Pathian sam haw, lungdam nak hang Pathian sam tute vang a um uh bang bok in, Pathian in phun khakhat in a phi a piak ten i ma sial ngawl in mumek hung hi.

Pathian cu thinlung tak tuah a mah a tawk nuam tu tei lak ah phuang dun hi.Bible ngat theih ngawl nak ngam ah vang vision tuah lang dun thei hi., umngawl tu in Pathian a thei nuam nak hang man nak in maw tin Pathian cu a mah le mah phunag lang dun thei hi.Mah tak Pathian na tawk nuam ngangai a hi tale na up nak le na thinlung tuah sam in na, ze in hi.

July – 10 “Hi thuman cu na theih zo uh tak na zui ngangai uh ta cun i zahtak mi bawng pha mi hi tuk u cim?” (Jn 13:17).

Thuthangpha son tu ten a son haw mi bang kek in nunmawi a neih haw tuk mi hi,mah ti bang bok in thu a ngai tute vang in nunnak ah mang cih tuk in a ngaih haw kul hi.Mah mi cu Pathian hi deih nak hi.

Lei mihing ten a son uh mi te sang ngawl in, a bawl uh mi le a phent dan uh te ual saw haw hi.Mah tak na nunnak tuah thu son in na hilh in hi.Mah ngawl cun nangmah le mah mualphoh dun tu bang tuk ci.

Thuson tu pakhat cu pulpit hum ah a um ten mipi ten a tawp tuk deih haw ma tih mi le pulpit hum pen a tolh nung ten kai leh tuk vang phal haw tin son mi thei awng ing hi.

H.A Ironside in, “Muk cu meialh bang hi a ma,i mamah in kham thei ma hi: tin ti hi.Mah ti bang bok in Henry Drummond in, “mihing cu a son mi thu bang in” tin lai ngan hi.Carlye in, “ Athianglim mi nuncan cu Pathian tuah thusiam nak phabel hi tin ti hi”.Awnkam te cu mihing tei nung ah a um ten ngit zet hi tin ti hi.E.Stanley Jones in, “ Pathian hi huham cu eimuh hang huham aa a can laih ngawl in taksa nunnak ah a can tuk mi hi” tin ti hi.”Thuman son naven a nun pih ma ta cun thusual son ing hi tin” (Oswald Chamber)in ti hi.

Mah hi Jesuh bek cu a son mi bang um tu hi.Judah mi ten, “ nang a kua kam?” tin a dot haw ten A pat pe pan ka hilh mi bang khi hi” tin don hi(Jn 8:25).A son mi bang in bawl hi.

A unau haw in Doktha veve haw hi.Pakhat saw cu Khristian biaknak doktha hi a ma, Nikhat cu numei nu cu thuson tu doktha pa tawk tuk in a in ah hawh hi, kongka a hen ten doctha pan hon hi, mah ten numei nun nang a kua kam, thuson tu doktha pa hi cim tin dong hi.Son nuam mi cu a theih nuam uh mi thu cu a hilh thei tu tuk a dot uh kul hi.

July – 11 “Hi tin ka tih ten,ka hen nuam nak mun heng zo ing tih nak kha ma hi,cangkim zo ing tih nak vang kha ma hi” (Fili 3:12).

A hum aa ason uh zo bang in a son uh mi le a bawl uh mi a kaih kul hi tih mi tuah peh dun in thil panih um hi.

Pakhat nak ah, hi lei hum ah a nun uh sung Pathian hi deih nak bang nung thei tuk ma hung tih mi a theih uh kul hi.a phabel a bawl uh tavang kei cu santai ngawl saal thawthong ing hi tih mi tang lelung tuk hi.Mahnaven mah mi santaih ngawl nak cu maiah koih in nunpih tuk vang kha ma hi.Kam tuah a son uh mi le a nundan uh bang ve thei tuk in zuam tu tuk te hung hi.

Panah nak ah, thuthangpha cu a pua tu sang ngawl in thupi saw hi, a pua tu cu a kuakua a hi tavang thupi ma hi.Andrew Murray in, “ Pathian saal a hi mi oh ten mah le mah hei kim tik theingal mi awnkam cu man lang zet in, son hung tin ti hi, “Abide in Christ” laibu a ngat ceng kum 35 a ngai ten lai pakhat a ngat leh mi cu, “Khatian lai ngan tu pai nun ah a ngat mi sang ngawl a ot mi tamsaw thei men hi tin na ngan hi.A tu aa ka ngat hempoh vang ka ot lai ngawl mi hi tin ti thei mang, ka ot sa mi ngeh hi thei hi.

Pathian thudik cu a pha bel mi le a man bel mi hi.Phabel hi tih mi tuah pehdun in Guy King hi ngat mi cu, “ Mah mi thuman cun mipakhat hi lau nak dawm tik a ma, mi cip te vang a awnkam hang misil ah can hi” tin ti hi.Mah mi thuman cu mihing ten i ma sial ngal, kua man phuang ngawl a um haw tavang a san nak bel ah um leng hi.Mah hang oh ten bawl tuk mi pakhat bek nei hung hi mah mi cu Pahtian thu bang nung tuk le zui tuk bek nei hung hi.

Um tu ten Pathian hi hih nak cu a thei mi le a bawl mi tuah hihen, a nunnak tuah in le, a cih nak veng hawng tuah a piak dun tuk bek um hi.Mah mi cu Pathian sunloih nak tuk in le a mah le mah cawisan dun ngawl nak aa man tuk mi hi.

July – 12 “Ngaldo nak cu noh tei thu kha ma hi, Pathian khawkhan hi” (II Sansial 20:15).

Um tute cu Kross hi ngalkap a hi ta cun ngaican um ngawl in, ngal a do kul tuk hi ti cu son kul ngawl theih sa hi. Pathian thudik cu ngalhang zet phung dedeuh in a um ten ama nunnak ah cun tuk mi tam dedeuh mu tuk hi. Puritan pai tih mi cu, “ ngal bawi pai el aa ding tu pa cu thalkap tu pai elh mi cu na hihi” tin ti hi.

Bawl ngawl in a um ta cun a hum ah mawhsiat nak heng tuk hi. Pathian ngam ca tin ngal a do nak ah sonsiat nak, iksiknak, lem ngawl nak, huat nak tin tampi thuak in tawk tuk hi.

Mah ti bang din mun ah a din uh ten hi ngawl do nak cu ka thu in tawp thei mang tin mailam ah a not lo uh kul hi. “ Nangmu ca Bawipan dosak tuk hi” (Suahlan 14:14).

F.B. Meyer in, “ awnkam kam khat in i zah tak in siatnak heng tik thei kaw? Dap no um in, phia ngawl no in um in, veikhat a beng haw ta le khalam vang dawh hih in. I tuk mah ten don pah sin. Na hih nak ngaisung pah sin na nunnak cu a kut sungah hi timi cing lelung in hi, mah a hi ma tale a siatsuah tu hi tuk hi.

Josep in mawhphulh nak a tawh ten, sual mang hi tin kamkhat no hei awn ma hi. Pathian lak a ap ten Pathian in apha bel bawl sak khawng hi.

Khiri hi saal tin caan ngeizet tian a dek tu pan, “Mawh phulh nak tampi tawk mek ing, mah naven Augustine hi thunget bang ngen ing.” Bawipa mah le mah sual mang tin son nuam nak thinlung ka neih nak pen luat tik in” tih mi na hihi.

Jesuh Khrih bek hi zo tuk tak hi,” Miten a muhsuam haw ten muhsuam leh bok ma hi, haksat nak a thuak ten vang do ma hi, mah naven fel zet in thu a khen tu Pathian saw linsan hi” (I Pit 2:23).

Oh te cu mah le mah uang dun um tuk mi te kha ma hung, a min hang a thuak uh ten vang sup nak tuah neh nak la ngah tuk in a zuam tu tuk te hung hi.

July – 13 “Ka it mi te aw, hawvang nei ing tin a titu te pawpoh sang khawng pah suh un. A neih haw mi hawvang cu Pathian nel pen a hung mi hi maw tih mi niksak ma suan hi, ai ta hum ti tale profet dik ngawl khawzakip ah heng haw zo hi” (I Jn 4:1).

Paih a baih no mi lamzin hum ah hawh in um hung hi. Haw sual tute a son nuam nak hi. Pathian thu le Hawvang thianglim thu le, Capa Jesuh Khrih thu tin thuson in um li haw naven, a son haw mi te bible tuah kaih dun ngawl in vakvai litu tampi um haw hi.

Hawvang te niksak tuk tin Johan in a tih ten Hawvang thianglim kha ngawl saw in, a nei tu mihing te saw na son nuam hi. Pathian thu le thu nget nak tuah a niksak uh tale a nei mi hawvang cu ai ti bang hawvang kaw ti thei peih tuk hung hi.

Hawvang sia a nei tu ten Pathian thu cu a man ngawl zawng le a dik ngawl zawng in phuang haw tuk hi. Mah ten bible deih nak bang hi ngawl in, a mu deih nak bang in son haw tuk hi. Huak tuah a ngaisung ngangai uh tale bible sung aa pinleetui pi Isarel ten tan thei haw ti mi te thu ngai ni maw ti bang hawng in, up nak tel ngawl ngaihsut nak tuah son haw tuk hi.

Hawhsual ten Jesuh hi thu ah, thi in a thawh leh nak le, Pathian a hih nak le, nunpan tu a hih nak cu cang thei tuk ma hi ti ngawl in, ngaisung ciang teh un hi, mihing thi sa tho leh thei tuk maw ti bang hawng in ti haw tuk hi. Thum kom Pathian a hih nak vang, pathum ti sih in pakhat aita cang thei kaw tin le Pumkhat a hi haw tale, Khrih kross hum ah a thih ten Pa le Hawvang thianglim vang tel bok haw maw ti bang hawng in hilh haw tuk hi. Mah ti bang hilh nak a nei tute cu, up nak tuah hilh tu hi ngawl in, ngaihsut nak tuah hilh tu hi haw hi.

Khrih hi nunpat nak khi a hehpih nak hang kha ma hi, nunpat nak tih mi cu dek, zuam nak tuah bek in ngah thei hi tin ti haw.

Mah ti bang hawh sual tute cu na inn uh ah a kai tuk le a len haw tuk hei deih pah suh un hi tin Johan in ti hi (II Jn 10:11).

July – 14 “Ka bawl lelung mi thilthup le zahcak huai te cu, vawk zo ing; mi zol in um mang, Pathian thu vang kei ma deih nak bang son mang, thudik cu tuang zet in phuang ing a ma, mah ticun ai ti bang mihing hung kaw tih cu mi ten a thinlung haw tuah khenkhuai haw ta hen” (II Kor 4:2).

A hum lam aa hawhsual tei um dan tampi zo zo hung hi. Mah tak a ngal lin zet uh kul hi. Mah bek hi ngawl in Kohhran sung ah le khawm nak ah a ngal lin tuk uh mi vang tam pi in um laih hi.

Tehkip nak in, Huai tu upate vang hawh sual thei haw hi. A muh le muh Messiah ung hi tin khaw sia tei bop nak hang thil maksak zet tam pi banl tu vang um thei hi. Hawvang lam a ual tu tei hum ah mai

deih babang in huai haw tuk a am, a zui tu ten tale thei ngawl in thinlung phul nak hang Pathian thu heng sa in ti lawlolh in zui haw tuk hi.

A muh ten a sang bel thu nei tu tin ti dun haw. Mah ten kohhran sungah a kul a sam mi tei ca tin a nei haw tak phal zet in pe haw. A haksak mi te a bop thei haw tak a bop haw mi ten a nung haw pen zui in a tik haw mi bang in bawl kawkawi haw. Ti cun mi pi te cu hawh soal khawng haw ta hi. Tisa phul nak cu khaw sia le dawih te vang in pe thei haw tih cu a theih tuk uh thu pi zet hi.

Mah hang a theih uh mi thuthangpha cu ngal hang zet in a phuan tuk uh kul zet hi. Hauhsak nak hang kha ma, liat nak hang kha ma, cih nak hang vang kha ma, cun san nak hang vang khama, Pathian a muan nak uh buah phuang in son tuk hung hi, a neih uh ngawl mi te son ngawl in bible bang a theih uh mi te son in phuang tuk hung hi.

Dawl ta bel ten hawvang ca a tih haw mi nop nak ca pai in nop sa inum haw hi. Mah mi a pai haw mi ca cu Pathian ca thianglim hi tin ti haw. A huai tu ten a hawh dan haw te cu man ma hi tih mi theih leng haw naven a tisa huk nak haw le phul nak haw te cu a san lei ta zo tak tawp le tuk phal haw ma hi.

Mahti cun thu man thu a son tute cu ngal ah can haw. Mah hang Pual in Galati tei nel ah, “A tu ah cun thu man hilh hang na ngal uh ah cang tang maw?” (Gla 4:16) tin na ti hi.

Thisa huk nak hang Pathian thu mang in nop nak a zeikha pang uh tale a thuak le tukung mi cawhkuan cu na se laita tuk hi tih mi thei in mah le mah a ngawl lin tuk uh thu pi zet hi.

July – 15 “Hawh un na, ngamsa buah thawi nak piak kul mang, Mi hehpih nak thinlung hi ka deih, tin laithangtho tican cu ngaisung un hi” (Mtt 9:13).

Pathian in baiknak lam aa a tan dan uh le a piak dun nak uh sang ngawl in, mi dang te a tuam lawm nak uh deih saw hi. Bawl le leng daan bang thawi nak cu noh ten deih u ci. Pathian a lak ah thawi nak pe tuk in tik leng naven, dik nak le fel nak tel ngawl cu sang ma hi. “Diknak le thu man bawl nak cu biakpiak nak sang ngawl Bawipan deih saw hi” (Thuf 21:3).

Thukam lun sungah mihing ten biak nak lam ah, profet te mang innei haw hi. Inn nel a nautat tute cu nase zet in do haw. Pathian in thawi nak a paik haw mi cu deih ma hi tin Isaiah in phuang hi (Isa 1:10-17). Pathian hi deih mi cu ngil kial te eih tuk piak nak, saal aa mat mi te luat tik nak tena hihi (Isa 58:6,7). A biakpiak nak haw a man ma a hi tale apiak haw mi thisan te Ui le Vok thi bang neih thong hi (Isa 66:3).

Amos vang in, “biakpiak nak a bawl haw mi te vang cawl haw hen, Ai tahum ti tale lainat nak cu tui bang a luan laih ngawl sung, Pathian a bawl haw mi biakpiak nak te cu deih mang tin ti hi” (Amos 5:21-24). Mah ten Mikah vang in “biakpiak nak cangkim sang ngawl dingfel nak, it nak le, nunnem in um tuk in ngal lin nak pia hi” (Mikah 6:6-8).

Jesuh Khrih leihum ah a len laih in, Farasi le mi zapi ten ngei zet thunget dan cu ual haw ama, nuhmei nu cu muahsuam in a inn tian lon sak haw mi hum ah Jesuh in mawhsiat hi” (Mtt 23:14). Farasi ten kutinan, ngimmui le aithing te cu khensawm, khenkhat pe haw naven, fel nak le hehpih lainat nak nei haw ma (Mtt 23:23). U le nau te buah lem nak nei ngawl pi in Pathian lak ah laksawng pe tuk tih mi cu thu lolak hi (Mtt 524). Mah mi laksawng cu lem nak bawl celh ten co san tuk mi hi. Nu tei deih nak hei zui zo ngawl in le pa tei deih nak hei zui zo ngawl pi in, nuni, pani te mang in laksawng te a piak lih uh te khi ngaisung teh un zahcak huai hi.

Pathian cu pawlam biakpiak nak zo tu kha ma hi, sunglam nun zo tu saw hi.

July – 16 “Maw Bawipa kei tanpih zal in. Mipha kua mah um haw ma zo. Mifel tih mi vang muh tuk um haw ma zo” (Saam 12:1).

Mah ti bang thu buah peh dun in, David in a san laih ah hei mah tibang thi a na ta cu, a tu ah a dam laih bang en i zah tak in a thinna tuk nemtim.

Mipha a tih uh ten linsan huai, muanhuai le mi dik cang tih nak hi. Thukam a bawl mi khel awng ngawl tu hi. Tuanvo a nei mi hum ah fel zet in le cangkim zet in dek hi. A ma ca sang ngawl in mi pi te daihsaknak nei saw hi.

Mipha ngawl pa cu a thukam pelh tuk hi, huncan vang pha no in mang tuk ma hi. Sunday school naupang te thu hilh tuk in a tih haw ten aw naven a hun can kim ten heng ma ti bang in um tuk hi. A ot dan te vnag thek le leng tuk a ma, a umdan ah vang cun tak i mah um tuk ma hi. I tuk mah ten muan theih tuk ma hi, Kee bai buah haw bang tuk hi (Thuf 25:19).

Pathian cun mifel te zeikhi (I kor 4:2). Pathian in a thuthangpha cu bible bang aa hilh thei tu tuk mihing zeikhi (II Tim 2:2). Jesuh in muantak um tu tuk deih hi. Mah le mah el dun in mai kross pua tu deih

hi.Pathian in a mah a deih tu deih bok hi.Mai cih nak a linsan ngawl tute ze hi.Pathian a ma kut cak a ngak tute ze hi.A ma thil tih theih nak sang ngawl in Pathian kutcak ngak in a nung tut e ze hi.thinlung phul sung zong bek dek tu sang ngawl in nun pumlum aa a pe dun tu Pathian in deih hi.

Thildang hempoh te sang Jesuh cu a zohkip tuk uh um sun hi.A mah cu linsan tak le thuman hi (Thup 3:14),a sual nak uh te ngaidam tuk in le a mawh nak uh hempoh thiang tik tuk in up tak mi a dikcang mi hi” (I Jn 1:9).

Mihing ten ima sial ngawl in um nave hung Pathian cun sunglawi zet in koih hi.Khilih in a nungzui tu tei nel ah, “ haksat nak a thuak sung hempoh kei a um pih tu cunang muh te u ci.Kapan mi uk theih nak thu kei a piak bang in kei mah vang in mi uk theih nak thu pe bok tung hi” (Lk 22:28,29) tin na hilh hi.

Dawl ta bel ten Pathian in, “ Nelum pha, muantak nelum pha hi ci!..., hung in na ka lungdam nak sungahtel bok in hi” tin ti tuk hi (mtt 25:21).

July – 17 “Nang muicu a petu cu muicu pe bok tung,mangnaven siat a cam tu cu cam se bok tung”(Seem 12:3).

Pathian in Abraham cu a ten mi hempoh lak pen luu bel hi tuk in a ten ten,muicu a petu cu muicu pe bok tung a ma, a cam se tu cu siat cam bok tung tin Pathian in thukam hi.Kum zabi a ngei zo mi hum ah Judah te cu ngaldun nak le deidat dun nak tampi um haw mahnaven Pathian hi siatcam nak cu Jew le Arab miphun a do tu tei hum ah i tuk mah ten luat haw tuk ma hi.

Persia san laih in Haman in Judah te siatsuah tuk in na tumtah awng hi.Siangpalang pai thu neih nak hempoh a piak khawng tak a bawl nuam mi bang kim pepel hi, Mah naven Pathian in a deih ngawl tak Esther le Mordikai mang in Haman hi tumtah nak cu kham in, Mordikai thah nak tuk in a bawl mi khuam cu a ma thih nak ah na cang saw ta hi.

Leihum aa tangthu ah pakhat a hi mi Adolph Hitler nun nak ah mah ti bang thu um dan te mu thei hung hi.Judah mi hempoh that tuk in tumtah nak nei leleu a ma, mipi tam zet um nak ah Gass khu theh lut in a sungah tum in,meithal tuah kap in mi tampi bawlsiat in that hi.Kua mai kham theih tuk ngawl mi bang naven Ngawl sung in, Berlin aa Kahsam khuk sung ah a nupi tuah zakcak huai zet in thi haw hi.

Kum 7 haksat nak sung ah Judah mi a do tute cu hak cuang in um haw tuk hi tin muanmawh nak um hi.Pathian hi miphun a bawlse tute cu a thah haw mi tei huat nak le do nak cu thuak haw tuk, mahten, Pathian in a mihing te a bawlse tu hempoh siatsuah tuk hi.Mah tibang sung pen Khilih um in a ma lam ah thih lau ngawl a tang ngam tute cu kum 1000 uk nak sungah lut tik tuk hi.

Um tu tatak cu ngawl nak sang it nak nei saw tuk hi.Pathian in a miphun Judah te mang in laithiangtho pia a ma, nunpat nak vang Judah miphun Jesuh mang in pia hi.Mah tak Messiah a el tute cu Pathian vang in el bok tuk hi.A mi phun ten a mah cu teng haw ma naven,Pathian cun ka miphun te ti leng hi.Pathian miphun a nau tat tute cu muicu dong haw tih cu cang theima hi.

“Jelusalem daih nak ca thungen un!nangmah a deih tute cu khang to haw hen” (Saam 122:6).Judah nam a deih tute cu khang to haw tuk hi.

July – 18 “Sawl hi canu Mikhal cu a thih tian ca nei ma hi” (II Sam 6:23).

David in thukam kuang a ngal tei kut pen a lak ngah leh ten, hi mi cu ka nun sung tu ni tian ah ka bawl mi hempoh sung pen a ngeng bel mi bawl suah nak, a sunglawi mi bawl sauh nak tin a pom tak Pathian mai ah tihtheih tawk in lam nak tuah thangphat nak pia hi.A nupi Mikhal cu zahcak huai tin a ngaisung in mi sil bang zo hi.Mah ti bang phat ngawl nak a nei tak a thih tian ca nei thei ma hi.

Hi lai tawk ah a muh theih uh mi cu, Lungput man ngawl le phangawl nak in ca nei thei tuk ngawl in ciing tik hi. Mah tak mihing ten polh tu sang gnawl in a bawl uh mi hum ah ngaihsut nak phape thei tu ngualcam pih a neih uh kul hi.

Thukam kuang tih mi cun Khilih a muhsak nuam mi hi a ma,Thukamkuang Jelusalem ah puakik haw tih mi cun Khilih cu mihing tei thinlung sungah cam hi tih nak hi.Mah tin tih ten mihing ten Khilih cu bawm thei haw manaven, nisial a nunlungdam haw nak le, a thatui nak haw ten lang tik hi.Mah ti bang um nak vang cu um ngawl tu tei mai ah cun mitkem huai zet tuk hi.Mah ten sonsia tu tam dedeuh tuk a ma,ngalhang zet in a nawk theih tuk uh thupi hi.

Mai pumpak ah bek ca ciing nak heng bek hi ngawl in,kohhran ah vang heng thei hi,tehkipnak in,kohhran in hawvang pai a ze thei ma ta cun ca nei thei ngawl mi nuciing tuah bang ten hi.Mah hang thinsau no in thunget nak le bible sial nak tuah a nunnak uh a man thiam tuk uh thupi hi.

Mikhal hi nunnak zo in a ngallin thiam tuk uh thupi zet hi. Mi a sonsiat uh ten, a sonsiat uh mi bang in a hum uh ah hengklik leh thei hi, mahtak ca nei thei ngawl mi ciing na hih tuk ngawl nak in ngalling in hi.

July – 19 “Leihum ah a nun uh ten Khrih hi nunnak bang a hih tak mah mi ngalpat nak cu nei loli tuk hung hi” (I Jn 4:17).

Bible sung aa tel ngawl mi thu cu sonngam tuk kha ma hi. Bible sung aa a muh uh mi bek khi a man mi a hih tak ngalhang in zet phuang tuk hung hi. Laithiangtho hi tik nak bang a nung uh ta cun sual thei tuk ma hi.

Hi leihum ah a nun uh ten ai tin Khrih bang nak nei hung kaw? A ngaihsut nak uh le a bawl uh mi ten a mah bang thei haw ma. Khrih Pathian a hih nak le, muntih kim ah a um nak, thil hem poh mu tu a hih nak te le nei ma si hung. A mah cu a cangkim mi hi a ma, oh te cu misual hung hi. A man a ih bang it thei ma hung, mi a ngaidam bang in midang te ngaidam thei ma hung.

Mah a hi tale ai tin a mah bang thei tukhung kaw? A hum aa bible bung cang cun “Oh te cu Khrih bang a hih uh tak ngalhan nak nei loli tuk hi” tin ti hi. A son nuam mi cu, Pathian it nak cu Khrih a up nak uh hang a sung uh ah a um zo tak, Khrih khunnak ngo thukhen nak mah ah cun lau nak nei in ngal han nak tuah um tuk hung hi tih nak hi. Mah mi thukhen ni ten a mah bang tuk hung a ma, Kross hum aa a thil tih theih nak cu ei muh loli in tetikhan tuk hung hi. Mah tak hilei ah a nun sung uh no can ah, linum nak le niamkhiat nak, it nak, mi ngaisak nak tuah nung thei tuk zuam tuk hung hi.

Um tu hempoh tei ngalhan nak cu, a tu ah hi hen, dawllam ten vang hihen ei ti bang thil lauhuai a heng ta vang, thukhen tu in a thinuk nak ngengzet tuah hung in lau huai zet in a um tavang lau nak nei tuk ma hi, mahsang ngawl in ngalhan nak tuah thukhen tu pai lam ah ding a ot mi hempoh, a son mi hempoh lungkim tu hi tuk hung hi.

Thukhen ni ten a mah bang tuk bek hi ngawl in, a ma colan mi te vang hi tuk hung hi. Pathian mai ah ding tuk hung hi, i ta hum titale oh te Khrih hi taksa peng te hung . A capa hi sungah nung te hung hi.

Mah ten, a mah bang nak nei hung hi. Aitahum ti tale Khrih in thu nget nak sung ah, “Keimah na it bang in a muh te cu it bok ci” (Jn 17:23). Pathian hi it mi te cu Patian in cawisang a ma, khrih ah a um tut e vang bang ten in it hi.

Mah hang leihum aa a nunnak uh te cu Khrih tuah bang ten hi.

July – 20 “Ngualcam pih te cu can dawmno sung bek mun haw hi, mahnaven unau te sang pha saw mingual cam pha vang um haw” (Thuf 18:24).

Tu laih aa san thak bible let tu ten hi bungcang cu a phunphun in let haw. Mahnaven king james version cun ngualcam pih ze i tuk tin let hi. Ngualcampih tih mi cu a thinlung uh a piak nak uh hang muan theih bang in, man nei ngawl a can tik nak uh hang phuk thong thei bok hi.

Decision Magazine hi laimai huai nak ah a um mi cu, “ ngualcampih tih mi cu a mah no cang mi kha ma hi, ze i tukmi hi a ma a mah tuah na dek ten tuk hung hi. Ot pih nak thawthong tuah muh theih ma hi. Piakdun nak tuah a ze i uh kul hi. A mah cu nop nakca bek hi ngawl in haksat laih ca vang na hihi. Ngualcam pih pha tei lak ah thil sel mi nei awng ma hung. A bop tuk deih hang ngualcam pih kin vang hi kha ma hung hi. Ngualcampih pha cu haksat nak a tawh ten na lam ah tang tuk hi. Na phat nak tuk thu hilh tuk a ma, na kul mi thu hilh tuk hi. Kum ngeipi nang mah tuah um tuk a ma na nop can ah hihen, na haksat can ah hihen um pih tuk hi.

Ngualcam pih neih nak in mi khantoh nak pia a ma, veikhat nih cu u le nau te sang muantak saw can tampi um thei hi. Mah ti bang ngual campih tawk tuk cun ei mu lam pen tih theih tawk in a piak uh kul bok hi. A thinlung uh te le a ngaihsut nak uh te a ma ca a man uh kul bok tuk hi. Taksa ca bek hi ngawl in Khrih ah a hawvang ca ah vang ngaihsak tuk hi.

Kul sap laih in hawvang thiangler piak mi awnkam tuah a nem haw ten i zah tak in lungdam hum. Pathian na ka deh nak ah thinnau can tampi um hi mah can ten ka ngualcam pih nun hi tin lai kuat hi, “ka dehsuah mi i mah um ma, mahnaven Bawipa cu a pha ngawl mi pha tik tu le a dik ngawl mi dik aa bawl thei tu tin muang ing. Ka deh nak hang a man laksawng pe tuk hi” (Isa 49:4). Hi mi awnkam cu ka kul bel mi hi.

Charles Kingsley in, “Ngualcampih pakhat cu hei thei tuk hung maw, mitmai pakhat cu hei thei tuk hung maw, a haksat uh ten tha a petu le a nem tu cu hei thei tuk hung maw, zuam dun nak ah ngalhan nak pet u cu hei thei tuk hung maw Pathian deih tu thinlung le hawvang ca a leibat uh i zah tak tam kaw. hei thei tuk ma hung hi” tin lai ngan hi.

July – 21 “Na haksat nak uh hem poh te cu a nel ah khia un, ai ta hum ti tale a mah cu noh te ngaihsak tu hi” (I Pit 5:7).

Pathian hi ngaihsak nak thei in nun ap dun tu a mi felte tampi um haw hi.Mah tibang a nung tu ten, a nunnak haw le a hun caan haw hempoh te cu Pathian sunlawi nak tuk in mang haw.Pathian cu a muh te ngaihsak tu le a kul a sam haw mi theihsak tu hi tin ngaihsak haw.Pathian tel ngawl nun cu zan hihbu thei ngawl in, talkawkawi nak hi.

A tawh uh mi te sang ngawl tam saw haksat nak a thuak tu ngualcampih pakhat nei ing.A mah cun a haksat nak te ai tin bawl kaw ti tale , masal bel Pathian nel ah zuan hi, a puak mi vanngit hempoh A kee bul ah khia hi.Inn ah pua kik leh ngawl in thunget nak tuah Pathian lak ah ap cih hi.

Bill Bright in, veikhat ahLeroy Eims lak ah, Leroy, I Pit 5:7 aa lungmuan nak ngengpi tawk ing.Ka puak mi van cukeiman pua tung maw,Jesuh in pua tuk kaw tih cu cianzet in thei ing,Keiman ka pua tuk ta cun zo tuk mang mah tak a ma lak ah thum tung hi” tin na ti hi

Eims cun mah ti bang bawl bok tuk in tumtah hi.Lai a ngat mi cu, “ ka khan sung ah tum in thunget nak pan ing.Bill hi hilh mi bang in a tih theih tawk in bawl hi.Ngei thim mok tian buai nak nei ing.Mah naven pai zo hi.Pathian lak pen luat nak ngah ing hi.Mah mi suai nak cu tu ni tian ah um leng hi,mahnaven ka puak mi vanngit cu um ma zo hi.A puak mi vanngit te cu ka lungdam nak ah cang a ma, ka thinkak nak te cu ka thanop nak ah cang khawng ta hi tin na ti awng hi.

Mi pakhat in “nisail a malak ah a haksat nak te Pathian ah thumdun tuk in a deih ta cun, a man ka up ngam nak vawk tuk ngawl in ngenbok hi.Mahnaven, i ti bang misil mi hi ing kaw, a mah ka muan ngam ngawl khi” tin ngan hi;

Mah ten ka nel ah nunpan tu Bawipai tih mi cu

Na vanngit cu nangmah no in pua pah sin

Pakhat no hei na ca cun tam laita hi

Dek tuk cu ka na hi,kei man bawl tung hi

Na bawl tuk mi te, ka nel ah hen in hi.

July – 22 “Bawipa, ka nei mi hi hekkhat cu cangah te pe tung; mahten ka zol mi te a um haw a hi taleletli in kuan leh tung” (Lk 19:8).

Zakia cu bawipai lakah a thinlung a piak bek ten,a thil bawl mi te man ma hi tih cu thei peih hi.Hi thu a sial uh ten Zakia in mi zol awng maw tin thu dot nuam nak um thei men hi, mah naven,(um haw a hi tale) tih mi awnkam cun penpat tih mi a lak nuam nak hi tuk hi tin muanmawh nak nei hung i ta hum ti tale a mah cu siahkhawn tu hi.A man ngawl in sum la lut hi tih cu a mah no in thei dun hi.

Midang tei thil tuah a thek dun soal kha pang uh tale a thek kik leh tuk mi hi.Nunpat nak in mipakhat hi a bawl sa mi soal nak te cu zam thawng ma hi.A pianthak laih ngawl in mi tei sum a ngu ta cun, Pathian it nak cun lul leh tuk deih hi.Mi ngai thiam thei ngawl nak hang upadi tuah thu a khen nak uh te vang pianthak nak cunzam thong cuang ma hi.

A kal sa mi kumngai pi aa Belfast khaw pi ah W.P. Nicholson thuthangpha son nak hang mi tam pi piangthak nak ngah haw,Mah lai tawk aa piangthak tute cu, mi tei thil ngu in,lon sak in, zol in, a ngah haw mi te tuah inn phapha satu te haw hi tin tetti khan awng haw hi.Upadi hi kham mi Sai ho ti bang te cu a cozah bek in zuak thei hi.Mahnaven upadi pualam pen a heng mi theil te cu nguk mi hi tin tih kul ma hi.Kum ngei pi hi leihum hi deih nak le ka taksa hi deih nak zui in nung zo ing, mahtak a tu penpan ka Bawipa Khrih ca nung tuk toh ing hi,Ka ngukcak nak,thilpha ngawl ka bawl nak te veng hawng ka colh kul hi tih mi ngaihsut nak a neih uh kul hi.

Umtu tei nun ah piang thak ngangai hi tih mi muh saknak cu a bawlsual haw mi te ngaihdam kut nak le, piakleh nak na hihi.A nei tu hi theih ngawl in a la kha pang uh ta vang, a ma lak ah a ngen tuk hawh ungnaven a um ngawl ten a lak vut uh mi te vang, pha no in hilh leh tuk hung a ma, ngaihthiam ngen tuk hung hi.

Mi tei muh ah le a mu theih leh tuk in kum a ngei zo mi aa a bawl soal uh mi te vang um tuk hi.Mah ti bang te cu mihing dan ah a cang thei leh ngawl toh mi le, mah ti bang thil te phuang le tuk en mi tampi a siatsuah tuk a hi ta le ei muh no in Pathian nel ah ngaihdam a nget uh kul hi, Mah ten Pathian in theihsak tuk hi.Na piang thak ta vang na bawl awng mi soal te cu hei pah sin, Pathian nel ah hen in hi.

July – 23 “Nungzuitu tei thil bawl mi a muh haw tak, mina tampi cu khawsung lamzin ah hawh haw, Pita a hawh ten a liim in panithum hawng bek lim hen tin zaunak le lawhdei hum ah sial pepel haw”(Nungz5:15).

Mi pi ten Pita hi nadeh nak cu Pathian hi huham cah nak hang hitih cu thei haw hi. Mah ti bang a bawlo haw nak hum haw ah i mah mangbang tuk um ma hi.

A kuakua hihen Khrih ah a nung ta cun, a cah nak le huham thil tih theih nak cu a mah ah um tuk hi tih cu bible a sial uh ten thei thei hung hi, mah tak i mah mangbangtuk um ma hi. Mi ten ai mi thuthangpha deih bel kam tin a dot haw ten, “ ka nui ngat mi thuthangpha laideih bel ing” tin don hi. Mah ten John Wesley in veikhat ah, “ England ngam sung aa theologian thiam te sang ngawl ka nui lak pen Pthian thu ka cun tamsw hi” tin ti awng hi.

A ngallin tuk uh mi cu mi pakhat in oh te zo leng hi tih mi na hihi. Mah ti bang ngaihsut nak a neih ten a nun ah Pathian hi deih nak le a tik nuam mi te thei thei tuk hi. Pathian cu na bawl mi le na bawl tuk lai mi, na ot mi le na ot tuk lai mi, na ngaihsut mi le na ngaihsut tuk lai mi te veng hawng thei khawng hi. Na thinsung aa a um mi na ngaihsut nak sang ngawl nai saw ah Pathian um hi tih mi thei leng in hi. Liim tih mi cu i mah thupi ngawl bang naven Hawvang lam aa a hih nak uh cu taksa pumpi bang in a muh theih uh ngawl bang in, bible hi son nuam mi “liim” a bawl nak uh le a huham uh te cu na son nuam hi.

Leihum ah mah tin a nun uh nak hang, ni dawl tabel a hen ten oh te ai tin sam haw tuk nemtip. A bawl nak uh te a zoh kik leh uh ten thasiat huai mi hi tuk maw, lungdam nak hi tuk kaw? mi tei pah mi maw, mi tei i ma sial ngawl mi hi tuk hung kaw. Cazin sungah a khum nu a zoh leh uh ten mi nun thek tik tu, mi muicu pa tin maw, a pha ngawl bawl tu pa tin um tuk nem tim?(Strickland Gillilian).

Robert G. Lee in, “Na pumpi cu nisa nak aa lim bang in, na hih nak, na muh nak, na ot nak le na bawl mi te cu lang tuk hi mah ten na nunnak ah ai ti bang nunnak nei kaw tih mi cu mi dang te vang thei haw tuk hi” tin ngan hi/

July – 24 “Mi pakhat in nidang tampi lak pen ni nikhat cu thupi bel in ngaisung hi; Mah ten mi dang pakhat cun ni hempoh bang ten hi tin ngaisung hi. A muh no ten in a thinsung haw ah ciang tik haw ta hen” (Rm 14:5).

“Bangten” tih mi awnkam cuhi laituan ah belh tuk kha ma hi. “Pakhat pan ni hempoh cu sung lawi zet in mu hi mah mi cu ni hempoh thianglim hi tin son nuam nak hi.

Thukam nuai aa a nung tu Judah tei ca cun Sabat ni or ni 7 nak ni cu ni thianglim tinkoih haw. Thukam le daan cun mah mi ni cu na dek tuk ngawl in le khual vang zin tuk ngawl in kham hi. Mah ten a dang thawi nak pe tuk in tik hi.

Um tu hehpih nak nuai aa a nung tute cu Sabat ul tuk tin thu piak nak um ma hi. Thukam lun ah Sabat ul tik tih mi le nisalikh nak cu colh ni hi ti vang thei leng haw naven sabat ul ngawl hang mawhsiat theih ma hi (Kolo2:16).

Zalhkhat sung aa ni masabel cu a phunphun in ngaihsut nak um hi. Mah mi ni cu Jesuh hi thawh sal ni hi (Jn 20:1). A thawhsal ceng nungzui tute a tawh nak ni cu nipi ni hi (Jn 20:19),26). Ni masabel ni Pentikos ni ah hawvang thianglim pia hi. (Puithiam 23:1520,23) sial in na ciang zet in thei tuk ci. Nungzui tu tenpawlkom dun nak cu zalhkhat hi ni masabel ni ah mang leng haw (Nungzu 20:7). Mah ten Paul in Korin khua aa um tu tei nel ah a ngah haw mi sum le an ngah te cu nipi ni sail ten biak inn ah keng tuk in hilh hi” (I Kor 16:2). Mah naven hi mi cu Sabat ni ul bang bawl teteng tuk tin thu piak nak um ma hi. Mah naven umtu diktak te cun bawl leng haw tuk hi. Oh tei ca cun ni hempoh cu a sunglawi mi ngeh hi. Nipi ni tih bang ah bawhlung sui in a um uh nak hang mi tei tuk nak tuk a hi tale sui ngawl a um uh pha saw hi. Paul in, “ mah hang pakhat le pakhat sonsiat dun nak cu cawl toh un hi. Mah sang ngawl na u nau uh te soal nak ah a tuk haw ngawl nak tuk in ngaisung ham saw in hi” (Rm 14:13).

Daan nuai ah a um tu Judah miten na a deh haw nak hi ni dawltabel cu a colh ni haw hi. Hehpih nak nuai ah a um tu khristian te cu colh ni pen na deh nak pan haw, ai ta hum ti tale Khrh in nunpat nak na deh cu ceng zo hi.

C.I. Scofield in pha hi a man mi Bawi pai ni man nak cu Jesuh Khrih hi son mi le a bawl mi bang in man tuk mi hi tin son hi; “ Jesuh in mah mi ni ah tha se litu Mary cu nem hi, a nungzui tu panih tuah peng 7 a khua la mi Emmau khua ah hawh haw, Bible sial dan thu hilh hi, a dan nungzui tu tei nel ah thuthangpha son hi, Tu se tu pa Pita tuah thuson khawm nak nei bok haw inn khan sung pen nungzui tute cu hawvang thianglim leih hi.

July – 25 “Jakob in Lech cu deih ma hi tin Bawipa Pathian in a muh ten nau nei tik hi, mahnaven Resel cu ca nei ngawl in um hi”(Seem 29:31).

Mihing tei nun ah lulh leh nak dan um hi.Mah mi dan hang ngaisan nak a nei ngawl ten, a dang thilthu ah a dang cah nak nei bok haw.Hi dan in mi pakhat cu thil hempoh nei thei tuk ngawl in kham hi.Mi pakhat cu mawi nak lam ah sam naven, huak pha zet mi hi thei hi.Mi pakhat in um maih nak lam santai ma hi, mahnaven a dang na deh nak ah thiam zettthei hi. Jakob in Lech cu deih ma hi tin Bawipa Pathian in a muh ten Pathian in Lech cu khai sang hi.Mahtibang bok in Kumtam pi a ngei nung ten mah ti bang thil cu Hannah le Peninnah tei hum ah mu thei hung.Elkanah in in Hannah cu Peninah sang ngawl in deih saw hi.Mahnaven Peninah cu ca tampi cawi a ma, Hannah cun cawi ma hi.

Fanny7 Crosby khua mu thei manaven lasak thiam nak laksawng nei hi.A la te cu khawm nak pen a sak uh mi ah tampi tel hi.Alexander Crudens in natnak nase zet in thuak navena min tuah a suah mi (Concordance) bible cang ze i nak laibu ngan thei hi.

Um tu pakhat pa cu lai thiam ngawl mi le thuthangpha son thiam ngawl mi hi a ma, Pathian thu tuah peh dun in I mah bawl theih mi nei ma hi.Mah naven Cet lam ah thiam zet hi.veikhat cu thuthangpha son tu pa lamlak lawh ah a hen ten a Mawtaw asiat ten mah mi cet bawl thiam pan bawlsak hi,thuthangpha son tu pan cet bawl thiam ma hi.

Mi pakhat hi lehlulh dan cu cangkemma hi a ti haw tale lungkim pih bok tuk hung hi.thuman te ten ah vang a bang ve ngawl mi um thei hi.Mahnaven thih tian kha tuk ma hi,a cancan ten bek tuk hi.tehkip nak in Abraham son mi bang, “ka capa ngausung inna nun sung ah thilpha hempoh ngan zo ci a ma,Lazaluh cun thil pha ngwl ngeh co hi.Mahnaven a tu ah cun hi lai tawh ah nunnop in um a ma nang cun haksat nak thuak ci” (Lk 1625).

Mah tak a nunnak uh ah ai mi kaw Pathian hi muh sak nuam mi tin a theih thiam tuk uh thupi zet hi.Mai san taih ngawl nak bek ngausung in um lih nak sang, milian le micip tei neih ngawl mi Pathian in a huham cah nak pia hi tih mi a theih tuk uh thupi saw hi.Mah ti bang a ngausung thei uh a hi tale a van ngait uh hempoh Pathian in dansak tuk hi.

July – 26 “Pa le capa, nu le canu, ni le capa,nupi ten ngal dun tik tuk in hung ing hi.Mi pakhat hi ngawl lauhuai bel cu a ma innsang hi” (Mtt 10:35-36).

Bawipan a hunnak san a son nuam nak kha ma hi.Mahnaven a hun nak hang thil a heng thei mi te a son nuam nak hi.Mihing ten hi leihum ah a nun haw ten,a u nau te, a ngualcam pih te le a sungkhat tei lak pen haknak, buainak tawh thei haw hi tih lak nuam hi.Mah hang lem nak pe tuk in hung ma hi,ngalnam pe tuk in hung saw hi(v34).

Mihing ten nunpan tu deih in a ca a nun a piak haw ten do tu kham tu tawh le leng haw.Ca pen vawh haw, inn sang pen hawlvawh haw, siat nak ngeh tawh haw mah a hi ngawl tavang a dang a phunphun buai nak tawh haw.

Ngal dun nak cun ngaihsut nak nei thei tuk ngawl in mi bawl hi.Pakhat pan capa sitama nei hi. capa cun Khrih a tawh tak a nun thek ta hi.Nguih theih mi hem poh vawh in Pathian nadek in um hi.A pa cu lungdam zet bel tuk tin ngausung thei men ci.Mahnaven mah tin kha ngawl in a thin uk zet, ni dang aa anun bang a nun tuk deih saw hi.

Zuu in nak, ziaza pha ngawl,nunsual aa a dang a phunphun sual nak pen luat nak co haw.A muh te cun a u le nau haw ten lungdam zet haw tuk tin ngausung haw, mah ten khristian um tuah cang nuam bok haw bel tuk tin ngausung haw.Mahnaven a ngaihsut haw bang ngawl in Jesuh cu inn sang khen tik tuk in hung hi.

Khrih hang mai nu le pa khen tuk cu hakzet hi.Tehkipnak in, innsang cu a min thawthong in Judah hi haw a ma,a sung haw pen khristian um tu pakhat a um tuk cu a pokkeh tuk bang thinuk haw hi.Khrih pom in a um haw ten phat ngawl nak bawl tu, mi pha ngawl le Hitler bang in ngausung haw.

Muslim ngam sung aa a lut tu khristian te cu that tuk tian in upadi nei haw.Mahmi upadi cu ngamuk tu acozah hi suah mi kha ngawl in a mu innsang pen a heng mi hi.

Mahnaven um tu tei upkho nakhang a nu le pa haw tei huat nak cu Khrih hi it nak tuah a thuak lo haw tak, a biak nak haw a ngaihsut kikleh haw ten Jesuh Khrih pom in, co sang leh tu vang um haw hi.Mah hang, dodal nak hang up nak khang dedeuh a ma, bawlsiat nak in phat nak le cakzet aa khantoh nak ping tik hi.

July – 27 “A muh tei ca nang cu a colhphat nak tuk in lasa tu le tingtang tum tu ah cang ci.Na ot mi te thei khawng haw naven, pakhat mah zui haw ma” (Ezk 33;32).

Pathian in a awnkam lehlo aa a theih tik mi pakhat cu mihing te a thuson mi zui tuk el ngawl in, thuson tu saw khi ual in a um haw nak cu na hihi.

Mipi tei lak thu son ten himi cu man ngangai mi hi. Mipi ten thuson tu pa saw ual haw. Cek pan a bawl mi le tehkip nak a man mi te bek cing haw. Nupi ni pakhat hi son mi bang in, “thuson tu pan Mesopotawmia tih mi a ot sial ten kap lelung ing” tin ti hi. Mahnaven zui tu hi tuk cun mizee ngeh haw hi. Nunpih tuk in deih nak nei haw ma.

Ngaihsut piak nak mun ahvang mah ti bang leng hi. Ngaihsut nak piak tak cun thatho zet haw. Ngaihsut nak petu patuah phial dun cu nop zet tihaw manaven pualam a henhaw ten zui tuk in tumtah haw ma.

Thusiam pih tuk inhung haw. Mahnaven hilh ten deih sih haw ma, ngainuam haw ma. A ngaihsut nak haw ah, a mu deih nak nei hamsa haw a ma, bawltuk tin a tih haw mi vang um sa hi. Thu ngaihsut nak pe tupan a deih haw mi bang in a pia a hi tale lungkim zet haw, mahnaven a mu deih zawng a hi ma tale ngaihsut nak a piak mi cu ngai ngawl in a mu deih nak bang hawh leng hi.

Herod siangpalang pa vang mah ti bang mihing hi. Tuinim tu Johan thu cu ngainuam zet hi (Mk 6:20), mahnaven tuinim tu Johan hi thu son mi cu a nun thek nak tuk in mang nuam ma hi.

Erwainlutzer in, “buai nak tampi tawk haw a ma, bop nak ngah nuam in ngaihsut nak ngah nuam aa a hung tu tam saw cun a ngaihsut nak haw thek tu cun deih haw ma tih na hihi”. Mah hi, a haksat nak haw cu a tawh haw mi hum ah ngaihsut nak pia tin a thupi ngawl te cu zui tuk in um haw. Mahnaven a soal nak haw pen tul tuk in nuam haw ma. Pathian hi kilhim nak mutuk bek nuam haw, a thu zui tuk cun el haw ma tin lai ngan hi”.

Ngaihsut nak petu hekkhat ten thungai nak le deh nak laklawh aa thu um dan cu thiethiam haw hi. Thusiam nak a ngah nuam tu tei nel ah assignment te pe haw a ma, a dang thu ngaihsut khawm nak a nei haw laih ngawl bawl tuk pakhatkhat tik haw. Pathian awnkam thei naven hung, a ngaih nuam uh ngawl nak cu pha no a ngaihsut uh kul hi. Pathian hi awnkam thei pepel tuk in le a tik mi dek thei tuk indeih nak tuah thu a nget tuk uh kul hi.

July – 28 “Mi pha ngawl ten a ziaza haw zam in, a ngaihsut nak haw thek haw hen. Bawipa Pathian lak ah kik haw hen aa, ngaidam tuk hi. A mah cu mi hehpih tu hi” (Isa 55:7).

Misual pan Pathian in a mah cu cosang tuk ma tin lau in um hi. Soal sungah tutu pan a saul nak te cu Pathian in a hei sak tuk ngawl cu lau hi. Mahnaven hi a laituan uh in, Pathian nel ah a kikleh tu cu ama ngaidam nak le hehpih nak ngah tuk hi tin thei tik hi.

Hi mi cun thil a piang awng mi tangthu tuah muh sak nak um hi. mah mi tangthu cu thek pepel naven a thu cu nung lelung hi. Tha a sia zet mi tangval pa cu a inn pen tai a ma, New York ah hawh in soal nak le Zahcak nak phunkim bawl hi, dawl tabel ten thawng inn ah heng hi. Thawng ah kum 4 a um nung ten suak a ma, a inn ah pin tuk in ngakhel zet hi. Mah naven a pan a cosan tuk ngawl a lau hang inn ah pin ngam ma hi.

Dawlta bel ten a kuh no in a pai nel ah lai ngan hi, a ngat mi cu tu zalh ni nga ni ten meileng khung tung. Inn ah pin tuk na deih uh tale inn mai aa thing kung hum ah puan no khai un tin ti hi. Mei leng hum pen zo tuk a ma inn mai thing hum ah puankhah mi ka mu ma tale kal vawk tung tin ti hi.

Thincawl zet in Meileng hum ah um hi. A khun nak el no ah khrihstian pa vang khung bok hi. A thincawl lei ta hang a el aa khritian pai lak a thula cu hilh hi. In a hen nak tuk peng 50 bek sam hi. Capa tai pan inn a pin nak ah launak le beisei nak laklawh ah um hi. Peng 40 a hen ten a nu le pai lak ah phat ngawl nak a bawl mi te le, thin a nat tik nak te cu ngaisung hi. Peng 30 a hen ten a kal sa mi can te ngaisung hi. Peng 20, peng 10, peng 5 ah heng hi.

Dawl tabel ten a inn cu lang ta hi. Khung thah in a zoh ten a muh mi cu a inn mai ah puango no a khaih haw mi a muh tak a lungdam zet hi. Tho in a van la in a inn ah lungdam zet in na pin hi.

Mah hi, mah mi thingkung cu kross bang hi a ma, soal ngaidam nak thukam sialcelh ngawl tuah nun sih nak tuah misual te a inn haw ah pin haw hi. Pa in a inn pen lungdam nak tuah muak hi. A pai mi a pin leh ten ngaidam nak tuah pom hi.

July – 29 “Mipha ngawl te bawm le Pathian a hua tu tei lam aa um cu pha hi tin ngaisung cim? mah ti bang na bawl hang na hum ah Bawipai thinuk nak heng tik hi” (II San 19:2).

Judah siangpalang Jehawsafet cu Isarel siangpalang Aahap tuah phial dun haw a ma, Siria mi te do ten haw. Mi pha ngawl Aahap siangpalang a phial nak in a nun sung a thiangngawl mi thil bawl ah can hi. Siria ngalkap ten Jehawsafet cu Aahap heng tak nol het haw hi. Jehawsafet cu thih nak pen luat naven

profet Jehu hi son mi thu pen luat thei ma hi.Pathian a hua tu mihing te tuah a um ten haw tak Pathian a thinuk hi.

Tu can ah mah tibang thil cu ilai ah cangthei tuk kaw?Evangelical khristian te cu,Crisade bawl nak ah Libra te tuah a phial dun haw ten cang thei hi.Libarl ten khristian thu man up nak cu pom haw ma.Laithainglim cu muan huai ngawl mi le thu neih nak um ma tin ti haw.Khristian ung hi ti haw naven thungai cun Krhieh, Kross hi ngal te hi haw hi.A Pathian haw cu a pumpi hi.A sunlawi nak haw te cu zahcak nak hi.Lei hum thil le li bek ngaisung haw Filipi 3:18,19.Khrih thu cu a sung haw ah tum thei ma hi.

Kohhran na deh nak ah bible um tu khristian ten Pathian deih ngawl tu tei huaih nak cu mu pepel haw tuk hi.A thu a el haw ten misil tin ti haw tuk a ma, mawhsiat in a zalen nak haw te cu niam tik haw tuk hi.Mahnaven Khrih ca lin um nak cu khenkhuai thaim nak sungah hawh tuk in tik tu hi.

Pathian deih ngawl tute tuah a el tu unau um tu ten nautat nak a tawh haw ten lawlcih tu khristian hekkhat um haw.Khristian huai tu upa ten thudik siat suah thah in Modernist te tuah kophaw a ma, mah ten lai a ngat haw mi te vang pha hi tin polh haw.Mahnaven thudik a deih tu unau te cu nautet in, in ma mah sial haw ma.

Pathian a hua tu, a ngal tei mit mai ngah tuk ze in or bop nak ngah tuk a ze haw nak cu, a muh te tuah a kuh no aa bawl mi hi.Khrih ca linsan tak hi tuk cun ngawl te lau ngawl in a do ngam tu hi tuk hi.

July – 30 “Na son uh mi hum ah kua man lungkim haw tuk ma.A kuakua hihen bang ten co tuk mi hi.Thil a zam uh mi nel pen a tang mi vang in ngaldo nak aa a hawh tu hi co mi zah in co bok hen” (I Sam 30:24).

David in Amalek mi tei kut sung pen Ziklak khaw pi a lon leh ten, a suah pi hekkhat tei ngah mi thilli te cu Besol lui aa a tang mi mi heinuh te cu pe nuam haw ma hi,David cun ngaldo nak aa ahawh tute tuah bang ten ngah tuk in thukhen hi.

Dodun nak aa a tel tu ngalkap hempoh ten ngawl a do haw nak pen a dangdang ten na nei haw hi.Lei hum ngawl veinuh nak a suah laih in,US ngalkap te cu 30% bek meithal len haw hi.A dang te cu ngal mi lam ah hihen, meima tuamlawm tu ah hihen, thil pua tu lam ah hihen a phunphun in cozah na cu dek ten haw.

Pathian na deh nak ah vang mah ti bang leng hi.Khristian venghawng Khrih hi ngalkap hi khawng naven hung a veng hawng un ngal mai nol tu hi khawng ma hung hi.A veng hawng un thuson tu, Evangelist, zilh tu saya, pasta kha khawng ma hung hi.A venghawng un leihum ngalmai nol tu missionary khakhawng ma hung hi.

Pathian in ngalkap pakhat tek in tuanvo pia hi.Ngalmai nol tute ngal neh in a pin haw tian thungen tu Pathian ngawlkap vang um haw.Ngal mai nol nak ah kulsap mi sum le pai pe thei tuk in linum zet aa zuam zet tu te vang um haw.Mitmuh maiton aa ngal te tuah a kap lit u tei ca ei le in tuk in a tawlel lit vang um haw.Ngam ko ngam thim ah thuthangpha a hen theih nak tuk in, lai suah lit u vang um haw.Lai let in khristian laibu suah litu vang um haw.Siangpalang na deh nak ca canu le capa phapha suak thei tuk in mai innsang pen a dek litu nu te vang ngaisung in,ngal do nak ah ngal neh theih nak tuk in hiamnam bawl litu vang um haw hi.

Dek man piak leh nak caan a hen ten, ngawl mai nol aa neh tu a hi tute le dunglam pen bop nak a petute cu bang ten a man co ten haw tuk hi.Ngal neh nak puaipi ah bang ten cawisan mi hi haw tuk hi.

Pathian cun a veng hawng thei hi.Pakhat ten hi a piak uh mi bop nak vang theikhawng hi.Mah lai tawh ah mangbang hi leh tuk hi.Thupi ma,santai ma tin a tih uh mi pa cu sunglawi bel le thupi bel tin mu leh tuk hung hi.A muh te tel ngawl cun huham nei ngawl bang hi tuk hung hi.

July – 31 “A kuakua hihen, a inn hihen, a lo hihen,a unau hihen, a celnu hihen,a nu le pa hihen, a ca te hihen, Keimah le thuthangpha hang a zam tu cu tu san hihim ah tam sawdeuh ngah tuk hi.Inn hihen, lo hihen,unau hihen,celnu hihen,nu hihen,ca te hihen, a let za in ngah tuk hi; Mahmi hun ah hrem nak vang ngah tuk hi.Mahten a heng tuk lai mi san ah kumkhaw nunnak ngah tuk hi” (Mk 10”29-30).

Amiat ngah tuk aa phum mi hempoh lak ah a pha bel cu Jesuh Khrih ca mai nun phum cu na hihi.A miat ngah tuk aa phum nak aa a thupi bel mi cu humhim nak um nak le ngah leh nak tam um nak na hihi.Pathian ca sial ngawl a dang nun phum nak tuk um ma hi tih mi theih nak tuah thu khen in.Ai ta hum ti tale a mah ah humhim nak um a ma, a nel ah a phum uh mi cu pha no kilkhawi thei hi (II Tim 1:12). A miat ngah tuk a ngaihsut uh sang ngawl tam saw tuk hi.

Tu ni aa a sial uh mi laituan ah Bawi Jeuh in a let za pe kik leh tuk in thukam hi. Mah mi a venghawng kom in 10,000% cu a miat hi tuk a ma hi leihum sum le pai miat nak ah um awng ngawl mi hi.

Jesuh Khrih zui tuk in a innsang a zam tu tei nel ah inn tampi pe tung tin thukam hi, Jesuh hang Pathian hi it nak ngah leh haw tuk.

Thuthang pah ca a nupi le a innsang or leihum nopcen nak a zam tu tei nel ah, mai thisa unau te sang nai saw innsang tampi ngah haw tuk tin thu kam hi.

Lo ngam pha a zam tu in lo ngam ngah le tuk hi tin thukam hi. Deihawh huai longam co theih nakle ngam dang tampi tian aa hen theih nak le Jesuh min hang leihum pumpi hempoh ah hen theih nak ngah leh haw tuk hi.

Mah bek hi ngawl in haksat nak vang tawk tuk in thu kamhi. Masa ah cun haksat zet mi bang tuk naven lungdam nak laa sa in um leh haw tuk. Mahnaven Jesuh in mai nun phum nak hum ah a phalam zawng aa haksat nak tuah ceng tik hi. Khrih ca Mawhsiat thuak cu Izip ngam hi hauhsak nak sang ngawl in sung lawi saw hi (Heb 11:26).

Bawipan a heng tuk laih mi san ah kumkhaw nunnak ngah tuk hi tin thukam laih hi. Mah mi cu kumkhaw nunnak sung aa a cangkim mi nunnak a son nuam mi hi. Kumkhaw nunnak tih mi cu up nak tuah ngah mi hi naven, mah mi sung ah lungdam nak phundang tek in um tuk hi. Jesuh Khrih zui tuk in a neih mi hempoh a zam tu in van suikhawpi ah lungdam nak ngengbel co tuk hi.

Pathian ca nunpiak nak pen a miat a ngaisung uh ten mi tampi ten tel nuam haw ma. A miat nak a mu thei haw en a nun haw pe ngam bok haw tuk naven, miat nuam aa phum mi hempoh lak ah a pha bel mi nunphum nak cu thei thei haw ma.

August – 1 “A hun a hih laih no aa ot mi awn cu, ngunbawm sung aa sui thingngah bang hi” (Thuf 25:11).

Ngun bawm sung ah sui lem zet no koih mi cu zo ten mawizet ni, a panih haw in zohlem zet haw hi. Mah ti bang bok in a kul can no ten a kul mi ot nak cu mawi bok hi. “A caan tuah lemcang no in ot ngah cu i zah tak in pha kaw” (Thuf 15:23).

Missionary dek awng tu nupi nu pakhat cu sizung ah khensa nat nak hang um hi, thu thei naven awn thei ma zo hi. Kohhran upa pa pakhat cu zan khua a thim deuh laih ngawl mah mi nui lak haw hi. A zau nak el ah khung in Solomonla 8:5 “ hi sihmen maw nellawn ngam thi lak pen a hun, lungdeuh valpa tuah ku za len dun thah in, na suahsem nak suanglawn khua no, apal thing nuai pen kei phong nang” thah in a kut pen len sak hi. Mah ten mah mi nu cu a mit hak in mitmai pan no in zo hi. Hi hi cu haksat nak, vansan nak a thuak tu tei ca hi. Mah tak khua a vak laihngawlin hi leingam, ngamko sung pen a valpai kut len tuk in hawh san hi tih mi awnkam cu a hun caan no aa ot tuk mi awnkam hihim hi.

Mi upa pa pakhat cu a ca deih zet mi a paih tak, a ngaulcam pih tei nel ah le mi dangdagntei nel ah awn dadang tuah hilh haw. Mahnaven a thinnat nak cu pai cuang ma hi. Mah nung ten Dr. Ironside lak pen lai kuat haw, mah mi laikuat sung ah, (Saam 30:5) “Zan ah kahnak a um tavang zinglam ah lungdam nak um hi” tih mi na hihi. Hi mi awnkam vang cu Pathian hi ca te a thinhak haw ten a haksat nak haw bang in nep nak tuk phazet mi awnkam hi. Mipi hawnkhat cu khual zin in vak haw. Mah lai pen mino pakhat in a tawng in haw pen a cun haw mi laithiangtho up a tak ngawl zia thu na son hi. Ngeithim a son celh ten dap no aa a um tu pakhat pan Thufim 19:27 cu a luat in venghawng thei tuk in na sial hi, “ ka capa zil nak na colh san ta cun na theih sa mi te vang hei leh tuk ci” tih mi na hihi. Hi mi awnkam vang cu Ngun bawm sung aa sui thingngah bang hi.

Mah ten Ingersoll tih mi pa cu ding in mipi tei mai pen Pathian sawisel in, Pahtian um ngawl dan thu na son hi. Pathian a um a hi tale Minit pa 5 sungah khanmual ah thih tuk in kei bawl hen tin ti hi. Minit pa 5 a ngei nung ten vang a thih ngawl tak Pathian um ngawl bang hi. Mah ten mi pi lak pen mipi tei theih tam ngawl mi pan ding in thu na dong hi, “ Ingersool, Minit pa 5 sungah Pathian hehpih nak cu bo tik thei ni cim? tin dong hi. Hi mi awnkam vang hmual nei mi awnkam hi.

Mah ti bang ot theih nak cu Pathian lak pen a hung mi ngunbawm sung aa sui thingkung hi. Mah ti ban gawnkam mawi awn thei tuk cun hawvang thianglim hi lam huaih mi a hih uh kul hi.

August – 2 “...Mah tin meingo in a khuh tak nungzui tute cu lau zet haw” (Lk 9:34).

Pita, Johan le James cu Jesuh tuah mual hum ah um haw. A nunsung haw a muh awng kel haw ngawl mi sunlawi nak cu mu haw. Mah te Pita in buuk sa in mah lai tawk ah Mawsi, Elijah le Jesuh a mah

tuah um tuk in na ti hi. Jesuh cu thukamlun sung aa mipanah tei dinmun ah na koih thawng hi. Pathian in meingo tuah a khuh tak lau in um haw.

A muh tei lau tuk mi kha ma hi. Meingo cu sunlawi nak meingo hi. thu khen nak meingo kha ma hi. Hi mi cu can comno sung bek hi a ma, nun sung hempoh um lelung tuk mi kha ma hi. Pathian cu mit tuah muh theih ma naven, meingo sung ah um hi.

Vei tampi cu a nunnak uh ah meingo zam a ma, nungzui te bang lau in um hung. Tehkip nak in, Pathian in deh awng ngawl mi na dek tuk in a sam ten, atheih uh ngawl mi hum ah lau in um hung. A pha ngawl zawng in ngai sung hung ama, lem tuk ngawl le mi tei lungkim pih tuk ngawl lau hung. Thungai cun muicu lau tuah bang ten hi. Meingo a paih nung ten Pathian hi deih nak cu thei a ma, a cangkim zia thei tuk hung hui.

A ngaihsut nak uh ah lau nak aw thei hung. Dr, pai tih mi awnkam cu, a thimzet mi khan aa bang ngaisung hung. Mahnaven nat nak um ngawl in a dam uh ten Saam hi son mi bang in, daan na tat nak cu ka ca pha hi; ai ta hum ti tale na thupiak mi kei tikci (Saam 119:71), mah ti bang in thei leh hung. Pathian cu meingo sungah um naven thei thiam ma hung hi.

Khawngaih nak meingo sungah a tum uh ten lau in umhung. Hi haksat nak ah ai phat nak um kaw tin tihung. Oh ten i mah santai nak neih ngawl ah can hung. Mahnaven mahmi meingo sung ah thu ziln nak um hi. Pathian in ai tin nem kaw tih a theingah uh ten, midang te vang nem thei hung hi. thildan i mah a theih awng uh ngawl mi Pathian capa hi haksat nak cu theitheih hung hi.

Nunnak tuah meingo sungah a tum uh bang in lau tuk i mah um ma hi. mah mi meingao te cu oh te thuhilh tu hi. Siat nak ca kha ma hi, Pathian mit mai lim tu hi haw thei naven a it nak le a huham cu lim theima hi. Mahtak William Cowper hi awnkam cu a thinsung ah a koih tuk uh mi hi;

Launak a nei tu mu tu, ngalhan nak a thak in la leh un;

Meingo te cu lau in um uh ci

Lainat nak ngengpi tuah pai leh

Na lu hum ah muicu tampi tuah.

August – 3 “A lungdam nak cu cipu cakzet hum ah um ma hi. A thinnop nak cu, ngalkap ngalhang zet tei hum ah vang um ma hi” (Saam 147:10).

A sungah theih nuam nak ai um kaw? Pathian in mihing tei cah nak hum ah a thinnop nak um ma hi.

Leihum aa ummaih nak tauh pehdun in ngaisung tuk hung hi. Tai zuam dun nak lam kawi sung ah tai haw ama, masabel a hen tu in neh nak ngah hi. Basket bawhlung mumai tu pan basket ummaih nak thikkual sung ah thu ntuk in zuam hi.

Mipi mai ah thapi suah in ummai haw, mipi ten tha pia in um haw. A thinlung haw tuahummaih nak sung ah tel bok ha. Taksa cah nak ah nopnak zei haw a ma, mah mi cu a um maih thiam nak tuah na hihi.

Ummaih nak ah tel tuk ngawl in kham nak kha ma hi. Bible sungah taksa dam nak tuk in ummaih nak a kul zia tampi um hi. Mahnaven mihing tei cah nak hum ah Pathian deih nak um ma hi tih mi theih tik nak hi a ma, a theih thiam uh kul hi.

Um tu mino ten minthan a nuam haw nak in a nun haw a luah tuk baihno hi. Thiambel hi tuk in zuam hi. A can man no in mang hi, cawl ngawl in nase zet in ummai hi. Taksa lam ah a cak bel mi le pha bel hi tuk in zuam hi. A nun dan le, ngaihsut nak ah ummaih tuk ngeh um hi.

Vei tam pi cu um tu mino ten mihing tei cah nak hum ah Pathian lungdam nak um ma hi tih mi a ngaihsut haw ten sang haw ma. Pathian tuah a hawhnuam ta cun Pathian hi deih nak cu a theihthiam tuk uh kul hi.

Mah ten Pathian deih zawng cu ai ti bang nem tim? Saam 147:11 ah, “mahnaven a mah upat tu le a mun mi a it nak a linsan tu tei hum ah a lung dam nak um hi” tin ti hi. Awndang tuah a ti tuk uh tale Pathian in taksa sangngawl in hawvang lam thil deih saw hi. Nungzui tu Paul vang in hi thu tuah pehdun in a son mi cu, “taksa dam nak tuk cun mi cu man nei leng naven, hawvang dam nak ca zil mi cu man nei khawng hi” (I Tim 4:8).

Tu nung kum 100 a ngei ten ummaih nak tha petu le a zo tu um ngawl in a um can heng leh tuk hi. Pathian uk nak le bawl tuk a tih mi cu a nunnak uh ah masabel a koih tuk uh mi hi.

August – 4 “Bawipa cu midik hi ama, a dik mi na deh nak deih hi” (Saam 11;7).

Pathian cu a fel mi le a dik mi a hih tak a mihing ten a dik mi na a deh haw tuk deih hi. Um tu ten a tik mi daan bang a dekhaw ten a lungdam hi.

Mahnaven mihing ten hi leihum ah a dik mi bek bawl tuk tih mi cu beih ma hi. thinlung le nuncan lam ah mai deih nak bang nung tuk in sualloih nak tawk mek hung hi. Sualloih nak hekkhat cu ngawlnak, a dang te cu theithiam ngawl mi pen vang heng thei hi. A panih in thei leh pepel nave hung mah mi lamzin cu zui leng hung hi.

Nawhthuh nak le a miat ngah nak tuk in thil dik ngawl deh nak vang cu Pathian in deih ma hi. thu akhen ten laksawng ngah nuam nakhang a piak uh mi piak nak vang man ma hi. Sum in tham tuk ma ti thei thah leng aa thil lei vang pha ma hi... Midang tei nel ah lai a kuat uh ten a sung ah thil koih kuh in kuat man luat tuk in thil piak kuh nak te vang man ma hi. Fawn a hun ten um ma tin zol nak vang mizol tuah bang ten hi. Bulpak ca man mi sum vang Compani aa sum suah nak cazin ah telh cih nak vang man ma hi. A cozah nel ah kho tuk in khon nuam ngawl hang mai sum lut cazin sel lih vang man ma hi. Na dek sih in a khang toh ngawl mi vang soal hi,

Mai u le nau te soal hi tih theih thah leng ina lam haw ah a tan pih nak uh vang man amhi, a soal zawng aa huai dun nak hi. A dik mi na deh nak tih mi cu soal nak do in thudik tan pih nak hi.

Mai bawl mi hi naven mihing pakhat hi bawn mi cu mai bawl mi bang tuanvo la in mawhphulh lak vang a man mi hi thei tuk ma hi. Mi hek khat ten lem cu deih zet haw a ma, midan tei mawhpuk sak in mai mawh nak bang phuang nuam tu vang um haw. Lualllem nak cu pumpiak thawinak tuah ngah theih ma hi.

Ka nau, ngalhang in, bah pah sin

Na lamzin cu zan bang a thim tavang

Niamkhiat no in lamhui tu Aksi um hi

“Pathian linsan in na, a dik mi bawl in” (Norman Macleod)

August – 5 “Mihing tei thinuk nak in Pathian hi tumtah mi diknak siat suah thei tuk ma hi. (James 1:20) 1:20).

Kohran na deh nak tuk in miting bawl haw. thu ciang no in soncat kul hi. Up nak, pom dan hi ngawl in kohran biak inn sak nak thu or timbaw si noih tuk thu or fund zeik nak thu hi thei hi. A miting haw nak ah lungkim ngawl nak um hi, thinuk nak piang hi, a suptheih haw ngawl tak liat dun het haw. Thungai sung thiam deuh ten dawltabel ten khawm in, Pathian na ngaisut nak soal tuah kik haw. Pathian hi tumtah mi cu siatsuah thei haw tuk ma hi. Mihing tei thinuk nak in Pathian hi tumtah mi dik nak siatsuah thei tuk ma hi.

Pakhat a son awng haw mi cu, Emerson in, kawmati miting bawl nak ah el dun nak le lem ngawl nak tam pi a um tak inn ah pin san hi. Inn a hen ten a thinuk nak cu pai thei ma hi, mah laih tak in mi pakhat hi thuson awng mi bang in a thinsung ah, “Ai ta nge a siat het, mihing pa aw? Tih mi thei hi”. Leslie Wehther Head hi thu a son mi cu, “dap zilzial no aa a um tu van aksi te cu i zah tak in mangbang huai kaw, a thinlung hawvang dap tik hi, oh tei nel ah a hung thei haw en, ai ta buai li kam, hi mi thu ah nang buai pih li kul ma hi tin ti tuk hi tin ti hi.

Mah hi, a dik mi thinuk nak um hi tih vang thei hung. Pathian upat sunlawi nak a dodal ten thinuk nak neih tuk na hihi. Mahnaven James hi mihing tei thinuk nak a son ten mah ti bang son ma hi. A son nuam mi cu mihing ten mai deih zawng thu sauh a ma, mi tei el ten a thin uk in um hi. James hi tih nuam mi cu mai thu bek deih in, mai thu soncat mi cu soal thei tuk ngawl bang a ngaisung tu mi pual te a tih nuam nak hi.

Mah ti bang mihing ten awnkam sang le thinuk nak tuah mi tei luhum ah um tuk in zuam haw, mah ten nemno aa um nak cu sil na hi tin ngai sung haw.

A pha saw mi lamzin Khrih in hilh hi. Mah mi lamzin cu thinsup theih nak, Pathian thin uk nak thei hi, mi hempoh tei nel ah lungnem in niamkhiat nak tena hihi. Thinsau no in thuak theih nak nei hi. Khristian pai thinuk nak hang Pathian na deh kham thei tih cu thei thiam a ma, a awnkam vang sup thei hi.

August –6 “Kei mah zo un tin au hi, a el aa a hawh tu hempoh nel ah. “kua man nat nak thuak awng haw ma, kei ka thuak mi natnak bang in, Bawipai piak mi nat nak hi, ka hum ah na thinuk ten” (Kala 1:12).

Veikhat nih cu Bawipa tak eih man can ten, hi hi cu ai kaw? ai tin hi lai ah khung in nunpan tu thuak nak cu ngaisung het naveng ka hitui a luan ngawl? ti thu dot dun nak nei ing hi.

Biazai ngan tu pa vang in hi tin ngan bok hi.kei cu mihing hi ngawl in suang hi ing maw; ding thei ing Khrih hi kross nuai ah na thisan cu cak nung cak khat sial naveng Kap thei mang hi maw? Tin ngan hi.

Mi pakhat pa vang in hi tin nganbok hi. “aw,maw keimah lala ka hih nak cumangbang huai hi, na it nak,nathisan luan nak,a thi mi tuu no,mah mi thuthup cu mu thei navang, nangmah it dedeuh dan thaim mang” tin ngan hi.

Jesuh Khrih hi thuak nak thei in hitui a luang tute cu deihthawh in uang zet ing hi,Khristian sammet tu pa Ralph Ruocco cu ka sam met thah in, Khrih hi thuak nak, a haksat nak thu son thah in a hitui luang luluih hi.A son mi cu ai ta ka ca thi tuk in nap nge ti thei mang.Mi soal bel hi navang ka soal nak ca kross hum ah thuaksak hi tin kap thah in hilh hi.

Numei nu cun Khrih kee ah kun in kap hi, a hitui tuah a kee som sak a ma, a sam tuah a nawtsak celh ten nam celh ten zimui nut sak hi.Aw hi nu in kei mah sang ngawl in thil pha bawl thei saw hi tin ngaisung ing.

Ai ta hi ti bang um thei ing kaw?Hitui nei ngawl mi hi ing amw? Tin ti en hitui nei ngawl mihing um ma si.Kalvali mual hum ah kap tuk cu zahcak tuk um ma hi.

Jeremiah awnkam a mang tuk uh ta cun, “ ka luu cu tui nak a hi en,ka mit cu cik tui put nak a hi en deih huai tuk dan! Mah ticun a sun a zan kap tung hi” (Jere 9:1).Kap thah in thu ngen tung hi, ka thih nak a thei tu Bawipa ca tuk in.Isaac Watts hi awnkam cu ka ca hi tin ti dun ing.”Zakza thah in a mai cu sel naven deihawh zet mi a kross cu lang lelung hi;ka thilung cu lungdam nak tuah dim tik in hi.Mah ten ka mit pen hitui luang tik in’Bawipai a ko mi mit nei tu ka hih nak pen luat tik zal in.

August – 7 “...Thasiat nak ca lungdam,thinnop nak,khawngaih nak ca,thangphat nak la hen tu tuk in, kei hah hi”(Isa 61:3).

Hi lai tuan sungah Messiah cawi sang nak tuk in a man mi te cu thasiat nak ca lungdam nak le khawngaih nak ca lungnop nak tin na mang hi.

Hi leihum ngamko hak sat nak ngam pen lungdamnak laksawng ngah thei tuk in, a nunnak uh cu a zin aa a man tuk uh kul hi.Mah mi a zin man dan tuk cu, a pumpi in thuak zo tuk ngawl bang in lau nakle haksat nak te tawh can um tuk hi.Mah ten thilung lam thanau nak le, mi tei bawlsiat nak nuai ah a hen can uh vang um tuk hi, mah ten bawl nuam mi te bawl thei ngawl in, a kulsam mi te ngah thei ngawl in le ei tuk um ngal in van san caan um tuk hi,Mah naven Pathian ca te cun thuak zawh nak Pathian lak ah a nget haw bang nang zo haw tuk hi.Mah ti bang a thuak lo haw nak in a heng tuk lai ni dawl ta ten a mu ca lung dam nak le thatho nak, nop nak ah cang tuk hi.(J.H. Jowett).Merimakdalin cu khawsia 7 tum nak pen a luat tik bek hi ngawl in, siangpalang canu tian ah cang tik hi.Korin mi ten a nel ah caksiat nak tuah hung haw naven, thiamconak,thianlim nak te pe cih hi.

A lak ah thuaknak tuah hung hung, mah mi thuak nak cu soal nak hang a ngah uh mi hi.Mah hi lak pe Jesuh in a tul mi a hitui uh ca tinvan ah a ngah tuk uh mi laksawng khawl sak lalahi hi.Nunpat nak a nei tu ten Khrih hi it nak cu thei thiam haw tuk a ma, a nei ngawl tu ten theithiam haw tuk ma hi.Khrih ca a luan tik uh mi hitui cu oh tei ca mawi nak hi.A thuak nak uh in, a din mun uh sang tik hi.A lungdam nak tuk bel uh cu Khrih in a monu te mo lukhu a piak ten hi tuk hi.

Jesuh in a thinhak nak uh te le khawngaih nak te lak sak hi.lau nak le siatsuah nak te le, helhkam nak a neih uh mi te a veng hawng laksak hi,Ngualcampih a nei uh ngawl ta vang Jesuh cu oh tei ngualcam pha bel hi.Mah ticun a thangphat nak la sa thei tuk in oh te bawl hi.” A muk uh ah la thak pia hi,mah mi cu Pathian thangphat nak la mawi hi” (Saam 40:3).Mah mi la cu lungdam thu sat nak le biak piak nak tuah dim hi;

Pakhatkhat a mawi mi um hi,pakhatkhat a pha mi um hi

Kathin nop ngawl nak hem poh cu a man lak sak hi

A mah ka piak tuk umsun cu,kekkuai nun bek hi

Mah ten a man ka nunnak ah a mawi mi thil te pia hi (Gaither)

August – 8 “Na ngal te it un na,a hum haw ah phat nak bawl un.Coih un na ngah leh tuk ngaisung pah suh un.mah ticun laksawng tampi ngah tuk u ci a ma, cungnung bel Pathian hi ca hi tuk u ci..” (Lk 6:35).

Hi thu piak mi cu um tu hihen a hum haw ah a nuncan ziaza uh te muhsak tuk a deih nak hi.Mah ten um tu ten sum le pai ah thilung koih tuk ngawl a deih hang hi.Mah tih ten sum le pai zei tuk ma tih nak kha ngawl in, Pathian thu sang deih saw tuk ma tih nakhi.Innsung sang ah sum deih leita in, a inn kongka pen sum a lut tale, khatlam pen it nak tul hi tih mi a theih tuk hi thu pi zet hi.

Sum le pai deih nak hang um ngawl tu tei lak um tuk ngawl in kham mi hi na ve hung, bible son mi bang in um hung hi. Bible cun “pe in..ngenleh pah sin..., coih in na ngah leh tuk ngaisung pah sin...” (Lk 6:30,35). Mah tak hi thupiak nak te a zui thei uh ta cun ngailcam pih huat dun nak pen lut tuk hung hi.

Thungai aa a sam mi le a kul mi tei lak ah a piak uh kul hi. thinlung ciang no tuah pe tuk hung hi. Kohhran upa a ten haw ten mee pe nuam ma kaw n tih mi ngaihsut nak tuah pe tuk ma hung hi. Ka pe en ai pe leh thei tuk kaw tih mi ngaihsut nak tuah pe tuk ma hung hi. Khrih hi piak mi hehpih nak tuah mihing lei tuk tum tuk ma hung hi.

Mah tin pe tuk a tih uh ten a ngal lin zet uh kul hi, lawngkasa tiam tu, zuutama, phe tama, sisuai te a pe uh ta cun a muh ten sual nak ca a man haw tuk tak, sual tha petu bang cang tuk hung hi. Mahtak ngalling zet in a piak uh kulhi. Man nei mi thil mi te a coih uh ten ngah leh ngawl tavang poi ma tin coih tuk hung hi. lei ba a piak theih haw ngawl hang ngal bang koih tuk mi vang kha ma hi. Mah ten a coih uh hang coih man lakswng, kut ken a piak haw tuk beisei tuk vang kha ma hi. Judah mi te hei in a mu miphun lala sung pen miat nak la dun haw ma hi (Puithiam 25:35-37). A tu san aa um tu te sesem hehpih nak sungah a um uh bang in hehpih nak tuah a bop tuk uh mi hi. A coih uh ten vang coih ing ti ngawl, bawm ing tin a tih tuk uh mi hi.

Kul ngangai maw kul ngangai ma kaw tih mi a zingzawi ma sak uh pha hi. Haksa tita vang bop tak le bop tak ngawl um haw hi. Sitama pa na bawm ta cun sin mang hen na thi nawnawm ta hen tin thihsi pe tuah bang ten tuk hi. Mah ti bang in a fel ngawl mi te na bawm ta cun fel ngawl nak ngeh ah mang haw tuk hi. Mah tak bop tak Khrih a deih tute a bop uh pha bel hi.

August – 9 “Levi cu tho in i hempoh zam in Jesuh zui hi” (Lk 5:28).

Levi cu lamzin mawk ah cabuai phah in khualzin te siah khawn in na buai li hi. Levi cu siahakhawn nak mun pen Rom a cozah tei khawn tik mi sang ngawl tam saw a khun tu pa na hihi. Mah lai tawh ah Jesuh cu a hawh ten, Keimah zui in tin ti hi. Mangbang za hawvang thianglim nadeh nak hang Levi vang in, misual ing, phat nak nei mang, fel nak nei mang tin manlang zet in aw zui tung hi tin zui cih hi. Army carmichesl hi laingat mi sungah, “ A sam nak cu thei ing, hung in, kei zui in,” tin ti hi. Mah mi cu ka thei ten zui ing, lei thil hempoh zam in zui ing. Pathian sam nak aw na thei ngagnai a hi tale, sahelh mi nei ngawl zui in hi. Mah bek ten a mak sak nak tem cuang tuk ci.

Mahte cun a nadeh zam in a zui nak hang thil tam saw ngah leh tung tih mi ngaihsut nak or theih nak a nei ngawl tavang, mah mi cu a kam tuah a son thei ngawl tavang, muh theih ngawl sunglam theih nak a nei hang zui ngam hi tuk hi.

Mah ti bang in Mate in pakhat nak ah, nunpat nak muicu ngah hi. Nidang aa siahkhawn nak pen a ngah mi lungdam nak sang ngawl a sang saw mi lungdam nak ngah hi. George Wade in, “ nunnak pian zia hempoh sungah Khrih tel ngawl mit in i mah mu thei ma hi” tin ti hi.

Ti cun Mate vang nungzui tu 12 ah tel bok ta hi. Khrih tuah um in a nun khawsak ten mangbang za thil tih theih nak te, Khrih hi thu hilh nak le, Khrih hi thawhsal nak tetti khan tu, thuthangpha tangau pih tu ah na cang ta hi. Mah ticun a nunnak cu Bawi Jesuh ca liam ngam nak nei ta hi.

Masa bel thuthangpha laibu ngat theih nak huncan vang Mate in na ngah hi. I hem poh zam khawng hi ti nave hung, Jesuh in a cafung cu ken khuan pia hi, mah mi cafung tuah Jesuh cu Judah singpalang a hih zia thu ngat nak in mang hi.

Mate cu i hem poh zam tu a hih bang in i hem poh ngan tu ah cang ta hi.

Mah ti bang in Khrih in mi a sam ten , pano, numei, upa, naupang deidat nak um ngawl in sam hi. A sam nak thei in a pom tuk uh tale Mate bang in Pathian in oh te mang bok tuk hi. Mahnaven Khrih nung zui tuk in a tu sang ngawl caanpha i tuk mah ten um tuk ma toh hi.

August – 10 “Mipi ten a theih haw ten, hekkhat ten Vanthum hi tin ti haw” (Jn 12:29).

Pathian in vanhum pen ciang zet in thu hilh hi, hekkhat ten vanthum heng bawl haw, lei hum thi bang ngaisung thong haw. Mihing tei thinlung sungah lau nak nei haw. Mahti bang bok in, Pathian hi thil tih theih nak cu mihing ten bet tuk in le haw. Pathian hi tih mi sang ngawl in a ciang saw deuh aa sonthiam tuk tum hung hi.

Panik nak lung put cu mangbangza thil bawl nak can cu bozo hi, tu san ah um ma zo tin ti hung. Lemcan nak babang in bawl tuk el hung poi zet hi.

Pathum nak cu, A val in a mangbang za thu cu ual hung, thil hempoh cu mah ti bang neih khaw hung hi.

A phabel mi lungput cu Pathian in a tu ah mangbang za bawl thei hi, a tu vang bawl thei hi tin theihthiam khi na hihi.Cungnung bel a hih bang in Pathian in a deih nak ah mangbang za thil bawl thei hi.A mah sang sang saw kua mah a um haw ngawl tak, a bawl mi mangbang za a muh uh ten, a cuangcung in son nak le mang, i ma sial ngawl nak thin lung te vang a lawl uh kul hi.Mangbang za thil a bawl nak san cu, mihing ten a capa khrih hi bawlsak mi nunpat nak a neih thei haw nak tuk in hi.

Mihing tei vansan le sibawi tei vansan ten Pathian in a mangbang za damnak mang hi.Mihing ten mun a pe haw ma tale Pathian cu dap no in um hi.Um tu tei thunget nak le up nak hang taksa le hawvang dam nak ngah thei haw hi.

Pathian cun, a sumbawm sung uh ah sum a um ngawl ten, inn ah eih tuk a neih uh ngawl ten oh te cawm hi.

Mangbang za kilkhawi nak vang um hi.Tehkip nak in, mi pakhat khual a zin ten a ma lamzin ah thil ai cang tuk kaw ti thei ma hi, haksat nak pen luat tuk in le, tawk tuk ngawl in Pathian in kilkhawi hi.

Pathian cun mangbang za thil tuah na dek lelung hi.Isrel tei hum aa a bawl mi mangbang za cu thek awng tuk ma hi.Jesuh Khrih cu zansun, tu ni le a heng tuk laih mi caan tian thek awng tuk ma hi.Mah ti bang bok in na a deh nak te vang bang ve awng ma hi, Mi pakhat le pakhat lam a hoih dan vang bangve ma hi.Mah tin a tih uh ten Jesuh in tu ni ah mithi tho tik tuk ma toh hi tin a tih nuam nak uh kha ma hi.A kul loli ta cun tho tik tuk hi.

Dawlbel nak ah,Mangbang za thil hempo cu Pathian lak pen a heng mi ngeh kha ma hi.Khaw sia le dawih sia te vang in bawl thei bok haw.Thuphuan 13 sungah, “ ngamsa panih nak pan, mihing te cu a bawl mi mangbang za thil te tuah zol tuk hi” tin mu hung hi.Tu ni ah vang mangbang za tin a tih lih uh mi te hi Pathian lak pen hung mi maw, i lai pen heng mi mangbangza te nem tip bible tuah a niksak uh kul zet hi.

August – 11 “Mi thinlung dawm te hihung maw?a hi uh tavang Pathian hang hi.Mi cip ee hi hung maw?a hi ta cun na muh hang hi” (II Kor 5:13).

Pathian in muhtheih ngawl ngalkap tampi nei hi, mah mi ngalkap ten ngalneh thei zet haw hi.Pathian ca a thatho zia haw cu midang te sangngawl in na se saw hi.Midang tei lungphul nak sangngal a mu lung tho nak tuah dek haw.Muanmawh ngawl in ot nak te nei haw.Awm phunkim thiam in, tualthah nak le, daan te vang pah bal haw,mahnaven Pathian ngamca neh nak ngeng pi la thei haw.Caan tampi ah cun mi tei muanmawh ngawl in na dek haw a ma, mipi ten mangbang in hei thei awng haw ma.

A muh te cun zahcak nak nei haw ma, bawlkel leh neih kel dan te cu siat suah haw.

Jesuh vang a ma san laih in mah ti bang bawl bok hitih mi cu san tuk haksa zet tuk hi. “ Jesuh cu na a deh ten i zah tak in a lungphul hum ti tale aneih tuk can hei nei ngawl in na dek hi.Mah ten a nu le a nau ten a ti dam ngawl tin ze tum haw.Mi ten sil zo hi a mah le mah thei dun leh ma zo” tin ti haw.Mahnaven Jesuh cu Paul bang kha ma hi (W.Mackintosh).

Paul vang mi ten mibang leh ma zo tin a tih haw ten “ mi thinglung dawm te uh cim?Ka hi tavang Pahtian hang hi” (II Kor 5:13) tin don hi.

Mitam saw tei buai lih mi a zoh uh ten mi tei mai ah mawi tuk le a pha mi hi tuk in a zuam lih uh hang hi.Pita bang Jesuh cu thukhen nak inn sung ah a pui haw laih in, pualam ah ding lelung tu bang hung hi.

Pathian ca, mibang ngawl pan, a suat hum ah “ Pathian ca kei cu mibang ngawl pa ing hi” tin ngan hi.A mai lam aa a ngat mi cu Khrih ca kei cu mi sil ing hi hi tin ngan hi.Mah ten a nungram ah Hi ti lawmlam in maw na sil tin ngan hi.

London khawpi aa thuson thiamzet tu pa, Rowland Hill cu mi bang ngawl hi.C.T.Studd, Bily Bray,W.P.Nicholson te vang mi lamdang mi bang ngawl ngeh haw hi.A mu te bang tuk in deih nak nei hung maw?Deih ma hung, mah naven Pathian hi a muh te a man dan a zoh uh ten a muh te bang tuk nuam hung hi.Vei tampi a mawi le pha mi bawl thei ma nave hung a din mun uh tuah Pathian a thangphat uh mi cu a sunglawi bel mi hi.It nak neih cu pha hi,Mahnaven Pathian nel ah lungdam nak thu sat tuk heiaung pah sin.Ai tahum ti tale hekkhat te cu mahmi it nak sungah pai khawng haw (Frec Mitchell).

August – 12 “Khendun nak a bawl tu cu, ngallin nak veinih a dawmbel pe inhi;mah nung ten hawlvaawk inhi.Mah ti bang mihing cu misual le a bal mi hi ti thei ci a sual nak in a khelh haw zia lang tik hi” (Titus 3:10-11).

Khendun nak a hengtik tucu thilpha le thudik hilh nak a deih ngawl tu hi.arius,Montanus,Marcion le Pelagius te bangnung tute haw hi.Khen dun nak a piang tik tu hi sullam zo ten nung.Thukam thak sung

aa khen nak a piangtik tu tih mi cu Pathain mi tei hih nak el in, kohhran sungah um nak a khek tik tu khi na hihi. Bible thudik cu pom leng bok naven a dangsaw deuh aa haw pih tute khi na son nuam hi.

Hi bungcang cu bible let tu tampi ten khenkhek nak tin let haw ma. Khen dun tuk a deih zet mi tin let haw. Mah ti bang thin lung nei tu ten mipi buai in vakvai haw tuk ti theih thah leng in buainak bawl haw tuk hi. A ot mi le a son mi thu te vang mitei thuson mi do nak le el nak tuk in oawn in, son tuk hi. A muh tei nun ah thilpha tih mi um thei ma hi.

Midang te tuah a phil dun haw ten vang a ma thu bek deih in nguh kehkuh in um tuk hi. Up nak tih mi nunpat nak sang ngawl in, thuphuan sung aa muh nak le, hawvang thianglim bek deih in, taksa dam nak le phul nak thil maksak tin a tuam in deih nak nei tuk hi.

Upa ten ngallin nak a piak haw ten, deih tuk ma hi. A ma pom dan le son mi bek khi thudik ah koih hi. Dap no um thei ma hi, a mah a dondak tu a um haw tale, el leh cikcek tuk hi. “A kuakua hihen Pathian biak in a siatsuah tu cu Pathian in siatsuah bok tuk hi” (I Kor 3:17).

Lai thiango in mah ti bang mi hing te cu mi nok sak tu, mah le mah cawi sang tu le, ngaihsut nakdawn nei tik tu, hawhsual, bible thei soal tik tu, mi phul ngit pe tin son hi. Mah ti bang mi hing te cu ngallin nak veinih pia in mah nung ten hawl vawk tuk thu pia hi.

August – 13 “Ai ta hum ti tale ka min in mi panih hihen, pathum hihen, na khawm uh ten noh tei nel ah um bok ing hi” (Mtt 18:20).

Jesuh in hi a son nuam nak a san cu, mitam pi kohhran ah um in lem ngawl nak le huat dun naktuah a um haw tak, mah ti bang thin lung thiango ngawl aa a mah thangphat nak piak sang ngawl in, mi dawm no a hi haw ta vang, mi panikhkat a hi haw tawang, um pih tung mah tak, thinlung thianga a nei ngawl mi te cu kohhran pe tul tik un tih nak hi.

Mahnaven, i tuk hun caan ah hihen mi pa nihkhat hi thunget nak le khawm nak ah um ing a tih nuam nak a san cu, thinlung thianga in a mah a ko haw tale a muh te tuah um le leng ing tih nak hi. Khawm tih mi cu mihing ten mai thudeih nak, thuneih nuam nak te zam in Pathian mai ah niamkhiat nak tuah, a deih nak bawl tih nak hi. Nungzuitu 2:42 cu sial in na ciangzet in theithei tuk ci. Khiih cu a mungil hi tih mi lang tik nak tuahkhawm tuk mi hi (Saam 49:10; Seem 50:5).

Mah hang um tu te a khawm haw ten a mah vang tel bok hi tih cu lang hi. Mah tin a tih uh ten Pathian cu mun tih kim ah um tu Pathian kha ma maw tin thudot nak um thei hi. A phi cu um thei hi, mahnaven um tu ten a min tuah khawm nak a bawl haw ten a cuang cung in a muh tei nel ah um hi. (Telpih hi ngawl in um pih hi). “..Noh tei nel ah um ing” tih mi awnkam cun a khawm le leng tuk uh deih hi. Veitam pi oh tei nel ah um ngawl bang in a theih can uh um tuk hi, mah ti bang can ten, a thukam hum ah kho in a mah a zeih uh kul hi. Um pi ma bang awn tin a theih uh can khi Pathian in oh te umpih ngawl kha ma hi, a up nak uh kiam in a um hang a mah ah thazaang la leh tuk a deih hang hi. Mah ti bang can ten bible sialin thunget nak nase zet in a neih uh kul hi, mahma ta cun sualloih nak sung ah cak kha soal thei hi.

Hun caan hempoh ah a mah tawk tuk in a ngal ling uh ma ta le, sun nak tuah tawk dun tuk hung hi. Mah tak Jn 20:24 cu a ngal lin tuk uh in sial ten tuk hung hi.

Oh te cu Khrih ah a min cazin uh um ngangai hi ti a thei uh tacun, ngam uk tu president te tuah um sang ngawl, A mah tuah um cu nap saw tuk hung hi.

August – 14 “Maw Pathian ka piak mi biakpiak nak cu a keh mi ka thinlung hi. A keh mi thinlung le soal a sik mi thinlung cu kik tuk ma ci” (Saam 51:17).

Pathian hawvang tuah semsua thak mi ten kehkuai nun a nei mi sang mawi saw i mah um leh ma zo hi. Pathian cun mi pualthau do hi (James 4:6). Mah naven thinnem mi te cu deih hi.

Oh tei thinlung cu keh thei ngawl in, Laak no bang hung hi. Mi siat nak bawh in le, do tukin le, thu ngaisung ngawl thil bawl nak le lungnguh te hung hi. Pathian deih nak kham hung hi. mah ti bang cun Pathian na dek tu tuk ting thei tuk ma hung hi.

Thinglung thek nak cu a keh mi nun pen pan hi. Misual pan a nguh mi a thin cu nem tik in, a do mi te do ngawl toh in le, a huat mi te haw leh ngawl toh in, a nunlun zam in “Maw ka Pathian nangman kei ceng tik in “tin a tih nak khi hi. Mah ten Khrih hi nungzui khi na hihi.

Mahnaven Um hek khat te cu Laak no bang mai deih nak bek deih tu vang um tuk hi. Khiih hi it nak khau tuah a kee uh te soal nak ah hawh thei tuk ngawl toh in a ken uh kul hi.

Pathin huaih mi lamzin cu phabel hi

A kul ngawl mi khawkhan nak te colh san in

A ma hoih nak bang a zui tuk uh mi hi.

Pathian mai ah bek hi ngawl in, mihing tei mai ah vang mah ti bang akehkuai mi nun a neih theih uh kul hi. Mah mi nun mawi cun, mi huat nak, lehlulh nuam nak, sonsiat nak le khristian nun tuah a kaih dun ngawl mi te hempo zam tuk hi. Ngaihdam kun nakle mi ngaihdam nak, nem nak tuah um saw haw tuk hi

Nupa panih cu a panih haw in lungkuai nun a nei haw tacun khen dun tuk in tazasungah ituk mah ten a hawh haw kul tuk ma hi. Mah ti bang nun nei tu tei inn sungsang aa ca nau te vang in lem ngawl nak le huat nak nei haw tuk ma hi. Kohhran ah um tu ten lungkuai nun a nei haw a hi tale, thangphawk nak um leleng tuk hi.

Bawipa tak eih a man uh ten Bawipai awnkam, “Hi mi cu noh tei ca a kehkuai mi ka taksa hi” tih a theih uh ten ka son bok tuk uh mi cu “ Bawipa hi mi cu na ca “a kehkuai mi ka nunnak hi” tin a tih bok uh kul hi.

August – 15 “Duhham nak a phunphun cu ngalling un na, ngalling zet in um un; ai ta hum ti tale mi pakhat hi nunnak ngangai cu izah tak in milian a hi tavang a thil neih mi ah um ma hi” (Lk 12:15).

Duhham nak tih mi cu hauhsak nak le nop nak deih nak hang thil lung pen a piang mi hi. Taksa deih hial nak phunkhat na hihi. Sum ze tu hi nun ah tawkzo ti um awng tuk ma hi. Mah zawng ka ngah tale tawp tung tin ti awng haw ma hi.

Silhcen a deih zet mi numei tei nun ah a duhham haw dan mu thei tuk hung hi. A phunphun a lei haw nung ten a dang deih dedeuh haw tuk hi.

Khrismas le Birthday ti bang ten vang mu thei hung hi. A kuakua in hihen laksawng tamzet ngah tuk deih tek haw. Laksawng tam deuh a pe thei tute sam in a bawl haw hi.

Inn le lo neih nak lam vang duhham nak mu tuk hung hi. Lo ngamngi tawn nak le, upa saw hih nak hang lo lonsak (Cuhsak) ti bang in um hi.

Duhham nak cu milim bia tuah bang ten hi (Efi 5:5; Kol 3:5). Pathian hi deih nak cu a mu deih nak tuah thek haw. Pathian piak mi hum ah lungkim nak nei ngawl in a suk le a to ah zol tuk ze in le nguk tuk ze in um haw hi.

Mah ti bang duhham nak cu naupang ten nei ngawl in, upa, pitingsa, micip, thuthei, thilti thei tei nun ah a dim in dim hi. Upa a hih haw bang in le, thuthei tu le, thil ti thei tu a hih haw bang in mi tei thil lonsak ngam nak, zol ngam nak, nguk ngam nak, thin lung tuah um haw. A mit mai haw a zoh uh ten deihawhuai nak pakhat no hei um tuk ma hi. Duhham nak khu cu lui pen van ah a kai to mi meingo khu bang khu huhul hi.

A duhham nak hang mi zol tuk in le mi te haksat nak pe tuk man leleng hi. Mi tei hitui lung tuk cu i ma sial haw ma.

Mah ti bang mi hing te cu, A lian zet haw tavang kohhran huai tu (Upa) dektuk tak haw ma hi (I Tim 3:3). Ronald Sider in, sum le pai nei tu milian sang bible bang mipi a huai thei tu cu kohhran upa ah ten saw tuk mi hi” tin ti hi.

Mi duhham te kohhran upa a dek tik uh tale, Pathian sum (Kohhran sumpi) ei khawng haw tuk hi. Kohhran khantoh nak sang caksiat nak tam saw tuk hi (I Kor 5:11).

Duhham nak cu sih dun nak le phuan dun nak um ngawl in dung a hek ma a hi ta cun Pathian uk nak pen hawl vawk nak vang taw thei hi (I Kor 6:10).

August – 16 “ Mah a hih tak eih tuk le silh tuk a nei uh ta cun oh tei ca cun tawk zo hi” (I Tim 6:8).

A hi awn cang hi Krishtian dawm saw in thei hung a ma, Johan 3:16 sung aa bang in a nung tute na hi haw hi. A neih uh mi hum ah lung kim tuk mi hi tin ti hi. A neih uh mi hum ah lung kim no in um in, Pathian ca man thiam tuk thu pi hi.

Mi pakhat hi neih mi lung dam nak cu sum le pai in lei theih mi kha ma hi. E. Stanley Jones in, ”I ma mah deih ma zo ing a titu pa cu thil hem poh a neih hang hi. I mah nei ma na ven a nun nak ah thil hem poh nei tu, a neih mi thil hum ah a lung kim tu cu mi lian bel na hi hi” tin na ti hi.

McGill University degree piak ni in Rudyard kipling in tawng ta tei lak ah hauh sak nak bek lung put nei tuk ngawl in ngal lin nak na pia hi, a hilh mi cu, Ni ni khat ten lei hum thili mah sial ngawl tu pa tawk tuk uh ci a ma, mah ten i zah tak mi zawng ing tih cu thei leh tuk uh ci.

“Hi lei hum pen deih mi dawm no a nei tute cu mi lung dam beltu na hi hi. Mi pakhat in khrih a nei ta cun a mai no ah van cung ngam cu mu in lei hum nun sung aa a kul le sap mi te cu ngei tuk ma poh

hi tin,hak sat nak le khaw ngaih nak te cu ngei ngawl sung no poh tin a ngai sung tu cun sung awng tuk ma hi.

(William C.Burns)

Hi lung dam nak a nei tute cu Pathian mi tei nun dan bang na hi hi.David Livingston in ,”Pathian uk nak buah a peh dun ngawl mi thil imah bawl tukin ngaih sut nak nei mang”tin ti hi.Watchman Nee in,”Kei ma ca cun deih mi i mah nei ma zo ing,ka deih mi thil hem poh hi Pathian ca bek hi “tin lai na ngan hi.Mah ten Hudson Taylor in “nun nop nak ca in zoh tuk mi thil dawm no bek nei ing tin ti hi”tin ti hi.

Mi hek khat ten lung dam nak, di liam nun nei nuam te cu tum tah nak nei ngawl te tin ti haw.Mah ti mi hing te cu mi vak vai tin mu haw.Na deh nei ngawl mi le mi vak vai mi hi ngawl in a kul le sap mi ca in pha no in na a deh in,mi tei ca in piak theih hi.Jim Elliot hi awn cang sung ah in “lung dam nun a nei tu pa cu Pathian ca in duh ham tu pa “hi tin ti hi.

August-17 “Kei mah sun loih tu cu sun loih bok tung a ma,kei mah zawn sak tu cu zawn sak leh bok tung hi”(ISam2:30).

Pathian sun loih nak tam pi sung pen thil pa khat no cu Pathian deih nak bang in maan zet no ding in mai deih nak bang nung ngawl in kho zet in a um uh tuk mi hi.

Eric Liddell in Olympic ah meter 100 tai zum tuk in na ngal ling hi.Mah na ven a tai tuk ni cu ni pi ni a hih tak a Manager pai lak ah tai thei tuk mang tin na ti hi.Pathian ni zawt sak nak pen sup hi ,Aitahum tita le Pathian in zawn sak leh bok tuk tih a theih hang hi.Mah ten mi nok sak tu,ngam min sia tik tule biak nak lam ti sia tu tin ti haw.Mah na ven a thu son cat mi hum ah nung kik nuam ma hi.

A mai pi ten meter 200 tai zuam dun nak um tuk hi tih a theih ten tai zuam nak ah tel bok tuk in a Manager pai lak ah khuan na ngen hi.Ti cun tai zuam nak pen neh a ma Final naheng hi.Final ni cu heng in a tai awn diak ten mi pa khat cu a nel ah hung in lai dal na pia hi.Lai nah cu a hon ten;kei sun loih tu cu, sun loih leh bok tung tih mi ca fang cu na mu hi.Mah ni cun pakhat nak bek sial ngawl record thak vang na ngah hi.

Pathian in mah mi pa cu ni suah nak lam ah khrih hi palai tuk in na sung lawi tik le leu hi.Japan kut pen thawng ta in mah lai pen na thi ta hi.

AdamClarkele Liddlle cu Pathian a khai san haw hang in Pathian vang in khai sang bok in a mi phun tei ngil kial a tawk haw ten luan tu Jose hi lam zin zui tute haw hi.Pathian cu sun loih pih in a mi Isreal te Ezrip saal pen a suah tu Moses bang hi haw hi.Mahten a pha beltu pa Pathian cu sun loih pih in min hem poh lak pen a sung lawi bel mi min in a cawi sang tu Jesuh khrih vang na hi hi.

August-18 “Ngalkap pha ten ngal a do celh haw laih ngawl tuangkawng haw ma; ngal a neh haw bek ten tuangkawng haw” (I Siangp20:11).

Hi awnkam cu siangpalang duhham Ahab hi ot mi hinaven, aman mi hi.Pathian mihing a hi ngawl te vang in a cancan ten thuman son lehcet bok haw hi.

Siria singpalang inAhab muh suam, nautat in a thupiak mi imah a sial ma a hi tale bawngsiat nak tawk tuk hi tin ti hi.Mahnaven a dodun haw ngangai tenSiria ngalkap sung in a siangpalang haw vang a nunnak humhim tukin tai kawkwahi.A tuangkawn nak le a bawl nak cu keihdun ma hi.

Hi laituan buah pehdun in Giliat hi thu zo bet tuk hung hi.David cu a mah do tuk hung hi tih a theih ten, “ Hung in na cik cu ngamsa le vano te ei tik tung tin ti hi”.Manvanen David cun a saili le suang khal no buah neh nak na la ta hi.Goliat hi tuangkawn nak cu zahcak nak ah cang hi.

Christian mino a hih bang in mi tei nautat nak le mah sial ngawl ot san nak te tawk thei men hung hi,mhanaven ngalhang zet in nungkik ngawl in Pathian lin san in a thuk lo uh tale Pathian in neh nak pe tuk hi.a thian nak uh hang tuangkawng tu hi ngawl in, Khrih hi thuthangpha hang tuangkawng tu a hih uh kul hi.

Khristian tei khawm nak ah thuson thiam zet mi mino pakhat tel bok a ma,Mah a khawm haw nak pen midang te a thu cunase zet in na son lihaw hi.Mi ten deih haw tih a theih ten a diliam zet hi.Mah ten ni dang aa amah Sunday school hilh tu saya pai lak ah hi ti bang tawngta pha na neih cu sunglawi zet hi, mah ten tuawngkhawn tak zet hi tin don hi,Mah ten saya pan mah hi a celh tian a hawh thei ta cun tin din hi.Mah ti Asaya pai ot mi a theih ten ka ca zan pha kha ma hi tin ngaihsut nak nei hi.Mahnaven kum a ngei pepel ten a saya lun pai ot mi cu man hi tin thei leh pepel hi.Hiamnam ai tin nei thei kam, tih mi sang ai tin ngal neh kam tih mi pha saw hi.

August – 19 “Na Pathian thangsiat pah sin, na mipun te vang tam pah sin”(Suahlan 22:28).

Pathian in Mawsi tuah thukam a bawl ten, a miphun te le thunei tu tuanvo nei tu tei hum ah mawhsiat nak le, nautat nak awnkam mang tuk ngawl in kham hi. Mah mi uk tute cu Pathian hi ten mi te hi. “ Ngam uk tu tei thu ngai un an, Aita hum ti tale Pathian lungkim nak tel ngal in thil imah cang thei ma hi; Mah tennih a tu aa thu nei tute vang Pathian hi koih mi hi haw hi” (Rm 13:4). A man Pathian a thei ngawl tavang Pathian ten hi hi.

Pathian le mihing tei laklawh ah mihing tei theih thiam tuk ngawl in Pathian in bangve bang awn thil te mang in na dek hi. A tu aa a sial uh mi laithiangtho cu vang in Pathian hikham nak tin miphun nau tat tuk ngawl in le tamsiat tuk ngawl in phun nih mu thei hung hi. Saam 82:1,6 ah huai tu upa tecu pathian tin sam hi. A son nuam mi cu a muh ten Pathian hi hih nak nei haw hi tih nak kha ngawl in, Pathian hi aiawh tu haw hi tih nak hi.

Saul siangpalang in David that tuk in a zeil lih laih in, David in a mihing tei nel ah Saul tuawhmawh tuk ngal in thuchah hi, a mah cu Pathian ten mi hi tin ti hi (I Sam 24:6).

Paul vang in a theih ngawl hang puithiam sang tei hum ah a mawhsiat ten, a ngang thei bel in sih nak tuah ngaihdam ngen leh pah hi. “ Isarel mi u le nau te, puithaim sang hi ti thei mang, lai thiango sung ah “ Na mi phun huai tu sonsia pah sin” tin um hi tin ti hi (Dungt 23:5).

Ho tu upat tih mi cu hawvang lam ah vang mah ti bang leng hi. Michael in satan hum ah mawhpuk tuk in ngam ma hi, “ Bawipan ti hi tin ti hi (Judas 9).

Ni dawl ta lam aa hih tusual tei theih tuk in uk tu tei thu cu i mama sial haw ma muhsial haw tuk hi tin Pita in son hi (II Pit 2:10).

Ciangzet aa a thieh uh mi cu Pathian na a dek tu ten fek no in le, upat nak tuah huai tut e do li ngawl in, a thuthangpha a phuan pih tuk thupi bel hi.

“ Dap no le lem no aa a um theih nak tuk uh in Pathian kih cak nak tuah ziaza pha tuah a nun theih nak tuk uh in siangpalang le ngamsung ho tu upa tei ca thu gnen un na Pathian lak ah ngen un” (I tim 2:2).

August - 20 “ Hak sat nak cu pai piak mi hi tin thuk lo in hi. Aitahum tita le hak sat nak na tawh nak yh in Pathian hi ca te na lang tik hi. Pa thu hlih ngawl mi ca nau um awng keel maw? (Heb12:7)

Hak sat nak pia tih mi awn cang cu Hebru 12-1-11 sung ah vei salih laih mu thei hung hi. Mah hang in a sial tu ten theih sual baih no hi. Pathian cu thli neu no hum ah a thin com zet si tih ngai sung thei men hung, mah tin ngaih sut nak cu hak sat nak tin ngai sung in nun hlih nak kha ma hi tin ngai sung haw.

Thu kam thak sung ah nun hlih nak tih mi cu thuk nak bang men hi kha mahi. Nu le pa ten ca nau te khang to thiam tuk in thu hlih nak tih mi vang na hi hi. Kittel in, nau pang te pi ting a hih thei haw nak tuk in, lam huaih nak, nun dan tuk te hlih kul hi tin ti hi.

Hebru lai kuat a ngah tu krihtian pawl te vang cu hak sat nak thuk tute na haw hi. Mah mi lai ngan tu pa in mah mi hak sat nak cu Pathian hi nun hlih nak phun khat na hi hi. Mah a hi ta le Pathian in hak sat nak pia maw? Pathian in sual a bawl tu krishtian te e a sual nak haw hang cawh kuan pia maw? pia ma hi, Pathian ca lin um ngawl in a um haw hang hak sat nak thuk saw haw hi. Mah a hi ta le Pathian hi nun hlih nak cu ai tin thei thei tuk hung kaw? Hi lai ah Pathian in a cih haw nak tuk in hak sat thuk nak khuan na pia hi. Pathian in a thiango mi nun nei thei tuk in le a ca pa mel pu thei tuk in hak sat nak cu na mang hi.

Pathian hi nun hlih nak cu i ma sial ngawl in a um uh ta le cu a tum tah uh hem poh cu ling let in um tuk hi. A pha bel cu Pathian in hi hak sat nak tuah nun hlih hei tih mi theih le leng in phat nem nak in man tuk sawn mi hi. Hi cu lai ngan tu pa hi hlih nuam mi, ” mah na ven tu nung ten mah ti bang hrem nak in nun hlih nak a tawk tute cu a nun haw ah daih nak le dik nak lak sawng ngah haw tuk hi” (Heb12:11b).

Agust - 21 “ Theih ngawl awn in awn kam thawng sawm man sang in, theih mi awn cang panga awn saw tung hi” (Ikor14:19).

Hi thu cu kohhran khawm nak ah awn let tu um ngawl in theih ngawl awn man nak na hi hi. Paul in mang tuk na kham hi. Theih baih in hlih in , mata cun mi tei ca phat nem nak um tuk ma hi.

Mahnaven hi lai cang hi na sia deuh in zoh theih laih hi. Thu a son uh ten a ngai tu tei theih theih tuk in le a zak theih hawtuk in son kul hi. Aitahum titale thu ngai tu mi pi lak pen thu thei thiam hak deuh vang um thei hi. Thu son tu in ti den no in thu a son ten theih sual vang na baih no hi. Aitahum tit a le it nak cun mah ca bek hi ngawl in mi dang ca vang ngai sung in thu a son vang mi pi tei theih theih tuk in son tuk mi hi.

It nak cun mi pi tei theih thiam tuk mi awn kam mang tuk hi. lei hum mi hem poh tei ca in a thu pi bel mi thu thang pha cu a mi ten a beeng haw in thei in a theih thiam haw tuk cu thu pi nga ngai hi.

Thu thang pha son tu pakhat cu ni suah nak lam ah hawh in, awn let tu keng in thu na son hi. A thu son mi ma sa bel cu, "mat theih mi thil le mat theih ngawl mi ngaih sut nak le thin lung tin phun nih in khen theih hi" tin ti hi. Mah ten awn let tu pa in mi pi te cu zo in haa nei ngawl pi tek te le a dap no um thei ngawl nau pang te a muh ten "Ngam khaw la pi America pen Jesuh thu son tuk in hen gung hi" tin ti hi. Mah lai mun pen a son mi thu thang pha cu van mi tei khut sung ah kho zet in na um ta hi.

Mah ti bang mi zawng te zot sak nak bang in biak nak lam huaih dun nakte cu khristian na deh nak ah le thu thang pha son nak in man tuk kha ma tin lain a ngan awng hi. TV sung pen hi hen, radiopen hi hen thu thang pha a suah haw thu thei mek hung hi. Mah miten lei humhi thu thang pha in dim tuk in a deih haw nak hi. Mah ten, "thu thang pha cu ciang zet no in" a hlih thiam uh kul hi. "Khrih in mi soal te na it hi" tih mi cu a theih ciang haw tuk in hlih thiam kul hi. A kua ma mah hi theih ngawl mi awn cang thawng sawm sang in mi tei theih thiam tuk mi awn cang pa nga ot cu na thu pi saw laih hi.

August - 22 "Man pah sin, aitahum ti a le pai nel ah heng ma laih ing" (Jn20:17).

Nau pang tei deih zet mi la pa khat ka sial ten" Jesuh cu mi pi lak a um laih in, nau pang te cu a tuu lun lak pen ai tin sam ing kaw, kei vang a ma lak ah um nuam bok ing" tin la sa mek haw. Ei mu lak pen vang mi hek te cu Jesuh tuah um lang khat tuk nuam mek bel tuk hung hi. Pathian ca pa lei hum a len laih in a ma lak ah um bok in ei zah tak nop tuk nem tin tin ngai sung mek hung hi.

Mahnaven a ngaih sut tuk uh mi saw cu Pathian awn kam in haw vang thiang tho hi lam huaih nak hang in tu ni in Jesuh thu thei tuk in zuam saw nung hi. Mah ti bang thu pi ngawl in um sang sawn in nung zui tute sang in thu pi saw hung tin ngaih sut tuk mi saw hi. "Mathai in Jesuh cu a muh dan bang in zo, Marka in a ma muh dan bang in, Luka in a ma muh dan bang in le Johan vang in a ma muh dan bang in Jesuh cu na zo haw hi. Mahnaven oh te cun Jesuh cu thu thang pha pa li sung pen mu thei hung hi. Mah ten nung zui tu tei lei hum a len laih in a neih haw sang in a sung lawi saw mi Jesuh khrih thu cu thu kham thak sung ah ciang zet no in mu thei hung hi.

Jesuh tuah um ten tute sang in a miat sawn uh nak thu a dang um laih hi. Jesuh cu Nazaret, or Kapernaum khua ah mi pi ten a muak haw ten a hek ten nai ngah in a hek ten nai ngah haw ma hi. Johan in Jesuh ang ah a zau ten a dang nung zui ten zau ngah haw ma hi. Mahnaven tu cun thek khawng ta hi. Nun pan tu Bawi cun um tu hem poh nai thei hi. Ei mu lak ah um bek hi ngawl in ei mu sung ah vang na um hi.

Mahhang in thu dawlbel nak in Jesuh lei hum a len laih in ei muh vang a um bok uh en tin a ngaih sut uh sang in a tu cun a mah tuah um kawm zo hung tin ngaih sut nak hi tin lung dam nak tuah ngaih sut thiam tuk kul hi.

August - 23 "Ai ta hum titale ka mi hing ten thil soal pa nih bawl haw. Nun nak cik tui a hi mi kei mah zam san in, tui dai I mah ti thei ngawl, a khing mi tui khuk cu lai haw" (Jer2:13).

A pha sawnmi tui khuk cu zam in, a dang tui khuk lai in a khing mi tui saw tawh haw. tui nung tih mi cu, tui thiang, a dap i tui thiang luan nak mun khi na hi hi. Tui khuk tih mi cu a sung aa tui cu uih in nam sia thei hi. Tui khuk a khing a hi ta le cu tui cu pit in na ko thei hi.

Bawipa Pathian cu nun nak cik tui hi. A mi hing ten a ma lak pen thin nem nak mu thei hung hi. Hi lei hum cu a khing mi tui khuk na hi hi. Lung nop nak a ze tu ten lung nop nak ngah thei haw ngawl in tha siat nak in na dim hi.

Mary tih mi nu mei nu no cu Pathian awn kam zoh loh a sial le leng tu tei inn sung sang pen khang to mi na hi hi. Mahnaven Nu le pai thu hilh nak ngai nuam ngawl in inn pen tai in a ma nuam nak bang um tuk in na ngai sung hi. Lam nak lam ah nop nak ze in khristian up nak hem poh cu zam in lei hum nop nak lam nak lam ah cun na pan ta hi.

Zan khat cu inn khan sung ah a ngual cam pa tuah a lam haw laih ih a nau pang no laih in tuat aa loh a sial mi bible" ka mi hing ten thil soal pa nih bawl haw, Nun nak cik tui a hi mi kei mah cu zam in, tui i mah a tiing thei ngawl, a khing mi tui khuk cu lai haw" tih mi lai thiang lim cu a thin sung ah na lut hi. A lam laih tak in a soal nak cu na thei dun ta hi. A nun nak ah i mah um ma zo tih a theih ten Lam nak khan sung pen tul in tuk mah ten hawh leh ma zo hi.

Mah lai mun pen nu mei nui thu Kabia ngan tu paingat mi cu" Bawi pa a khing mi tui khuk lai tuk tum ing, mahnaven tui thiang tawh thei mang, Tui in tuk in kun na vang tui um ma hi. A tu cun khrih sial ngawl a dang i ma mah in diliam tik tu um ma hi. Kei ca cun kua mah um ma zo. Maw, Bawipa nang ma lak bek ah it nak, nun nak le lung dam nak um" tih mi a nun ah na neih pih ta hi.

Mari in pan tu topai awn cang cu man hi”hi tui a in tute cu a dang dum leh haw tuk hi.Mah na ven ka piak tuk mi tui cu a sung ah cik tui nung in cang tuk a ma,mah mi cun nun nak tui le kum khua nun nak pia tuk hi”tih mi awn kam cu thei ngah in na pom ta hi.

August - 24 “Kap ngawl toh in sup in, na hitui hu toh in.Na ca tei ca na bawl mi te cu,deh man laksawng ngah ngawl um tuk ma ci.Ngal tei ngam pen kik leh tuk ci” (Jere 31:16).

Stifen naupang no cu mission na a deh nak pen cawl hi tin thang zet hi.A naupang no laih pepen Khrihununpan tu ah pom a ma, Pathian deih nak lamzin ah zui hi.Phunsang tawng kai tuk in Amerika ah pin in tawng a kai ten nun pha no in nung hi.Mahnaven a um nak kiam dedeuh in sual nak sungah tang in nisuah nak lam aa up nak na pom ta hi.

A nu le pa cu mission na a deh haw nak pen pinkhuan a ngah haw ten inn ah pin haw ten thasia zet in um haw.Mah ten a capa haw cu mah mibiak nak pen tul leh tuk in a tu le tu ngen haw,a phunphun in ngaihsut nak phate pia in lem het haw, mahnaven a capa haw cun ngai nuam ma hi.dawl ta bel ten midang pathum tuah a capa um nak ah hawh in thu hilh haw.Mahnaven a capa haw in i masial ngawl in a hawlvawk khawng tak kap thah in kik leh haw.

Zan khua a thim ten a nupa haw no in zau tuk in el haw naven hihbu thei haw ma.Mah tic un zinglam nazi 4 a kim ten tho in thunget nak nei haw.Mah mi ni aa a sial haw mi bible bungcang cu Jeremiah 31 nak na hihi.Mah naven Jeremiah kah nak bang a capa uh tawk leh thei tuk ma hung tina ngaihsut haw tak Jeremiah sial tuk ma hung tin ti haw.Mahnaven Pathian in Jeremiah 31 sial tuk ngeh in tik hi. 31:16 a sial haw ten Kap ngawl toh in sup in na, na hitui cu hutoh in hi,na ca tei ca na bawl mi cu Dehman laksawng ngah ngawl in um tuk ma ci,ngal ngam pen kik leh tuk ci” tih mi a sial ngah haw tak thinnop in um thei haw hi.

Nu le pa te tu ni ah ca nau tei thungai ngawl nak, awn el nak le do nak te tawk mek tuk hung hi.Mah ten a ca haw ten a thu haw te ngai in um haw tuk maw um haw tuk ma kaw tin thin cawl in um haw.Pathian sam un hi,a man lem can nak bawl sak tuk hi.

Pathian in tih theih ngawl mi nei ma hi.Thunget nak tuah ngak saw tuk hung hi.Pathian awnkam cu khohkhah zet in um tuk hung hi. Jeremiah 31:16 a sial nung haw ten a thinlau nak haw te a pai thei ma laih tale Isa 49:25 sial bet nung, “Nangmah a do tu hempo cu do sak tung hi” tin Pathian in thukam hi.

August - 25 “Thitik in thuson sa mi te hung hi, tin ngaisung dun hung,Mahnaven hi ti bang thu a um nak cu,mah le mah linsan dun ngawl inthih nak pen mi a thotik leh tu Pathian a linsan nak tuk uh in hi” (II Kor 1:9).

Paul cun Asia ngam ah thi tuk in lau nak nei hi.Ai ta hum tih a theih ciang uh ngawl tak a mah dong tuk hung hi.Nung tuk maw thi tuk tin a ti uh en thi tuk tin ti tuk hi.

Mah mi cu Pathian na a dek tu ngangai ten tawk mek haw tuk hi.Pathian mi te, a tangthu haw a zo uh ten nat nak sia vazet ngeh le tuahmawhna le thih nak a phunphun pen Pathian hi luat tik nak tawk mek haw.

Pathian ah a thinlung haw te a um lelung theih nak tuk in Pathian in a mihing tei nun nak ah mah ti bang tawk tuk in phal hi.A neih haw mi thil le lite pai khawng in sun nak tuah vang tawk tik mek hi.Mah ti bang thil te a tawh haw ten, mah le mah zo kik dun in Pathian ah lep phat nak te nei kik in aum haw ten nunnop nak thak tuah in din leh haw hi.I ti bang haksat nak a tawk uh tavang Pathian in a mi te, a ma sunlawi nak tuk ngawl in thih thong phal ma hi tih mi a cin leng uh thupi hi.

Paul hi nunnak cu midang te sang ngawl in phundang saw deuh hi.Mah ten a tawh mi haksat nak hempo cu a ma cih nak le thiamnak tuah nawk thei ing tin ngaihsut nak te vang nei hi.Mah tak Pathian in mithi khanmual ah huai hi mah mi cu Pathian linsan dan a thiam theih nak tuk in hi.Mihing tei cih nak tuah thilhak sa teneh tuk in a zuam uh tale neh awng tuk ma hung hi.Mah tibang zuam nak vang, Pathian i ma sial ngawl tuah bang ten hi.A cang thei ngawl mi cang suak thei tuk in linsan nak a nei tute bek in neh nak ngah haw tuk hi.

Thih nak tuah mai ton ngam nak hang thil tih theih nak mangbang zate mu thei hung hi.Pathian a muan nak uh in, a nun nak uh ah neh nak pe tuk hi.Mah ten a bawl uh mi hempo vang sual thei tuk ma hi.Pathian tuah a nung ngawl tu ten, thiltih theih nak le huaham a muh ah a um ngawl tak, a tawh haw mi haksat nak le buai nak te cu neh thei awng haw tuk ma hi.Pathian ca na dek tu te a hih uh bang, a tawh tuk uh mi te cu thei ham zo hung mahtak, A atawh ngangai uh ten nungkih nak ah mang ngawl in, a up nak uh te a khoh semsem theih nak tuk mang saw tuk hung hi.

August - 26 “Bawipa ka Pathian na muicu cu koh tei nel ah um ta hen.Ka bawl uh mi hempoh ah lawhtin nak pia in.Mah ka bawl uh mi hempoh ah Lawhtin nak pe zal in” (Saam 90:17).

New American Stardart Version sungah, “...ka kut buah na deh theih nak pe lelung in” tin let hi.Pathian ca a nung tuk uh tale, na deh tuk a ze ma sa uh kul tuk hi.deh nak, thuak nak, bawlnak ,upnak te tel ngawl in Pathian thiltih theihnak un thei ma hi.

Hi mi thu buah pehdun in thukam thak sung ah Jesuh hi hilh nak buah vang thei thei hung hi.Noh ten teng ma u ci;Keiman nang muh te teng ing ama, kumkhua a mun mi ngah na ngah theih nak tuk uh in kei mah hen ing hi” (Jn 15:16).

F.W Borcham in,Khanmual aa luak koih mi hempoh ca mitmai pha ngah tuk in zuam tuk hung hi. Mahnaven khanmual khan lam ah a um tuk mi na deh nak vang dek tuk hung hi tin ngan hi.

Tu laih can ah cun, san thak a hih bang inmino ten mit mai ngah nak ze in le, upa ten hih nak ze in, nupi te vang in thu neih nak ze in phul susuuh haw hi.Mah tak oh um tu ten ngallin nak buah a nun uh kul hi.

Kumkhua ca na deh tuk phuntam pi in um hi,mah tak pha no in a ngaihsut uh kul hi.Pakhat nak ah cun a khristian nun uh a khat toh theih nak tuk in ngai sung tuk hung hi.Van a kai uh ten imah ken thei mi nei tuk ma hung, mahnaven a khirstian nuncan cu keng tuk hung hi.Mah tak ngal lin nak a neih uh kul hi.

Hawvang pai te Khrih lak a pui theih tuk uh thupi ngangai hi.Mah mi cu Krhiah hi piak mi na vang na hihi.

Pahtian awnkam thudik hilh tute,um tu thak te maihuai tu le.Khrih hi tuu a cawm tut e cu a sunglawi bel mi na dek tu hihaw hi.

Pathian ca na a dek tu ten, um tu nu le pa tei thunget nak a thupi zia a theih haw bang in, up nak man a nei tu ten, khrih ah nun nak hi a thu pi zia thei bok haw tuk hi.Mah hang a na vang dek haw tuk hi.

Pathian mi a cawm tute cu kumkhua tham na dek tut e hihaw hi.A niam bel mi Khrih saal pa cu lei hum aa micip bel sang sang saw mi muh nak nei tu hi.Na a deh mi cu kumkhua a mun mi hi.

August - 27 “Maw Bawipa, na biak inn ah a kua kaw bu tuk?Na mual thianglim Zion ah a kua kaw um tuk?I zah tak in a ca a na tavang a thukam bang a zui lelung tu” (Saam 15:1,4).

A ngengbel mi Pathian buah nunnak cu David Saam 15 ah oh te lak hi.Mah mi a ting mi nundan pakhat cu a ma ca a hak sa zet mi a hi tavang mai awnkam bang a bawl lelung mi na hihi.Thukam pakhat a pia a hi tale, a piak mi hum ah lin um nak buah bawl lelung hi.

Tehkip nak in, Khristian pakhat pan a inn cu zuak hi, a lei tu pa cu hung in a nget mi zat pe tuk in lungkim nak nei haw.Lungkim nak letmat a thu haw deuh laih ngawl in midang pakhat hung a ma, mah mi pan a inn cu a zuak mi man sang ngawl 5000 tam deuh in lei tung tin ti hi.Inn zuak tu pan 5000 tam saw tak, masa saw aa lei tu tuk pa cu kik leh hi.Upadi dan buah vang zuak thei hi, mahnaven ma sa saw aa lei tu tuk pa buah lungkim nak nei haw zo hi.Hi tih bang can ten khristian a hih nak uh a lang tik uh kul hi.

Mah a hi ma tale,um tu pakhat cu ha bawl thiam pakhat nel ah hawh hi.A haa sung aa a kul mi thiansuah nak cu bawl a ma, a bo tuk zah buah lungkim nak nei haw.Mah mi pa cu in a pin nak pe a ngaulcam pih pa pakhat in man baih nak mun dang ah um hi tin hilh hi.Masa saw a dot nak mun ah hawh leh ngawl toh in, man beih nak mun ah cun hawh leh hi.Mahnaven mah ti bang bawl tuk kham hi.

Sue tih mi khanglai nu no cu, pitek le putek ten takeih ei tuk in sam haw.Mah ni tak ah a ngaulcam pih ten tak eih ei tuk in sam bok haw.Bawlngaih nak tuk thei ma hi, Pi tek tei nu pa thinna tuk le lau hi, Mah ten a ngaul cam pih te buah taww dun tuk tale deih sih hi.

Sum tampi ngah nak tuk a um ten thukhen cat tuk haksat in um thei hi.Mahnaven sum tam hang thulam pelh tul tuk le hilhdun sa mi kik leh nak cu khristian nun se tik tu hi a ma, Pathian min thangsiat nak ah cang tik hi.I ti bang haksat nak a hi ta vang, Voltaire hi son mi, “Sum ngah nak tuk ah cun mihem poh tei deih nak bang ten khawng hi” tin a tih haw tuk ngawl a um uh kulhi.

Pathian mi ten i ti bang haksat nak a um tavang a thukam pelh awng ma hi.TEV, in “a ca siat nak a hi tavang a thukam cu bawl hi”(LB).

August - 28 “Na sual nak uh in ze leng tuk hi” (Mipum 32:23).

Pathian in ei mu ca a thek theih ngawl mi daan cu pia a ma, mihing ten mah mi daan sung pen tai thei tuk ma hi.Mah mi daan sung pen pakhat cu sual nak nabawl mi sung pen, tai thei tuk ma ci.

Naupang laih cun muthai le mok te cu sel li nave hung nu le pa ten beih no in mu thei haw hi.Mah ti bang bok in thu man cu mihing ten a kuh no in bawl haw naven thuthang sungah tel lelung hi.

“The Dream of Eugene Aram” tih mi biaza laingat nak ah, hi mi thu a lak nuam nak um hi. Aram tih mi pan upadi dan nol nak pakhat bawl hi. Mipakhat cu that in tuisungah vawk hi- tui ting mi a hih tak bal zet hi. zinglam a hen ten a vawk mi mithi luang cu um laih ni maw tin zo hi.

Mah mi tui ting hum ah cun,

Mithi luang cu mu hi

Tui cu luang thei ma hi

Mah ten mithi luang cu thingkung hum ah tak a ma, thingceh in khuh khawng hi, mahnaven huih a theu ten mithi luang cu lang leng hi.

“Ka mai ah cak a ma,

Masa ah cun kaping

Ai ta hum ti tale a sel mi thil thei ing,

Leilung in kik hi, tuisung ah a taa tavang lang leng hi”

Dawltabel tenmah mi mithi luang cu lei ah phum hi. Mahnaven kum a ngei ten a nguh mu leng hi. Daan a pahbal mi hang buai het a ma, dawltabel ten thah nak thuak hi. A soal nak in ze mu leng hi.

Soal hi kaihuai theih nak a dang pakhat vang um laih hi. E. Stanley Jones in, “A sunglam ah siat nak lam tuahminsin nak um hi, sung lam ah mah lemah upat theih ngawl nak, lin um theih ngawl nak piang tik hi, nunpha tuah nung thei tuk ngawl lim tu ah cang hi” tin soal a bawl nak uh thu tuah peh dun in ngawlin nak pia hi.

Mi pakhat hi soal mu thei ngawl in mun khat ah a sel thei tavang, dawl lam ten lang leh leng tuk hi. Soal nak cu Khrih hi thisan tuah somciang ngawl mi a hi ta cun thukhen ni ten lang leh leng tuk hi- bawl mi, ngaihsut mi, thinlung hi tumtah mi hempo vang lang leh tuk a ma dan tat nak heng leng tuk hi. Mah mi dantat nak cu kumkhua thih nak hi tuk hi.

August - 29 “Khrih bek i hempo hi a ma, i hempo sungah um hi” (Kol 3:11).

Nisial a nunnak uh ah, a niam nak le a sang nak tin neh nak ze in mai deih nak lam ah hek in in um hung hi. a nunnak uh ah phat nak le lawk nak mu thei tuk in, thuson nak mun pi ah maw, thu siam khawn nak ah maw, bible cun nak ah ze tuk in manlang zet in tel tuk zuam hung hi. Thutheih tik nak laibu no sungah Doktha a kua le kua in thil thak thupha son tuk tin a tih haw ten lungmuang in um hung hi.

Thinlung la tu thil tam pi um hi. Thuson tu pakhat in kim tik theih nak lamzin pha lak hi. Mi zapi theih tik nak tuah nehnak ngah theih nak tuk in thuthup pathum son hi. Mah ten thatho zet in a ngai tuk hawh hung. A mai pi ten thianglim nak ca kalsuan dan tuk phunnga in khawm pi ten son hi. Atlarcall a bawl ten lung dam zet in mai ah hawh hung. mah a hi ma tale taksa lam ah a thinlung uh um in i mah ngaisung thei ngawl in um hung. Thutak cu hei hung.

Mah ti bang thu a son tute cu a son haw mi bang in, man nei vang um bel tuk hi. Mahnaven a nun uh a cek kik leh uh a hi tale, beih no thianglim nak nun ngah theih nak um ma a ma, cangkim ma hung tin a theih uh tak, nisail a nun uh cu Pathian linsan in kal a suan tuk uh mi hi.

Thungai cun mai theih mi le muh mi sang ngawl, Khrih in a nun uh a luah tuk thupi saw hi. A ma lak ah thinhak nak um ma hi. A kul sap uh mi te cu a ma lak pen ngah thei hung hi. A mah cu thil ihem poh hi ihem poh hi.

A.B. Simpson cu muh nak le theih nak muang in nung hi, mahnaven lung muan nak tawk ma hi. Mah nung ten alem zet mi la mawi, “ a mah bek” tih phuah a ma, a nuai lam a bang in hi;

Nidang ah cun a mui cu hi, a tu ah cun Bawipa Pathian a mah saw hi;

Nidang ah cun thih mi le muh mi hi; a tu ah cun Pathian awnkam saw hi

Nidang ah cun laksawng deih ing; a tu ah cun laksawng petu saw deih ing

Nidang laih cun taksa dam nak ze ing; a tu ah cun a mah bek ze ing hi

I hempo hi kumkhua tin la sa tung hi

I hempo cu Jesuh hi a ma, Jesuh cu ihempo hi

August - 30 “Na nundan ngalling in na, na hilh mi vang ngal ling in” (I Tim 4:16).

Pathian awnkam sung pen minsin tak pakhat bawl tuk mi le hilh tuk mi cu i tuk mah ten khen dun thei ma hi tih mi na hihi. thukam thak sung aa Khrih hilh mi vang na hihi. A mah cu Pathian tuah a hih nak haw bang ten naven, a mah le mah niam deuh mi mun ah koih dun in mihing ah piang hi, Saal pian keng hi tih cu thei hung. Mahnaven hi mi cu thulai hua hi a ma, zil nak tuk in thubul pi kha ma hi. Filipi khua aa um tute le khrih lung put a neih tuk uh mi saw hi. Khrih a thih bang in midang tei ca a thi a hi uh tale phat nak um tuk ma hi. Mahnaven a mah bang a niamkhiat uh tale can a kim ten Pathian in cawisang tuk hi. Laituan sung aa a muh theih uh mi cu dek tuk tuanvo hi.

Systematic laibu ka sial ten ka ngaihsut mi cu na hihi.A ngan tu pan bible hi son mi hempoh,Pahtian, Khrih,hawvangthianglim,vancungmi,mihing,nunpat nak thu tin a phunphun in ngan hi.Hi mi te cu man nei em naven Pathian deih nak bang a um ma ta cun phat nak um ma hi.Pom dan pha zet nei naven a nun ah khristian nun mawi a nei ma ta cun thupi nak um ma hi.Pathian hi piak mi bang bible a zo uh a hi tale, zilh nak pom dan le nun laklawh ah a dang lam dun nak um tuk ma hi.Mah mi panih cu khen theih ngawl in munkhat ah um hi.

Cun nak le theih nak dan a bang ve ngawl nak cu Profet tei thuphuan nak hi thei men hi. Ei le in a bawl tu ten mi tei deih nak a piak lih haw bang in a tu le tu a phun lelem haw ten thin buai thei hi.Antchrist vang in mipi te huai thei bok naven thianglim nak lam ah huai awng ma hi.Mah ti bang bok in, profet tei thu son mi vang mi tei beng sung ah theibeih no naven khristian nun phat nak tuk in mang thei haw ma.George Peters in tuanvo le nuncan ziaza thu tuah pehdun in, thil um tuk dan 65 ngan hi.Mah mi sang ngawl tam saw tuk laih hi tin up nak nei hi.

Mah mi sung pen a muh mi cu Pathian thu a pom dan uh le nuncan ah Pathian deih nak bang nun tuk cu khen theih ma hi.Mah ti bang bok in a nundan uh le pathian thu mite a hilh uh vang, Paul in Timothy nel aa a son mi, “ na nundan ngalling in na na zilh nak vang ngawl ling in” ti ngaihsut ten tuk mi hi.

August - 31 “Hi ti bang thil miat nak tin a ngaisut uh mi te cu, a tu ah cun Khrih hang sun nak tin ngaisung khawng zo ing.Hi thil te bek kha ma hi; thil dang hempoh te vang ihem poh sang ngawl a sunglawi saw mi ka bawipa Khrih Jesuh ka theih tak, sunnak pitawp ah ngaisung ing hi.A mah hang ihem poh vawng ing hi.Khrih ka co theih nak tuk in le a mah tuah tamting no aa ka pehdun theih nak tuk uh in, I hem poh cu buak bang ngaisung ing hi” (Fili 3:7-9).

Um tu in Khrih ca thil manpha vawng nak a bawl ten cuangzet aa a sunlawi nak ah cang thei hi.Mi pakhat cu milian zet mi hi a ma, Pahtian um in Khrih nei tu a hih tak a neih mi hem poh cu zam in Khrih ah bel in um hi.Lei hum ah lasa thiam mingthang nu cun a minthan nak zam in khrih nung zui tu ah cang hi.Mah ten leihum aa a min than nak le Khrih a neih ngahnak cu the kip tuk um ni maw.

Ian Macpherson in, “ mi pakhat hi neih mi laksawng te cu khrih kee bul ah tuangzet no aa piak nak sial ngawl a dang zoh mawimi um ni maw?tin thu dong hi.Mah ti paik bek ten mah mi thil tei man neih zia cu lang tuk hi.Welsh Divine hi ot mi ah, “ Jesuh luu hum aa a tak haw mi Hebrew, Karik le Latin awn te cu Pilat hi tak mi hang kha ma hi, Jesuh hi lu hum ah a um nak hang a sunglawi mi hi” tin son hi.

Paul in hauhsak, minthan nak, dan le biak nak lam hempoh cu Khrih ca vawng khawng hi.Jowett in, Paul cun phunsang a hih nak hum ah muangdun in a um laih in Khrih mu thei ma hi.Mahnaven Pathian huham cah nak cun mah ti bang a uang dun tu tei thiam nak cu a lim hei tang ngawl kaang khawng hi. Pathian lak pen a ngah mi vak nakhang hi lei thil te cu i ma sial ngal in um thei hi.A pha le thiang lim hi tin a ngaihsut nak te vang pai khawng hi’ tin son hi.

Mi pakhat in a hih nak hempoh vawng in Jesuh a zui ten mi dang ten sil zo hi tin ngaisung haw.Hek khat ten mangbang in, pammai sa inle mawhsiat tu vang um haw.Mi dawm no bek ten a thuthup cu mu thei haw.

C.T.Studd in a ma mai lam phat nak ca le inn sungsang phat nak tuk cu vawng in missionary na dek tuk in pumpia dun hi.John Nelson Darby in laingan aa a minthan nak cu vawng in thuthangpha son nak, Pathian thu zilh tu tuk in pumpe dun hi.Ecuador ngam aa Martyr aa a thi tu palai panga ten US ngam aa nop nak le thil te vawng in Afica mi phun tei ca Khrih thuthangpha son in thi haw.

Mihing ten thawi nak ngeng bel ngaisung haw, mahnaven mah kha ma hi.Mi pakhat in Hudson taylor hi Khrih ca a pumpiak dan thu son tuk a tumtah ten, Hudson in, “ mi pa. ka nun sung ah pumpial biakpiak nak bawl awng mang” tin hilh hi.Mah ten Darby in “thil sia va piak nak ah pumpiak thawi nak um ma hi tin hilh hi.

September - 1 “Mahticun kum sawmnga kum cu Jubili hi hen na ngam sung aa a um mi hempoh tei nel ah zalen nak a than(theihtiknak) kum hi ta hen.Hi kum ah thil a zuaksa haw hempoh mi te cu ma sa a nei tu tei nel ah mah a hi matale a lo co tu canau tei nel ah kik khawng na hi hen.Saal aa a zuak sa haw mi te vang a sungkhat tei nel ah kik khawng haw hen” (Puithiam 25:10).

Isarel tei kum sial nak ah kum sawmnga a kim sial ten mah mi kum cu Jubili kum na hihi.Lo te vang bung ngawl koih in um haw hi.Ngamsa le saal le thil zuak mi te vang a nei tu lun hi nel ah kik leh huncan na hihi.

Mi pakhat in thil a lei ten, Jubili tian bek a ma ta tin tih thei hi. Teh kip nak in Lo ngam te cu kum sawm, sawm panga hawng a hi tuk bang en a man hak tuk mi hi. Mahnaven kum a kim kuan mi a hi ta cun leinuam tu um zet haw tuk ma hi.

Mah ti bang bok in tu ni ah Bawipai hun can tuk vang Jubili bang na hi bok tuk hi. Pathian hi saksak mi inn nop sungah tum tuk hung hi. Hi leihum pen a san taih uh ngawl nak hem poh te bo tuk hi. Mahten hi lei hum aa a neih uh mi hempoh te vang a nei tu pai lak piak leh in um tuk hi.

Hi lei hum aa a neih uh mi te, Dawlla tuah a hauhsak nak uh te van ah keng thei tuk ma hung hi. I ta hum ti tale lei tuah a seng mi thil hempoh cu a nei tu hi lak ah piak leh tuk mi hi. Mah tak hi lei thil li ah a thinlung uh pia in, a ca ngah nak uh le, haksat nak te hang tha nau in um lih tuk kha mahi. Bawipai hun nak tuk nai dedeuh zo hi, na lian zet ta vang na neih mi thil le lite cu thawnthong in na zam khawng kul hi. Mah tak Pathian na deh nak tuk in a ngang thei tawp in a man tuk uh mi hi.

Jubili kum ten tawtawlawt tum in a muak haw kel bang in Bawipai hun ten vang mah ti bang muak bok haw tuk hi. Mah mi cu dawltabel tawtawlawt aw hi tuk hi. Bawipai hun tuk ni cu a thinlung tuah a ngak hel uh tale hi lei thil te cu deihdan thiam tuk hung hi. “A thinlung uh le a bawl uh mi hempoh man nei bel mi le a thiang mi thudik in ma kai leng ta hen” (C.H Mackintosh).

September - 2 “Bawipa na hawh nak hempoh ah zui tung hi” (Lk 9:57).

Veinh khat ah ka ngaihsut mi thil pakhat cu, Pathian hi phat nak la tuah ka sak mi le thu tuah ka son mi te cu, kam nal nak hang son mi tam zet hi tih mi mu suak ing. Ka son nuam mi cu, thinlung tel ngawl deh nak ka tih nuam nak hi. Mitei awn cungthiam tu Kilaw bang, mi tei bawl hang, mi ten son hang, miten phuang hang tin bawl mek hung hi. Ka theih mi hempoh tuah phuang ing, ka neih mi hempoh tuah phuang ing tin lasa hung. Mahnaven a phet dan uh te le a bawl uh mi ah i mah cun tuk um ma hi. Kam tuah phuang nave hung a nun uh ah a um ma ta cun man nei ngawl mi deh nak hi tuk hi.

A bawl uh mi hempoh te cu man ma hi tin ka tih nuam nak kha ma hi, Mahnaven mihing ten haksat nak le buai nak a tawh uh bek ten Pathian sam mek hung hi.

Thisan muh nak hang lungmit nak heng thei hi. “Nikhat cu pakhat pa cu a phul nak tuah Jesuh nel ah hung in, Bawipa na hawh nak hem poh ah zui tung, mah mi sang ngwl a pha saw mi um tuk ma hi tin ti hi. Mahnaven Jesuh in mah mi pai thinlung a theih tak Cingnia in kua nei hi mah naven capa in luu koihnak tuk hei nei ma hi tin ti hi. Azui tuk uh mi lamzin cu sandup mi lamzin hi a ma, thisan tuah a dim mi lamzin hi. Mah tak thinlung deih nak tel ngawl cun mah mi lamzin hum ah hawh thei tuk ma hi, Mah a hi ma ta le lungmit in tham thong tuk hung hi. Noh te a hek khat cu don dun nak sungah tel ma uh ci, Khirh hi sam nak hang hehpih kun tu hi ngawl in thisan luan kul tuk tak a tel ngam ngawl mi te hi uh ci, “Mah ti bang a siava mi meithal tuah cun ngal neh thei tuk ma hi” (Chappel) in ti hi.

Luk 9 sungah mipakhat in a nung zui tuk in a tih ten Jesuh in deihnek imah nei ma hi. Mahnaven Jim Elliot hi dairy sung aa a ngat mi bang a hi en cun Jesuh vang thinlung phul nak nei tuk hi. Mah le mah ahup dun uh ta cun bawipa dodal tut e tuah bang ten tuk hung hi. pathian mit mai i tuk mah ten ngah awng tuk ma hung hi. kam tuah bek in Pathian zui theih ma hi. Bawipa na mei tuah kei alh tik in, na deih nak ciang zet ka muh theih nak tuk in. Mah ngawl cun hi lei ah ka nunnak lian kha tuk hi tin thu a nget uh vang kul hi.

Hi awnkam a sial uh ten a theih tuk uh mi cu James in a thisan cu Eudor ngam ah Martyr in luang tik hi. Oh ten mah ti bang thi san suah tuk cun a pan hei pan ma laih hung hi. Thu ngangai in Pathian ah a nun uh ap ngam ma lai hung hi.

September - 3 “Mah naven mah mi panih cu bang ten haw ma, Ai ta hum ti tale Pathian hi laksawng cu Adam hi soal nak bang kha ma hi. Mi pakhat soal nak hang mi tampi ten thih nak tawh haw tih mi cu man hi. Mah ahi tavang pathian hi hehpih lainat nak cu a let thawng tampi in mitam tei nel ah Pathian hi laksawng cu ngeng saw hi” (Rm 5:15).

Paul in Rom 5:12-21 sungah mihing ci hah tu luu panih hi danglam nak thu son hi. Pakhat cu Adam hi a ma, pakhat saw cu Khirh na hihi. Adam cu semsua nak masabel hi luu hi a ma, Khirh cu thak nak hi luu na hihi. Masa saw a ta cu taksa hi a ma, panihnak a ta cu Hawvang tuah na hihi.” Sangpha saw” tih mi awnkam cu Paul in veithum na mang hi. Adam hi bawl mi soal bawl nak hum ah Khirh hi na deh nak ngeng saw hi tin a tih nuam nak hi. Khirh sungah Adam hi ca tecu a palun hi lak sang ngawl pha saw mun ngah haw tih nak hi. Um tut e cu Adam hi tuk nak pen sang ngawl a sang saw mi mun ah um haw hi.

Adam tei nupa cu thingngah ei tuk ngawl tin tih mi a ei haw ma en ai tin um haw tuk kaw? Soal a bawl ma en Eden huan ah um in a thi vang thi awng haw tuk ma hi. Soal le mawh tih mi a um ma bang en

van hum ngam hawh tuk ti mi muh nak vang um tuk ma hi.Hawvang thiang lim hi tacik khet nak te vang um tuk ma hi.Khrih hang lo co tu hih nak vang um tuk ma hi.pathian muimel keng thek dun tuk tih mi ngahhelh nak vang um tuk ma hi.

Mah tak oh tei ca Khrih hi thuak nak hang a phasaw mi thilte ngah hung hi.ohthe Khrih thawng in vanhum lam pehdun naknei hung hi.Khrih hi sungah pathian in a cangkim mi ca ah pom sak hi.Khrih hang nunpat nak, thiamconak, ngualcam hih nak, loco tu hih nak le thianglim tik nak a phunphun ngah hung hi.Mah bek hi ngawl in Khrih hi tacik khet nak ngah hung a ma van hum ah Pa Pathian tuah um theih nak tacik khen sak hi.khrih hang a ngeng mi le a pha mi hem poh ngah thei hung hi

September - 4 “Ka nguk ngawl mi thil te vang kik khawng hen ti haw” (saam 69:4).

Saam 69 ngan tu cu Jesuh a mah hi.A neu 4 sungah nunpat nak na a deh nak sunlawi zia thu son hi.Mihing tei soal nak cu Pathian nel ah kuansak hi.Sual thawi nak ah a mah le mah pe dun hi tih mi lak nak hi.

Judah dan ah mi pakhat in thil a ngu ta cun, a let nga in kuan leh tuk a ma, soal thawinak vang a bawl kul hi.

A tuah soal cun Pathian hi lak ah thungainak,sunlawinak,biaknak te nguk sak hi. I tahum ti tale mihing ten Pathian lak pen soal ah a um haw hang hi.Mah mi cu mihing ten Pathian thudeih nak cu do haw ti en soal tuk ma hi.Pathian hih nak niam tik haw hi.Saihtan deih nak zui in thil ngeng pi bawl soal haw hi.

Jesuh cu a nguk ngawl mi thil te kik leh tuk in hung tuk hi.

Ama Pathian a hih nak te pai hi

Pathian a hih nak cu Leisung ah phum hi

Mah mi sung pen mangbang za it nak piang tik hi

A nguk awng ngawl mi thil cu kik leh haw tuk hi.

Adam hi soal nak hang a pai mi thil le a sia kha mi thil te sang ngawl in Khrih hi sunlawi nak ngeng saw hi.sual nak hang a semsua mi thil te tampi siat suah in um naven a hehpih nak hang ca tam pi ngah leh hi.Adam hi tuk laih ngawl a nei mi sunlawi nak sang Khrih na a deh nak hang a ngah mi sunlawinak cu sang saw hi.

“Aita pathina in lei hum ah soal a luh tuk phal heng?”tih mi thu dot nak a phi vang nei hung hi.A theih uh bang Pathian in mihing a bawl ten soalbawl tuk ngawl in semsua hi.Mahnaven mihing ten Pathian cu a mu thinlung put tuah it thei tuk in zalen nak pia hi.Mah mi sung ah mihing ten Pathian thu el theih nak, thungai ngawl nak le, a lak pen theih nak te vang tel cih hi.Mihing cun Pathian thu el in mitam pi tei nun siat suah nak ah na hawh hi.Mah naven Pathian cu mah mi soal in neh ma hi. A thih nak, phum in a um nak le thosal in, vanah a kai leh nak tuah Jesuh in soal cu neh hi.Nikhat ni ten soal cimit tik tuk in hung leh tuk hi.

September - 5 “Mah mi thu cu leihum ah um a ma, a sung pen Pathian in lei pi bawl naven leipi in a mah thei ma hi.A ma ngam sung ah hung naven a mihing ten pom haw ma,Mi hekkhat cun pom in um haw;Mah hang Pathian ca cun theih nak thu pia hi” (Jn 1:10-12).

Mah mi thu cu leihum ah um hi.Nunpan tu Bawipa le hi leihum ah um hi tih mi cu mangbang huai zet hi.Mah hang a mah cu mangbangza, lemluat tu a nung Pathian tin a tih nak uh hi.

“A sungpen Pathian in leipi bawl hi”,Mangbang huai dedeuh hi!leihum aa a um tu pa cu hi leipi bawl tu pa hi.lei le van venghawng ah a um tu pa na hihi.Nau no piang in piting zet in um naven a sung ah Pathian a hih nak cu cangkim zet in um hi.

“Mahnaven leipi in a mah thei ma hi”.A semsua mi thil ten semsua tu a theih haw kul hi.Misual ten a mah cu soal thian nak hi tin a muh thiam haw tuk mi hi.A mah cu mihing sang ngawl cak saw hi.

Hi leihum ah hung naven a mihing ten cosang haw ma.A mah ah thiltih theih nak le huham tuah dim hi.Thil hempoh te cu a ma bawl mi ngeh hi.Messiah tih mi cu ngak in um haw naven, hi leihum ah a hun ngangai ten a mi phun ten pom nuam haw ma.

Mi hekkhat cun Mihing tei kham theih ngawl in thu cu phuang in um haw.Mah mi san nak cu mihing ten a soal nak pen luat tuk in up nak tuah a don haw kul hi.Up nak tel ngawl cun pathian sam nak don theih ma hi.

Mah tak Pathian ca te can theih nak thupia hi.Thiam nak nei ngawl, tin nak nei ngawl mi hi nave hung, a hehpih nak le lainat nak hang up nak tuah oh ten hawvang nunnak ngah thei hung hi.Pathian ca ina can theih nak uh cu Khrih cu nunpan tu le Bawipa tin a pom uh le a cosan uh ten cang thei hung hi.

Mah hang thasiat huai thuthang le lungdam huai thuthang um hi. A ma sa saw thasiat nak thuthang cu Adam hang hi a ma, Dawlta saw aa lungdam nak thuthang cu Khrih a hehpih lainat nak hang na hihi. Mah mi Khrih hi lainat nak a co ma laih a hi tale a tun pom in, cosang toh in hi, khua nu sawng ten, milian pa bang hell ngam pen a sih leh kul tuk ngawl in.

September - 6 “BawipaPathian in Huankilkhawi tu le zo tu tuk a bawl mi pa cu Eden huan ah um tik hi” (Seem 2:15).

Up nak a nei tu hek khat ten Pathian hang na deh tuk a neih uh mi te cu muicu don nak hi tin lungdam zet in dek haw. Pathian in mihing a bawl mi Adam cu Eden huan kilkhawi tu tuk in na deh tuk pia hi. Mihing in soal a bawl nung ten leipi cu siatcam na hi a ma, na deh tuk bek hi ngawl mihing ten eih tuk ze in, khawum tul in, pumcawm nak ze tuk in thu na pia hi (Seem 3:17-19).

Mihing cun na deh nak ah a nun a pe dun ma ta cun nungthei tuk ma hi. Pathian siatcam sa mi hi tin a um thong tuk mi kha ma hi. Pathian hi siatcam nak tin tih theih nak nei ma hung hi. Soal nak hang a hum uh ah a heng mi thil na hi saw hi. Dek ngawl in a sung a piak uh ten Saihtan cu lungdam in, mah le mah bawlse dun tik tuk in elkim ah vai li tuk hi.

Pathian in a mi phun ten a dek tuk in thupia hi ti mi a hei tuk uh ngawl thupi zet hi. Ni luk sung na na uh hempoh dek un (Suahlan 20:9). Ni salih nak sial ngawl mihing ten lolzet na dek haw hen tin thupiak nak um hi. Na a dek haw ma tale, ngilkial in um haw tuk tih nak hi, mah ten thihaw tuk tih nak hi.

Thukam thak cu thazawng mi le thuhilh mi ngaingawl tu cu pial tuk in le, na a dek nuam ngawl tu cu an vang eipah suh hen tin um hi (II Thess 3:6-10).

Jesuh cu oh tei zoh tuk mi nadeh nak lam ah a lol zet mi hi. Cawl man ngawl in a sun le a zan tin Jesuh cu na dek hi. A deh mi n ate vang Biak inn tuah a seng mi na ngeh dek hi.” Nang cu Kum sawmnga zo ci, mahnaven Jesuh cu a kum 30 ten sawmnga mi bang tek hi” (Mac Pherson).

Na deh nak ah lungkim ngawl nak a neih uh ten na dek ngawl in mi tampi um mek haw. Nadek ngawl um cu pha bel hi titu tuah bang ten hi. Um tu ten Pathian sunlawi nak tuk in, na a neu vang hihen, a ngeng vang hihen dek tuk hung hi.

Um tu pakhat cun a ma ca bek hi ngawl in midang tei ca vang dek tuk hi (Efi 4:28). Lei taksa duhham nak hang dek hi ngawl in, Pathian hi tik nak hang zovang, zongawl vang dek tuk hung hi. Van a hen uh ten vang na deh bo tuk ma laih hi, “A mah a rian tu ten a mah cu bia haw tuk” (Thuphuan 22:3).

Spurgeon in, “nangmah le mah cu nadeh nak ah that dun in na mahten thunget nak tuah nunpih in” tin a tih mi cu oh ten a cun tuk uh thu pi ngangai hi.

September - 7 “Mahten, Bawipan, a muhte zamsan un na, a muh te tuah khen un, a thiang ngawl mi cu a tok hei tok kha pah sun, mah ticun keiman cosang tung hi; tin cungnung bel Bawipan ti hi” (II Kor 6:17-18).

Kohhran pakhat ah fel zet in um cu pha hi. Mah ten Pathian na dek tut e tampipi let khan vang pha hi, a up nak uh bang a phuang haw tale kik tuk ma hung mi. Mah naven a kohhran sung uh ah up nak soal, huakman nak tuah pathian thu a phuang tu a um haw tale a ngal lin uh kul. Amuh te cu laithiangtho mang in Pathian thu cu son leng bok haw naven, bible hi thinlung tawngkha ngawl in, a mawk tawn in son haw. Tih nuam mi cu thudik laizo haw ma hi. A mu nun ah pianthak nak ngangai vang um thei men naven, a son haw mi le a phuan haw mi te a dik ma tacun thuson can pe ngawl in, a mah saw khi thudik a hilh theih tuk uh thu pi hi. Pathian thu cu upnak hang thudik le nunnak tuah a phuan uh bek ten nung tuk hi. Mah ma tale siatsuah tu ah cang thei hi.

Khristian pan ai tin bawl tuk? A inn sungsang cu mah mi kohhran ah a um nak ngei pi zo. Mah ten a mah cu sungtel vang hihi. A ngualcam pih te vang mah lai ah um haw. Mah tak kohhran pen a tul tale ai thil cang tuk kaw ti in um mek hung hi. Mah mi kohhran sungah um leng tik nung maw?

Upat tak mi hi, mahnaven khawmnak ah thu a son ten mipi tei hawvang an le cawm zo sih ngawl, a ngual cam pih ten le thupi ah sak zet sih haw, mah tak bawltuk laklawh zeta a um nak hi. Hilh in, kham ma en Pathian in mawhsiat sih tuk si.

Kohhran sung pen a tul tuk mi hi. Mah mi cu Pathian hi tik mi bang hi. A bangve ngawl mi ngawngkol a vawk uh tale, a heng tuk laih mi thil hempoh cu Pathian in tuanvo la tuk hi. Pathian in ngualcampih thak te vang pe leh tuk poh hi. Thuman tih mi cu mit muh aa bawl nawnam theih ma hi. Huncaan pia in a hun a kim ten a soal le a pha muh nak le theih nak le nunnak tuah lang leh tuk hi.

September - 8 “Pathian lak ah thukam na bawl ten, na thukam bang bawl tuk in zuancum pah sin. Ai ta hum ti tale pathian in misil kin mawh ma hi. Na thukam bang pe in” (Thusim 5:4).

Haksat nak tawh ten Pathian lak ah thukam nak bawl mek hung. Hi haksat nak pen luat tik in ka kulsap mi te a pe tale Kumkhua a na dek tung tin ti mek hung. Mahnaven a nunlun uh bang nung leng hung hi.

Um tu tei nunnak ah ai ti bang thukam nak nei in Pathian awnkam inai tin makai tuk in hilh kaw?

Masa bel in thukam bawl cu kul ma hi. Pathian thupiak mi sungah vang tel ma hi. Pathian mit mai ngah nuam nak hang mah no bawlcawm nak hi. Mah hang danpek 23:22 ah “ bawipai lak ah thukam nak bawl ngawl cu soal kha ma hi” tin mu tuk hung hi.

Panih nak ah cun thukam bawl kha pang tuk ngawl in a ngal lin uh kul hi. Bawl kha pang tavang mai bawl suak theih tuk ngawl mi thukap tuk kha ma hi. Solomon in, “Ngaisung man ngawl awn pah sin; pathian mai ah nawhkhah zet in awn pah sin. Pathian cu vanhum ah um hi; Nang cu leihum ah um ci; mah tak na ot mi dawm tik in” (Thusim 5:2) tin ngallin nak pia hi.

Mahnaven thukam a bawl uh a hi tale bawl suak loli tuk in zuam tuk hung hi. Mi pakhat in thil pakhat pe tuk in thu a kap ten vang hi hen, thil pakhat bawl tuk ngawl thu a kap ten vang hihen, mah mi a thukap cu khelh pah suh hen” (Mipum 30:2). Bawipa na pathian lak ah thukam na bawl a hi ta cunmah mi na thukam uh cu pelh ngawl in kintik loli un. Na thukam uh cu Bawipan kim tik tuk a deih tak, na kim tik ngawl ten soal hi” (Daan 23:21). “ Na thukam bang na piak ngawl sang cun thukam nak nei ngawl lawlaw pha saw hi” (Thusim 5:5).

Mai thukam bawl mi pelh pah sin. Na theih ngawl mi thu vang theizet bang tiam pah sin, na muhciang ngawl mi mi thil vang muciang zet bang son pah sin Mah ti bang um cu mi tei cawisan nak sang mualpho nak tawh thei saw hi. Thukam nak bawl ngawl in laithiangtho zui saw tuk hung hi.

Um tu tei lak ah a soalbel mi thukam cu, Nupa kutsih (Letthat) ten na hihi. Pathian mai ah thukam nak tuah kutsih dun nak nei cu pha hi, mah naven pathian hi samngui sih sa mi hum ah mihing ten mai tih theih nak bang thukam bawl bet lih kul ma poh hi. “Na thukam mi bang Bawipan na kim tik tuk a deih tak, na kim tik leh ma ta cun soal hi” (Daanpek 23:21).

September - 9 “ Mipha ten a tu le ca tian in a hauhsak nak pe tuk hi” (Thuf 13:22).

Hi bungchang a sial uh ten hi lei hum aa hauhsak nak te son nuam bel tuk tin ngaisung thei men hung. Mah kha ma hi. Pathian hi muhsak mi cu hawvang lam son nuam hi. Mi pakhat cu cangah mi sung pen piang mi vang hi thei hi, Mahnaven nu le pa ten ni sial fel zet no in bible sial nak le thunget nak tuah can mang in a ca haw te pathian thu khopkham in a cah zo haw tale a muh tecu lo sung lawi bel petu nu le pa haw hi. lo hem poh lak pen a sunglawi bel mi lo cu hawvang lo na hihi.

Taksa dan ah Sum le pai tam pi lo piak dun nak hang ca nau ten hawvang siatsuah nak ngah saw thei haw hi. Dawm no a nei tu le a ngah tu ten Pathian ah fel nak le hawvang lam lo co tu tam saw haw hi.

Milian ten lo thu a son haw ten unau suakkhat loli vangleum dun ngawl nak le upadi zung lam ah or thah dun nak tian ah hen mek hi. Hauhsak laih can ah U nau tam hi tih m I awnkam cu man zet hi. Inn sang pakhat cu lem no in um haw naven, lo thu son in a ngah haw mi sumle pai te hang ngaldun nak ah heng tik hi. Um tut e vang mah ti bang sui le ngun lo ngah mi te hang, pathian na dek sa te vang Um ngawl tu bang in nun mang liam tu um haw hi.

Lei hum thil le li ah mihing tei deih nak bang i tuk mah ten kim awng ma hi tih mi a theih ten tuk uh thu pi ngangai hi.

Mah tak a nunsung no ah pathian hi ngam ca dehsuah mi nei thei tuk in a zuam uh kul hi.” Na nun lai in piak nak tuah na dek in, Mah ten i lak heng hum ti thei tuk ci” tin lain gat mi na um hi.

Mihing tei thinlung sung aa a mawi bel mi mawi nak pakhat cu pathian ca ka neih mi tuah tihtheih tawh in na dek tung tih mithinlung na hihi. Pathian piak mi sum le pai ten mihing te a cawi san bang in, taksa dan bek ah hi tik ngawlin hawvang ca vang a man thiam tuk uh thupi hi.

September - 10 “Na ngal te it un na, nang a bawlse tu tei ca thungen un” (Mtt 5:44).

Hi bungchang hi thuk in a sang zet mi hi. captan Mitsuo Fuchida cu December 7, 1441 kum aa Pearl Harbor a kah haw ten Japan ngalkap te thu pet u ngalbawi na hihi. Japan tei zungpi ah thuthang a theih tik mi cu, “ Tora, tora, Tora” na deh ceng zo, neh nak ngah ung, tih nak na hihi. Mahnaven leihum pi ngal vei nih nak bo ma laih hi. Ngal do dawlt a bel ten American ten neh nak ngah leh haw hi.

Ngal pi a thawh laih in filipi ngam aa missionary hawh tu nupa that haw. A ca nu haw cu America ah um a ma, a nu thi zo tih a theih bek ten America aa ngal tei mat mi Japan ngalkap tei thawng khun nak

ah hawh in Pathian thu hilh hi.Japan ngalkap ten ai ta koh te it cim tin a dot haw ten, “ Ka nu le ka pa ten nang mu ca thu a nget haw hang hi” tin don hi.

Ngal pi dap ceng ten Mitsua Fuchida cun Us thu nei tut e cu leihum pi aa thuneih nak zung ah tazacuai tuk in tetti zei in vai kawi hi.Mah ten American tei mat mi Japan ngalkap te cu Interview na bawl hi.Mah tei lak pen thasiat huai zet a theihmi cu US tei siat nak hi ngawl in, Filipi ngam ah hawh tu le a thah haw mi nupa tei ca nu no it nak cu na hihi.Fuchida hi theih nuam mi cu mah mi kha ma hi.Numei nu no hi piak mi thukam nak lai bu no vang cu a lai bu sungah na khum bok hi.

Mah mi a theih nung ten thukam thak laibu no cu la in hawh ta hi.Ai bel nem tim tin thuthangpha Mate cu na sial hi.Mark vang na sial bet hi.Luk 23:34 nak a sial ten a thinlung sungah it nak,vak nak cu, na nei ngah ta hi, “ Kapa,a soal nak haw te ngaithiam in.Ai bawl ing kaw ti thei haw ma;Missionary nupa te athah haw laih ngawl ai bawl haw kaw tih cu thei ngah ta hi.

Japan thawngta tute le nunmei nu no thu hei ngaisung leh ngawltah in a mah le mah ngaisung in tazacuai tuk aa a ngaih sut nak te vang pai khawng ta hi.Mitsuo Fuchida cu a tang mi a nun hempoh tuah ngam tampi ah Khrih hi thuthangpha phuang in um ta hi.

September - 11 “Bawipa na Pathian na hei tuk uh ngawl nak inngalling un,...na sum le pai uh te pung ama...,”(Daanpek 8:11,13).

Hi thuluu cun, Mihing ten hauhsak nak a muh haw ten thuak thei haw ma tih mi na lak nuam hi.Mihing ten hi lei sumdawn nak ah huncan hempoh mang in, ei man ngawl,zau man ngawl in buai tek haw.Mawsi cun Isarel ten lei hauhsak nak hang a hawvang haw siatsuah haw tin lang tik hi. “ Bawipai mihing te cu lian haw ama pualthau haw,an a kham haw tak thau haw.A muh te bawl tu Pathian cu nunghek haw,A muh te luan tu cu deih haw ma” (Daanpek 32:15).

Profet thuphuang tu Jeremiah san laih ah kim ngangai hi.Pathian in mawhsiat hi, “ Ka lak pen tai haw a ma, pathian ngangai a hi ngawl mi dawih bia haw.A kul haw mi hempoh pia ing a ma cawm ing.Mahnaven nupa soal nak bawl haw a ma,a huncan haw te cu numei pha ngawl te tuah mang haw” (Jere 5:7).

Hosi 13:6, a sial uh ten , “ mahnaven ngampha sungah na luh uh ten vonvah in lungmuang in um uh ci:mah ten pualthau in keimah hei uh ci” tin um hi.

“Aduh zet haw mi a eih haw tak thau zet haw,na piak mi thil ah nopzet in um haw.Mahti thah cun na mihing te cungalto haw,na thu zui nuam haw ma.Daan na piak minunghek haw.Na thu a phuang tu profet te vang that haw,ngallin nak pet u le na lak ah kik tuk in a hilh tute cu,a muhsuam nak haw cu nase ngangai hi” (Nehe 9:25-26).

Ka hih nak le ka bawl mi te cu Pathian lungkimnak tuah bawl ing tin ti mek hung hi.Na a deh uh mi te a pitit uh ten, “ pathian in muicu pe ngangai hi’ tin ti hung.Mah mi pitit nak le a miat a ngah uh mi cu oh te a hnik sak nak vang hi thei hi.Pathian in ai tin nung haw kaw tin oh te zo lelung hi.Mah mi a miat cu mai nunnop nak ca mang tuk hung maw?Mahma hi thuthangpha phuansuah nak ah mang saw tuk hung hi.

F.b Meyer in, Nikhua phat ngawlnak,huihsia, nehna or sun nak sungah a nunnak uh te niksak in um hi.A siava mi nun a nei tu mihing cun theithiam tukma hi.Niksak nak tih mi cu a bo tik tu hi tin son hi.

Joshep vang in, ‘ Haksat nak ka tawh nak ngam ah Pathian in canau pia hi” tin ti hi (Seem 41:52).Um tut e cu Haksat nak in pitin nak le miat nak ngah saw haw hi.

September -12 “Mipi tei mai ah tuang masa hi tin ngaisung hi,sunni lui a hawh nung ten a unau te le a ngualcampih tei nel ah zei pepel haw” (Lk 2:44).

Jesuh cu kum heiniah a hih ten anu le pa tuah Jelusalem ah Kaltan puai mang tuk hawh hi.Mah mi puai ah cun naupang tuah upa tuah mihing tampi um haw hi.Pinhun tuk ten Jesuh a muh haw ngawl tak naupang dang te tuah pin haw bel tuk tin ngaisung haw.Mah naven pin ma hi Jelusalem ah tang leng laih hi.Nazaret ah hi hen nithum sung zei haw mah nung ten Jelusalem ah mu leh haw hi.

Jesuh cu ei muh tuah um leng hi tin um thawthong mekhung hi.Jesuh cu a nun uh ah le a unau tei nel ah vang um leng ma hi.Son nuam mi cu a mah cu thei nave hung a nunnak uh ah um ma tih nak hi.Sual nak cu anun uh ah um naven i ma a sial uh ngawl ten Jesuh cu soal tuah a lem ngawl mi a hi tak oh tei sungah um thei ma hi.Mah tak Khrih cu na thih tian hah ngawl in lenlo inhi.Na nei zo a hi ta le, na nei ma laih tale, nei ngah tuk zuam in hi.

It nak nei ngawl tu tei nun ah le Pathian a ngaihsak ngawl tu tei nun ah, lei taksa hi deih nak le duhham nak te tuah um hi tih cu son lih kul ngawl theitheih hung hi. Izip ngam aa hauhsak nak a deih uh dan le, it nak a neih uh ngawl zia te cu a son li uh ngawl tavang mi ten mu thei haw hi, ai ti mu thei haw nem tim ti tale A nunnak ngangai uh ah pathian deih nak a neih uh ngawl hang hi.

Lal nuam nak le tuangkawn nak ah buai in a um li uh te, thil dangdang ngaisung ngawl in, Josep le Marii hi bawl mi bang, Dawltabel Jesuh a muh nak uh ah a kik leh tuk uh thupi zet hi. Mah tin a bawl uh tale Pathian nel pen ngaihdam nak mu leh tuk hung hi. Mah ma ta cun thih tian kamsung mei ling muam bang in nop nak tih mi tawk hihim tuk ma hung hi.

September - 13 “Mawsi cu Suangpek panih hum aa ngat mi thukham sawmkhat keng in a tolh ten Bawipai lak um mi a hih bang in amai cu .vak khawng hi; mah naven a mah le mah thei cop ma hi” (Suahlan 34:29).

Mawsi thukham sawmkhat tuah mual hum peh a kih leh ten, minsin tuk mi panih um hi. Pakhat nak ah cun, Pathian lak ah a um tak a mai cu vak nak tuah dim hi, desilsel in um hi. Pathian cu vaknak, thianglim nak le meingo bang a hih tak, Mawsi cu Patuah a um bang in, Pathian hi hih nak cu a ma lak ah um bok hi.

Panah nak ah cun, Mawsi in a mai vak nak cu a mah le mah thei dun ma hi. Pathian tuah a pawlkom dun haw nak hang a nun ah thil ai cang kaw tih cu thei dun tuk hi, mahnaven tuangkawn in au tawtawh li ma hi. F.B eyer in Mah mi mel thek nak cu a cangkim mi sunlawi nak hi tin ti hi.

Mawsi hi ot mi bang leng in, Pathian tuah caan tampi man kawm nak pen heng hi tin ti hi. Taksa pumpi loli ah lang thei hi, ai ta hum ti tale taksa le hawvang cu nai dun no haw hi. Mah naven taksa lam a son nuam nak kha ma hi, Hawvang cah nak hang taksa ah thil heng thei mi te son nuam saw ing hi. “ Oh te vang a mai uh puan tuah tuap a hih uh ngawl toh tak, Bawipai sunlawi nak cuthalang bang in lang tik hi, Mahmi sunlawi nak cu hawvang a hi mi Bawipai lak pen a hih tak a nunnak uh cu sunlawi dedeuh in le a mah bang dedeuh tuk in thek sak hi” (II Kor 3:18).

Mahnaven mah ti bang thil a hen ten mah le mah thei cop tuk ma hung hi. Midang te saw in thei haw tuk hi. Mah mi cu Pathian huham cah nak hang hi.

Mai taksa hum a thil piang mi tih cu cang thei ni maw? Son nuam saw mi cu, mah ti bang Pathian tuah nai in a um uh ten, mai sual nak te thei dedeuh hung a ma, a thianglim uh ngawl nak te, a tamtin uh ngawl nak te le dingdeih huai a hih nak te a theih dun dedeuh uh tak nuntak tuah sih dun nak nei hung hi.

Mah a hi ma ta cun, vak nak pen ngal nak ah cang tuk hi, Mah tak Pathian in taksa hi kul nak cu a mawitawh in a bawl sak bang in hawvang lam thil vang a kul nak bang oh tei nun ah um tik hi.

September - 14 “A nung mi Bawipai min sal in kam ing: Hi mithi na sam nakhang nang that hihim tuk ma hi” (I sam 28:10).

Sawl cun siangpalang a deh tung laih in kutlam zo thiam le, pol te veng hawng ngam sung pen hawl vawk tuk inthu pia hi. Mah naven haksat nak na tawh hi. Samuel hi thih nung ten Filistin ten Sawl do tuk in Gilboa mual hum ah khawm haw. Pathian lak pen thu a ngah theih ngawl ten Endor khua aa pol nui lak ah hawh hi. Mah pol nu cun hi ngam sung aa pol te le kutlam zo thiam te hawl vawk tuk thu a piak mi te a tih ten Sawl cun hawl vawk tuk mang A nungmi Pathian min sal in kam ing hi mithi na sam hang kua man that hihim haw tuk ma hi tin na ti hi.

Hi mi in oh te a theih tik nuam mi cu, mihing ten phat nak a tawh haw sung cu Pathian thu ngai haw. A ngaihsut haw nak bang thil te a lemcang ngawl ten pathian zeih ngawl in pol te zuan in um haw.

A veng hawng un laithiangtho tik mi a zui uh ngawl ten le a ngai uh ngawl ten mai deih zawng in let in son hung a ma, a dadang in phuah mek hung hi.

Mah tak ai tin bawl tuk hung kaw? mah mi daan te cu mah san laih aa piak mi thu te a hih tak oh te tuah seng kha ma ti bang hawg in ngaisung hung hi. Mah ticun a kul mi le a mawi mi bawl tuk theih thah leng in kal vawk hung hi.

Jesuh nungzui tu ing tin ngaisung thah in, mah le mah cawisan dun nak te khang dedeuh a ma, Nunnak ah Khrih a um ngangai ngawl tavang, bawl nak hem poh ah Pathian min sal in bawl mek hung hi, mah ti bang Pathian min a man nak uh hang Pathian min thangsiat tik tu tuah bang ten hung hi.

Bible a sial uh ten vang bungcang thupi le thupi ngawl te nei hung hi. Bible hem poh a thu pi ngawl um ma hi. A nun uh tuah a eih zawh uh ngawl hang saw hi.

Mah ti bang ngaihsut nak sual te a nunnak uh pen a lawl khawng uh kul hi. deih mi le deih ngawl mi bible neih tuk kha ma hi, Mah ti bang nun neih nak cu hawvang nun niam tih nak hi.

September - 15 “Mah ten hi muansan nak in a thin uh setik ma hi, Aita hum ti tale Pathian a ih mi te cu hawvang thianglim mang in a thinsung uh ah leih zo hi. Mah mi hawvang thianglim cu Pathian hi piak mi laksawng hi” (Rm 5:5).

Um tu tei awnkam ah a man uh mi awnkam te cu sullam tam pi nei in umhi. Mah mi awnkam lak pen “ Muansan nak” tih mi vang tel bok hi.

Leimihing ten mah mi muansan nak cu nei ten bok haw naven, bible up nak bang mit tuah muh theih ngawl mi um loli hi tih theih nak cu nei haw ma hi. Sum le pai lam aa buai nak nei tu pan, “ lemcang leh khawng bel tuk tin ngaihsut nak nei ing” tin son naven kim ngangai tuk hi tih mi up nak nei ma hi. A muansan nak cu i mamah ma hi, a ma saduhtah nak thawthong na hihi. Um tu tam pi te vang in mit tuah muh thei mi cuanin um haw, mah tak Paul in, “Ai tahum ti tale muansan nak tuah pat mi te hung hi. A muansan uh mite a mu thei uh tacun muansan mi hi tuk ma hi. A kon mit tuah muhtheih mi muansan awng?” (Rm 8:24) tin ti hi.

Khristian tei up nak cu muansan nak cu leimi tei muannak tuah bang ve ma hi. Pathian awnkam hum ah thungai in kim tuk hi tih mi muansan nak up nak le, theih nak tuah nung haw hi. “Hi muansan nak cu cilh nak mun aa thikkawn bang hi” (Heb 6:19).

Muansan nak tih mi cu, “ Pathian awnkam mal hum ah khozet aa ding le a thukam hum ah muan nak tuah ding tih nak hi” (Woodring). Kei ka son lelung mi muansan nak tih mi cu Mah loli tuk hi tih mi minsin in. Muansan nak tin bible sungaa a muh uh mi cu Mailam aa heng tuk mi thu tena lak hi. Muansan nak tih mi cu a thinlung uh tuah a deih zet uh mi i mah thei ngawl mitcaw bang mai not nak kha ma hi. Muansan nak tih mi cu Krhristian nunnak hi bulpi hi a ma a man thu muh sak nak hi” (John White).

Um tu ten muansan nak cu Pathian thukam hum ah a bulh haw tak mualpho nak le thinhak nak piang tik awng ma hi (Rm 5:5). Pathian thukam tel ngawl mi muansan nak cu a thawnthong . Mahnaven thukam hum ah bul a bun tacun i tuk mah ten thinhak nak piang awng tuk ma hi” (Woodring).

Khristian tei muansan nak cu a pha mi muansan nak hi. Pathian in oh te a it hang “ Cat ngawl in ngalhan nak le muansan nak pia hi” (II Thess 2:16).

Khritian tei muansan nak cu a sunglawi mi muansan nak hi a ma Khrih hun leh nak tuk ngakhel thah in, “Mahtin a lian mi a Pathian uh le Nunpan tu Krhrih hi sunlawi nak lang tuk hi tin a muansan uh mi ni sunglawi cu ngah hung hi” (Titus 2: 13).

Mah ten um tu tei muansan nak cu a nung mi muansan nak hi. “ Khrih Pathian cu thangphat un. A hehpih nak a ngeng lei ta hang Jesuh Khrih cu thih nak pen tho leh tik in nunnak thak oh te pe zo hi. Mah hang a nung mi muansan nak tuah dim hung hi” (I Pit 1:3).

Um tu pakhat cun Khrih hang thih ngam nak tian ahmuansan nak nei hi. Pathian sunlawi nak tuk a hi tacun i hem poh cu canngam hi.

September - 16 “Na ca te a naupang haw laih in thuhilh in. Na hilh ma a hi ta le a muh le muh siatsuah tuk in bawm ci” (Thuf 19:18).

Mai deih ten nak can ah nung tu a hih uh bang in, Pathian thu tuah naupang te thu hilh lih nak sang, lei lam aa thuthang te ngaih nak te cu nop saw tin ngaisung mek hung hi. Hekkhat nu le pa ten a ca tei deih nak zui in um haw. Mah ti bang a hi tale thil ai cang tuk kaw?

Mah ti bang naupang te cu thinlau nak sungah nung haw a ma, buainak le haksat nak a tawh haw ten thuak thei ngawl in zuu le sa ah nguih thei nak ah a nun haw liam tuk hi.

Daan nei ngawl a nun haw cu mangbang tuk um ma hi. A muh te cun mi tei bawl awng ngawl mi thil te tawk le khal tuk in man lelung haw tuk hi.

Mah ti bang canau te cu nu le pa tuah lem dun ngawl mi tam saw haw hi. Mahticun huat dun nak le lem dun ngawl nak ngeh a nun haw ah heng tuk hi.

Mah tic un inn pen tawng ah, na deh nak ah, ngual cam pih tei nel ah tin a hawh haw nak hempoh ah buai nak um pepel tuk hi.

Mah ti bang nun cu Pathian hi huat bel mi hi. Pathian cu it nak a hih bang in a deih nak zui ngawl a um tute cu zamthong ngawl in cawhkuan pe sak lelung hi.

Mah tibang can ten nu le pa ten canau tei hum ah nase zeta a kham nak le nun hilh nak a bawl haw ten hauhdun nak ngeng dedeuh hi, ai ta hum ti tale upat sawng ten nun hilh dun nak cu, naupang laih bang in hilh in lep dun leh theih ma zo hi. Mahhang nu le pa ten canau te a taksa haw le a hawvang nun haw sual thih nak pen a luat tik nuam haw tale, a naupan haw laih in pha no hilh tuk mi hi.

September - 17 “Mah mi sahang in mi hempoh, mingeng hihen, mineu hihen,milian hihen,cangah hihen,saal hihen, miluat hihen, Ataklam kut haw ha maw, mahmatale a cal haw ah minsin nak bawl hi,Mah mi misin nak a nei ngawl tute cu i mah zuak thei haw tuk ma,mah mi min cu sahang min, mah ma tale sahang min ai man mi nambat hi” (Thup 13:16:17).

Sahang minsin nak cu! Kum salih haksat nak pen huham a nei zet mi uk tu hi tuk a ma, mi hempoh cun a ma minsin nak cu a taklam baan ah or a cal haw ah khen tuk hi.A thu a el tut e cu sahang pai bawlsiat nak tawk haw tuk hi.Mah ten a thu a ngai tu hempoh cu Pathian thinuk nak thuak haw tuk hi.Sahang pai thu a el ngam tute cu Khrih tuah kum thawngkhat uk nak sung ah tum haw tuk hi.Sahang thu a ngai tu hem poh cun dawltabel ten van mi le Pathian le mithiang lim tei mah pen hel ah khiak hi haw tuk hi.

Hi lai a sial uh ten a hengtuk laih mi can ah cun, Khrih in kohhran a lakto tuk hi tin up nak nei hung.Mah ti bang bok in a tuah sahang pai minsin nak cu oh tei lak ah vang um hi tin ti thei hung hi.Pathian tangsiat tuk maw,a deih nak zui tuk tih mi laklawh ah buai in um tuk can kha ma zo hi.

Tehkip nak in, Na deh nak ah hlawk nak mu tuk in Pathian deih ngawlzawng tampi bawlmek hung.Mah ti bang can ten sual mang tin nunsual baih no hi.Hi tin ka dek ma tale sum lut nei tuk mang, sum lut ka nei ma tale eih tuk nei tukmang tin ngaihsut nak nei hung hi.Mahticun sahang pai tacik khet nak tawk mek hung hi.

Ei le in ca a zeih mi le nop le cet nak ca a zeih nak hang a nunnak uh ah thil phangawl bawl lelung tuk in sual loih nak tawk cih hung hi.Phak nak zeih ngawl in, maideih nak te zeih in a phet uh hang, sahang pai tacik khet nak tawk cih lelung hung hi.

Nunnak tuk a ngaihsut uh kul naven Pathian deih nak bang a zeih uh kul hi.It nak tuah bawl in, a miat tamlei ta la ngawl nak le zolthu son ngawl nak tuah bawl tuk hung hi.

F.W Grant in, “thudik a zuaknak uh mi tangkaa hum ah,Nisial a phet nak ah AntiChrist hi nambat tuah nung hi tih cu mu thei hung hi, tin lai ngan hi.Mah a hih tale kum salih haksat nak sungah um bok kha pang bang en sahang pai tacik khen nak el thei nung maw?Mah ti bang ngaihsut nak sang ngawl in a tu pepan thudik zeih in a nun tuk uh thupi hi.

September - 18 “Dam nak ngah tu cu mi sawmkhat haw hi.Mi pakuah te i lah haw kaw?” (Lk 17:17).

Jesuh in mi sawmkhat dam tik hi, mahnaven mi pakhat bek in lungdamnak thu san tuk in kik leh hi, a mah cu Samaria mi na hihi.

A nunnak uh tuah i tuk huncan ah hihen pathian lak ah hawh in a nget uh a kul bang in, i tuk hun can ah hihen a ma lak leng ah lung dam nak thu a sat kik leh tuk uh vang thupi hi.Hi ti bang bang loli aa capa neihsun pet u hi lak ah lungdam nak thu san tuk a thiam uh ma tacun a hehpih nak, a lainat nak, a it nak, cilsiak aa kee tuah a tan tut e tuah bang ten tuk hung hi. Pathian cu beng tuah theih nak le, huak tuah bible sial nak in man nei tik ma hi, a nun uh tuah a a neih uh kul hi.

Lungdam nak nun nei ngawl tut e cu sual ah a nung mi tei dan hi, Paul in, “ Milim be tu ten Pathian thei leng haw naven, Pathian hi tin upat cawisan nak pe nuam haw ma, a lak ah lungdam nak thu hei son nuam haw ma” (Rm 1:12).Brazil ngam ah missionary hawh tu pan,” Hi hi cu ka deih mi hi”, “ hi mi cu ka ca man tuk pha hi” ti bek in um haw.North Africa ngam ah missionary hawh tu pa vang in, “Mah ti bang lungdam nak thuson thiam ngawl tei nel ah na dek in, I ta hum ti tale Pathian in mah ti bang tei nel ah nadeh tuk pia hi tin ka lung dam ing” tin ti bok hi.Missionary haw tu pa saw in lungdam nak na nei bet saw lam sang hi.

“Jo Center of the Air” tih mi redio thuthang than nak ah mihing 2500 ca na deh tuk zeih sak thei haw.Ho tu pai son bet mi cu, mi sawmkhat hawng bek in lungdam dan thiam haw tin ti hi.

Sayamah pakhat cu kum 50 sung naupang te thuhilh nak ah a caan ten a mang hi.A kum 80 a kim ten ni dang aa a hilh awng mi pai lak pen lungdam thuhilh nak lai pakhat nak ngah hi.Kum sawm nga sung na a deh nak ah lungdam thusan nak lai pakhat bek na dong hi, thasiat huai zet, thungai tit a cun,kum 50 sung a alai a hilh mi naupang veng hawng thawngnga hawng cu um haw tuk hi tin ngaihsut nak um hi.

Pathian hi piak mi nunpat nak hang a ma lak ah lungdam nak thu asat thiam tuk uh thu pi ngangai hi.Mah naven, leihum ah A na dek in a um uh ten, mitei lungdam thusan nak le, cawinak cu mihing a hi mi ohten a beisei ciamco tuk mi uh kha ma hi.Pathian sunlawi nak tuk dek tut e hung hi.

Miphak sawmkhat thu tuah peh dun in oh te a hilh nuam mi cu, lungdam nak thu hilh tu dawm no lak pen oh te tel bok hung haw? Tampi sungah tel hi ngawl in, dawm no sung ah a tel tuk uh thupi saw hi.

September - 19 “I mah bawl theih mi a neih uh ngawl laih tak inPathian hi huncan tek nak buah Khrih cu misual tei ca thi hi” (Rm 5:6).

Khrih cu mi phate sam tuk in hung ma hi, misual te sam tuk hung saw hi.Sual ah um hung a ma, phat ngawl nak le siatlal nak ah tum dedeuh hung hi..

Pathian mit muh ah mi hempoh cu misual mi ngeh haw hi.Phat nak hihim nei haw ma, thianglim ngawl mi le thil pha hihim ngaisung thei ngawl, bawl thei ngawl mi te hi.Phat nak ca a bawl haw mi hempoh te vang santai ngawl mi ngeh hi.

Leihum ah thil poi bel mi pakhat cu, mihing ten misual ing tih mi pom nuam haw ma.Mi tei nun sang ngawl a nun haw phasaw deuh hi tin ngaihsut nak nei haw, zuu a inn tu le, thil a ngu thei tu, mi that, numei sualpih nak le nguith theih thil a khal tut e cu, lei hum upadi dan ah cun sual ngeng le neu tin khen haw naven, Pathian mai ah cun, mah tibang sual a bawl tute le, zaa hei a hawp awng ngawl tute khi misual bang ten haw tin ti hi.Kohhran sungtel pakhat hih nak le, upa deh nak, huai tu hih nak, mikhual nei ten say ate an ei sam nak, saya tei hun ten sum piak zawh nak, crusade le khemping bawl nak ah man tuk sum, cang, situi piaknak, kohhran khawmpi hawh nak ca Mawtaw hlu nak le khristmas an do nak hang van ngam heng tuk heng bawl haw.Farasi ten mah mi te sang phasaw bawl haw mah naven Jesuh in Ngul cihah, khanmual sia bang nunman nei ngawl pawl tin ti hi.Mah ti bang mihing ten, mai sual nak mu ngawl bang in, midang tei sual nak cu mu thei zet haw.Mi sual ing hi tin na phuang dun ma tale, Khrih cu ka ca in thi hi tih mi pom ma laih ci tih nak hi.

Mitcaw , kut kee him ngawl, pum him ngawl ummaih nak na bawl haw.Mah laih tak in naupang pakhat cu a khun mi leng buah, mah mi ummai nak mai ah na kap li hi.A kil tu ten a muh haw ten;

Ai ta kap nge cim tin awnnem no buah dong hi,

A sungah tum phal haw ma tin don hi?

Ai tatum phal haw ma kaw tin a dot bet ten?

Ai ta hum ti tale, ummaih thiam nak i mah ka neih ngawl hang tin don hi.

Nunpat nak thuthangpha vang mah ti bang leng hi.Theih nak a nei uh ma tale a sungah tum thei tuk ma hung hi, mah tak misual ing tin theih dun nak a neih uh kul hi.Khrih hi thih nak man nei tik thei tuk cun, misual ing tin a tih dun nak uh in man nei tik thei hi. Robert Munger in., “ Kohhran tih mi cu misual, santai ngawl ing tin a ti dun thei tu tei khawm nak mun hi tin ti hi”.

September - 20 “Mai ca na ngaihsak uh bang, midang tei ca ngaisung bok un.Kei mah ing tin ngaisung dun pah suh un. Micip ing tin ngaihsut nak nei tu hi pah suh un” (Rm 12:16).

Lei mihing ten mipun sang le, mi upa tetuah thei dun tuk le phial ngah tuk in deih tek hung.Mah hang Paul in, Rom 12:16 ah Mah ti bang thinlung nei tuk ngawl in son hi. “keimah hi bel ing tin ngaisung dun pah suh un.Thungai aa na deh nuam nak thinlung nei un, tin ti hi.Kohhran sung ah mipun sang le niam tin deidat nak a um tale khantoh nak um tuk ma hi.

Fed Elloot hi tang thu zo ten nung, “thunget nak a neih laih ina inn nunglam pen cipuh tai kee nging thawm thei hi.Buak vawk tu pa hung hi tin ngaisung hi.A bible cu cabuai hum ah koih in hawh in a zoh ten, buak khul tu pa cu a muh ten pha no ot hih hi, mah ceng ten inn sungah tum in a bible sial leh hi, A man mah mi buak vawk tu pa cu, bible a sial mi bang thupi zet in ngai sung hi.

Hi mi thu buah peh dun in, thu pakhat mu bet thei hung hi.Jack Wyrzten cu Schroom Lake, NY ah khal sial Khemping bawl lelung hi.Veikhat cu thangai pha ngawl pa vang na tel hi.A tha zawng a phat ngawl tak, an a eih ten anmu te cu pualam ah tampi cak hi,A ko hum ah le a ang sung ah an mu buah dim hi, midang te cu a el khung tuk hei nuam haw ma.

Na deh nak pen vang, an a eih haw ten khaw nu bel lelung in heng a ma, a hen ten a nadeh pih ten a mu el ah khung tuk in a tih haw ten, a mah le mah a theih cop dun tak khung ngam awng ma hi.Jack vang cu midang na deh pih ten a mu el ah khung tuk in a sam ten khung ngawl in, thu ngai ngawl pai el ah khung hi.

Khristian ngalbawi pa pakhat cu cangah pi teek pakhat buah ot pih dun in a um haw ten, a ngual cam pih ten nang mah le mah na thei dun en pha hi tin ti haw.Mah ten ngalbawi pan Jesuh cun a hih nak hempoh zam in misual te luan tuk in hung hi tin don hi.

Robert Burns hi ngat mi biazai cu “ A ma ca hi”tih mi in kei a theih tik leh mi cu,A niam bel mi ca mi pakhat in Mi pakhat ca bawl khawng zo tih mi na hihi. Jesuh hei in leihum ah oh te bang thawthong te luan tuk in le pan tuk in a hun nak cu a ngaihsut uh ten, thuk in sang lei ta hi.Oh tei ca a thih nak te a ngaihsut uh ten ei mu fel nak hang kha ma tih cu ciang zet in thei thei hung hi.

September - 21 “A tu cun a dik mi thukhen tu ka Bawipan mah mi ni ten a piak tuk mi laksawng ka ca a koih sak mi cu ngak ing hi. Mah mi laksawng cu dingfel nak laksawng hi a ma, kei ma ca bek kha ma hi; it nak tuah a mah lang tuk hi, a ngak tu hem poh tei ca hi tuk hi” (I Tim 4:8).

It nak tuah lang tuk hi, a mah a ngak tu hempoh..” Khrih hun nak tuk thinlung tak tuah a ngak tute venghawng in dingfel nak sui lukhu co haw tuk hi tih mi muansan nak tuah rapture tuk ngak in um hung hi.

Mah naven hi lai tuan hi sonnuam mi cu mah mi sang thuk saw hi. It nak tuah a hun tuk tak, oh te vang in tu ni ah hung tuk toh hi tih mi ngallin nak tuah a nun uh kul hi.

Mah hang Johan in, “ a kuakua hihen Khrih ah mah ti bang muansan nak anei tut e cu Khrih a thianglim bang in a mah le mah thianglim nak tuah kilkhawi dun tuk hi” (I Jn 3:3).

A ngaihsut nak uh te cu hi lei ah hi ngawl in van lam ngaihsut nak tuah nung tuk hung hi (Kolo 3:2).

Pathian mihing te a hih uh bang in huncan man no in mi te cawm tu tuk hung hi (Mtt 24”45). A dek tute cu a val in laksawng piak in um haw tuk hi.

Dehman laksawng ngah tuk nei ngawl a um uh tale Khrih hun ten zakza leuhloh in um tuk hung hi. Mah tak ngal ling in hi.

A pisung loli ah Jesuh hung tuk tin na thei bang en ai tin bawl tuk kam? Na bawl mi n ate colh san in, na piangthak vang thak ngawl tavang, Khrih hun tuk can ngak in, ngal lin nak cu nei teteng tuk ci, tih cu theih sa hi.

Pathian deih nak zui in a deih nak muthiam in a um uh ta cunni sial a bawl lelung uh mi na te vawk toh in, a mah zuan loli tuk hung hi. Tui buk muam thah Pathian thuson te nak el lih nak ten a colh san tuk hun zo hi.

Jesuh hun tuk can cu mi hem poh ten thei haw, Mahnaven a thei tubek hi ngawl in, a hun ten van ngam hawh tuk in a man tu a hih uh kul hi. Mah ti bang a man tute bek in sui lukhu co haw tuk hi.

September - 22 “... Amen tin tih sak thei haw tuk hi” (1Cor14:16)

Amen tih mi cu midang tei bawl mi hum ah lungkim pih tih nak hi. Mah mi cu khawm ten mang tam bel hung hi.

Hi mi awnkam cu bible sungah 68 mu thei hung hi. I Kor 14:15,16 a zoh uh ten, Kohhran ma saten khawm a bawl haw sial ten a man haw mi hi tin mu thei hung hi.. Mah tak amen tih mi cu mi thianglim tei ca hi tih cu ciangzet in thei thei hung hi.

Mah bek hi ngawl in Amen tih mi cu bawl ngawl theih ma tih nak vang na hihi. Thuman thu a lang ten a thinsung uh pen a tul mi hi. A man ngawl mi thu a son haw ten amen tin ti nuam ma hung hi.

Thuson tu in thu a son ten mipi ten amen a ti haw ta le mipi te le thuson tu pa vang in thazaang ngah haw tih nak hi. Hawvang thazaang ngah tih nak hi.

Mi pakhat hi thilpha bawl nak hang amen a tih sak theih uh mi cu thilpha hi.

Mah ti bang thazaang piak dan te a thiam pepel uh ten, tha a piak uh mi le, elkim aa um ngawl tuten khristian tei thinlung cu thiango hi, iksik dun nak thin lung nei haw ma, lungdam pih tuk bek thiam haw tin ti haw tuk hi. Marranatha, Haleluhjah, Amen tih mi te cu Jesuh hung leh tuktoh hi, tih mi hum ah lungkim pih nak tuk mi na hi bel hi.

Mah mi awnkam vang cu thinlung deih nak le theihthiam nak tuah man tuk mi hi. Thusia, khawngai kah nak ah le mitei buai nak hang man tuk mi kha ma hi.

A kul ngawl mi hum ah mangngawl in, Pathian phat nak hang hihen, Saihtan hi sualloih nak a neh uh ten hihen, Pathian hi niksak nak a thuak theih nak pen hi hen, Pathian hi neh nak a piak mi a ngah uh ten hihen mang tuk hung hi. Lai thiango hi tik nak zui ngawl in um tuk ma hung tin ka tih mi hum ah, amen ti thei cim?

September - 23 “Thuthup a son haw nak ah teltuk mang, a khawkhan haw nak ah sialcih mi hi tuk mang...” (Seemter 49:6).

Hi awnkam cu Jakop hi cate muicu a piak nak pen mu thei hung hi. Simon le Levi in, Mi pha ngawl Shekhem tei thuthup son nak ah tel tuk ma ung tin ti haw.

Hi mi thu a ngaihsut uh ten Sual bawl nak ah vang thuthup um hi tih cu ciangzet in thei thei hung hi. Mah mi thuthup ah cun taksa diliam nak le nop nak tin a tih haw mi nulepa sual bawl nak nguith theih thil man nak te, nam dodun nak ten a um hi.

Mah mi sung aa a um tu ten leihum aa thil soal hempoh bawl ngah khawng tuk in zuam nak nei haw. Mahticun a nunnak haw liam tik haw hi. A soal man haw te cu a ca haw te le tusin ten at haw tuk hi.

Soal tih a bawl uh ten a bawl uh mi soal bek hi ngawl in, thildang bawlbet tuk mi soal nak in zui cih hi. Mahtak ngalling zet in a um uh kul ta hi.

Soal sung pen tul tuk a elh uh ten a sungah ta dedeuh hung hi. Soal veikhat a bawl nung uh ten, veinih nak bawl tuk in haksa leh ma zo hi. Mah ticun hell kongka sung tum tuk hun can ngak in soal thaang sungah a tang tuk hung hi. Mah mi soal thaang sung pen Pathian thu ngai in, Pathain na a dek tute vang thapia in, kulsam mi ah man tuk sum le pai te hlu in um thei hung hi. Mahnaven mah mi cu Saaihtan hi tik nak hang hi, a bawl mi soal a sel theih nak tuk in a bawl mi hi. Mitei mit muh ah zuu a inn leh cet tavang Pathian deihi, Zaa a hawp tavang Pathian ngam ca hlu hi tin ti haw thei men, mahnaven a piak mi le a hlu mi te cu man nei tuk ma hi, mah mi in a nun haw siatsuah dedeuh saw tuk hi.

Mah ti bang soal nak pen Pathian hi mangbang za ngaihdam nak cu co thei leng nave hung hi mah mi cu soal thuthup a neih uh pen Khrih hang a tul uh nak khi na hihi. Soal bawl nak hang nop nak tin a tih haw mi cun taksa siat suah a ma, Khrih neih hang nop nak a ngah haw mi cun taksa mawinak le phat nak, hawvang khan toh nak lam ah na huai saw hi.

Mah ti bang buai nak te a tawh uh ten, soal thuthup a son haw nak ah tel bok mang tin a tih dun tuk hung hi. Mahmi cu soal pen tul in Khrih atum tih nak hi. Mah mi cu Hawvang tuah ma sa tuk a ma, taksa in zui tuk hi.

September - 24 “Nangmah ka nel ah na um hang Bawipan muicu pia in khangto ing tih cu hiti zoh naktuah theitheing hi” (Seem 30:27).

Laban in Jakop hang Pathian in muicu pia hi tih cu theithiam hi. Oh tei nun ah a cun tuk uh mi thil pha zet na hihi. Pathian thu a sial uh nak hang le a zui uh nak hang Pathian in muicu pe tuk hi. Nisial a muh uh mi le a tawh uh mi ten Pathian phat nak muicu a muh thei tuk uh thupi ngangai hi.

Haksat nak te a tawh uh ma bang en Saam laibu sung aa ngat mi te cu ai son nuam kaw ti thei thei tuk ma hung hi tin Martin Luther hi nupi in ti awng hi.

Deniel Smith tei nupa cu Tuluk ngam ah missionary a hawh haw ten tak khat cu nguca ten a inn boh in a thil haw te laksak khawng haw. Ci zet in hih a bu thei haw ma en Damiah (Nguca) ten that haw thei men hi. Mr Smith in a son mi cu, “Habakkuk 3:17,18 Thei pi in ngah ngawl in, Cabit kung in ngah a ngah ngawl tavang Olip kung te ko in lo pen eih tuk a um ngawl ta vang Tuu te thi, khui inn te a lawng khawng tavang Lungdam leng tung, I ta hun ti tale Bawipa cu kei luan tu hi” tih mi lai tuan cu damiah tei inn a boh sak haw laih ngawl thei awng mang tin na ti hi. A son nuam mi cu Habakuk vang in haksat nak a tawh lan sung zawng mah ti bang lung dam nak thu son thei ma hi tih mi na thei suak hi. A mah bek kha ngawl, midang te vang in haksat nak tawh bok haw, mah mi haksat nak in mi cawi sang hi tih mi teptek bok haw hi.

Corrie Ten Boom in Germani ngam Nazi ngal ten a man haw ten thukhen tu pai mai ah, “ thukhen tu pan a bawl tuk n ate cu bawl li hi, mah ten a lai hum aa ngat mi cu keimah lak hi. Kei mah bek hi ngawl in, ka innsang veng hawng thahtheih nak lai hi ti cu mu ing” tin ti hi.

Hi laingat mi hi hilh thei ni cim tin keimah dong hi. Hilh thei mang tin don ing. Mah ten mah mi lai te cu tuisa huan nak meisungah vawk hi. Mah mi lai te cu mei hi kang mi ka muh ten Pathian in um pih hi tih cu thei ing. Ni dang aa ka thei awng ngawl mi bible Kolo 2:14, “soal leiba ngat nak cazin cu, a sung aa a um mi mi a khen tu daan neubel penpan thinglamteh hum ah khen cih in phiat ciang zo hi” tih na hi hi.

A muh uh mi le a tawh uh mi ten laithiangtho sung pen muhthak nak pe thei hi.

September - 25 “A tu ah thuman ka son hang na galuh ah cang tang maw?” (Gala 4:16).

Paul in na a deh nak pen a muh mi le tawh mi te hang a ngah mi thil um dan te cu oh te thei leh tik hi. Pathian thu a son uh nak hang ngualcam pih te le, phial pih tei do nak te tawh thei men hung hi. Mah naven a pha zawng in nunhill in, Pathian it nak tuah a lul kik leh tuk hung hi.

Thukamlun san ah vang mah ti bang leng hi. Elijah in Ahap nel ah thu a son tuah phat nak ngeh bawl hi. Nikhat cu Ahap a muh ten, “ Hi lah maw na um, Isarel ngam sung aa mi noksak tu pa” (I Saing 18:7). Elijah cun a tih thei tawh in Pathian ca na dek hinaven, Ahap ca cun mi noksak tu na hi thong hi.

Mikah vang lau nak nei ngawl mi profet pakhat na hi bok hi. Jehoshafet in Pathian mi man mi a dang um laih maw tin a dot ten A dang pakhat um laih hi amah cu Inlak hi capa Mihaiah hi. Mahnaven

amah cu deih ma ung hi. Ai ta hum ti tale ka ca thupha son ngawl in thusia ngeh son hi. Siangpalang bawipan a mah thu man hilh tu cu hua hi.

Thukam thak ah, tuinim tu Johan in Herod nel aa thu a son nak pen a theih uh mi cu, “ Na nau pai zihuai dan cu man ma hi” (Mk 6:18) tin thuman hilh naven, mah mi a son mi thuman hang a ma thih nak ah na cang saw ta hi.

Jesuh vang Judah tei huat nak tawk bok hi. Jesuh in thudik thuman a son hang hi. A son mi cu... “ pathian lak pen ka theih mi thudik son ing hi, Mahnaven noh ten thattuk ngeh in el uh ci” (Jn8:40).

Thomas Jefferson in, “ Mi tei huat tuk a lau tale nisial a deh mi na dek ngawl in, a colhsan tuk bek um hi” tin ti hi. Siat nak bawl hang mitei huat nak cu poi ma hi, mahnaven phat nak bawl nak hang siatnak thuk cu phama hi, tin ti thei men hung, mahnaven mah ti bang thil muh tawh mi ten Pathian ah a nun uh te lep sak a ma, hawvang khan toh theih nak tuk in le, taksa dan ah a mawi mi nun nei thei tuk in, mah mi lak pen, mah mi ten bawm haw hi. Ngual cam pha cun na thin a na tik tavang deihsak nak nei hi, mahnaven na ngal pan na ko pen a kawi ten theihthiam nak nei tuk hi” (Thuf 27:6).

September - 26 “Baal khawsia a be ngawl tu thawng salih neih laih ing” (Rm11”4)

Pathian in a thuson mi te tetti um ngawl son awng ma hi. Thimnak tuah a dim mi inn sung vang a ma vak nak tuah vak tik thei hi. Mihing dan ah a acang thei tuk ngawl mi thil te vang cang tik thei hi.

Leihum tui hau tung laih ngawl, leihum cu nulepa sual nak tuah dim hi. Mah naven Noah cu felzet in um hi.

Elijah san ah vang Isarel misen pi ten Baal pathian bia in a um haw laih in, a bia ngawl tu thawng salih um haw hi.

Hojn Hus Mortin Luther le John Knox ten Cungnung bel hi lam ma kai nak nei thei haw hi.

Thikkhau vat in thu a theih tik masabel haw mi cu ai kaw ti tale Pathian i zah tak in pha kaw tih mi na hihi. Apollos in 1968 kum ah vanzuang mawng tu mi pathum cu Seem ter 1:1-10 sial ten pualam ah a hen haw ten, “Apollos 8 vanzuang pi sung ah deh tuk mi hempoh a deh celh haw ten Pathian in muicu pe ta hen tin lei hum ah thil phangawl te cu kham ung tin ti hi.

Upmi biak nak nei ngawl bang um thong ngawl in US laikuat nak zung pen Apollos8 min tuah miluu suah haw, mah mi miluu hum ah a ngat haw mi cu, “Ama sable ah Pathian”(Seem 1:1) tih mi awnkam na hihi.

Us tei sum ah vang “In God we trust” Pathian bek muang ung tin ngan haw hi.

Kum sial nak ah a man haw mi A.D (Anno Domini) tih mi vang Khrih kum sial dan hi.

Pathian um ma hi tin a titu ten Pathian min sal lelung haw hi. 1979 ah Australia ngam meeting a bawl haw ten, Pathian um ma hi tin ti tu a huai tu pa haw in, “ A sual pang uh tale Pathian in ngaidam tuk ma pah cuh” tin na ti hi.

Khrih leihum ah a hun ten Khrih cu Pathian hi tin mipi ten a tih haw ten Farasi ten Kham tuk in Jesuh nel ah ngen haw. Mah ten Jesuh in, “ Ciangzet in son ing hi, a muh te dap no in a um haw tale hi suang ten aupih haw tuk hi” (Lk 19:40) tin na ti hihi.

Pathian min thang tuk ngawl in tin na a deh tuk uh mi kha ma hi. A mihing ten Pathian cu thutak hi tin a au pih haw ten Pathian in a hih nak cu a au pih haw mi hum ah tawn in mangbang za na dek tuk hi.

September - 27 “Mah hi naven ngalnawm mi, up nak thu ah mizuak tu, ningdeih huai khawsia bia tu, mi a that him tu, nupa sual nak a bawl tu, mitzial thiam. milim a bia tu, zolthuson tu tei um nak tuk mun cu veinih thih nak mun hi” (Thup 21:8).

Hi thu a sial uh ten lau huai zet mi hell le camsiat nak thu mu thei tuk hung hi.

Masabel ah “ngalnawm tin “ um hi. Hi mi cun zahcak nak hang imah thupi ngal bang cang tik tut e ti nuam hi. A phial haw mi tei sonsiat tuk lau in le mai dinmun hihnak hang Pathian bia tuk lau nak nei tut e son nuam hi. Mah tibang mihing te cu Pathian in mawhnei le mi ngalnawm ah koih hi.

Panik nak ah “ up nak thu hang mi zuak tu “ tin um hi. Pathian thu um thei hung tih mi le um thei ma hung tih mi ah, mi tam pi buai mek hung hi. Nun ah i mah um sih ngawl in up nak ah a buai lih uh vang cu, up nak zuak tu le i ma sial ngawl tu, upnak zuak tu tuah bang ten hi. Jesuh in, “ Judah mi tei lakah a hilh mi cu, “...nunnak ngah tuk in ka nel ah hung nuam cuang ma uh ci” (Jn 5:40) tin ti hi.

Ngal a nawm tu le up nak lam ah mi a zuak tuten a muh le muh dan nei le thil ti thei tin tidun haw tuk hi. Mah ti bang mihing ten sual nak dang bawl ngawl in, kutlam zo ngawl in, pol tei lak ah haw ngawl in le nguca ngawl in biak nak lam ah um li haw naven, mi sual, nguca Pathian a um ngawl tute tuah kumkhua thih nak ah hawh ten haw tuk hi.

Tuinim pi bang a hi mi Meipi in a muh te cu thi sih ngawl in kumkhua in kaang tuk hi, Saihtan bawlsiat nak nuai ah thinsu le lau in um haw tuk hi. Mah mi cu, hawvang nun tuah Pathian a sam ngawl mi, kamtuah bek aa Pathian a ze tu, tei hawh nak tuk na hihi.

Up nak ah ngalnawm in a um tu hi hen, up nak a zuak tu hihen, a muh tei misual mipha ngawl tin a tih haw mi te tuah thih nak mun ah hawh haw tuk hi. Jesuh lak ah hawh ta bang en hi ti bang thuak tuk ma tana ve hung in Milian pa tuah hell ngam pe sik dun haw tuk hi.

September - 28 “Phat ngawl nak in nang neh pah suh hen, phat ngawl nak cu phat nak tuah neh saw in” (Rm 12:21).

Hi awncangkammal cu Pathian hawvang thianglim hi thawkkhum nak nei ngawl tu hi ngat mi a hi ta bang en, Mihing te cu nang mah bang sil tik pah sin, a bawl nuam haw mibang bawl tik tin ti tuk hung hi. Lei mihing ten pakhat le pakhat leh luhl dun nak tuah nung haw. Mahnaven Khrih in oh te a hilh mi cu, “phat ngawl nak cu oh teneh tik ngawl in, phat nak tuah neh tu a hih tuk uh” son hi.

Naupang pa no cu tul in a khaw la nak ah ummei thah in tul hi. Mah lai tawh ah aw khawh nak mun ah a hen ten mang bang zet in na um li hi. Mah ten “ nangmah hua ing” tin au ten “ nangmah hua ing” tin au aw thei kik le leng hi. Nangmah hua ing tin na se saw deuh in a au ten, nase saw deuh in nangmah huai ng tin au bok hi. Veithum nak ten a tha neihtawm tuah au a ma, mah ti bang leng in aw thei kik leng hi. Mah ten a inn pin in thinnop ngawl in na um li hi. Mah ten a nu in a muh ten, “ ca niang no ai cang nga cim” tin dong hi. A inn el uh ah kei mah hua tu naupang pakhat um hi tin hilh hi. Mah ten a nun phano ngai sung in a capa hilak ah, “ hawh in na nang mah it ing” tin ti leh to tin tik hi.

Mah ten naupang pano cu tai thah in hawh leh hi, mah lai tawh mun a hen ten, “ nganmah it ing” tin au hi, mahten nang mah it ing tin au kik mi aw cu thei hi, mah ten nangmah it ing tin na sesaw deuh in a au ten, nase saw deuh in nang mah it ing au kik leleu hi. Veithum nak ten a thaneih tawp suah in a au ten, mah ti bang leng in don kik hi.

Mi tei lak ah nangmah hua ing a tih uh tale mite vang in hua bok haw tuk hi. It ing na ti tale it ing ti bok haw tuk hi. Lei hum ah pakhat le pakhat, khuakhat le khuakhat, miphun le miphun, ngamkhat le ngam khat tin huat dun nak tuah um hung hi. Mah ti bang um nak cu mah le mah siat nak neh tik aa a koih tut e hihaw hi. Pakhat le pakhat it dun in a um haw tuk bang en, lei hum ah mei thal, bom ti bang te kul tuk ma hi.

Ka kut ah ai ti bang thil len ing kaw tin ngalling mahung

It nak cun it nak ngah ngah tuk hi

Huat nak cun huat nak ngah ngah bok tuk hi.

September - 29 “Nunpat nak cu Bawipai ta hi” (Jonah 2:9).

Um tu a hih uh bang in Hawvang pai man nuam tu pai thin lung cu thei tek tuk hung hi. Mihing a kuakua ti ngawl in Khrih thuthangpha cu hilh tuk hi. A son mi a um thei haw ma tale a up haw laklawh zuam tuk hi.

Biak nak hempoh ah a biak nak haw khang tuk in a zuam tu ngeh hung hi. Biak nak dang ten taksa nak ah biaknak tin a zuam haw lai in khristian oh ten hawvang dan tuah zuam bok hung hi.

John Stott in, “ in tawhfung nei hi”. Kongka te cu hong hi. Mah tak oh ten thazaang tuah a hon tuk uh mi kha ma hi. Mai cih nak le thiam nak tuah hon tuk mi kha ma hi, Mihing a hih uh nak bang hlawk nak ngah tuk a deih uh tak nawhkhah nuam le leng hung hi, oh tei na cu a son tukhi, mah naven thinlung kongka hong tuk cu Pathian na hi. Thinsau no ngak tuk hung hi. Thunget nak tuah ngak tuk hung hi “ tin ngan hi.

Deitrich Bonhoeffer hi son mi cu pom manave hung, a ot mi cu a theih tuk uh pha zet hi, “ thuthangpha nunpat nak cu in mei nei hi, midang tei hum ah tik lo in bawl lo tik nak nei ma hi. Thuthangpha cu mi te natik nak pet u bang cang hi. Thuthangpha hang mi te tik lo in nadeh pia bang cang thei hi. A deh nak uh te vang thil lauhuai bang cang thei hi. A ngainuam ngawl te sam in, a hawh nak haw ah zui in a hilh pepel uh ten a muh tei ca nok sak nak ah cang thei hi.” Tin son awng hi. Mah hang thuthangpha thu a son uh ten ngalling in piangthak tik thei tu ban in ti tuk ma hung hi.

Lungthek nak tatak cu hawvang thianglim hi nadeh hi. Mihing tei deih nak men kha ma a ma. Mai zuam nak hang a cang thei mi vang kha ma hi. Khrih pom tuk in sunglam na a dek tu cu Pathian a mah hi.

Hawvang thianglim cun mihing thinlung theksak thei hi, mahnaven mihing tei thazaang tuah zuam thei mi kha ma hi, Mihing tei deh nak hang mi ten thei haw tuk a ma, a theih haw mi mang in Pathian in danglam nak pe tuk hi.

September - 30 “Makhat thu in a u Simon ze i a ma a muh ten Messiah cu mu zo ing tin hilh hi. Mahten Simon cu Jesuh nel ah hawhpih hi” (Jn 1:41,42).

Khrih ca pum a pet u ten tetti khan nak cu a neih le leng tuk mi hi. Pathian hi phat nak le it nak, a lamhuai nak le, a um pih nak te son in phuang tuk hung hi. Thuthangpha a ngai uh mi te le a cun uh mi te hi hen pakhat le pakhat hilh dun in thazaang pe dun tuk hung hi. Andrew in a u Simon lak ah hawh in tetti a khan paih tak a u hi hawvang cu luat nak ngah in, mah mi ni loli ah hawvang pai man cih hi.

Walter Henrichsen in tawng a kai nak aa a ngaulcam pih pai lak ah, Joe in tawng inn ah ngual campih ai zawng nei zo kam tin dong hi. Mah ceng ten na min thei tu ai zawng um haw kaw tin dong le leng hi.

Pililaih a ngei nung ten Joe hi tawng sung ah hawh in na, mi sawmnga hawng ngual campih nei tuk in zuam in, mah ten khristian na hih nak hilh hih ngawl in a muh te phial ngah tuk in zuam in hi tin hilh hi. Mah ten a thupi bel mi cu nang man a muh te thei hi ngawl in, a muh ten nangmah a theih haw tuk thupi hi tin hilh hi. Pingpong na um maih uh ten hihen, an na eih uh ten hihen a muh tei nel ah khung in na, theihtik nak bawl in tin hilh hi.

Henrichman in hakuah a ngei ten mahmi mino pa cu tawk leh ten mi paluk cu Khrih nel ah huai thei ing hi tin ti hi. Mi hing sawmnga le nga ngawl ti um leh ma zo hi. Mah ti bang a zuam nak hang Pathian in a muh tei nel ah thuthangpha son theih nak khuan pia hi. Ngual campih neih nak le, phial thiam nak hang Khrih sung lawi hi. Neldun nak in thil lemcang ngawl mi te vang lemcang tik hi, a ma ca hun can la in a dek tu tei ca thinlung lam deih nak a nei haw bang in Pathian in bawl theih nak pe tuk hi.

Nisial a nun uh ah a bawl uh mi te le a phet dan uh te le bulpak a amah le mah mi te tuah nel dun tuk in a zuam uh nak pen pan in, Khrih thuthangpha cuson ngah tuk in zuam tuk hung hi. Mah ti ngawl in, nel dun ngawl thu a son uh ten kua man ngai haw tuk ma hi.

Thuthangpha a son uh ten a tu le tu cangkim tuk hi tih mi ngaihsut nak a neih tuk uh ngawl thupi hi. Mihing cun a tu le tun a kim tuk deih hung mahnaven Pathian hi khawkhan dan saw khi nawhkhah ngawl in ngak tuk hung hi.

October – 1 “Na nunnak uh cu zingten ai cang tuk kaw tih thei ma uh ci. Na nunnak uh cu caan com sung a leeng mi Meingo bang hi” (James 4:14).

Bible sungah Pathian in a mihing te mang in, ngallin nak a piak mi cu, nunnak acom zia mun tampi ah son hi. A nunnak uh a com zia nisial a theihuh thupi zet hi, mah ngawl cu caan man dan thiam tuk ma hung hi.

Mihing tei nunnak cu thiamtah mi bang ngang hi tin (Job 7:6) oh te hilh hi. Mah tibang a com no mi hun caan ah Pathian ca ai bawl tuk kam?.

Mah ten Job in mihing tei nunnak cu huhih bang son hi (7:7). Saam vang in huhih bang theu a ma, pai lelem hi (78:39).

Bildad in Job nel ah “ a nunnak nak uh cu comno a ma, a theih uh mi i mah um ma hi. Lei hum ah lim bang vak hung tin son hi” (Job 8:9). Mahtibang bok in Saam 102:11 ah “a nunnak nak uh cu zanlam aa lim bang hi tin ti hi. Job in a nunnak cu thingceh bang tehkip hi. Ni a sat ten hong in lei a cak ten ko paih hi. Huhih hi mut vawk mi thingceh ko bang hung hi (64”6) tin son hi.

David in a nunnak can cu haihawh bang hi tinti hi (Saam 90:5). Mah lai leng ah Mawsi in a nunnak cu hampa bang hi, zinglam aa a po mi hampa khang a ma, zanlam ten thi hi (90:6). Mah ten David hi son mi cu Saam 103:15-16 sial bet in na theiciang zet tuk ci.

Dawtabel nak ah James in mihing nunnak cu meingo leng mi bang tehkip nak bawl hi (4:4).

Hi a zoh uh mi thil hum ah a bawl tuk uh mi thil panih um hi. Pakhat nak ah cun um ngawl tu tei lak ah mihing nunnak a com zia hilh tuk hung ama, Pathian tawktuk in man toh cim, a man haw theih nak tuk in hilh tuk hung hi. Panih nak ah cun Um tu tei nunnak a com zia theithiam in a thinlung uh cip tik tuk hung hi (Saam 90:12). Mah ti bek ten Khrih ah nundan thiam tuk hung hi.

October – 2 “...Na mihing tei nel ah hawl vawk mi hi haw hen, aithiam hihen, pol hihen, miham thiam hihen, mitzial thiam hihen, mithi sam thiam hihen, mah tibang a bawl tu kuamah um ma ta hen” (Daanpek 18:10,11).

Pathian in Isarel tei lak ah lei hum aa thiam nak a phunphun te cu do tuk in thu pia hi. Hi bungcang in dawihse tuah peh dun in thil i mamah bawl tuk ngawlin thuchah hi. Hi thu te cu thukamlun san ah hi na ven, a tusan aa um tu tei ca vang hi leng hi.

Pol tih mi cu mailam thu sonham thiam nak khi na hihi. Mah mi pen, kutlam zoh nak le, mitzial thiam nak, aithiam nak te vang tel khawng hi. Mailam ca sonham theihnak a tih uh ten a man mi kha ngawl in, mi tei thinlung zo nak te khi na hihi.

Aithiam tih mi cu, mitei thin lung ai tuah zial in, muhnak dangneih tik nak te le taam nak te na hihi.

Mitzial thiam tih mi cu, Zol nak phunkhat hi a ma, mah tibang a man ngawl mi bawl nak pen, khawse tei man nak hang thil phun dadang aa bawl theih nak ten a hihi.

Um tu Khristian te cun hi thil hem poh do haw tuk hi. Mahnaven do ngawl in a mang tu a hi haw tale, Pathian bia khristian min cu pu naven, dawih betu vang na hi tuk hi. A mah cu Pathian le um tut e minse tik tu, thangsiat tik tu tih nak hi. A khui uh te le a sial uh te a pai ten dawih thiam le aithiam tei nel ah hawh in bawl mek hung hi. Mah ten a hekkhat dawih thiam ten man zet in hilh thei haw. Hilhthei haw tuk hi, mahnaven hi leihum uk tu cu Dawihsia, Saihtan a hi bang in, mah tibang dawih a mang tu cu Khawsia ten a man haw ta cun cang thei hi. Ai tahum ti tale Saihtan vang in thil mangbang za bawl thei bok hi tin maiah sial zo hung hi. Saihtan in mihing nunnak bek pethei ma, a dang thil hempo pe thei hi tih mi hai awngpah sin hi. Um tu man Khristian tatak ten mah ti bang lakah a lak in lak haw tuk ma hi.

October – 3 “Jesuh in a nat nak haw te dam tik a ma, a sung haw aa khawsia te vang hawlvawk khawng hi. Khawsia ten kamkhat no hei awnggam haw ma, aita hum ti tale A mah cu a kua hum ti thei haw hi” (Mk 1:34).

Mah ti bang khawsia lut nak cu Jesuh san ah bek um hi, a tuah um ma zo hi tin ngaisung haw. Mah tin kha ma hi, tu ni tian ah um mek laih hi. A tin um kaw tit a le, Pathian mihing a so tu le a bawlsia tu, bible i ma a sial ngawl tu, khawm a nap ngawl tu, thungen a nap ngawl tu letetti a khan ngam ngawl tut e cu khawsia hi zealh mi te hi haw hi. Mah a hi ma tale a hum a ta te cu bawl teteng haw tuk hi.

Khawsia hi tumtah nak cu siatsuah tuk hi tih mi haiten ma nung. Khawsia a lut mi pai nunnak ah, deih nak phunnih nei tuk hi. A ma deihnak le, khawsia hi deihnak tin a nunnak pen lang tuk hi. A um dan le a bawl dan ah hihen a cuangcung aa bawl theih nak nei tuk hi.

A caancaan ten Khrih hi thu cu midang te sang pha saw bang son thei tuk naven, a nuncan ah ma sial ngawl nak le Pathian thangsiat nak nunsia nei tuk hi. Mah bek hi ngawl in, Khrih hi thisan, a itnak, Pathian awnkam te cu a soal zawng in la tuk hi.

A nundan cu a val in nung tuk hi. Man ngawl zet in phe tuk hi mahten lungmuan nak hihim nei tuk ma hi.

Khawsia nei tu cumitmuh bek in theih theih tuk ma hi, A mah tuah ngeipi a phial dun uh bek ten thei thei tuk hung hi. Dawih le nam tih mi awnkam vang Kreek awn cun “pharmakia” pen hung mi hi a ma a sullam cu “nguiah theih mi sii” tih nak hi.

Khawsia nei tu cun mi tei haksat nak tawh ten lungdam in, ang tuk hi. Mi bawlsiat nuam nak tuah dim tuk hi.

Hekkhat khawsia nei tut e cu, taksa dam ngawl in kumngei pi tian um haw hi. Khrih nei tu a hi ma tale, a thih haw tian in na haw tuk hi.

Hathak tih bang hun can ten khawsia nei tu tei phetdan cu phundang in um thei hi. Um tu tei ca Pathian hi piak mi thukam cu hi tin, “Sun ah Ni in nang siatsuah tuk ma a ma, zan hade vang in nang tuahmawh tuk ma hi (Saam 121:6) na hihi.

Khawsia te cu thunget nak le Khrih min tuah hawlvawk thei hung hi. Up nak tuah tih nak hi. Mahnaven khaw sia tei hrem nak sung pen luat theih nak cu Zisuh muan nak bek khi na hi hi.

October- 4 “I ma mah ngawl zeil u ka hih ngawl nak tuk in kei kil khawi in hi” (Saam 119:37).

Mikang bible sungah hi laituan cu T le V in pan ama, (TV) tin leh theih hi. Mah tin TV sung pen a heng mi zuktiam nak te cu thungai ngawl mi tiam nak ngeh hi.

TV in a hun caan pha mi hempo laksak khawng thei hi. Bible sial nak can te dawm pepel tik a ma, thunget hun caan te vang dawm pepel tik hi. Mahticun dawl lam te thungen ngawl le bible sial ngawl nak tian ah cang tik thei hi.

TV in naupang tampi siatsuah hi. Ai tahum ti tale bawlcawm mi zol dun nak a hih tak, kum kim ngawl in nupi pasal neih nak ah hen hi. A tu san ah bang sesem numei vang pano vang pungsan lang loli tuk invan silh haw. Tawngkai tuk sang ngawl TV zo nap saw haw. Tawngkai tuk in, tawng vansilh tuah inn pen tul haw naven, inn pualeu a hen haw ten van thek in vansilh dang tuah, hampa lak lawm te tuah taw dun in TV sung aa bang kek cung in vanngam na sa li haw.

TV sung pen a hung mi cekpan bawl nak vang a thiang lim ngawl le nawngkai mi ngeh hi.Awnkam mawi ngawl nguakcang tuah dim hi.

Van silh tuk dan a cun haw ten vang, taksa huk nak tuk ngeh van silh haw.Mel mawi ngawl mi khanglai, pano ngawl mang nuam haw ma.

Tv hang innsang tampi khat le khat pawl dun nak khau cat hi.Lem dun ngawl nak ngeh piang tik hi.Lasa thiam tei sakmi la vang a san cu taksa hial nak lam la ngeh hi a ma, santhak mino tei thinlung neh zet hi.Mah tak um tu khristian na hi tale, ngalling zet in hi.

Khristian tei ca TVcu, thihsii cu thilhum tuah cun in, ukzet hi tin ei li tuah bang ten hi.TV tuah thuthangpha son mi te ngaih nak tuk tin leihung a ma, mihing taksa a hih uh bang in veikhat nih ten TV sung pen a heng mi nupa kawidun in a phet thawtholh li haw te a muh khapang uh ten zo ngawl um thei ma hung hi.Ti cun Pathian thu a son haw mi te zoh nak tuk tin lei nave hung, dawl lam te a na..na..na. nak ah tawm leng hi.Mah tak TV na neih hang uang dun pah sin, Keimah siatsuah tu TV nei ing tin ti dun tuah bang ten hi.

October – 5 “Mawsi lak ah ka son zo bang in na hawh nak tuk uh mi ngam hempoh cu ka miphun nang mu nel ah pe zo ing hi” (Joshua 1:3).

Pathian in Kanaan ngam cu Isarel tei ca pe zo hi.Pathian in Kanaan ngam cu a mu ta tuk in thukam zo naven, a mu a mun ta hi tuk in mah lai ah a um haw kul hi.Um tu mi hempoh nel ah Pathian in thukam nei khawng hi, ei mu lam pen Pathian deih nak bang Up nak tuah zui in a kim tik uh kul hi.

Tehkip nak in, Jesuh Khrih mang in a um tu hempoh kumkhaw nunnak nei tuk in thukam neizo hi.Mah mi cu oh ten Khrih cu nunpan tu le Bawipa ah a pom uh bek ten, Pathian thukam cu a hum uh ah kim tuk hi.Mihing lam pen a ting mi deh nak i mah bawl thei ma hung mah naven,Pathian hi hilh mi zui nak tuah kim thei hi.

A thuk saw deuh in son mi zoteh nung.Mi pakhat in Khrih cu ciang zet in theithe men hi, mahnaven nunpat nak thu thei ciang laih ngawl hei hi thei hi.Piangthak zo ing tin ti dun ngam ngawl um thei hi. “ Pathian capa a um tu in kumkhaw nunnak nei hi” (I Jn 5:13).

Pathian in a mah a linsan tute cu it hi.A ot mi bang a nel ah a zuat haw ten lungdam hi.A thukam te cu up nak tuah phuang ten Pathian a lung dam hi.

Napoleon cu a ngalkap te cek tuk in a hawh laih in,A khun mi cipuh cu makhat thu in cak zet in a tai ten Napoleon cu cak awn diak hi, mah ten a ngalkap pa nadeh niambel dek tu pan, tai in cipuh hi khau pen a len sak tak cawl leh hi.

A mah bawm tu pa cu nadeh niam hi tin thei leng naven, Napoleon in Kepten ka lungdam zet ing tin ti hi.Mah ten a ngalkap pan i lai tawk Batalian aa Kepten ing nge tin don hi.A ngual cam pih ten misil nangmah le nangmah kepten ngangai heng bawl cim tin ti haw.Mahnaven dawllam ten A bawipa Napoleon tih bang Kepten ah cang ngangai hi.

Um tu tei din mun vang mah ti bang bok hi.Mi tei mit muh ah ngalkap neuno bang nave hung, Pathian hi mitmuh ah mi memen kha ma hung hi.Pathian in a kut sung uh ah thil tih theih nak pia hi.Mah mi cu up nak le linum nak tuah a nun pih uh ten a man sang dedeuh hi.”Khrih in a kut sung uh ah hlawnthil koih nak innpi hon theihnak tawh pia a ma, mah mi hlawnthil a la ngawl tu pa cu cangah in um tuk hi mah mi cu midang tei mawh kha ma hi, a ma mawh hi tuk hi.Mah ti bang bok in Khrih in oh te man ngawl ngah theih mi Pathian hi hauhsak nak pia hi, Mahmi um ngawl a um uh ten a koi mawh hi tuk nge? Tin (Mc Laren) in na ti hi.

October – 6 “A muk hum cu thut nuam ing,a thuhempoh ka ngaihsut ten ka lung leng hi,ka ngai mi cumah tibang hi, Jelusalem numei te” (Solomon 5:16).

A it zet mi Shulam khanglai nui it nak cu ka hawvang kumkhua a it tu pa ca a neih tuk uh mi it nak in muh sak hi.Anuai lam a ta te cu zo ciang teh in hi.

Pakhat nak ah,A khanglai nun a tangval pai hih nak hempoh it hi.A tangval pai hih nak, a sam, a kut, a kee, le a hih nak hempoh deih hi.(5:10-16).Oh te vang in, Jesuh Khrih hi taksa pumpi hih nak hi ngawl in, a nun ziaza te cu a deih uh kul hi.Shulam khanglai nun a tangval pa cu a sun a zan in ngaisung hi.Cabit huan ah na a deh lai in hi hen,a zan mang tian ah a valpai pian zia cu mu ama, a ngaihsut nak hempoh vang a tangval pailak ah ngeh hi.A hun can uh hempoh tuah Khrih ah a nun uh kul hi tih mi lak nuam hi.

A mit cu aval pai hum ah bek zo hi.Valdang ten awnkam hum mi a dadang tuah huai tuk in dong haw tuk naven ngah haw ma hi.Mah ti bang bok in oh te vang in nunpan tu Khrih ah bek a theih nak uh, a

muh nak uh le a ngaihsut nak uh hem poh a nunpih uh kul hi. Khrih cun, hawvang le taksa ah thianglim nun nei le a mah muang in, haksat can le lungdam can ah hihen a mah tuah um lelung tuk deih hi, Khrih hi deih nak cu um tu oh te vang in Shulam khua aa khanglai nun a tang val pa a ngak bang in Khrih hun leh tuk can ngak bok tuk hung hi.

A muk kam in a val pai thu bek son hi. A thin sung aa a cam mi a val pai thu bek son hi. A muk cu ngan tuk in a man lelung mi bawlpen bang hi. Oh te vang Khrih hi thuthangpha son tuk in a man lelung uh kul hi.

Shulam khanglai nun a mah le mah, a tin ngawl zia le a san taih ngawl zia thei dun hi. Mah ti bang bok in a fel ngawl nak le a tin ngawl nak ca ngaihdam kun hi. Mah ti bang bok in oh te vang in Pathian nel ah a tin uh ngawl nak, a linum uh ngawl nak, le a thazawn uh hang a lak ah ngaidam ngen tuk hung hi.

A val pa tuah a um haw laih can khi a nop bel laih tak hi. Van ah mothak a hi tuk mi ten a pasal tuk mi Khrih tuah a um haw tuk can ngak in hi leihum ah a um haw tuk mi hi.

A cacan ten Shulam khanglai nun bawltu nei ngawl bang in ngaisung in, zuunthuak in um hi. A val pa a ngaih nak sup thei ma hi. Um tut e vang in Khrih cu a thinsung uh ah koih in hi Shulam khanglai nu bang a nun uh te a bawl uh kul hi.

October – 7 ” Ka u le ka nau te aw mah mi cu co ngah zo ing, tin ngaisung hihim mang. Kabawl mi cu pakhat bek hi” (Fili3:13).

Nungzui tu Paul in hengzo ing tin ngaisung dun ma hi. Oh te vang in mah tin ngaisung dun bok tuk hung hi. Liu Shao-chi in, “ Mihing ten mah le mah a tak ngawl mi ing, a sam mi ing tin a theih dun kul hi, Mah le mah ting ing, taking, sam mang, tin ngaihsut dun tuk kha ma hi. Mah ti bang ngaihsut nak in khantoh nak pe ma hi tin son awng hi”.

Thil poimawh zet mi pakhat cu mah le mah ting ing, ti thei ing ti ngaihsut nak khi na hihi. Mitei nun can phat ngawl nak a muh uh ten, helhkam in le thintang in um hung. Mahnaven ei muh loli hi nun ah a muh te sang a se saw mi nun nei hung tih cu thei cop ma hung hi. Mah mi sang poi saw hi lei hum ah um leh tuk ma toh hi.

A din mun uh pen Khrih ah a nung uh tale, nuncan a phat uh ngawl nak hempoh te cu Lep sak tuk hi. Mah naven nangman Khrih hi lep theih tuk in na nunnak cu a ma lak ah na piak dun kul hi.

Mah a hi tale ai tin thekdun kul ing tin thei dun tuk hung kaw? A lai thiangtho sial nak tuah thei dun thei tuk hung hi. Bible pha no in na nunnak tuk in sial in na, na nun tuah a lem dun ngawl mi te cu lawl in hi.

A dang lamzin pakhat cu nu le pai thuhilh mi le, ngualcam pih tei thu hilh mi te ngai nak tuah thek dun thei hung hi. Mah ten mi tei lak ah phat nak bawl nak tuah lem dun thei tuk hung hi. Bible tik nak bang ngalhang zeta a nunpih nak in a nun uh aa a kul ngawl mi hempoh lawl sak tuk hi.

Midang ten kohhran ah hihen, inn sungsang ah hihen, phial dun nak ah hihen, mi noksak nak tuk bek aa thu a ngaihsut haw cu thasiat huai zet hi. I ta hum ti tale nun thek dun in Khrih hi danglam nak a deih tu um haw ma hi.

Mi ten phat ngawl nak le thil pha ngawl te a bawl haw ten, phat nak tuah neh tu hi tuk in a zuam uh nak tuah Paul hi tih mi bang nun mawi cu nei thei tuk hung hi.

October – 8 “Ka u le nau te aw noh te pakhat le pakhat sonse dun pah suh un” (James 4:11).

KJV ah cun “ mi thuson mang” kamtam, tin let hi. Sonsia tih mi tuah bang ten hi.

Hi bungcang hi, mithu son mang, tih mi cu mi te sonsia tih nak hi. Mi tei hum ah hehpih nak nei ngawl in sonsia haw. Mi tei phat nak mu thiam ngawl tu tei nun ah a cuang cung in um thei hi.

Nupi nu panih cu lam zin ah ot pih dun li haw. Pakhat saw nun, “ Tilly nel ah sonpah sin tin a tih mi khi ka lak ah son hi” tin na ti hi. Pakhat saw nun Mah mi nu cu lau huai zet hi, ngual lak son pah sin ti ka tih mi son hi. Mah ten nang ma son tik ngawl mi vang keima lak son hi tin ti hi. Dawl tab el ten a tu aa nang ma lak aa ka son mi cu Tilly thei tik pah sin tin don hi.

Mi tei phat ngawl nak thu son in can mang in um hung hi. A nunnak uh ca thilpha i mah a suah pih thei ngawl mi thu son in um hung hi. Mi tei nel ah thu tam pi a son nuam ngangai uh a hi tale, Khrih hi it nak thu saw khi son tuk hung hi. Mah mi cun miat nak pe tuk hi. Khrih tuah a seng ngawl mi a ot uh hem poh te cu man nei ma hi. A siat nak uh ah hen tu ngeh tam saw tuk hi.

Paul in Korin khua aa um tu tei lak ah thil cuhdun nak le lem dun ngawl nak um hi tih mi thei hi. Mah mi cu ai hum ti tale (I Kor 1:11) cu sial in na thei tuk ci. Hi bungcang a sial uh tale mi sonsiat nak in phat nak a piak ngawl zia le miat nak a um ngawl zia thei tuk hung hi.

Nungzui tu Paul in, Himeneas, Filetas le Alexander tei awnkam sal in ngan hi(I Tim 1:20;II Tim 2:17),Noh ten Khrih hi thu siatsuah uh ci.Mahten Timothy nel ah Figelasm Hermogenes le Demas tei nel ah ngal ling tuk in thu tiam hi (II Tim 1:15:4:10) aa mihing te cu nungtolh tut e haw hi.Hi ti bang nun hilh dun nak cu mi te sonsiat nak kha ma hi.Phat tuk deih nak hang hilh mi nunhilh nak na hi saw hi.

Veikhat cu Pathian thuthangpha son tu pai lak ah, mi sonse thei zet pa hung a ma, Pathian na dek tu pan hung in hi tin Cabuai ah sam hi, mahten laidal le bawlpen pakhat tuah mah mi pai lak ah pethah in na son tuk mi hempoh hi laidal hum ah ngan in na mi tei lak sem khawng tuk hung hi tin a tih ten mah mi pa cu pin vingveng ta hi tin lain gat mi um awng hi.

October – 9 “A daan cu kim no zui un;Nang mu phat nak tuk in tusun ah noh te pia ing hi” (Daanp 10:13).

Hi lai tuan aa a um mi, nang mu ca phat nak tuk in tih mi cu na se zet in a ngaihsut uh kul hi.Hi thukam cu mihing tei phat nak tuk le damcah nak a ngah theih haw nak tuk in piak mi na hi saw hi.Thukham sawmkhat sung aa a um mi thil te ngaisung leh tuk hung hi.Kei mah sial ngawl Pathian dang bia pah sin tin Pathian in ai ta ti nem tim?Aita hum ti tale mihing ten a mu ngaihsut nak bang Pathian a biak haw hang hi, mah ten a soal mi pathian vang bia in a um haw hang hi.

Ai ta Pathian in milim bawl pah suh un tin ti nem tim?Aitahum ti tale milim biak nak cu khawsia biak nak tuah pehdun mi hang hi. “ Hi lei mi tei piak mi thawi nak khi Pathian lak ah a piak haw mi kha ma hi,Khawsia tei lak a piak haw mi hi” (I Kor 10:20).Khawsia tei tumtah bel mi cu siatsuah tuk in hi.

Pathian aita ni salih sung pen nikhat cu colh ni tuk in a piak? Aita hum ti tale, Mihing ten na a deh haw nak pen a colh haw kul hi tih a theih hang hi.

Pathian in aita canau ten nu le pa u pat tik nem tim?a ta hum ti tale Nu le pa tei thu hilh nak in lei hum phat ngawl nak pen a luat thei haw nak tuk in hi.San com nak pen luat tuk in vang na hihi.

Aita Pathian in nupa soal nak bawl tuk ngawl in kham kaw?Inn sungsang siatsuah in a um tuk ngal nak le,a bawl tu tei nun ah lung muan nak aum le leng theih nak tuk in hi.

Ai ta pathian in mi that tik ma kaw?Mi that nak in soal nak le,mawhnak le ngawl nak a suah tik hang hi.Mithat nak cun thawng inn ah mi hen a nun nak thawnthong aa a bo tuk a deih ngawl hang hi.

Ai ta Pathian in mi thil hawza tik ma kaw?Soal nak cu mi thil hawzak nak pen a pat hang hi.

A hum lam aa a son uh mi bang soal nak te a nei uh tale, Pathian min cu i mah ngawl ah mang tuk hung a ma, nguca in,mi thil hawzak nak tuah thil pha ngawl te bawl dedeuh in um tuk hung mah ten, a ngal uh te tam dedeuh tuk a ma, bawm tu nei ngawl in vakvai in a thih ten phum tu nei ngawl um hi,Mah ti bang um tuk Pathian in a phal ngawl tak thukham te a piak nak hi.

Kum tampi a liam sa mi ah mi pakhat in lai ngan awng hi, “ Deihawh huai zet mi Pathian thukham te” tin ngan awng hi.Thukham te cu a mihing ten phat nak a neih theih haw nak tuk in Pathian piak mi neh hi.

October – 10 “Thinsung aa mihuat nak le ngaldun nak,taksa hial soal nak lethin uk nak te cu botik un.Pakhat le pakhat huat dun nak,nautat nak le huat nak thinlung dawm no hei nei toh pah suh un” (Efi 4:31).

Mi pakhat in thinuk nak a tawh ten, a um dan le a ot mi ten a nunnem nak pai tik hi.Tehkip nak in, lapheh dawl ah lapheh in tuk in na hawh tenmiten bua tik haw, thil ei tuk na cah mi te pe vut haw ma, thil lei tuk in dawl ah na hawh ten i ma sial haw ma, mah a hi ma tale mi tei hilh mi soal hang thil a bawl soal ten thil bawl soal ci.Mawtaw lei ci a ma, mi ten namawtaw a khenkhak haw ten kuan tung hi ti sih naven, na inn ah lak awng haw ma,Bazal pi ah thil na lei ten, cazin man ngawl tuat nak le,na inn nel ten canau te hang soal not nak te khatlam aa na inn nel pan Pathian thu na son lih laih in nging zet in na thuak theih tuk ngawl in au het hi,Hasial na sum lut mi na khawl nak cazin cu na innnel pai capa in botkek khawng zo tin na theih ten, Bawhlung puai zo in referee pai bop mi peng nei hi tih mi thei ci, mah ti bang in hi lei hum ah thinuk tuk nak a phuphun taw tuk ci.

Mahti bang a humlam aa thinuk tuk nak te cu nikhatkhat ten taw ten tuk hung hi.Mah naven um tu ten mah ti bang thil a tawh uh ten aitin lehlul tuk hung kaw, piangthak ngawl te cun awnsia tuah in tam in hauhiph haw tuk hi, mahnaven um tute cun nem nak tuah a ngaihthiam haw kul hi.Mah tin hi ngawl in a hauhiph bok tale, thuthangpha au pih thei tuk ma hi.Ngaihthiam nak le itnak, nem nak tuah a um bek ten thuthangpha suah pih thei tuk hi.

Thuthangpha thei ngawl tute hang thasiat huai zet hi.Mah ti bang thuthangpha thei ngawl a um haw nak vang mah ti bang thinnop ngawl nak a neih haw hang vang hi thei hi, mah tak nemnak tuah oh ten a nuntuk uh thupi ngangai hi.

Um tu tei nun ah thinnem nak a um ngawl ten Pathian min thangsiat tik hi.Khristian misil pa cun Pathian na deking ti naven, a man ngawl mi thu le a soal zawng in thu son tuk hi.

October – 11 “Mihing hei tai na zuam thei ma tacun, aitin, cipuah tuah zuam thei nga cim?Suk lam ah na ding theima ta cun aitin Jordan tuimawk hampa lak ah ding thei tuk kam?” (Jer 12:5).

Haksat nak, thinlau nak le muankhak ngawl in thil hak sa te a hum uh ah a hen ten, hi bungcang cu mah le mah tha piak dun nak tuk in pha zet hi.Hi haksat nak te hei a thuak zo uh mata cun, aitin a thupi saw deuh mi haksat nak cu thuak thei tuk hung nge?Thingnem zet hum aa a khen haw mi hei phai thei ngawl in, sobul ngengzet tuah thingcaang zet hum aa a khen haw mi cu phai tuk hung kaw?

Oh tei lak ah haksat nak le buai nak cu meima a thuak mi Vom bang in ngung het hi.Mihing ten mah ti bang haksat nak a tawh uh ten, thungai sung thei ngawl in le, na dek thei ngawl in um haw. Mah tibang um nak cun a mailam haw ca khantoh nak lamzin pit sakhi.

A kho mi up nak le a kho mi ngaihsut nak a nei tuk uh thupi zet hi.Haksat nak cu thuak mek tuk hung, tawk lelung tuk hung, mah naven a sung pet u hi tuk ngawl in, a nawk zo tu tuk in zuam tuk hung hi.

Haksat a atawk awng laih ngawl ten mah ti bang haksat nak a tawh haw ten mangbang in, a muh te bek in tawk bang ngaisung haw, mah ten mak ti zet haw.Saam ngan tu pan, “Ka ngal te do theih nak le,a kham haw mi pal te kal ten thei tuk in thazaang pia hi” (Saam 18:29).

Hebrew ngan tu pan, thinsau nak tuah a thuak theih nak tuk indeih huai zet mi niksak nak bawl hi.” Ai ta hum ti tale soal na do uh ten thih nak tuk tian in thuak ma laih uh ci” (Heb 12:4).Hi mi cu man zet hi, Leisual nak neh tuk in thih nak tian thuak ma laih ngai hung hi.

Pathian a sunglawi tik nuam uh tale, hi lei pen neh nak a ngah nuam uh tale haksat nak cu a tawh uh kul hi, a tawk uh ma tale, khrih hang haksa zet tuk hung hi, mah ti ngawl cun neh nak tih mi ngah in,Pathian min sunglawi tik thei tuk ma hung hi.

October - 12 “Mi dangsiat suah tuk in mi a phial tu pawl,na mi phial uh mi in nang muh siat suah tuk hi.Bawi pa a man hi bang in cang tik in awlok song in um leh tuk hung hi.”(Isaiah50:11).

Thil hem poh bawl nak ah a pha zawng le a sia zawng in um hi.Tu ni in a sial uh mi thu lu ah a pha ngawl,a sia lam um dan muh hi.A muh tik mi cu mi pakhat inmei pual pi tuah in mah mi a vak nak in a ma hawh nak tuk lam zin vak nak tuk in na mang hi.

Min sin tuk um mi cu Pathian lak ah ngaih sut nak ngen tih mi um ma hi.Mah mi pai bawl mi cu thu nget nak bawl hi tih mi na um ma hi.A pha bel thil bawl thei bang in a mah le mah na muang dun hi.A ma theih hang uang dun zet in um hi.Henley hi son mi ah,mah ti bang mi hing te cu a ma mai lam ca saya cii bang in um a ma,a thin lung deih nak cangal bawi bang in um hi.

Mah na ven a suah pih mi thil te cu, mi ik sik nak le siat suah nak in dim hi.Bawi pan cawh kuan pia bet tuk a ma lak lawh zet in um tuk hi.Mah no aa kaih huai dun nak a bawl tute cun hak sat nak sung ah a mah le mah huai dun hi.Mi thu ngaih nuam ngawl nak cu lung nguh nak hang hi a ma miat nak um ma hi.Pathian hi daan cu a pha bel hi.mah mi cu zui ten tuk hung hi.

Hi lai mai sial nak masuan sawm khat nak (50:10) ah a man mi lam hoih nak pia hi, “Bawi pa a lau tu hi saal tei awn kam a ngai tut e,na hawh nak lam zin uh cu thim nak in a dim ta vang,Bawi pa cu lin san un na muang un hi”(Isa50:10).Thil pa thum min sin tuk um hi.Pakhat nak ah,Bawi pa a kih zah tu pa in Pathian deih ngawl zawng in a bawl kha pang ta le,lin san nak nei ngawl a um tuk cu lau hi.Panik nak ah,Pathian hi saal awn kam,Zisuh khrih hi thu cu ngai tuk hi. Pathum nak ah,a hawh nak tuk lam zin cu vak nak um mam hi,thim nak tuah a dim ta vang hawh nuam leng hi.I laih tawk lam zin zui tung kaw tin a theih ngawl nak cu phuang dun hi.

Hi mi pan ai a bawl kul kaw?Pathian lin san in muang in a sih san kul hi.A dang awn kam tuah a tih theih uh ngawl uh mi cu thunget nak tuah Pathian hi lam ma kaih nak cu lin san tuk kul hi.

A Pathian cu cih nak le it nak tuah a dim mi Pathian hi.Oh tei ca a pha bel thei a ma ei mu phat nak tuk bek a bawl nuam tu hi

“Pathian in kei thei hi,it hi,lam huai hi

Hi thu dik cu thim nak in khuh zo ma hi

Amah cu teng in a muang tu tei ca apha bel mi thil bawl sak hi”.

October – 13 “Na ca uh ten mok a nget haw ten, noh te suang pe tuk uh cim?” (Mtt 7:9)

Hi thu dot nak cu lehlo in phi tuk hung hi. A kuakua hi hen a ca ten mok a nget haw ten suang kpe awng haw tuk ma hi, Van aa Pathian vang in pe tuk ma hi.

Mahnaven thasiat huai zet mi cu, mai deih nak bang tek a bawl uh mi khi hi. Mi ten hawvang lam kulsam zet in hung haw. I zah tak in buai nak le haksar te thuak in um haw hum tih mi nagihsut sak ngawl in um hung.

E. Standley Jones in a ma thu tuah peh dun in tangthu com no son hi. Mah mi tangthu cu pacang pha pai thil bawl soal mi te lang tik tuk in ngat mi hi.” India ngam aa upadi bawl tu ngam pi tangsuak ten thu a son khawm haw tenngampi ca a thil tih theih nak haw te suah ngawl in, a mu ca in a huham haw te cu mang haw. Mah mi cu Jawhharlal Nehru hi thuak hak zet mi hi. A son mi cu a cozah vuanzi na deh nak sungpen suak in, a din mun thek leh tuk in tumtah hi. Mah mi can ah tawk dun ung ama, cabuai khatlam le khatlam ah khung ung. Ka thu uh te ka dot dun ceng uh ten in tuk tuihum pia a ma, mah mi ah vitamin tampi tel hi ti thei ing. Mah mi khuat la thah in a ot mi cu “ka buai nak cu taksa pumpi ca kha ma hi, ka thin lung saw hi tin hilh hi. Mok ngen navenka piak mi cu suang sawn na hi hi... a ma ca in a kul mi te cu thei na vang ei tin son tuk tih cu thei mang hi. Mi upa pi thu son pih tuk cu lau ing, SatTal Ashiam hi pang hum ah ngan mi lai cang “Jesuh khrih a um ngawl nak mun ah um theih nak mun um ma hi” tih mi cu phawk kul na ven a phawk uh ngawl hang in bawl ung hi.

Ka lau mi cu oh te vang Dr. Jones bang in a bawl ngah mek uh mi cu na hi hi. Haw vang lam kul le sap nei mi te cu ngaih sut ngawl pi in tawk ing hi. Ngal ling thah no in khrih thu cu a nun nak ah phuang suak tuk in kong ka hon sak hi. Mahnaven pha no mang thiam ngawl in paitik khawng ung hi. A haw vang nat nak haw dam tik thei ma, or a mu ca in man a nei mi thil pakhat hei pia thei ma hung. Aw, Pathian nang ma ca caan pha ka neih mi hi na tetti ka hih theih nak tuk in kei bawm in hi tin thu ngen in hi. Hon sa mi kong ka ah baih no in ka luh theih nak tuk in bawm in hi. Dek nuam ngawl in lak lawh in ka um nak te cu laan suak in a kul le sam mi tei ca in mok le heh pih nak ka piak theih nak tuk in bawm in hi.

October – 14 “Thu tak cu thei tuk uh ci a ma, mah mi thu tak in luat tik tuk hi” (Jn8:32)

Mi tam pi in hi mi lai cang ah thu sih san in mang mek haw na ven zui tuk mi thu kam um hi tih cu phawk ngil haw hi. Sial nak masa Jn8:31 ah, “ka thu hilh mi na zui uh ta cun ka nung zui tu nga ngai hi uh ci” tin Jesuh a mah a um tu Judah mi tei nel ah na son hi. Mah celh ten thu tak cu thei tuk uh ci a ma mah mi thu tak in luat tik tuk hi tih mi in na zui hi.

Thu tak tih mi cu huak hi ngaih sut nak men in tawk ma hi. Azui uh kul in a nun pih uh vang na kul hi. Bable cu zui in a nun pih uh ta le cu khawsia na deh nak pen luat thei tuk hung hi. Thu thang pha cu a co san uh bek ten soal nak le mawh siat nak pen luat tik in Pathian capa hi luat nak ah luat tik bok zo hi.

Mah celh ten soal hi uk nak sung pen luat tik hi. A nun uh ah soal in kai leh thei ma zo hi.

Daan sung pen luat tik hi, Daan nei ngawl kha ngawl in Khrih daan zui tu ah cang hung hi. Thu khen nak le dan tat nak lau hang in zui tu hi ngawl in Pantu bawi it in a deih nak bang thianglim nun tuah nung nuam mi thin lung neih theih nak tuk in na hi sawn hi.

Lau nak sung pen luat mi lung dam nak nei ing, aitahum tit a le a tam ting mi it nak cun lau nak te cu na pai tik hi. A tu cun Pathian cu thu khen tu pa hi ngawl toh in a deih awh mi van aa a um mi Pathian hi zo hi.

Saihtan sal tan nak pen luat tik hi, Saihtan in a nun nak uh ah a de deih in na dek leh thei ma zo hi.

Nu le pa soal nuam nak sung pen luat tik zo hi. Lei hum mi te bang in lei hum taksa hear nakin ciah leh thei ma zo a ma, siat lal nak sung pen luat tik zo hi.

Pathian awn kam zilh soal nak sung pen luat tik zo a ma, Haw vang tuah a dim mi a mi te mang in a sia le a pha theih thiam theih nak na pai hi. Haw vang soal uk nak sung pen luat tik in khawsia thu neih nak hu ham sung pen mi luat in na cang tik hi.

Thi tuk lau nak sung pen luat tik zo hi. Thih nak cu lau leh ma toh ing, aitahum titale lei taksa a thi uh ta vang in a haw vang uh Bawi pa tawk tuk tih thei ing hi.

Zong sang thei mi nun nakpen luat tik, tangka deih lei ta nak, ngaih sut nak nei ngawl bei dong nun pen luat tik, Mahhang ka thin lung sung no pen lung dam in ka tih theih no mi cu;

“Bawipa Jesuh, ka um mun hi na ke bul ah um tik in ;

Mahlaih mun pen a pha zet mi nun zil thei tung a ma, mah thu dik in luat nak pia tuk hi.

Kei mah le kei mah deih dun nak pen kei luat tik in,

Bawipa Jesuh mi hing tei lam zin pen kei luat tik in

Ni dang aa ka ngaih sut mi ten kei ken ma toh hen”.

October-15 “Jerusalem,Jerusalem,Pathian hi na nel ah kuat mi Profet te that ci a ma,a palai te cu suang in deeng ci.Akpi in a no te a ha nuai ah a uap bang in ka khut in hum tum li na vang deih ma uh ci”(Matt23:37).

Hi awn kam cu a luan zo mi caan aa thu na lang leh tik hi.Tih nuam sawn cu mi hing te cumang bang za le thil maksakte bawl thei tuk in can pha pia na ven thei thiam haw ma hi.

Jerusalem vang mah bang bok kek hi.Khaw sung lam zin sia no ahPathian capa cu na hawh hi.Mipi ten teh kip theih ngawl mi a awn kam le mang bang za thil a bawl te cu mu haw hi.Mahnaven sang nuam cuang haw ngawl in co lang thei cuang haw ma hi.

Thei thiam in a co thei haw bang ta en nem cuam nak tam pi ngah haw tuk hi.Saam81:13-16sung aa tuah a um dan haw na bang ve thong hi. “Ka mi hing ten ka thu a ngai haw en deih zet ing,Ka thu a zui haw en deih ing,a muh te a do tu a ngal haw te cu ngang zet in neh sak tuk na vang,kai mah a hua tut e cu ka mai ah khuk din in a lu kuun haw tuk hi.Ka hrem nak cu peh ngut tuk laih hi.Sang vut a pha bel tuah cawm in khuai tui nop zet in kham haw tuk hi”tin ti hi.

Isaiah vang in ai cang tuk tih na muh sak zo hi. “Ka thu piak mi ngai ta le uh ci maw,Nahum uh ah ai tuk mah ten a kang awng ngawl mi thupha cu luang tuk na ven,Na hum uh ah neh nak um le leng tuk na ven,Na ca uh te cu tui mawk aa vut nel zat tuk in lei hum ah a pai thong mi te hi tuk ma na ve uh cin”(Isai48:18-19).

Bret Harte in, “Awn,a hi ma ta le lai ngat nak in a hilh mi awn kam lak pen a poi mawh zet mile tha siat huai mi awn kam cu “hi ti bawl ta en”tih mi awn kam hi tin lai na ngan hi.

Thu thang pha sam nak aw a el tu tei thu cu ngai sung teh in,Nazaret Jesuh cu a bul no haw ah vak li va ven zo nuam haw ma hi,a tu cu tha nem ngawl mi nun nak sung ah nung in kum khua siat nak tawk le leng haw.

Can pha can sung lawi tih cu vei khat bek mu thei hung tih mi cu a man mi na hi hi.Oh tei ca in a mai uh ah Pathian in a pha bel mi thil na koih sak naven ei mu ca bek ngai sung in mah mi caan sung lawi cu zam san hung hi.Pathian ca thil pha cu zam in a pa nih nak ca in buai li hung hi.Mah laih tak in Pathian hi hlih mi cu “Kei cun pia na vang nang cun deih ma ci”.

October-16 “Pathian hi thin uk nak cu van hum pen a mi hing tei phat ngawl nak le soal nak hem poh cu na lang hi,Mi hing tei phat ngawl nak cu thu man thei thei tuk ngawl in kham tu na hi hi”(Rom1:18).

Mihing tei ten mi taang thu sung ah Pathian in mi hing tei hum ah soal le mawh nak a bawl uh hem poh a deih ngawl zia mu thei hung hi.Sual nak a bawl haw sial ten thih nak na pia ma hi.Mah tin a bawl ta cun lei hum mi hing hem poh thi khawng tuk hung hi.Mahnaven mi hing te cu ngal lin nak pia a ma,Pathian lau ngawl nak le thil dik ngawl mi nun zia te cu khum in um khawng hi tin ngal lin nak na pia hi.

Pathian in lei hum a zoh ten pha him ngawl in mu a ma,phat ngawl nak in a dim hang in tui pi tuah in lei hum cu na siat suah hi(Seem6:13). Mi hing liat bek in nun nak luat nak na ngah haw hi.

Mah nung ten Sodom le Gommorrah cu nu le pa soal nak in na dim hi(Seem19:1-13). Sodom khua te cu eih tuk aan tam pi a neih haw hang pual thau inngal in mi nau ta te cu zawn sak haw(Ezek16:49). Pathian in a thin uk nak cu suah in van pen kaat mei alh cu nguah bang zu tik in na siat suah hi.

Nadab le Abihu cu Pathian lak ah a thiang ngawl mi thawi nak a bawl haw hang in a panih in thih nak thuak haw hi.(Mipumsialnak3:4). A muh ten biak theng pen mei ling vaam kheng mang tuk mi na ven (Puithiamnatuan16:12)a dang dan in Pathian nek tuk in bawl haw.A hum haw ah thih nak a hen nak in mi dang ten Pathian lak ah thawi nak a piak haw ten Pathian deih nak bang in a bawl theih haw nak tuk in Pathian hi ngallin nak a piak mi hi.

Babilon siangphalang Nebukkhanazer in lei hum pi cu Pathian in uk hi tih um nuam ngawl ina um hang in Pathian in siat nak na heng tik hi.Siangphalang pa cu mi hing sung pen hawl vawk in ngamsa bang in na nung hi. Khui cang pi bang in thing ceh na ei hi, A taksa hum ah dai ta,a mul cu mu van lai ha bang in sau a ma,a tin cu va no tei tin bang in na sau hi(Dan4:33).

Ananias le Safira ten a neih mi thil cu Pathian lak ah a veng hawng pia ngawl in a hek cu a mu ca koih haw(Act5:1-11). A panih in makhat thu in thih nak a thuak haw cu Pathian biak nak lena deh nak ah lung put pha neih theih nak tuk in ngal lin nak a piak mi hi.

Herod in Pathian sun loih nak piak tuk sang in a mah le mah na khai sang sawn hi. Mah ten Nat sia va zet in na tik in ngut in a sung lam ei khawng in na thi ta hi (Dungthluntu 12:22-23).

Mi soal ten Pathian hi dap no in um poh si tin ei mu hum ah cawh kuan pia tuk ma poh tin ngaih sut soal tuk mi kha ma hi. Soal man cawh kuan pia ma tih hang in cawh kuan pia tuk ma tih nak kha ma hi.

October-17 “Thu dik cu lei in na zuak toh pah sin” (Thufim 23:23).

Pathian sung ah man piak tuk mi um mek a ma, mah mi hi a man cu piak nuam nak thin lung neih tuk mi hi. Mah mi hi man cu ai ti bang paw poh a hi ta vang a piak uh kul hi. Thu dik cu vei khat a zui celh uh ten vawk leh tuk mi kha ma hi.

Hi lai cangcu a ma awn kam bang ciah in let tuk in Bible thiam te le lai a let tu ten deih bang in ngat tuk mi kha ma hi. Thu dik lei tih mi cu Pathian thu thei tuk zuam nak khi na hi sawn hi. Mah mi zuam nak sung ah inn sung sang ngaldun nak, na deh neih ngawl nak, kohran pen hawl vawk nak, sum le pai lam le taksa siat nak lam ah thong ta thei hi.

“Church in the House” tih mi cauk sung ah Arnot hi ngat mi cu “A thu tang pi in mi hing hih nak dan cu baih no in a heng mi cu baih no in hawh leh bok hi. Haksa zet in a ngah uh mi thil cu a mai lam ca uh a hi ngawl ta vang in pai ngawl in koih thei hung hi. Mai lam ca tum tah ngeng pi nei tu in na deh nak ah can bo tik thong ngawl in a hauh sak nak cu a man mi na hi hi. Mah bang in khristian zuam nak ah hak sa zet in a tang tu pa cu pia in hi. Mei sung le tui pi suang ah a hi ta vang in a hauh sah nak cu heng thaw tho tuk hi. Mahti bang in a ngah mi hauh sak nak cu baih no in paileh tuk ma hi” tin na ngan hi.

San khup aa mi thiang te cu a inn sang, min phat nak le a mai lam ca te zam in a neu mi lam zin cu na zui haw hi. Dungzui tu Paul bang in a neih mi le a hih nak haw hem poh cu zam in a thu pi sawn mi Jesuh khrih ca in a nun nak na pia hi. Rahab bang in a mi phun tei ca cun mi zuak tu a hi ta vang in mah hi biak mi mi lem cu vawk in a nung mi Jehovah Pathian cu letkhan haw. Daniel bang in pawpi kua sung ah vawk tawk bang in haksat nak a tawk haw ta vang thu dik cu na zuak ma hi.

Ohte cu Marlyrthih theih nak can ah nung ma zo hung hi. Mi tam pi cun hak sat nak thuak nap ngawl in a up nak haw cu na vawk haw. Profet tei hlih mi awn kam cu hai haw. Up nak cu khoh ngawl toh in neem ta hi. Ngual lem nak le lem nak mit mai muh theih nak tuk in thu dik cu zam san nuam nak lung put nei haw. Thu dik cu zuak in lei leh haw ma hi.

Mahnaven Pathian cun thudik lo sung lawi cu thil man pha ah koih in mah hi neih mi hem poh zuak in mah thu dik lei nuam tu mi tampi nei le leng tuk ama, lei sa mi thu dik cu zuak leh nuam ngawl tu mi hing tam pi vang nei de deuh tuk hi.

October - 18 “Saya hem poh sang in thei saw ing, Na thu zirh mi te ka ngaih sut nak hang, Pa cang te sang in cip saw deuh ing, na piak mi thu ka zui nak hang” (Saam 19:99-100).

Hi lai ka sial pat ten thin lung ngaih sut nak piting ngawl le mi tuang khawng pai awn kam bang in ngai sung ing hi. Bibla sung ah mah bang in mang bang huai mi polh dun nak vang mu mek tuk hung hi. A muh te cu khristian ngangai ngawl bang haw hi.

Hi bungcang cu phano a zoh uh ten a haksa mi thu te mu thei hung hi. Saam lai ngan tu pan. Ai bel son nuam kaw ti tale, “nathu hilh mi te ka ngaihsut ten” tin ti hi. A dang awnkam tuah a son nuam mi cu, lai thiangtho thei ngawl a say ate sang a theih mi tam saw tih nak hi. Leihum mi tei mi thiam tin a tih haw mi te sang thiam saw hi. A mah le mah um tut e tuah a tehkip dun mi kha ma hi.

Man hi niamkhiat nak nei tute cu, mipiang thak ngawl te sang thil theithei saw haw hi.

Ngam uk tu bawi hi phat nak tuk in a son mi thu bang a zui haw tale, phat nak le lemdun nak um tuk hi tin ti hi. Khaw tenau no aa um tu khristian mipiangthak pan mah mi thu cu radio a ngai nak pen thei bok hi. Mah tin a ngaihsut mi cu hi leihum ah Khrih tel ngawl cun ai tibang daih nak le lem nak cu um thei tuk nem tim tih mi na hihi. A mah cu ngamuk tu bawi sang cip saw hi, a theih nak le up nak vang man saw hi.

Minthang zet mi Scientist pan, hi leipi le van pi cu Pathian tel ngawl a mah no um mi hi tin lain a hilh li hi. Mah mi khan sungah cun khristian tangval pa no vang na khung bok hi. Up nak a neih uhang lei le van cu Pathian in umhen tin thu a piak nak tuah um hi ti thei hung; mahtak Pathian in muh theih mi bawl nak ah muh theih ngawl mi mang hi (Heb 11:3) tih cu khristian tawngta pan thei hi. Mah mi tawngta pan Scientist pai theih ngawl mi le neih ngawl mi thei in nei hi.

Mah ten thinlung lam theih nak a cungtu (Psychologist) pa vang in mihing te sual tuah a dim mi haw tin a tih uh mi cu pom ma hi.Mahnaven um tu ten, mihing tih mi cu, misual,siat nak ro co te haw hi tih cu ciangzet in thei hi.

Mah hang Saam ngan tu pansaya hempoh tesang thei deuh tin tih ten mah le mah uangdun nak in a son mi kha ma hi.Mihing cah nak tuah a nung tut e sang, up nak tuah a nung tu tei muh nak le theih nak cu zal saw hi.Pathian thuhilh mi tuah a nung tuten, mizalan tei theih theih ngawl mi theih nak nei haw hi.

October – 19 “Ka hum aa a phat nak hang Bawipa cu ai kaw ka piak bok tuk?Bawipan keimah a hup tak in tuk thawi nak pe tung hi” (Saam 116:12).

A hawvang uh le thinlung taksa himdam no aa a um thei nak tuk in oh tei lam pen imah tih theih mi nei ma hung.A leibat uh hang Pathian nel ah piak tak mi le, a tingmi imah nei ma hung.A co uh mi hempoh cu a hehpih nak le a it nak hang bek hi.

Pathian hi piak mi laksawng kumkhaw nunnak hang oh tei luhl leh thei mi pakhat cu, A piakmi nunpat nak cu a lak uh kul hi, mah mi cu kut tuah laktum ngawl in up nak tuah la tuk hung hi.Mah nung ten Pathian sam tuk hung hi, a san cu a piak mi nunnak hang lungdam nak thu san tuk hung tih nak hi.

Mihing ten Pathian hi itnak, nunpat nak hang, luhlleh thei mi i mah neima hung hi.Hi lei hum aa a um mi thil hempoh ka ta hi tavang Pathian hi it nak cu ban thei tuk ma hi.Mahnaven A bawl theih uh umsun pakhat cu, Pathian cu a thinlung venghawng uh tuah it tuk hung hi.

Jesuh in ohte ca a taksa pumpi a pia a hi tacun. Oh te vang in a piak theih uh umsun cu a pumpi uh bek um hi.

Uganda ngam aa, Pilkington in, “ Khrih cu siangpalang a hi tacun thilhem poh piaktak hi” tin ti hi.C.T.Studd in, “Jesuh ka ca thih nak thuak hi tih ka theih ten a ca ka nunnak pia tuk cun haksa ti mang hi” tin ti hi.

Tale ngam aa Borden in, “Bawipa, ka nunsung hempoh ka kut panih pia inghi, ka thinlung sungah na khunnak tuk khun nak koih ing”tin ti hi.

Charles Haddon Spurgeon in, “ Mah mi ni pen. Kei mah le mah nunpan tu Bawi lak ah ka nun ap dun ing a ma,Ka taksa pum veng hawng, ka thinlung, ka ngaihsut nak,thil ka thih theih nak, ka thukhen nak,ka kut le kee,ka theih nak,mihing ka hih nak hempoh le thil a heng tuk laih mi hempoh,A ngah tuk laih mi thazaang thak pepan Khrih ah pe khawng ing hi” tin a paik dun nak ngan bok hi.

Dawlbel nak in, Isaac Watts in,Thasiat nak ka neih mi in, it nak leiba lul zo ma hi.Mah tak a nungmi Bawipa ka hih nak bang nangmah pia ing hi, mah mi cu ka tihsun hi” tin na ngan hi.

Khrih in, a thuak nak, a luang mi a thisan le a thih nak hang oh tei lak ah a nget kik leh mi thil cu, na nunnak keimah pe leh kik bok in hi tih cu na hihi.

October – 20 “Mah ten David in, inn ngai zet a ma,aw,Bethlehem hauka el tuikhuk aa tui khi pakhatkhat in in tuk in a pia haw en deih zet ing!tin ti hi” (I Sansail 11:17).

Betlehem cu David hi suah nak khua hi.Khawsung aa a um mi lamzin pi te le, inn le inn laklawh aa lamzin te tian in a luat in ngah tuk hi.Mahnaven a tu ah cun Filistin ten Betlehem cu la haw zo hi. Mah tak David cu suangbuk sungah ngelhi hi.Mah laih tawk pen Betlehem aa tui cu ngai in na um hi. Mah hang a mihing pathum ten a Bawipa haw a it lei tahaw tak thi vang thi tin mah laih aa tui cu zanggil ten tho in na khai ten haw hi.David in mah mi tui a muh ten, Ka ngal kap ten, thihtheih nak lak pen kei ma ca hi tui khai haw sunglawi lei ta hi tin inngam ngawl in lei ah lei khawng hi.

Hi lai tawk ah David cu Khrih muhsak hi tin ti thei hung hi.Betlehem cu David hi um nak mun le ngam a hih bang in, “Hi leihum pi cu Pathian ta hi a ma, a sung aa um mi thil hempoh thei khawng hi”.David cu siangpalang khunnak hum ah khung tuk mi hi naven suanghol sungah um hi.Mah ti bang bok in Jesuh vang siangpalang khunnak hum aa khung in um thei leng mi hi naven, hi lei sualhol sungah um hi.Mihing ten a sual nak haw pen kik leh in, a ma lak ah up nak le thutak tuah a um haw tuk cu, David in Betlehem aa tui a ngai bang in Jesuh vang in ngai hi.Mah hang oh tevang in David hi ngalkap te bang in, Khrih ca ngalhan nak tuah pumpia in a nunuh kul hi, mah ten a hun vang hun zo hi.Mai deih nakbek ah David in tui a in ngam ngawl bang in, Khrih tel ngawl nun tuk le, midang te Khrih lak pui mi nei ngawl um tuk kha ma hi “A mah cu a dik mi keimah rian tu hih hang lungdam ing” (Isa 53:11).

David in tik ma hi, a ngalkap ten dek cawm haw hi.Mah naven a ngalkap ten Betlehem aa tui khai ngai ing tin a mah no a ot lih mi cu a ngalkap ten za haw hi,mah hang thi vang thi tin a khai haw nak

hi.Oh te vang in, Khrih hi deih nak theithiam in, ngal hang zet in a ma ca a nunnak uh le a huncaan uh te mang ngam bok toh le hung pha hi.

Missionary na deh nak ah hawh bok nung maw?Thu a dot mi cu a kua kaw ka hah tuk, a kua kaw ka ca hawh tuTih mi theih nak tuah bek cun tawk ma hi.A ca dek tu a hih uh hun zo hi.David hi ngalkap ten a bawipa haw hi deih nak a theih bek haw ten vik tin bawl haw hi.Zuancum pah sin, vaidawl tuk ci.Sun nak in nangmah a phat laih ngawl in, dek toh in hi.

October - 21 “A neu mi kotka sungah hawh un, aita hum ti tale hellngam lamzin cu zalzet a ma, tumbaih no hi;mah hang a hawh tu vang tam haw hi.Mah a hi naven nunnak sung ah luh nak kotka cu neuzet a ma, a hawh nak lamzin vang haksa hi.Mah hang a hawhsuak tu vang dawm no haw hi” (Mtt 7:13-145).

A tu sanah biak nak lemah elkim nazo a hi tale, biaknak a phunphun, kohhran a phunphun,mu tuk ci.A hum aa bungcang cun hawh dan panih bek um hi tin oh te thei tik hi.Khatlam aa biak nak cu zalzet a ma, pakhat saw cu neu no hi.Leihum mihing ten biaknak nei tek hung ama, a cuangcung in a hum la aa bungcang cun, um tut ele um ngawl tute tin muh sak nuam hi. Krhistian te le khrihtian ngawl te tin a khen nuam nak kha ma hi.Mihing tam nak mun ten in, a khawm tute thin lung sung ah Pathian za ah za it nak nei haw ma a ti uh en soal tuk ma hi, mah mi cu lamzin a zal teng tu tuah bang ten hi.Nun pat nak a co ngah tu cun, mihing tam le dawm teng tuk ma hi, hawhsual mi thuthangpha phuang tu hi thuson mi a hi ngawl nungsang, a thuson haw mi te cu a hawvang ca eih dan thiam tuk hi.

A zal mi lamzin hum aa a hawh tu ten, zilh tik nak soal le soal ngawl ti um ngawl in, mihing ten (Luhmuhi) neldun nak or theihthiam dun nak, a neih uh kul hi tin phial lualuam thei haw.Mah mi cu a muh le muh up nak taktak nei ma ung tih mi lak hi.Bible cu pakhat bek tik hi.Mihing mit mai zopah sin, Pathian hi deih nak le, Khrih hi piak mi nunnopak nak cu humhim tuk na hihi.Lamzin ngengpi sung ah hawh tu ten, taksa nop nak ze masa lelung haw,mahnaven lamzin neu sung ah a hawh tu ten, taksa hi deih nak sang, hawvang hi deih nak zui saw haw.Mahnaven lamzin ngeng sung ah mihing tamsaw haw.Mah mi cun hell ngam hawh tuk tamsaw haw tih nak hi.Nang ee i laih ah hawh tuk kam, tengtoh in hi.

“ Mihek in lamzin man tin a ngaihsut haw mi, a tawp nak ten thih nak ah a huai tu um hi” (Thuf 14:12).Khrih up nak hang kumkhaw nunnak ngah tuk tih mi cu oh te a um tu le a sang tu tei ca cun baih no naven, khristian a hi laih ngawl mi le, khristian leng sih aa, up nak ngangai a nei laih ngawl tu tei ca cun, haksa zet mi na bang hi.

Biak nak phunnih bek um hi.Pakhat cu daan zui nak hi a ma, a dang pakhat cu hehpah nak tuah na hihi.Pakhat saw cu, deh nak tuah na hi a ma, a dang pakhat saw cu up nak tuah na hihi.Pakhat cun zuam in ti a ma, pakhat saw cun muang in tin ti hi.Pakhat saw cun thih nak ah huai a ma, A dang pakhat saw cun nunnak ah huai hi.

October -22 “MahtenNun hi capa Joshua cu Mawsi in a ma aiawh tu tuk in a bawl tak cihnak thinlung tuah dim hi.Isarel ten Joshua thu cu ngai haw a ma, Mawsi lak pen Bawipai piak mi thu te cu ngai haw hi” (Daanp 34:9).

Hi laituan sungpen thupi zet mi thil pakhat a muh theih uh mi cu, Mawsi in na deh tuk mi tawp awn zo hi tih a thei ten Joshua cu a ma ai-awh tutuk in teng hi.Hi mi nun cu Pathian na dek tu hem poh ten a neih tuk uh kul hi.Mitam pi ten, mah tibang mai din mun midang te piak tuk phal awng haw ma hi, Saulvang in David piak tukphal ma hi.Mah naven a ngahsuah cu phama hi.

Hi tibang thil cu kohhran lam huai tu le, tawng ah le felawship tih bangah um nuam ngangai hi.Kum ngei pi Pathian tuu te khal in um haw zo, mah naven a tek haw ten a thazang haw in a bat leh ngawl toh tak a tuu haw te kilkhawi zo haw ma hi, Mawsi in mah a thei tak Joshua khi a ma ai-awh tuk in a bawl nak hi.Hih nak a deih lei ta uh tale, Lusifal bang tawp tuk hung hi.

Amuh te cun mino te muang ngawl sawlawn in um haw, Pathian hi man mi cu mino le upa tih seng kha ma hi, pathian huham cah nak saw hi.Lei cih le thiam nak cu thupi bel naven, hawvang cih le thiam nak a tel ngawl mi cih nak cu thawnthong hi.

Mah ti bang thu te cu mission na deh nak ah vang um mek thei hi.Missionary pan Pathian na a deh nak mun le ngam ah a tingmi huai tu a hih kul hi tih cu thei hi.Mahnaven amah bang dek thei haw tuk ma tih mi ngaisut nak nei hi.Mah tic un bawlsual nak tampi na nei ta hi.A man thu a son ma a hi tael khawmtu um haw tuk ma ti bang in ngaihsut nak a neihtak a mah ngeh in thuson hi.Bawm tu kul ngawl bang in um hi.Mihing te cu bawm tu kul ngeh saw hung hi.

Mawsi cu Joshua in a din mun a lak ten lamtuang zet in thukam mi ngam ah heng thei haw hi.Pathian in mihing tei nunnak ah, hun can ai zawng tian hi nu, hipa mang tuk tih mi nei sa khawng zo hi.

Mino ten a din mun haw a aiawh tehik haw tuk cu lungdam saw in Pathian nel ah lungdam nak thu a sat haw tuk mi saw hi.Pathian man nuam mi cu, mihing ten kham tuk a tumtah haw tale, mualpho nak tuah a nun haw liam tuk hi.Pathian deih nak khamtu hi ngawl in,Mawsi bang a nun thei tuk uh thupi ngangai hi.

October - 23 “A ma thuthu in i mah awn tuk ma hi;mahnaven a theih mi cu son tuk a ma,a heng leh tuk laih mi thu vang son tuk hi.Aman sunglawi nak pe tuk hi,I ta hum ti tale a son sa mi la tuk a ma, noh tei nel ah son tuk hi” (Jn 16:13b-14).

Jesuh in hawvang thianglim in a ma thuthu in i mah awntuk ma hitin a tih ten, hawvang thianglim in a ot ten a mah le mah thu i tuk mah ten son awng tuk ma hi tih nak hi.Son nuam mi cu hawvang thianglim in, Pa Pathian le, capa hi thuneih nak tel ngawl in a ma thu neih nak tuah awn awng tuk ma hi tih nak hi. “ Mahnaven a theih mi awnkam tih mi in ciang tik hi.The New American Standard bible sungah, “ A ma lungthawh nak tuah son tuk ma” tin um hi.

Tamdeuh in a son bet tuk uh tacun hawvang thianglim in a ma thu thawthong in son ma hi,A ma na deh dan cu Khrih sunlawi nak pia na hihi.Jesuh in, “a man sunglawi nak kei pia tuk hi, ita hum ti tale ka son sa mi la tuk a ma, noh tei nel ah son leh tuk hi” tin son hi.

“Hawvang thuman hi hlih nak piak mi cu a cangkim Khrih hi it nak le nunpat nak thu tuah a peh dun mi ngeh tuk hi.Hawvang thianglim cun Khrih hi deih nak sial ngawl thil dang bawl tuk in el awng ma hi.Khrih ah na nungma laih a hi tale, a tu aa hawvang thianglim hi theih tik nak, piak mi, nget mi, ti theihngawl awn na ot lih te cu mualpho nak thong hi.Hawvangthianlim hi na deh mi danglam nak pakhat cu, Khrih hi sunlawi nak tuk bek hi tuk hi” tin (C.H.Mackintosh) in ti hi.

Cunsang nak le theih san nak hang, a son lih haw mi thu te khi, hawvang thianglim hi deih nak tuah kaihdun nem tim, or Khrih hi deih nak cu mihempoh nunnak nei tuk hi a ma, a ma son mi te ee mah mtuah peh dun nak nei maw.

Lai na deh nak lam ah vang mah ti bang thil tampi um thei hi.A soal zawng aa ngat nak le muh sak nak um thei hi.”Hawvang thainglim pianzia le na a deh nak “ tih mi laibu sial awng ing.Lai ngan tu pan Khrih sang ngawl in, Hawvang thianglim thu ngeh a ngat mi sial nak cu huun caan bo thong tin ngaisung ing.Mah naven hawvangthianglim hi nadehnak le a pianzia pha no ka muh theih nak tuk in hi ti cu thei kik leh ing.

Jim Ellitot in, “Mihing te cu Hawvangthianglim tuah a dim haw tale, hawvangthianglim hi thu hi ngawl saw hi, hawvangthianglim hi phuansuah mi Khrih hi thu saw khi ngan haw tuk hi.Khrih hi na deh nak cu Pa Pathian hi muitin mi hi a ma, Hawvangthianglim hi tik nak hang kha ma hi” tin ngan hi.

October - 24 “A kuakua hihen nunnak lai-bu sungah min ngat a hi ngawl tu cu, tuinim pibang meipi sungah vawk hi haw tuk hi” (Thup 20:15).

Hell thu a son uh ten mihing tei nunnak ah eldun nak ngengpi nah eng tik hi.Mah mi eldun nak thu cu, “Aitin it nak tuah a dim mi Pathian in hell bawl nge?tin ti mek haw.Hi thudot nak cu Paul in, “Pathian cu man lelung a ma,mihing tecun zolthu son tu haw hi” tin ti tuk hi.Semsuah mi mihing ten semsuah tu Pathian, thudot theih nak khuan nei haw ma hi.Pathian in hell a bawl a hi tale a kul hang tuk hi.A it nak le a dik nak hum ah thudot theih nak nei ma hung hi.Mah ten bible bang a bawl mi thil hum ah sonsiat tuk i mah um ma hi tin um hi.

Masabel ah, Pathian in hell cu mihing tei ca hi ngawl in, khawsia tei ca a bawl mi hi tih cu theitheih hung hi (Mtt25:41).Mah ten Pathian in mihing te a kuamah siat lal nak aa a het haw tuk phal ma tih vang thei hung hi (II Pit 3:9).

Buainak a heng tik tu cu mihing tei soal nak hi.Sual a bawl tut e cu thi tuk hi tin Pathian in ti hi (Ezk 18:4).Pathian hi a deih nak bang a bawl mi kha ma hi.A thianglim bel pai thinlung sung aa um mi a ma pianzia na hi saw hi.

Pathian cun a hih nak bang ngeh in son hi.Mihing cu soal a bawl hang a thih kul hi.Mahnaven pathian hi it nak cu mah mi laklawh ah um hi.Mihing ten kumkhua siatlal nak a tawh ngawl nak tuk in, Pathian in a capa neihsun Jesuh Khrih pia hi.Khrih in misual tei ca ai-awh in thi hi, a thih nak cu kei mah misual pai ca hi tin a pom tu hempoh ten mah mi hell pen luat nak ngah haw hi.Mah mi cu Pathian hi hehpih nak le it nak hang hi.

Pathian in soal sik in Khrih a um tu tei nel ah kumkhua nunnak cu laksawng in pia hi. Mah naven mihing tei deih nak tel ngawl cun luat nak pe cuang tuk ma hi. Mah hang mihing ten nunnak lamzin a ten haw kul hi.

Pathian in bawl theih ngawl mi imamah nei ma hi. Mihing tei theihnak le, ngaihsut theihnak sang tamsaw in thil ti thei hi. Mihing ten Pathian piak mi laksawng a el a hi tacun, a ca in bawl tuk dang um ma zo hi, a hawh nak tuk cu hell ah tuk hi.

Pathian in hel bawl in a um tik nak cu a soal mi hi ti ngaihsut nak a nei tute cu misual a hih nak haw langtik tu hi.

October - 25 “Mahnaven a unau te sang phasaw mi ngualcampih vang um hi” (Thuf 18:24b).

Jesuh hang neih mi ngualcampih te cu u le nau te mi piang thak ngawl te sang phasaw hi. A muh ten thilsia a tawk haw tavang, phat nak tuah lehlul thei haw hi. Jesuh leihum ah a um laih in, “Hi pa cu zo ten un! Longak le zuu inn thei pa cu siahkxon tu le misual tei ngualcampih hi” (Mtt 11:19) tin nautat haw manaven um tu ten in, sonsiat nak cu sunlawi nakah thek hung hi.

Kross hum ah Jesuh thih laih ngawl, Jesuh in a nungzui tut e cu “ka ngualcam pih te” tin sam hi, Mahten “ka thupiak mi na zui uh tacun, ka ngualcampih uh ci. Noh te vang nel um tin ti ma zo ing, aita hum ti tale nelum cun a Bawipai bawl mi thei ma hi. Nelum ti ngawl toh in ngualcam tin sam ing. Aita hum ti tale ka Pai lak pen ka theih mi hempoh noh te hilh khawng ing hi” (Jn 15:14-15).

Lai pakhat ah hi tin um hi, “ Ngualcam pha bel tawk zo ing, Jesuh sial ngawl a dang ngualcam um ma hi, Ngualcam pha Jesuh nei ing tih mi na hihi.

Aita kaw Jesuh hi ngualcam hih nak cu lehlulh a kul nak san? At hum ti tale, mitam pi te cu, ngualcam nei ngawl in umhak in hi lei hum ah um haw hi, mah ti tih ten mihing ngualcam pih nei haw ma tih nak kha ma hi, Khrih a neih haw ngawl tak, lungmuan nak tatak nei zo ma hi tih nak hi.

Ngualcampih, phialpih nei ngawl cu lau huai zet hi. Taksa pumpi le thinlung lamdam ngawlnak ah mi hen thei hi. Mah ti bang bok in Khrih ngualcampha neih ngawl nak in, hawvang thih nak hen bok hi.

Aiti Jesuh hi ngualcam hih nak cu lungkim huai kaw? Aita hum ti tale Khrih hi ngual hih nak cu a man mi a hih bang in, Khrih ngualcam pih aa a mang tu hempoh te a sik dun tu um awng haw ma laih hi. Khrih hi ngualcampih hih nak cu man hi, mah ten kho hi, thek dun awng ma hi, mah ten oh te zam thong awng ma hi.

Lei hum ah ngualcam pih te cun mi zamsan haw

Tu ni ah cun kei deih zet haw, zinghun a hen ten ka thin nat nak bawl haw

Mahnaven, Khrih ka ngualcampih cun kei zol awng ma hi

I zah tak in kei it hum.

Khrih cu u le nau te sang a pha saw mi ngualcam pih pha bel hi. It nak lang tik lelung tu ngualcampih hi (Thuf 17:17).

A tuah Khrih cu a taksa pum tuah ka nel ah um ma naven, kei mah ngualcam bang a pom nak cu um leng hi. A awnkam te le, thu a nget uh mi te theih sak khawng hi. Thinkan can ten kei nem tuk in um leng hi, bible ka sial ten kei ot pih hi, thu ka nget ten a phi pia ama, lungmuan nak pia hi.

“Bawipa, ka nel aa a nungmi, vak nakcu lang tik in

Up nak tuah muh theih nak tamdedeuh in kei pia in na

Hi lei thil le lit e mang in phat ngawl nak te kei mu tik in

Deih huai saw deuh mi nun pia in,

hi lei thil le li tei ken theih tuk ngawl in kei bawl in

Ti cun nangmah tuah ka naih semsem theih nak tuk in.

October - 26 “Ka ih mi ka ngualcam te aw, hi leihum ah mikhual le ngaltai bang hi uh ci a ma, noh tei nel ah hepih kun ing hi. Hawvang tuah a ngaldun mi taksa hial nak in noh teneh pah suh hen” (I Pit 2:11).

Pita in oh te ngallin nak a piak leh mi cu, hi lei hum ah, ngaltai mi le mikhual te hung hi tih mi phawknkil tik ma hi. Ngaltai tih mi cu, ngamkhat nung ngamkhat ah thawn kawkawi haw hi, A pat haw mi ngam vang a um ngam ngangai kha ma hi.

Abraham, Isak le Jakop te puanbuk sungah um haw tin mu thei hung hi. Pathian in Abraham nel ah Kanaan cu na ngam tuk hi tin thukam bawl naven, Abraham cu mahmi ngam sung a hen ten a laang no sung bek um bang ngaisung dun haw. Aita hum ti tale, “Pathian in kumkhua mun tuk aa bul a but sa Mah mi khawpi sung um tuk in ngak hi” (Heb 11:10). Mah hang ngaltai tih mi cu khawkhat nung khawkhat a thawn pepel tu khi hi tih nak hi.

Aita hum ti tale a hawh nak tuk lamzin cu sau in khawla hi. A khual zin nak ah vang a kul ngawl mi thil te puangawl in, a thupi ngangai te bek pua mek haw hi.

Ngaltai pai um dan phunkhat leh cu, a hen nak aa mihing tetuah danglam nak nei pepel haw tuk hi. A hen nak mun ah mihing tei biak nak ah a biak nak thek kawkawi ma hi. Pita in mah hang hi tin, Hawvang tuah a ngal dun mi taksa hial nak bawl tuk ngawl in thu tiam hi. Mah ti bang ngal tai tu ten a elkim aa mihing tei nundan bang nung ma hi.

Ngal taipan ngal nei tuk ngawl in, ngal ling zet ni in um hi. Lam a huai tu pai mitmai setuk ngawl in le a miphun te zuak awng tuk ma hi.

Krhastian ngal tai nak ah vang lauhuai zet mi mun ah hawh li hung hi. ohte lam a huai tu cu kross le khanmual sial ngawl a dang um ma hi. Khrih bek muang in Abraham bang ngalling zet no in aum uh tale neh nak co tuk hung hi.

October - 27 “Mahhang Juduh le zentel tin deidat nak um ma zo hi;saal le a luat mi kallak ah hihen,pano le numei kallak ah hihen,siat nak um ma zo hi.Naveng hawng un Khrih ah pakhat uh ci” (Gala 3:28).

Hi bungcang a sail uhten ai mi kaw a son nuam mi or ai mi kaw a son nuam ngawl mi tin thil na um hi.

Hi lai tuan hi tahfung cu, “Khrih tuah peh dunnak” tih mi awnkam hi a ma, Mah mi awnkam cun a dinmun uh lak a ma, mah mi cu Pathian hi oh te a muh dan na hihi. Nisial deh nak le lei hum ah a nundan tuk uh son kha ma hi.

Hi laituan hi son nuam mi cu Pathian mit muh ah Judah le Zentel hihen deidat nak um ma zo, a muh te cu Pathian mit muh ah pumkhat haw hi tih mi lak hi. Mah mi cu up nak a nei tut e bek tih nak hi, Khrih ah up nak pakhat a nei tu hempoh, a kuakua hihen, a koi miphun hihen pumkhat haw tih nak hi. Khrih ah up nak a nei uh ma tacun, pumkhat kha cuang haw tuk ma hi. Manaven khristian a hih haw bang in pumkhat hung tin phuang leng bok haw tuk hi.

Khrih ah peh dun nak sungah Saal le miluat tih um ma hi. Saal vang Khrih a up nak hang miluat bang pomsak hi. Mahatibang bok in Saal nei tu pa vang Khrih ah a um ma ta cun a mah saw khi miluat ngawl, aluat mi bang pa na hi tuk hi.

Mahnaven hi tin a tih uh ten, mihing lam le laklawh ah thil a heng thei mi tampi a um laih bang in, taksa tuah khaw sa mi a hih uh bang in, a tawh tuk uh mi le, bawl tuk mi, phet dan tuk te, ngallin tuk mi te tam pi in um hi.

Thukamthak sungah numei le pano tuanvo a bangve ngawl nak a cuangcung in son hi (I Tim 2:8;2:12; I Kor 14:34,35). Numei le pano tih um ma tin a la tut e cu thu thei ciang ngawl tu le Paul hi son mi sual hi ti tite or laithiangtho ngan tu hawvang thianglim sual nawn tu tuah bang ten hi.

Semsuah nak penpan in pha no a zoh kik uh ten, Pathian in numei cu bawmtu tuk in bawl hi, Khrih san ah vang, Jesuh in a nungzui tu tuk in numei teng ma hi, mah ti tih ten numei te imamah hawma tih nak kha ma hi/

October - 28 “Hekkhat ten a sum haw phalzet in mang haw naven lian dedeuh haw, a dang te cu ngalling zet in mang haw naven, cangah dedeuh haw” (Thuf 11:24).

Hi lai tawh ah hawvangthianglim in lungdam huai zet mi thuthup oh te thei tik hi. Mah mi thuthup cu hi tin hi, “ Na pe dedeuh ta le nei dedeuh tuk ci tih mi na hihi. Na khawl dedeuh tale dawm dedeuh tuk hi tih nak hi. Phal zet aa Pathian ca a mang tu tei ca hauhsak nak dedeuh tuka ma, pe phal ngawl a khawl tu tei ca cun cangah nak dedeuh tuk hi. Piak nak cu ngah nak, piak ngawl nak cu sun nak tih mi thei ten nung hi.

Na cin mi bang kek in at leh ci. Lin um zet in sum kilt u pa khi milian ah cang tuk hi tin ka son nuam mi kha ma hi. Milian pan Dawla tampi a cin tak tam semsem ngah tuk hi. it nak a cing tu in it nak tampi at leh bok tuk hi.

Phal zet aa a pet u pan midang tei theih ngawl mi deh man at hi. A deh nak le a bawl mi te cu um tu thak tei ca le, a pai mi hawvang tei ca tambel a cin tak tambel at leh bok hi. Jesuh min tuah a a bawl mi hempoh te cu thawnthong tuk ma hi, Khrih in pe leh kik cikcek tuk hi. Nunpat nak ca na cin mi an ci cu na nun sungah sial ceng leh tuk ma ci, mah ti bang na lian nuam a hi tale, piak nak a tu na bawl mi sang a let sawmkhat in pe in na, na inn ah luangliam in Pathian in pekik leh tuk hi.

Lei taksa dan ah vang ihcil mi cu kua man phial nap awng haw mahi. Khrih hi piak mi nunpat nak bang a sunglawi mi kumkhaw nunnak tuk in imah bawl thei mi nei ma hung hi. Mah naven a tu aa a bawl

theih uh um sun cu, a neih uh mi sung pen a ma ca piak kik leh nak hi. Numei nui piak mi pianih no hei Pathian in tamzet pia hi a tit a cun, phal zeta a na piak mi cu sangngawl in Pathian um tuk ma hi.

A tu aa hi bungcang cun, Pathian hi muicu piak dan thei tik bek hingawl in, bawl nuam nak thinlung nei thei tuk in deih sak hi. Thei nak um ngawl in up nak hung tih mi cu man zet hi, mah naven deh nak um ngawl mi up nak vang a thi mi up nak tuah bang ten hi. Na theih mi na bawl suak ma tale, mah mi ni penpan kiamsuk tuk ci. Na thei zo a hi tale bawl teh bok toh in, Pathian in lamdang in lamhuai tuk hi.

Ei mu ca a mang uh tale sun nak hi

A bo thei ngawl mi thilman khung a neih uh bang in

Thilhem poh oh te petu,

Pathian na nel ah ka thil uh hempoh te pia ung (*Charles WordsWorth*)

October - 29 “Milian pakhat in haksa zet mi a unau cu muleng naven, a thinlung kongka a khansan thong tacun Pathian it ing tin ai tin ti thei tuk kaw?” (I Jn 3”17).

Taksa dan ah, khensa nat nak a thuk lit u um a ma, pakhat pan khensa nat nak a dam theih nak tuk si thei naven a pe ma tacun himi pan hehpih nak, it nak nei ma tih nak hi.

Nungzuitu Johan in hawvang lam dan ah mah ti bang son hi. Um tu milian zet pa um ama, a dang milian te tuah phial dun thei haw. A mah cu nop zet in nung naven, a elkim ah cun, Hawvang dan ah hihen, taksa dan ah hihen bok kul mi tam zet um haw. Thuthangpha thei laih ngawl tu tampi um haw. Ei tuk nei ngawl in tuk nei ngawl haksat nak sung ah tampi um haw. Mahnaven hi milian pan hi mi tei ca imah ngaih ven nak nei ma hi. A nap ta cun a haksat nak haw bawm thei hi. mah naven bawm ma hi.

Mah ti bang um tu pai lak ah Johan liat hi, mahtibang din mun tuah aitin Pathian it ing a tih dun theih tuk? Pathian it nak a nei ngangai ma laih a hi tacun, mipiangthak kha ma laih hi. Mi piangthak pakhat cun a lian tale a liat nak bang in, cangah mi a hi tale a cangah nak bang in, mi haksa tei hum ah, bon saw lawn ank nei tengteng haw hi.

Mahhang Johan in mipiang pa pakhat in mah tibang haksat nak a thuk tut e a muh ten ai tin bawm ngawl um thei tuk nge? Tin thudot nak nei hi. Hi bungcang a sial uh ten bawl tuk mi panih um hi. Pakhat nak ah, Johan hi son nuam mi cu el in mawhsiat nak thuk ngam tuk hung maw, mah a hi ma tale a thudot nak cu nem no in a neih uh mi te mang in haksa, cangah tei ca mang tukhung kaw, Pha no in a ngaihsut uh kul hi. Taksa dan ah haksa, cangah tei hehpih nak nei ngawl tu in ai ta mipiangthak ing ti dun thei tuk kaw.

October - 30 “Ka ca ten thudik sungah nung haw tih thei misangngawl ka lungdam tik tu dang um ma hi” (III Jn 4).

Nungzui tu zawn in, hawvang man nak aa nop nak sang hi leihum aa nop nak te a thei ngawl kha ma hi. Nunpat nak a ngahtung uh lai aa lung dam nak cu sung lawi zet bok naven, Johan ca cun hawvang lam aa a caten thudik sungah a um haw ten ka lungdam ing, mah mi sang ka lungdam nak dang um ma hi tin ti hi.

Dr.M.R.Dehaan in, “ka son lelung mi bang in na na deh na sungah hun caan caankhat um hi, “Khristian tei lungdam nak ngeng bel cu hawvang pai te Khrih ah huaikik nak na hi a ma, Kumtampi a ngei nung ten ka ngaihsut nak tampi thek hi. Thuthang pakhat ka theih mi cu, um tut e cu a tuk leh haw ten, sonsiat nak le thil pha ngawl bawl tu Damiah te bang in mu hawnaven, a muh te cu Khrih nei tu ngangai a hih haw tak, tu cih ngawl in tho leh leng haw hi tih mi na hihi. Mah mi cu lungdam nak lak pen a ngeng bel mi lungdam nak hi” tin ngan awng hi.

Mihing tei nunnak ah ai mi lungdam nak ngengbel um kaw tin thu a dot haw ten, Le Roy Eims in, “Mi pakhat cu Khrih a nun bang in, thu a hilh nak pen mi ten nunpat nak ngah in, mah nunpat nak a ngah tu ten mi tei lak ah thuthangpha a son leh haw ten mi ten piang thak nak ah in, ngah tam pi a ngah haw tih mi thu ka theih ten lungdam nak sang a ngeng saw um ma hi tin son hi”.

Lungdam nak ngengpi a piang tik tu cu mangbang kha ma hi. Nau no a neih uh ten lungdam zet hung a ma, a ngen sawng ten pha no nung in, thuhilh ngai in, le zeawi no a um tale lungdam zet tuk hung hi, mahnaven a deih zawng uh bang a um ma a hi tale a cawi tu nulepa thin cawl ngial nak thong hi.

Um tu oh ten thuthangpha son le phuan nak aneih theih uh hang lungdam lih bek tuk kha ma hi. Thudik sungah a nun haw ten lungdam saw tuk hung hi, Mah ti tih ten pianthak nak a ngah haw ten lungdam tuk ma hung tih nak kha ma hi, lungdam leng tuk nave hung, thu dik sungah a nun haw a man

haw ten lung damsesem tuk hung hi.Mah hang thunget nak le, so nget nak buah caan mang lelung tuk hung hi.

October - 31 “Capa cip in a pai lungdam tik hi;Capa sil in a nui thasia tik hi” (Thuf 10:1).

Capa cip le sil tin aitin khen thei tuk kaw?Johan maw, Judah kaw tin aitin khen thei haw tuk kaw?

Nu le pa tei nun hilh nak cu thupi bel hi.Mah mi nun hilh nak cu laithiangtho bang a hih kul hi.Pathian hi awnkam thiltih theihnak cu a man uh kul hi.

Mah mi nu le pa tei thuhilhnak ah inn sungsang thunget nak vang tel cih hi.Nu le pa ten canau tei ca thu a nget lelung uh vang kul hi.

A tu hun can a zoh kik leh uh ten,nu le pa ten daan bawl sak ngawl in hah zau thong hung hi, Mah ti bang nak uh hang, ngolh buah a van uh ngawl toh hang, ca nau ei tin cang haw kaw tih mi cu (Thuf 13:24;23:13,14) sial in na thei tuk ci.

Nun hilh nak tih mi cu nu le pa tei nunhilh nak cu kei mah a it haw hang hi tih mi a lak theih uh kul hi, awnsia le hawk zet tih lawlok nak te, thinuk hang ngolh buah vah nak hang a nun haw thek thei na vena man mi kha ma hi.Thu a hilh uh ten a deih sak nak uh khi canau tei theihthiam theih tuk in a nun uh buah a hilh uh kul hi.Daan bawlsak in hi,Cawhkun bawl sak in,Huncaan tek sak in, ummaih can bawl sak in, ngualcam phial tei lak len can vang bawl sak in, inn sungsang thunget nak nei lelung in mah a hi tale na inn sungsang cu nop ngawl um tukmahi.

Canau te nunhilh nak pha bel cu, biaknak buah a hilh uh ten phat nak um bel hi.Mah ti tih ten Pathian ah canau te a huai nuam ngangai uh tale, nu le pa ten Pathian ah um in a deih masak uh kul hi. Inn sang pa bel in zuu in thah zuu na in ta le vat tung a ti bang en, a capa in a mai pen i mah don ngam tuk ma naven, a thinsung no pen amah ngen in leng sih in ti tuk hi.

Mah tih ten, canau tei deih zawng vang nu le pa ten a theih sak uh kul hi.A deih haw hem poh bawl sak tuk tih nak kha ngawl in, mino a hih haw bang in in ah khau ken aa koh tuk mi kha haw ma hi.Canau te linsan ngawl leita in um pah sin, na ca ten a linsan ngawl nak cu na ca ten a muh haw ten thinnau nak le, ka nu le ka pa kei mah it haw ma tin la kha pang haw tuk hi.Mah ten canau te cu a muan tuk uh mi hihim hi.Mah ten na ca te cu thil na bawl tuk uh ten thusiam pih nak nei lelung in hi,ngualcam pih bang phil in, pa na hih nak hang pawpi bang lau tik pah sin, nu na hih nak hang Vom meima liam bang hang seksuk in liat pah sin, mah ti bang na bawl uh hang, canau ten nulepa bang kihcak ngawl in Pawpi le Vom meima thuk bang lau haw tuk hi, mah mi cu inn sungsang nupa le canau tei lak a um tuk ngawl mi hi.

Khristian nu le pa ten a canau haw te cu Pathian thu buah nase tak thu hilh haw mahnaven, a up nak haw kho ma, mah ti bang can ten ai tin bawl tuk kaw?A thei tuk uh mi pakhat cu, hi hi a tawp nak kha ma laih hi tih mi hi.Pathian ca thilhak sa i mah um ma hi.Thungen in Pathian in a ngang maw cum in na dek tuk hi.Pathian in bikhiah sa mi cu thinsau no in ngak thei tuk zuam tuk hung hi.

November – 1 “Zinglam ten anci cing in,zanlam tian cing pah sin;ai mi po phasaw tuk tih mi thei ma ci;a panih haw in pha haw tuk maw tih vang thei ma ci” (Thusim11:6).

A daithang nak uh bel mi pakhat cu ai tuk ten maw ai tin Pathian in colldam nak pe tuk kaw tih a theih uh ngawl nak khi hi.Pathian cu mihing tei muankhak ngawl ten na dek pan hi.

Khristian Lawng nadek tu pakhat cu lawng hum ah na a deh laih in, a dang Lawng na dek tu pai lak ah thuthangpha na son hi.Mah laih tak cun Lawng na a deh pih pa pakhat saw cu a el haw ah na na dek li hi.Mah mi thuthangpha a hilh mi za bok hi.A hilh mi pan pom thei ma naven, na dek thah aa a za bok tu pa cun pom in kumkhaw nunnak na ngah ta hi.

Thuthangpha son tu pa pakhat cu, inn khan pakhat sungah tum in, a sungpen ngingzet in “ Zo hem bun Hi lei sualnak hawhpih tu Pathian tuuno” tin au hi.A el ah kuamah um ma hi.Mah naven Johan in, “Johan hi awnkam cu tuni tian ah “Zo un hi, hilei sual nak hawh pih tu Pathian tu no” tin au le leng laih hi.Bible hilh tu saya America pa buah Meileung colh nak zin ah tawk dun haw, thu a dot dun haw ten, ngamkhat, um nak zatkuat vang bang ten mi na hi haw.Saya pa cun thuthangpha na hilh het hi.Mah ten pakhat saw pan hi Meileung lamzin ah ding nang in keimah luan theituk in ngaisung dun cim? tin dong hi.Mah ten Saya pan , “ngaisung dun mang,luanthei tuk mang.Mahnaven A tu aa a tawh dun uh nak cu muangmawh ngawl mi in tawk dun mi kha ma hung, Pathian in oh tei panih tawk dun tuk in khua a khan sak mi hi tin ngaisung ing,Mah hang Pathian thu vang ka hilh theih nak hi” tin ti leh hi.Ni a ngei pepel ten pakhat saw pa cu Vietnam hawh tuk in a elh lih laih tak inkhristian thuthangpha son tu pakhat in thuthangpah hilh leleu hi, mah ten thuthangpha son tu pan Colorado a um mi Khuingulh nak lo ah leng

tuk in sam hi.Dawltabel ten lo el aa tibual nak lui ah a mah bek ti a bual lih laih tak in pakhat pa hung in tuivanthah in Pathian it nak le hehpih nak thu hilh leleu hi, mah ticun lungdam nak ngeng pi na ngah ta hi.Kum tam thim a ngei ten America khawm nak pen tetti khan a ma thuthangpha son tu pan hi hi cu Meileeng colh nak pen thu ka hilh awng mi pa hi tin thei leh hi.

Man hi, ohten Khrih ca zinglam ah hihen, taklam ah hihen tih theih tawp suah in dek tuk hung hi.A man uh ngawl ta vang, Pathian ca tin dek tuk hung, na deh Pathian in sang hi tih na theih leh ni ten na deh nak te dawm lei ta khapang tuk hi.A son tu tuk hung a ma, piang a thak tik tu tuk cu Pathian a mah hi.

November- 2 “Mahhang ka it mi ka u le nau te aw kho zet in ding un na, tu tuk ngawl in ding un.Pathian na cu tei mak suah in dek leleung un;Bawipa na deh cu thawnthong awng ma hi” (I Kor 15:58).

Mi pakhat in a than au nak le haksat nak hang Pathian na a deh nak colh san tuk ma hi tih nak um ma hi.A up nak uh hang sualloih nak cu tawk tek tuk hung hiA hum aa a sial uh mi bang, Pathian na deh nak a colh san uh ngawl nak tuk inA nun uh lep sak tu tuk le, thapi aa a man tuk uh mi thil pali son nuam ing hi.

Pakhat nak ah,Isa 49:4) sung pen hi, “kei man dek li naveng thawnthong ngeh cang hi.Ka thate bo khawng zo.Ka deh mi i mah um ma laih tin ti ing.Mahnaven Bawipa cu a pha ngawl mi phatik tu le a man ngawl mi man tik tu hi tin muang ing.Ka deh nak hang a man laksawng pe leh tuk hi.

A panih nak bible bungeang cu Isa 55:10 le 11 hi; “ Ka aawnkam cu van pen lei kawt tik tuk aa acak mi vuk le nguah tui bang hi.Daidaw le van nguah in an kung khang tik hi; cin mi an ci po tik haw a ma, eih tuk an suak tik haw .Ka kam pen a tul mi ka awnkam cu mah ti bang hi tuk hi; aimah bawl mi nei ngawl in ka nel ah kik leh tuk ma hi”. Pathunung sep nak aa a mang tu te cun pitit nak mu loli haw tuk hi.D eh man ngah tuk aa thukam mi hi.A thu cu do zawh mi kha ma hi.Nguah le dai tui cak tuk ngawl kham tuk in lei hum ngalkap ten aimah a tih theih haw ngawl bang in ngam huai bawi te le mihing bawi te vang in, Pathian thu in minun a thektik thei tuk in le hawh pih thei tuk ngawl in kham thei haw tuk ma hi.

Sialsiah tak zet mi thapiak nak cu (Mtt 10:40) ah um hi, ; nang muh khual a heng tik tu cu keimah vang heng tik tu hi bok hi, Keimah khual a heng tik tu cu Keimah khual heng tik tu hi bok hi”. Khristian na hih nak hang mi tei zoh niam mi hi awng cim? Mah ma tale nautat or sual zet man mi hi awng cim?.Na mai ah mi pa khatkhat in kongpi nase zet khak awng maw? Pha hi, nang ma bul ca bek tin la pah sin, nangmah a vawk haw nak ah nunpan tu cu vawk ngangai haw hi.Miten a pehdun dan haw cu, Bawipa a peh dan haw hi.Pathian hi capa tuah naino aa pehdun a um nak cu i zah takaa mangbang za kaw.

Mah ten(I Kor 5:58) vang um laih hi (A hum lam aa tak sa mi).Paul in thawhsal nak thu cu sonciang nak nei hi.Mah mi nunnak cu a veng hawng a hi ta cun, na a deh uh mi cu thawnthong tuk hi.Mah naven khankhuk hi lehlam ah kumkhua sunlawi nak um hi.Bawipai min tuah bawl mi hempoh cu laksawng piak khawng hi haw tuk hi.It nak na hi hen, ngah nei ngawl le thawnthong hi tuk ma hi.

Kawhhran hempoh lak ah khristian na cu a sunglawi bel mi hi; colh san tuk in otlap tuk um ma hi.Pathian hi thazaang piak nak te cu nungkik tuk ngawl oh bawl tu tuk in muan huai zet hi

November – 3 “ Mahnaven kho zetaa a bulh sa mi cu hin theih ma hi.Mahmi hum ah cun, Bawipan a ma ta cu thei hi” tihmi le “Bawipai ta ing a tit u cun phat ngawl nak pial tuk hi” tin ngan mi um hi” (II Tim 2:19).

Nungzui tu tei sanlah in biak nak lam ah buai nak tampi na um hi.Tehkip nak in mi panih in um tu tei thawhsal nak cu kaltan zo hi tin phun dang zet in pom dan hlih haw hi.Oh tei ca cun mah ti bang thu cu sil na zet hi.Mahnaven mi hekkhat tei up nak vawk nak tuk in, thu pi zet hi.Thudot nak a um mi cu, “ Mah mi panih cu khristian dik tak hi haw maw” ti cu na hih.

Tu sun ni ah vang mah ti bang thudot nak tawk mek hung.Jesuh cu khanglai him pumsung pen hing hi tih mi a el tu kawhhran upa pakhat um hi.Bible tawng ah saza pakhat in, bible ah a sual mi um hi tin hilh hi.Phunsang pakhat cun hehpih nak hang le upnak hang nunpat mi ing tin au pih naven Sabat ni can cu nunpat nak ca a kul tengteng mi hi tin pom hi. Sumdawng pakhat cun a pian thak nak thu son bok naven milim upat zet mi kawhhran zuam nak le deh nak hang tin nunpat nak a cung tu tei kawhhran ah um leng hi.Mah ten, up nak lam thu le daan thu ah a huai tu haw te cu sual thei haw ma hi tin aupih haw.A muh te ee khristian diktak hi haw maw?

Sel ngawl no son en, mi pakhat hi khirstian hih nak cu man le man ngawl tin ciang zet aa a theih theih ngawl nak uh tampi um hi.A man le a sual mi lak ah, a ngo le a hang lak lawh ah meikhu tul nak na um hi.Hi mi mun cu thei ciang ma hung.Pathian bek in thei hi.

Fel ngawl nak tuah dim leingam hi cen nak cu Pathian hi bulbut mi hi. A but mi hem poh cu kho hi. A bulbut mi ah minsin nak um a ma mah mi hum ah laitak mi panih um hi. Pakhat in Pathian lam aiawh a ma, pakhat in mihing lam aiawh hi. A ma sa saw cu phuan suah lam hi a ma, a panih nak cu deh nak lam na hihi

Pathian lam ah cun Bawipa cun a ma mihing te cu thei hi tin um hi, a bawl nak haw te cu a hih haw nak bang a hi lelung haw ngawl ta vang Pathian cun a mai mihing te cu thei ciang hi. Khat lam cun sunglam fel nak um sih ngawl in, pualam lang nak a nei tu tei tiamhem nak hempo cu thei ci. Oh ten Kel tei lak pen tuu tin khen khuai thiam ngawl thei men hung. Mahnaven a mah cun khenkhuai thei a ma, khenkhuai hi.

Mihing lam ah cun a kuakua hi hen Khrih min a sam tu hempo cu soal nak zamsan tuk tih na hihi. Mah mi cu mi pakhat hi phuansuah mi a man le man ngawl lang tik nak na hihi. Mi pakhat hi khirstian ing hi tin a au pih nak zohban sun ah cun soal a bawl lelung tu cun, mi tei muan tak a hih nak pai tik hi.

Mah a hi tale himi cu, hampa le an kung khenkhuai tuk hak can ten ohte bawm tu aa a man tuk uh mi hi. Bawi pan a mihing te thei hi. Bawipai ta ing tin a tit u hem poh in soal nak pen a thianglim nak haw tuah, mitei nelah lang tik thei haw hi.

November – 4 “ Pathian ca te le saihtan ca tei danglam nak cu; a man mi a bawl ngawl tu le a unau te a it ngawl tu cu Pathian ca kha haw ma hi” (I Jn 3:10).

A liam sa mi kumtam pi ah innsang hempo awn diak in mileng khan ah iinsang zuk koh nak nei tek haw. A tuam cu sui tuah kilh mi sa vuan tuah bawl mi hi. Savun cu a nung lam aa taklam a lek pen a kual sung aa kho zet in a peh nak cu a hum lam aa taklam a lek tian heng hi. A laidal te cu a kho mi, a nal le a de zet mi lainah pak zuk te tuah bawl mi le a thing vang tuamkhawng mi hi. Lainah hi khatlam hempo ah zuk te thun nak tuk in at kul mi te um hi. Mi leng ten mah mi zuk koih nak laibu a zoh haw ten Josh cu a pu bang hi tin ti haw, mah a hi ma tale Sarah in sungkua bang nei hi tin ti haw hi.

Johan hi laikuat pakhat nak cun, mah mi tanglaih aa inn sang zuk koih nak cu phawk tik hi. Ai tahum ti tale mah mi cun, Pathian innsang le inn sang bangven dun nak a nei tute lang tik hi. Mah naven, hi lai tawh ah cun taksa lam sang ngawl hawvang lam le sunglam nun tuah bangve dun nak na hi saw hi.

Khristian te cu hawvnglam “ bangve” a hih haw nak cu lamzin paliat(8) um hi. Pakhat nak ah cun a son haw mi Jesuh thu bang ten khawng hi. A mah cu Khrih hi tin phuang haw. Mah mi cu Messiah or Sathau thih mi pa tih nak hi (I Jn 4:2; 5:1). Amuh tei ca cun Jesuh le Khrih cu mi pakhat le mipum bang ten hi.

Khristian hempo ten Pathian it haw 5:2. Mah mi it nak cu tu le tu cang ngawl in a um ta vang, um tu pakhat in Pathian maizo in nangmah it ing tin a tih theih ngawl can um ma hi.

Khristian venghawng in unau te it haw 2:10; 3:10,14; 4:7,12. Himi cu thih nak pen nunnak sung ah a tum sa mi hempo hi minsin nak hi. Ai ta hum ti tale Pathian it haw, Pathian hi hen mi te vang it haw.

Pathian a it tu ten a ma thupiak te cu a hih haw nak tuah zui haw 3:24. Thu a ngai haw nak in bawlsiat nak lau nak hi tik nak hang hi ngawl in, a ihempo petu it nak hang hi saw hi.

Khristian ten soal bawl haw ma hi 3:6, 9;5:18. Man hi, soal nak bawl haw naven soal nak cu a nun haw uk tu ah cang haw ma. Soal nei ngawl kha haw ma, mah naven soal bawl lelung haw ma.

Pathian innsang ten fel nak bawl haw 2:29;3:7. Dan bang soal lelung haw ma ti thong kha ma hi, mah mi cu a pha ngawl lam le a phia ngawl lam vang hi thei hi. Fel nak tuah mi bel haw hi.

Pathian mizia sarh nak cu, leihum hih nak deih haw ma 2:15. Leihum cu Pathian deih zawng ngawl in mihing tei din suah mi hi tin le, lei hum hi ngualcam pih hih nak cu Pathian hi ngal hihnak hi tih cu thei haw.

Dawl tabel ah um tu ten leihum deih nak cu up nak tuah neh haw 5:4. Mi tuah muh theihngawl mi kum khua ca nung haw.

November – 5 “ Thinlung thiang no nei in na up nak kho tik in” (I Tim 1:19).

Sia le pha theih nak cu a man mi bawl nak lung put tuk in le a man ngawl mi do tuk in Pathian hi mihing tei lak ah a piak mi na hihi. Adam le Eve te a soal haw ten a sia le pha theihnak tuah mawhsiat a ma, thacang a hihhaw nak cu thei dun haw.

Mihing tei nun ah sia le pha theih nak a siat suah tak soal kha pang tuk ngawl in ngallin theih naven, lelung thei ma hi. “Na sia le pha theih nak cu nang lamhuai tu hi ta hen” tih mi tanglai aa awnkam

cu thek theih ngawl mi dankha ma hi. Mahnaven, a siat nak bel ah vang sia le pha theih nak cun a san le a hing minsin nak lak leng hi.

Pianthak ten mi pakhat hi sia le pha theih nak hi a thi mi na deh nak in Khrih hi thisan in somciang sak hi (Heb 9:14). Hi mi in Pathian mai ah dinmun pha ngah tuk in a ma nadeh nak hum ah sengkha ma hi tih mi son nuam hi. A thinlung cu ngaihsut nak pha ngawl nak pen som tik kul hi (Heb 10:22). Ai ta hum ti tale soal thu dot nak cu Khrih hi na deh nak tuah kumkhua ca veikhat tham tik zo hi ti thei hi. Soal tuah a peh zom sung cu a sia le pha theih nak in a mah cu mawhsiat leh ma zo hi.

Mah mi can pen um tu cun Pathian lam le mihing lam ah mawh nak a um ngawl mi sia le pha theih nak nun neih tuk deih hi (I Tim 1:5,19; Heb 13:18; I Pit 3:16). Mah ten a thianglim mi sia le pha theih nak nei tuk deih hi (I Tim 3:9).

Um tu hi sia le pha theih nak cu Pathian awnkam mang in Pathian hi hawvang hi hilh nak kul hi. Mah tin khristian nunnak ah thudik thu man theih thiam theih nak nei dedeuh hi.

Thil pakhat khat a bawl haw ten a sia le pha a theih nak haw in mawhpu tik hi, (Rm 14:23) aa a sia le pha theih nak haw cu bal tik haw (I Kor 8:7).

Sia le Pha theih nak cu a cat baih mi khau pek no bang hi. Mah ten a sia le pha theih nak cu lem thei hi tin ti hi. Mah ti bang in a sia le pha a theih nak in a dedeih bawl tuk in bawl thei hi.

Um ngawl tu ten a ko mi sia le pha theih nak nei thei haw (I Tim 4:2). Thik ling tuah ko tik mi bang in sia le pha theih nak pen a pialh nak haw in thuak nat nak a neih haw ngawl nak mun ah a dawh tabel ten heng haw. Soal bawl tuk in ningna tik ma zo hi (Efi 4: 19).

A sia le pha theih nak tuah a bawl haw mi ca in Pathian in mihing te tuanvo nei tik hi. Pathian hi piak mi taksa peng venghawng a pha ngawl ca man khawng theih ma hi.

November – 6 “Na pat mi te cu Jerusalem ah, lungdam, aipuang in lasa thah le au thah in a heng haw tuk hi. Kumkhua lungdam haw tuk a ma, khawngaih nak thincawl nak pen kumkhua luat haw tuk hi” (Isa 51:11).

Hi mi Isaiah hi thuphun mi in Babilon ngam aa kum 70 sung saal tan nak pen Pathian mihing tei lungdam zet aa a kik can haw muhsak hi.

Hi mi in Isarel te tundin leh a hih haw tuk mi muhsak hi. Messiah in leihum munkim pen komkhawm can a lak nuam mi vang hi thei hi. Mah mi can cu nasezet aa lungdam can hi tuk hi.

Hi mi bungcang cu Mithianglawr can ca tin a mang uh tale man tuk hi. Bawipai au aw tuah vancungmi thunei tu hi aw le Pathian hi tawtawrawt hi phawk mi can hempoh hi pat mi a hi mi tei taksa te cu khansung pen tho haw tuk hi. A nung lai um tute cu ngeingawl no sungah thek hi haw tuk a ma, a muh te tuah huihum ah Bawipa tawh tuk in kai haw tuk. Mah nung ten pai inn ah luh nak can pan tuk hi. Zin sak le hang ah vancung mi te dim khawng haw tuk tih cu thil cang thei mi hi. Mah mi luh nak ah nunpan tu a mah loli um tuk hi. Khankhuk le thih nak hum ah sunglawi zet mi neh nak tuah um tuk a ma, mah ten a pat mi mihing te phun kim hung haw tuk. Mi tampi ten a cangkim zet mi awn mawi te tuah “Huham, liannak le cih nak le cah nak, upat nak le sunlawi nak, muicu co thei tuk in Tuu no hi thih nak cu tamting hi tin la sa haw”.

Mi pum pak hum aa Pathian hi piak mi neh nak lak sawng hi. Pumpak in, soal le zahcak nak pen lei mi hi haw a ma, Khrih ah sem thak mi te haw hi. Hekkhat cun a up nak haw hang haksat nak kaltan in, hekkhat in nunpan tui ca a nunnak can haw, mah naven a tuah cun a thuak nak haw te bo khawng zo a ma mi thiang ten thi thei ngawl mi sunloih nak nei haw.

Abraham le Moses vang um haw, David le Solomon, James, John, Paul le Martin Luther, John Wesley, John Knox le, John Calvin te um haw. Mah naven a tuah cun Pathian hi sel mi te sang ngawl in lang cuang haw ma. Lei hum ah mi tei theih ngawl mi hi haw hi, Mahnaven van ah cun mi hempoh theih mi hi haw tuk hi.

A tu ah mi thiang te cu siangpalang hi um nak lam ah hawh li haw. Thasiat nak le lungngaih nak te cu kumkhua pai haw zo. A luu hum haw ah kumkhua lungdam nak um hi. Up nak cu muh nak ah cang a ma, ngaihsut nak vang in ngei zet a ngah mi a tawm nak na co zo hi. Pakhat le pakhat it nak sang bel tuah pom dun in muak dun haw. A let mi it nak in tuam khawng hi. A thuk zet mi soal sung pen mah ti bang sunloih nak ah a huai tu Pathian hi it nak cun mi hempoh mangbang tik khawng hi.

November – 7 ” Na inn ah pin in na na unau tei nel ah Bawipai bawlsak mi le a hehpih nak thu cu hilh in hi” (Mk 5: 19) tin ti hi.

A dang thil pakhat a bawl sual uh mi cu a daang sung haw ah thuthangpha thun ngah tuk cu na hihi. A it nak uh le a ngaih sak nak uh ah a thinuk nak haw tuk aa thu a son nak in mi thak ah cang tik hung hi.

Thil pakhat cun a dang thil pakhat ah huai hi. Up nak lam aa nu le pa tei thu ngai tuk tih mi tuanvo a nei nak uh pen luat tik hi tin nu le pa tei nel ah it nak lang tik ma hung. Ti cun in ah um ngawl pepel in, a can uh te cu khawm nak ah le khristian dang te buah mang hung. Hi mi in kawhhran le khristian tei thinnat nak pung tik hi. Khawsia thawngtam pi tei mat mi pa cu Jesuh in a dam tik ten a inn ah pin in Bawip thil mak a bawl mi te cu a ngualcam pih tei nel ah son tuk in tik hi. Mah mi cu a masa bel a bawl tuk uh mi hi-baih no, niamkhiat nak le deihawh huai zet mi a pianthak nak thu uh te son tuk hung hi.

Mah ten a thek dun mi nun buah a a peh duncih kul hi, a vak nak uh cu a mai haw ah lang tik in, thilpha a bawl uh mi te mu haw tuk a ma van cung aa A Pa Pathian cu thangphat haw tuk (Mtt 5:16).

Hi mi in a nu le pa nel pen bible buah a kalh dun ngawl mi ngaihsut nak a piak haw mi te la in, a nel haw ah upat nak, muan nak, it nak te lang tik nak son nuam hi. Inn sungsang nate cu tik kul ngawl in a tih theih tawh uh in a deh uh kul hi.

Thinsau zet no aa niamkhiat nak buah mi tei sonsiat nak thuak zo tih nak hi. A piak dun nak a thinlung uh in mangbang tik tuk hi. Nidang ah hi ti bang a mu awng haw ma tale lainat nak cun dokalh nak te cim tik tuk hi. Pakhat le pakhat lai buah, fawn buah, thu hilh mi ngaih dun nak buah, Pathian ah a up nak uh te a kho theih nak tuk in can a man ten uh kul hi. Mah ten a deih sak nak uh te vang pom thei haw tuk a ma dawh tabel ten a muh le muh vang Khrih ah pe dun haw tuk hi.

November – 8 “A kuakua hi hen Pathian sam nak na pom uh laih bang um un” (I Kor 7:20).

Mi pakhat khristian a can ten a nunlun buah a peh dun mi thil te tuaha khen kul tin ngai sung thei men hi. Mah mi ngaihsut nak lem tuk in nungzui tu Paul in zui tuk mi dan a bawl mi cu, mi khat cu a pianthak tung laih aa a din mun ah um hen tih na hihi. Mah mi cu pha no in zo ten tuk hung hi.

A hum aa thu a zoh uh ten hi mi bungcang cu nu le pa laklawh ah man cuangcung mi na hihi. Nupa lak ah piangthak le thak ngawl tih mi thu na hihi. Um tu in ai kaw a bawl tuk? A nupi mak ni maw? Mah ma hi tin Paul in ti hi, mah mi pa cun a nupi cu a ma tettikhan nak hang piang thak leh tuk hi tih ngaihsut nak buah um bel tuk tin ti hi.

Paul hi dan cun pianthak nak cu bible hi kham ngawl mi nunpat hih laih ngawl pehdun nak le pawlkom nak te cu vawh tuk in hilh ma hi. Tehkip nak in Jew mi phun pakhat in taksa dan aa minsin nak vawh tuk in bawl kul ma hi. Zentel mi pakhat in Pathian thei ngawl tei lak pen danglam nak nei tuk in taksa lam thek nak, vunlek talh nak te a bawl kul ma hi. Taksa pumpi le minsin nak te cu a thupi mi kha ma hi. Pathian hi lak nuam mi cu a thupiak zui tuk bek na hihi.

Hinthak a hih lai aa saal a hi mi pa cun saal a hih nak a do kul ma hi. Hak nak le dantat nak ah hen dun tuk hi. Saal hi thah in khristian pha vang hi thei leng hi. Mihing lam hih nak dinmun le miphun danglam nak te cu Pathian ca thupi ma hi. Mah naven saal in fel zeta a luat nak a mu thei ta cun a bawl kul hi.

Paul hi dan in ai son nuam kaw tih mi cu mi tei ca tam lei ta zo hi. Hi dan ah a thupi zet mi um hi ti cu ciang hi. Tehkip nak in, mi pakhat in Pathian ngeihsak ngawl na deh nak cu peh tuk hi tih mi a son nuam mi kha ma hi. Mi pakhat cu zuu zuak tu or taksa zuak nak inn nei tu le tangka thap aa ummeih nak mang tu a hi ta cun danglam nak a bawl kul hi tih cu a hawvang nun in thei tuk hi.

Thutangpi aa danglam nak dan cu biak nak lam buah peh dun hi. Nunpat tung te cu zilh nak man ngawl hilh nak ah a um tuk kha ma hi. Nunpan tu a cawisang ngawl mi kawhhran pen a mah no a tul kul hi. Khrih min kham nak leh a deih ngawl tu te vang telleng hi. Pathian capa nel aa lin um nak cun hi mi te cu um tu pakhat cun a colh san tuk ngen hi. Pathian thu buah ciang zet in a kham ma ta cun a pawl lun te buah a khen kul cuang ma hi.

November – 9 “ U le nau te mi pakhatkhat up nak nei ing a tit a vang, a bawl nak buah a lak ma ta cun ai kaw a phat nak? Mah mi um nak in pan suak thei tuk maw?” (James 2:14).

James cun hi pan um nak nei hi tin ti ma hi. A mah loli in um nak nei ing tin ti hi, mah naven nunpan up nak a nei ngangai ta cun, deh nak vang nei bok tuk hi, a up nak awnkam bek hi a ma, mah ti bang up nak in kua mah luan thei ma hi. Deh nak tel ngawl up nak cu a thi hi.

Nunpat nak cu deh nak kha ma hi. Up nak le deh nak kom vang kha ma hi. Up nak in deh nak hing tik saw hi.

Mah a hi tale James in cang 24 ah mi pakhat cu a deh nak buah thiamco tik hi tin ti kaw? Hi mi cu paul hi hih mi buah thiam co tik hung hi tin a tih mi buah kal dun ma maw? Thungai cun a kalh dun nak um ma hi. A pa nih in man hi. Thu man te cu a nuamlam aa bang in thukam thak sung ah thiamco tik nak phunluk laih um hi;

Pathian hi thiamco tik mi hung hi (Rm 8:13)- a mah cu mi fel ah oh te pom tu hi.

Hehpih nak buah thiamco tik mi hung hi (Rm 3:24) –Pathian hi thiamco tik nak cu laksawng bang pia hi.

Upnak buah thiam co tik mi hung hi (Rm 5:1)- hi mi laksawng cu Khrih a up nak thawng in co hung.

Thisan buah thiamco tik mi hung hi (Rm 5:9)- Khrih hi thisan cu thiam a co theih nak tuk uh in piak mi a man hi.

Thil tih theih nak buah thiamco ti mi hung hi (Rm 4:25)- Bawi Jesuh thih nak pen a tho tik tu huham thil tih theihnak cu thiam a co theih nak tuk uh in bawl sak hi.

Deh nak buah thiamco tik mi hing hi (James 2:24)- Thiamco tik mi ing tih lak nak cu thilpha bawl in hi.

A pianthak nak thu son nak bek in tawk ma hi. Hinsal nak nung pen a hung mi thil pha bawl nak buah lang tik tuk hung hi.

Up nak cu muh theih ma hi. Hawvang le Pathian lak aa muh theih ngawl deh nak hi. Mi ten a up nak uh mu thei haw ma hi. Mahnaven nunpat up nak hi ngah a hi mi thilpha bawl nak ngah cu mu thei haw. A deh nak uh a muh lan sung haw cu a up nak uh muanmawh nak san nei thei haw hi.

Abraham hi thilpha a bawl mi cu pathian lak ah piak nak tuk aa a capa that tuk a phal nak hi (James 2:21). Rahap hi thil pha bawl nak cu a ngam a zuak nak hi (Jamse 2:25). Thilpha bawl nak a hih nak san cu Jehovah hum ah up nak a lang tik haw hang hi. Mah tin a hi man en thil pha ngawl bawl nak ah hi tuk a ma, minsal cun mi that nak le mi zuak nak hi tuk hi.

Hawvang buah a khen mi pumpi cu a thi mi hi. Mah mi cu thih nak tih mi na hihi. Taksa pumpi pen hawvang khen tih nak hi. Mahtak deh nak tel ngawl mi up nak cu a thi hi. Nunnak nei ngawl, thil tih theih nak nei ngawl in phe thei ma hi.

A nung mi pumpi cun muh theih ngawl mi hawvang a sungah um hi ti lang tik hi. Mah taibang in thilpha bawl nak te vang nunpat up nak cu muh theih ngawl mi a hi bang in mi pakhat sungah um hi tih mi minsin nak na hihi.

November – 10 “ Hawvang lam meialh kilkhawi in” (Rm 12:11 Moffatt)

Pumpi lam na a deh mi na a deh mi pakhat cu thil te cu a pai pepel haw tale kang in a bo lam ah pan haw. Mah mi cu dan lam buah peh dun in ngan mi kha ma hi. Mahnaven a thu tang pi aa muh dan pia hi.

Teh kip nak in ni cu nase pi in alh a ma, can ngei pi mah tin alh thei nak ven a bo nak lam ah pan vivo hi tin hih mi hi hung hi.

Pumpi cu thi in leivut kik leh hi, mihing kut buah bawl mi nazi cu a mah no hawh in, dawl lam ten cum dedeuh in a mah no cawlta hi. Nazi a ngeng le kuta khiih mi nazi cu hel in a ngei can um ngawl in hell eh kul hi. Thik te vang in a de nak haw pai in thim dedeuh haw. A zawng te vang pai dedeuh haw, ai mah cawl ngawl a hawh lelung mi um ma hi. thek dun nak le siat nak cun I hempoh ban hi.

Leipi loli vang lun dedeuh hi. Van le lei thu ah bible in hi tin ti hi “ Mah mi te cu paileh haw tuk, mah naven nang cu mun tuk ci. A muh te cu puan bang tum haw tuk. Angki bang hep tuk ci a ma nipuan bang thek dun khawng haw tuk hi’ (Heb 1:11,12).

Bawksait nak in hawvang lam ah vang mah ti bang dan bangve um bang hi. Mah mi cu bulpak kawhhran na deh nak le tawng ca in a man mi hi.

Mi pakhat in khristian nun cu mawizet in a pan tavang zuam nak cak ngawl dedeuh, huham dawm dedeuh tuk in le muh nak thim dedeuh tuk cu lau huai zet hi. Cawl dedeuh hung a ma, cawl nuam dedeuh hung hi. Mah ticun tek dedeuh hung.

Kawhhran tei ca vang a man mi hi. kawhhran tampi cun hawvang thinglim hi na deh nak hum ah um haw, kumtam pi cu mei cu vakzet in alh hi. Mah nung ten a mit lam pan hi. Kawhhran cun masabel it nak zam san hi (Thup 2:4). Nun nop khualzin nak cu bo ta hi. Thuthangpha son nuam nak cu a dankel in kawhhran khawm nak ah mun pia hi. Man nei ngawl pumkhat hi nak ah pom dan thianglim nak cu vawk in um hi. A tawp nak ah a lawng mi bialinn pi cu Pathian hi sunlawi nak in zamsan hi.

Phat nak le tawng te vang a sia thei mi ngeh hi. Na se zet mi thuthangpha son nak tuah pat mi vang hi thei hi. Mah nung ten lei hum na in a neh ten thuthangpha cu ngaihsak le haw ma zo. Mah a hi ma tale thatho zet in lehaw vang hi huai dan bang pan hei hi thei haw, mah nung ten dap khawng haw, a mu bawl dank el sungah ah tu haw. Hawvang lam nungkih nak pen a kil dun uh kul hi. Norman Grubb hi a peh ngut mi thangphak nak cu a the bok uh kul hi. Hawvang lam meialh a kilkhawi uh kul hi.

November – 11 “Thu a don laih ngawl pha no ngai masa in hi, mah tin na bawl ma ta cun misil na hih hi hum ah, a don mi pa muhsuam ci” (Thuf 18:13).

Living bile cun himi bungcang cu hi tin ngan hi, “I zah tak mualpho huai kaw- mah hi, i zah tak sil na hum? Thuman thei laih ngawl thubawhcah nak bawl cu”. Hi mi in thupi zet zilh nak lak hi. Thil um dan hempoh thei masa ngawl cun thu bawhcah nak pha bawl thei ma ci. Bawngsiat nak in khristian te cun thu pakhat hi khatlam le khatlam thei tuk in ngak thei haw ma. Mi pakhat hi tang thu hum ah thu khen nak bawl haw a ma, mah mi thu khen nak cu soal zet mi hi.

1979 ah, Gary Brooks (amn ngawl mi min), cu evangelical ah up Board member pakhat hi, tek zet hi, a lum mi pawlkom nop nak nei hi. Mipi dim mi khan sung a luh sial ten, a de zet mi bang hi. Kawhhran mipi te bop a kul te a bop nak hang dang lam nak nei hi. Mi pi lak aa upate cu ngaihsak le leng hi, a nupi le a capa panih te vang kawhhran ah pe dun zet haw. Brooks hi inn sang cu tehkip nak aa zohtuk aa ngat mi hi.

Mah tak Bawipa takeih mang tuk ngawl toh in le kawhhran upa a hih nak tawp tik in, upa ten Gary dan tat haw tih thu a suah haw ten, a puak mi bom bang hi. Ngualcam pih ten a mah hum tuk in din pih haw, kawhhran upa tei thu khen nak do tuk in, kawhhran dang te sam haw. A theih haw mi thu hempoh cu mi zapi theih tuk aa than tuk a deih haw ngawl tak kawhhran upate sam haw. Mah tak khung leh khawm sal in thuanthu pakhat um hi tih cu thei haw, mah ten mipi ten a sunlawi nak Gary hi fel nak cu ngaisung kik haw. Hi mi can sung pen ngaihsut kul zet mi thil bawl soal haw hi.

Kawhhran upate cun ai kaw tih cu thei haw. Gary hi inn sang cu keh paih tuk ai ta hum ti tale lai ngan tu nu tuah thula nei haw tin thei haw. Kawhhran funds te cu a taksa deih nak ah man ngawl zet in mang hi ti thei haw. a mawi ngawl mi sumdawn te tel a ma, sumdawn nak lam ah vang a thula pha ma hi tih cu thei haw. A bawlsual mi te cu a mah a dot haw laih vang zolthu son hi tih cu thei haw.

Kawhhran upa tei dantat nak nuai ah um ngawl in Gary cun a ngualcam pih te sam in langsal zet in el hi, kawhhran keh tuk vang poi ti ma hi. Dawllam ten a mah zui tu mi pakhat in kawhhran upa ot pih in thasiat huai zia thu te na thei hi. Mahnaven a mai haw hek kik tuk in zakza zet haw. Mah tak a ma aiawh in dol pepel hi.

Hi mi sung pen a cun tuk uh mi pathum um hi. Pakhat nak ah, thula na theih khawng laih ngawl thukhen nak bawl pah sin. Panih nak ah, thula venghawng na ngah thei ma tale thukhen nak pepah sin. Dawl tabel ten ngualcam pi phat nak khau in phat ngawl nak bawl tuk in nang ngawt pah suh hen.

November – 12 “Thukhen nak ah thu a son masa belt u cu mi fel bel bang hi, mah naven mah ti a bang nak cu a mah a el tu pan thu a dot ten laklawh zeta a a um tian bek tham hi” (Thuf 18:17).

Hi bungcang masa lam in ai mu tih soal theih bel uh mi lak hi- Vak nak a pha bel sungaa a koih dun theih nak tuk uh in thu ciang tik tu cu mah ti bang son le leng hung. Mah no in oh tei nel ah um hi. Tehkip nak in oh te a siatsuah nak tuk thu te cu, sel hung a ma, a phat nak uh ah bek thupi tik hung. Oh tei ca thilsual nase saw a bawl tut e tuah ei muh le muh tehkip dun hung. A bawl uh mi hang mawhphulh nak cu midang te nawn hung. A man ngawl mi bawl nak aa a lang mi tei ah, thinlung cu koih hung, a tatak tuah bang ve nak nei haw ti thong men in, a deih uh bang cawk selet khawng hung. Thinlung tho tik thei tu awnkam mawi te mang in zuk te cu sinut hung hi.

Adam in Eve mawhsiat hi.” Ka ca na bawl mi numei nun thingngah a piak hang ei ing” (Seem 3:12). Eve in Siahtan mawhsiat hi, “Ngulpi in a zol tak ei ing hi” (Seem 3:13).

Saul cun Amalek mi tei Tuu le khui a koih nak cu Pathian ca aman mi thinlung man nei in thu a ngaih ngawl nak cu sel hi. “Mipi ten a mat haw mi Laak... Bawipa na Pathian nel ah thawi nak ca in” (I Sam 15:21). A tih bet mi cu mah hi mawhsiat nak um a hih tale mipi tei ca hi a ma, a ma ta kha ma hi.

David in Ahimaleek nel ah hiamnam ngah nak tuk zol thu son hi, Siangphalang hi na a hih tak nawhkhah hi” (I Sam 21:8). Thungai tit a cun David cun siang phalang hi na de k ma hi, Siangphalang Saul lak pen a tai lih laih tak hi.

Tuikhuk aa numei nun thuman sel hi. “Pasal nei mang” tin tin hi (Jn 4:17). Thungai cun pasal panga nei zo tu na hihi.

Mah tak hi ti in, Adam nel pen a co uh mi a tusia mi a hih nak uh hang, ei mu lam thu a son uh ten a man bang in a veng hawng son cu oh tei ca hak zet hi. A um dan uh cu oh te cu deihawh zet mi vak nak sungah muh dun tum nak cu na hihi. A mu soal a ngainat mi te vang, midang tei nunnak cu mah ti bang soal nak nase zet in mawhsiat hung hi.

A ma thula a son masa tu cu mi fel bangnaven a inn nel pan pholh lang khawng hi. Mah mi cu a inn nel pan son nak caan a neih ten mah mi sang a mawh saw deuh mi thu son hi. Duhham zet in mah le mah fel tiam nak le mah le mah man hih tum nak te cu lang khawng tik hi.

A tawp nak ten Pathian cu a inn nel uh na hihi- thimlak aa sel mi thu te vak nak ah hen tu le thinlung hi tumtah mi le ngaihsut nak te lang tik tu hi. Amah cu vak nak hi, a mah ah thim nak um ma hi. A mah tuah a hawh uh ta cun thu a son uh mi ah zalen kul hi.

November – 13 “Ngah ma uh ci, ai ta hum ti tale ngen ma u ci” (James 4:2).

Hi bungcang in ngaihsut nah huai zet mi thu dot nak um tik hi. A nget uh hang a ngah uh ma a hi tale, ngen ngawl nak hang ai ti bang thilpha te can lelung hung kaw?

Hi ti bang thudot nak cu James 5:16 vang in nei bok hi.” Mi fel tei thunget nak cu mual nei hi”. Mifel thu a ngen ma ta cun, a mah mang in thil dawm no bek piang tuk hi tih mi in zui ma maw?

Mitam saw hi buai nak cu thu a nget uh ngawl hang hi, or, thu a nget uh ten dawm no bek ngen hung. oh te cu C. Tudd hi “Thilcang thei ngawl mi mi let tut e sang ngawl, thil a cang thei mi neu no lak thei tute” tin a tih mi te hung hi. Thu a nget nak uh te cu a ngal haw nawm a ma ngaihsut tak ma hi. Ngal pha le ngam zet tuk mi hi naven.

Thil ngengpipi thunget nak tuah Pathian a upat tuk uh mi hi

John Newton hi awnkam tuah a ti uh tale

Siangphalang nel ah hawh ci,

Nget nak ngeng pipi keng in,

Aitahum ti tale, a hehpih nak le a huham cu mah mi bang hi,

Nget tam leita tih um thei ma hi.

Mah tin a bawl uh ten, Pathian upat bek hi ngawl in, hawvang lam ah cawm dun hung hi. Van hum inn cu oh tei ca hong tuk nuam hi, Mahnaven tusun aa bible bungcang cun thunget nak a phi a piak bek ten bawl hi tih mi son hi.

Ka ca cun hi mi bungcang in a theih sa uh mi thu dot nak phi bang hi. Thudot nak cu hi tin hi. Thunget nak in Pathian hi lamzindang bawltuk a tih mi bawl tuk in can tik maw? Mah a hi ma tale bawl tuk a tih mi tuah kaih dun tuk in oh te bawl nge? A don nak cu ciang zet hi; lamzin dang bawl tuk a elh ngawl nak cu Pathian in thunget nak hi phi ah bawl hi.

Hi thu a ngaihsut uh ten a ngaihsut nak uh cu kham theih ngawl in munnih ah hawh thei hi. Pakhat nak ah, thunget nak hi ngahsuah mi hang nase zet aa pitin nak a heng mi te ngaisung thei hung (Heb 11:34) aa awnkam zawng thei, “ Ngamtam pi neh haw, a man mi bawl haw a ma Pathian thukam mi co haw, Kiosa tei kancip tek haw a ma; lauhuai zet mi mei te mit tik in ngalnam thah nak pen luat haw. Mitawntai hi haw naven cak zet ah cang haw. Ngaldo nak ah ngil zet in ngamdang ngalkap tampi neh haw”.

A ngen uh ta le Khrih ca a bawl theih uh mi te ngai sung thei tuk hung. A phuankhelh mi Pathian thukam te lesunglawi zet mi thil te vang ngaisung thei hung. Cak thei a hih uh laih in cak ma hung. Mi thawng tampi nunnak zen thei tuk a hih uh laih in, mi dawmno hi nunnak bek zen ban hung. Ngam ngeng pipi dok tuk a hih uh laih in, a kam bek ngen hung. Hawvang lam ah mi lian a hih theih uh laih in ca ngah zet hung. A nget uh ngawl hang ngah ma hung.

November – 14 “Mahnaven noh tei nel ah cun mah ti bang hi tuk ma hi. Nang mu lak pen mi pakhatkhat in midang sang ngeng saw a nuam ta cun mi dang tei nelum a dehmasak kul hi. Nang mu lak pen pakhatkhat in masa bel a nuam ta le (Mtt 20: 26,27).

Thukam thak sung ah mi ngeng hih nak phunnih um a ma, a khenkhuai thiam uh tale oh te tampi bawm thei tuk hi. Mi pakhat hi din mun tuah a peh dun mi mi ngeng hih nak um a ma a dang mi ngeng hih nak cu mi pakhat hi nun can ziaza tuah peh dun hi.

Baptism ape tu Johan hi thu ah, Jesuh in a mah sang ngeng saw profet um ma tin ti hi (Lk 7:28). Hi lai tawk ah nunpantu in Johan hi hih nak a ngeng zia son hi. Mi dang profet ten Messiah hi mai huai tu hih theih nak can nei haw mahi. Johan cun a dang profet te sang ngawl a cuangcung mi nun can

ziaza nei hi ti son nuam mi kha ma hi, lei hum sualnak la tu Pathian tuu no theih tik nak tuk in a tuam no tik mi na hihi.

Johan 14:28 ah, Jesuh in a nungzung tu tei lak ah hi tin ti hi, “Ka Pa cu kei mah sang ngeng saw hi”, A Pai hih nak cu mi te sang a ngen saw nak khi a son nuam mi hi maw? Mah ma, thumkom Pathian a hih haw tak a veng hawng haw in bang ten khawng haw. A son nuam mi cu Pa cu van ah a sunloih nak tuah khung a ma, mahnaven a mah cu lei hum ah mi tei nut tat thuak in um hi. Jesuh a Pai nel ah kik leh tuk ti mi theih haw ten nungzung tut e a lungdam haw tuk mi hi. Aita hum ti tale Pa bang in sunloih nak dinmun bangve co bok tuk hi.

Bawi Jesuh din mun ah koih mi a hih uh tak, um tu hempoh ten dinmun sang co haw. Pathian hi ca te hi haw hi. Pathian hi lo co tu hi haw a ma, Jesuh Khrih tuah lo co tu tuk te hi haw hi.

Mahnaven thukam thak cun bulpak ngen nak vang son leng hi. Tehkip nak in (Mtt 20:26,27) ah Jesuh in “Nang mu lak pen mi ngeng a nuam tu cu na dek tu hi ta hen; nang mu lak pen luu bel a nuam tu cu na saal uh hi ta hen” tin ti hi. Hi lai tawk ah mi ngeng hih nak cu bulpak aa nun nak tuah peh dun hi. Mi dang te rain nak hang lang tik mi ngen nak cu na hihi.

Dinmun ngen nak te ngaihsut nak hang mi tam saw cun mi ngeng hi tuk deih haw.” Leihum siangphalang ten mipi te cu thu neih zet in uk haw a ma, mah mi uk tu bawi ten, misen pi tei ngualcam pih tin ti dun haw” (Lk 22:25) tin Jesuh in a tih ten hi mi thu a son nuam nak hi. Mahnaven a nuncan haw te a ngaihsut uh ten ngen nak i mah nei ngawl vang hi thei haw. Ui re nguca le zuutama vang hi thei men haw.

Um tut e cun taksa lam aa ngen nak ah man nei ma hi tih cu thei hi. Taksa lam aa zuam nak tuah kailawn pehcoh aa munsang kai tum nak sawngawl in, hawvang lam ah ngah tampi ngah cu thu pi saw hi. Tazuksawng tei lak aa min tel sangngawl mi thinglim tei lak aa min tel cu pha saw hi.

November – 15 “Ka bawl mi cu pakhat bek hi; ka nunglam aa a luan sa mi thil cu hei inka mai lam aa a um mi khi ban tuk in zuam li ing hi” (Fili 3:13).

Hi awnkam te cu thawthong aa a sial uh ten Paul in a liam sa mi a sual nak te son nuam hi tin ngaisung hung. A sual nak te cu ngaidam hi zo tih thei hi, Pathian in a nunglam ah koih zo, phawk leh tuk ma toh hi. Mahtak Paul vang in mah mi te hai tuk in lePathian in Khrih sungah kumkhua nung tuk in a sam nak lam zuan tuk in bawl dun hi.

Keimah vang in hi bungcang cu thu um dan man hi tin ngai sung ing. Mah naven Paul cun hi mi bungsung ah a sual nak te ngaisung ma hi. Mah sang ngawl a ngal pih theih tuk mi thil te ngai sung hi- a hun nak nam, ni dang aa a biak nak, a zuam nak le daan lam ah a fel nak, a tu ah cun hi mi ten a ca I mah um zia nei haw ma. Hi mi te hai tuk in zuam hi.

US aa tindan kai tuk in a hung awng mi, pumpe dun zet mi Tuluuk evangelist a hi mi John sung aa thu te phawkten hung hi. A tuah tuluuk lam nek in hawh li hi. Leslie Lyall in hi tin ngan hi. Nikhat cu lawng cu a colh nak mun a hen kuan ten John cu a khan sungah tolh in a thingkuang le a boih letmat te la hi. Alak sawng ngah mi tele a tawngkai nak aa tawh te la in a doctha boih letmat sial ngawl cu tui sungah vawk khawng hi. A doktha boih letmat cu a pa lungdam tik nak tuk aa a koih mi hi. Dawl lam ten mah mi cu a inn lun pi ah tak haw. Rev. W.B. Cole in 1938 hawng ah mu hi. Nikhat cu Mr. Coll in mah mi a zoh li mi cu Dr. Sung in a muh ten hi tin ti hi, “Hi ti bang thil ten i mah belh haw ma, ka ca i mamah kha haw ma”.

Khritian na ngeng pipi um tuk cun vawk kul mi ngeng pipi a um vang kul hi. Dr. Denny hi awnkam cu, Dr. Sung hi thungai sung thah ngat mi vang hi thei men hi. Hi lei hum aa a deih zet mi te a vawk ni a hen ni cu, john sung aa nadeh nak thuthup sang bel mi hi thei men hi.

Ka uang deun nak tuk te kham in Bawipa,

Khrih hi Kross sial ngawl cun;

Kei lungdam tik tu thil i ma nge ngawl hempoh,

A thisan ah thawi nak pia ing.

Mihing tei cawimawi nak cu ngeingawl no sung bek hi, ngei ngawl no sung bek deih awh haw, mah nung ten kumtam pi leivut khawm haw. Khrih cu a sunlawi nak uh um sun hi. Oh tei ca thi in a tho leh tui ca deihawh mi a hih tuk uh cu a muitin uh mi hi. A thupi bel mi cu “Bawlpha ci : tih mi a awnkam thei tuk le a ca san mi hih tuk bek hi. Mah mi laksawng ngah tuk in thil dang hempoh te vawk ngam hung hi.

November – 16 “...Misil le i mah ngengawl cun lai thiinglim dadang in sullam a son sual haw bang in, phundang zet ngeh in son haw hi, mah ticun a mu hum leng ah siat nak heng tik haw” (II Pi 3:16b).

Dr.P.J Vangorder cun thing na dek tu pakhat hi dawl hum aa a tak haw mi minsin nak cu son leleng hi.Mah mi cun melh dan phunkim le hel dan phunkim cu bawl na hihi tin ngan hi.Pathian na dek tute bek pha ti nak kha ma hi, khristian tidun tu tampi te vang in a muh te tuah akaih dun ten Pathian thu cu melh in hel haw.Hekkhat ten hi mi bungcang hi son bang in bible cu a mu siat nak lala in cang tik haw.

A veng hawng un thu ngaihsut nak lam ah cun neh zet hung, mah mi cu ai hum ti tale, sual ah a tuk uh ngawl nak cu a up nak uh muh tik nak in maw, a bawl nak uh hum ah tawn in thin lung pha koih nak tuah in maw a ngaidam dun uh. A um dan uh tuah kaih dun tuk in bible cu mang hung. A bawl nak uh le a thilung ngaihsut nak uh ca man tuk mi hi naven a man ngawl mi phat cuh nak ah mang hung hi.

Khristian sumdawn pa cunthukhennak mun ah midang um tu kalsan in hawh pha ma hi ti thei hi (I Kor 6:1- 8).Mah tin hi thu cu dot a hih ten, “ mah hi a mah cu man ma hi, Bawipa vang in hi tin um tuk deih ma hi tin ti hi.

Jone in John cu neih tuk tum hi, Um tu kha ma ti thei leng naven a ngual khristian a hi mi in (II Kor 6:14) in kham ven tin a theih tik ten, “ mah hi , mahnaven Khrih nel ah a mah ka huai theih nak tuk in Bawipan nai tik hi” tin ti hi.

Gelen le Ruth ten khristian ung tidun haw naven nei dun ngawl in munkhat ah um ten haw.Gelen hi ngualpan hi mi cu nupa sual nak hi a ma, nupa sual nak a bawl tu cu Pathian ngam ah tum tuk ma tin hilh hi (I Kor 6:9,10).Gelen cun hi tin don hi, “ Mah mi cu nang ma son mi hi.Pakhat le pakhat ka deihdun nak uh cu thuk lei ta hi, Pathian mai ah cun nei dun mi ung hi.Neinung le nop zet a nung mi khrihtian innsang pakhat ung hi.Paul hi nunhilh nak bang um tuk le ei lein, le puan cen ah lungdam tuk (I Tim 6:8) tih mi kalh in um haw.A nundan haw cu nop zet in a phi zei haw.”Pathian ca tei ca pha zet hi tih mi i mah um ma hi tin ti haw”.

Mah a hi ma tale duhham zeta a sum a zei litu um hi.A ngaihsut nak cu, “ Sum ah i mah thupoi um ma hi.Sual hi bul pi cu sum deih nak na hi saw hi tin ti hi.Sum deihnak ah sual kha pang tuk tin a nun ah lang awng ma hi.

Mihing, bible hi phal nak sang a sual haw mi hum ah a pha saw mi hilhfiah nak koih tum haw.Pathian thu ngai tuk ngawl in a bawldun haw ten, ot lap pakhat cu a dang pakhat bang pha hi or sia hi.

November – 17 “ Mit a caw mi, a na mi or a kee a pha ngawl mi ngamsa cu thawi nak tuk in ka lak na piak uh te pha khawng hi, i mah poi ma tin ngaisung uh cim?Mah ti bang ngamsa cu ngam uk tu hi lak ah pe teh un, na hum uh ah a lungdam tuk maw?Na hum uh ah mit mai pha nei tuk hi tin up nak nei uh cim? (Mal 1:8) tin ti hi.

Thawi nak ca ngamsa Pathian hi nget mi ah thudot tuk um ma hi.Meima nei ngawl le siatson tuk um ngawl mi hi tuk hi.A ngan ngual haw or Tuu lual lak pen a pha bel mi cu pe tuk tin a mihingtei lak ah ngen hi.Pathian in a phabel deih hi.Mah naven Isarel mi ten ai kaw a bawl haw? Mit a caw mi, keep ha ngawl mi le a dam ngawl mi ngamsa pe haw.A pha mi ngam sa ten bazaar ah man tam pi nei haw, or ngulh tuk in deih huai zet haw.Mah tak a kim ngawl mi te pia in, “ Ai ti bang vang hi hen Bawipai ca pha hi tin “ ti haw.

Thih nak le mit kem nak tuah a um mi Isarel te a zoh uh laih ngawl in, Kum zabi sawmni sung aa a um mi khristian ten a pha bel Pathian lak a piak uh ngawl nak in Pathian cawisang ngawl thei men hung tih cu a ngaih sut uh kul hi.

A nunnak uh cu thilpha cen nak ah khaw sung munnop deuh ah um in, ka min phat nak tuk zuam in, a nop nak uh zei nak ah mang in a bo nak lam, man tak ngawl mi cu Pathian pia hung hi.A talen pha bel uh te cu sum dawn nak ah le pum cawm nak ah hawh khawng hi. Bawi pa cun a mawk aa a cuan no bek co hi.

A ca uh te cu leihum ca cawm hung, sum tampi zei tuk in tha pia hung, nupi pha nei in, tusan thil li tuah a dim mi zohtak mi inn nei tuk in tha pia hung.Pathian na cu a nun haw ah mang tuk tin adeih awh huai haw tuk in a mai haw ah nunpih awng ma hung.Mission field cu midang ca tei ca pha hi, mah naven a ca uh tei ca hi ma hen tin ti hung.

Man a hak zet mi Mawtaw te, ummai nak mawtaw, lawng te ummai nak phapha lei nak ah a sum uh te mang hung ama, sum them khat no bek Pathian na deh nak tuk tin pia hung.Oh te cun man a hak zet mi nik le puan te silh hung a ma, salvation army ah a man nuam uh ngawl toh mi te a hlu uh a hi tale lungdam zet hung.

A son li uh mi cu ai hum ti tale aihi hi hen Bawipai ca cun pha tih mi hi, mahnaven ei mu ca cun a pha bel mi deih hung.Bawi pa cu hi tin hi, “ hawh in na president lak ah pia in, a lungdam ni maw tih cu

na zo in hi” president cun mi nau tat tin ti tuk hi.Pha hi, Bawipa vang mah ti bang bok hi.President pai lak hei bawl tuk a ngaihsut awng uh ngawl mi cu ai ta Bawipai nel ah bawl tuk hung kaw?

Pathian in a pha bel mi deihi.A pha bel mi piak tak vang hihi.Thinlung thiang no tuah a phat nak bel uh cu a man nei hen tin thu bawlcah nak nei ten nung.

November – 18 “ Mah tak ngul bang cip un na, Khulo bang na nun uh nem un” (Mtt 10:16).

Cih nak man nak aa thil thupi mi pakhat cu a tih no theih na hihi.Khristian te vang in thil tih thiam dan cun kul hi.Mi lungdam ngawl nak bawl tuk ngawl in le pehdun nak bawl pha tuk in ai bawl tung kaw tin theih thiam theih nak cu nung zui tu aa a neih kul tih nak hi.Thil ti thei tu pan midang tei keedam hum ah ding a ma, “ai tin ka nel ah awn tik or bawl tik tuk in deihi ing” tin a mah le mah dong dun hi.Pha no um tum hi, mi sunsak nak le fel no aa nun tuk tum tah hi. Lang sal zet mi tehkip nak cu hanglam ngam laizaang aa khristian sam met tu pa hi.Mi bawngsia pa pakhat cun a dawlah sam met tuk in dong hi.Sammet tu pan khung tik hi, a man kel puan ngo cu a ngawng ah ken in a khun nak lem leh hi.Mah pa cun pangzawl a alai ngat mi mu hi “ Kumkhua i lai tawk ah mang tuk kam?” tih mi na hihi.Sam met tu pan a mai phiah sak hi.A kaihci tat thah in thudot naktuah, thuthangpha son nak cu pan hi.”Pathian tawk tuk in ngalling toh cim? tin dong hi.Mah mi pa cun a khun nak pen tolh in, a silh mi puan le a mai phiah nak te duk khawng a ma, mah nung ten mah mi pa cu theih nak um ma zo hi.

Bulpak tek aa thuthangpha son tuk in a zuam zet mi tawngta pa cu hawh hi.Thim lak ah cun hawh laih in a mai aa numei pakhat hawh li cu mu hi.A hilh ten numei nu vang tai bok hi.Thin cawl in a nung pen hil hi.Cak deuh in a tai ten, pa no pa vang in cak saw deuh in hil bok hi. Dawl tabel ten inn pakhat ah kai a ma, thinlau zet in tawh la tuk in a dip cu sawk hi.Mah mi pa vang mah mi inn ah a kai ten a lau leita tak a au hei au thei ma hi.Mah nung ten nui thah in mah mi pa cu lai no pia in zamsan hi.Pathian thei ngawl tu pakhat tuah thuthangpha lam zin a muhsak ngah hang a lung dam zet hi.

Midam ngawl veh ten vang thil tih dan theih cu kul zet hi.Awnkam mawi ngawl mi ot sual tuk cu ngallin zet kul hi.

Pathian in hehpih nak le a lemcan dan aa ot dan a thiam tu mi mi thiang te cu muicu pe ta hen.Buai nak suak tik tu hi ngawl in daih nak bawl tu a hih theih nak tuk uh in Pathian in oh te hilh zal hen.

November – 19 “ Haksat nak na thuk mi te thei ing, mi ca ngahna hih nak vang thei ing” (Thup 2:9).

“Thei ing” tih mi cu Asia sung aa um mi kawhhran tei nel ah vei salih Jesuh in awn a ma, mah mi awnkam te cu a pha lam aa man ngeh na hihi. “na naa deh nak thei ing, na zuam nak... na thinsau nak... na haksat nak...na ca ngah nak... le it nak... le up nak”. “ Thei ing” tih mi awnkam te ah Pathian ca tei ca mangbangza neh nak le thazaang piak nak um hi.

Lehman Strauss in Jesuh in “ thei ing” a tih ten ginoste tih mi awnkam mang ma hi.Mah mi cun theih nak khan dedeuh nak hang theih mi khi na son nuam lelung hi.A man mi awnkam cu “Oida” tih mi hi, mah mi cun theih nak cangkim, kim zet aa thei,zingzawi nak men hi ngawl in, muhmi le teh mi tuah theih nak cu na lak hi.Haksat nak a thuk tu mi thiang tenleikum in thei ngawl in hua naven Bawipa cun thei in it hi.Khrih in a mihing tei haksat nak le ca ngah nak theih sak hi; Lei mihing tei ai tin zo haw kaw ti vang thei hi.Oh te nunpan tu hi awnkam panih cun a mangbang nak uh cu Pathian deihi huai zet mi mitmai tuah zen a malei hum aa haksat nak in oh te tih danglam aa aum tuk uh thu thei thei hung hi (Rm 8:18).

A puithiam sang bel uh in ai tin thuk hung kaw ti thei hi, ai ta hum ti tale a mah loli vang in thuk awng zo hi. Thasiat nak tuah a dim mi mihing hi a ma, thinkak nak tuah a nel dun zet mi vang na hihi.Tukfolh nak vang nase zet in thuk awng bok hi.

Thuakpih nak awnkam vang na hihi.Taksa pumpi hi lu a hih bang in, a taksa peng tei haksat nak te tampi um hi.Thinlung thek tu hi nat nak hempoh ah Khirh in thuak pih hi.

Ai tin thuk hung kaw tin mi huak hi theih nak tuah bek theih ngawl in tu aa muh mi le tep bang theih sak in thuk bok hi.

Bawm tuk tih mi thukam vang na hihi.Oh te nem tu a hih bang in a van ngit uh te puak sak tuk in a el uh ah hung in a cak li mi a hi tui uh te huk sak hi.A meima uh te tuam lawm sak tuk in le a ngal uh te do sak tuk in um leng hi.

Dawlta bel ten, ngah teteng tuk mi laksawng te awnkam na hihi.A mah tuah bang ve a hih uh nak hang ai bawl in ai thuk hung kaw ti mi thei khawng hi. Thinsau nak, thu ngai nak le it nak tuah deihi mi hempoh cu minsin khawng hi.Nikhat ni ten tam pi in pe kik leh tuk hi.

Thasiat nak or thgak nak mual luam na kal tan li a hi tale “ theiing” tin nunpan tui na nel ah a ot mi awnkam cu ngai in.Nangmah bek kha ma ci.Luamsungah na um laih vang um bok hi, him no in lam huai tuk hi, na tumtah mi hempoh him no huai tuk hi.

November – 20 “ Ngalling un! Mihing cihnak, i mah santaih nak nei ngawl, pakhat le pakhat zoldun nak cihnak cu mang in kuamah in saal ah noh te bawl pah suh hen. Mah ti bang cih nak cu Khrih nel pen hung kha ma hi; mihing le mihing van le lei laklawh uk tu khawsia tei thuhilh nak pen heng mi hi” (Fili 2:8).

Huak cih nak tih mi Filip hi awnkam cu “ Filosawfi” tih mi awnkam a ngah nak uh pen hung mi hi. A bulpi cu cihnak deih tih mi na son nuam hi, mahnaven a zal saw deuh mi sullam nei a ma, minsal cun, a tak ze i nak le nun hi tumtah mi son nuam hi.

Mihing tamsaw tei ngaihsut cu a nok mi le awnkam sang tuah hilh nak na hihi.Mi thawthong hi theibat mi kha ma hi.Mihing tei theih nak tuah ban ngawl in tum tuk a ma, huak a mang nuam tu tei ca hi tuk hi.

Man no a son leh uh en, mihing tei ngaihsut nak te cu cangkim ma hi.Filips cun “ huak cih nak tale man nei ma ti hi.Thil um dan hum aa mihing tei ngaihsut nak hum aa mut mi hi a ma Khrih zo awng haw ma hi.Thungai sung tu minthangBertrand Russell in a thih kuan ten hi tin awn hi tin a son leh haw mi cu “ Thu ngaihsut nak tih mi cu ka ca cun sun nak thong hi”.

A cip mi khristian cu, i mah phat nem nak nei ngawl mi huak cih nak in zol thei tuk ma hi.Mah sang ngawl in cih nak le theih nak ngawl thil hempoh cu Khrih ah um hi ti thei hi.Mihing hi ngaihsut nak te cu Pathian thu tuah niksak a ma Pathian thu tuah a kalh dun mi te cu vawk hi.

Thungaisung thiam tu ten khristian up nak do nak te lai tuah a tak haw ten, hilh haw ma hi.Thukhen nak ah piting mi a hih haw tak, a ma lek pen thil dang teng thei ma ung ti haw.

Thu ngaisung thiam tut e tuah thu son or thu a son haw ten a thei haw ngawl ta vang nautat dun haw ma.

Tu san aa ngaihsut nak ah “ Pathian te bang hi tuk uh cu” (Gen 35) tih mi Ngulpi hi zolnak thei haw, Pathian hi ngaihsut nak sang a ma ngaihsut nak cu sang saw ah koih tuk in mihing te cu zol mi hi haw hi.Mahnaven a cip mi khristian cun Saihtan hi zol nak cu neh haw tuk, mihing hi ngaihsut nak le Pathian hi theih nak a kalh zawng aa a mah le mah a cawisang dun mi thil hempoh vawk hi (II Kor 10:5).

November – 21 “ Mah tin a hih tak, Jesuh min upat nak pia in, vanhum aa a um mi hempoh in hihen, lei hum le a nuai aa a um mi hempoh vang hihen, khukdin haw tuk a ma, Jesuh Khrih cu Bawi hi, tin Pa Pathian sunlawi nak tuk in a venghawng haw in phuang haw tuk” (Fili 2:11,12).

Van hum le a nuai aa a um mi hempoh in Jesuh hi min sunglawi nuai ah khukdin haw! Lei helpoh in a mah cu Bawi hi tin phuang haw!Pathian in kim tuk a tih zo hang heng teteng tuk laih hi.

Himi hempoh cu nunpat nak kha ma hi.Selsiam mi hempoh ten dawl tabel ten Khrih cu nunpan tu hi tin ni dawltabel ni tenpom leh haw tuk tin Paul hi son nuam mi kha ma hi. Tu san ah mah ti bang phuaksuah nak ngeng a nei nuam ngawl mi cu dawltan ten neih tik tengteng haw tuk hi tih mi na son nuam saw hi.Selsiam mi hempoh in Jesuh Khrih hi thu cu man hi tin dawltan bel ni ten lungkim pih khawng haw tuk hi.

Jesuh cu Bawi hi tih mi thuson nak pakhat ah, John Atoott in hi tin ti hi, “ Westminster Abber hi siangpahlang bawinu lu khu khuk tik nak can sung aa mi tei thin a hip beltu lai cu, a lu hum ah lukhu koih tuk aa aelh lih haw laih tak cu na hihi; ngamsung aa sangbel a hi mi Canterbury hi siangbawi sang cunmah mi Abbey inn aa kil lit e cu, saklam, hanglam, mailam, nungram tin veili sal a ma, “ Upat mi pawl, hi mun ahmuanmawh tuk um ngawl mi siangpalang bawinu cu noh tei nel ah ap ing hi.Upat nak pe nuam ci? Tin ti hi.

John Stott cun hi tin sonbet hi, “ Numei le panote , tu zan ah hilh ing hi, Jesuh Khrih cu muanmawh tuk um ma naven siangpalang le Bawi in no tei nel ah a ping hi. Upat nak pe nuam ci?”

Hi thudot nak cu kumngai pi tian nging leng hi.Mitam pitei nel pen, pom nak aw kai to hi. “ Jesuh Khrih cu Bawi hi tin ti haw.Mi dang tei nel pen do kalh nak don nak cu, “ Hi pa cu koh te uk tu tuk in nei tuk ma ung ti haw”Kho zet in a kop dun mi kut cu nikhat ni ten khen hi tuk a ma, a tu tian a din hih ngawl mi khuk vang a sang bel mi Bawi pai mai ah din leh tuk hi.Thasiat huai bel mi cu, mah hun can ten can um leh tuk ma toh hi.Pathian hi hehpih nak ni a zo tuk toh hi.Misual tei can pha cu bo ta tuk hi.Bawi a hih nak i ma a sial haw ngawl mi cu thukhen tu na hi tuk hi.Khun nak ngo hum ah khung tuk hi.

A tu ah ka Bawi hi tin pom in, Bawi pa hi tin phuang tuk in nap toh in hi.

November – 22 “Mihing awn a phunphun hihen, vanhummi awn vang in hihen, ka awnthei na vang in it nak ka nei ma ta cun... (I Kor 13:1).

Lasa thiam mino pakhat in a la sak nak pen lamasa bel a sak ceng ten, lai ngan tu pan, deih saw deuh en hi sang pha saw tuk hi tin ngan hi. It nak tel ma tih mi mu hi. A lasak mi te pha khawng naven deihawh huai nak um ma hi.

Oh te vang, thil hempoh cu a dan bang hawhpih in le mang mek hung. Mi tuang, linsan tak, mifel, mi pha, thazaang nei le tangdor zet vang hi thei hung. Mahnaven hi phat nak ten it nak tih mi dawn thei haw ma hi.

Oh tei lak ah mi tampi ten, ai tin it nak pe tung nge, ai tin co thei tung kaw tin buai lit u vang um hung. A ngai ngawl in, a it mi tei ca i zah tak in thuak hum tih mi lang tik nak sial ngawl thil dang hempoh bawl thei tu thuthangpha son tu pai thu sial ing.

Thunget nak aa mihing te tih mi a lai bu sungah John White cun hi tin ngan hi, “Kum tampi it mi hihnak in lau tik hi. Mi dang it tuk a tih mi cu poi ti mang, mahnaven pano, numei or naupang pakhatkhat in ka hum aa a ih zia haw a lang tik haw ten ning dedeuh ing. Ka inn sang ah it nak let dan tuk hilh awng mang. Lang tik nak ah maw, co dan lam ah maw thiam zet mang. Pakhat le pakhat a it dun uh ma tale a lang tik dan thiam ma hung tin ka tih nuam mi kha ma, Mahnaven mikaang te a hih uh bang kum 19 la kim ten ngal do tuk in ka hawh ten ka pan a bawl awng ngawl mi thil pakhat bawl hi, Ka ko hum ah a kut koih in ka biang pen nam hi. Mangbang zet ing. bawl tuk lam sang hei thei mang. Ka pai ca cun thasiat huai mi hi naven, ka ca cun zah cak huai na hihi.

Nikhat cu White cun muh nak nei a ma thik hi khet nak um mi mapawn kut tuah a lam hek in Khrih a mai ah ding in mu hi. A ma sa ah cun Khrih hi it nak co tuk in i ma sial ma hi. Mah nung ten thungen hi, “Bawipa, na kut len nuam ing; mahnaven len thei mang”.

Thawmvang um ngawl laih tak in, ka el kim aa ka humhim nak tuk ka sak mi pang te cim khawng tuk a ma Khrih hi it nak tawk tuk a ma izah tak in lungmuan huai hum ti thei ing hi.

Pathian hi it nak cu oh tei nel ah hung thei tuk ngawl in a kham uh tale, khristian ngawl milim bia tut e tuah bang ten tuk hung hi.

November – 23 “...Daan nawk tu tei lamzin cu hak hi” (Thuf 13:15b).

Daan nawksia tu tei lamzin cu haksa hi tih mi tetti a neih uh kul ta cun ni sial thu thang lai te la nang in zohkip tuk mi tampi mu tuk hung. Mah mi cu thu ngaingaitu ngaingai in bawl ing a ma, ka muh suah mi vang tampi um hi.

Misual a mat ngah haw ngawl mi cu America ah kum 35 um a ma, a mah le mah that dun hi. Bawlsiat nak le thah nak te lau nak hang nun tuk vang lau huai in um hi.

Kum 74 putek pa cu mihing pathum ten meithal tuah pui haw ta, Dawla 90000 ngen haw. A ca pa cu nguith theih thil khal in a cozah tei mat tuk lau in a tai lih laih tak hi.

Afaghan tapung te cun ngam a la lit u Russia ngalkap te do li haw. Thuthang laic un Afghanistan a cozah ten ngam sung aa khristian umsun te cu bawl sia haw tih mi lang tik haw ma. Rusia tei ngam lak nak cu Pathian cu Pathian hi dantat nak hi kha pang nem tim?

Palik pakhat pan ka Mawtaw nguk sak haw tin man ngawl zet in than hi. Mah tin aamahkhan nak ngah a nuam hang hi, bawi upa zeta a ngaih sut mi hi a ma, palik lak pen palik bawibel tian ah khaisan tuk mi hi. A tu ah cun palik hih nak pen hawl vawk haw ta.

Veitam pi cu Saam ngan tu bang in mi pha ngawl te iksik tuk in zolmi hi leh cet hung. Lei hum aa thil um hempoh te cu a muh tei ca a pha ngeh bang hi. Mah naven a pial theih haw ngawl mi soal ahkhop nak, zahcak nak ngeh at kik haw tih mi phawkngil haw. a tu le tu mi tei liat mi le tam mi hi lelung haw. Anunnak haw ca le a inn sang haw ca, lau nak tuah dim haw. A khoh mi le man a hak mi kilhim dun nak man kul a ma, liam khawn nak le thawngtak nak te vang tawk hi. A nunnak ca a ngaisut san mi mangpha hi ngawl in mangsia ah na cang ta hi.

Mah ti bang thucun nak a cungzo mi mi pakhat pan hi tin son hi, “ Bible cang pakhat thei ing a ma; Daan nawksiat tu tei lamzin cu haksa hi”. Soal nak hang a heng mi thil te cu pialh theih mi kha haw ma, deihawh huai ngawl zia vang thei haw.

November – 24 “...Siatcam in thuman son ing ti hi” (Mtt 26:74).

Nun pi aa bawl nak te ngaisung thah in nikhat cu kohhran huai tu pakhat cu a huan sungah tai li hi. Zahcak huai zet mi a thin sung ah a lang ten, a siava zet mi awnkam na suah hi, a neubel son nak ah, munsang khat lam aa a hawh bok tu a khawm lelung tu pa in Pathian na dek tu hi ot tuk a hi ngawl mi a

theih ten um viang ngawl in a haihawh pi suah hi. Mah mi cu bulpak in tik buah bang ten hi. Pathian ca ten, Pathian hi hnicksak nak cu tep tengteng haw tuk hi. A thup no a bawl lelung haw mi thil te hang mi tampi phu haw, i zah tak Pathian sunloih ngawl in, ai zah tak a bulpak nun thianglim tik ma kaw tih cu thei sak haw hi.

Thinuk laih tak cun awnkam mawi ngawl te le a mawi ngawl mi te heng tik hi. Ti lulum in a thin uk ngawl tavang a ot nak le bawl nak pen a thin uk nak te mu thei hung hi. A cancan ah cun thupi nge ma tin a tih uh mi ten a ngaihsut nak uh te zalen zet in siatsuah hi. Mah mi cun mualpho nak, caksiat nak te heng tik tuk hi.

Mah le mah balh tik nak sang thupi saw cu ni khat ni ten za pi tei theih ah cang kha pang tuk tin lau nak um hi.

Jesuh a mat haw zan ah Pita nun ah hi tin heng awng bok hi. Kalile mi Jesuh hi ngualcam hi tin a tih haw ten, siatcam nak thukam nak buah el hi (Mtt 26:74). Nop zet aa a um laih in hi ti bang bawl tuk ma hi. Mahnaven a tu cun lau nak ah um a ma pianthak laih ngawl a man mi nam buah mah ti bang awnkam ten a heng hi.

Tumtah nak phabel le thukhen cah nak pha te nei ma na ve hung, thu a ngaihsut man uh laih ngawl awnkam tul ma sa soal lelung hi.

A nun uh a neh lelung tu Koliat hang beido in um tuk hung maw? Mah ma hi, soalloih nak dang bang in hi thu hum ah nehnak thukam um hi (I Kor 10:13). Masa bel in a soal uh sial ten, a sih kik leh uh kul hi. Pathian lak ah a muk uh te uk sak tuk in a ap dun uh kul hi. Bible buah mah le mah a kilkhawi dun uh kul hi. Soal a sih nak uh te van aa Pathian in a theih ten um thong thei ngawl in, a nunnak uh te cu a man mawi dedeuh tik tuk a ma, a mah ah a lin um nak uh hang a man pumpi ca a kul mi hempoh pe tuk hi.

November – 25 “... Mahhang in lungdam in um un” (Kol 3:15).

Lung a dam mi tei nel ah vak nak um hi. Takeih eih celh ten naupang pakhat in, “Nu an uk zet hi” tin ti hi. Mah mi awnkam cun a nop sa mi innsang ah lungnop nak thak heng tik hi.

Atu le tu a lungdam nak uh lang tik thiam ma hung. Jesuh in miphak 10 dam tik naven pakhat bek inlungdam nak thu son tuk in hung hi. A mah cu samaria pa hi (Lk 17:17). Thil phun nih in um hi. A tu mi um tu tei nunnak pen lungdam nak tih mi muh tuk haksazet hi, lung a dam ta vang a ngaihsut uh ngawl nak pen heng hi.

Midang tei nel ah phat nak a lang tik in, lungdam ing tih no hei a thiam uh ma ta cun, ai tin ngaisung haw tuk kaw tih mi a ngaihsut uh kul hi.

Nawhkhah tutul aa bible sial sang ngawl Pathian lak ah lungdam nak thu san hi pha saw hi. Mihing ten a deih uh mi te a ngah uh bek ten lung dam thiam hung. bible cun Pathian ah lungdam lelung tuk in tik hi. A nuai lam aa laa bang in Pathian nel ah a lungdam thiam tuk uh kul hi;

Thawngsawm, laksawng sunglawi thawng tam pi,

Nisial lungdamnak buah mang ing

A ai pung mi thin lung cu neu bel ma hi

Mah mi laksawng te cu lungdam thawi nak tuk in hi.

Pakhat le pakhat nel pen lungdam dan tuk a hilh dun uh kul hi. Kut let dun nak, fawn otpih dun nak, laikuat dun nak in i zah tak in peh dun nak kho tik kaw! Mi upa sibawi in a mina pakhat lak pen a tuamlawm man le lungdam nak lai na ngah hi. Mah mi lai cu lak sawng a ngah mi te buah mun khat ah koih hi.

Laksawng ca in, a zohphat nak hang, thawnthong aa mi a bop nak hang, thil mi a zot haw hang a hum uh aa a phat nak haw hang, lungdam thu san tuk in a zuancum tik ma nung.

Thupi zet mi hi naven, veitam pi i ma sial ngawl in um mek hung. Bop kul mi te bawm nung in na, a lungdam nak haw te vang co bok nung, mahti bang bok in mi ten oh te a bop haw ten lungdam nak thu san tuk in a zuan uh cum tik bok ma nung. Pathian cu a pumpi uh ca le a hawvang uh a nun theih nak tuk uh in, thil hempoh lak pen a ngeng bel mi bawl sak zo mah tak vei ai zawng lungdam nak thu san toh cim. Phano in ngai sung ciang teh nung.

November – 26 “Pathian lamhuaih nak a um ngawl mi ngam cu, daan nei ngawl mi ngam hi. Pathian hi dan a zui tu cu a lungdam mi hi” (Thuf 29:18).

Bible cang masa lam ah a tih mi cu “muh nak um ngawl nak ah mi pi te pai thong haw” tin na um hi. Hi mi in mihing ten na a deh nak haw ah mui tin mi a neih haw kul hi tih son nuam hi. A thinlung haw

ah bawl tuk mi nei haw tuk, mah lai pen piang tuk mi a duhsam haw te le mah mi thek tuk in a huai tu kalsuan dan te tuah.

Mahnaven “ Muhnak” tih mi in “ Pathian nel pen phuansuahnak” tih mi son nuam hi.Mah ten” Pai” tih mi in “ kham nak pualam ah vawk” tih mi son nuam hi.A thu um dan cu Pathian thu theih ngawl nak mun le upngawl nak mun ah mipi suaksual haw tih nak hi.

Cang dawlta lam ah a kalh zawng in mu hung; “ Pathian daan a zui tut e cu mi lung dam hi haw hi”. Awn dang tuah a ti uh tale muicu lamzin cu a thu ah a um bang in Pathian deih nak zui nak bek tuah muh theih hi.

Can ma sa thu ngaisung teh nung.Mi pi ten Pathian a el nak haw mun ah, a nunnak haw ah dan nei haw ma, tehkip nak in, miphun pakhat cun Pathian nel hekkik in thil hempoh cu a mah no ping mi hi tin son hi ti teh nung.Mah mi cun leihum thil um dan hel danglam nak pen heng mi hi a ma, Pathian hi bawl mi kha ma hi tih mi son nuam hi.Mah tin a hi tale, nundan pha mawi nak vang in sullam nei haw ma hi.A um dan uh hem poh te cu thil um dan te hang pialh thei ngawl in heng mi ngeh hi.Lunn le Lean in daan thu tih mi tuah a son mi bang in, masa bel thil nung cu thil um dan thek nak hang nunnak a nei ngawl mi huhi hum ah a thek dun ta cun, mihing tei thilung cu thil um dan thong ten heng mi a hi ta cu Pathian i mah sial ngawl tuah bang ten tuk hi.

Pathian thu cu el in a um ta cun a sia le a pha thei nak um tuk ma hi.Nunnak thu man cun a pom tu tei nunnak ah thum dun hi.

Mihing te cu a bawl haw mi thukhen tu ah cang haw hi.A ngaihsut nak haw te cu, “ Pha hi tin na ngai sung ta cun” bawl in tih na hihi. Mi hempoh tei bawl mi hi tih mi cu thiam a co dun haw nak tuk aa a kul mi cu na hihi.

Mah tin mihing ten kham tu vawk haw hi.Nupa sualnak, uire nak le papa sual nak hang a muh le muh vawk dun haw.Sual nak le dan pah bal nak te cun mi te phawk tik tuk in phuang pepel haw.Siat nak cun sumdawn nak le a cozah sung tian ah hen hi.Zolthu son nak le mi zol nak cu pom tuk mi thu ah na cang hi.Mi pi tei um nak te cu khen khawng tik haw.

“ Mahnaven Pathian hi a zui tu cu milungdam mi hi haw hi.Lei hum in san nei ngawl in a um tavang, um tu ten Pathian thu a up nak haw le zui nak tuah nuncan pha mu thei hi.Mah mi cu hawh nak tuk lamzin um sun hi.

November – 27 “ Man hi hung leh tung” (Thup 22:20).

Caan bo nak lam a naih uh bang in Khrih cu hung lelung thei hi tih mi ngaisut nak cu mi tampi ten el haw tuk hi.Mihing ten pom maw pom haw ma kaw, thudik tih mi cu um leng tuk hi.

Jesuh cu hung lelung thei tih mi cu thu man hi.Mo pa cu mo nui ca a hun tuk can cu thei ma hung.Tu sun ah vang hung thei tih nak hi.A au thawm a theih uh lan sung, vancungmi ho tu hi aw le tawtawlawt a theih uh laih ngawl a kim tuk mi thu phuan dun nak um ma hi.Kohhran cun hi lei a um sung ah haksat nak tawk tuk in ngaisung hi.

Nunpan tu a lang theihnak tuk in ngal ling no aa a um theih nak tuk uh in hilh tu bible cang tampi um hi.A nuai lam a ta khi minsin in hi.

“ A upnak sang ngawl nai saw hi: (Rm 13:11).

“ Zan cu bo awn zo in, khua vak awn zo hi” (Rm 13:12).

: Bawipai cu nai zo hi” (Fili 4:5).

“Can ngeingawl no ah a heng tuk mi a mah cu heng tuk hi” (Heb 10:37).

“Bawipai hun can nai zo hi” (James5:8).

“Thukhen tu cu kongka mai ah ding hi” (James 5:9).

“Mah naven thil hempoh bo nak cu nai zo hi” (I Pit 4:7).

Bawipai hun nak can cu aituk ten tih mi theih nak tuk in a thinsung uh ah mun la in oh te theih nak pet u bang hi.Ngal ling zet aa a zoh tuk uh le ngah tuk mi thil na hihi.Kilkhawi tuk aa a piak mi te lin um zet a na a deh nak uh a buai uh kul hi.

R.Atorrey hi son awng mi cu, “Bawipa hung leh tuk hi tih cu a thiang mi hi a ma, mai mailam bek sial ngawl mi, a pehdun mi, tisa mi ngawl mi, na dehnak aa a phatui nun ca in bible hi thu sihsan na hihi.A thu son nak tampi ah thianglim zeta a nung tuk in le, lol zeta a na dek tuk in mi te tik mek hung; ai ta hum ti tale thihnak cu ngangzet in hung tuk hi, mahnaven hi mi cu bible thu sihsan kha ma hi.Bible hi thu sihsan cu hi tin hi, Khrih hung leh vut tuk hi, a hun ten ngal ling in um in.

A bawl tuk uh mi cu ciang zet hi. A el uh ken tuk hung, a mei uh alh tik tuk hung, mah ten Bawipa a ngak tute bang tuk hung hi (Lk 12:35,36) cu zo in hi.Ai tuk ten hung tuk tin a muan ngawl nak

a hen tu thu son tute cu lungkim pih tuk ma hung hi.Mah sang ngawl a hun nak nai hi tih mi um nung in na, thinlung tak buah hih nung, mah ticun a nun uh ah thutak heng hen.

November – 28 “Pathian hehpih nak thawng in a tu bang a hih theih nak uh hi” ( )

Mah le mah haksat nak piak nak pakhat cu na tum awng ngawl mi mi pakhat hi tum nak cu na hihhi.pumpak tek in Pathian bawl mi ngeh hi hung.Mi pakhat pai tih mi bang, “ a man kei semsuaah ten, a pungsan vawk hi” Mah mi cu vawk tuk in deih sak ma hi.

Maxwell Maltz cun hi tin ngan hi, “mi pakhat na hih nak cu midang tei hih nak buah zuam tuk kha ma hi, ai ta hum ti tale lei hum ah nang mah bang mi dang um ma hi, mah a hi ma tale na nam bang um haw ma hi, mi bul pak hi ci.Mi cuangcung hici.Midang na hih ngawl bang in mi dang vang cang thei ma ci.Mi dang te bang tuk mi kha ma ci, mi dang te vang nangmah bang a hih tuk mi kha ma hi.

Pathian in zohteh tuk mi mi pakhat siam in ai ti bang in hi maw hi ma tin minsin nak pe ma hi.Mihing hem p[oh cu bulpak le danglam in bawl hi.

A veng hawng un Pathian hi it nak le cih nak pen heng mi te hung hi.A hih nak bang a bawl ten ai mi kaw a bawl tih mi thei hi.A lang dan uh, a thiam dan uh le a talent uh te ei mi ca pha bel a bawl sak mi ai awh hi.Catuan theih nak le it nak a nei tu pohpoh cun hi ti bang bawl haw tuk hi.

A tu ah cun mi dang deuh hih tuk nuam hung a ma, mah ti bang cu Pathian muhsuaah buah bang ten hi.

Mi te bang nuam nak cu man nei ma hi.Pathian hi oh te a bawl nak ah le piak mi hum ah a tawp nak um hi.Mah hi, midang tei fel nak cu cung thei hung, mahnaven hi lai tawk ah a ngaihsut uh mi cu Pathian hi semsuaah mi a hih nak uh saw khi hi.

Pathian piak mi nunnak ah lungkim ngawl a nung uh ta cun mah le mah muh niam nak in oh te zawng tik tuk hi.Mahnaven mah mi cu mah le mah muh niam nak lam kha ma hi.Niam cuang ma hung hi, mi bulpak le danglam cuang hung hi.

Midang te bang nuam nak cu sun nak ah tawp hi. A kut zungme in thinlung lam bang na a deh tum bang in ngaihsut theih ngawl mi hi.Mah mi cu Pathian hi thil bawl dan a hih ngawl bang phat nak nei ma hi.

Thinlung man cun, Paul buah “Pathian hehpih nak hang a tu bang a um theih nak uh hi” tih mi na hihhi (I Kor 15:10).Pathian hi danglam zeta a a bawl nak ah a lungdam uh kul a ma, a hih nak uh le a neih uh mi sang bel tian a sunlawi nak ah mang tuk in thu bawhcah nak a neih uh kul hi.A bawl theih tuk uh ngawl mi thil tampi um hi, mah naven mi dang tei bawl theih ngawl mi a bawl theih uh mi vang um hi.

November – 29 “ Keima thu in i mah bawl thei mang” (Jn 5:30).

John bung 5 sungah Jesuh in, kei ma thu in i mah bawl thei mang tin ti hi.Cang 19 nak ah thungai in hih ing, mi capa in a ma thu in i mah bawl thei ma hi...Mah nung ten cang 30 nak ah Kei ma thu in imah bawl thei mang ti le leu hi.

Hi mi bungcang te hi a sial uh ten, beidong thei men hung.Ei muh bang Jesuh vang in a thil tih theih nak cin tawk nei hi mi buah bang ten hi.A man mah ing hi a tih bang Pathian a hi ta cun, i hempo a bawl theih kul hi.Ai ta kei ma thu in i mah bawl thei mang ti thei kaw? Thu ngai cun, thuthangpha hi ngawl ten hi bungcang te cu Jesuh cu mihing a hih nakah cintawk nei tih mi son nak ah le lang tik nak ah mang haw.

Mah naven nai deuh in zo in hi! A Bawipa uh in taksa lam aa a thil tih theih nak son kha ma hi.A son nuam saw mi cu Pai deih nak nuai ah pe dun lei ta a ma, a ma thu in imah bawl theih mang tih nak hi.Sunglam nun ah a cangkim lei ta hang tisa deih nak bawl thei ma hi.Pathian hi deih nak sial ngawl imah bawl ma hi.

Nang le kei cun ai mu thu in I mah bawl thei mang tin ti thei ma hung.A tu le tu Pathian tel ngawl nung mek hung. Amah siam ngawl in thu soncat nak nei hung.Sual lelung ti mi theih nak cangkim buah tuk nak lam ah pe dun hung hi.A ma deih nak sang ngawl ei mu deih nak teng saw hung.Bawi Jesuh cun hi te cu pakhat mah bawl thei ma hi.

Mah tak, Jesuh Khrih cu tawntai in cintawk nei hi tih sang ngawl, hi mi bungcang tena kalh lam zawng in son hi, mah mi cu Pathian a hih nak ah cangkim hi.A veng hawng in a sial uh tale thei ciang tuk hung hi.Cang 19 aa Jesuh hi tih mi cu, “ capa cun a mah no in imah bawl thei ma hi. A pai bawl mi a muh mi bek bawl hi.Pai bawl mi cu capa vang in bawl bok hi.Awndang buah a ti uh tale, pa tel ngawl in capa phe thei ma hi, mah naven pai bawl theih mi hempo bawl thei hi.Pathian buah a bang ve nak haw son nuam hi.

Mah ten cang 30 nak ah Jesuh in, “ Kei ma thu in imah bawl thei mang.Thukhen nak ka bawl ta vang Pathian hi tik mi bang bawl ing; mah tak ka thu khen nak cu man hi, ai ta hum ti tale ka deih mi bawl tuk in tum mang, kei a hah tu hi deih nak bek bawl tuk in um ing hi” tin ti hi.Hi mi in a pain el pen a ngah mi hum ah thu bawhcah nak bawl hi tih nak hi ama, Pathian hi deih nak nuai aa a uk dun nak cun hi thu bawhcah nak te cu man hi tin kho tik hi.

J.S. Baxter cun hi bungcang ten Khrih Pathian tuah a bangve nak haw pa 7 tel hi tin ti hi.Na deh nak ah bang ve haw v19; theih nak ah bangve hawv20; thawhsal nak ah bang ve haw v21,28,29; thukhen nak ah bangve haw v22,27; upat nak ah bangve hawv 23; nunthak piak nak ah bangve hawv 24,25; mah no aa a um nak haw ah bangve hawv 26.Nunpan tu cu a ngil ngawl mi,a tawntai mi, huham cintawk nei mi le semsua mi khama hi, mah naven taksa tuah lang dun hi, ihempoh ti thei tu Pathian hi.

November – 30 “ Pakhat le pakhat na van ngit uh dawn dun un na, mah ticun Khrih hi dan cu kim tik tuk uh ci...Ai ta hum ti tale a kuakua hi hen mai thil tek pua haw tuk hi” (Kal 6:2,5).

Hi mi bible cang te cu memen aa sial sang ngawlthukalh dun mi pakhat son hi tin mi pakhat cu baihno um tik thei hi.Cang ma sa in,pakhat le pakhat vangit dawn dun tuk in hilh hi,Panah nak cun mai vanngit pua tuk in hilh hi.

“Vanngit” tin cang 2 nak hi son mi in hawvang lam, taksa lam le thinlung lam aa mi a ngit tik tu thil hempoh son nuam hi.A humlam aa thu te a zoh uh ten sual vanngit hi delh ngah mi pa nun aa a heng mi beidon nak lak hi(1).It nak kut tuah a pom in Pathian ah a huaih theih uh ten mah mi u nau pa cu bawm hung hi.Mah naven vanngit tih mi ah, khawngaih nak, mangbang nak, haksat nak le nun aa sun nak, hi thil te cu na tel haw hi.Mi te nem hung, tha pe hung, thil li zem hung, a pha mi ngaihsut nak a piak uh ten pakhat le pakhat vanngit dawndun hung hi.Ei mu sun nak tuk a hi ta vang mi dang tei buai nak sungah tel pih hung tih nak hi.Mah tin a bawl uh ten Khrih hi dan kim tik hung hi.Mah mi cu pakhat le pakhat it dun tuk tih nak hi.Mi dang tei ca a man dun nak uh le mifel tei man a hih nak uh in a ih nak uh cu deh nak tuah lang tik hung hi.

Cang 5 nak ah cun “ vanngit tih mi ca awn dang man in um hi.Van cu a ngit le ngit ngawl ti mi son nak um ngawl inpuak a kul mi hempoh son nuam hi.Hi lai aa Paul hi tih mi cu mi hempoh in Khrih thu khen nak khunnak ah a ma tuanvo vang cu a puak kul hi tih cu na hihi.Mi te tauh i zah tak dang dun hung kaw tih mi thudot nak kha tuk ma hi.A cazin hum uh ah thukhen mi hi tuk hung a ma, laksawng te vang mah ti bang piak hi tuk hi.

Hi bible cang panah lak lawh aa a peh dun nak cu, sual hi delh mi pa a tung salt u in, a mah le mah cu mah mi pa sang ngawl sang deuh aa suah dun nak thang ah ta thei hi.A tusia mi unau pai vanngit a puak sak nak hang, hawvang lam ah sangsaw deuh in ngaisung dun thei men. Mah le mah no aa a sual lit u ten mi thiang ti dun tute tuah tehkip dun hi.Paul cun Pathian mai ah a din ten a mah le mah ca cazin piak kul hi ti thei hi.A ma nadeh nak ca tuk in le a nunnak ca tuk in,midang ca kha ma hi.Cazin pe tuk in tuanvo a neih nak a ma vanngit cu a puak kulhi.

December – 1 “Na theihuh ten...khua la tuk laih uh ci, mah ten zeik tuk uh a ma thu ngai in dong tuk uh ci; mah ten, zo in, thuman a hi tacun, mah mi thil te a ciang a hi ta cun” (Danp 13:12,14).

Isarel mi ten milim hang Pathian phatsan haw tih mi thu vakvai a than tu cu dan tat nak piak a hih laih ngawl fel zeta a zingzawi nak a um ma sak kul hi.

Mi tei thunop son or phuk nak a theih uh ten ti dawdaw a um tuk kha ma hi.Mah naven niksak nak paluk mang tuk hung.Ngaih ngawl nak awnkam hi maw? Dong feltoh ing maw?Thu zeinak bawl toh ing maw?thu ngangai in dong toh ing maw? Man maw? Ciang maw?

Thungai in cankhat nung cankhat, biak nak lam aa a lang mi cokkal tu thuthang te cu a zem uh lai ngawl ngallin nak a nei thei uh tale pha tuk hi.

Caan ngei ngawl no ah, Jerusalem biak inn sak nak tuk suang te cu New York ah mual pi pi bang tiang haw tin thang hi.A can a kim ten lawng tuah Isarel ah kuat tuk in bawl haw.India aa suang te hi tin ti haw.Khrihtian ten mah mi thu thang cu than pepel haw.Masa bel thuthan tu pai nel ah thu man um ma hi tih mi a theih haw ten, a thu haw te cu muan tak ngawl ah cang hi.

Micip ten mihing tei niha sial dan tuah peh dun in thu tampi Koputa sungah thun haw a ma, a phi cu Joshua san aa thu te cu man hi tin pom haw tih mi thu thang hi.Bible zingzawi tu um tu ten thuthang lai ah le awnkam tuah thu than haw.

Kannan tuat nak cet cu Anti-christ cu a lang ngawl mi mi thawthong hi tin sonnak ah na mang haw.A man dan haw cu, a min cafang hempoh ah nambat pe haw.Kom in, nuk leh in, pung tik in khen leh

haw ten nambat 666 a phi na ngah haw.Thungai cun i mah kha ma poh hi, a tuat thiam uh tale mihing min hem poh 666 a phi ngah tuk in bawl thei hi.

Charles Darwin in a thih kuan ten thil te hi a muh no hel haw tih mi cu man ma hi tin than hi.

A tu aa bible bungcang pa 6 te cu thei nak ah a mang uh a hi tale, khristian up nak cu pomtak ma tin ngaihsut nak pen le zahcak nak pen mah le mah luan dun tuk hung hi.Ngaihgawl nak awn hi maw? Dongciang toh ing maw?Thuzei nak bawl toh ing maw?Thungangai in dong toh ing maw, man maw?Ciang maw?

December – 2 “Pakhat le pakhat saam sung aa la, ap dun nak la, thangphat nak la le la thiang tuah bia dun un, Bawipa cu ap dun nak la le thangphat nak la tuah na thin lung uh tuah thangphat un (Efi5:19).

Hawvang kah nak aa a heng tuk mi bang in, haksat nak cu hawvang kahnak tuah peh dun hi.Thangphawk nak ngangai te cu la sak nak tuah a peh dun nak san haw cu hi mi hang hi thei men hi.

Khristian te bang la sak nak cu mi dang kuaman nei haw ma.Khrihtian te bang saam la, lapi le haw vang la bang a nei tu kua mah um haw ma.A la pi uh ten awnkam thuk zet tuah a lang tik theih uh ngawl mi te lang tik haw hi.La hek khat cun a muh uh mi te sang ngawl ngeng saw in lang tik hi.Pumlum piakdun nak la, “ Jesuh nel ah ka i hem poh ap ing” tih nak hi.

A thinlung uh hi deih nak bang sa hung.Hawvang lam lasak nak aha thupi mi cu la hawh dan or a aw sak lem nak te kha ma hi.A thinlung uh pen a tul mi cu thupi bel hi a ma hawvang thianglim thil tih theih nak in Pathian nel ah heng tik hi.Mary Bowleg in mah mi thuman cu a lai tuan ah lang tik hi:

Aw Bawipa, ai ti bang a hum mi la a hi tavang thupi ma hi ti thei ung;

Hawvang hi hilh mi thinlung bek in na nel ah mawi tik hi.

Pathian hawvang in thuson nak a man bang, lasak nak vang mang thei hi.Gratlan Guinness hi nu cun, lo bung tu pan lo bung thah la sak mi khi thei hi; mah ten tui sung ah that dun tuk a elh nak cu khel leh hi.Dr. Guinness in dawl lam ten hi tin ti hi, “ Bawipai ca ka hih nak bang, a na dek thah in Bawipai thangphat nak la a sat u khristian leilet tu pain el ah lei ba nei hi”.

Khrstian awnnging lam ah a pe dun tu ten cak siat nak panih lak pen a kil dun haw kul hi.Pakhat nak cu tisa hial nak ah um tuk ngawl mi hi.Mi zapi nadeh nak bang in,a ngeng zet mi keimah tih mi hum ah deh baih no hi.Pathian sunlawi nak ca la sak le a mi tei muicu co nak tuk aa la sak nak in mai thiam nak tuah mipi neh tum nak ah sualoh nak um lelung hi.

A dang pakhat leh cu, mi pha tik lam hi ngawl in mi cak tik nak cu nahi hi.Hawvang tik nak tel ngawl, lasak thiam nak hang le, a sullam nei ngawl mi la te le music tum thiam nak le a mawi mi lam nak ten mi pi tei thin lung la thei hi.Mah tak a ngallin zet uh kul hi.

Nun khawsak dan tuah zil in awnnging deih dan bang ve ma hi, thu a up uh bang a la uh te vang a man mi kul hi, bang ve no in man thiam tuk kul hi, hawvang ca mi cawm tu a hih haw tuk kul hi.

December – 3 “Siatsuah a tum tu up nak cu na phuang hi” (Kal 1:23).

Tarsus mi sual a pian thak ten Judah aa um mi kohhran ten khristian up nak do tu pa cu mah mi up nak humhim tu le phuang tuah cang hi tin thei haw.Minsin tak thil lehlo na hihi.

Can ngeingawl no ah, mi ten mah tibang danglam nak a neih haw mi langsal zet mi thil ten a um hi.

Bawipa Littleton le Gilbert West in bible um tu tei up nak vawk tuk hung tinthu son ten nak nei haw.Littleton in Saul hi pian thak nak cu man ma hi ti a ma, West in Khrih hi tawh salnak cu tangthu hi tin tihi.A pa nih haw in bible aa ngat mi te cu sel haw, mahnaven hi tin ti haw “ thu man son tuk a hi uh ta cun, thu cian tik nak bek a cun uh kulhi tin ti haw.Hi mi tei na deh laih in tu le tu thu son khawm nak nei haw.Veikhat a tawh dun haw nak ah Littleton a ngualpai lak ah a thinlung thup hilh a ma, hi mi ah thil pakhatkhat um hi tin a up nak thu son hi.Mi dang pakhat cun a zil nak pen a heng mi hi tin don hi.A tuam nak lai a nget ceng haw ten a man ma tin a tih nuam haw mi te ngan saw ngawl in mah mi thu tei phat nak ngan saw haw.Daan thiam bang thucian nak te a cun ceng haw ten bible hi man hi ti a son mi pom le lai tuk sial ngawl i mah ti thei ma ung tin lungkim nak nei haw (Frederick B. Wood) Littleton hi lai bu cu St. Paul hi pian thak nak thu na hihi.West hi lai bu cu Jesuh Khrih hi thawhsal nak tin thulu tak haw.Mi lin um ngawl Robert C. Ingersoll in Pathian a theih thei ma hung tin a tit u pa Lew Wallace cun kumtam pi mah mi thu zingzawi nak ah mang a ma Methodist a hi mi a nupi thinhak tik tu tuk in ngan pan hi.Bung li hawng a ngat celh ten Khrih hi thu a ngat haw mi te cu man hi tin thei hi.Khukdin in sual sik a ma, Khrih cu Nunpan tu le Bawipa ah pom ta hi, mah ten Benhar tih mi laicu ngan a ma, mah mi ah Khrih cu Pathian hi capa ah lang tik hi.

Frank Morrison in Khrih tuah peh dun in tangthu ngan nuam hi, mahnaven mangbang za a bawl mi te a up ngawl tak a thah haw laih ngawl ni 7 ten ngan pan tuk in ngamngi bawl hi. Mahnaven bible aa ngat mi te a zoh ten a ngat mi te cu thawhsal nak tian kauh bet hi. Khrih cu tho leh ngangai hi tih cu um a ma nunpan tu ah pom a ma, a kua in suang cu thawn haw kaw? Tih mi lai bu ngan hi. A masa bel bung cu ngan tuk a deih ngawl mi lai tin thu lu tak hi.

Bible cu nung in thil ti thei hi, nam kilnih sang ngawl hiam saw hi. A mah cu a ma ca thu ciang tik tu pha bel na hihi. A do tu le a muhsuam tute cu nikhatkhat ten up theih nak din mun ah le nun pe dun tu le neh tu din mun ngah leh haw tuk hi.

December – 4 “ Amah cu ka Hawvang tuah dim tik zo ing a ma kut zung thiam zeta a bawl theih nak nei hi” (Suahlan 31:3).

Tusun aa bungcang in biakbuk sak nak tuanvo la tu tuk hi hawvang thianglim hi tik mi Bezaleel cu khih muh hi. Sui, Ngun le dak lam aa na deh nak, suang le thillep nak le thing kuat nak lam aa thiam zet mi hi. Pathian hi hawvang in hi thil te bawl tuk in kut zungthiam ah bawl hi.

Choice Gleanings hi niha sial nak in E. Gamp in hi tin son hi tin tak hi, “ Hi ti bang hawvang na deh nak cu zo soal lelung hung hi. Lo ah or cet zung ah or zungkhan or inn ah hi maw um tu cun a ma tih theih tawk in Pathian na dek thei hi. Pakhat pan a cet zung pualam ah biaktheng sa hi. Oh tei lak ah Matha cun anhuanbuk ca buai cu phial dun nak cabuai ah bawl zo hi. Mi pakhat leh cun mun thawthong aa thil te cu siangpalang hi na ah thek in thu hilh nak le laingat nak ca tin a zungkhan aa khun nak cu pulpit ah thek hi.

Isarel ngam Nazaret ah Arat mi tei ca na a dek mi khristian sizung um hi. Sizung hi nuai ta bel ah khawm nak khan tampi um hi. Mah naven thuson tu pan thuson tuk in a din ten pulpit nungah ding ma hi. Mah sang ngawl lettama pain al zeta a bawl mi khunnak sau pi nung ah ding hi. Mah mi in a Bawipa uh cu lettama dek awng hi ti mi le khunnak sau bawl mi le pulpit te cu oh te theih nak pet u ngeh hi.

Nitum nak laizaang aa um sibawi pan mihing hi taksa le hawvang tian dam tik tuk in zei hi. Caan khatkhat ah cun, sikhian aa mina te tuah a otpih dun ceng haw ten le zohcian nak phano a bawl ceng ten a buai nak cu taksa lam hi ngawl in hawvang lam hi tin muanmawh nak nei hi. Mah ni tak ah mina pai inn ah hawh in khawnglawng tum hi. Mina pa cun sibawi a muh ten lau hi. Mahnaven mi hehpih thiam sibawi pan hi tin ti hi, “ sibawi hih nak tuah na nel ah hung mang, ngualcam pih bang nangmah leng ing hi, thudot nuam mi dawmlaih nei ing hi. Leng thei nang maw?” Mina pa cun poi ti ma hi, sibawi pa cu innsung ah a tum ten hawvang lam aa a kul lesap nak te cu hilh hi. Mah nung ten a phi cu Bawi Jesuh hi tin hilh hi. Mi na tampi ten Bawipai nel ah a nunnak haw te ap haw a ma, pha no a na dek haw. Mi tampi ten taksa le hawvang lam a tuamlawm tu sibawi pai lak ah kumkhua lungdam haw tuk hi.

December – 5 “ Ngal pa cu tui lian bangin a hun ten, Bawipan a mah kham nak ah puanzak zak tuk hi” (Isa 59:19b).

Saihtan in a hiamnam ngeng pipi tuah Bawipai mihing te a do ten mangbang pit tawp can tampi um hi. Van thim in lei hing a ma, muansan mi vak nak pakhat no um tuk hei ngaihsut bat ma hi. Dawl tabel a hen laih ngawl Pathian in a mihing tei nel ah bawm tu ngalkap te kuat tuk thu kam hi. A can kim ten Bawipai hawvang in saihtan kham nak tuk in puanzak hi.

Izit siangpalang hi saal ah um in, Isarel tei din mun cu hak zet hi. Na dekhawng tu tei savun khauhual nuai ah kun li haw. Mahnaven Pathian phatsan thong ma hi. Farawh tawk tuk in Mawsi tungding a ma, dawl tabel ten a mipi te luatnak ah huai hi.

Thukhen tu tei san ah, ngam dang mi ten Isrel te cu saal ah man haw. Mahnaven, a thim bel can ah ngalkap te tungding ama, ngal te hilvawktuk in le mipi te daih nak sungah pui tuk in bawl hi.

Sennacherib in Assiria ngalkap te cu Jerusalem do tuk a pui ten Judah saal tan nak cu ciang zet mi bang hi. Mihing awn tuah cun ngam la tu mitam pi cu kham dan tuk um ma hi. Mahnaven Bawipai vanhum mi te cu assiria tei camnak mun ah hawh in mihing 185,000 that hi.

Esther cu Persian ngam aa siangpalang bawinu a hih ten tui lian bang ngal te hung haw, siangpalang ngam sung aa Jew hempo that khawng tuk tin thek theih ngawl mi thu than haw. Medes le Persian mi tei thu hang Pathian cu kham in um maw? Um ma, thu a suah sa haw te lem leh in thu thak suak tik hi, mah mi cu Jew ten bawngphat ni tin mah le mah luan dun thei tuk in khuan piak mi hi haw hi. Jew ten nasezet in neh nak ngah ngangai haw.

Savonarda in Florence hi cangah nak, khat le khat nehnau nak le thilpha ngawl te a muh ten, lep leh tuk in hawvang lam huai nak tuah zohcip tuk in cang hi.

Martin Luther in vanngam tiket zuak nak te le kohhran aa sual nak te kalsan in a au ten, thim nak pen vak nak bang hi.

England le Scoktalang aa siangpalang bawinu Mary cun khristian up nak cu siatsuah li haw.Mahnaven mah ti bang a kul laitak in Pathian in John Knox tungding hi. Pathian mai ah a mah le mah ap dun in John Knox cun zan khawpek Pathian hi ten mi tei ca phuba la leh tuk in le Skoktaland na pe ma tale thi tung tin Pathian lak ngen hi.Bawipan Skoktaland cu pia a mabawinu cu a khun nak pen thawn hi.

A tu laih tak na nunnak ah a nase bel mi haksat nak tawk li vang hi thei men ci.Lau him pah sin, a can kim ten Bawipan a ngalkap te kuat tuk a ma, mun lawng nak ah huai tuk hi.A mah bek muang in.

December – 6 “Tanglai cun Efiriam hintawh haw ten hin dang ten lau in um haw.Isrel hin dang ten Efiriam hin cu zo to haw.Mahnaven Baal khawsia biak nak ah a sual haw tak, thi haw tuk hi” (Hosea 13:1).

Mi fel pai awnkam ah thil tih theih nak le mangbang za tha zaang um hi.A ot ten huham nei hi.A awnkam ten thil ngit pua a ma, mi tei thungai nak le upat nak co tak mi bang in zoh sang zet haw.

Mahnaven mah mi pa cu sual ah a tu a hi tale midang hum aa a phat nak te pai tik khawng hi.Thu nei zet mi au thawm a ngah mi te cu thu lo lak ah cang ta hi.Mi ten thusiam pih tuk in deih haw ma zo.Ngaihsut nak mi a pe nuam tavang, muanmawh nak mit tuah zo haw a ma “sibawi pa nangmah le mah dam tik in” mah a hi ma tale na mit sung aa buak ngengpi cu la masa in na mah ten ka mit sung buak neuno cu la thei tuk hi” tin tih san haw.A muk haw te cu ken mi bang haw hi.

Hi mi in a tawp tian a danglam ngawl mi nundan pha kilkhawi cu a thupi zia lang tik hi.Pha no pan cu pha hi mahnaven mah bek tuah tawk ma hi.oh kilkhawi tut e cu a tawp nak lam ten a cak tik uh ta cun tang lai aa sunlawi nak cu zahcak nak sungah pai tuk hi.

Efiriam a ot ten mi pi te can in um haw.Williams in hi tin son hi, Efiriam cu Pathian tuah a haw ten Joshua san laih bang in thu neih nak tuah a ot tak mi pi te can in um haw, mah tak maizah nak mun le huham neih nak mun co hi.Mahnaven milim biak nak ah a kih tak hawvang lam ah thi hi...khristian pakhat cu thinlung Khrih hi uk mi a hi sungpoh cu milim biak nak pen a luat sung hempoh cu sunglam nun thil tih theih nak le mai zah nak nei hi.

Gideon thu vang mu thei hung.Hi mi cak pai nel ah Bawipa um hi, ngalkap 300 tuah, a cak zet mi Midian ngalkap 135000 neh hi,Isarel mi ten siangpalang ah a bawl nuam haw ten cip zet in na el hi.Ai tahum ti tale Jehovah cu siangpalang dik hi tih thei hi.Mah naven zohkip tak neh nak a ngah nung ten zol nak ngeng pipi a neh celh ten i ma a sial uh ngawl mi thil no ah na tu hi.A ngal kap tei nel pen Ishmaelites tei lak pen a lak haw mi sui bengbet cu ngen hi.Mah mi te tuah Ephod tih mi bawl a ma, mah mi cu Isrel mi tei ca milim ah cang hi, mah ten Gideon le a inn sang tei ca thang ah na cang hi.

A tuk uh ten Pathian nel ah sual phuang in ngaidam nak mu thei hung ti thei hung.Khau tei eih mi kum te vang bawl pha leh thei hi ti thei hung.Mah mi cu a man sa zo uh mi can te vang bawl pha leh thei hi tih nak hi.Mah naven kua man thawh leh sal sang ngawl in tuk nak pial lawlaw cu pha saw hi tih cu el haw tuk ma hi.a khrih mi te bel cop lih sang, a nun phat nak uh te a vawk uh ngawl pha saw hi.A pan Andrew Sonar lak ah hi tin ti hi, “ Andrew a panih uh in a tawp tian pha no a nun thei nak tuk uh in thu ngen in” mah tak a na uh cu lungdam nak tuah a celh theih nak tuk uh in thu ngen nung.

December – 7 “ Hi tei lak pen a ngeng bel cuit nak hi” (I Kor 13:13).

Huat nak, buai nak le mai mailam sial nak hi lei hum ah, it nak cu neh tu huham na hihi.Phat nak dang tei bawl theih ngawl mi bawl thei hi, hi lai tak ah phat nak tei bawi na hihi.Man ngawl pi aa bawl siat nak cu, it nak cun phat nak tuah lul hi.A mah that tu ten hehpih nak a co haw theih nak tuk in thu nget sak hi.el kim aa um mi ten a mu tih theih nak, a neih haw mi can pha ca a au lih haw laih in it nak cu mai ca bek lam sial ngawl in um hi.A piak theih ngawl mi tian pia hi.

India mi mi pakhat cu lamtuan a Sai cu khol thah in a ngang deuh aa hawh tuk in vat tha thah hi.Muankhak ngawl in a Stil ngolh cu a kut pen cak a ma, lamzin hum ah nging zet in tang hi. Saipi cun a men tuah khul in a bawi pa pia hi. It nak tih mi cu mah ti bang hi.

Aesop ih tangthu pakhat ah mihing pakhat cu aitin a angkilum duk tuk tian aa bawl theituk hum tin Ni le huhi tei zuam dun nak na um hi.Huhi cu na se zet theu hi mahnaven a theu dedeuh ten a angki cu na sa dedeuh in len hi.Mah nung ten Ni cu sa a ma a angkilum cu duk hi.It nak tih mi vang mah ti bang bok hi tin thu san teh nak nei haw.

Sir Walter Scott un a vakvai mi Ui cu nase zet in suang tuah sep a ma Ui kee cu ek hi.Scott cun hehpih viang ngawl ding a ma, mah mi Ui cu kee baithah a nel ah hung a ma, suang a seh nak kut liak sak hi.It nak tih mi cu mah ti bang hi.

Stanton Lincoln indeih awh ngawl duham, misil tin le Africa ah a um laih in Africa zawngdum tin awnkam sia tuah sep hi.Spring Field ah zawngdum zo tuk aa a hawh tu cu misil hi tin don hi.Lincoln cun a biang lehlam pe bet hi.dawltabel ten Stanton cu ngal ngam tuanvo la tu ah koih hi. Hi pa cu na ca tak bel hi tin ti hi.Lincoln cu thah a um ten Stanton cu a luang el pen nase zet kapthah in hi tin ti hi, “ Lei hum ah a muh awng mi mi mihing hi uk tu ngeng bel cu a thal hi”. It nak vang mah ti bang bok hi.

E. Stanley Jones in hi tin ngan hi, “ Na biang khat lam na dawh nak in na ngal pai hiamnam cak tik ci.A mah cun na biang ah vat naven nang cun na thinlung ngal phat nak hang na biang khatlam na dawh nak in a thinlung cu vat ci.Nang mah ngal bang a neih nak cu tuipi ngal ah um hi.Na ngal pa cu um ma zo hi.Mah ti bang na bawl nak tuah na ngal cu vawk ci.Leipi cun lehlulh nak huham nei naven lehlulh nak nei ngawl tu hi kee ah um hi.Mah mi cu huham pen huham sang bel na hihi”.

Vei khatnih cu, awnkam sang man nak, a hum uh a a bawl haw bang lulh leh nak le huncan a neih uh mi hum aa din nak cu thil tam sawn bawl theih nak bang hi.Hi thil tih dan ten thil tih theih nak dawmlaih cu nei bok haw.Mahnaven huham the nak cu it nak lam ah um hi; Ai ta hum ti tale ngal dun nak thuk tik deuh sang ngawl, it nak cun ngal tu ngualcam ah thek saw hi.

December – 8 “ Mi pha ngawl tei hum aa daantat nak cu ngangzet in cawh a hih haw ngawl hang sual nak cu ngalhang zet in bawl haw” (Thus 8:11).

Hi mi a ngat uh ten a ngam uh aa sual nak tampi hum aa mipi tei thinuk naktuisual ngengpi um hi.Mipi ten dan le thu piak cu sam li haw.A dan uh te le thukhen nak zung ten misual te cu mitmai ph ape haw bang hi.Thukhen nak zung aa thu te cu bo ti nei ngawl ngei dedeuh a ma, tu le tun misual pai sihni cun dan pen luat nak lamzin tuah thu cu neh hi.

A tangpi aa dik ngawl nak belh sak tu cu bible um ngawl mihing lam zingzawi tut e, thinlung lam zingzawi tute le mi thiam dang tei awnkam na hi hi.A tih haw mi cu thih nak tuah dantat nak cu ngaihsut ngamkha ma hi tin le mihing dang vang kha mi tih cu na hihi.Dantat nak lau nak in misual te kham ma hi tin ti haw.A phi cu misual te bawlsiat nak hi ngawl in lep phat leh nak ah um hi tin ti haw.

Mahnaven bawlsual haw.Hi mi te tuah a um theih uh ten mi pakhat in a muan dun dedeuh ta cun sualnak ah beihno a colh tuk bek um hi,Mah a hi ma tale dantat nak cu nase tuk ma hi tin a ngaisung ta cun mat tuk vang ngam tuk hi.Mah a hi ma tale hi haksat nak cu sik dunngawl in peh ngut tuk hi tin a ngaisung ta cunt ha zaang ngah tuk hi.A son haw mi kalh in thih nak dantat nak cu kham tu ah cang tuk hi.

A pung li mi sual nak zohcian nak ah min thangzet mi thuthanglai pakhat in hi tin ti hi, “ A hang pakhat cu Amerika aa a um tu misual hih nak dan pen a cak mi kham nak a um ngawl hang hi”. Thu nei tu hempo in dantat nak hi hin nak cu up tak a hi tuk ta cun a zuanngang kul hi.A naa a tam leita hang Us bawl dan cu imah hei bawl ma hi.

Sual nak zingzawi nak aa mi thiam pakhat in phat nak deih nak hang a tel mi hempo ca 10,000 cu dantat nak a lau haw hang a pha mi te haw hi tin phuang hi.Chikako phunsang tawng aa Izek Ehrlich cun tual that tu pakhat thah aa a um nak thuthang in tual that cu midang 17 cu kham hi tin cazin lak tik hi tin ti hi. Bawl phat nak le lepphat nak cu a phi kha ma hi, mihing thek thei haw ma, Pathian hawvang tuah hinthak nak bek in misual cu mithianglim ah thek tuk hi ti thei hung.Mahnaven, a mu ca maw, thawng taa tei ca maw bawngsiat nak tuah, thu nei tu tuah peh dun a ti uh ta cun hi mi cu lungkim pih tuk hi.

Hi tin a hih hang, a bawl phat theih bel haw mi cu tusun aa bible cang cu thupi zet aa lak mi hi, “ Mipha ngawl tei dantat nak cu ngang zeta a cawh a hih haw ngawl hang sual nak cu ngalhang zet in bawl haw” daan tat nak cu ngangzet in le dik zeta a piak a hih lan sung cu sual nak cazin ah a kiamsuk lam mu tuk ma hung hi. A phi cu bible sungah um hi- Mihing ten a pom haw bek ten hi tuk hi.

December – 9 “ Mahnaven Bawipa Jesuh Khrih thawm in neh nak petu Pathian cu thangphat in um ta hen” (I Kor 15:57).

Ai ti bang semsua mi thinlung hei in Bawi Jesuh hi Kross hum aa a neh nak hi ngenzia thei thei haw ma.Lei hum neh hi Jn 16:33. Lei hum uk tu Saihtan ken hi Jn 16:11. Uk tute le huham teneh hi Kolo 2:5. Thih nak a neh tak a tu cu neh tuah dim hi I Kor 15:54,55,57.

Mah ten a neh nak cu ei mu ta hi. David hi Kawliat a neh nak in Isrel mi tei nel ah luat nak a het bang in, Khrih hi a sunglawi mi a neh nak cu a mihing tei nel ah piak in um bok hi. Mah tak, Horatius Bonar tuah la sa ten thei hung;

Neh nak cu ei mu ta hi

Oh te cuthil ti thei tu hung hi

Oh ten ca do sak a ma, neh nak co hi

Neh nak cu ei mu ta hi.

Oh te it tu hang neh tu sang neh tute hi hung hi, ai ta hum ti tale “ thih nak hi hen, nunnak hi hen, van hum aa a um mi van hum mi le uk tu le huham nei tu hihen a tu san hihen, mailam ca hi hen, leihum aa um tute hihen, lei nuai aa um tute hi hen kuan man khen thei haw tuk ma. Khrih hang, Pathian hi it nak pen khen thei tu tuk selsiam mi thil hempoh lak ah i mah um ma hi” Rm 8:37-39.

Guy King cun Khawsung aa bawhlung thiam tei ummah nak a neih ceng haw ten, meileng zung a hen haw ten nau pang pan thu son hi. Mah mi pa cun meileng hum pen a tolh masabel tu painel ah a kon neh kaw tin dong hi. Meileng colh nak pen taithah in lungdam zet in neh hung neh hung tin au hi. Mr. King in a zoh ten a mah le mah ngaisung cop hi, thu ngaingai in mah mi pan neh nak ngah tuk in ai bawl kaw? Bawlawn do dun nak tuah a kaw a peh dun nak? A phi cu “ i mah um ma hi” tih cu na hihi. Mahnaven a bang ve mi khawpi ah a um tak, mah mi khua aa tim te tuah bang ten ngaisung dun a ma neh nak cu a ma ta hi tin au hi.

Ngam mi hih nak thek nak in sut nak din mun pen neh nak pakhat a kawm tu French Men hi thu thei awng hung. Innglan ngam aa uk tu tin a sam haw mi Willington in minthang zet mi Napulian hum ah hum ah Waterloo ngah can cu na hihi. Ma san ah cun French Men cu a sunglam ah tang hi, mahnaven Innglan ngam mi a hih ni pen pan Willianton hi neh nak cu a ma neh nak bang au pih thei hi.

A suah uh pen pan Saihtan uk nak nuai aa um te hung hi, Mah tak a sunglam aa um tute hung hi. Mahnaven Khrih cu nunpan tu le Bawi ah a ten uh ten sun nak pen neh nak ah heng hung hi.

December – 10 “Pathian hi deih nak cu ciang zet le fel zet in hilh haw” (Dungt 18:26b).

Midang tei nel aa nunpat nak thu sonciang nak ah a muh te buai tik tu thil te pial in thu ciang zet no aa hilh thiam tuk cu thupi zet hi. Lei hum ah thu cu nok zet in um hi, ita hum ti tale satan in mihing tei thinlung mitcaw tik hi II Kor 4:4.

Mi piangthak ngawl tei nel ah ai tin a bengbul nak haw te hong tik thei tuk hung kaw tih mi tehkip nak zo tuk hung hi. Masa bel a tawh uh mi painel ah tetti khan in lapi te a sak uh lai ngawl “ Biaknak tih mi um mang” tin noksak, biaknak lam zuam zet naveng ka ca i mah ma hi tin ti hi. Mah ten “ kei vang biak nak lam ka zuam ngawl tak biak nak thu son mang tin don thawthong nuam hung.

I zah tak in buai in nok kaw? Biak nak thu um ma ung tih lih laih in, khatlam ah biak nak thu na son li haw. Ai kaw a son nuam uh ti thei ing. Kohran pakhat pehtaih tuk in a mah tik kha ma ung, Jesuh Khrih tuah pehdun tuk cu ka deih sak uh mi saw hi. pomdan kha ngawl in mihing saw khi hi ka kul uh. Bawlphat nak hi ngawl in nun thak nak saw hi kul saw cu.

Mahnaven biaknak thu a ngaisut ten, khawmnak le Pathian thu tuah a peh dun mi thu bek ngaisung hi. Mi tamsaw tei nel ah, biaknak, tih mi awnkam cu up nak hawh dan le Mihing tei Pathian tuah a pehdun nak tuah peh dun mi danglam nak lang tik hi. Mah tak biaknak um ma ung tin a son uh ten Pathian thei ngawl tu or nei ngawl tu tih nak hi.

Thu ngai cun, biaknak pom ma ung tih mi cu thil dik kha ma hi. Pathian a bia tu ten a nunnak haw tuah lang tik haw tuk hi. Pathian thu ah mah le mah kil him dun nak um hi tih up nak um hi (James 1:27).

Biak nak in mi luat tik thei ma, Khrih bek in luat tik thei tih cu thei ciang zet hung hi. Mihing ten a mu deh nak le tih theih nak hang van ngam hen thei haw tuk ma. Mi hawvang te a vahvaih li haw laih in man a nei ngawl mi awnkam te tuah ummah tuk laih hung maw.

December – 11 “ Hi thupiak cu na thin uh le na lung sung uh ah khum un, thangphawk tik tu tuk in na baan uh ah ken un na, na caal uh ah belh un hi” (Daan 11: 18).

A nuailam aa bible cang thum tel ngawl cun cang kim thei ma hi, mah tak hi lai tawh ah lang tik hung hi; “ Na ca tei nel ah zilh un. Inn ah na um uh laih in hihen, khua pualam ah na tul uh ten hihen, hilh un; na zau nak uh le naa na deh uh nak ah phuang un. Inn kongkaa hum ah le na kong mai uh ah ngan un. Mah tin na bawl uh ta cun BAWIPA na Pathian uh in na pu le na pa tei nel ah pe tuk aa a tiap sa mi nga sungah nangmah le na canau uh te ngeipi um tuk uh ci. Lei le van a um sung noh te vang mah lai ah um lelung tuk u ci”.

Pathian hi piak mi thukam nak le a tik mi te fel zet aa a deh uh nak buah, hi leihum pen van ngam nop zia cu tep thei tuk hung hi.

Pathian awncang kammal cu a luat aa a ngah uh kul hi. A hum aa bungcang hi hihl mi bang in a thinlung sung uh ah a cam tik uh kul hi. Bible bungcang a luat in tampi a ngah tu cu a nun lang tik tu hi.

Mah nung ten a baan uh le a caal uh ah Pathian thu buahken tuk hung hi. Hi mi ten a kut uh hi phet nak le a thinlung uh hial nak te cu Khrih hi thu neih nak nuai ah a um kul hi tih mi thei tik tuk hi.

Pathian thu cu inn aa a son uh mi thupi bel a hih kul hi. Ni sial inn sang thu nget nak le bible sialnak a neih uh kul hi. Mah ti bang nun a nei tu tei nunnak cu kua man bang thei haw ma hi.

Lamzin ah a hawh uh ten, a zau uh ten, a thawh uh ten vang hi hen hi thu ten oh te a neh kul hi. Bible in a nunnak uh le thil a bawl uh mi hempoh ah thu a neih tik uh kul hi.

A kongkaa uh ah le a kong mai uh ah bible bungcang tak tuk hung maw? Pha zet mi ngaihsut nak hi! Khristian tampi cun a inn kongkaa hum ah (Joshua 24:15) cu tak tamzet haw: “Kei le ka inn sang cun Bawipai na dek tuk Ung” tih mi hi. Mi tampi ten a pang hum haw ah bible bungcang tampi tak haw, pha hi.

Pathian thuthianglim cu a nun uh ah mun pha a piak uh ten, huncan te man nei in man dan thiam tuk hung hi. Kumkhua man a nei mi le, kumkhua a kho tuk mi thil te bawl nak, te nei thei tuk in Pathian nel ah ap dun nak buah a nun uh kul hi.

December – 12 “Bawipa na Pathian cu niksak pah sin” (Mtt 4:7).

Bawipa niksak tih mi cu ai kaw? Isrel ten nellawn ngamko pen tui a um ngawl hang a phuk haw ten na Bawipa niksak ci (Suah 17:7) tin ti hi.” Bawipa koh tei nel ah um maw um ma kaw? a tih haw ten, Pathian hi um pih nak muangmawh bek hi ngawl in Pathian in a muh te a cawm nak vang muangmawh haw hi.

Saihtan in Bawipai temple lek pen dawh tuk in a tik ten, Jesuh niksak buah bang ten hi (Lk 4:9-12). Mi hip nak thawh thong aa Pathian na dek le sum zeik nak fang aa Pathian nadek tih mi cu, Pathian niksak buah bang ten hi.

Farasi ten Caesar siah piak tuk cu man le man ngawl thu a dot haw nak cun, Bawipa niksak buah bang ten hi (Mtt 22:15-18)

Safira in lo ngam pen a ngah mi venghawng pe bang in a um hem nak in, Pathian Hawvang thianglim niksak hi. Mah tak sakthih in thi cop haw hi (Dungt 5:9).

Pita in Jerusalem council tei nel ah Zentel mi te dan nuai ah um tik cu Pathian niksak bang cang tuk hi ti haw. A muh Jew tei puak theih ngawl mi kolhak vang na hihi (Dung 15:10).

Pathian niksak tih mi cu thu a khen laih ngawl izah tian thei ing kaw tih zoh nak buah na hihi. Daan 6:16; Mtt 4:7 sial in na ciang zet tuk ci.

Toussaint A phuk uh ten Pathian niksak hung hi, ai ta hum ti tale a um pih nak a huham, a phat nak te muangmawh buah bang ten hi. Mah mi cu mai um dan hei thei ciang ngawl naupang awn thei ciang laih ngawl buah bang ten hi.

Mai deih nak bang nung in, haksat nak a tawh uh ten, oh te luan tuk in Pathian sam hung hi mah mi vang Pathian niksak buah bang ten hi. A tu le tu hawh soal um tute le ngu a nei ngawl mi ngul a man tu um tu tei thu vang thei mek hung hi. A ngaihsut nak haw cu hi tin hi Pathian in (Mark 16:18) sungah him nak thukam pe zo hi tin ti haw.

Zol thu a son uh ten Pathian niksak buah bang ten hi. Mah ti bang nun pepelnak in Pathian buah oh te khawla dedeuh tik a ma, a nun uh vang mi tei muan tak nun um thei ma hi. Farasi ten Khrih cu tiamhem nak ah a niksak haw bang in oh te vang in tiamhem nak buah niksak mek hung hi.

A dawhtabel ten, ei muh le muh a deih nak mun pen thawn uh tale mi tei deih nak bang a bawl uh sial ten Bawipa niksak buah bang ten tuk hi.

Selsiam mi thil ten selsiam tu niksak tuk in a ngam nak cu mangbang huai lei ta tuk hi, or Misual pan a mah luan tu pa cu mah tin muhsuam ngam tuk maw?

December – 13 “Mah ten Bawipa kihcak tu ten pakhat le pakhat bia dun in a ot haw mi cu Bawipan ngai in thei hi. A mit muh ah Bawipa a kihzah tu le a upat tu tei thula cu laibu sungah khum haw hi” (Mal 3:16).

Buai nak hang a hawvang uh cing thei hi. Mai ca nadeh tam nak, mai kulsam mi ca zeik nak in Pathian ca huncan pe thei tukngawl bawl hi. Pathian thu ngaihsut nak le Bawipa buah pawlkom nak ah

caan tam a mang ngawl mi thuson tu cu, ngaican um ngawl hawvang huham nei ngawl mi ah cang haw tuk hi. A veng hawng haw in “ Bawipan hi nun buai nak pen luan in” tin thu a nget uh kul hi. Um tu tampi cun mah no um cu lau haw, midang tuah um ten, otpih dun or na deh nak or khual zin ten tuk deih haw. Dap no thu ngaihsut nak ah caan mang awng haw ma. Pathian awncang kam mal cun a mah ah nung in piting zet aa um tuk in tha pia hi. Zuancum aa um tuk can kha ma hi.

Mahnaven mah le mah Bawipa tuah caan mang thei tuk in, lei hum aa duham nak, a man ngawl mi sumdawn nak, mi son siat nak le huk nak te cu a pialh theih uh kul hi.

Mah ti bang mihing ten Bawipa tuah sung lam nunnak nei haw hi. Bawipai thuthup cu a mah a kihzah tu tei nel ah um hi; a thukam mu tik tuk hi (Saam 25:14). Pathian in a thuthup te cu a muh tei lak ah phuang hi. A lamhuai nak le huham te pia in van ngam nundan mawi te vang hilh hi. Khrih ah a nung te cu Khrih hi piak mi laksawng co haw tuk hi.

Cecil hi ot cu ngaisung le leng ing: Mun tin le mi hem poh tei lak ah hilh ing. Pathian tuah huncan na man uh kul hi, mah tin a hi ma tale na haw vang uh thi tuk hi. Pathian tuah na hawh ten uh ma tale Saihtan in hawh pih tuk hi.

Hehpih nak caan na lawl a hi tale pai tuk ci. Pathian thu sial in a deih nak na ze ma tale thu thak thei awng tuk maci mah ten nunnak ca thu man vang teng thiam tuk ma ci. Na khawm le leng nak, Sehsawm sehkhath na piak le leng nak ten nangmah van ngam ah hen thei tuk ma hi. Misual ing tih mi le Khrih ah up nak ka neih kul tih mi te, nunpat nak thu te cung in thei in na, mah celh ten Krhih cu na thinlung venghawng tuah pom in um in hi mah bek ten Na khawm le leng nak, sehsawm sehkhath na piak le leng nak te man nei thei pheng tuk hi. Mah ma ta cun a thi hi.

December – 14 “Ka mihing hi haw ama, sunloin nak kei petu tuk in ka semsuah mi haw hi” (Isa 43:7).

Mangbang huai zet mi thil pakhat cu, numei le pano man nei ngawl a um lih haw nak khi hi. Mihing cu Pathian muimel keng aa bawl mi hi. Siangpalang khun nak ca tumtah mi hi haw ama, soal hi saal tuk in kha ma hi. Pathian aiawh tu tuk aa selsiam mi haw hi. Mihing tei bawlsan bel cu ai kaw? Tih mi a phi cu Shorter Catechism in “ Mihing tei dawltabel cu Pathian sunlawi nak pia le kumkhua a mah tuah ceng tuk” tih mi na hihi.

J.H Joweth cun mi tampi tei nun dan cu lip pakhat bek a nei mi ngamsa mi pakhat hi nunnak bang ma hi tih a theih ten kap hi. Mah tak mihing te cu a kho ngawl mi thil te huai tu bek hi tih mi a theih tena thin na hi. Dawl kilthah a thi tu pai khan suang hum aa ngat mi lai cu minsin leng hi;

F.W.H Myers in mihing tei thu hi tin ngan hi;

Hawvang mi te bek mah lai tawk ah mu ing

Neh tu hi tuk in ken mi hi haw, Siangpalang hi tuk in salmat na hi haw hi,

A ngaihsut san haw pakhat cu mangbang nak tuah thei in,

Thasia zet in a muh nak tuah bek in tawp haw ta.

Watchman Nee cu tangval a hih laih in, “ duham zeta a na deh nei tu pa ca man thawthong aa man mi mihing aa selsiam mi laksawng deih hi. Khawpi lun sung ah kutthiam pakhat pan thingpek pali hum ah suai tuk mi cu pathum hum ah a suai celh ten kum 6 ngei zo hi. Thing hum ah pak zuk te suai in singo le a dum na nut hi. Hi mi ca nikhat ah pia sawmlit pe haw, “ thunei tu pai thupiak nak tel ngawl cun nguahzu ah hihen, ni sa ah hihen, cawl thaw thong thei ma hi. Dawlbel ten phat nem nak a nei ngawl toh nak kut dawh ngen tu tei lak ah vaw haw hi.

Mihing ten Pathian hi a sam nak a san cu theithiam bang haw. A thupi ngawl saw mi te pom in, nung haw. Pathian piak mi thil te cu deih zet haw naven, lei hum soal nak ah mang in, hawvang thianlim hi lamhuai nak vang el in eek lak ah tal li haw tin pakhat pai tih mi cu man zet hi. Hawvang nunnak hi ngawl in taksa nunnak tuk in a can haw te mang haw.

Mihing ten thil a um sa mi hum pen a deih haw mi te ngah thei haw naven, ngah tuk ngawl toh in siat suah haw. a bawl haw mi hempoh ah a miat bek zo haw mah naven sun nak tih mi cu ngaisung awng haw ma, thungai cun miat nak sang ngawl sun nak khi a ngaihsut saw haw tuk mi hi. Na cu miat tuk sang ngawl sung tuk ngawl a deh thiam uh bek ten miat nak ngah tuk hung hi. Khawm tih mi vang cu a dan bang khawm hi ngawl in, tik mi a hih uh hang a khawm tuk uh mi hi, Pathian tik nak cu a kua in el ngam tuk kaw? a el ngam tu Baal profet te cu Laak khanguh tauh Elijah that khawng tik hi. Nang mah e el ngam ni cim, na el tuk tale Pathian in na ci mit tik tuk hi.

December – 15 “Hitui tauh anci a theh tu cun lungdam nak tuah khawm leh tuk hi. Kap thah an ci a theh tute cu an a khop leh haw ten cang tel tuah pin leh haw tuk hi” (Saam 126:5,6).

Saam 126 sungah Isarel ten Babilon sal pen luat in a ngam haw ah a kih leh nak thu haw te ngaisung kik haw.Nuih nak le la sak naktuah a dim mi manglam lei hum ah vak li tuah bang ten haw hi.Pathian thei ngawl a inn nel te hei in Bawipan a mihing tei ca thil mak a bawl mi te hang upat nak pia haw.

A ngam haw ah um leh haw zo.An kung te a cin haw kul zo toh.Mahnaven buai nak nei haw.An ci dawm no bek keng haw.An ah mang thei haw hi, mahnaven a lo haw pen khop leh tuk mi an um tuk ma hi or lo ah cing in ni dawlta ni ten tampi khawm leh tuk tih mi ngaihsut nak cin theih hi. A tam saw in an ci ah mang tuk a lung a kim haw tale an khop leh hun tian sup zet aa a nun haw kul tuk hi, mahnaven an khop hun ten lungdam nak um tuk hi.

Lo bung tu pa cu lo ah hawh a ma, Leilet sa mi hum ah anci te theh in a um ten a no bek in a um hak in a hi tui luang hi. Mahnaven dawllam ten a lo pen sui cang tampi a suah ten, a cang te bem sungah a thun ten a hi tui cu lungdam nak cang ta hi.

Inn kua hawng tampi piak nak hang tampi piak sal in um haw tuk hi.Hi mi cu Sum le pai tuah vang seng dun hi. Bawipai sum kiltu ah oh te bawl hi.A thinlung hi deih nak bang in le tisa nop nak ah mang thei hung or Pathiang ngam ca tin mang thei.Ngam dang nadeh nak, lai tuah Pathian na deh nak, Radio tuah nadeh nak tin mang thei hung.Mai kohhran sung na deh nak ah le thuthangpha mun dandang ah son nak in mang thei hung.Thuthangpha thei ngawl a thi tuk mi hawvang te pat nak tuk a mang uh ta cun a bo uh mi te sang a let tampi in Pathian in pekik tuk tih cu soal thei tuk ma hi.

Mahnaven mah ti bang a piak dun nak uh cu, an khop can heng in vanhum ah a hen uh ten i ma sial tak tuk ma hi.Mahnaven Pathian tuah kumkhua ceng dun in um thei tuk hung mah ten a ngah tuk uh mi laksawng ten oh te cawi sang tuk hi.

December – 16 “Maw ka nunnak, Bawipa cu thangphat in, ka phat nak hempoh hei pah sin.... Kanat nak hempoh dam tik in um hi” (Saam 103:23b).

Pathian min hempoh lak pen pakhat cu Jehovah- Rapha tih na hihi a sullam cu “ Keimah cu nang dam tik tu Bawipa ing hi” tih nak hi (Suahl 15:26b).

Oh te dam tik tu Pathian hi.Nat nak hempoh pen dam tik a ma kum khua in nat nak pen oh te luan tuk hi.

A can ten a cah nak mangbangza mang in dam tik hi.Hi mi hi si bawi pawl ten “Thil tam saw cu zing lam a kim ten pha deuh haw”ti a tih mek haw nak hi.Acan ten sii te mang in dam tik hi.Dubois tih mi France ngam aa si bawi pa cun hi tin ti hi.”Mi kiltu pa cun mei ma tuam lawm;Pathian in dam tik”A can ten mang bang huai zet in dam tik nak cu a muh ton uh mi le thu thang pha sung ah mu thei hung hi.

Mahnaven dam tik tuk hi Pathian deih nak bang leng leng kha ma hi.Mah a hi ta cun mi hek khat cu tek awng ngawl in le thi awng haw tukma hi.Mahnaven khaw ma deuh maw,khaw nu deuh maw,mi hem poh thi haw-Bawi pai hun leh lan tian.Paul hi tak sa lam thuk nak hi Pathian in lak sak mahi,mahnaven heh pih nak tuah thuk theih nak na pia hi(2Kor12:7-10).

A tangpi thu in nat nak hem poh hi soal nak hang a heng mi ngeh na hi hi.Awn dang in a ti uh ta le,sual a um ma ta en nat nak tih hi um tuk ma hi.A can ah cun nat nak hi mipakhat hang a heng cih mi na hi hi.Teh kip nak in zu in nak cun lung lam nat nak suak tik hi,za hop nak in cancer suak tik,nu le pa lam fel ngawl nak cun a suan dun ngut thei mi nat nak suak tik,thin hak nak cun tak sa sung nat nak sia suak tik hi.Mahnaven nat nak hem poh hi mi pakhat soal nak pen a heng mi ngeh mi na hi hi.Saihtan in Job hi nat nak piang tik hi Job 2:7, mah ti thah cun Job cu lei hum ah fel bel hi Job 1:8; 2:3.Numei nu pakhat cu elnguh nat nak thuk tuk in bawl hi Lk 13:11-17.Mah ten Paul hi taksa pen a nai vang cak tik hi II Kor 12:7; John 9:2,3 ah mitcaw aa a pian nak cu a ma soal nak kha thei ma hi.E.Paphroditus cu nase zet in na hi, soal hang hi ngawl in Bawipai ca cawl ngawl na a deh nak hang hi Fili 2:30.Gaius cu hawvang lam ah dam naven taksa lam ah dam ma hi III Jn 2.

Dawl tabel ten dam tik ahih ngawl nak cu up nak kho ngawl hang kha cuang ma hi.Pathian hi dam tuk in thu a piak bek ten up nak cun dam nak au pih thei hi.Mah tin a hi ma tale mah le mah a nun nak uh le Pathian lak ah nun a piak dun nak uh hang a deih nak kim hen tin thu ngen hung.

December – 17 “ Thing um ma a hi tale mei cu mit tuk hi” (Thuf 26:20).

Mi panih cu el dun li haw, pakhat in a thin uk nak suah a ma, pakhat saw vang in thinuk zet in don bok hi.Pakhat in soal nawn a ma, pakhat saw vang in mah tin mawh nawn bok hi.a kua man cawl nuam haw ma, dap no a um haw tale sun nak or tawntai tin mi tei tih tuk lau haw, mah ticun mei cu alh dedeuh a mahuat nak tuisual cu nung le mai let kawkawi hi.

Mahnaven thil um dan thek hi, mi pakhat in awnkam meithal cu a ngai pai lam ah el hi, mahnaven kah khuan nei ma hi, thinuk tik, thin buai tik, sonsia le zahza tik tuk in tum hi, mahnaven pakhat pa cu mah ti bang ah tel nuam ma hi. Dawl tabel ten a ngal pan a caan bo tik thong hi tih a theih tak cawl leh hi. A kham tu pan tuah thing a bet nuam ngawl hang mei cu mit ta hi.

Dr.H.A Ironside in, a son sa zo mi hum ah a mah a el nuam tute cu khawm celh ten tawk hi. A tangpi in up nak hekkhat te nuaihsut nak hi ngawl in thu neuno cu la haw. Dr.Ironside cun thinsau no ngai a ma, mah nung ten a el nuam tu pa cu huhi dut tuk in a um ten hi tin ti hi, “Pha hi sangngam pavan hen uh ten pakhatkhat cu soal tuk hung hi, kei mah hi thei men ing” tin ti hi.

Mi tei sonsiat nak cu ai tin la hung kaw? Mah le mah hup dun hung maw? Lehlul hung maw? Mi dang tei hum ah a pha ngawl mi ngaihsut nak a neih uh mi te hah hung maw? Or dap no, sangngam pa pha deuh aa kei na theih ngawl hang lungdam ing, aitahum ti tale kei thei le ci, sonsiat tuk tam sawdeuh nei tuk ci tin awn hung maw? Mah ti bang thu phi nak in mei tampi mit tik hi.

Mi Tam saw cun can khatkhat ah leihum pen oh te a mut vawk tu lai ngah bel tuk toh hung tin up nak nei ing. Mah ti bang can ten a don dan uh cu thuihuk sung aa a nase zet mi a phi piak nak na hihi. Mah mi cun mei alh cu mit tik a ma, ngaican um ngawl in cafung tauh ngat mi lai te cunung le mai tin zuam li haw.” Sangngam u le nau, mi pakhat na do nuam a hi tale Saihtan do in hi tin ngat cu I zah tak phaw saw tuk kaw.

Nunnak cu tisa humhim nak thu el dun nak or awnkam sang aa man tuk cun com lei ta hi. Mah mi ten a ma sable aa a thupi bel mi thil pen pial tik hi. A hawvang nun uh niam tik hi. A nuan dan pha uh te siatsuah haw hi. Mi dang ten mei a alh tik haw ten meilah keng haw thei men, mahnaven tuahtuk thing len hung hi. Mei ah tuah tuk thing a bet nuam uh ma ta cun mei cu mi tuk hi.

December – 18 “ Bo zo uh ci! Thilpha ngawl cu thilpha ti uh ci a ma, a pha ngawl cu pha hi tin ti uh ci, thimnak cu vak ah cang tik uh ci a ma, vak nak cu thim nak ah cang tik uh ci. A kha mi cu a hum ti uh ci a ma, a hum mi cu a kha ah can tik uh ci (Isa 5:20).

Sual nak cu upat tak ah bawl in, thianglim nak cu deih tak ma hi tin nundan teh nak a thek tu tei hum ah Pathian in camsiat nak phuang hi. Herbert Vanderlugt in tu san ah zohteh tuk mi pathum thu son hi: Ai tin mihing ten nundan danglam nak mang haw kaw tih mi taklang hi. Masabel ah, zuk phangawl hi ngah mi a deih ngawl nak lai pakhat sial ing, mahnaven sakhaw mi tei thianglim nuam nak lungput cu lungkim pih ma hi. Panih nak ah, nule pa honkhat in pasal nei ngawl aa nau pai tu zil tu cu a nadeh nak pen colh tik tuk in ti haw tin mi thuthang lai pakhat mu ing. A ngan tu pan mah mi nu cu mawi zet hi tin son hi. Pathum nak ah, mino thah a hih haw nak, la sak nak mun tuah peh dun in TV sung pen mi pakhat in La cian, zuu nguhih nak le nguhih theih man nak a hup tu cu zo ing. Mipi tei lak a buai nak uh cu mah ti bang tawh dun nak a deih ngawl mi bulpak hum ah ngawn hi.

Ai ta nundan kalh nak ti soal pung dedeuh tin a son san uh panih in zo tuk hung. Masabel in mihing ten bible sung aa a cangkim mi cu zohteh tuk in el haw. Nundan fel tih mi cu mai deih dadan in na um zo hi. Panih nak ah, mihing ten soal sungah a ceng dedeuh haw ten soal cu thiamco tik theih mi nundan hi tin a ngaihsut haw kul hi tin ngaisung thah in a muh le muh fel tin ti dun haw.

Sual nak thiamco tik haksa a titu ten’ ad hominem’ tih el dun nak cu mang haw. Mah mi cu mai huat nak hang hi ngawl in, angal pai mizia do nak cu na hihi. Mah ti bang bok in it nak tuah a nung tut e cun, nundan thianglim nak nei haw tuk hi. sakhaw pha nak cu pha leng naven Pathian lung tong thei ma hi, Um tu ten sakhaw pha nak cu a do haw tuk mi hi. Nu le pa pawldun nak, siatsuah dun nak le ngukcak nak te zam in a thiangtho mi nuncan tuah kal suan in Pathian a belh uh kul hi.

Bible deih nak zei in, a theih uh bang a nun uh ten Angaihsut uh nak te le a phet dan uh ten, a cuangcung mi thiang te a hih nak uh lang tik tuk hi, mah ten sakhaw mipha a tiam hem tute cu taksa dan do lih kul ngawl in, bible tik bang a nun uh nak hang neh sa in um tuk hi. Pathian ah cangkim nak a um bang in, a mah a bel tu tei nun ah vang cangkim um tuk hi.

December – 19 “Lai le van pai le tuk hi, mahnaven ka awnkam cu kho tuk hi” (Lk 21:33).

Pathian thu cu kumkhua kho bek hi ngawl in; cangkim leh tengteng tuk mi hi (Mtt 5:18) ah Jesuh in “ a venghawng kimtik a hih lan sung cu daan sung aa tawhkhat(.) no hei pai tuk ma hi tin ti hi. Tawh khat tih mi cu Hebrew laingat ten a tawp nak lang tik tu(.) tuah bang ten hi. Tawh khat (.) tih mi cu E cafang hinuailam aa ngit mi F tuah a danglam tik tu tuah tehkip thei hung hi. Awn dang tuah a ti tuk uh tale, Jesuh in Pathian thu cu a neu bel tian kim tik in um tuk hi tih nak hi.

Apostate Julian, AD 33-336 tian Rom uk tu cun Bible man ngawl zia lang tik tuk in le khristian te up tak a hih haw ngawl zia lang tik tuk in thu bawhcah nak nei hi. Man ma hi tin a ten mi bungcang cu (Lk 21:24) na hihi. Mi hekkhat cu ngalnam tuah thi haw tuk a ma, mi hek cu lei hum ngam kip ah saal aa mat hi haw tuk hi. Jerusalem cu Pathian thei ngawl tu ten a huncan a hen lan sung a kee nuai haw ah tan haw tuk. Jew ten biakinn sa tuk in tha piak nak tuah pan haw hi. Rom uk nak hi caksiat nak cu Lai bu sung aa Gibion hi son dan bang ta cun, thatho zet in dek tuk in hawh haw Sandup puansan te mang in dek haw. Mah naven a deh lih haw laih in hi na hing ten lei pe a tul mi mei lom ten noksak haw. Mah tak na a deh haw nak te cu a colh san haw kul ta hi.

Khrih laih ngawl kum 600 hawng ah, Jerusalem hi mai aa kotka khah a hi tuk a ma uk a hun lan sung khak in um lelung tuk hi tin phuang sa haw zo hi (Ezk 44:3). Bible tawngta tampi cun “ Uktu” hi Messiah tin thei haw. A.D 1543 ah sui kotka tin a sam haw mi Kotka cu Sultan Seuleman in khak hi. Kaiser Wilhelm hi Jerusalem lak tum nak ah mah mi kotka pen luh nak tuk in tumtah nak nei naven, piting ma hi. Mah mi kotka cu tu ni tian khak in um leng lai hi.

Voltaire cun bible cu kum 100 sung ah a thi mi laibu ah cang tuk hi tin ngal zet in son hi. Voltaire cu thi a ma a inn cu Geneva bible sawsaiti hi zungpi ah na cang hi. Ingersoll vang in mah ti bang ti bok hi, kum 15 sung ah bible cu mithi inn sungah koih tung tin ti hi. Bible hi ngawl in a mah saw cu mah mi inn sungah na tum ta hi. Bible cun a mah a thangsiat tute cu sancom khawng tik hi.

Mihing tei bible cu Pathian hi kumkhaw awnkam hi tih mi le, pai awng tuk ma hi tih mi thutak ah thangphawk leh haw tuk hi tin ngaisung thei men ci. Mah hi naven Jonathan Swift hi tih mi bang in “ A mu ngawl tute bang in mitcaw zet kua mah um ma hi.

December – 20 “Thungai tit a cun ka naih zah no tuah lungkim zeta a um dan thiam zo ing” (Fili 4:11).

Nunnak aa thil um mi te cu thupi ma hi tin son haw; a thupi ngangai mi cu mah mi thil um dan te cu ai tin lehlul hung kaw tih mi na hi saw hi. Mah mi cu a man mi hi. Thil um dan danglam tik tuk elh li nak sang ngawl mah le mah danglam dun tik tuk in a ngaihsut tuk uh kul saw hi.

Mihing ten thil a piang mi hum ah a man ngawl in a man haw tampi um hi. Pakhat cu phu ngawl no in thuak dan hi. Thuak nat nak lang tik hi him haw ma, a kam haw cih in a thinlung um dan haw te lang tik haw ma tih nak hi.

Mi dang cun thinsup thei ngawl in don haw. Ngingzet aa kah nak, hitui le langsal zeta a lak nak tuah, thinlung lam ah a muh le muh nem dun thei haw ma. Hekkhat in sungkhaan in zawng haw beidon nak tuah colh san haw. A cuang deih mi thu cu, mah mi cu mah le mah thah dun nak tuah ceng thei hi.

Khristian lamzin kel cu ap dun zeta a don tuk mi hi, um tu cun ngaisung a ma “hi mi cu mawnmawh ngawl pi aa cang mi kha ma hi. Pathian in a nun uh aa aheng mi hempoh hum ah thu nei hi, thil bawl soal awng ma hi. A ma lak ah sunlawi nak heng tuk in midang te muicu hi tuk in le a ca phat nak hi tuk in mah mi te cu phal hi. A tumtah nak venghawng mi thei ma hung, mah naven a mah muang leng tuk hung hi. Mah tena mah le mah sunloih dun tuk in le cun tik a deih mi hempoh cung tuk thungen ing.

Mithiang hekkhat tei lehlulh dan zin dang um hi, mah mi cu, neh nak cuangcung tuah na hihi. A mu lak ah um thei tuk zuam na veng, a mu lak aa mi pakhat bang ngaisung ngam mang. Ma mi te cu ngaldun nak cu neh tuk in suanghum kai nak a mang tute hi haw hi. a kha mi cu a hum ah cang tik haw ama, vut vang mawi nak ah cang tik haw. Thil um ten a muh te uk tik haw ma, mah sang ngawl thil um dan te cu a muh te bawm tu ah bawl haw. Hi mi ah, “ neh tu sin hi haw hi”. Tehkip nak dawm no pe tung hi: A nunnak cu beidon nak lephat ngawl nak tuah a dim mi khristian numei nu um hi. Mah tithah in a tangthu ngan tu pan “ Pathian hi nong nak pen pak mawi zetzet bawl hi tin ngan hi.

Nisuah nak lam aa um , um tute cu thinuk mi mipi ten suang tuah do haw. Mah mi um tute leng a kih lek haw ten a muh a seh haw nak suang tuah biak inn sa haw.

Mi pa khat cun inn a lei nung ten, mun laizaang ah suang ngengzet mu hi, mah tak suang huan bawl tuk in thucah nak nei hi.

E. Stanley Jones cun hi tin ti hi “ Nang a non nak haw te cu mang in na kongka ah cang tik in” or mi dang tei tih bang in nunnak tuk tanphaza a pia tale taphaza tui hum bawl in.

Dr pan na mi t cu na sun kul tuk a ma, mit thalang na neih kul tuk hi tin a son haw mi tangthu cu deih zet ing hi. A don leh vut nak cu, “ Pa kahtkhat ah a vak mi koih tuk in hei pah sin” tih na hihi.

December – 21 “Khrih in kohhran a it bang a ca in a mah le mah pe dun hi” (Efi 5:25).

Kohhran in Khrih hi thinlung ah a thupi zet mi mun luah hi, ei mu muh dan ah vang thupi zet tuk hi.

Thukam thak sung aa mun langsal zet a luah nak tuah a thupi zia thei thiam hung.Nungzung tu ten na a deh haw nak ah mun thupi zet nei haw.Tehkip nak in Paul in na a deh nak thu panih son hithuthang son le kohhran thudik phuan suah nak(Efi 3:8,9).

A tu laih aa danglam zet aa a um ngawl mi thinlung tuah nungzui tu ten Kohhran thu son haw hi; a hawhhaw nak ah kohhran din haw, mahnaven tu laih aa thil um dan tuah cun khristian pawlkom cu din in na um hi.Kohhran thutak cun bible phuanlang nak bulpi bawl hi (Kolo 1:25,26).Dawltabel nak thipa pa phuan lang mi na hihi.

Kohhran cu vanmi tei ca muh theih mi cun nak hi Efi 3:10.Pathian hi cih nak kil kim nak thu cu kohhran pen cung haw.

Kohhran cu up nak kilkhawi tuk le zai tik tuk in Pathian hi ten mi thil pakhat na hihi I Timo3:5.Thutak hi bulpi le baan bang son hi.Um tu zilh tik nak ah le thuthangpha zai nak tuk aa a pe dun tu kohhran pawlkom pipi tei ca lungdam nak um hi, mahnaven mah mi ten member tei nun aa tual kohhran ah mun a lak haw ten sual haw hi.Pathian in hell ngam aa kotka tenkohhran neh haw tuk ma tin thukam hi (Mtt 16:18).Mahnaven khristian pawlkom tei nel ah hi thukam cu pe ma hi.

Paul in kohhran cu i hem poh dim tik tu pai kah nak bang in awn hi (Efi 1:20-23).Mangbangza hehpih nak ah, tu ah cun taksa peng te tel ngawl cun, a mah le mah cangkim ah ngaisung dunma hi.

Kohhran cu Khrih hi luangpum bek kha ma hi (I Kor 12:12,13).A mo vang na hihi (Efi 5:25-27,31,32).Pumpi a hih nak ah tusun ah a mah le mah a lang dun nak tuk ah a ten mi mo cu na hihi.A uk nak le a sunlawi nak kawm tuk in a elh lih mi a it nak hang na hihi.

Thutawp nak a bawl tuk uh mi cu tha a nei ngawl bel mi um khawm nak cu lei hum aa uk nak ngengbel sang ngawl in Khrih ca man nei saw hi..Kohhran cu a deih nak thu lang tik nak tuk in son a ma, hih nak cuangcung nei bang in son hi.Tual sung khawm nak aa upa pakhat cu president le siangpalang sangngawl Pathian lam ah man nei saw hi tin thu tawk tik mek hung.Ai tin uk tu pha hi thei tuk hung kaw tih mi thu cu thukam thak sungah dawmlaih mu thei hung, mahnaven kohhran upa hi na deh nak tuk in mun ngeng zet piak na hihi.Bawipan kohhran a muh bang in veikhat no a mu uh ta cun a nunnak uh le a na a deh uh nak te danglam tik tuk hi.

December – 22 “Thuman a theih ngah uh ten, sual nak cu theih thah leng in a bawl leng uh tacun sual thianthoh theihnak tuk in thawi nak dang um ma zo hi.A mu ca a tang mi covu cu a hengvut tuk mi Pathian thukhen nak le Pathian a dodal tute kaang khawng tu tuk lau huai zet mi mei alh pi cu a ngah haw tuk bek um hi (Heb 10:26,27).

Hi mi cu thukham thak sung aa khristian ngal ling zet, thutak hilh tute mangbang tik tu bungcang pakhat na hihi.Hi tin ngai sung haw,sual bawl tuk in zol nak tawk hi, Pha ma ti thei ing, ka bawk tuk mi kha ma ti thei ing, mah tithah cun hawh in bawl ing.Thei thah leng in thu ngai mang, sual ka bawl nuam hihim hang sual bawl ing.Mah tak hi mi bungcang hi tih bang cun ka nunpat nak cu a pai mi bang hi.

Buai nak na piang hi, i ta hum ti tale bible cu a pualam pen la haw a ma a tumtah ngawl zawng in son haw.A thuhawh dan ah cun up nak lampialh nak tuah peh dun hi- um tu ti dun sih in dawl lam ten khristian up nak vawk in le Khrih dokalh nak hawh pi tu pakhatkhat hi sual nak na hihi.Lam pial tu tin cang 29 ah son hi’ Pathian hi capa cu a kee nuai ah tan hi, thukam nak thisan , a mah thianglim tik tu cuthianglim ngawl mi thil ah cang tik hi, mah ten hehpih nak hawvang thainglim nautat hi.Khrih a zamsan nak in mi piangthak a hih ngawl zia lang tik hi.

Mi pakhat in thuthangpha thei in khristian up nak lam ah ngaihsut nak pha nei hi tin ti nung, A pu pai biak nak zam in piang thak ngangai ngawl in khristian hih nak cu la hi.Dawltabel ten ma sa aa a biak nak lun ah kik leh tuk in son cat hi.Mahnaven hi mi cu a baih mi kha ma hi.Upa tei kih leh nak a neih haw laih ngawl in puai no bawl tuk nei haw tin ti teh nung.Vok thisan la haw a ma, huan ah theh haw, mah nung ten, “ hi thisan aiawh hi na nu le pai biak nak ah na kik nuam a hi tale hi mi hum ah na hawh kul hi” tin ti haw.Mah ti cun bawl hi.Mah ti cu Pathian hi capa cu a kee nuai ah tan a ma, a thisan cu thil thianglim ngawl ah ngaisung hi, mah mi pa cu lam pial pa hi, thei thah leng sual bawl hi.

Um tu ngangai cu thei thah leng in sual bawl thei ma hi, Sual bawl tute cu, thil phangawl thei thah leng in a sia le pha pah bal tute hi tuk hi.Pathian mit aa a poi bel mi hi.Mah mi ngaitiam tuk in i ma hot tuk mi kha ma hi. Mahnaven sual phuan nak le a sual zamsan hang ngaidam nak mu thei hi.Lampial pa cu mah ti bang kha ma hi.A ca thu son cat nak cu sual ca thawi nak dang um ma zo tih na hihi (26b), mahten sual sih nak tuah thuak leh tuk vang in a cang thei ngawl mi hi (Heb 6:6).

December – 23 ‘Mah tak Khrih sung ah a um sung cu soal nak bawl ma hi.Mah ten soal a bawl lelung tu cu Khrih a mu awng ngawl tu le thei awng ngawl tu hi’ (I Jn 3:6).

Khristian tei ca beidon nak a hi mi bungcang te cu zan sun a ta bang ngaisung hung.Um tute noksak tu tin Johan hi laikuat pakhat nak pen cang thum hawng zo tuk hung hi.Lai mai aa tak sa mi bungcang um hi.Mah ten (I Jn 3:9) Pathian hi mi ten soal bawl lelung haw ma, ai ta hum ti tale a ci cu a sung haw ah um hi , mah tak soal thei haw ma, ai ta hum ti tale Pathian hi ten mi haw hi tin um hi.Mah ten I Jn 5:18 ah “Pathian hi ten mi hempo ten soal bawl haw tin thei hung; mahnaven Pathian hi ten mi cun a mah le mah kil him dun hi, misual pan ban ma hi” tin mi um hi.A hih haw bang zo tacun, hi bungcang ten a mah cu um tu man le man ngawl thu dot nak nei tuk in mi pakhatkhat mang tuk hi.

Mah tithah leng in hi mi laikuat sung aa cang dang ten um tute cu soal haw hi tin pom haw, tehkip nak in 1:8,10; 2:1b sial in hi.

Buai nak cu awnleh nak pakhat na hihi.Thukam thak aa a masa bel awnkam ah, a cancan no aa bawl mi soal le soal cu nun um dan bang mang tih mi ah danglam nak um hi.Khristian ten soal cu bawl mek haw, mahnaven soal cu a nun ziaza haw bawl tu kha ma hi.Sual cu a bawipa a hih nak pen luat tik zo hi.NIV bible cun hi soal nak lang tik tu awnkam te cu, bawl li haw tin lang tik hi.A awnkam bang kek in hi, a ma sung aa a um tu ten soal bawl peh leng haw ma.Sual a bawl lelung tu in amah thei awng haw ma, mu awng haw ma (3:6).” Pathian hi ten mi ten soal a pehpeh in bawl tuk ma hi, ai ta hum ti tale Pathian hih nak cu a sung ah um hi.Sual lelung thei ma hi, ai ta hum ti tale Pathian hi ten mi hi” 3:9.Pathian hi ten mi ten soal bawl lelung haw ma tih mi thei hung; Pathian hi ten mi ten a mah le mah kil him a ma thil pha ngawl mi ten ban ma hi 5:18.

Soal mang tin a ti dun tu khristian a kua vang hi hen, soal cu ai kaw tin muh nak cangkim nei ma hi.Pathian teh nak ah a tak ngawl mi thil aihi hihen soal hi tih mi thei ma hi.Thu man cu, ngaihsut nak, awnkam le bawl nak buah nisial soal nak bawl hung hi.

Hi mi a muh uh ten a nunpat nak uh muangmawh tuk aa a bawl tu cang te buah mah le mah bawlsiat lih kul ma hi.Thu man te cu; Pathian hi deih nak cu saul bawl tuk ma hi.Bawngsiat nak in soal bawl hung, mahnaven soal cu a nunnak uh uk tu huham kha ma zo.Nunpat mi a hih uh laih ngawl soal a bawl uh bang bawl ma hung hi.Sual a bawl a hi uh tale soal phuan nak le zamsan nak buah ngai dam nak mu hung hi.

December – 24 “Milian ten a sumsaw haw te cu luat nak ah ngaisung haw, a sang zet mi khawpi up nak pi bang ngaisung haw” (Thu 18:11).

Luk thuthangpha sung aa misil milian pakhat cu a liat lei ta tak ai bawl tuk ti thei ma hi, a cang inn te phialet in tamdeuh aa sa tuk in thu cat nak nei hi.Mah nung ten nop tung tin ngaisung hi.Inn a sak tuk mi a celh bek ten thi tuk tih mi thei ma hi.A lian nak in khanmual le thih nak pen pan thei tuk ma hi.

Sider in hi tin ti hi, “ Misil milian pa cu duhham pai ca zohkip tuk mi hi. Neih nak tamsaw deuh ngah nuam nak thilung nawm tu nei hi.Neih nak tam zet a khawlkhawm nak in ka kul mi hempo pe theih hi tin Pathian nautat nak in maipit nak ah huai hi.Pathian muh dan ah cun, mah ti bang te cu lungput sil nak tawp khaw na hihi.

Sum dawn nak aa milian nuam tu pai tangthu na um hi.Mi pakhat in a deih mi hempo a ngah theih dan thu a son ten, mah ni pen pan kumkhat tian thuthang lai mu nuam ing tin ti hi.A ngaihsut nak cu, mah mi kum hi a pha bel mi sumdawn nak thil aa lian nak ze cu na hihi.Thuthang lai a ngah teni zah tak milian ah cang tung kaw tin a ngaihsut ten nop dun zet hi.Mahnaven thih nak minsin nak te a zoh ten a min na tel hi.

Mah lai taw ah kumkhua in um haw tuk; tanglaih cun ka ta tin lai ngam nei haw naven tin saam lai ngan tu pan milian tei hum ah nau tat nak leih hi (Saam 49:11).Mahnaven a thih haw ten a hausak nak haw te cu midang tei lak ah zam haw.”Mihing cu a hauhsak nak in thih nak pen pan thei tuk ma hi, ngam sa bang pai bok haw tuk hi” Saam 49:12.

Sum cu vanngam sial ngal, ngam hempo hawh theih nak nak Pasport hi tih mi le lungdam nak sial ngawl thil dang hempo pe thei hi tih cu man hi.

A nun haw aa a deih zet haw mi hi naven ai ti bang milian vang in dawla minsin nak ngat mi nei awng haw ma hi.A nun aa a thupi bel mi minsin nak a mang ta cun \$ tih mi na hi tuk hi.Mahnaven thih nak ah cun biaknak lam minsin nak teng hi,thinglamteh , mah mi cu tiam hem nak hi dawl tabel nak hi.Mi fel pan a zoh ten zo teh in hi pa cu Pathian a nun nak ca deih ngawl tu pa hi; mahnaven a hauhsak nak hum ah ngaingam dun a ma, a phat ngawl nak ah ngilzet bang tiamhem hi (Saam 52:7).Pathian in a khan suang ah “ a ma ca suma khawl tu cu mah ti bang hi a ma, Pathian lam ah haus ma hi” tin ngan hi.

December – 25 “A biak nak sung uh aa thuthup cu a ngeng zet mi hi tih cu el theih mi kha ma hi; a mah cu mihing taksa tuah ping hi” (I Tim 3:16).

A thu cu, thuk ma hi mahnaven mangbang huai a hih hang saw hi; thuthup cu Pathian hi taksa tuah a lang mi mangbang za thu tak hi.

Tehkip nak in kumkhua mi pakhat cu caan nei mi lei ah piang hi tih nak hi.caan nei ngawl pa cu ni le ha sial dan le hun le vai no sungah nung hi.

A maksak mi Pathian, lei le van luahkhat tu in mihing pumpi ah a mah le mah kawm tik tih mi ngaihsut ten mangabang huai zet hi.Mihing ten a zoh haw ten “ a mah mihing a hih nak pen Pathian a hih nak cu cang kim zet in um hi tin man zet in ti thei haw.

Thuthup cun, selsiam tu in man a nei ngawl mi leimi te veh hi tih mi thei tik hi.Van nuai aa leivut no bang hi.Thil dang hempoh zam in lei hum ah hung hi.Van siangpalang inn pen ngamsa buk aa khuian eih nak kuang sung no ah.

Thu nei tu Bawi cu bawm tu nei ngawl nauno ah cang hi.A mah cu a nung mi le kilkhawi tu hi.

Pathian cu cih nak le theih nak hempoh hi bulpi hi, mahna ven nau pang pakhat a hih bang in cih nak le theih nak ah khang to hi tin a thu sial hung.I hem poh nei tu in a ma mun le ngam thek a ma a kua man muak haw ma tih mi cu upmawh huai zet hi.Cam nak tuk a ca khan um ma, leilung in thei ma hi, a ma mi phun ten pom haw ma.

Bawipa cu saal bang leihum ah hung hi, sunloih nak Bawipan mah mi sunloih nak cu taksa pumpi sungah hum hi.Nunnak Bawipa cu thi tuk in hung hi, mi thianglim pa cu hi soal ngam ah hung hi.A sang bel pa cu a niam bel ah cang hi.Pai deih nak co tu le van mi tei biak mi pa cu dangdum in a ngilkial hi, Jokop tuikhuk ah cawl in um hi, kalile lawng hum ah hihbu hi, a kut tuah a bawl mi lei ah inn nei ngawl mikhual bang vakvai hi; nop nak pen haksat nak ah hung hi, luu koih nak tuk hei nei ngawl in lettama bang in na dek hi.Muihza hum ah zau awng ma, a dap le a sa vang nei awng ma or i ma a sial uh ngawl mi thil te vang nei awng ma hi;

Mah mi cu nang le kei ma ca hi

Aw hung un a mah cu bia un!

December – 26 “Mah ten Sadom siangpalang in Abram nel ahna lak mi thil hempoh cu nang man co in; mahnaven mihing te cu kei mah pe kik in tin ngen hi” (Sem 14:21).

Ngam a la lit u ngalkap te cu Sadom ah heng haw a ma, Lot le a inn sang le ngal neh nak pen a ngah haw mi tampi man hi.Abram in thei hia nel um te cu pallel sak a ma ngam la tut e cu hawlvaok hi, dawl tabel ten Damakas pen pha a ma, a na haw mi le a thil haw te cu zam hi.Abram a kih leh ten Sadom siangpalang cu a mah tawk tuk in hawh a ma, mihing te cu kei mah pe in na thil le li te cu nang man la in tin ti hi.Abram in keedam khau hei la tuk mang ai ta hum ti tale Abram lian tik ing ti kha pang tuk ci tin don hi.Sadom siangpalang cu Saihtan muh sak nak mun um hi, um tute cu lei thil li tuah um tik nuam in a elkim haw aa mihing te i ma sial tuk ngawl in bawl nuam hi, Abram cun zol nak cu do hi, mahnaven mah mi can pen mitam pi cu piting haw ma.Pathian, Khrih tel ngawl, a nung tu tei ca ngaihsut sak ngawl in a mu hauhsak nak tuk bek ngaisung in mitam pi um haw.

Thil le lite sang mihing thupi saw hi.Khristian mino pakhat cu a nui thil khui nak mi leng khan ah hawh a ma, “ nu, thil te deih nak sang, mihing te deih nak cu ngeng saw hi tih mi theih nak Pathian in a piak hang ka lung dam ing” tin ti hi.A nu vang lungdam zet bok hi.

Na pakhat khat bawl nak pen or cun nak pen thil le li tei man hak zia te thei hung ama, mi tei thil a siat ten i mah poi sa ma hung mahnaven ei mu thil a siat ten a man tam a bo zia thei hung a ma poi sa zet hung hi.Na pakhat khat a deh uh ten noksak tute hang thin nat cu baih no hi; Mah naven a nok sak tu thil te cu na a deh mi te sang thupi saw hei hi thei hi.

Numei le pano sang ngawl in sui le ngun cu deih saw mek hung.A.T. Pierson in “ Sui le ngun le man tak ngawl mi palel nak cu khristian tei inn ah phum in um hi.Lawng 50, 000 sak nak tham tuk in tam hi, bible cu a dim in thun un na missionary tuah dim tik un”, ca ngah zet mi khua ah biak inn sa un na kumkul sung ah mi hempoh cu thuthangpha tuah bawm un tin ti hi.Pathian mi pakhat, J.A.Stewart in hi tin ngan hi “lei hum mun dang ah milian tampi tei soal nak hang ngilkialnak sung ah a thih li haw laih in a kul uh ngawl mi nop nak ca a hauhsak nak uh te mang hung, a u uk ei hung. Hawvang lam aa upa hih nak lo cu an kuangkhat tuah zuak haw.

Ai tuk ten khristian ten thilli neih siah ca zuam nak te vawok in mipi tei hawvang ca ngaihsut sak tuk hung kaw tin laklawh in um hung.Hauhsak nak hempoh sang ngawl, mi pakhat hi hawvang man nei

saw hi.thil le li sang in mihing thu pi saw hi.Lei hum mun dang ah milian tampi tei sual nak hang ngilkialnak sung ah a thih lih haw laih in.

December – 27 “Naoh tei ca a keh mi ka taksa” (I Kor 11:24).

Amy Car.Michael in bible sung aa a kehkuai mi thil pali le a suah pih mi na ngan hi.

A khehkuai mi leibel, Thukhen 7:18,19- Vak nak lang hi

A kehkuai mi tuithawl Mk 14:3- a mui mi tui leih hi

A kehkuai mi mok Mtt 14:19- ngilkial te cawm haw hi

A kehkuai mi taksa I Kor 11:24- leihum pi pan hi

Nunpat nak ca Kross a thek tute cu aten haw khen nak tuk in mun teng awng haw ma.A nem mi thinlung nei haw thei men; nging zet in awn awng ngawl vang hi thei haw, pualam hawvang mi hih nak vang nei haw thei men; mah tin nunnak ah Pathian hi piak lak pen a pial tik tu ten nak nei haw thei men.

Mah mi cu a uang dun tu mino tei lak ah piang nuam zet hi.Nu le pa tei thukhen nak thin a bawl thei tu ngaulcam pih ten hi mi cu thanem tuk ma hi ti mu thei haw.Mah ti leng in lungguh tei nupa cun a theih nuam haw ngawl mi ngaihsut nak cu el haw, neih dun nak mai can ah a teng tu luhlul mi deih ten nak cun ngeican um ngawl in khendun nak zung ah hen hi.

Na deh dan ciang zet no aa a thei awng ngawl mi, or ai ti bawl tuk tih mi ciang tik thei ngawl in na a dek tum tu khristian tei lak ah mu thei hung.Thuthei tu tei piak in ngaihsut nak kalh in a mu sum le ngaulcam pih tei nel pen a puk mi sum cu phum haw.Pialh theihngawl mi thil ah na cang hi.Na a deh nak haw ah sun nak um hi, leiba ngen tu ten a neih haw mi thil la tuk in hung haw.

Khristian na deh nak ah a kehkuai ngawl mi tei deih ten nak aa a tawh haw mi thil lau huai te cu mak ma poh hi.Mah ti bang cun Pathian na dek in um haw, a muh te cu kohhran hi sum le pai bo tik tu le a lak aa can tut e hi haw hi.

Zol baih mi khristian tei nel pen mihing ngaihsut nak a hi mi, Pathian deih nak a hi ngawl mi na ca fund na ngah hi.Mah mi na cu tumtah mi kalh nak tuk aa man mi na hihi.Mah mi cun lungdam ngawl nak le lem ngawl nak piang tik hi.A muh te cun mi dang te tuah dek ten tuk in nap awng haw ma, a mu lam zin bang hawh bel nuam haw.

A lungguh uh nak venghawng, thinngen nak hem poh la tuk in, tisa deih nak la tuk in le Kross bul ah zam tuk in a nun uh kehkuai hi.Mai deih ten nak te cu thawi nak biaktheng hum ah a koih uh kul hi.A venghawng un Army CorMichael tuah hi tin a tih uh kul hi;

Keh in um ci, aw ka Bawipa, kei ma ca,

Keh in um bok tung, Bawipa, nang mah ka it hang

December – 28 “Mah tuah a peh dun ngawl mi hauhdun nak aa a tel tu cu, Uico beng len tu tuah bang ten hi”(Thuf 27:17).

Masa bel in hi mi cang cu deih awn zet hi, nun nem mi a hih hang a bek na lent a vang ima poi tuk ma tih kha ma hi, hi mi cu a pual mi, a ngung mi,thinlung sia le hacang ngeng zezet nei tu Ui hi.Masabel in a mah nek in a beng pen na let thei tuk cu ngaih nak um tuk ma hi.Mahnaven na bawl thei a hi ta cun cumcih huai zet mi thil tawk tuk ci; Len lelung tuk en lau sih tuk ci, hah tuk ti en lau sih tuk ci.

Mah hi. Hi mi cu mah tuah a seng ngawl mi hauhdun nak aa a tel tu, tehkip nak a ciang zet mi hi.Ngeican um ngawl in a panih haw aa thinuk nak cu thuk hi.

A pehdun ngawl pan, neh nak caanpha beisei in telbok hi tin ngaisung veve haw ama, a panih haw hi theihthiam dun ngawl nak cu hai in munkhat ah tang in a mah cu vat haw.

Mi panih lak aa vah dun nak ah tum in “hi mi cu bulpak do dun nak hi or midang tel theih maw? Tin a dong tuIrish pa cu nuhsan thong hung hi,Mahnaven a thupi ngawl mi el dun nak ah tel bok tuk in zol tu mizia pha ngawl cu mi pakhat tek nel ah um hi.

Pasal le nupi tei buai nak ah a sam haw ten, palik bawi te cu a cuangcung in a ngal lin haw kul hi.Mah tin a hi ta cun, i zah tak in ngam mi hih nak a nei tu ten a ngal lin haw kul tuk kaw.

Tu ni ca a pha bel mi thucingcoih nak cu kohhran hi thu buai hei hi thei men hi.Thu buai tih mi cu mi panih lak piang tam bel hi.Ti cun mi tam pi ten a theih haw ten Mei alh ngeng pi ah cang hi.Do dun nak le lem dun ngawl nak te a na se dedeuh hang inn sang khen nak, kohhran khen nak le inn nel lem dun ngawl nak tian ah cang tik hi.

Mi dang tei hauhdun nak ah tel tuk ngawl in ngal lin nak piak nak cu Nunpan tui awnkam na hihi.” Daih nak a bawl tut e cu mi muicu hi haw hi; ai ta hum ti tale Pathian ca te tin sam mi hi haw tuk hi”

(Mtt 5:9) ti mi tuah kalh dun bang hi.Mah naven kalh dun nak um ma hi.A haudun mi mipi ten a hauhdun haw nak a dap tik nuam haw ten daih nak a bawl nuam tu pai ca mun um hi.Mah tin a hi ma ta cun, a kham tu pa cu baih no in le, a nat tuk ngawl nak mun pha a ze i thiam bek ten piting tuk hi.

December – 29 “Maw David na mihing te ung hi, Maw Jesi capa nangma lam tang te ung hi.Na hum ah daih nak um ta hen, nang mah a bawm tu tei hum ah lungmuan nak um ta hen, Pathian na nel ah um hi” Tin ti hi (I Sam 12;18).

David nel aa a lin um haw nak a lang tik nak haw cu, um tu hempoh ten Khrih nel ah a lin um nak haw te pe bok tuk in man tuk mi hi.Thin lung hek bek lin um or siangpalang tei siangpalang lam aa tan nak ca kham um ma hi.A thinlung veng hawn ca neih tuk mihi.

Napulian hi dodun nak aa nase zeta a maa a thuk tu Franch ngalkap pai tang thu in ka thin lung neh zet hi.Sibawi ten a nunnak tuk in at kul tuk hi tin soncat haw.Mi at tu pan mina pai awm cu thil zoh tuah a zoh ten mi na pan thuk deuh in zo ciang in hi sibawi pa, mah ten ngam uk tu mu tuk ci tin ti hi.Ngam uk tu cu a thinlung ah a khun tik nak um hi.

Elizabet nau pang no a hih laih in siangpalang bawinu ah a can ten a pi bawinu Mary cun “Na it mi na pi le na ca a pe dun tu ngam mi” tin a hih nak pia hi.Mah tic un bawi lukhu le a khu tu lang tik hi.

Mahnaven oh te e? Hi mi cu a nun uh ah ai tin man theih tuk kaw?Matthew Hanrry in oh te a theih tik mi cu, “ Ma sa lam son sa mi hum pen Bawi Jesuh lam a tan uh le a mah a deih nak uh son tuk cung ten nung; i mah kohta mi nei ngawl in a ma ta hih tuk zuam nung.A ma lam ah lang tuk in le dek tuk in mai ah a not uh kul hi.Adeih nak ah lungdam zeta a dek tu a hih uh kul hi.Hosana thuthangpha nel ah khantoh nak um ta hen, a ngam nel tei lak ah; ai ta hum ti tale uk, thu neih nak le huham te a kee nuai ah a koih lan sung a Pathian in bawm tuk hi.

Supergeon hi awnkam tuah, a nunnak uh in hi tin a tih kul hi, “ na ta ing hi, Jesuh ka neih mi hem poh kei ta bang ngaisung ma ung, mahnaven nang ma ca mang tuk ap mi hi.Mah ten nang ma lam um ung, nang Pathian capa, ai ta hum ti tale Khrih ta a hi uh ta cun Khrih lam tang hung hi.I tih bang lamzin a hi tavang biak nak, nundan ah le, ngam thu ah.Na nel ah daih nak um ta hen, ka thinlung uh tuah a mah upat ung a ma, a man ko tei daih nak ca thu pha pia hi.Mah ten nangmah a bawm tu tei hum ah daih nak um ta hen, mi pha le thil pha hempoh deih sak ung.Mi dap tei ca daih nak nget sak ung, ai ta hum ti tale na Pathian in nang bawm hi.Pathian hi cah nak a theih haw nak hang Khrih hi na deh nak ah tin a nunnak haw pe haw.A thosal mi Khrih in van pen nang a cosan tenhum lam zo in nang bia ung.Aw David ca pa a hun can uh te le, a nun nak uh te cu nang ma ca tuk in pia ung hi, na mi tei nel ah a ngang thei bel in hung in, Amen.

December – 30 “David in Saul hi sung pen a nung mi pakhat bek um haw maw? A um haw tale Jonathan hang a hum haw ah hehpih nak lang tik nuam ing hi tin ti hi” (II Sam 9:1).

Mephiboseth cu siangpalang Saul hi tu pa hi.A mah cu ngal sung pen hung mi hi a ma, David siangpalang khun nak a hen ten thah mi hi tuk in ngaisung dun tu hi.Mah bek hi ngawl in,Mephiboseth cu Kee bai mi hi, a nau pang laih in a kilt u nun a cak tik khak hang hi.Lo-debar “ hamhing um ngawl nak” tih nak hi.Mi dang tei inn ah um hi tih mi cun a ca ngah nak son nuam hi.Lo-Debar cu Jodan hi nisuah nak lam ah um a ma, Pathian cen nak Jelusalen pen khawla pi hi.David hi phat nak a zoh uh ten Mephiboseth ah tin nak um ma hi.

David in a siangpalang in ah pui in lau pah sin that tuk mang hi tin thu kam nak a piak bang in, a kut nuai tecu Mephiboseth hi thu la zingzawi tuk in hawh bok hi.Saul hi ngam hempoh lent u ah mang hi.A mah kiltu tuk saal pia a ma siangpalang hi capa pakhat bang in siangpalang cabuai ah pha no in cawimawi hi.

Ai ta David in mah ti bang phat nak, hehpih nak le a tak ngawl mi pai lak ah lang tik kaw? A phi cu “Jonathan hang hi”.David Mephiboseth hi pa Jonathan tuah phat nak lang tik dun tuk in thukam nak na bawl haw hi.Mah mi cu i ma hum ah a thum dun ngawl mi hehpih nak hi (I Sam 20:14-17).

Mephiboseth cun mah mi cu thei in siangpalang mai aa a luh masa bel ten lei ah bok in “Ui thi bang ing “ tin ti dun hi.

Hi mi thil ah mah le mah muh dun tuk hak tuk ma hi.Do tu thih nak mawhsiat nak hum aa misual ci pen a piang mi te hung hi.Sunglam nun ah, tak ngawl nak nei le, sual tuah kee baite hung hi.”Hamhing um ngal nak” mun ah oh te vang um bok hung hi, hawvang lam ngilkial in a mai lam uh a pit bek hi ngawl, i mah bawl theingawl mi hung hi.Pathian nel pen khawla pi ah um hung, Khrih tel ngawl le muansan mi nei ngawl in.Pathian hi it nak le phat nak co tuk in ei muh ah imah um ma hi.

Ai ta mah mi cu bawl kaw?Khrih hang hia hehpih nak thukam nuam aa leipi piang laih ngawl Khrih hi ten nak hang hi.

Oh tei don dan tuk cu a mai ah pedun in na sal cu ai kaw, kei mah Uico thi bang poh hi tin na zoh cu tin a ot tuk uh mi hi.

December – 31 “Ngai in kongka el ah ding in, king ing.Kuakua hi hen aw thei in kongka a hong tu cu a inn ah tum in a mah tuahan ei tung a ma,a mah vang kei mah tuah ei tuk hi” (Thup 3:20).

Kumbo nak a hen uh ten vang nunpan tu cu kongka bul ah ding in king li laih hi.Pualam ah ngeipi um zo hi.Mi dang a hi en colh san haw tuk toh hi.Mah naven nunpan tu cu mah ti bang kha ma hi. A thinsau, kuamah pai tuk phal ma hi.Ni khatkhat ten kongka cu hon hi tuk a ma a sung pen muah in um tung hi tin muansan nak nei hi.Mi ten Mah mi kongka khen nak a pom tuk ngawl cu mangbang za hi.Inn nel pa a hi en kongka cu hong vut in um bel tuk hi.Thil zuak tu pa a hi bang en kongka bek cu hon sak bel tuk hung hi, “ imah kul ma ung” tih mi awnkam pha no bek cu pe haw tuk hi.Fel zet in, president or ngam uk a hi bang en, mah mi innsang cun a muh te muak tuk in cuh dun haw tuk hi.Mah a hi ta le a dang lam mi cu selsiam tu, kilkhawi tu le, luat tu kongka bul ah a din tena dam mi le thawmvang um ngawl mi tuamlawm nak piak na hihi.

Jesuh cu oh tei thil lak sak tuk hi ngawl in pe tuk in hung saw hi tih mi a theih uh ten, mihing tei el nak cu ngaihsut ngam ma dedeuh hi.Nun tam pi pe tuk in hung hi.

Radio a thuson tu Khristian panzan khat in a thuson mi ngai tu pan a ngaulcam pih tei lak pen fawn heng hi.Thuson tu pan hung tuk ngawl in puhmawh phunkim pia hi, Mahnaven dawltabel ten nem leh hi.Mileng pa cu Radio lam sap nak bawm tuk in sum tampi tuah hung hi.A hawh nung ten thuson tu pan “ka hun tik cu lungdam zet ing” tin ti hi.Joeblinco cu otpih dun nak mileng nak khan thu hilh tu hi, inn mai kongka cu king haw, inn sang aa mi pakhat in “ kongka ah mi pakhat um hi” tin ti hi.

Ngai in kongka bul ah mi pakhat um hi, amah cu Pathian capa hi,nunnak le sunlawi nak Bawipa, a mi thiange te la tuk in kongka bul ah heng zo hi, kongka cu hon in na a sung ah tum tik toh in hi.A mah cu thih nak pen tho leh in van ah a pai taklam ah khung in thu a khen tu tuk hi a ma, ni dawl tab el ni ten mi hempoh a mai ah kun leh haw tuk hi, kongka a hon nuam ngawl tute cu a thu khen nak tawk haw tuk hi.Amah cu sunlawi, upat nak pia un.

BIBLE BUNGCANG TEL MI PAWL

SEMIRNAK		2 SAMUEL	
1:1	Mar. 25	2:30	Aug. 17
2:15	Sept. 6	15:22	May 26
5:3	Feb. 24	16:1	May 6
12:3	July 17	16:14	Jan. 21
14:21	Dec. 26	28:10	Sept. 14
18:15	Feb. 18	30:24	July 30
24:33	Feb. 20		
29:31	July 25	2 SAMUEL	
30:27	Sept. 24	6:23	July 18
39:2	June 1	9:1	Dec. 30
49:6	Sept. 23	13:15	Mar. 28
		18:33	June 25
SUAHLANNAK		24:24	Mar. 23
12:2	Jan 1		
17:11	June 30	1 SIANGPAHRANG	
22:28	Aug. 19	8:18	Mar. 22
31:3	Dec. 4	19:4b	June 2
34:29	Sept. 13	20:11	Aug. 18
PUITHIAMHNATUAN		2 SIANGPAHRANG	
25:10	Sept. 1	4:13	Feb. 21
		5:4	May 9
MIPUNSIARNAK			
23:21	Jan. 22	1 SANSIARNAK	
32:23	Aug. 28	11:17	Oct. 20
		12:18	Dec. 29
DAANPEKSALNAK			
8:11,13	Sept. 11	2 SANSIARNAK	

9:3	Feb. 28	19:2	July 29
10:13	Oct. 9	20:15	July 12
11:18	Dec. 11		
13:12,14	Dec. 1	JOB	
18:10,11	Oct. 2	11:7	June 17
33:25	June 19	42:2	Feb. 5
34:9	Oct. 11		
		SAAM	
JOSHUA		4:1	Feb. 17
1:3	Oct. 5	11:7	Aug. 4
		12:1	July 16
THUTHENTU		15:1,4	Aug. 27
5:23	Mar. 19	32:9	Mar. 17
7:2	Jan. 5	51:17	Aug. 14
SAAM (cant.)		THUSIMTU (cont.)	
69:4	Sept. 4	8:11	Dec. 8
73:15	Feb. 4	11:1	Feb. 15
76:10	Mar. 21	11:6	Nov. 1
85:6	July 4		
90:17	Aug. 26	SOLOMON HLA	
103:2,3b	Dec. 16	1:6b	July 8
106:33	May 18	5:16	Oct. 6
115:3	June 16	ISAIAH	
116:12,13	Oct. 19	2:22	May 22
119:37	Oct. 4	5:20	Dec. 18
119:99,100	Oct. 18	28:16	Jan. 28
126:5,6	Dec. 15	43:7	Dec. 14
145:3	June 4	45:3	May 8
147:10	Aug. 3	50:11	Oct. 12

		51:11	Nov. 6
<i>THUFIM</i>		53:7b	Apr. 9
1:5	Feb. 23	55:7	July 28
4:1	Apr. 28	59:19b	Dec. 5
10:1	Oct. 31	61:3	Aug. 7
11:24	Oct. 28		
13:11	May 24	<i>JEREMIAH</i>	Aug. 23
13:15b	Nov. 23	2:13 12:5	Oct. 11
13:22	Sept. 9	23:24b	June 6
14:12	May 4	31:16	Aug. 24
14:13	Feb. 16	45:5	Jan. 23
18:11	Dec. 24	48:10	Jan. 8
18:13	Nov. 11	48:11	May 11
18:17	Nov. 12		
18:24	July 20	<i>TAHHLA</i>	Aug. 6
18:24b	Oct. 25	1:12 3:22,23	June 15
19:3	Feb. 19		
19:18	Sept. 16	<i>EZEKIEL</i>	
23:7	Apr. 3	33:32	July 27
23:23	Oct. 17		
25:11	Aug. 1	<i>HOSEA</i>	
26:17	Dec. 28	13:1	Dec. 6
26:20	Dec. 17		
29:18	Nov. 26	<i>JONAH</i>	
31:10	June 20	2:9	Sept. 29
		3:1	Jan. 16
<i>ZEKHARIAH</i>		<i>MARKA</i>	
4:6	Jan. 4	1:34	Oct. 3
		4:24	Mar. 13

<i>MALAKHI</i>		5:19	Nov. 7
1:8	Nov. 17	6:31-34	June 26
3:6	June 10	10:14	June 24
3:16	Dec. 13	10:29,30	July 31
		16:16	June 28
		<i>LUKE</i>	
		2:44	Sept. 12
		5:28	Aug. 9
		5:37,38	May 20
		6:35	Aug. 8
		6:40	Apr. 21
		8:18	Mar. 14
<i>MATTHAI</i>		9:24	Mar. 15
4:7	Dec. 12	9:34	Aug. 2
4:23	May 2	9:49,50	Feb. 9
5:25	Mar. 11	9:57	Sept. 2
5:44	Sept. 10	10:41,42	July 2
7:1	Jan. 31	12:15	Aug. 15
7:9	Oct. 13	15:21	Mar. 20
7:13,14	Oct. 21	16:11	Apr. 12
9:13	July 15	17:17	Sept. 18
9:29	Feb. 25	19:8	July 22
10:8	Jan. 30	19:26	Mar. 16
10:16	Nov. 18	21:33	Dec. 19
10:35,36	July 26		
11:26	Jan. 29	<i>JOHAN</i>	
11:27	May 30	1:10-12	Sept. 5
12:30	Feb. 8	1:41,42	Sept. 30

18:6	May 13	3:8	Mar. 27
18:15b	May 25	4:21	Feb. 12
18:16	Jan. 11	5:24	June 29
18:20	Aug. 13	5:30	Nov. 29
20:26,27	Apr. 14	5:44	Feb. 26
20:26,27	Nov. 14	7:17	Apr. 6
23:8-10	Apr. 17	7:24	Jan. 3
23:17	May 27	8:32	Oct. 14
23:37	Oct. 15	11:9	Mar. 1
25:40	Mar. 12	12:24	May 21
26:74	Nov. 24	12:29	Aug. 10
28:12,13	Apr. 11	13:8	Apr. 26
<i>JOHAN (cont.)</i>		<i>1 KORIN (cont)</i>	
13:17	July 10	2:14	May 31
14:14	May 1	3:17	Apr. 24
14:15	Apr. 30	3:21-23	Jan. 14
16:13b,14	Oct. 23	4:7	Jan. 12
17:21	May 23	7:20	Nov. 8
18:36	Jan. 18	10:10	May 15
20:17	Aug. 22	10:31	Apr. 13
21:22	Mar. 26	11:24	Dec. 27
		13:1	Nov. 22
<i>DUNGTHLUNTU</i>		13:12	Apr. 18
4:29	Feb. 14	13:12	July 1
5:15	July 23	13:13	Dec. 7
10:36	Feb. 29	14:16	Sept. 22
11:23	Apr. 27	14:19	Aug. 21
18:26b	Dec. 10	15:10	Nov. 28
24:16	June 3	15:57	Dec. 9

		15:58	Nov. 2
<i>ROM</i>			
1:18	June 14	<i>2 KORIN</i>	
1:18	Oct. 16	1:9	Aug. 25
2:2	May 19	2:11	May 10
5:5	Sept. 15	2:14	Apr. 25
5:6	Sept. 19	3:18	May 28
5:15	Sept. 3	4:2	July 14
7:18	Jan. 6	4:4	Feb. 1
8:18	July 7	4:6	Feb. 2
8:28	Mar. 30	5:7	Jan. 7
10:9	Apr. 22	5:10	Apr. 2
10:13	July 9	5:13	Aug. 11
11:4	Sept. 26	6:9	Apr. 16
11:6	Apr. 20	6:17,18	Sept. 7
12:11	Nov. 10		
12:16	Sept. 20	<i>GALATI</i>	
12:21	Sept. 28	1:23	Dec. 3
13:8	Feb. 13	2:20	Feb. 7
14:5	July 24	3:28	Oct. 27
16:27	June 8	4:16	Sept. 25
		5:13	Jan. 15
<i>1 KORIN</i>		5:13	Apr. 15
1:21	May 12	5:16	Feb. 10
1:27	Feb. 27		
<i>GALATI (cont.)</i>		<i>KOLOSE</i>	
5:22	Mar. 2	2:8	Nov. 20
5:22	Mar. 3	2:10	Apr. 1

5:22	Mar. 4	3:11	Aug. 29
5:22	Mar. 5	3:15	Nov. 25
5:22	Mar. 6		
5:22	Mar. 7	<i>1 THESSALON</i>	
5:22	Mar. 8	4:14	June 23
5:23	Mar. 9	5:19,20	July 5
5:23	Mar. 10	5:21	June 22
6:2,5	Nov. 30		
6:8	May 3	<i>1 TIMOTE</i>	
		1:19	Nov. 5
<i>EFESA</i>		2:15	June 27
2:4	June 13	3:6	Mar. 31
4:7	Mar. 24	3:16	Dec. 25
4:12	Feb. 22	4:16	Aug. 30
4:30	July 6	5:4	Jan. 9
4:31	Oct. 10	6:8	Aug. 16
4:32	Apr. 5		
5:4	May 14	<i>2 TIMOTE</i>	
5:16	Jan. 27	2:4	Mar. 29
5:19	Dec. 2	2:19	Nov. 3
5:25	June 21	4:8	Sept. 21
5:25	Dec. 21		
6:7	Jan. 17		
		<i>TITAS</i>	
<i>FILIPPI</i>		3:10,11	Aug. 12
1:18	May 17		
2:3b	Jan. 2	<i>HEBRU</i>	
2:4	Mar. 18	4:12a	Apr. 8
2:10,11	Nov. 21	4:12	Feb. 11

3:7,8	Aug. 31	10:17	Jan. 20
3:12	July 11	10:26,27	Dec. 22
3:13	Oct. 7	11:1	Apr. 29
3:13b	Nov. 15	11:3	Apr. 4
4:6	Jan. 24	12:1	Jan. 10
4:11	May 29	12:7	Aug. 20
4:11	Dec. 20	12:16	May 5
4:13	Jan. 13	13:2	July 3
4:18	Apr. 7	13:13	Apr. 23

<i>JEIM</i>		<i>2 JOHAN (cont.)</i>	
1:20	Aug. 5	3:20	June 5
1:22	Feb. 6	4:1	July 13
1:27	June 18	4:8	Jan. 25
2:14	Nov. 9	4:10	June 11
4:2	Nov. 13	4:11	Jan. 26
4:11	Oct. 8	4:17b	July 19
4:14	Oct. 1	5:13	Apr. 19
<i>IPITER</i>			
2:11	Oct. 26		
5:7	May 7	<i>3 JOHAN</i>	
5:7	July 21	4	Oct. 30
5:10	June 12		
<i>2PITER</i>		<i>THUPHUAN</i>	
3:16b	Nov. 16	2:9	Nov. 19
		3:20	Dec. 31
<i>2 JOHAN</i>		4:8	June 9

1:9	Jan. 19	8:3	Feb. 3
2:15	May 16	13:16,17	Sept. 17
2:27	Apr. 10	19:6	June 7
3:6	Dec. 23	20:15	Oct. 24
3:10	Nov. 4	21:8	Sept. 27
3:17	Oct. 29	22:20	Nov. 27